

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

AGENDA

van die 72ste Algemene Kerkvergadering
22-26 September 2019

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

AGENDA

van die 72ste Algemene Kerkvergadering
22-26 September 2019

INHOUDSOPGAWE

Bladsy

DEEL 1: AMPTELIKE OPENING

REGISTRASIE	2
AMPTELIKE OPENING: SONDAG 22 SEPTEMBER 2019 OM 18:30	
1.1 OPENINGSREDE	2
1.2 VERWELKOMING	2
1.3 HCM FOURIE-EREPENNING	2
1.4 EREPENNING VIR BESONDERE DIENSLEWERING	2
1.5 BEDANKINGS	3

DEEL 2: KONSTITUERING

2. OPENING: MAANDAG 23 SEPTEMBER 2019	
2.1 OPENING	5
2.2 BESPREKING VAN DIE TEOLOGIESE INHOUD VAN DIE OPENINGSREDE (ORDINANSIE 4.4.4 (v))	5
2.3 SAMESTELLING EN KONSTITUERING	
2.3.1 GELOOFSBRIEWE	5
2.3.2 VERKIESING VAN 'N VOORSITTER EN SKRIBA	5
2.3.3 VERKIESING VAN PREDIKANTSLEDE VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE AKV	6
2.3.4 VERKIESING VAN DIE OUDERLINGSLEDE VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE AKV	6
2.4 GOEDKEURING VAN DIE REGLEMENT VAN ORDE	
2.4.1 OPROEP	6
2.4.2 AGENDA	6
2.4.3 KOMMISSIES WAT TYDENS DIE VERGADERING FUNKSIONEER	
2.4.3.1 Kommissie vir geloofsbriewe: Drr FJ Labuschagne en WC van Wyk	7
2.4.3.2 Ordekommissie	7
2.4.3.3 Formuleringskommissie	8
2.4.4 STEMPROSEDURE	8
2.4.5 PROEKSIESPAN	8
2.4.6 NOTULEHOUEERS EN NOTULE	8
2.4.7 BESPREKINGS EN SPREEKBEURTE	
2.4.7.1 Spreekbeurte	9
2.4.7.2 Orde rondom besprekings	9
2.4.7.3 Ter inligting	10
2.4.8 MOSIES	10
2.4.9 BEHANDELING VAN VERSLAE	10
2.4.10 AANTEKEN VAN TEENSTEM	11
2.4.11 KLEREDRAG	11
2.4.12 AGENDA VOLG AAN DIE HAND VAN DIE VISIE EN MISSIE VAN DIE NHKA	11
2.5 SITTINGSURE	12
2.6 GROETEBODSKAPPE	12
2.7 MOSIES	12
2.8 TERMYNVERSLAG VAN DIE UITTREDENDE KOMMISSIE VAN DIE AKV	
2.8.1 INLEIDING	12
2.8.2 SAMESTELLING EN FUNKSIONERING	12
2.8.3 WERKSAAMHEDE	14
2.8.4 BELANGRIKE GEBEURE DIE AFGELOPE TERMYN	

2.8.4.1	Verkoop van die Sinodale Dienssentrum	14
2.8.4.2	500-jarige herdenking van die reformasie (REFO 500)	15
2.8.4.3	Ekumeniese skakeling – plaaslik en internasionaal	
(i)	<i>Moderature van die NHKA en NGK, asook gesprek met die GKSA</i>	15
(ii)	<i>Die Algemene Vergadering van die WGGK (WCRC) in Leipzig</i>	17
(iii)	<i>Blootstelling aan ekumeniese liggame op internasionale vlak</i>	18
(iv)	<i>Die SARK</i>	18
(v)	<i>Die Nasionale Biddae</i>	18
(vi)	<i>'n Stem uit die grys verlede</i>	19
(vii)	<i>Die MRCC</i>	19
2.8.4.4	Bosberaad op 16 en 17 Januarie 2018 by Venterskroonkampterrein	19
2.8.4.5	Die Kerk se nuwe kommunikasieplan	20
2.8.5	UITDAGINGS VIR DIE NHKA	
2.8.5.1	Dalende lidmaatgetalle	21
2.8.5.2	Van instandhouding na missionaal	22
2.8.5.3	Litigasie	23
2.8.6	DANKWOORD	23
2.9	TERMYNVERSLAG VAN DIE UITTREDENDE RAAD VAN FINANSIES	
2.9.1	INLEIDEND	23
2.9.2	GEMEENTELIKE AANGELEENTHEDE	
2.9.2.1	Inleidend	25
2.9.2.2	Die saamgestelde inkomstestaat	
(i)	<i>Inkomstes van gemeentes</i>	25
(ii)	<i>Uitgawes van gemeentes</i>	27
(iii)	<i>Geprojekteerde inkomstestate</i>	29
2.9.2.3	Ander gemeentelike aangeleenthede	
(i)	<i>Debiteure</i>	29
(ii)	<i>Gemeentelike ondersteuningsfonds</i>	30
(iii)	<i>Gemeentelike eiendomme</i>	30
2.9.2.4	Gevolgtrekking oor die posisie van gemeentes	31
2.9.3	SINODALE DIENSLEWERING	
2.9.3.1	Inleidend	31
2.9.3.2	Sinodale begroting	31
2.9.3.3	Sinodale eiendom	32
2.9.3.4	Komitees van die Raad van Finansies	32
(i)	<i>Bestuurskomitee</i>	32
(ii)	<i>Oudit- en Risikokomitee</i>	32
(iii)	<i>Beleggingskomitee</i>	33
2.9.3.5	Pensioenfonds	34
2.9.4	SLOTOPMERKINGS	34

DEEL 3: BEHANDELING VAN DIE VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE

1.	VIERING	
1.1	INLEIDING	37
1.2	VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET DIE VIERING VAN DIE EVANGELIE VERBAND HOU	37
2.	GEMEENSKAP	
2.1	INLEIDING	56

2.2	VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET GEMEENSKAP VERBAND HOU	
2.2.1	OPSOMMING VAN EKUMENIESE WERKSAAMHEDE	56
2.2.2	BRUGBEDIENING IN DIE NHKA	56
2.2.3	KOMMUNIKASIE	56
2.2.4	ARGIEFKOMITEE	62
2.2.5	SP ENGELBRECHTMUSEUM	63
2.2.6	WELSTANDSPROGRAM VIR PREDIKANTE	65
2.2.7	STUDENTEGEMEENTES EN –BEARBEIDING	65
2.2.8	HOMOSEKSUALITEIT	69
2.2.9	KERNKOMITEE: KERKLIKE DISSIPLINE	
2.2.9.1	Tugkomitee	70
(i)	<i>Verkiesing van die Tugkomitee</i>	70
2.2.9.2	Raad vir Kerkregtelike Advies	70
(i)	<i>Verkiesing van die Raad vir Kerkregtelike Advies</i>	70
2.3	BESKRYWINGSPUNTE WAT MET KERKORDEWYSIGINGS VERBAND HOU	71
2.4	BESKRYWINGSPUNTE WAT NIE VERBAND HOU MET VERSLAE NIE	74
3.	GETUIENIS	
3.1	INLEIDING	83
3.2	VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET GETUIENIS VERBAND HOU	
3.2.1	MISSIONALE BEDIENING	83
3.2.2	KERNKOMITEE: KERK EN TEOLOGIE	
3.2.2.1	Uitverkiesingsleer	84
3.2.3	BSA	84
3.3	BESKRYWINGSPUNTE WAT NIE VERBAND HOU MET VERSLAE NIE	85
4.	DIENS	
4.1	INLEIDING	97
4.2	VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET DIENS VERBAND HOU	
4.2.1	KURATORIUM VIR TEOLOGIESE OPLEIDING	97
4.2.1.1	Verkiesing van lede van die Kuratorium	99
4.2.2	PROONENTSEKSAMENKOMMISSIE	100
4.2.3	HTK	100
4.2.4	FAKULTEIT TEOLOGIE EN RELIGIE AAN UP	101
4.2.5	TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS	101
4.2.6	ADV	103
4.2.7	NHSV	125
4.2.8	NHKA PREDIKANTEAFTREEFONDS	126
4.2.8.1	Prosedure by aansoek vir medies-ongeskiktheid	129
4.2.8.2	Verkiesing van persone op die Pensioenraad wat die NHKA Predikanteaftreefonds behartig	129
4.2.8.3	Ledevergadering van die Predikanteaftreefonds	129
4.3	BESKRYWINGSPUNTE WAT MET KERKORDEWYSIGINGS VERBAND HOU	129
4.4	BESKRYWINGSPUNTE WAT NIE VERBAND HOU MET VERSLAE NIE	134

DEEL 4: AFSLUITING VAN EREDIENS MET NAGMAAL

DANKBETUIGINGS	158
FORMELE AFSLUITING	158

---oOo---

AFKORTINGS GEBRUIK IN DIE AGENDA	
AACC	<i>All Africa Conference of Churches</i>
ACRP	<i>Association of Christian Religious Practitioners</i>
ADV	Algemene Diakensvergadering
AGGK	Afrika Gemeenskap van Gereformeerde Kerke
AIM	Afrika Instituut vir Missiologie
AKV	Algemene Kerkvergadering
APK	Afrikaanse Protestantse Kerk
BSA	Bybelgenootskap van Suid-Afrika
CRCA	<i>Christian Reformed Churches of Australia</i>
DKB	Diploma in Kerklike Bediening
ECCA	<i>Evangelical Christian Church of Africa</i>
EPCSA	<i>Evangelical Presbyterian Church in South Africa</i>
FSCA	<i>Financial Services Conduct Authority</i>
GEKA	Gereformeerde Evangeliese Kerk van Australië
GKSA	Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika
HK	Heidelbergse Kategismus
HSV	Hervormde Studentevereniging
HTK	Hervormde Teologiese Kollege
HTS	<i>Hervormde Teologiese Studies</i>
MRCC	<i>Maranatha Reformed Church of Christ</i>
NGB	Nederlandse Geloofsbelydenis
NGK	Nederduitse Gereformeerde Kerk
NHKA	Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika
NHSV	Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging
NWU	Noordwes-Universiteit
OTMT	Ons Tuis Monumenttehuise
PCA	<i>Presbyterian Church of Australia</i>
SAKOV	Suid-Afrikaanse Kerkoreliste Vereniging
SARK	Suid-Afrikaanse Raad van Kerke
SGB	Sentrum vir Gemeentelike Bediening
THT	<i>Tydskrif vir Hervormde Teologie</i>
TKR	Tussenkerklike Raad
TOIBO	Transoranje Instituut vir Buitengewone Onderwys
UCCSA	<i>United Congregational Church of Southern Africa</i>
UP	Universiteit van Pretoria
UPCSA	<i>Uniting Presbyterian Church in Southern Africa</i>
URCSA	<i>Uniting Reformed Church in Southern Africa</i>
US	Universiteit van Stellenbosch
UVS	Universiteit van die Vrystaat
VBO	Voortgesette Bedieningsopleiding
VGK	Verenigde Gereformeerde Kerk
VPKSA	Verenigende Presbiteriaanse Kerk in Suidelike Afrika
VTK	Voortgesette Toerusting Kerkraad

VTT	Voortgesette Teologiese Toerusting
WCRC	<i>World Communion of Reformed Churches</i>
WGGK	Wêreldgemeenskap van Gereformeerde Kerke
WRK	Wêreldraad van Kerke

---oOo---

BYLAES

Bladsy

BYLAE A	Kernkomitee: Erediens Kinders se deelname aan die Nagmaal	40 tot 43, en 159 tot 184
BYLAE B	Kommissie van die AKV Opsomming van ekumeniese werksaamhede	56, en 185 tot 208
BYLAE C	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Brugbediening in die NHKA	56, en 209 tot 213
BYLAE D	Bestuurskomitee vir SENTIK	56, en 214 tot 219
BYLAE E	Argiefkomitee	62, en 220 tot 234
BYLAE F	SP Engelbrechtmuseum	63, en 235 tot 239
BYLAE G	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Welstandsprogram vir predikante	65, en 240 en 241
BYLAE H	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Studentegemeentes en -bearbeiding	65, en 242 tot 251
BYLAE I	Raad vir Kerkregtelike Advies	70, en 252 tot 254
BYLAE J	Kommissie van die AKV Indeling van gemeentes by ringe	73, en 255 tot 268
BYLAE K	Hervormde Dosenteraad Studiestuk	75 tot 78, en 269 tot 281
BYLAE L	Kernkomitee: Kerk en Teologie Gespreksdokument oor die Uitverkiesingsleer	84, en 282 tot 314
BYLAE M	BSA	84, en 315 tot 319
BYLAE N	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Kuratorium vir teologiese opleiding	97, en 320 tot 323
BYLAE O	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Proponentseksamenkommissie	97 en 100, en 324 tot 326
BYLAE P	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk HTK	100, en 327 tot 358
BYLAE Q	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Fakulteit Teologie en Religie aan UP	101, en 359 tot 367
BYLAE R	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk Teologiese Opleidingsfonds	101, en 368 tot 370
BYLAE S	ADV	103, en 371 tot 376

		Bladsy
BYLAE T	NHSV	125 en 126, en 377 tot 380
BYLAE U	NHKA Predikanteaftreefonds	126 en 127, en 381 tot 383
BYLAE V	NHKA Predikanteaftreefonds Prosedure by aansoek vir medies-ongeskiktheid	129, en 384 tot 388
BYLAE W	Raad van Finansies Nakomingsbeleid	150, en 389 tot 402
BYLAE X	Reglementebundel	156, en 403 tot 487
BYLAE Y	Raad van Finansies Begroting	156, en 488 en 489

---oOo---

BESKRYWINGSPUNTE

DEEL	NR	BESKRYWINGSPUNT	OORSPRONG	BL
KONSTITUERING	1	Sinergie onderweg na 2025	Kommissie van die AKV	23
	2	Besluite van die AKV	Kommissie van die AKV	34
VIERING	3	Skrifbeskouing en kerkwees in die toekoms	Ring van Potchefstroom	37
	4	VONKK-liedere	Kernkomitee: Erediens	
	5	Gebruik van FLAM-liedere	Kernkomitee: Erediens	39
	6	Kinders se deelname aan die Nagmaal	Kernkomitee: Erediens	40
	7	Formulier vir die bevestiging van die huwelik (4)	Kernkomitee: Erediens	43
	8	Alternatiewe formulier vir die bevestiging van dienaars van die Woord	Kernkomitee: Erediens	45
	9	Engelse vertaling van die formulier vir die bevestiging van die huwelik	Kernkomitee: Erediens	47
	10	Engelse vertaling van die formulier vir die bediening van die Doop	Kernkomitee: Erediens	50
	11	Formulier vir die bediening van die Doop aan volwassenes en kinders	Ring van Wes-Kaapland	52
	12	Korporatiewe identiteit	Ring van Bloemfontein	56
GEMEENSKAP	13	Kerkwapen	Ring van Wes-Kaapland	57
	14	Nuwe embleem van die Kerk	Ring van Heidelberg	58
	15	Gebruik van Kerkwapen en eietydse beeld van die NHKA	Ring van Bronkhorstspuit	60
	16	Kerkwapen	Ring van Swellendam	61
	17	Korporatiewe identiteit en verlore etos	Ring van Trichardtsfontein	61
	18	Argief	Argiefkomitee	62
	19	Verkleining van die Argief	Raad van Finansies	63
	20	Registrasie as 'n maatskappy sonder winsbejag	SP Engelbrechtmuseum	63
	21	Museum en Biblioteek	Raad van Finansies	64
	22	Welstandsprogram	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk	65
	23	Studentegemeentes- en bearbeiding	Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk	66
	24	Studentebearbeiding	Ring van Middelburg	66
	25	Handhawing van besluite van die AKV en voortgesette subsidiëring van Bloemfontein studentebediening weens strategiese belang vir die	Ring van Bloemfontein	66

		Kerk		
	26	Nuwe jeugbedieningsprojekte verklaar as groeipuntbediening	Ring van Vereeniging	69
	27	Herroeping van Beskrywingspunt 41 van die 71ste AKV	Ring van Middelburg (Gemeente Waterval Boven)	69
	28	Wysiging van Ordinasie 4.1.2	Kommissie van die AKV	71
	29	Indeling van gemeentes by ringe	Kommissie van die AKV	73
	30	Gemeente Vanderkloof: Inskakeling by die Ring van Bloemfontein	Ring van Noord-Kaapland	73
	31	Nougesette uitvoering van die besluite van die AKV	Ring van Middelburg	74
	32	Kerk as veilige ruimte	Hervormde Dosenteraad	74
	33	Verteenwoordiging van vroue in die NHKA	Hervormde Dosenteraad	75
	34	Seksuele teistering	Hervormde Dosenteraad	76
	35	Arbeidspraktyk	Hervormde Dosenteraad	77
	36	Liggaam vir etiese sake	Ring van Wes-Kaapland	78
	37	Registrasie van huwelike	Ring van Noordelike Pretoria	79
	38	Nouer samewerking tussen die NHKA en die NGK	Dr FJ Labuschagne (algemene sekretaris: NHKA), gesekondeer deur dr BJ van Wyk	79
GETUIENIS	39	Opleiding en indiensstelling van evangeliste	Kuratorium	83
	40	BSA	BSA	84
	41	GLOnet-mediaplatform	Kernkomitee: Erediens	85
	42	Fonds vir Strategiese Bediening	Ring van Bloemfontein	88
	43	Bestaansreg van gemeentes	Ring van Oos-Kaapland	90
	44	Voortsetting van groeipuntbediening	Ring van Vereeniging	94
	45	Bystanddood	Kernkomitee: Kerk en Teologie	94
DIENS	46	Dosentekorps aan die HTK	Kuratorium	97
	47	Teologiese opleiding van deeltydse predikante	Ring van Wes-Kaapland	98
	48	Teologiese opleiding	Ring van Krokodilrivier	99
	49	VBO vir dienaars van die Woord	Kommissie van die AKV	100
	50	Affiliase by 'n professionele liggaam	Ring van Middelburg	101
	51	Teologiese Opleidingsfonds	Dr BJ van Wyk (fondssekretaris van die Teologiese Opleidingsfonds),	102

		gesekondeer deur dr FJ Labuschagne (algemene sekretaris: NHKA)	
52	Herstrukturering en integrasie	Kernkomitee: Diakonaat	104
53	Wysiging van Ordereëls 4 en 9	Kernkomitee: Diakonaat	106
54	Wysiging van Ordinansies 4.4.1, 4.4.2, 4.4.4 en 4.6.2	Kernkomitee: Diakonaat	106
55	Samestelling van die Kommissie van die AKV	Kernkomitee: Diakonaat	109
56	Ordinansies wat die samestelling en werk van die ADV en die Kommissie van die ADV uitstip	Kernkomitee: Diakonaat	110
57	Ringsvergadering	Kernkomitee: Diakonaat	116
58	Ordinansie 8: Opsig en tug	Kernkomitee: Diakonaat	118
59	Ordinansie 9.1: Toesig en beheer	Kernkomitee: Diakonaat	120
60	Wysiging van Ordinansie 4.2.2 (xxxi)	Kommissie van die ADV	121
61	Wysiging van Ordinansie 4.2.3 (xv)	Kommissie van die ADV	122
62	Wysiging van Ordinansie 4.7.3 (vii), (ix) en (xi)	Kommissie van die ADV	123
63	Wysiging van Ordinansies 4.1.2 (xxi) en 4.2.2 (xi)	Kommissie van die ADV	124
64	Wysiging van Ordinansie 4.11 (i)	Kommissie van die ADV	125
65	Implikasies van die inskrywing van die NHSV in die Kerkorde	Ring van Middelburg	126
66	Werkgewersbydrae tot 'n predikant se pensioenfonds	Ring van Oos-Kaapland	127
67	Onttrekking uit die Fonds vir Sinodale Dienslewering	Raad van Finansies	128
68	Samestelling van die Raad van Finansies	Raad van Finansies	129
69	Omskrywing van benoeming in die Kerkorde	Ring van Vereeniging	130
70	Versoek van 'n predikant om kragtens Ordinansie 3.2.14.2 van 'n gemeente losgemaak te word	Kommissie van die AKV	131
71	Beroep van predikant of proponent	Kommissie van die AKV	133
72	Handeling met eiendom	Raad van Finansies	134
73	Sinodale offergawes en lidmaatgetalle	Ring van Trichardtsfontein	136
74	Gemeentelike Ondersteuningsfonds	Raad van Finansies	137

	75	Beëindiging van Kerkgeldstelsel	Raad van Finansies	137
	76	Sentrale vergoeding van predikante	Ring van Noord-Kaapland	138
	77	Sentrale vergoeding van predikante	Ring van Noord-Kaapland (Kuruman-Kombinasie)	138
	78	Standaardisering van rekeningkundige stelsels	Raad van Finansies	149
	79	Nakomingsbeleid	Raad van Finansies	150
	80	Ouditprosedures en kostestruktuur by die afdeling Interne Oudit	Ring van Vereeniging	150
	81	Kerklike goedere	Ring van Krokodilrivier	151
	82	Sinodale dienste	Ring van Krokodilrivier	152
	83	Toekoms van predikante in die Kerk	Ring van Oos-Kaapland	152
	84	Afwenteling van gesag na ringskommissies	Ring van Trichardtsfontein	154
	85	Gebruik van klank- en videostroming tydens deelname aan vergaderings	Raad van Finansies	155
	86	Gebruik van e-pos en ander elektroniese kommunikasiemiddele vir besluitneming	Raad van Finansies	155

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

DEEL 1

Amptelike Opening

22-26 September 2019

REGISTRASIE

- * Vanaf 15:00 tot 17:30 op Sondag 22 September 2019 word registrasie van afgevaardigdes afgehandel te Gemeente Montana. Tee en verversings sal vanaf 17:00 bedien word. Afgevaardigdes moet asseblief teen 18:00 klaar wees met registrasie.
- * Vanaf 17:30 tot 18:15 neem afgevaardigdes hulle plekke in die kerk vir die amptelike opening in. Die amptelike opening begin om 18:30.
- * Alle dienaars van die Woord dra 'n toga by die openingsgeleentheid.

---oOo---

1. **AMPTELIKE OPENING: SONDAG 22 SEPTEMBER 2019 OM 18:30**

1.1 **OPENINGSREDE**

Dr AG Ungerer.

Skriflesing: Handeling 16

Paulus en Silas is met 'n tweede sendingreis onderweg. Kort tevore het daar in Jerusalem 'n rigtinggewende kerkvergadering ten opsigte van die Christene uit die heidendom plaasgevind. In aanloop tot die tweede sendingreis het daar 'n onverkwiklike rusie tussen Paulus en Barnabas plaasgevind. Die nadraai van die rusie was dat Paulus vir Silas met hom saamgeneem het terwyl Barnabas en Markus 'n ander koers ingeslaan het. Hierdie sendingreis was in vele opsigte vir Paulus en Silas 'n ontwrigtende gebeure. By twee geleenthede het die Heilige Gees hulle verhinder om 'n bepaalde gebied binne te gaan. Paulus het ook 'n droom gehad van 'n Masedoniese man wat hulle gesmeek het om daarheen te gaan. Hierdie gebeure het telkens om onderskeiding gevra na wat God se wil nou regtig is. Die gebeure wat volg is merkwaardig. Twee sleutelfigure, naamlik Lidia en die tronkbewaarder en beide se huise wat tot geloof kom. In beide gevalle word die bekeerlinge gedoop.

Wat kan die Hervormde Kerk uit al hierdie gebeure leer? Met die openingsrede gaan daar aan die hand van hierdie teksgedeelte op aspekte soos missionale kerkwees, onderskeiding, maniere van kerkwees en dissipellering gefokus word.

1.2 **VERWELKOMING**

Dr AG Ungerer.

1.3 **HCM FOURIE-EREPENNING**

Die oorhandiging van die HCM Fourie-erepenning word behartig deur die voorsitter van die Kuratorium, ds AH Roets.

1.4 **EREPENNING VIR BESONDERE DIENSLEWERING**

Die oorhandiging van die erepenning vir besondere dienslewering word behartig deur die voorsitter van die Kommissie van die AKV, dr AG Ungerer.

1.5

BEDANKINGS

Dr AG Ungerer.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

DEEL 2

Konstituering

22-26 September 2019

2. **OPENING: MAANDAG 23 SEPTEMBER 2019 OM 08:30**

2.1 **OPENING**

Ds CEC Hertzog, visevoorsitter van die uittredende Kommissie van die AKV, open die vergadering met Skriflesing, gebed en samesang.

2.2 **BESPREKING VAN DIE TEOLOGIESE INHOUD VAN DIE OPENINGSREDE (ORDINANSIE 4.4.4 (v))**

Die vergadering bespreek die teologiese inhoud van die openingsrede van dr AG Ungerer onder leiding van die visevoorsitter van die uittredende Kommissie van die AKV, ds CEC Hertzog.

2.3 **SAMESTELLING EN KONSTITUERING**

2.3.1 **GELOOFSBRIEWE**

- * Afgevaardigdes ontvang 'n lys met die name van persone wat op Sondag 22 September 2019 geregistreer het wanneer die vergadersaal binnegegaan word op Maandag 23 September 2019.
- * Laat registrasies sluit stiptelik op Maandag 23 September 2019 om 08:00 waarvoor skriftelik aansoek gedoen moet word by karen@nhk.co.za voor 13 September 2019. Indien 'n afgevaardigde laat registreer, meld hy of sy aan by die Ordekommissie. Die Ordekommissie gee laat registrasies deur aan die stemtellers vir 'n stemnommer. Alle laat registrasies word in die notule van die volgende sessie opgeneem vir goedkeuring.
- * Die besware teen geloofsbriewe, indien enige, word behandel.
- * Die vergadering word volgens Ordinansies 4.4.1 en 4.4.2 wettig saamgestel uit die volgende:

2.3.1.1 Predikante wat per beroepsbrief werksaam is in 'n gemeentelike werkruimte.

2.3.1.2 Een ouderling afgevaardig deur elke kerkraad.

2.3.1.3 Twee afgevaardigde diakens van die Kommissie van die ADV, emeriti, beroepafwagende predikante en proponente, almal met spreekreg.

2.3.2 **VERKIESING VAN 'N VOORSITTER EN SKRIBA**

In terme van Ordinansie 4.4.4 (vii)(a) kies die vergadering uit die aanwesige predikante 'n voorsitter en skriba.

Die volgende ordinansies word in ag geneem:

Ordinansie 4.4.4 (viii) wat soos volg lui:

Die Algemene Kerkvergadering sien toe dat van die ses predikantslede op die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering minstens twee gemeentepredikante is.

Ordinansie 4.4.4 (vii) wat soos volg lui:

Die Algemene Kerkvergadering kies tydens die vergadering, met inagneming van die beginsel dat geen ampsdraer vir langer as drie opeenvolgende termyne op die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering verkies word nie, en nie meer as twee termyne dieselfde opdrag uitvoer nie.

Ordinansie 4.4.4 (x) wat soos volg lui:

Die nuutverkose Kommissie begin hulle werksaamhede na afhandeling van die agenda, voor die formele afsluiting van die vergadering.

2.3.3 VERKIESING VAN PREDIKANTSLEDE VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE AKV

In terme van Ordinansie 4.4.4 (vii)(a) kies die vergadering uit die aanwesige predikante

- * 'n visevoorsitter en viseskriba
- * twee verdere lede
- * 'n sekonduslid vir elke predikantslid.

2.3.4 VERKIESING VAN DIE OUDERLINGSLEDE VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE AKV

Volgens Ordinansie 4.4.4 (vii)(b) word uit die aanwesige ouderlinge

- * nege lede
- * nege sekundi wat om die beurt gebruik kan word, verkies.

Soos in die verlede, beveel die uittredende Kommissie van die AKV aan dat die ouderlingslede later in die vergadering, sodra hulle meer bekend geraak het, verkies word.

Oudle Tom Moodie en Anton Valks is nie weer verkiesbaar nie.

2.4 **GOEDKEURING VAN DIE REGLEMENT VAN ORDE**

2.4.1 OPROEP

Die oproep van die 72ste sitting van die AKV is deur die Kommissie van die AKV hanteer volgens die Kerkorde (Ordinansies 4.4 en 4.6.2).

2.4.2 AGENDA

2.4.2.1 Die AKV

- * neem bindende besluite namens alle gemeentes, ampsdraers en lidmate.
- * neem besluite oor die leer en belydenis, liturgie en vasstelling, en uitvoering van die Kerkorde.
- * tree op as bykomende vergadering wanneer 'n beroep gedoen word teen 'n bevinding van die Kommissie van die AKV.

2.4.2.2 Die Kommissie van die AKV het met die oog op sinvolle besprekings, beskrywingspunte in die agenda opgeneem. Beskrywingspunte kan ondersteun word met memoranda, studiestukke, voorstelle en versoekskrifte, en word ingedien kragtens Ordinansie 4.4.4 (iii) deur

- (a) *die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering*
- (b) *ringsvergaderings*
- (c) *die Predikantevergadering*
- (d) *die Algemene Diakensvergadering*
- (e) *rade van die Kerk*
- (f) *dienaars van die Woord, kerkrade en kerkraadslede deur die ringsvergadering in wie se werkkring hulle val.*

2.4.2.3 Volgens Ordinansie 4.2.3 (xviii) reël die ringsvergadering watter afgevaardigde 'n beskrywingspunt wat opgeneem is in die agenda, tydens die vergadering sal toelig en motiveer. Indien daar geen aanduiding gegee word wie die toeligtig sal doen nie, word die skriba van die betrokke vergadering, raad, kommissie of komitee opgeroep om dit te doen of reëlings in dié verband te tref. Indien 'n beskrywingspunt deur 'n raad, kommissie of komitee in die agenda opgeneem word, wys die betrokke raad, kommissie of komitee self 'n afgevaardigde aan wat die beskrywingspunt sal toelig en motiveer.

2.4.2.4 Die agenda wat vooraf beskikbaar gestel is, word as gelese beskou.

2.4.2.5 Bandopnames word ter wille van notuledoeleindes van die vergadering gemaak, waarna dit vernietig sal word.

2.4.3 KOMMISSIES WAT TYDENS DIE VERGADERING FUNKSIONEER

Die Kommissie van die AKV het voorlopig kommissies benoem om bepaalde take voor en tydens die vergadering te hanteer. Die vergadering sal versoek word om te besluit oor die benoemings.

2.4.3.1 **Kommissie vir geloofsbriewe: Drr FJ Labuschagne en WC van Wyk**

Die skribaat gaan die geloofsbriewe voor die aanvang van die AKV na en stel 'n presensielys saam. 'n Verslag oor geloofsbriewe wat nie in orde is nie, word aan die vergadering voorgehou. Die vergadering besluit daaroor.

2.4.3.2 **Ordekommissie**

- * Oudl SE Beeslaar
- * Oudl PA Breytenbach
- * Oudl TF Dreyer
- * Oudl D Esterhuizen
- * Oudl MW Groenewald (sameroeper)
- * Oudl AJP le Roux
- * Oudl T Moodie
- * Oudl AD Pieterse
- * Oudl A Valks.

Die ouderlingslede van die uittredende Kommissie word benoem om as Ordekommissie op te tree. Nuutverkose ouderlingslede sal in die loop van die vergadering met dié taak behulpsaam wees.

Die Ordekommissie ontvang en oorweeg skriftelike, gemotiveerde verskonings vir tydelike afwesigheid uit die vergadering, en sien toe dat die sittingsure stiptelik gehandhaaf word.

Afgevaardigdes word dringend versoek om die vergadering stiptelik en getrou by te woon, en slegs in uiterste noodsituasies verskoning aan te teken.

Vorms waarop verskoning vir afwesigheid aangeteken word, is by die Ordekommissie beskikbaar.

2.4.3.3 **Formuleringskommissie**

- * Dr AE Dreyer-Krüger
- * Dr E le Roux
- * Dr GJ Malan (sameroeper)
- * Dr GCJ Nel
- * Dr A Potgieter
- * Dr A Viljoen.

Die Formuleringskommissie ontvang voorstelle en amendemente op beskrywingspunte wat in die agenda opgeneem is, en sien toe dat die bewoording van voorstelle wat tydens die vergadering gemaak mag word, korrek is en nie in stryd is met enige besluit van die AKV of die Kerkorde nie.

2.4.4 **STEMPROSEDURE**

Ds EG Fourie koördineer die stemproses saam met die konsultante wat deur die NHKA gekontrakteer is. 'n Elektroniese stemprosedure word gebruik, behalwe in gevalle waar dit nie moontlik is nie.

Slegs persone wat 'n volstreekte meerderheid (helfte plus een) ontvang het van die getal stemme wat uitgebring is, word deur die voorsitter verkose verklaar, tensy die vergadering anders besluit.

2.4.5 **PROJEKSIESPAN**

Die volgende projeksiespan word gebruik:

- * Ds JM Bevolo-Manders
- * Ds MM du Plessis-Manders
- * Ds EG Fourie
- * Ds JG Janse van Rensburg
- * Ds C Manders
- * Ds JT Manders (sameroeper)
- * Ds M Potgieter
- * Ds JM van Staden
- * Ds WF Venter
- * Ds SH Willers.

2.4.6 **NOTULEHOERS EN NOTULE**

Die algemene sekretaris, dr FJ Labuschagne, die sekretaris: Kommissie van die AKV, dr WC van Wyk, die skriba en viseskriba.

Die notule word soos volg beskikbaar gestel tydens die oggend teepouse, en sal daagliks vir goedkeuring gestel word net na die middagete:

Datum	Notule
Dinsdag 24 September	Openingsgeleentheid van 22 September, oggend- en middagsitting van 23 September.
Woensdag 25 September	Aandsitting van 23 September, oggend- en middagsitting van 24 September.
Donderdag 26 September	Aandsitting van 24 September, oggend- en middagsitting van 25 September.

Die notule sal daagliks elektronies op die webblad van die 72ste AKV geplaas word en as gelese beskou word wanneer dit ter vergadering vir korrektheid voorgehou word. ***Alle lede van die vergadering is verantwoordelik vir die korrektheid van die notule.***

Slegs inhoudelike regstellings aan die notule sal ter vergadering gedoen word. Afgevaardigdes word versoek om ***spelfoute en redaksionele regstellings skriftelik by die notulehouers in te handig.***

Die notulehouers sorg vir die opneem van alle besluite en handeling van die vergadering in die notule, en die notule word binne ses maande na afloop van die sitting deur die Kommissie van die AKV gefinaliseer en elektronies versprei (Ordinansie 4.4.4 (xiv)).

Binne ses maande na die AKV, op koste van die gemeentes, word een Kerkorde aan elke kerkraad en predikant gestuur. Die besluitebundel word slegs elektronies versprei.

2.4.7 BESPREKINGS EN SPREEKBEURTE

2.4.7.1 Spreekbeurte

'n Lid van die vergadering wat 'n spreekbeurt oor 'n bepaalde saak in die agenda verlang, rig die versoek vooraf mondeling, skriftelik of by wyse van 'n SMS aan die Formuleringskommissie. Die sprekerslys sal, wanneer die bepaalde saak aan die orde gestel word vir bespreking, op die elektroniese inligtingskerm verskyn, waarna die besprekingslys gesluit word. Die voorsitter ken die spreekbeurte toe in die volgorde van die sprekerslys. Die tydsduur van 'n spreekbeurt is beperk tot vyf minute, maar mag, met toestemming van die vergadering, gewysig word. Geen lid van die vergadering is geregtig op meer as een spreekbeurt oor 'n bepaalde saak nie, behalwe wanneer al die sprekers op die lys hulle beurt gehad het en daar nog tyd vir bespreking toegeken is. Die voorsitter beslis of die bespreking beëindig word en of daar 'n tweede spreekbeurt toegeken word.

2.4.7.2 Orde rondom besprekings

- (i) Die voorsitter het die taak om sprekers by die punt onder behandeling te bepaal, te sorg dat sprekers nie argumente wat reeds geopper is herhaal nie, en persone wat dreigemente uiter of die argument op 'n persoonlike vlak voer, tot orde te roep.

Wanneer 'n spreker afdwaal, of argumente herhaal, of dreigemente uiter, of *ad hominem* argumenteer, sal die voorsitter sy of haar aandag daarop vestig. As hy of sy na vermaning daarin bly volhard, sal die voorsitter hom of haar die woord ontnem.

- (ii) Enige lid van die vergadering kan op 'n punt van orde die aandag van die voorsitter daarop vestig dat die voorsitter of 'n spreker nie volgens die Reglement van Orde of algemene vergaderingsprosedures handel nie, waarna die voorsitter die saak verder reël.
- (iii) Die voorsteller van 'n beskrywingspunt of van 'n amendement op 'n beskrywingspunt het die reg om direk voordat daar tot die finale stemming oorgegaan word, repliek te lewer.
- (iv) Tafelgesprekke rondom die tafels dien as inleiding tot besprekings.

2.4.7.3 **Ter inligting**

- (i) Beskrywingspunte: 'n Beskrywingspunt is 'n voorstel wat via die ringsvergadering of Kommissie van die AKV in die agenda opgeneem is vir besluitneming.
- (ii) Voorstelle: Geen nuwe sake kan tydens die vergadering voorgestel word nie. Slegs voorstelle wat verband hou met beskrywingspunte wat in die agenda opgeneem is, kan ter tafel geneem word.
- (iii) Amendement: 'n Amendement op 'n beskrywingspunt is 'n voorstel wat nie die wesenlike inhoud van die beskrywingspunt affekteer nie, maar die bedoeling het om die beskrywingspunt te wysig.

Tydens die bespreking van 'n beskrywingspunt op die agenda kan lede van die vergadering amendemente op beskrywingspunte by die Formuleringskommissie indien. Dit moet skriftelik geskied en moet deur die voorsteller en 'n sekondant onderteken wees.

Na ontvangs van 'n amendement word dit eerste gestel. Indien dit nie aanvaar word nie verval dit, en die voorstel in die agenda geld en word voorgehou vir besluit. Indien die amendement aanvaar word, word dit die nuwe geamendeerde voorstel wat die voorstel in die agenda vervang.

2.4.8 MOSIES

2.4.8.1 Slegs ordemosies wat die orde en gang van die vergadering raak mag ingedien word. Ordemosies word volgens die diskresie van die voorsitter hanteer.

2.4.8.2 Mosies van meelewing en waardering mag gedurende die vergadering ingedien word.

2.4.9 BEHANDELING VAN VERSLAE

2.4.9.1 By die behandeling van verslae stel die voorsitter eers die verslag vir kennisname en daarna die beskrywingspunte wat daarop betrekking het vir besluit. Wanneer veranderinge in die verslag voorgestel word stel die voorsitter eers die aanbevelings en daarna die gewysigde verslag.

2.4.9.2 'n Verslag wat so afgehandel is kan nie weer behandel word nie. Wanneer 'n lid van die vergadering van mening is dat enige besluit hersien moet word, kan die lid tydens die sitting van die vergadering 'n skriftelike versoek om hersiening inhandig, medeonderteken deur 'n ander lid van die vergadering. Op ontvangs van so 'n versoek lê die voorsitter dit aan die vergadering voor. Die voorsteller ontvang die geleentheid om die versoek toe te lig, en een spreker wat beswaar wil maak, ontvang ook 'n spreekbeurt. Die tydsduur is in elke geval beperk tot vyf minute. Daarna stem die vergadering oor die versoek. Indien twee derdes van die vergadering hom ten gunste van die versoek verklaar, word die saak opnuut behandel. Hierdie reëling geld nie in die geval van 'n Buitengewone AKV nie.

2.4.10 AANTEKEN VAN TEENSTEM

'n Teenstem van enige lid van die vergadering teen 'n besluit word aangeteken by die skribaats so gou moontlik nadat die stemming oor die betrokke saak afgehandel is. 'n Teenstem word sonder bespreking in die notule opgeneem.

2.4.11 KLEREDRAG

Kleredrag moet nie afbreuk doen aan die waardigheid van die vergadering nie. By die amptelike opening Sondagaand dra alle dienaars van die Woord 'n toga. Neem asseblief kennis dat die afsluiting die vorm van 'n Nagmaal aanneem.

2.4.12 AGENDA VOLG AAN DIE HAND VAN DIE VISIE EN MISSIE VAN DIE NHKA

Die agenda is so ingerig dat dit fokus op die Kerk se roeping en werk soos dit verwoord is in die visie en missie van die Kerk, naamlik

Visie

Ons droom is dat alle mense in Jesus Christus sal glo as hoop vir die wêreld.

Missie

Om werklik Kerk van Christus te wees deur te fokus op

- * viering
- * gemeenskap
- * diens
- * getuigenis.

Daarom wil die NHKA as gemeenskap van gelowiges ons geloof in Jesus Christus in woord en lied vier, mense dien en van die verlossing in Christus getuig.

Op hierdie weg sal ons deurgaans die volgende waardes handhaaf:

- * Nederigheid in ons lewe voor God.
- * Nugterheid in ons omgang met die Woord.
- * Menslikheid in ons verhoudings met mekaar en ander mense.

Dit wil ons nastreef deur

- * gehoorsame uitlewing van die Woord

- * deurleefde en eietydse prediking
- * entoesiastiese uitdra van die evangelie
- * visioenêre leierskap op alle terreine
- * liefdevolle ondersteuning van alle mense in nood
- * op die uniekheid van Christus en sy Kerk te fokus.

Die Reglement van Orde word deur die uittredende Kommissie van die AKV voorgehou vir goedkeuring.

2.5 SITTINGSURE

Die volgende sittingsure word aanbeveel:

Oggendsitting	08:30 tot 13:00	-	met teepouse 10:30 tot 11:00
Middagsitting	14:30 tot 18:30	-	met teepouse 16:30 tot 17:00
Afsluiting	18:30 tot 19:00.		

Die oggendsitting op Maandag 23 September 2019 begin om 08:30 in die kerkgebou van Gemeente Wonderboom.

Die vergadering bepaal die sittingsure.

2.6 GROETEBOODSKAPPE

Die MRCC, NGK, GKSA, WGGK en SA Gemeente Londen dra groeteboodske oor.

2.7 MOSIES

'n Mosie van roubeklag met die afsterwe van dienaars van die Woord, ampsdraers en lidmate wat sedert die 71ste AKV oorlede is, word deur die voorsitter gestel.

2.8 TERMYNVERSLAG VAN DIE UITTREDENDE KOMMISSIE VAN DIE AKV

2.8.1 INLEIDING

Die 71ste AKV het in vele opsigte kontoere gelê waarop die Kerk en die Kommissie van die AKV kon voortbou. Besluite soos Besluite 1, 2 en 99 was rigtinggewend ten opsigte van die leiding wat die Kommissie moes verskaf en besluite wat gedurende die termyn geneem is. Die Kommissie het ook besluit om grootliks die werkwyse van die vorige Kommissie betreffende kernkomitees en die gepaardgaande werkwyse te handhaaf.

Vervolgens word 'n oorsig aangebied betreffende die strukturering van die Kommissie se werksaamhede, asook belangrike gebeure en kwessies wat gedurende die termyn hanteer is.

2.8.2 SAMESTELLING EN FUNKSIONERING

Die 71ste AKV het die volgende persone tot lede en sekundi van die Kommissie van die AKV verkies:

POSISIE	PREDIKANTSLID	SEKUNDUSLID
Voorsitter	Dr AG Ungerer	Prof J Beyers
Visevoorsitter	Ds CEC Hertzog	Dr RA Denton
Skriba	Ds WJJ Kok	Ds JM Bevol-Manders
Viseskriba	Ds JF van der Merwe	Dr C Pretorius
Predikantslid	Ds D Barnard	Dr JM van Staden
Predikantslid	Dr SM de Beer	Dr T van Wyk

OUDERLINGSLEDE	SEKUNDI VIR OUDERLINGSLEDE
Oudl SE Beeslaar	Oudl RFB Harvie
Oudl PA Breytenbach	Oudl CWF Mulder en na sy bedanking, oudl PFS Mulder
Oudl TF Dreyer	Oudl WJJH Scholtz
Oudl D Esterhuizen	Oudl F Smit
Oudl MW Groenewald	Oudl JHH Snyman
Oudl AJP le Roux	Oudl FP van Hamersveld
Oudl T Moodie	Oudl MP van Niekerk
Oudl AD Pieterse	Oudl N van Staden
Oudl A Valks	Oudl PC van Staden

Die volle Kommissie van die AKV het oor die afgelope drie jaar 14 keer vergader, en die Moderamen 'n verdere 17 keer. Die Kommissielede het almal groot erns gemaak met die bywoning van vergaderings, voorbereiding vir die vergaderings, en die uitvoer van opdragte van die Kommissie. Waar primuslede van die Kommissie by geleentheid nie die vergaderings kon bywoon nie, het die volgende predikante en ouderlinge as sekundi sitting geneem op die Kommissievergaderings:

DATUM	KOMMISSIELID AFWESIG	SEKUNDUSLID TEENWOORDIG
1 en 2 Junie 2017	Oudl T Moodie	Oudl RFB Harvie
7 en 8 September 2017	Oudl PA Breytenbach	Oudl JHH Snyman
2 Maart 2018	Ds D Barnard	Dr T van Wyk
1 en 2 Maart 2018	Oudl PA Breytenbach	Oudl MP van Niekerk
7 en 8 Junie 2018	Ds CEC Hertzog	Dr RA Denton
	Oudl AJP le Roux	Oudl MP van Niekerk
6 September 2018	Dr SM de Beer	Dr T van Wyk
6 en 7 September 2018	Oudl PA Breytenbach	Oudl PFS Mulder
	Oudl MW Groenewald	-
22 November 2018	Oudl AD Pieterse	Oudl WJJH Scholtz
23 November 2018	Oudl PA Breytenbach	Oudl WJJH Scholtz
22 en 23 November 2018	Oudl A Valks	Oudl MP van Niekerk
7 en 8 Maart 2019	Oudl PA Breytenbach	-
6 en 7 Junie 2019	Oudl T Moodie	Oudl RFB Harvie

Die volgende persone het gereeld op uitnodiging van die Kommissie in adviserende hoedanigheid en met spreekreg by vergaderings sitting geneem:

- * Dr FJ Labuschagne: Algemene sekretaris
- * Dr WC van Wyk: Sekretaris van die Kommissie en ekumene
- * Ds GPJ Stoltz: Sekretaris van die Kommissie van die ADV
- * Mnr Piet Beukes: Bestuurder: Administrasie
- * Mnr Johan Hattingh: Hoof: Finansies.

2.8.3 WERKSAAMHEDE

Die volgende kernkomitees is aangewys om die verskillende diensvelde te bestuur en opdragte van die AKV af te handel:

- * Kernkomitee: Diakonaat
- * Kernkomitee: Erediens
- * Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
- * Kernkomitee: Kerk en Teologie.

Elkeen van die Kommissielede was by die werk van een van hierdie kernkomitees betrokke. Predikante van die Kerk is in sommige gevalle genooi om die kernkomitees by te staan met die lewering van advies, studiestukke en algemene uitvoering van pligte. Die Kommissie van die AKV het op 'n sesmaandelikse basis die vordering van die verskillende kernkomitees gemoniteer. Die werk van die kernkomitees vind in die agenda neerslag, en die Kommissie wil die betrokkenes by al die kernkomitees vir hulle harde werk bedank.

Dr FJ Labuschagne as algemene sekretaris is verantwoordelik vir die bestuur van die Sinodale Dienssentrum, en vir begeleiding van gemeentes en die Kerk se debiteureprogram. Hierbenewens het dr Labuschagne nou ook die opdrag om verantwoordelikheid te aanvaar vir die SGB wat binne die HTK gevestig is. Dr WC van Wyk funksioneer as sekretaris: Kommissie van die AKV. Ekumene is volledig oorgedra na die terrein van die Kommissie, en is die verantwoordelikheid van dr Van Wyk. Ds CEC Hertzog het as voorsitter van die Raad van Finansies ook vergaderings van die Bestuurskomitee bygewoon. Albei hierdie liggame het die Kommissie van advies bedien en ook opdragte van die Kommissie uitgevoer.

Die Kommissie van die AKV het steeds van 'n aantal staande komitees gebruik gemaak:

- * Proponentseksamenkommissie: Di PS Esterhuizen (voorsitter), JM Bevolo-Manders (visevoorsitter), TF Dreyer, L Geel (sr) en dr DJ du Toit. Op aanbeveling van die Proponentseksamenkommissie is 12 predikante gedurende die termyn tot die evangeliebediening toegelaat.
- * Welstandsprogram: Proff TFJ Dreyer, Y Dreyer, drr RA Denton, J Nel, WA Strydom, JM van Staden, JC van der Merwe, di CJ Bezuidenhout en FJ Redelinghuys.
- * Tugkomitee: Die Tugkomitee bestaan uit dr JH van Staden, di HJ Celliers, EG Fourie, advokate Fritz Geyer, René Mulder, oudle Karel Kruger en Pieter Mulder, en dit is met groot dankbaarheid dat die Kommissie kan rapporteer dat daar geen tuggeval die afgelope termyn was nie.

2.8.4 BELANGRIKE GEBEURE DIE AFGELOPE TERMYN

2.8.4.1 **Verkoop van die Sinodale Dienssentrum**

Aan die einde van 2016 het ons kennis geneem dat daar 'n koper vir die Sinodale Dienssentrum is. Eers was daar twyfel of dit regtig kan wees aangesien daar soveel moontlike transaksies in die verlede was wat telkens op niks uitgeloop het. Hoewel die Kommissie vroeg in die termyn

gebeurlikheidsbeplanning gedoen het, byvoorbeeld hoe om die Argief te hervestig, kon niks ons op die werklike impak van die kooptransaksie voorberei nie. Daar was soveel vrae wat ook onsekerheid en spanning by die personeel veroorsaak het. Die eerste reaksie was om onmiddellik na 'n alternatiewe gebou te soek om te koop. Die Kommissie het met hul eerste vergadering in Maart 2017 besluit dat 'n vinniger en meer vaartbelynde ondersoek moet plaasvind, en het gevolglik 'n vyfmankomitee bestaande uit dr AG Ungerer, FJ Labuschagne, di CEC Hertzog, WJJ Kok en RTI Pienaar aangewys wat op 15 Maart 2017 'n eerste vergadering gehou het.

Die vyfmankomitee het verskeie kere vergader en moontlikhede ondersoek om 'n alternatiewe ruimte te koop of te huur. Die hervestiging van die Argief was deurentyd 'n groot kopseer aangesien die geskikte vloerruimte wat aan alle vereistes sou moes voldoen, die Kerk enigiets tussen R7 miljoen en R12 miljoen sou kos om te bou. Daar was ook nie ander geboue wat ons kon huisves nie. Uiteindelik is daar uit 'n heel onverwagse oord hulp aangebied. Die Erfenisstigting wat by die Voortrekkermonument geleë is, het vir ons vloerruimte vir die Argief aangebied, asook kantoorruimte om te huur. Die bedrae ter sprake was uiters billik en ons het onverwyld van die aanbod gebruik gemaak. Die res is geskiedenis. Die Kerk se oudit- en finansiële afdeling is na Derdepoort wat ook die domisilie-adres geword het, Rata het by Montana tuisgekom, Wonderboom huisves ons groter vergaderings, en 'n raadsaal vir kleiner sinodale vergaderings is by Philadelphia ingerig. Die Sinodale Dienssentrum besit geen geboue meer nie en die huurooreenkomste wat gesluit is, is uiters gunstig.

Die wyse waarop God voorsien het, vervul 'n mens met diepe dankbaarheid. Telkens wanneer ons onself vasgeloop het, het daar nuwe uitkoms gekom. Aanvanklik was ons bekommerd oor die feit dat ons nie meer 'n eenstopdiens kon lewer nie, hoewel dit tog blyk dat die gemeentes goed by die verskillende satellietpunte aangepas het. Daar was ook enkele opmerkings oor die Kerk se domisilie-adres, synde in Derdepoort, en dat 'n adres in 'n meer gegoede woongebied die Kerk se beeld beter sou dien. Dit is aanvegbaar. Hieroor het 'n kollega opgemerk dat Derdepoort dalk juis dié adres vir 'n kerk is.

2.8.4.2 **500-jarige herdenking van die reformasie (REFO 500)**

Die Kommissie het aan die einde van 2016 'n komitee, bestaande uit proff WA Dreyer, IWC van Wyk, dr WC van Wyk en ds JF van der Merwe, saamgestel om in samewerking met die TKR die reëlins op nasionale vlak te koördineer. 'n Massabyeenkoms het op Sondag 29 Oktober 2017 gedurende twee eredienstye by die NG Gemeente Universiteitsoord plaasgevind. Die liturgie is uitgewerk deur ds Van der Merwe (NHKA), terwyl proff Gert Breed (GKSA) en Stephan Joubert (NGK) as predikers opgetree het.

Gedurende 2017 is verskeie artikels in al die kerklike tydskrifte gepubliseer om luister aan hierdie besondere gebeure te verleen. Die 500-jarige viering het by die Fakulteit Teologie en Religie aan UP ook met die 100-jarige viering van die Fakulteit se bestaan saamgeval. Die NHKA het uiteraard sedert die stigting van die Fakulteit in 1917 'n wesenlike rol aan UP vertolk.

2.8.4.3 **Ekumeniese skakeling – plaaslik en internasionaal**

(i) ***Moderature van die NHKA en NGK, asook gesprek met die GKSA***

Op Donderdag 27 Julie 2017 het die Moderamen van die NHKA en die

Moderatuur van die algemene sinode van die NGK net buite Pretoria ontmoet. Die Moderature het in 'n baie goeie gees gesprek gevoer en, in die lig van die bilaterale ooreenkoms, die volgende sake ten opsigte van nouer samewerking geïdentifiseer:

- * Missionale kerkwees.
- * Teologiese opleiding.
- * Groter ekumeniese samewerking, byvoorbeeld om die moontlikheid van ekumeniese sinodes (saam met ander kerke) te ondersoek.
- * Nouer samewerking (binne én buite Suid-Afrika), veral waar gemeentes as gevolg van demografiese verskuiwings en ekonomiese druk in 'n oorlewingstryd gewikkel is.
- * Die twee Kerke ondersoek geleenthede om plaaslik en nasionaal nouer saam te werk in barmhartigheidsdiens.
- * Die goeie samewerking met betrekking tot die kerklied en -musiek word verder uitgebou.
- * Groter samewerking met betrekking tot die elektroniese media word ondersoek.

Op 24 Julie 2018 het 'n tweede gesprek met die NGK plaasgevind waar verder oor bogenoemde sake gesels is. Die verhouding tussen die twee Kerke is kerngesond en albei is verbind tot voortdurende gesprek.

Op 1 November 2017 het 'n bilaterale gesprek tussen die NHKA en die Deputate Ekumene van die GKSA in die raadsaal by Gemeente Philadelphia plaasgevind. Van die NHKA was proff WA Dreyer, IWC van Wyk, dr FJ Labuschagne, AG Ungerer, WC van Wyk, di EG Fourie, L Geel (sr), WJJ Kok en JF van der Merwe teenwoordig. Die GKSA is deur prof H de Goede, dr B Fourie, di P Kurpershoek, P Venter en C Aucamp verteenwoordig.

Daar is bondig oor die volgende sake gesels:

- * Skrifverstaan.
- * Belydenisaangeleenthede – *quia of quatenis?*
- * Hoe word die GKSA geraak deur die onafhanklike gemeentes/kerke (GHG) wat van die NHKA afgeskei het?
- * Moontlike samewerking/verhouding/ekumeniese ooreenkoms?
- * Die NHKA se 2016-besluit oor selfdegeslagverhoudings.
- * REFO 500.

Na hierdie gesprek kon die deputate aan hul sinode wat vir Januarie 2018 geskeduleer was, terugvoering gee.

Daar het ook 'n gesprek met die APK op 16 Oktober 2018 by die sinodale sentrum van die APK plaasgevind. Die Moderamen is verteenwoordig deur dr AG Ungerer, di WJJ Kok en JF van der Merwe. Die gesprek is gevoer met die Sentrale Kerke Kommissie van die APK. Van die Sentrale Kerke Kommissie was die volgende lede teenwoordig:

- * Dr Schalk Strauss (voorsitter)
- * Dr Attie Boshoff (sekretaris)
- * Ds Paul Moller
- * Ds Johan Schütte
- * Mnr Gys van Rensburg (finansies).

Die gesprek het in goeie gees verloop en kan die beste opgesom word as 'n verkennende gesprek met die oog op beter begrip en respek vir mekaar se oortuigings, en onderlinge samewerking.

(ii) ***Die Algemene Vergadering van die WGGK (WCRC) in Leipzig***

Die 26ste Algemene Vergadering van die WGGK te Leipzig, Duitsland het vanaf 29 Junie tot 7 Julie 2017 plaasgevind. Die afgevaardigdes met stemreg was prof Y Dreyer (dosent aan UP en selfbetalend), dr AG Ungerer (voorsitter van die AKV) en oudl Joël Fourie (lidmaat by Gemeente Swartkop en selfbetalend). Afgevaardigdes met spreekreg was dr WC van Wyk (sekretaris: Kommissie van die AKV), ds EG Fourie (verantwoordelik vir ekumene) en mej Marina Kok (teologiestudent aan UP en selfbetalend). Prof J Buitendag (dekaan: Fakulteit Teologie en Religie aan UP) was as gas van die president, prof Jerry Pillay, teenwoordig.

Om oor die volle omvang van die vergadering te rapporteer, is byna onmoontlik. Die volgende is 'n kernagtige samevatting van die program:

- * Daar is daagliks begin met Bybelstudie oor 'n bepaalde onderwerp wat deur 'n inleier hanteer is. Dit het met groepbespreking, sang en aanbidding gepaard gegaan. Verskillende temas is gedurende die vergadering hanteer op die basis van luister (*listening*), onderskeiding (*discernment*) en besluitneming (*decision*). Die volgende temas het gedien:
 - ** Toespraak van die president (prof Jerry Pillay).
 - ** Toespraak van die algemene sekretaris (dr Chris Ferguson).
 - ** Ekonomiese geregtigheid.
 - ** Teologie.
 - ** Gendergeregtigheid, ordening van vroue as predikante en sake oor seksuele kwessies.
 - ** *Mission in Communion* en *Communion in Mission*.
 - ** Die versterking van die gemeenskap van gelowiges.
 - ** Openbare getuienis.
 - ** Visie.
- * Daar was aksies buite-om die vergadering, waaronder die besoek aan Wittenberg op 5 Julie 2017 waar 'n erediens om 09:30 in die Stadtkirche plaasgevind het. Dit was die kerkgebou waarin Luther gereeld gepreek het. Na afloop van die erediens het die historiese ondertekening van 'n gesamentlike verklaring oor die regverdigingsleer plaasgevind. Dit is 'n verklaring wat sy oorsprong gedurende 1999 gehad het toe die Rooms-Katolieke Kerk en die Lutherse Kerk dit die eerste keer onderteken het. In

2006 het die Wêreldraad van Metodistekerke ook hul hand op papier gewaag – én die WGGK in die jaar 2017, die 500ste jaar na die amptelike begin van die reformatie. Hiermee het die WGGK weer eens bevestig dat die mens se regverdiging deur genade alleen, 'n kernaspek van die evangelie is.

(iii) ***Blootstelling aan ekumeniese liggame op internasionale vlak***

Lede van die Kommissie het by enkele geleenthede gesprekke met verteenwoordigers van ekumeniese liggame gehad. Een só 'n geleentheid was die gesprek met die aartsbiskop prof dr Daniel Buda van die Wêreldraad van Kerke se *Faith and Order Commission*, op 4 April 2017, wat in daardie stadium op besoek aan Suid-Afrika was. Dit was gewoon 'n geleentheid om kennis te maak en meer van mekaar se wêreld te verstaan. Dr AG Ungerer het later tydens die *Faith and Order*-konferensie op 16 Junie 2017 'n groeteboodskap namens die NHKA gelewer.

Die sekretaris van die Kommissie, dr WC van Wyk, het gedurende Junie 2018 die Algemene Vergadering van die ACRP in Rwanda bygewoon. Sy kennis van die Franse taal het hom handig te pas gekom toe hy onverwags as tolk vir die Franse afvaardiging van Afrika tydens die vergadering moes optree. Uiteraard versterk hierdie soort gebeure die ekumeniese bande met ander kerke uit Afrika – 'n kosbare wending vir 'n Kerk wat so lank ekumenies afgesonder was.

Op 19 Februarie 2019 het 'n konferensie vir die jeug van die AGGK en 'n vergadering van die uitvoerende bestuur van die AGGK by die Emseni-sentrum in Benoni plaasgevind. Afgesien van die uitvoerende bestuur van die AGGK, is ongeveer vyf jongmense uit elkeen van die substreke van Afrika na die byeenkoms genooi. Daar was gevolglik verteenwoordigers van verskillende kerke uit lande in Wes-Afrika, Sentraal-Afrika, Oos-Afrika en Suider-Afrika. Die Hervormde Kerk is verteenwoordig deur drr AG Ungerer, WC van Wyk, en finalejaarteologiestudente Marina Kok en Waldo Pretorius.

(iv) ***Die SARK***

Die 67ste AKV het reeds in 2004 besluit dat die NHKA moet aansoek doen om waarnemerstatus by die SARK. Die sekretaris van die Kommissie het reeds verskeie briewe aan die sekretaris van die SARK gerig om hierdie moontlikheid te ontgin. Hoewel daar welwillendheid bestaan tussen lede van die SARK en ekumeniese verteenwoordigers van die NHKA, kon ons nie daarin slaag om 'n formele ontmoeting van stapel te stuur nie. Dit wil voorkom of die SARK se administratiewe stelsel ernstige gebreke het. Ons kon wel op streekvak 'n bydrae lewer toe 'n afvaardiging van die NHKA bestaande uit drr AG Ungerer, WC van Wyk, di EG Fourie, WJJ Kok, mev Mari-lizé Beukes en finalejaarteologiestudent Marina Kok gedurende 2018 'n streekbyeenkoms van die SARK bygewoon het.

(v) ***Die Nasionale Biddae***

Die NHKA is deur die *Motsepe Foundation* genooi om aan die eerste Nasionale Biddag op 26 November 2017 by die ENB-stadion deel te neem. Drr AG Ungerer en WC van Wyk het hierdie Biddag bygewoon. By die tweede Biddag wat op 25 November 2018 plaasgevind het, het dr Ungerer namens die NHKA 'n gebed gedoen. Naas die blootstelling op nasionale televisie, het vele

ontmoetings en gesprekke met kerkleiers oor 'n wye front plaasgevind, en geniet die Hervormde Kerk tans groter blootstelling.

(vi) **'n Stem uit die grys verlede**

Op 26 Oktober 2008 het dr SP Pretorius, in sy hoedanigheid as sekretaris van die Kommissie van die AKV, 'n skrywe aan dr CJ Labuschagne in Groningen, Nederland gerig. Hierdie skrywe was in versoenende trant na die gebeure in die laat 1960's rakende die tughandelinge teen prof AS Geyser. Dr Labuschagne was 'n medestander van Geyser. Na die Algemene Vergadering van die WGGK in Leipzig het dr AG Ungerer per trein na Groningen gereis, en dr Cas Labuschagne en sy vrou Lenie in Haren, digby Groningen, besoek. Die besoek het in 'n goeie gees plaasgevind en was die begin van 'n versoenende proses met hom. Die Kommissie het aan die einde van 2018 verneem dat sy gesondheid agteruitgaan en daar is vroeg in 2019 weer met hom gekorrespondeer. Die Kommissie het op 26 Maart 2019 'n skrywe aan hom gerig waarin 'n volledige opgaaf van gebeure sedert die 69ste AKV in 2010 vir hom geskets is. Op 3 April 2019, die vooraand van sy 90ste verjaardag (in Nederlands staan dit as oudjaarsdag bekend), het hy op versoenende wyse die skrywe beantwoord. In sy woorde: *Nou kan ek die betreffende hoofstuk in my lewe definitief afsluit.*

(vii) **Die MRCC**

Die uitfasering van AIM en die geleidelike inkorting van finansiële hulp aan die MRCC laat op 'n manier 'n vakuum betreffende die spontaniteit van eertydse verhoudinge. Gedurende 2018/19 was daar geen student van die MRCC aan UP nie, en 'n poging om vanuit UP se Sentrum vir Kontekstuele Bediening opleiding te bemiddel, het op niks uitgeloop nie. Die verkoop van die Dirk van der Hoffgebou het ook gesorg vir 'n geskarrel oor waar die MRCC gehuisves kon word. Uiteindelik het Gemeente Noordwestelike Pretoria, onder leiding van ds GS de Beer, vir hulle heencome gebied. Tans is daar blyke dat die MRCC by die VGK aansluiting soek. Oor hierdie moontlikheid is ons nog nie amptelik ingelig nie. 'n Amptelike gesprek met die MRCC word in die vooruitsig gestel nadat 'n vorige gesprek weens omstandighede gekanselleer is.

2.8.4.4 **Bosberaad op 16 en 17 Januarie 2018 by Venterskroonkampterrein**

Die Kommissie het 'n bosberaad gehou met dr Theuns Eloff as fasiliteerder. Liezl de Swardt van *Uppe Marketing* was as waarnemer teenwoordig. Die volgende sake is hanteer:

- * Groeipotensiaal van die NHKA en hoe om missionaal kerk (in die voetspore van Christus) te wees.
- * Visie van die NHKA.
- * Kommunikasie-oudit.
- * Herstrukturering van die begroting van die Raad van Finansies.

Uiteindelik is drie formulerings aanvaar wat 'n poging was om die visie en missie van die NHKA te konkretiseer in 'n paradigmatuik:

Formulering 1

Ons Hervormers se fokus is om vanuit 'n lewende verhouding met God en met mekaar in elke gemeente 'n verskil te maak in die lewe van sy lidmate, en na buite, insluitend die gemeenskap, die omgewing en die wyer wêreld.

Formulering 2

Ons leef in verhouding met God.

Christus leef in ons.

Ons leef in verhouding met mekaar en ander mense.

God stuur ons om as sy getuies 'n verskil te wees.

Formulering 3

Vanuit 'n lewende verhouding van lidmate met God, leef gemeentes inkarnierend, relasioneel, en missionaal om 'n verskil te maak in mense se alledaagse lewe.

Dit vind gestalte in gemeentes se viering van die evangelie, in gemeenskap met medegelowiges, deur diens en getuïenis in die wêreld.

In al hierdie formulerings kom 'n grondige verhoudingsmatigheid na vore. Die vraag is hoe die Kommissie gemeentes kan help om 'n lewende verhouding met God te ontgin, hoe om na binne in lidmate se lewe 'n verskil te maak, en hoe om na buite gerig te wees. Die Kommissie het ook die opleiding van sekere predikante om as fasiliteerders in streeksverband op te tree, goedgekeur. Verskeie predikante het reeds toepaslike opleidingsgeleenthede deurloop en sal hopelik in die toekoms instrumenteel wees om die Kerk na missionale kerkwees te help begelei.

2.8.4.5 Die Kerk se nuwe kommunikasieplan

Die Kommissie van die AKV is reeds geruime tyd bewus van die uitdagings om in ons wêreld effektief met lidmate, ampsdraers, gemeentes en die gemeenskap te kommunikeer. Die maniere waarop ons dit in die verlede gedoen het, is nie meer so effektief nie. Intussen het nuwe maniere van kommunikeer ontstaan, en in baie opsigte selfs die norm geword. Dit gebeur egter dikwels dat 'n mens blind is vir jou eie leemtes, of dat 'n mens instinktief vashou aan ou maniere van doen.

Om daardie rede het die Kommissie aan die einde van 2017 'n privaatmaatskappy, *Uppe Marketing*, gekontrakteer wat op twee aspekte gefokus het. *Die Kerk se korporatiewe identiteit, en die kommunikasiekanale (platforms of media) wat ons gebruik om te kommunikeer.*

Die Kerk se korporatiewe identiteit moet ons saambind, die geloofsgemeenskap versterk en mense insluit. Bestaande lidmate én potensiële lidmate moet voel dat hulle aan hierdie Kerk kan behoort. Die grafika waarop besluit is, is aanvullend tot die Kerkwapen en voetewassingseembleem, en wil dit nie vervang nie. Die bedoeling is om die Kerkwapen steeds op amptelike dokumentasie en vir interne kommunikasie te behou, maar om 'n maklik herkenbare en eietydse embleem saam met die voetewassingseembleem te gebruik vir die Kerk se kommunikasie na buite.

Die tweede belangrike aanbeveling is dat die Kerk voortaan in die eerste plek van elektroniese media gebruik maak vir kommunikasie: Een enkele nuwe webblad vir al die fasette van die Hervormde Kerk se dienswerk, aangevul deur elektroniese nuusbriewe wat op spesifieke teikengroepe gerig is. Sosiale media moet ook meer doelgerig gebruik word om eietyds te kommunikeer, en ook mense buite die Kerk te bereik. Dit beteken dat die Kerk se bestaande personeel en infrastruktuur toenemend vir elektroniese kommunikasie aangewend moet word, en dat indringend besin moet word oor die nodigheid van gedrukte publikasies.

'n Pynlike gevolg van hierdie kommunikasiestrategie was die besluit om *Konteks* as tydskrif te staak. 'n Laaste gedenkuitgawe is in Maart 2019 uitgegee. Die Kommissie bedank ook dr WC Kloppers en sy voorganger, dr PJ de Beer, vir uitnemende diens.

2.8.5 UITDAGINGS VIR DIE NHKA

2.8.5.1 Dalende lidmaatgetalle

'n Afname in bevolkingsgroei blyk een van die belangrikste redes vir dalende lidmaatgetalle te wees. Die Hervormde Kerk se doopsyfers is die afgelope kwarteeu reeds maar ongeveer 20% van wat dit vroeër was. Daarby verloor ons talle dinamiese lidmate saam met hulle kinders weens emigrasie, terwyl die ontvolking van die platteland baie lidmate na die stedelike gebiede laat verhuis. Natuurlik dra die postmoderne tydgees (dalk selfs hierdie era van postwaarheid) by tot 'n erosie onder ons lidmate. Die situasie is kompleks en moeilik om onder 'n paar noemers saam te bondel.

Die beskikbaarheid van predikante kan in die toekoms ook problematies raak. Die volgende projeksie is reeds vroeg in die Kommissie se termyn gedoen:

Projeksie van predikante wat tot en met die 75ste AKV gaan aftree:

Tussen 71ste (2016) en 72ste AKV (2019):	18
Tussen 72ste (2019) en 73ste AKV (2022):	25
Tussen 73ste (2022) en 74ste AKV (2025):	36
Tussen 74ste (2025) en 75ste AKV (2028):	33

Hoeveelheid predikante wat die afgelope tien jaar vroeë emeritaat aanvaar het:	11
--	----

Hoeveelheid predikante wat die afgelope tien jaar op siekte-emeritaat gegaan het:	5
---	---

Dit kom op 'n **vermindering van 128 predikante** neer.

Projeksie van nuwe predikante tot en met die 74ste AKV:

Tussen 71ste (2016) en 72ste AKV (2019):	16
Tussen 72ste (2019) en 73ste AKV (2022):	10
Tussen 73ste (2022) en 74ste AKV (2025):	13
Tussen 74ste (2025) en 75ste AKV (2028):	13

Dit beteken dat 'n moontlike **52 predikante** bygevoeg kan word.

Hoeveelheid predikante in voltydse werkruimtes:	162
Hoeveelheid predikante in deeltydse werkruimtes (drie sinodale predikante ingesluit):	78
Hoeveelheid emeriti in deeltydse werkruimtes:	14
Hoeveelheid lidmate wat gemiddeld die Kerk verlaat per jaar:	2 500

Die Kerk kan dalk in die kort termyn met 'n getal van 164 predikante teen 2025 saamleef, hoewel die aantal deeltydse werkruimtes waarskynlik gaan styg, veral in die plattelandse gebiede. Of daar oor die lang termyn genoeg predikante gaan wees, sal net die tyd leer. Die hoop bestaan dat die jaarlikse vermindering van lidmate iewers 'n draaipunt sal bereik, en dat 'n sistemiese ewewig bereik sal word. Tans kan die vraag tereg gevra word of die Kerk nie tans te veel gemeentes het nie. Dit verg in baie gemeentes groot inspanning om geboue te onderhou en infrastruktuur in stand te hou.

2.8.5.2 **Van instandhouding na missionaal**

Die Kommissie se verslag aan die 69ste AKV maak reeds die volgende gevolgtrekking oor lidmaatverliese in gemeentes:

Die enigste gemeentes wat sal oorleef, is dié wat nie net instandhouding en versorging van lidmate doen nie, maar daarin slaag om missionaal te leef en lidmate deel te maak van die gemeente se bediening. Die bestaande gemeentes van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika sal 'n proses van radikale transformasie moet insisier. Buite die strukture van die Kerk as instituut, sal gelowiges onbevange moet migreer om mense op die markplein te gaan ontmoet. Dit kan slegs gebeur indien die Kerk deur die proses van radikale transformasie weer vir mense buite die Kerk 'n plek word waar hulle die teenwoordigheid van God kan beleef. Of bestaande lidmate daarvoor gereed is, is te betwyfel.

Die 70ste AKV stel dit soos volg:

Dit word al duideliker dat die Hervormde Kerk se bestaande model van kerkwees uitgedien is. Tog is gemeentes, kerkrade en lidmate oor die algemeen traag om te verander, en nie entoesiasies om uit te reik na mense en gemeenskappe buite die Kerk nie. In sommige gevalle is lidmate selfs vyandig teen sulke inisiatiewe, en voel hulle dat hulle bekende kerklike ruimte daardeur bedreig word. Dit versterk 'n vasgelooptheid in gemeentes wat verhinder dat nuwe stimuli nuwe lewe kan bring.

Soos blyk uit bogenoemde, is die Kerk steeds in wese institusioneel, en word gekenmerk deur 'n na-binne-gerigtheid en 'n ywer om die *status quo* te handhaaf. Instandhouding verg soveel energie dat daar meesal min ywer vir 'n na-buite-gerigtheid bestaan. Dit kom basies daarop neer dat die kultuur van die Kerk verander moet word. Dit is geen maklike taak nie, en dikwels probeer ons dit met strategieë en vele planne vermag. Die volgende wysheid in Engels temper die oordrewe klem op strategieë: *Culture eats strategy for breakfast*. Dit is eerder nodig om 'n diepgaande soeke na God se wil na te streef. Dit gaan om diepgaande luister en voortdurende refleksie oor waarmee God besig is – in ons gemeentes, in ons vriendekring en in ons gemeenskappe. Die Hervormde Kerk het waarskynlik hier bekering nodig. Ons het dalk te lank gevra na wat ons wil

hê, en omstandighede noop ons om te vra na wat God wil hê. 'n Kultuur van gehoorsaamheid mag ons stroop van ou sekerhede, maar sal tegelyk 'n ongekende verdieping in ons geloofslawe meebring sodat ons met integriteit kerk in die wêreld sal wees.

2.8.5.3 Litigasie

Die volgende besluit is in verband met die litigasie geneem:

Die Kommissie van die AKV magtig, kragtens Ordinansie 4.8.2 (xxiii) van die Kerkorde, namens die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika, die Litigasiekomitee, wat 'n komitee van die Kommissie van die AKV is, om na oorleg met die algemene sekretaris, alle stappe te neem wat nodig mag wees om enige aksie, aansoek of geding in enige geregshof of ander regsprekende liggaam of administratiewe tribunaal teen te staan of te begin, en in beide gevalle die aangeleentheid volledig deur te voer of te skik wat insluit die aanstelling van 'n persoon of persone om namens die Kerk op te tree, onderhewig daaraan dat die Kommissie by sy eerste vergadering, nadat 'n stap hiervolgens geneem is, ingelig word. Die algemene sekretaris of die voorsitter van die Litigasiekomitee word hiermee gemagtig om enige dokument te teken wat nodig mag wees om uitvoering te gee aan hierdie besluit en enige moontlike litigasie.

Die hofdatum is tans op 17 Februarie 2020 vasgestel.

2.8.6 DANKWOORD

Dit was 'n besondere voorreg om die afgelope termyn in die Kommissie te kon dien. Niks kon 'n mens egter voorberei op die grootsheid van die opdrag nie. Daar was tye dat ons die pyn van kollegas en gemeentes moes aanhoor, die moedelose uitsigloosheid van sommige moes gadeslaan, verneem van die karige vergoeding waarmee sommige predikante genoeë moet neem en nogtans hul werk met ywer voortsit. Ons het saam met ringe en gemeentes geworstel oor demografiese verskuiwings, die ontvolking van die platteland, myne wat toemaak, en hoe om die kultuur van 'n gemeente te verander. Daar was nagte van wakker lê oor die lot van kollegas wat smag na beroepe, die finansiële drukgang en gepaardgaande rasionalisering van sinodale strukture, die wederstrewigheid van enkele gemeentes wat hulle nie met vorige besluite kon versoen nie – die lys is omvangryk, en so dikwels moes ons ons eie nie-weet-nie en vasgelooptheid bely. Tog was daar vele hoogtepunte, waarvan die verslag ook getuig.

Die Kommissie wil daarom diepe dank betuig teenoor God wat ons in hierdie termyn gelei en gedra het, en aan die Kerk wat ons onderskraag en verdra het.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 1: KOMMISSIE VAN DIE AKV

SINERGIE ONDERWEG NA 2025

Alle gemeentes, ringskommissies en sinodale strukture streef deurlopend

sinergie na. Die Kerk voer gesprek om die bediening aan lidmate en die gemeenskap te bevorder deur kerklike belange en dienste op alle vlakke te konsolideer en te optimaliseer.

Motivering:

1. Die NHKA staan voor nuwe uitdagings om meer as ooit tevore, op heelhartige wyse sinergie te bewerkstellig en hulpbronne te konsolideer.
2. Die woord *sinergie* (herinner ook aan die Griekse woord *sunergeo* met dieselfde betekenismoontlikheid) verwys na samewerking en onderlinge ondersteuning tussen mense met 'n gemeenskaplike doel voor oë en tot beswil van die groter geheel. Die rykdom van die evangelie verskaf absolute sin aan ons bestaan asook die sin wat ons uit ons onderlinge verhoudinge put, terwyl dit ons terselfdertyd energieke in God se koninkryk laat werk.
3. Die datum 2025 is betekenisvol omdat die bereiking van dié datum oor ses jaar (twee termyne tussen Algemene Kerkvergaderings) strek. 2025 word ook sterk aan die Vierde Industriële Rewolusie gekoppel omdat dit die datum is waarvolgens 23 betekenisvolle skuiwe in die samelewing sal plaasvind of reeds sou plaasgevind het. Die Kerk behoort haar vroegtydig te posisioneer om 'n veilige hawe te skep vir diegene wat deur hierdie groot skuiwe ontwrig sal word.
4. Hoewel die omstandighede van ons tyd nie bepalend vir die wese van die Kerk (Besluit 1 van die 71ste AKV) is nie, noop dit ons om werklikhede soos kwynende lidmaatgetalle, afname in kindergeboortes, verstedeliking, ontvolking van die platteland, emigrasie, finansiële oorlewing, instandhouding van gemeentelike bates en demografiese verskuiwings met erns te bejeën.
5. Die Kerk verreken ook die werklikheid dat daar tans meer gemeentes is as wat die aantal lidmate regverdig, wat op sy beurt groot finansiële druk op gemeentes wat in 'n oorlewingstryd gewikkel is, plaas.
6. Samewerking op 'n sinergistiese wyse bevorder groter soepelheid in ons kerkwees en help ons om op energieke wyse - in die voetspore van Jesus - die voetspoor van die Kerk op relevante wyse te bevorder.
7. Gemeentes besin in oorleg met ringskommissies en sinodale strukture oor moontlike samewerking met ander gemeentes of denominasies, samesmelting of ontbinding (Besluit 2 en 99 van die 71ste AKV).
8. Die Kommissie van die AKV stel kundiges beskikbaar om aan gemeentes en ringe leiding te gee met die oog op die konsolidering en optimale aanwending van bates.
9. Groter sinergie word bewerkstellig met die herindeling van ringe om groter kapasiteit ten opsigte van leierskap en werkkragte te ontgin.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

2.9 TERMYNVERSLAG VAN DIE UITTREDENDE RAAD VAN FINANSIES

2.9.1 INLEIDEND

Die afgelope drie jaar was wêreldwyd vol uitdagings. Suid-Afrika, en daarmee saam die Kerk, het dit nie vrygespring nie. Die gepaardgaande finansiële druk is op talle plekke in die Kerk ervaar, en gemeentes moes harder as in die onlangse verlede werk om finansiële kop bo water te hou. Dit is goeie nuus dat gemeentes dit meestal kon regkry, selfs al het dit met kopsere gepaard gegaan. Dit is ook positief dat die Kerk nie bloot oorleef nie, maar ook op verskeie maniere in die proses groei. Daarvoor dank ons die Here!

Hierdie verslag het ten doel om finansiële inligting vir die besluitneming by die 72ste AKV te verskaf. Die eerste deel van die verslag bevat inligting oor die finansiële posisie van gemeentes, en die tweede deel oor sinodale dienste en finansies.

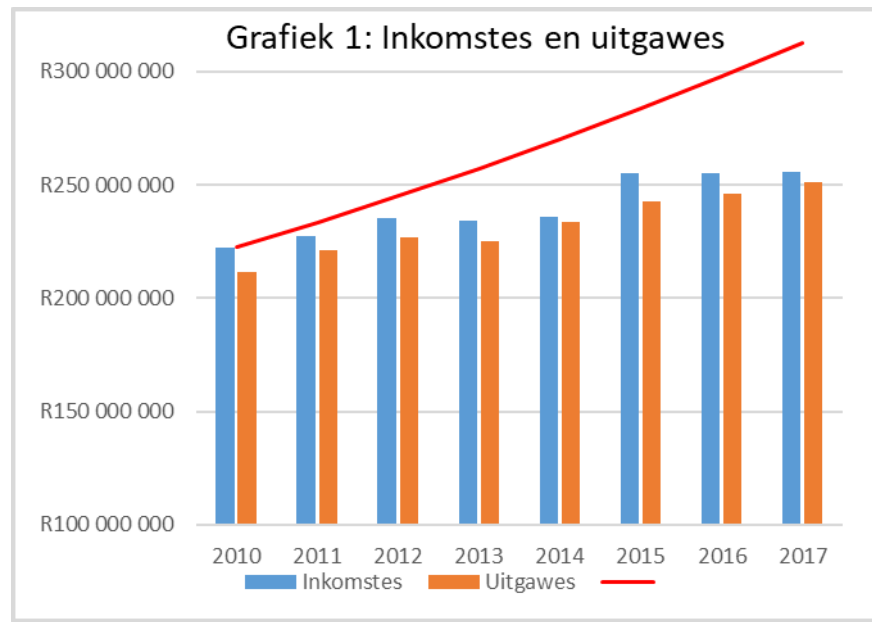
2.9.2 GEMEENTELIKE AANGELEENTHEDE

2.9.2.1 Inleidend

Die saamgestelde inkomstestaat van gemeentes soos op 28 Februarie 2017 is gebruik om die inligting onderaan te verskaf. Die staat moes aangepas word aangesien 32 gemeentes se oudits nog nie afgehandel was nie.

2.9.2.2 Die saamgestelde inkomstestaat

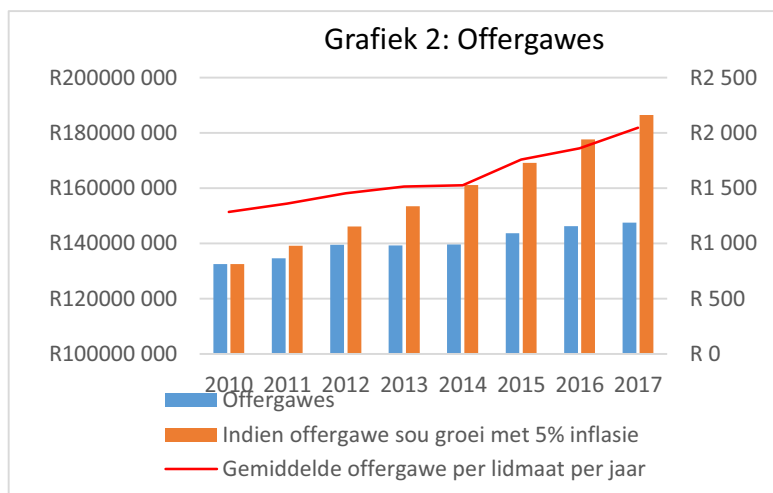
(i) *Inkomstes van gemeentes*

Die blou kolomme in Grafiek 1 verteenwoordig die inkomste van gemeentes. Dit is duidelik dat dit sedert 2015 sywaarts beweeg het. Daar was oor die drie jaar 'n klein toename van slegs 0.17%. Dit bly 'n ope vraag wat van 2018 tot 2019 met die inkomste gebeur het, maar voorlopige tekens dui daarop dat die sywaartse beweging kon omsit in 'n daling.

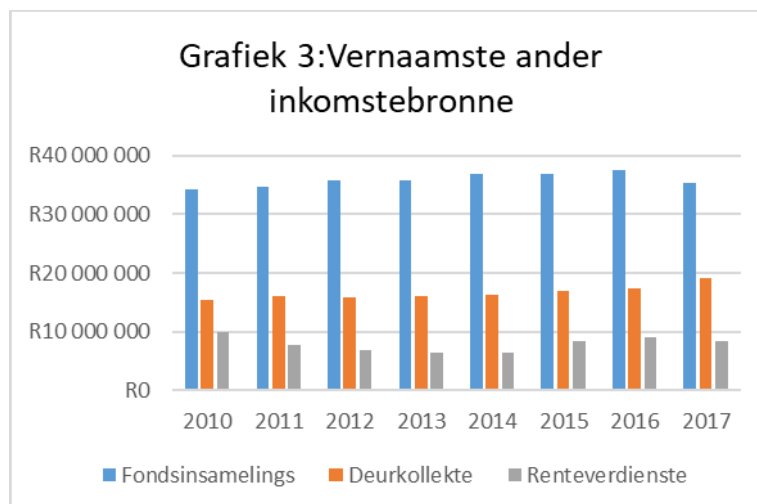
Die rooi lyn in Grafiek 1 gee 'n aanduiding van hoe die inkomste sedert 2010 moes toeneem om met inflasie tred te hou. Gemeentes se inkomste moes in 2017 R57 000 000.00 meer wees om met inflasie tred te hou. Die *koopkrag* van gemeentes neem dus jaarliks merkbaar af.

Offergawes is die vernaamste inkomstebron:

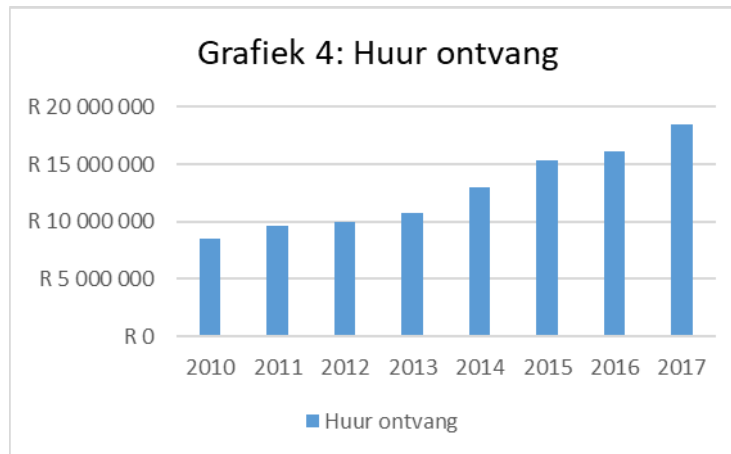
Die blou kolom toon die werklike inkomste uit offergawes. Daar is 'n klein toename sedert 2012. Die oranje kolom toon die potensiële inkomste uit offergawes indien dit sedert 2010 met 5% inflasie per jaar sou toeneem. As dit sou realiseer, sou die inkomste uit offergawes in 2017 sowat R186 000 000.00 wees, teenoor die werklike bedrag van R147 548 601.00. Die sywaartse beweging in offergawes is slegs te wyte aan die verlies van sowat 3 000 lidmate per jaar. Die gemiddelde offergawe per lidmaat (rooi lyn) groei. Ook dit het egter nie in 2016 en 2017 voldoende tred gehou met inflasie nie.

Die ander vernaamste inkomstebronne toon die volgende:

Ten opsigte van deurkollektes (oranje kolomme) was daar 'n merkbare verhoging van 11% van 2016 tot 2017. Daar kan heelwat verklarings daarvoor wees. Inkomste uit funksies het met net meer as R2 000 000.00 afgeneem. Ook renteverdienste, wat sedert 2013 jaarliks toegeneem het, het van 2016 tot 2017 'n daling van 5.5% getoon.

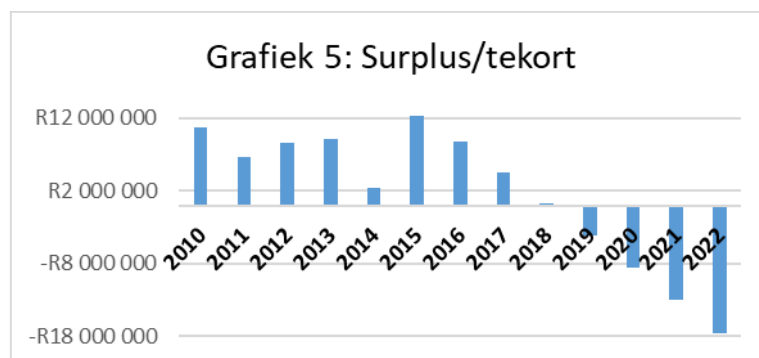
Dit is verblydend om te sien dat huurinkomste pragtig groei:

Die groei in huurinkomste was sedert 2010 sowat 12% per jaar. Gemeentes raak dus toenemend bewus van die vermoë wat eiendom het om inkomste te genereer. Hierdie vermoë is waarskynlik nie ten volle benut nie en kerkrade kan daaraan oorweging skenk om dit nog meer te ontgin. Die groei in huurinkomste kompenseer egter nie vir die swak prestasie ten opsigte van ander inkomstebronne nie.

(ii) ***Uitgawes van gemeentes***

Kyk weer na Grafiek 1 hierbo. Alhoewel die inkomste (blou kolom) konstant gebly het, het die uitgawes (oranje kolom) met 2.6% per jaar toegeneem. Dit het tot gevolg dat die surplus jaarliks afneem. Die surplus het sedert 2015 jaarliks met sowat R4 000 000.00 afgeneem. Indien dit as maatstaf gebruik word en tot 2022 geprojekteer word, kan gemeentes in die nabye toekoms aansienlike tekorte verwag, soos in Grafiek 5 gesien kan word:

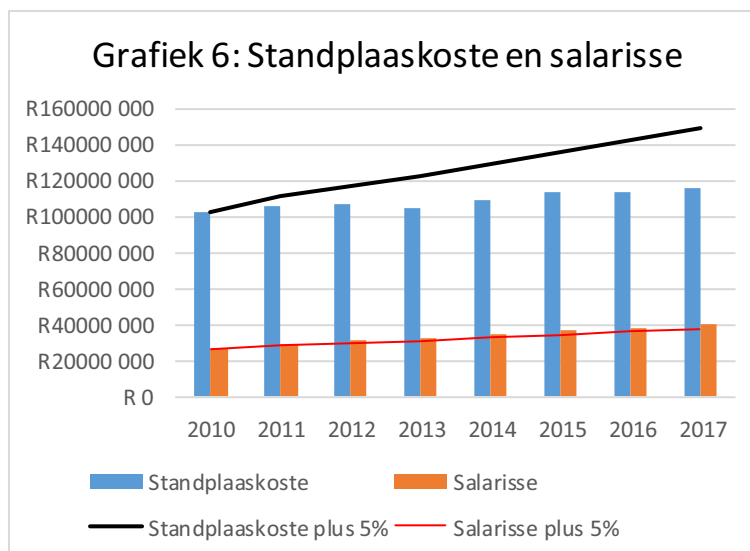

Die tekortkominge van die ekstrapolering moet erken word, maar dit bied tog waardevolle insigte. Dit is duidelik dat gemeentes sowel hul inkomste as uitgawes baie versigtig sal moet bestuur. Slegs 55% van die gemeentes het in 2017 bygedra tot die surplus, terwyl 45% tekorte getoon het. Gemeentes waar daar tekorte ontstaan het, moes opgehoopde surplusse gebruik om te oorleef. Dit is op die lange duur nie volhoubaar nie.

Standplaaskoste (sien Grafiek 6) is die enkele grootste uitgawe en maak net minder as 50% daarvan uit. Alhoewel daar van 2015 tot 2016 'n matige afname ten opsigte van die spandering aan standplaaskoste was, was daar weer van 2016 tot 2017 'n toename van 2%. Die swart lyn in die grafiek toon die effek wat

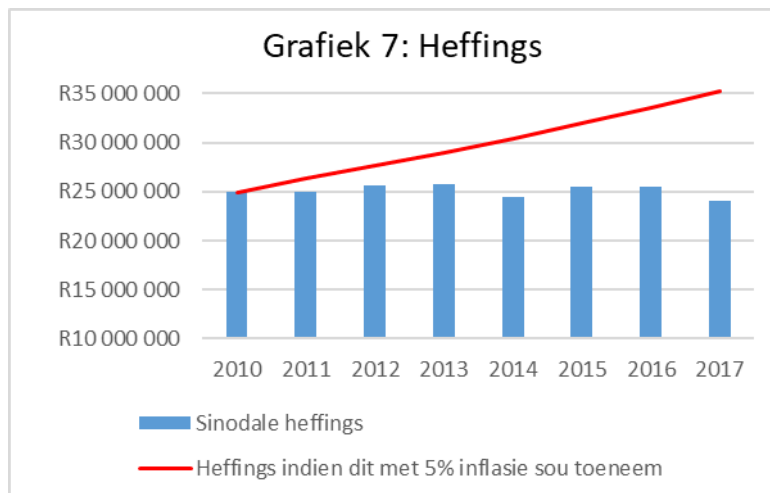
dit sou hê indien standplaaskoste met inflasie aangepas sou word. Dit strook met inligting wat daarop dui dat tot soveel as die helfte van die predikante nie meer in 'n volsorgbediening staan nie.

Dit is interessant dat die salariskomponent van die personeel van gemeentes (ook in Grafiek 6) sedert 2010 nie op dieselfde wyse as standplaaskoste hoofsaaklik sywaarts beweeg het nie, maar byhou met inflasie (rooi lyn). Dit dui moontlik daarop dat gemeentes heelwat gebruik maak van funksionaris se om dienste te lewer, waarskynlik omdat dit goedkoper is.

Uitgawes wat verband hou met die instandhouding van gemeentes (soos munisipale kostes, instandhouding van eiendom, skryfbehoeftes, betaling van huur, telefoonrekeninge) het jaarliks met inflasie toegeneem, net soos die salariskomponent. Dit beteken dat gemeentes, salariskoste ingesluit, sowat 5% meer spandeer aan die instandhouding van die infrastruktuur, maar minder spandeer aan bediening en barmhartigheid.

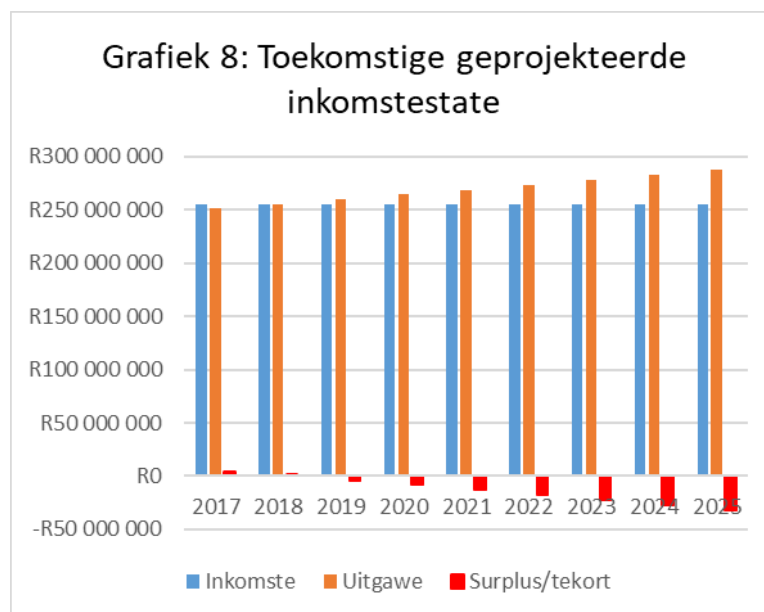
Uitgawes ten opsigte van sinodale heffings neem af. Die sinodale offergawe en die doelwitbydraes van die ADV word in Grafiek 7 uitgedruk. Sinodale heffings het sedert 2010 afgeneem van 11.79% van die totale uitgawes van gemeentes tot 8.7% in 2017.

Ringsheffings neem ook af. Dit het in 2011 'n hoogtepunt van R1 112 849.00 bereik en sedertdien afgeneem tot R832 702.00 in 2017. Ringsvergaderings is dus ook sensitief vir die ekonomiese uitdagings van gemeentes en toon hulle aanpasbaarheid.

(iii) **Geprojekteerde inkomstestate**

Indien die resultate van die drie jaar van 2015 tot 2017 geprojekteer word tot in 2025 (74ste AKV), kan duidelik gesien word dat daar uitdagings op die Kerk wag:

Dit is uiteraard gewaag om op hierdie wyse iets oor die toekoms te voorspel, maar dit bied tog 'n redelike uitsig op die toekoms indien gemeentes nie proaktief optree nie. Die geprojekteerde tekorte wat kan ontstaan, is 'n bron van kommer, en die 72ste AKV behoort dit in gedagte te hou. Aanpasbaarheid, konsolidasie, inkorting van uitgawes en 'n fokus op inkomstebronne wat nog onderbenut is, behoort besluitneming te beïnvloed.

2.9.2.3 **Ander gemeentelike aangeleenthede**

(i) **Debiteure**

Dit is nie maklik of lekker om 'n gemeente te wys op uitstaande debiteure nie. Die Raad en die sinodale personeel is terdeë bewus van die uitdagings wat gemeentes in die gesig staar. Die Raad van Finansies het egter die opdrag om debiteure namens al die gemeentes te bestuur.

Die kritiek is al uitgespreek dat die Raad nie rente behoort te hef op uitstaande debiteure nie. Dit sal egter die gemeentes wat getrou bydra op risiko plaas, aangesien tekorte wat ontstaan by hulle gehef sal word. Uitstaande debiteure (studieskuld uitgesluit) beloop tans R5 553 690.00. Indien dit van rente vrygestel word, sal die ander gemeentes die tekort van sowat R277 684.00 moet bydra. Dit sal nog R4.30 by die sinodale offergawe voeg.

Die Bestuurskomitee het aansienlike moeite gedoen om reëlins te tref om uitstaande debiteure te in. Na die 71ste AKV is die 17 gemeentes wat die grootste risiko ten opsigte van debiteure ingehou het, geïdentifiseer. In

samewerking met die kerkrade en die ringskommissies is hierdie gemeentes volgens 'n bepaalde formule ondersteun om hulle maandelikse verpligtinge na te kom, en tegelykertyd hulle debiteure te vereffen. 11 van die 17 gemeentes kon hulle debiteure op hierdie wyse aflos. Die Raad bedank die gemeentes vir hulle samewerking.

Ten spyte van hierdie suksesse, het daar nuwe risiko's ontstaan. Die totale debiteure het sedert die 71ste AKV van R5 086 722.00 tot R5 553 690.00 gegroei. Dit is hoofsaaklik die gevolg van gemeentes wat oorgangskapitaal benodig het om onder meer belastingverpligtinge en skeidingspakkette te bekostig.

Dit wek groot kommer dat sommige gemeentes nie betyds belasting aan die Inkomstediens betaal nie. Die Raad moes ingryp om te voorkom dat daar op gemeentelike eiendomme beslag gelê word. Die gebrekkige bestuur in daardie gemeentes plaas die hele Kerk op risiko.

(ii) **Gemeentelike Ondersteuningsfonds**

Die 71ste AKV het besluit om die Fonds vir Gemeenteopbou uit te faseer en die begrotingsitem *Strategiese Bediening* in die plek daarvan in te faseer. Die proses is afgehandel en daar is in die 2019/20-boekjaar R700 000.00 vir laasgenoemde begroot. Dit het egter tydens die laaste paar jaar duidelik geword dat daar 'n dringende behoefte aan finansiële hulp ten opsigte van gewone lopende uitgawes by sommige gemeentes bestaan.

Die Raad het daarom besluit om R400 000.00 uit sy surplus vir die 2019/20-boekjaar vir dié doel te oormerk. Die Raad kan egter nie daarmee volhou nie en fondse vir dié doel sal oor die langer termyn gevind moet word. In hierdie verband volg daar 'n beskrywingspunt waarin die Raad versoek dat R400 000.00 van die rente-opbrengs van die Fonds vir Sinodale Dienslewering jaarliks na die Gemeentelike Ondersteuningsfonds oorgeplaas sal word om gemeentes te ondersteun.

(iii) **Gemeentelike eiendomme**

Dit is merkwaardig dat die waarde van die eiendomme wat deur gemeentes verseker is, bykans R5.4 miljard is. Die Kerk is besonder geseën om oral in Suid-Afrika eiendomme te besit. Die vraag ontstaan of die potensiaal wat die eiendomme bied oral maksimaal benut word.

Huurinkomste vir 2017 het sowat 0.3%, of R18 499 557.00, van die waarde van die eiendomme van gemeentes beloop. Indien dit tot 1% opgeskuif kan word, kan die inkomste uit eiendomme R54 000 000.00 beloop. Alhoewel die tipiese eiendom van gemeentes nie ideaal is om te verhuur nie, kan tog gevra word of gemeentes nie meer uit hul eiendom kan genereer nie.

Die huidige werkwyse wat gemeentes moet volg om met eiendom te handel, word in Ordinansie 4.1.2 (xxxv) beskryf. Dit bepaal dat 'n kerkraad die skriftelike advies van die Raad van Finansies moet inwin en aan die gemeentevergadering moet voorlê, voordat besluite geneem word om eiendom te koop, te vervreem, te sloop of op te rig. Elders in die agenda volg 'n beskrywingspunt wat vra dat die konsultasieproses by die verhandeling van eiendom uitgebrei word.

2.9.2.4 **Gevolgtrekking oor die posisie van gemeentes**

Dit is duidelik dat gemeentes finansiële uitdagings in die gesig staar en dat dit volgens verwagting sal toeneem. Die inkomste van gemeentes het waarskynlik vir eers 'n hoogtepunt bereik, terwyl die uitgawes steeds toeneem. Daar is gemeentes wat proaktief hierop reageer, maar dit is nie deurgaans die geval nie.

Die volgende opsies sou deur kerkrade en ringskommissies oorweeg kon word om die finansiële uitdagings te hanteer:

- * Kontak dr FJ Labuschagne, hoof van die SGB, sodat die Sentrum bystand kan verleen.
- * Onderzoek alle moontlikhede om maksimum inkomste uit eiendomme te genereer.
- * Oorweeg verskeie vorme van konsolidasie. Is dit byvoorbeeld nodig dat gemeentes in dieselfde omgewing elk hulle eie administratiewe stelsel en personeel moet hê? Bestaan die moontlikheid om een kerkgebou te deel en die ander eiendom anders aan te wend?
- * Besnoei onnodige uitgawes ten opsigte van die instandhouding van die infrastruktuur van die gemeente, en fokus so ver moontlik op bediening en barmhartigheid.
- * Belê surplusfondse wys en benut die opbrengs volhoubaar.

Ten spyte van die uitdagings, is dit ook waar dat daar steeds groot rede tot dankbaarheid is. Dit is verstommend dat die versekeringsportefeulje ten opsigte van eiendom R5.4 miljard groot is. Dit is 'n besonder gunstige bate vir die Kerk. Dit is verder verblydend dat huurinkomste verhoog en dat daar 'n styging in deurkollekte is. Nog 'n rede tot dankbaarheid is die feit dat gemeentes dit regkry om die jaarlikse styging in hulle uitgawes te beperk tot onder inflasie.

Die Kerk het by die 72ste AKV die ideale geleentheid om besluite te neem wat gemeentes se posisie konsolideer, sodat die Kerk haar roeping vanuit 'n versterkte fondament kan uitleef.

2.9.3 **SINODALE DIENSLEWERING**

2.9.3.1 **Inleidend**

Die Raad van Finansies is dankbaar vir die goeie gesindheid wat daar by gemeentes ten opsigte van sinodale dienste bestaan. Die Sinodale Dienssentrum beleef dieselfde druk as gemeentes, aangesien die sinodale begroting jaarliks ingekort word. Die personeel toon begrip en geduld hiermee, en word bedank vir hulle positiewe gesindheid.

2.9.3.2 **Sinodale begroting**

Die sinodale begroting is vir die 2019/20 finansiële jaar met 4.69% ingekort tot R22 075 932.00. In reële terme is dit 'n afname van R2 245 563.00. Daarmee kon die Raad daarin slaag om die sinodale offergawe, ten spyte van die verlies in lidmaattal, op R338.00 vas te pen.

Sedert 2013 is die sinodale begroting in reële terme met nagenoeg 34% ingekort. Daarmee het die Raad en die Kommissie solidariteit met gemeentes betoon. Die sinodale offergawe per lidmaat het egter oor dié tydperk van R275.00 toegeneem tot R338.00. Dit is 'n gemiddelde toename van 3.8% per jaar wat ten spyte van 'n afname van ongeveer 3 000 lidmate per jaar, steeds heelwat laer as inflasie is.

Dit bied groot uitdagings aan die Raad van Finansies om die sinodale offergawe binne perke te hou. Besluite wat geneem moet word, is nie oral gewild nie, maar die Raad het deurgaans probeer om die belange van gemeentes eerste te stel.

Die vergadering gaan besluite neem oor die 2020/21-begroting. Daardeur gaan die vergadering sy eie heffing bepaal, en die penne inslaan vir begrotings tot en met die 73ste AKV. Dit is daarom belangrik dat die AKV eienaarskap vir die begroting sal aanvaar.

2.9.3.3 Sinodale eiendom

Die Dirk van der Hoffgebouekompleks is vroeg in 2017 verkoop. Huurkontrakte is vir vyf jaar met die Erfenisstigting en Gemeentes Philadelphia en Derdepoot gesluit, waarna die Sentrum verskuif het. Die verskuiwing is teen einde Oktober 2017 afgehandel, nadat die Argief ook by die Erfenisstigting hervestig is en 'n kontrak vir tien jaar ten opsigte daarvan gesluit is. Die sinodale personeel het reusewerk gedoen om die verskuiwing te reël. Die nuwe tuistes is goed deur die Kerk ontvang en die Raad is dankbaar dat die saak afgehandel is. Die verhuising het reeds in die eerste jaar 'n besparing van ongeveer R600 000.00 ten opsigte van geboue en eiendomme gerealiseer. Nadat BTW betaal is, kon R18 500 000.00 uit die opbrengs van die verkooptransaksie in die Fonds vir Sinodale Dienslewering belê word.

Alle eiendom is in opdrag van die AKV verkoop en die Kerk besit nie meer vaste eiendom nie. Die inkomste uit die verkoop van 'n gedeelte van plaas Klipdrift moet nog realiseer.

2.9.3.4 Komitees van die Raad van Finansies

Die Raad het tydens die verslagjaar van drie komitees gebruik gemaak om uitvoering aan sy opdrag te gee:

(i) Bestuurskomitee

Die Bestuurskomitee bestuur onder meer die dag-tot-dag-begroting, sinodale aktiwiteite en debiteure. Die komitee oorweeg ook aansoeke vir ondersteuning uit die Fonds vir Strategiese Bediening en gee kommentaar by die verhandeling van eiendomme. Die komitee lewer verslag aan sowel die Kommissie van die AKV as die Raad van Finansies, en bestaan uit die algemene sekretaris, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, die hoof: finansies, hoof: administrasie en die voorsitter van die Raad van Finansies op *ad hoc*-basis. Dr FJ Labuschagne is die voorsitter van die komitee.

(ii) Oudit- en Risikokomitee

Nuwe wetgewing stel hoë voldoeningsvereistes aan instellings. Dit vra 'n groot mate van kundigheid om daaraan uitvoering te gee. Die Oudit- en Risikokomitee gee aan die Kerk leiding op hierdie gebied. Die komitee het in die verslagtydperk baie aandag geskenk aan die opstel van reglemente, soos ook in die

Reglementebundel van die Kerk opgeneem is. Verder sien die komitee toe dat daar aan ouditvereistes voldoen word en maak die komitee aanbevelings aan die Raad van Finansies oor finansiële state. Die komitee, onder voorsitterskap van mnr Gert van Wyk, word bedank vir die nougesette werk.

(iii) **Beleggingskomitee**

Die Beleggingskomitee, onder voorsitterskap van ds APJ Beukes, het 'n besonder uitdagende termyn agter die rug. Wêreldwyd was veral opkomende markte onder druk, en die JSE het in 2018 met 8.5% negatief presteer. Die kundigheid van die komitee het egter daartoe bygedra dat die Kerk se beleggings billik presteer het.

Die Kerkgeld vir Kerkwerkstelsel bestuur die surplusfondse van gemeentes. Die stelsel se saldo het sedert 31 Oktober 2016 tot 30 April 2019 van R150 760 803.00 tot R153 989 419.00 toegeneem. Dit is 'n toename van 2.1% en is die gevolg van gemeentelike bates wat in kontant omskep is. Alhoewel daar 'n toename was, is die tendens dat gemeentes gereelde onttrekkings maak om lopende uitgawes te diens.

Die vraag bestaan lankal of die Kerkgeldstelsel nie uitgedien is nie. Gemeentes het reeds toestemming by die AKV ontvang om surplusfondse elders as in die stelsel te belê. Daar word ook nie meer lenings uit die stelsel aan gemeentes toegestaan nie. Daarby moet die Raad, volgens die opdrag van die AKV, poog om rentekoerse wat gelykstaande aan dié van geldmarkfondse is, aan gemeentes te betaal. Die wisselvalligheid in die markte oor die laaste paar jaar het dit moeilik gemaak om daaraan te voldoen. Voeg daarby dat gemeentes se behoeftes verskil, aangesien sommige gemeentes geld op 'n daggeldbasis beskikbaar wil hê en ander gemeentes fondse op 'n langer termyn wil belê. Dit het die Beleggingskomitee tot die punt gebring waar geoordeel is dat die Kerkgeldstelsel opgehef moet word. Elders in die agenda is 'n beskrywingspunt wat daarvoor vra.

Die Beleggingskomitee bestuur ook twee ander beleggings:

- * Die eerste is die Fonds vir Sinodale Dienslewering wat by die 71ste AKV in die lewe geroep is. Die saldo is nagenoeg R30 000 000.00. Die fondse is op verskeie platforms belê. Die bedoeling van die Fonds is dat die rente-opbrengs in die toekoms, nadat die Fonds geleentheid gehad het om te groei, kan help om sinodale kostes te subsidieer.
- * Die tweede fonds word die Surplus op die Kerkgeldstelsel genoem, en die saldo op 30 April 2019 was net meer as R4 000 000.00. Die regskoste ten opsigte van litigasie en die bydrae wat die Kerk moes maak om die Pensioenfonds oor te skakel van 'n vastevoordeelfonds na 'n vastebydraefonds, moet nog hieruit verhaal word, waarna die saldo baie klein sal wees. Dit skep bepaalde uitdagings, aangesien die vermoë wat die Kerk het om op onvoorsiene uitgawes en geleenthede te reageer, hierdeur beperk kan word. In die lig daarvan volg daar 'n beskrywingspunt wat versoek dat die Raad toegang tot 'n bedrag uit die Fonds vir Sinodale Dienslewering sal kry vir nood gevalle en ander diskresionêre uitgawes.

Die Beleggingskomitee het in 2018 'n beleggingsbeleid opgestel wat aan gemeentes leiding moet gee oor verantwoordelike beleggings. Gemeentes moet aan die vereistes van die beleid voldoen wanneer beleggings oorweeg word.

2.9.3.5 Pensioenfonds

Teen die tyd dat die AKV in sitting is, behoort die oorskakeling van die Pensioenfonds van 'n vastevoordeelfonds na 'n vastebydraefonds goedgekeur en afgehandel te wees. Die Raad is dankbaar vir die leiding wat die Pensioenfonds hierin gegee het en vir die predikante se samewerking in dié verband. Daar is verskeie redes waarom die oorskakeling voordelig vir die Kerk is. Die Kommissie het intussen die versorgingsvoordeel vir predikante met 12.5% aangepas, met die hoop dat dit beter voordele vir predikante tot gevolg sal hê. Die Raad het ingestaan vir 'n bedrag van R2 000 000.00 om die oorskakeling moontlik te maak.

2.9.4 SLOTOPMERKINGS

Die finansiële verslae wat by die vorige paar AKV's gelewer is, is beslis nie die lekkerste leesstof nie. Dit is 'n werklikheid dat gemeentes finansiëel onder druk is. Daar is gelukkig ook 'n ander werklikheid aan die ontwikkel, en dit is dat gemeentes meer en meer bereid is om hulle bediening te evalueer, daarop te verbeter, te konsolideer en positiewe aanpassings te maak. Daar is heelwat suksesverhale wat oorvertel kan word.

Die bekende gesegde dat verandering die enigste konstante is, word dag na dag 'n groter werklikheid. Dit vra van die Kerk meer aanpasbaarheid as waaraan ons gewoond is, 'n vermoë om vinnig te reageer op geleenthede, en ook om gebruike, tradisies en dienste wat onnodige kostes tot gevolg het, onder 'n vergrootglas te plaas en te heroorweeg. Die wens van die Raad van Finansies is dat die AKV die nodige leiding aan die Kerk sal gee om die toekoms positief tegemoet te gaan.

Die finansiële state en saamgestelde inkomste en balansstate is op aanvraag beskikbaar.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 2: KOMMISSIE VAN DIE AKV

BESLUIE VAN DIE AKV

Die Raad vir Kerkregtelike Advies stel voor dat die volgende invoeging gemaak word in die Kerkorde as Ordinansie 4.4.4 (xviii):

Sonder dat dit nodig is om na 'n vorige besluit of besluite te verwys, vervang of wysig, na gelang van die geval, die nuutste besluit vorige besluite wat oor dieselfde of grootliks oor dieselfde onderwerp of onderwerpe as die nuutste besluit handel. In die geval van twyfel of 'n besluit 'n ander besluit vervang of wysig, is die uitleg van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering in hierdie verband finaal.

Die huidige Ordinansie 4.4.4 (xviii) word Ordinansie 4.4.4 (xix).

Motivering:

Hierdie werkwyse en die formalisering van usansie, is wenslik ter wille van goeie prosedure om misverstande te voorkom, en ook in die lig van regspraak in hierdie verband. Enige moontlike verwarring oor presies wát besluit is en hóé dit besluit is, sowel as die status van vorige beskuite oor dieselfde saak, behoort sodoende uit die weg geruim te word.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

DEEL 3

Behandeling van verslae
en beskrywingspunte

22-26 September 2019

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

VIERING

1. **VIERING**

1.1 **INLEIDING**

Die viering (*leitourgia*) van God se magtige daade en ons verlossing deur Jesus Christus gebeur in die eerste plek tydens die erediens. Dit vind gestalte in die Woordverkondiging, bediening van die sakramente, belydenis, lofprijsing en aanbidding. Die gemeenskap tussen God en sy mense konkretiseer in die erediens op Sondag.

'n Belangrike aspek van die AKV se verantwoordelikhede is om die erediens te reël, wat in hierdie gedeelte van die agenda hanteer word.

1.2 **VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET DIE VIERING VAN DIE EVANGELIE VERBAND HOU**

BESKRYWINGSPUNT 3: RING VAN POTCHEFSTROOM

SKRIFBESKOUIING EN KERKWEES IN DIE TOEKOMS

1. Die 71ste AKV het in Beskrywingspunt 1 punt 3 besluit:

Die Hervormde Kerk wil kerk van die Woord wees. Die Woord van God is die enigste bron vir die verkondiging van die evangelie. Ons bely in gehoorsaamheid aan die Woord ons geloof in God Drie-enig: Vader, Seun en Heilige Gees. Op grond van die Woord verstaan ons die Hervormde Kerk as deel van die volk van God, die huisgesin van die Vader, die liggaam van Christus en die tempel van die Heilige Gees.

Die 72ste AKV brei hierop uit:

2. Die Hervormde Kerk aanvaar die Bybel as die Woord van God. Voortgaande studie van die Bybelse geskrifte help die Kerk om sy roeping in die wêreld beter te verstaan en dit is bepalend vir die relevansie van die Kerk.
3. As Kerk van die Hervorming moet die Kerk voortdurend hervorm in gehoorsaamheid aan die Woord van God.
4. Die Kerk se Skrifbeskouing bepaal sy Skrifverstaan en is rigtinggewend vir ons nadenke oor kerkwees in die toekoms.
5. Die Kerk beoefen teologie as wetenskap op die Bybels-reformatoriese grondslag. Dit sluit in dat die geskrewe Woord van God, die Bybel, deur die inspirasie van die Heilige Gees ontstaan het en gesaghebbend is. Op dié grondslag word alle (insluitend eie) paradigmas voortdurend krities en reformerend bestudeer.
6. In die Hervormde Kerk is daar verskillende standpunte met betrekking tot Skrifverstaan. Dit is belangrik dat die gesprek oor Skrifbeskouing en Skrifverstaan in die Kerk sal voortgaan. Die onderlinge eenheid word so bevorder en die Kerk kan met integriteit kerk in die wêreld wees.

7. Die Kommissie van die AKV kry opdrag om verdere studie oor Skrifbeskouing en Skrifverstaan te doen, en gesprek te stimuleer. Ringe en gemeentes word by hierdie studie en gesprek ingesluit.

Motivering:

Die Woord van God is die enigste bron vir die verkondiging van die evangelie. Die Kerk kan niks anders verkondig as wat die Woord ons leer nie. In die wêreld waarin ons leef, moet die Kerk kan sê: *So spreek die Here*. Tog moet die verkondiging en die teologiese boodskap relevant vir die moderne mens wees. Hoewel die Bybel deur antieke mense in 'n antieke wêreld geskryf is, glo ons dat die Bybel deur God geïnspireer is en dat dit vandag nog *groot waarde het om in die waarheid te onderrig, dwaling te bestry, verkeerdhede reg te stel en 'n regte lewenswyse te kweek* (2 Timoteus 3: 16).

Ds L Geel, die skriba van die Ring van Potchefstroom, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 4: KERKKOMITEE: EREDIENS

VONKK-LIEDERE

- * Die AKV handhaaf die besluit rakende die gebruik van VONKK-liedere in die eredienste van die NHKA.
- * Die AKV handhaaf die NHKA se deelname aan die werksaamhede van die VONKK-werkgroep.
- * Die vergadering versoek die VONKK-werkgroep om gereelde toerustings- en inligtingsgeleenthede te reël om die Kerk bekend te stel aan die liedere wat tot die korpus toegevoeg is, en hoe dit in die erediens gebruik kan word.
- * Die AKV handhaaf die besluit om vir die NHKA 'n sinodale lisensie van R50 000.00 uit te neem, in plaas daarvan dat elke gemeente apart op VONKK hoef in te teken. Dit verseker dat die NHKA deel van die bestuursplan van VONKK is en dat geen verdere vergaderingskoste of reiskoste vir lede van die NHKA betaalbaar is nie.
- * Die AKV neem kennis van die onderneming van die direkteur van Bybel-Media dat die intekengeld vanuit die NHKA nie vir die breë werksaamhede van Bybel-Media gebruik sal word nie, maar uitsluitlik vir VONKK geormerk sal word.

Motivering:

VONKK is die akroniem vir Voortgesette Ontwikkeling van Nuwe Klassieke Kerkmusiek. Dit is 'n inisiatief wat aanvanklik vanuit die geledere van die NGK ontstaan het om voortgaande werk te doen aan die styl van kerkmusiek wat ons in die Liedboek vind. Vir die afgelope nege jaar reeds is die Hervormde Kerk deel van die werksaamhede. Sedert die 71ste AKV (Besluit 14) is die NHKA

egter formeel deel van die VONKK-werkgroep. Dit het die gevolg gehad dat die struktuur van die werkgroep aangepas is, ds JF van der Merwe is as ondervoorsitter van VONKK verkies en dien dus in die dagbestuur van VONKK. Op so 'n manier is die NHKA volledig deel van die besluitnemingsproses en onderhandelings met Bybel-Media en ander instansies. Die sinodale lisensie wat die NHKA die afgelope vier jaar gekoop het, het besparings vir gemeentes teweeggebring en tegelyk 'n groot bydrae gelewer tot die finansiering van die voortgaande werksaamhede van VONKK. Geen deel van daardie bedrag is gebruik vir die algemene werksaamhede van Bybel-Media nie; die geld is uitsluitlik gebruik vir VONKK se werksaamhede.

In die verslagtydperk was die werksaamhede voortgaande en het die verteenwoordigers van die NHKA in die VONKK-werkgroep volledig deelgeneem aan die skep van nuwe liederes. Teen Mei 2019 is daar in die korpus van 404 VONKK-liederes 122 tekste wat deur Hervormers gedig is en 56 melodieë wat deur Hervormers gekomponeer is. Verder was die musici van die Hervormde Kerk verantwoordelik vir tientalle van die orrel- en klavierbegeleidings, kantory-verwerkings en musikale verrykings. Sedert 2018 is 'n lidmaat van die NHKA ook verantwoordelik vir die taalversorging van die tekste van VONKK-liederes. Dit beteken dat in die geskiedenis VONKK-liederes die korpus van Afrikaanse kerkliedere is waar Hervormers die heel grootste bydrae ooit gelewer het.

In ooreenstemming met die opdrag van die 71ste AKV (Besluit 14), is 'n aantal toerustingsgeleenthede gehou. Op 9 Junie 2018 is 'n groot bekendstellingsgeleentheid van VONKK-liederes gehou by die NHKA se Gemeente Pretoria-Oos, wat deur 'n aantal predikante, orreliste, eredienswerkgroepe en lidmate van verskeie kerke bygewoon is. In samewerking met SAKOV is ook bekendstellingsgeleenthede in Noordwes, Mpumalanga en die Wes-Kaap gehou. Verder is daar jaarliks opleiding aan teologiese studente verskaf rakende VONKK-liederes en die gebruik daarvan in die erediens.

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 5: KERKOMITEE: EREDIENS

GEBRUIK VAN FLAM-LIEDERE

- * **Gemeentes wat graag van FLAM-liederes gebruik wil maak, kan skakel met ds JT Manders oor hoe om die liederes in 'n gemeente te implementeer.**
- * **Gemeentes moet daarop let dat 'n CCLI-lisensie (naas die Liedboek-lisensie en die sinodale VONKK-lisensie) benodig word om FLAM-liederes in die eredienste te gebruik.**

Motivering:

Die 71ste AKV het soos volg besluit: Besluit 15:

In die erediens en by ander byeenkomste word gebruik gemaak van liederes in die Liedboek van die Kerk, VONKK-liederes en ander geestelike liederes wat gekeur is deur 'n komitee kundiges van die Kerk

- * *wat bevorderlik is vir die opbou van die gemeente se aanbidding en verkondiging van die Woord.*
- * *die eenheid met die res van die Kerk in ag neem.*
- * *in ooreenstemming is met die Kerk se teologiese tradisie.*

Hierdie besluit het ten doel gehad om die een of ander vorm van keuring en regulering van ander liedkorpusse as die Liedboek en VONKK daar te stel. Na afloop van die 71ste AKV is gepraat oor die wyse waarop die besluit tot uitvoer gebring kan word. Die probleem is dat daar nie in die Kerk 'n *komitee van kundiges* bestaan soos in die besluit genoem word nie. Daar is wel die lede van die VONKK-werkgroep, maar hulle is nie kundig wat ander korpusse van liedere soos FLAM betref nie. In die Kerk is daar egter wel predikante wat die FLAM-liedere in hulle eie gemeentes gebruik. Verder was dit nie moontlik (om soos in die geval van VONKK) by die skeppings- en keuringsproses van FLAM-liedere betrokke te raak nie. Ds JT Manders, wat aanvanklik getaak was met die uitvoering van die besluit, was nie gemaklik om die liedere uit die FLAM-korpus opnuut te *keur* vir gebruik in die NHKA nie, maar was deurgaans bereid om gemeentes behulpsaam te wees in die gebruik van FLAM-liedere in veral jeugdienste van gemeentes.

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 6: KERNKOMITEE: EREDIENS

KINDERS SE DEELNAME AAN DIE NAGMAAL

- * **In die lig van die studiestukke, keur die AKV in beginsel kinders se deelname aan die Nagmaal goed.**
- * **Die Kommissie van die AKV word versoek om opdrag te gee dat die praktiese implementering van die saak uitgewerk en afgehandel moet word, en dit dan aan gemeentes deur te gee vir implementering.**

Motivering:

Die 71ste AKV het soos volg besluit: Besluit 12:

Die gesprek oor kinders se deelname aan die sakrament van die Nagmaal moet heropen word, en studiemateriaal daarvoor moet aan ouderlingevergaderings gestuur word.

Die Kernkomitee: Erediens het kundiges in die NHKA versoek om studiestukke vir die AKV voor te berei. 'n Hele aantal het nie hulle weg oopgesien om sodanige studiestukke in te handig nie. Die studiestuk van dr T van Wyk is ontvang en die Kommissie van die AKV het besluit om ook die vorige studiestuk van prof J Buitendag wat reeds in 2001 op die AKV gedien het, as studiemateriaal by te voeg. Let egter daarop dat in die stuk van prof Buitendag die verwysings na die Kerkorde verwys na die Kerkorde soos dit in 2001 daar uitgesien het.

In die lig van albei memoranda kan die motivering vir bogenoemde beskrywingspunt soos volg saamgevat word (dit is egter noodsaaklik om die motivering in samehang met die studiestukke se veel vollediger beredenerings te lees):

* **Bybelse motivering**

Daar bestaan nie uitdruklike riglyne vanuit die Bybel vir of teen kinders se deelname aan die Nagmaal nie. Dit vra van die Kerk dat ons die bedoeling van die evangelie, soos deur die evangelieskrywers verwoord is, vir ons konteks en ons spesifieke vraagstukke moet interpreteer. Dit doen ons nederig en voortdurend omdat ons weet dat geen generasie ooit alle wysheid in pag het nie. In die Bybel vind ons wel 'n uitnodigende ingesteldheid teenoor kinders in die algemeen. Jesus sluit kinders in – by ruimtes en situasies wat volgens die sosiale kodes van die tyd vir hulle verbode was.

* **Teologiese motivering**

Wanneer die kerk oor die Nagmaal praat, raak dit die hart van kerkwees. In die Nagmaal is die kerk werklik kerk. Vanuit die Nagmaal belewe die gemeente sy eenheid met Christus asook sy roeping in die wêreld. Vanweë die opstanding van Christus word die kruisgebeure in dankbaarheid en in vreugde gedeel. Dit bind gelowiges aan Christus en ook aan mekaar. Daarom is die vraag na die toelating van verbondskinders tot die Nagmaal so dwingend.

Die Nagmaal is deur God geskenk ten einde gemeenskap met Christus deur bemiddeling van die Heilige Gees te bewerk. Met hierdie geestelike maaltyd word die geloof gevoed en versterk deur die liggaam en bloed van Christus. Die *communio sanctorum* van die Nagmaal is nie 'n ander gemeenskap as dié van die Doop nie. Daarom moet die enge verbondenheid tussen Doop en Nagmaal altyd sterk beklemtoon word, en behoort geen *derde (belydenis van geloof)* daar tussenin toegelaat te word nie. Daar behoort nie enige ander *toelatingsvereiste* vir die Nagmaal te geld as alleen die Doop nie. Daar is geen voorlopige-en-gedeeltelike *communio* in die Doop en 'n voltooide-en-volledige *communio* weer in die Nagmaal nie. Doop en Nagmaal hoort wesenlik saam en is keerkante van dieselfde saak. Die kerk het 'n dringende behoefte aan 'n geïntegreerde verstaan hiervan: Die openbare geloofsbelydenis moet van alle subtiele sakramentele ondertone ontdaan word, en durf nie voorwaarde vir Nagmaal te wees nie. Openbare geloofsbelydenis is 'n saak van die kategese deur die ouderlinge, en word daar hanteer soos die reformatore tereg aangedui het.

Die Nagmaal word deur God gekonstitueer. Dit beteken dat geloof nie die bepalende is nie, maar die *genade* van God. Geloof *aktualiseer* wel die Nagmaal. Die wesenlike van die Nagmaal bly immers die heil wat Christus bewerk en nie die vroom gemoed of die persoonlike geloof van die individuele gelowige nie. Hoe belangrik die mens se verantwoordelikheid ook al mag wees, kan ons dit nooit as die voorwaarde van die Nagmaalsdeelname beskou nie. Dis tog nie in lyn met die Bybel of ons teologie dat ons moet *kwalifiseer* vir die Nagmaal nie. Die enigste kwalifikasie wat ons na die Nagmaal bring, is ons *bedelaarskap* voor God. *Alleen genade* is maar waarom dit vir ons gaan.

Tog kan die Nagmaal alleen binne die ruimte van die verbond aan gelowiges (God se kinders) bedien word. Dit kan alleen in die erediens geskied onder opsig van die ouderlinge. Van watter ouderdom af 'n mens gelowig is, is net so onbepaalbaar as wat dit onnodig is. Wat bo alles uitstaan, is altyd *die triomf van God se genade*. Nagmaal is by uitstek die konkrete uitdrukking van die *communio sanctorum* in die inklusiewe sin van die woord. En daarom kan (moet) dooplidmate na die Nagmaaltafel genooi word.

* **Kerklike motivering**

Vir die NHKA is ons Hervormde teologie, maar ook die erns waarmee ons die sakrament van die Nagmaal bejeën, uiters belangrik. Dalk is dit juis die rede waarom die Kerk die saak van kinders se deelname aan die Nagmaal so versigtig, stadig en deurdag probeer hanteer het. Tog is daar reeds in die Kerk 'n presedent vir die deelname aan kerklike rituele wat nie gegrond is op die *vermoë om té volledig te begryp of te verstaan* nie. Dit sien ons in die openheid van die NHKA om persone wat intellektueel gestremd is aan die Nagmaal te laat deelneem. Dit is van belang vir die vraag oor kinders se deelname aan die Nagmaal. Deelname aan kerklike ritueel kan egter nie sonder ENIGE begeleiding plaasvind nie. Kinders behoort egter met die nodige begeleiding en ouderdomsgerigte *onderrig* aan die Nagmaal te kan deelneem. Daar moet dus gepaste maniere gevind word om die teologiese swaartekrag van die Nagmaal aan die kinders weer te gee.

Kinders behoort ten volle lidmate in die kerk te wees omdat hulle op geen wyse minder kind van God is as die ouers self nie.

Die groeiende populariteit van gesinsbediening maak dit baie moeilik en byna onverklaarbaar om kinders van die Nagmaal uit te sluit. Al die gesinslede se eweredige deelname aan die lewe van die kerk word in hierdie benadering tot bediening beklemtoon. Al het dit nie teologies oral tuisgekom nie, kan dit gestel word dat hierdie bedieningsmodelle juis fokus op 'n gesinsmodel wat nie hiërargies is nie. Vanuit 'n nie-hiërargiese perspektief is verhoudings gebou op elkeen se unieke bydrae tot die geheel van die verhouding, en almal is aktiewe deelnemers aan daardie verhouding. Om kinders daarvan te weerhou om aan die Nagmaal deel te neem, is 'n direkte teenstelling van die gesinsgerigte hart van die kerk. Die moontlike deelname van kinders aan die Nagmaal kan egter as 'n opwindende geleentheid vir kinderbediening beskou word, en ook 'n opwindende uitdaging om die vele fasette van bediening aan al die kerk se lidmate te ontdek.

* **Psigologiese motivering**

Die psigologie en antropologie het die potensiële skadelike gevolge van die beginsel, *kinders moet gesien word en nie gehoor word nie*, uitgewys. Kerk-in-die-wêreld kan nie anders as om kennis te neem van hierdie insigte nie. Daarom word die kerk dan ook geroep om die toereikendheid van die kerk se tradisionele maniere en patrone van leer en deelname van die sakrament van die Nagmaal te herbesoek om die relevansie van die kerk se bediening aan kinders te bepaal.

Dit is duidelik dat *die jonger kind* se gevoel van behoort-tot-die-familie deur die deelname met die gesin aan die Nagmaal psigologies bevorderlik vir die godsdienstbewussyn kan wees.

Vergelyk **BYLAE A.**

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 7: KERNKOMITEE: EREDIENS

FORMULIER VIR DIE BEVESTIGING VAN DIE HUWELIK (4)

Die AKV keur die gebruik van die formulier vir bevestiging van die huwelik (4) naas die bestaande formuliere goed, en versoek dat dit ook op die webblad van die NHKA geplaas word.

Motivering:

Die 71ste AKV het soos volg besluit: Besluit 16:

Die toepaslike komitee word versoek om die huidige Huweliksformuliere (1), (2) en (3) te hersien, of in die geval waar dit nie hersien word nie, te vervang met nuwe formuliere.

Daar is na al die bestaande formuliere vir die bevestiging van die huwelik gekyk, maar die voorstel is dat die bestaande formuliere, ter wille van historiese redes en redes van bekendheid, behou word, maar dat die onderstaande formulier bygevoeg word as 'n vierde moontlike formulier vir die bevestiging van die huwelik. Die primêre oorweging in hierdie formulering is dat die twee individue wat tot die huwelik toetree, mekaar se gelykwaardigheid erken.

FORMULIER VIR DIE BEVESTIGING VAN DIE HUWELIK (nuwe formulering)

N en N, u het begeer dat u huwelik in die Naam van God bevestig sal word. Daarom moet u hoor watter inhoud gelowiges in Jesus Christus aan die huwelik gee gegrond op die riglyne wat ons daarvoor in die Bybel vind:

Die Here God het gesê: *Dit is nie goed dat die mens alleen is nie. Ek sal vir hom iemand maak wat hom kan help, sy gelyke.* Daarom het Hy vir die mens 'n vrou gemaak en haar na hom toe gebring. God het man en vrou as mekaar se gelykes geskape, en albei is na die beeld van God geskape. Daar is dus geen hiërargie nie, want alle mense is in die oë van God kosbaar. Dit word by uitstek aan ons bewys deur Jesus Christus se sterwe aan die kruis, deurdát Hy selfverloënnend sy lewe vir sondaarmense aflê omdat Hy diep oor hulle begaan is en nie wil hê dat een sondaar verlore moet gaan nie. God maak geen onderskeid tussen mense nie.

God se Woord bied ook onderrig aan egpare oor hoe hulle teenoor mekaar moet optree: *Wees uit eerbied vir Christus aan mekaar onderdanig* (Efesiërs 5: 21). Vestig u hoop op God en bewys eerbied aan mekaar, omdat u saam deel in die lewe as genadegawe.

In die beproewings en teëspoed wat op aarde en ook in die huwelik voorkom, wil God ook sy seën en hulp skenk. U moet in u harte seker wees van God se hulp en in die vertroue lewe dat Hy sy bystand aan u wil verleen, selfs wanneer u dit glad nie verwag nie.

Deel in mekaar se omstandighede, wees nederig en sagmoedig, goedgesind en verdraagsaam teenoor mekaar. Wees geduldig met mekaar en vergewe mekaar as die een iets teen die ander het. Soos die Here u vergewe het, moet u mekaar ook vergewe. Bo dit alles moet u mekaar liefhê. Dit is die band wat u tot volmaakte eenheid saambind. Laat die vrede wat Christus gee in u lewens die deurslag gee. God het u immers geroep om in vrede met mekaar te lewe. Wees altyd dankbaar. Die boodskap van Christus moet in sy volle rykdom in u bly. Wat u ook al sê of doen, sê en doen dit alles in die Naam van die Here Jesus en dank God die Vader deur Hom.

Wetlike vrae

N en N, noudat u weet watter inhoud gelowiges in die Here Jesus Christus aan die huwelik gee en watter riglyne God in sy Woord daarvoor gee, verklaar u hier voor God en in teenwoordigheid van die Christelike gemeente dat u u huwelikslewe volgens hierdie inhoud en riglyne wil inrig?

Antwoord: *Ja.*

Verklaar u, N (**bruidegom**), dat so ver u weet daar regtens geen beletsel is nie teen u voorgenome huwelik met N (**bruid**) hier teenwoordig, en dat u almal hier teenwoordig roep om getuie te wees dat u haar tot u wettige vrou neem? Wat is hierop u antwoord?

Antwoord: *Ja.*

Verklaar u, N (**bruid**), dat so ver u weet daar regtens geen beletsel is nie teen u voorgenome huwelik met N (**bruidegom**) hier teenwoordig, en dat u almal hier teenwoordig roep om getuie te wees dat u hom tot u wettige man neem? Wat is hierop u antwoord?

Antwoord: *Ja.*

Die huweliksbevestiger rig hom/haar nou so tot die bruidspaar:

Mag ons Here God die voorneme wat Hy u gegee het bevestig, en mag die begin van u huwelik wees in die Naam van die Here wat hemel en aarde geskep het.

Gee mekaar nou die regterhand.

Afneem van die huweliksbelofte

N (**bruidegom**), u het voor God en almal teenwoordig verklaar dat u N (**bruid**) as u wettige vrou neem. Beloof u dat u haar sal liefhê, haar geestelik en emosioneel sal versorg, haar nooit sal verlaat nie, en in lief en leed by haar sal bly; dat u opreg en in vrede met haar sal lewe en haar in alles getrou sal bly; dat u al u pligte as Christelike man na die beste van u vermoë sal nakom, volgens die riglyne van God se Woord? Wat is hierop u antwoord?

Antwoord: *Ja.*

N (**bruid**), u het voor God en almal teenwoordig verklaar dat u N (**bruidegom**) as u wettige man neem. Beloof u dat u hom sal liefhê, hom geestelik en emosioneel sal versorg, hom nooit sal verlaat nie, en in lief en leed by hom sal bly; dat u opreg en in vrede met hom sal lewe en hom in alles getrou sal wees; dat u al u

pligte as Christelike vrou na die beste van u vermoë sal nakom, volgens die riglyne van God se Woord? Wat is hierop u antwoord?

Antwoord: *Ja.*

Ek verklaar dat N en N, hier teenwoordig, regtens getroud is. Mag die Vader van alle barmhartigheid wat u deur sy genade tot hierdie huwelik geroep het, u met opregte liefde en trou verbind en u sy seën gee. Amen.

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 8: KERKOMITEE: EREDIENS

ALTERNATIEWE FORMULIER VIR DIE BEVESTIGING VAN DIENAARS VAN DIE WOORD

Die AKV keur die gebruik van die alternatiewe formulier vir bevestiging van die dienaars van die Woord naas die bestaande formulier goed, en versoek dat dit op die webblad van die Kerk aangebring word.

Motivering:

Die volgende wisselformulier vir die bevestiging van dienaars van die Woord is reeds op die webblad van die Kerk beskikbaar:

Wisselformulier vir die bevestiging van dienaars van die Woord

Gemeente van ons Here, Jesus Christus,

God, die Vader, verlos die wêreld deur die dood en opstanding van sy Seun, Jesus Christus. Deur die Heilige Gees wek God geloof in mense, en rus Hy hulle toe om die evangelie te verkondig en diensknegte in die wêreld te wees. Hiervoor rus die Gees alle gelowiges toe met gawes ooreenkomstig die dienswerk waarvoor hulle geroep is. Hy roep ook sekere gelowiges, soos predikante, om in besondere diens te staan.

Jesus Christus dien as voorbeeld vir die gesindheid waarmee gelowiges hulle dienswerk verrig. Predikante verrig hulle taak nederig en met liefdevolle toewyding.

Predikante verkondig God se Woord in die wêreld deur die prediking, die bediening van sakramente, gebed en die pastorale versorging van mense. Hierdie verkondiging rus gelowiges toe, versterk hulle geloof en begelei hulle om tot eer van God te leef.

Ten einde so diensbaar te wees, is dit noodsaaklik dat predikante in 'n verhouding met God moet leef. Hulle moet die Bybel nougeset bestudeer en genoeg tyd inruim vir gebed en besinning. Elke gemeente het die verantwoordelikheid om toe te sien dat die predikante geleentheid het vir geestelike groei en geestelike versorging. Net so moet hulle die tyd en ruimte ontvang om aandag te gee aan persoonlike verhoudings en liggaamlike rus.

Ten slotte, predikante is deel van die kerk van die Here en moet daarom as lig vir die wêreld hulle dienswerk verrig. In hulle lof en aanbidding, hulle danksegging en onderlinge gemeenskap, hulle barmhartigheid en verkondiging van die Woord van die Here, laat hulle hulle lig in die wêreld skyn.

Geliefde suster/broer, N, u is na hierdie gemeente beroep om die dienswerk soos die ouderlingevergadering dit saam met u bepaal, te doen. Voordat u as dienaar van die Woord bevestig word, moet u eerlik op die volgende vrae antwoord:

OF

Geliefde suster/broer, N, u is deur die (gemeente/naam van meerdere vergadering) benoem om dienswerk soos met u ooreengekom, te verrig. Voordat u as dienaar van die Woord bevestig word, moet u eerlik op die volgende vrae antwoord:

- * *Ten eerste:* Glo u dat u wettig deur die gemeente/meerdere vergadering en daarom deur God self tot hierdie diens geroep is?
- * *Ten tweede:* Glo u dat die Ou en Nuwe Testament die enigste Woord van God en die volkome boodskap van verlossing is, en verwerp u alles wat daarmee in stryd is?
- * *Ten derde:* Beloof u om hierdie werk getrou en met oorgawe te doen, en te leef soos God in sy Woord van u verwag? Sal u die Christelike vermaning en dissipline van die Kerk aanvaar indien u die werk nie doen soos u beloof het nie?

Hierop moet sy/hy antwoord: *Ja.*

Al die teenwoordige dienaars van die Woord (uit al die kerke wat op dieselfde belydenisgrondslag as die NHKA staan) word nou na vore geroep om deel te neem aan die handoplegging of die gee van die regterhand van gemeenskap. Handoplegging [1 Handoplegging: Die predikant wat georden word, kniel. Die teenwoordige dienaars van die Woord staan voor of om die predikant wat georden word. Hy/hulle plaas hulle regterhand(e) op die kop van die predikant wat georden word. Indien daar meer as een predikant is wat aan die handoplegging deelneem, plaas hulle hulle hande opmekaar] vind plaas as iemand georden word as predikant. Vir hulle wat al voorheen gedien het, word die regterhand van gemeenskap [2 Regterhand van gemeenskap: Die teenwoordige predikante en die predikant wat bevestig word, skud blad] gegee. Tydens die ordening of die gee van die regterhand van gemeenskap word die volgende gesê:

God, ons hemelse Vader, wat u tot hierdie diens geroep het, sal u deur sy Gees toerus, u versterk en u so in u bediening lei dat u daarin verantwoordelik en vrugbaar kan werk. So sal u deur u bediening die Naam van God groot maak en sal God deur u die heerskappy van sy Seun, Jesus Christus, in die wêreld uitbrei. Amen.

Daarna moet die bevestigende predikant van die kansel af die bevestigde dienaar en die hele gemeente soos volg toespreek:

Geliefde suster/broer en mededienaar in Christus: U moet God liefhê en op Hom vertrou. Verryk u geloofslawe voortdurend en bid God om u daarin te help. Sien

om na uself, u huisgesin en almal wat die Here onder u sorg geplaas het. Doen u werk getrou en wees 'n voorbeeld vir die hele gemeente wat Jesus Christus deur sy bloed verkry het en wat deur die Heilige Gees onder u sorg gestel is.

En u, onder wie hy/sy sy/haar dienswerk verrig, neem u predikant met 'n oop hart aan. Behandel haar/hom met liefde en respek, want God gebruik haar/hom om u na Hom toe te lei. Bid gedurig vir haar/hom en werk saam om die evangelie in die wêreld uit te dra.

Omdat ons nie self hiertoe in staat is nie, laat ons tot God bid:

Barmhartige God en Vader, ons dank U dat U self u kerk in stand hou. Dankie dat U vir hierdie gemeente 'n predikant gegee het. Gee aan haar/hom die genade, die krag en die insig om haar/sy werk in die gemeente en die wêreld met oorgawe en na die beste van haar/sy vermoë te doen. Voorsien ook genadiglik elke dag in haar/sy en haar/sy gesin se behoeftes sodat hulle hulle werk sonder belemmering kan doen. Gee vir u gemeente die genade om haar/hom te erken as u gestuurde en om met haar/hom saam te werk tot u eer.

Ons vra dit in die Naam van Jesus Christus, ons Here. Amen.

OF

Ons vra dit in die Naam van Jesus Christus, ons Here, wat ons geleer het om só te bid:

Ons Vader wat in die hemel is, laat u Naam geheilig word; 10 laat u koninkryk kom; laat u wil ook op die aarde geskied, net soos in die hemel. 11 Gee ons vandag ons daaglikse brood; 12 en vergeef ons ons oortredings soos ons ook dié vergewe wat teen ons oortree; 13 en laat ons nie in versoeking kom nie maar verlos ons van die Bose. 14 Aan U behoort die koninkryk en die krag en die heerlikheid tot in ewigheid. Amen (Matteus 6: 9 tot 14).

OF

Ons vra dit in die Naam van Jesus Christus, ons Here, wat ons geleer het om só te bid:

Vader, laat u Naam geheilig word; laat u koninkryk kom. 3 Gee ons elke dag ons daaglikse brood; 4 en vergeef ons ons sondes, want ons vergewe ook elkeen wat teen ons oortree; en laat ons nie in versoeking kom nie. Amen (Lukas 11: 2 tot 4).

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 9: KERNKOMITEE: EREDIENS

ENGELSE VERTALING VAN DIE FORMULIER VIR DIE BEVESTIGING VAN DIE HUWELIK

Die AKV keur die gebruik van die Engelse vertaling van die formulier vir bevestiging van die huwelik goed, en versoek dat dit ook op die webblad van die NHKA geplaas word.

Motivering:

Engelse vertaling van die huweliksformulier lui soos volg:

Formula for the Confirmation of Marriage

Dearly beloved brothers and sisters in our Lord, Jesus Christ,

We are gathered here in the Name of our Lord as witnesses to confirm NN and NN in marriage and to ask for God's blessing upon this union.

Marriage is founded upon the principles found in the Word of God.

God created humans to live in relationship with one another. God's care for us is expressed in the fact that He created man and woman as loving help for one another. The spiritual and physical unity between man and woman find fulfillment in the intimate sphere of marriage.

Married couples' care for one another becomes evident in that they take care of each other spiritually in obedience to the gospel of Jesus Christ. This is how they love and serve one another.

We still live in an imperfect world and therefore conflict may occur within marriages. However, the love between husband and wife should reflect God's love for us. Faith, prayer and obedience to God can heal relationships and bring reconciliation.

Married couples should cherish each other emotionally. Support one another and carry each other's burdens. Stay faithful in all circumstances. Enhance one another in all that is noble and pure. This way you will find peace and happiness. Husband and wife mutually accept responsibility for domestic duties. Live soberly. Take caution against extravagance and materialism. Show compassion towards others.

God also creates a spiritual home for you inside his church. Participate, co-operate and contribute to the congregation where you find a spiritual home. Participation in the congregation enhances and supports your marriage as well as the community of the faithful. Involvement in the outside world carries the light of the gospel further and glorifies God.

Married couples who receive children from the Lord, receive a precious gift. Parents should live their devotion to their faith in Christ in such a way that they become an example for their children. In that way children will learn to know and trust God.

Questions

After listening to all of the above, are you willing to conduct your marriage in accordance with the principles of God's Word, and would you like to continue with the confirmation of your marriage?

Marriage couple answers: Yes.

To confirm your marriage in accordance with the law, you have to answer the following questions:

To the groom

Do you, NN, declare that according to your knowledge there is no legal restraint to your intended marriage to NN here present, and do you call everyone in this congregation to witness that you take NN as your lawful wife?

Groom answers: Yes.

To the bride

Do you, NN, declare that according to your knowledge there is no legal restraint to your intended marriage to NN here present, and do you call everyone in this congregation to witness that you take NN as your lawful husband?

Bride answers: Yes.

Minister

Give one another your right hand.

Brothers and sisters, I declare that NN and NN here present are now legally married.

Hold each other's hands as a symbol of your mutual fidelity as you are about to take your marriage vows.

NN, do you promise before God and the witnesses here present that you will love, cherish, support and take care of NN in obedience to God? Do you promise to provide her with comfort and security by being faithful to her, by living holy with her and by taking care of her spiritually until death do you part? How do you answer to this?

Groom answers: Yes.

NN, do you promise before God and the witnesses here present that you will love, cherish, support and take care of NN in obedience to God? Do you promise to provide him with comfort and security by being faithful to him, by living holy with him and by taking care of him spiritually until death do you part? How do you answer to this?

Bride answers: Yes.

Second possibility: If the couple wishes to recite the vows themselves, it must be provided to them in writing in advance:

NN (husband) says

I, NN, promise before God and the witnesses here present, to love, cherish, support and take care of you, NN, in obedience to God. I promise to provide you with comfort and security by being faithful to you, by living holy with you, and by taking spiritual care of you until death do us part.

NN (wife) says

I, NN, promise before God and the witnesses here present, to love, cherish,

support and take care of you, NN, in obedience to God. I promise to provide you with comfort and security by being faithful to you, by living holy with you, and by taking spiritual care of you until death do us part.

May God, who called and guided you to this marriage, unite you, keep you and embrace you with his love. May God bless you all the days of your lives. Amen.

Prayer, minister's own prayer and/or blessing or song

Gracious and compassionate God, Father, Son and Holy Ghost. We give You praise for the privilege that these two individuals who believe in You may vow their devotion to one another in your presence. Thank You that You, the Creator and Sustainer of all that exists, bring man and woman to each other.

We thank You that we may be witnesses to the first moments of this new marriage. We pray that You may give them faith and determination – faith to live in relationship with You every day and determination to, regardless of what may occur, stay faithful to You and each other.

Provide them with faith so that they may love one another in the same way You love us, to forgive one another as You forgive us and to support one another as is your divine will. Grant them the privilege to experience your intention for marriage in truth. May they organise their domestic life in obedience to You so that this marriage will be a blessing for them, their parents, their friends and their congregation.

We pray for all married couples. Grant them wisdom and may they devote their lives to You so that they may find fulfillment in obedient service to You.

This we pray in the Name of our Lord Jesus Christ. Amen.

Pronouncement of blessing

(The minister may decide when the rings will be exchanged, before the holding of the hands, or after the marriage vows or after the pronouncement of the blessing.)

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 10: KERNGOMITEE: EREDIENS

ENGELSE VERTALING VAN DIE FORMULIER VIR DIE BEDIENING VAN DIE DOOP

Die AKV keur die gebruik van die Engelse vertaling van die alternatiewe formulier vir bediening van die Doop goed, en versoek dat dit in die plek van die bestaande Engelse formulier op die webblad van die NHKA geplaas word.

Motivering:

Op die webblad van die NHKA is daar 'n Engelse vertaling van die tradisionele Doopformulier. Die taal is egter argaïes en die formulier is baie lank vir

gemaklike gebruik in 'n erediens. Op versoek is daar 'n Engelse vertaling van die alternatiewe Doopformulier gemaak wat baie meer gebruikersvriendelik is:

Baptismal formula: Dutch Reformed Church of Africa

Beloved congregation of our Lord Jesus Christ,

God loves us and we are his children long before we become aware of God's involvement with us. Our baptism affirms this. Baptism is one of the two sacraments of the church. A sacrament pays visible and tangible testimony to what is confessed by the faithful. Through baptism God's covenant with us becomes evident. Baptism pays testimony to the fact that we form part of the body of Christ because of our reconciliation with God the Father through Christ's death on the cross. This is mediated to us by the Holy Spirit.

The grace of God, the love of Jesus Christ and the communion with the Holy Spirit give meaning to our lives. Therefore the church baptises children of God. The baptism of these children of God reminds us of our own baptism and the meaning thereof for our lives.

We believe that it is the God given task of the church from the gospel to baptise children in the Name of the Father, the Son and the Holy Spirit. Baptism in the Name of the Father expresses the new covenantal relationship between God and us. Baptism in the Name of the Son affirms our salvation in Jesus Christ. Baptism in the Name of the Holy Spirit testifies to the fact that the Spirit of God dwells in us and is continuously active in our sanctification.

Baptism calls us to respond to God's love with sincere and cordial obedience. The meaning of their baptism should manifest in the lives of the faithful. Therefore, parents and the congregation should teach and explain the meaning of this sacrament to these children. Within the community of the faithful, children should be able to experience firsthand what it means to belong to the family of God.

The parents (or individual to be baptised in the case of an adult) are now requested to come to the front.

They are requested to answer the following questions honestly and sincerely here in the presence of God and the congregation:

1. Do you believe that we and our children, in spite of our sinfulness, are God's adopted children because of his saving grace?
2. Do you believe that the gospel reveals all that is needed for our salvation as adopted into the confession of the church?
3. Do you promise to teach your child about the meaning of his/her baptism and to raise him/her within the community of the faithful?

(In the case of adults only the first two questions apply.)

What is your answer to these questions? Yes.

NN, I baptise you in the Name of the Father, and the Son and the Holy Spirit. Amen.

Thanksgiving prayer

Dear Lord, thank You for assuring us in this baptism of the Father's love for us, the Son's redemption of our sins and the indwelling of the Holy Spirit in our hearts.

Thank You, Lord, that we may be part of your covenant with us. Thank You for visibly adopting those who received the sacrament of baptism today as your children. Thank You that we may be part of your congregation which provides a spiritual home to all of us. Thank You that we may hear the good news of the gospel here, and that we may experience community with You and with each other in this congregation. We offer You our praise and worship.

Lord, please guide us, especially they who have just been baptised. May we always experience your warmth and your presence. Inspire us to reach out to those in need.

Father, may we internalise the meaning of our baptism. Jesus, may our lives pay testimony to your redemptive presence. Holy Spirit, complete us so that others may see that You guide and console us.

We pray for the parents of these children and for our congregation. Give us the strength and the opportunity to remain faithful to what we promised. May those who received the sacrament of baptism find safety and security within this congregation of our Lord Jesus Christ. Amen.

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 11: RING VAN WES-KAAPLAND

FORMULIER VIR DIE BEDIENING VAN DIE DOOP AAN VOLWASSENES EN KINDERS

Dit gebeur soms dat daar 'n volwassene sowel as 'n kind tydens dieselfde erediens gedoop word. Dit is prakties 'n probleem as albei formuliere gelees moet word. Daarom die beskrywingspunt om 'n formulier vir dié doel daar te stel.

Motivering:

Die Diensboek van die NHKA het nie 'n formulier wat gebruik kan word vir die doop van sowel 'n volwassene as 'n kind/kinders tydens die erediens nie. Hieronder word so 'n formulier voorgestel:

Geliefdes in ons Here Jesus Christus,

Die leer oor die heilige Doop word in hierdie drie hoofpunte saamgevat:

Die eerste hoofpunt is dat ons en ons kinders van ons eerste lewensomblik af sondig is en in sonde gebore word. Daarom staan ons onder die oordeel van God, sodat ons nie in sy ryk kan kom tensy ons weer gebore word (Psalm 51: 7).

Ons onrein en sondige bestaan word juis aangedui deur die noodsaaklikheid van die doop met water. So word ons deur die Doop vermaan om ons voor God te verootmoedig, en ons reiniging en verlossing buite onself te soek (Romeine 6: 6).

Die tweede hoofpunt is dat die heilige Doop aan ons die afwassing van die sondes deur Jesus Christus betuig en beseël. Daarom word ons gedoop in die Naam van die Vader, die Seun en die Heilige Gees.

Die derde hoofpunt is dat God ons deur die heilige Doop vermaan en verplig tot 'n nuwe gehoorsaamheid. Ons moet hierdie een en enigste God, Vader, Seun en Heilige Gees, aanbid, vertrou en liefhê met ons hele hart, met ons hele siel en met ons hele verstand en met al ons krag (Markus 12: 30).

Die kinders van die gelowiges word kragtens die verbond gedoop, al verstaan hulle hierdie dinge nie. Volwassenes kan egter net gedoop word as hulle eers berou oor hulle sondes betoon en hulle geloof in Christus bely het.

Só het ons Here Jesus Christus ook sy dissipels beveel: Gaan dan na al die nasies toe en maak die mense my dissipels: Doop hulle in die Naam van die Vader, en die Seun en die Heilige Gees. Hierby het Hy die belofte gevoeg dat hulle wat glo en hulle laat doop, gered sal word.

Die volwassenes wat gedoop moet word, word nou opgeroep om op die volgende vrae te antwoord:

NN, u het begeer om gedoop te word, en ons het u in die hoofsaake van die Christelike geloof gekatkiseer. Sodat dit kan blyk dat u begeer om u lewe deur die genade van God daarvolgens in te rig, moet u nou voor God en sy gemeente eerlik op hierdie vrae antwoord:

- * Eerstens: Glo u in die een ware God – Vader, Seun en Heilige Gees – wat alles geskep het?
- * Tweedens: Bely u dat u opreg berou het oor al u sondes?
- * Derdens: Glo u dat die Here Jesus Christus deur God aan u as Verlosser geskenk is, dat al u sondes om sy ontwil vergewe is, en dat u deur die krag van die Heilige Gees 'n lidmaat van Jesus Christus se kerk kan word?
- * Vierdens: Beloof u om 'n kind van God te bly, heilig te lewe en saam met die gemeente getrou die eredienste en die viering van die Nagmaal by te woon?
- * Vyfdens: Belowe u ook om u aan die kerklike dissipline te onderwerp?

Wat is hierop u antwoord?

Antwoord: *Ja.*

Mag God in sy liefde aan u sy genade en seën skenk om in hierdie voorneme te volhard deur ons Here Jesus Christus. Amen.

Wanneer die dienaar van die Woord die Doop bedien, sê hy/sy:

NN, ek doop u in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees.

Na die doopbediening verklaar die dienaar van die Woord aan die gedoopte volwassenes soos volg:

Vanweë die feit dat u gedoop is, en op grond van die belydenis wat u nou afgelê het, verklaar ons u tot 'n belydende lidmaat van die Kerk en nooi ons u uit om gereeld, saam met die gemeente, by die tafel van die Here aan te sit.

Die God van genade wat u in Christus geroep het om in sy ewige heerlijkheid te deel, sal u belydenis bevestig, en u steeds deur sy Woord en Gees lei en versterk. Amen.

Terwyl die baba/kind/kinders vorentoe gebring word, sing ons Lied

Doop van kinders

Aan die ouer(s): Noudat u u geloof bely het en self gedoop is, moet u op die volgende vrae antwoord:

1. Glo u dat ons en ons kinders deur God in genade aangeneem is?
2. Glo u dat die evangelie alles bekendmaak wat nodig is vir ons verlossing, soos belig in ons belydenis?
3. Belowe u om u kind te leer wat die Doop beteken en te laat grootword in die geloofsgemeenskap van Christus?

Antwoord: *Ja.*

Bediening van die Doop aan kind:

NN, ek doop u in die Naam van die Vader en die Seun en die Heilige Gees.

Toesang: Lied 268.

Dr P van Staden stel die beskrywingspunt.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

GEMEENSKAP

2. GEMEENSKAP

2.1 INLEIDING

Die kerk is 'n gemeenskap (*koinonia*) van gelowiges wat deur God se versoening in Christus tot stand gebring is. God hou sy kerk in stand deur mense wat Hy in Jesus Christus in genade uitkies en deur die werk van die Heilige Gees saambring deur die Woord en sakramente. Volgens ons belydenis vind die Kerk konkreet gestalte in die plaaslike gemeente waar die Woord verkondig word, die sakramente bedien word en die kerklike dissipline gehandhaaf word. Die gemeentes van die NHKA leef in gemeenskap met God en met mekaar, maar ook in gemeenskap met almal in die wêreld wat met opregtheid bely dat Jesus Christus die Here is.

2.2 VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET GEMEENSKAP VERBAND HOU

2.2.1 OPSOMMING VAN EKUMENIESE WERKSAAMHEDE

Vergelyk **BYLAE B.**

Vir bespreking en besluit.

2.2.2 BRUGBEDIENING IN DIE NHKA

Vergelyk **BYLAE C.**

Vir bespreking en besluit.

2.2.3 KOMMUNIKASIE

Vergelyk **BYLAE D.**

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 12: RING VAN BLOEMFONTEIN

KORPORATIEWE IDENTITEIT

Die Kommissie van die AKV verantwoord hom teenoor die vergadering insake die nuwe korporatiewe identiteit van die NHKA, en die werkwyse wat gevolg is.

Motivering:

BESKRYWINGSPUNT 28: RAAD VIR SENTIK BEFONDSING VAN SENTIK

1. *Die Algemene Kerkvergadering bevestig die belangrikheid en waarde van SENTIK as die Kerk se sinodale sentrum vir toerusting, inligting en kommunikasie. Die Kerk aanvaar daarom sinodaal verantwoordelikheid vir die befondsing van SENTIK se oorhoofse koste (insluitend die personeel se salarisse) net soos vir ander sinodale aktiwiteite wat in belang van die hele Kerk plaasvind.*
2. *Die vergadering gee opdrag aan die Raad vir SENTIK om 'n volledige en omvattende ondersoek te doen (in samewerking met die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging en die Algemene Diakensvergadering) na die geïntegreerde gebruik van alle mediakanale, om daardeur die roeping van die Kerk uit te dra as synde die verkondiging van die versoening met God deur Jesus Christus.*

Daar is baie onduidelikheid oor waar en wanneer die besluit geneem is om die NHKA se identiteit te verander. Die besluit wat geneem is (punt 2 van bostaande) is tog duidelik dat daar slegs ondersoek gedoen word om daardeur die roeping van die Kerk uit te dra as synde die verkondiging van die versoening met God deur Jesus Christus. Normaalweg na so 'n ondersoek word daar deur die mediakanale met alle belanghebbendes, ook die gemeentes, gekommunikeer, en die finale verslag word daarna aan die AKV voorgelê vir finale goedkeuring.

Talle lidmate, ampsdraers en predikante is ongelukkig oor die *korporatiewe* rigting waarin die Kerk gestuur word. Kerk is nie 'n besigheid nie en dus is die fokus op sodanige beeld uiters vreemd en ongepas. Daarmee saam word die identiteit, herkoms en karakter wat die NHKA help vorm het, oënskynlik op die agtergrond geskuif, of selfs in sekere gevalle weggesteek. Dit is nie duidelik hoe die nuwe korporatiewe beeld daarop gefokus is om die roeping uit te dra soos vermeld nie.

Verder word gevra hoekom dit nie 'n deelnemend-insluitende en deursigtige proses was nie. Talle gemeentes voel dat lidmate nie vooraf geken is in die saak nie, en dat so 'n besluit by 'n AKV beslis behoort te word.

Daar is verder onduidelikheid oor hoe hierdie proses befonds is en waarom 'n instansie van buite die Kerk getaak is om hierdie nuwe beeld van die Kerk te ontwikkel. Is daar dan geen kundigheid binne die NHKA om dit te kon doen nie?

Laastens is daar ook onduidelikheid oor die gebruik van byvoorbeeld die Kerkwapen. Daar word beweer dat die Kerkwapen *intern* in gebruik sal bly, maar tot op hede is dit selfs op interne skrywes minimaal te sien, en verskyn ook nie meer op *Die Hervormer* of *Almanak* nie. Die idee word beslis geskep dat die Kerkwapen 'n verleentheid is. Hierdie saak handel oor baie meer as net die gebruik van 'n embleem, dit handel oor die erkenning van wie ons is en waar ons vandaan kom.

Ds W Dykema, die voorsitter van die Ring van Bloemfontein, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 13: RING VAN WES-KAAPLAND

KERKWAPEN

Die Kerk stel die huidige Kerkwapen uit gebruik in ruil vir 'n nuwe, meer gepaste simbool.

Motivering:

- * In 1881 het die NHKA, wat destyds die staatskerk van die Republiek was, die wapen op sy seël begin toon. Toe die wapen as ampswapen van die Republiek in 1902 verval, het die NHKA opgehou om dit in die openbaar te vertoon, maar nadat die Nasionale Party in 1924 aan bewind gekom het, het die Kerk weer die wapenseël openlik gebruik (Engelbrecht, SP, 1961. *Ons Wapen in Die Hervormer* [Junie 1961], ongeverifieerde inligting uit 'n sekondêre bron verkry). Bogenoemde inligting moet deur middel van historiese navorsing gestaaf (of weerlê) word. Indien dit korrek sou wees, het dié wapen nie alleen politieke assosiasies met die Transvaalse Republiek waar die NHKA staatskerk was nie, maar ook met die Nasionale Party.
- * Die huidige Kerkwapen het geen Christelike simboliese waarde nie.
- * 'n Simbool sonder politieke konnotasie moet geskep of gekies word om as Kerkwapen gebruik te word.
- * In die simboliek van 'n nuwe Kerkwapen moet Christelike simbole dominant wees.
- * Die nodige prosesse vir die uitgebruikstelling van die huidige wapen moet met sensitiviteit vir die Kerk se tradisie en met respek vir ons voorgangers voltrek word.

Dr GMJ van Wyk stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 14: RING VAN HEIDELBERG

NUWE EMBLEEM VAN DIE KERK

Dat die nuwe embleem van die Kerk (sien die korporatiewe identiteit) die Kerkwapen sal bevat in alle korrespondensie (na binne sowel as na buite).

Genoemde beskrywingspunt is kommentaar op onderstaande skrywe van die Kommissie van die AKV aan 2019 se ringsvergaderings rakende die Kerk se korporatiewe identiteit:

Die besluit om 'n nuwe korporatiewe identiteit te vestig, is geneem om te verseker dat die Kerk 'n eietydse beeld het wat maklik herkenbaar is en wat ook tot mense buite die Kerk spreek. Maar dit is natuurlik baie belangrik dat almal in die Kerk hierdie korporatiewe identiteit konsekwent moet aanwend om verwarring te voorkom.

Gemeentes en predikante word daarom aangemoedig om Omsendskrywe 18/2018 en die meegaande stylgids weer te lees, en om die briefhoofde wat daarmee saam versend is sonder wysiging te gebruik. Om enige moontlike onsekerheid uit die weg te ruim, word benadruk dat die nuwe embleem in alle kommunikasie na buite

gebruik word, terwyl die nuwe embleem saam met die bestaande Kerkwapen op interne korrespondensie (dit wil sê, binne die Hervormde Kerk, soos in hierdie omsendskrywe) en dokumente gebruik word.

Die sentrale oogmerk met 'n nuwe korporatiewe beeld is om ons eenheid en onderlinge verbondenheid veral na buite duidelik te maak. Hoe meer ons dit gebruik, en hoe meer ons dit konsekwent gebruik, hoe beter word dit wyd en syd herken. So word ons onderlinge eenheid sigbaar, en leef en wys ons dat ons Kerk in ons eie tyd steeds dinamies en relevant is.

Motivering:

- * Op die Kerk se webtuiste kom die volgende voor: *Die wapen van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika bestaan in hoofsaak uit die wapen van die voormalige Zuid-Afrikaansche Republiek (ZAR) met byvoeging van 'n randskrif met die Kerk se naam. Dit toon die noue band wat tussen die ZAR en die Nederduitsch Hervormde Kerk bestaan het, wat volgens artikel 20 van die ZAR se grondwet (1858) staatskerk was. Die eerste weergawe van die wapen is in 1858 deur die Volksraad van die ZAR goedgekeur. In 1924 is die wapen vir die eerste keer as Kerkwapen op die Almanak gebruik. Vanaf 1925 het ook Die Hervormer die wapen begin gebruik. In 1992 het die Algemene Kerkvergadering 'n kerklike weergawe van dié ou wapen laat goedkeur.*

- * Die Westerling se heraldiese erfenis het eers momentum begin kry tydens die riddertydperk in Europa. Daarom sal mens vind dat families uit die stamlande (Duitsland, Nederland, Frankryk, Brittanje) sedert hierdie tydperk gebruik maak van 'n familie-wapenskild. Hierdie erfenis kan teruggevolg word en het moontlik sy ontstaan in die Bybelse tydperk gehad waar God beveel het dat die twaalf stamme van Israel elkeen 'n vaandel en familiewapen moet hê, om hulself van mekaar te onderskei (Numeri 2: 2 tot 31, Numeri 10: 14, Psalm 20: 6, Hooglied 2: 4, Hooglied 6: 4 tot 10 en Jesaja 5: 26).

Ons behoort ons heraldiese erfenis te koester. Daarom moet ons ons eie simbole, vlae, monumente, name en ander heraldiese wapens oral waar ons kan vertoon. Te dikwels is ons onbewus van die krag wat in simbole gehuisves is. Dit wat ons as ons eie beskou moet ons aanhoudend gebruik, sodat ons kinders dit vroeg in die volksmond kan aanleer.

- * Dr C Pretorius het in die *e-Hervormer* van 2 Junie 2011 tereg daarop gewys dat die Kerkwapen nie in wêreldse konteks geken kan of hoef te word nie. Die konteks waarbinne dit iets sê is die Kerk self en die geskiedenis van die Kerk. Die beelde en figure op ons Kerkwapen wat ook die Transvaalse provinsiale wapen was en dateer uit die tyd van die ZAR, spreek boekdele oor die geskiedenis waarlangs ons Kerk kom, en bowe-al dat die Hervormde Kerk in die ZAR as Voortrekkerkerk staatskerk was. Maar veral die wapenspreuk is van deurslaggewende historiese belang. *Die eendrag maak mag* was die Nederlandse slagspreuk in die godsdiensoorloë wat die Roomse Spanje met die gereformeerde Holland in die tagtigjarige oorlog gevoer het (1568 tot 1648). Al die state van die Nederlande is hiermee opgeroep om eendragtig te wees in die oorlog teen

Spanje. Wanneer ons hierdie eendragtigheidsgedagte in die stryd van die Bybels-reformatories tradisie teen die afwykende skrap, sal ons menslik gesproke magteloos staan – eendrag maak mag!

- * 'n Wapen (of embleem of logo of vlag) is as simbool uitdrukking van 'n organisasie se identiteit. Hy word daaraan geken en daarmee geassosieer. Indien ons die Kerkwapen op korrespondensie laat vaar, verloor ons hierdie assosiasie en sekerlik ook 'n deel van ons identiteit. Hierdie wapen bind die Kerk van gister en vandag onlosmaaklik aanmekaar. Waar 'n vlag gestryk word beteken dit duisternis of dood. Sou dit nie dan ook waar wees met die Kerkwapen nie?
- * In 2011 het die Kommissie van die AKV die versekering gegee dat wanneer daar aan 'n nuwe korporatiewe beeld van die Kerk gewerk gaan word, *hierdie* wapen ononderhandelbaar is.

Ds LH Miller, die skriba van die Ring van Heidelberg, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 15: RING VAN BRONKHORSTSPRUIT

GEBRUIK VAN KERKWAPEN EN EIETDSE BEELD VAN DIE NHKA

- * **Die Kerkwapen word vertoon op alle korrespondensie van die NHKA.**
- * **Die Kerkwapen word weer op die rugkant van die *Almanak* en *Bybelse Dagboek* aangebring.**
- * **Die NHKA soek na 'n beter woord as *korporatief* om die eietydse beeld van die NHKA te bevorder.**

Motivering:

- * Die NHKA se Kerkwapen is so deel van die Kerk se geskiedenis en etos dat dit nie sondermeer verwyder kan word van korrespondensie na buite die Kerk nie. Ons Kerkwapen sê iets van ons Kerk se wortels en herkoms, waarop ons trots is. Daarom glo ons dat dit deel van alle korrespondensie van die Kerk behoort te wees.

Vir die eerste keer het die *Almanak* en *Bybelse Dagboek* vir 2019 verskyn sonder die Kerkwapen op die rugkant van die publikasie. Dit is moontlik net 'n oorsig, maar ons versoek dat dit voortaan weer daar aangebring word.

- * Hoewel die term *korporatief* verskeie betekenismoontlikhede het, word dit in ons tyd veral geassosieer met die besigheidswêreld. In die korporatiewe wêreld gebeur daar baie dinge wat nie by die Kerk pas nie.

Indien ons dan die term *korporatief* gebruik, kan dit lei tot misverstand en 'n wêreldse verstaan van wat ons Kerk is en wil wees. Om hierdie moontlike verkeerde assosiasie te vermy versoek ons dat ons na 'n beter term soek om die Kerk se eietydse beeld na buite uit te dra. Ons kan dalk bloot dink

aan die term: *Eietydse beeld van die NHKA*. Die Kerk behoort hierdie hele saak verder te ondersoek.

Ds JH van Staden stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 16: RING VAN SWELLENDAM

KERKWAPEN

- * Die Kerkwapen bly behoue op alle kommunikasie van die Kerk, intern en na buite, en dat die nuwe grafika wat die korporatiewe identiteit van die Kerk uitbeeld, aanvullend tot die Kerkwapen gebruik sal word soos onderneem is volgens Omsendbrief 12 van 2018, bladsy 2, paragraaf 4, reël 4: ***Daar moet beklemtoon word dat dit aanvullend tot die Kerkwapen en voetewassingsembleem gebruik sal word en dit nie wil vervang nie.***

Motivering:

1. Die inkonsekwente weglating van die Kerkwapen is nie in ooreenstemming met die bedoeling soos uiteengesit in Omsendbrief 12 van 2018 oor die korporatiewe identiteit van die Kerk nie. Daarin is aangedui dat die nuwe logo aanvullend tot die Kerkwapen en voetewassingsembleem gebruik sal word.
2. Dit skep wantroue by lidmate en kan sommige lidmate uitgesluit laat voel.
3. Ongelukkigheid oor die inkonsekwente weglating van die Kerkwapen kan lei tot 'n verlies aan lidmate, aangesien die Kerkwapen uitdrukking is van die identiteit van die Kerk.
4. Die Kerkwapen is 'n ou bekende simbool van die NHKA wat vir lidmate en buitestaanders bekend is, en op baie geboue aangebring is.
5. Die Kerkwapen het historiese betekenis wat strek van voor 1850 wat nie in die vergetelheid moet verdwyn nie.

Dr GJ Malan, die skriba van die Ring van Swellendam, rig die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 17: RING VAN TRICHARDTSFONTEIN

KORPORATIEWE IDENTITEIT EN VERLORE ETOS

Die Ring van Trichardtsfontein versoek volledige inligting aangaande die korporatiewe identiteit van die Kerk. Waarom dit nodig was vir die omvattende verandering?

Motivering:

Ons is van opinie dat die etos van die Kerk negatief geraak is deur hierdie nuwe

identiteit. Was die finansiële kostes daaraan verbonde die moeite werd gesien in die lig van die talle sukkelende gemeentes?

Ds M Pretorius, die skriba van die Ring van Trichardtsfontein, stel die beskrywingspunt.

2.2.4 ARGIEFKOMITEE

Vergelyk **BYLAE E**.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 18: ARGIEFKOMITEE

ARGIEF

- * Die AKV spreek sy dank uit teenoor die argivaris van die Kerk, mnr Nándor Sarkady, asook ander personeel van die Sinodale Dienssentrum, vir die besondere toewyding waarmee die hervestiging van die Argief hanteer is na die verkoop van die Dirk van der Hoffgebou. Die professionele wyse waarop die argivaris die risiko's wat die verskuiwing van sensitiewe en baie ou materiaal bestuur het, verdien groot lof.
- * Die AKV bevestig dat die bewaring van die Hervormde Kerk se erfenis en argiefstukke van groot belang is, en versoek die Argiefkomitee om alles in werking te stel om die veiligheid, ontsluiting en benutting van argivale bronne te bevorder.
- * Gemeentes van die Hervormde Kerk word versoek om besondere moeite te doen met die instandhouding van notuleboeke, asook doop- en lidmaatregisters. Ringskommissies word versoek om toesig uit te oefen oor die proses.
- * Die AKV ondersteun die voorstel dat die Biblioteek van die Kerk by 'n gemeente wat toeganklik en gewillig is, gehuisves word.
- * Die AKV ondersteun die versoek van die Argiefkomitee dat die Argief en Biblioteek deel word van die struktuur van die HTK as deel van die program om die HTK uit te bou.

Motivering:

Die eerste twee punte is vanselfsprekend en benodig geen motivering nie. Dit het egter onder die aandag van die Argiefkomitee gekom dat gemeentes nie meer moeite doen met die bewaring van amptelike stukke of die voltooiing van gemeenteregisters nie. Daar is ook talle ringe waar visitasie nie plaasvind nie. Ringsvergaderings sien ook nie meer die registers na nie. Dit kan ernstige gevolge inhou wanneer notules nie beskikbaar is nie, en stel die saak van kerklike lidmaatskap op losse skroewe.

Die laaste saak verdien meer motivering, maar baie kortliks kom dit daarop neer dat die Argiefkomitee van oortuiging is dat die Argief nie net 'n administratiewe funksie ter ondersteuning van die skribaat het nie, maar ook vir kerkhistoriese en genealogiese navorsing in Suid-Afrika belangrik is. Daarom maak dit strategies sin om die Argief en Biblioteek deel te maak van die HTK. Op so 'n wyse kan die HTK uitgebou en versterk word. Dit is ook wêreldwyd die gebruik om kerklike argiewe en biblioteke aan akademiese instellings te koppel. Voorbeelde hiervan is die argiewe in Genève, Emden, Zürich, Berlyn, Jena en vele meer. Die Argiefkomitee is van mening dat die *THT*, die jaarlikse teologiese konferensie, die Biblioteek en die Argief deel kan uitmaak van die HTK sonder dat dit die Kerk enige geld kos. 'n Gemeente het reeds aangebied om die Biblioteek en konferensies te huisves.

BESKRYWINGSPUNT 19: RAAD VAN FINANSIES

VERKLEINING VAN DIE ARGIEF

Die Kommissie van die AKV doen 'n ondersoek na die moontlikheid om die Argief in so 'n mate te verklein dat dit slegs aan die minimum kerklike en wetlike vereistes voldoen. Die Kommissie kry bevoegdheid om die bevindinge te implementeer en af te handel.

Motivering:

Gemeentes se vermoë om dienste te bekostig wat nie van wesenlike belang vir kerkwees is nie, neem af. Dit gaan waarskynlik ook nie gou verbeter nie. In die lig hiervan behoort die kostes ten opsigte van die bewaring van dokumente ondersoek te word. Die vraag is of alle dokumente wat deur die Kerk bewaar word van wesenlike belang is, en of daar nie 'n weg gevind kan word om die grootte van die Argief te verklein nie. Die huurkontrak met die Erfenisstigting, waar die Argief geberg word, is gesluit tot 2027. Indien die ondersoek en implementering afgehandel kan word, kan 'n nuwe ooreenkoms beding word wat kostes kan verminder. Dit kan selfs inhou dat die Argief na 'n ander adres verskuif.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

2.2.5 SP ENGELBRECHTMUSEUM

Vergelyk **BYLAE F**.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 20: SP ENGELBRECHTMUSEUM

REGISTRASIE AS 'N MAATSKAPPY SONDER WINSBEJAG

Die AKV gee opdrag dat die SP Engelbrechtmuseum as 'n maatskappy

sonder winsbejag registreer, en as 'n maatskappy sonder winsbejag onafhanklik fondse mag werf om die Museum te befonds na gelang van 'n soortgelyke model as die OTM-tehuise en Rata. Die Museum word geleidelik oor die volgende drie jaar uit die sinodale begroting gefaseer. Die sinodale begroting dra die Museum se standaard onkoste tot tyd en wyl die Museum finansiëel selfstandig is.

Motivering:

- * Die Museum is die kurator van die NHKA se geskiedenis binne die groter prentjie van die Suid-Afrikaanse kerkgeskiedenis.
- * Daarom vervul die Museum 'n belangrike rol binne die nukleus van ons kerk se kultuur, en behoort 'n meer integrale rol te vervul in die opleiding van predikante, en onderrig van lidmate en katkisante.
- * Daar is tydens die AKV van 1970 aan prof SP Engelbrecht die onderneming gegee dat die Kerk sy lewenswerk sal bewaar.
- * Die Museum is nie net vir die Kerk van belang nie, maar ook vir die breër Afrikanerkultuurgemeenskap, die Museum tree dus ook op as kurator vir 'n stuk Afrikaner-geskiedenis.
- * In 'n tyd waar dié aspekte van die Afrikaner-kultuurerfenis wat aan die staat toevertrou is ernstig verwaarloos, verniel en verswyg word, is dit van die uiterste belang dat die Museum dit wat aan haar toevertrou is, vir die nageslag sal bly bewaar.
- * Die Museum beskik oor 'n unieke en kosbare versameling – ook uniek binne die breër Suid-Afrikaanse museumwese – waarmee daar nie onverskillig omgegaan mag word nie.
- * Wetgewing vereis dat artefakte en instellings van kulturele belang nie vernietig of ontbind mag word nie – om die Museum te sluit kan regstegniese gevolge inhou.
- * Die taamlik geringe onkoste van die Museum – minder as R100 000.00 'n jaar – weeg nie op teen die geestelik-kulturele verlies wat die Kerk sal lei sou die Museum gesluit word nie.
- * Deur die Museum toe te laat om as artikel 21-maatskappy te registreer, verlig die Kerk haar finansiële verantwoordelikheid oor die mediumtermyn, en stel dit die Kerk in staat om die Museum in stand te hou oor die lang termyn.

Ds CJ de Bruin stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 21: RAAD VAN FINANSIES

MUSEUM EN BIBLIOTEEK

Subsidie vir die Museum en Biblioteek faseer oor 'n periode van drie jaar uit. Die Bestuurs- en Museumkomitee begelei die proses en poog om

alternatiewe befondsing te vind. Indien dit nie realiseer nie, word die Museum en Biblioteek teen die einde van 2022 gesluit.

Motivering:

Die inkrimping van die Kerk vra dat daar baie oordeelkundig te werk gegaan moet word ten opsigte van besteding. Ter wille van volhoubaarheid behoort slegs die nodigste dienste behou te word. Die Raad van Finansies is in die lig hiervan van mening dat daar nie meer vir die Museum en Biblioteek begroot moet word nie. Daar is in die 2019/20 finansiële jaar R70 610.00 voor begroot. Die Museumkomitee kan die renteverdienste van die belegging van sowat R185 000.00 ten gunste van die Museum gebruik om die uitfasering moontlik te maak, en indien moontlik, ook alternatiewe inkomstebronne vind. Indien die Museum nie onafhanklik van sinodale subsidie kan funksioneer nie, word dit teen die einde van 2022 gesluit. Dit gee voldoende tyd vir die afhandeling van die proses.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

2.2.6 WELSTANDSPROGRAM VIR PREDIKANTE

Vergelyk **BYLAE G.**

Vir bespreking en besluit.

**BESKRYWINGSPUNT 22: KERNKOMITEE: GEMEENTELIKE DIENSWERK
WELSTANDSPROGRAM**

- * Die vergadering neem met kommer kennis van die toenemende druk waaronder predikante en pastoriegesinne verkeer.
- * Kerkrade en lidmate word opgeroep om opnuut moeite te doen met die emosionele versorging van predikante.
- * Die vergadering spreek dank en waardering uit vir die onbaatsugtige dienste gelewer vanuit die Welstandsprogram deur vrywillige beraders en predikante onder leiding van prof TFJ Dreyer.

Ds D Barnard stel die beskrywingspunt.

2.2.7 STUDENTEGEMEENTES EN -BEARBEIDING

Vergelyk **BYLAE H.**

Vir bespreking en besluit.

**BESKRYWINGSPUNT 23: KERNGOMITEE: GEMEENTELIKE DIENSWERK
STUDENTEGEMEENTES EN -BEARBEIDING**

- * Die vergadering spreek hom gunstig uit oor die bearbeiding van studentelidmate van die Kerk.
- * Die finansiële versorging van werkruimtes vir studentebearbeiding word gehandhaaf.
- * Predikante en gemeentes word versoek om studente vanuit hul gemeentes aan te moedig om by die onderskeie studentegemeentes van die Kerk in te skakel.
- * Ouderlingevergaderings bekom jaarliks inligting van alle graad 11-leerders asook skoolverlaters wat uit gemeentes verhuis na tersiële instellings. Die inligting (toekomstige adres en telefoonnommer) word na die onderskeie studentegemeentes gestuur.

Ds D Barnard stel die beskrywingspunt.

**BESKRYWINGSPUNT 24: RING VAN MIDDELBURG
STUDENTEBEARBEIDING**

Die Kommissie van die AKV oorweeg of die bestaande werkwyse om studentebearbeiding aan die hand van studentegemeentes te behartig, steeds die mees effektiewe werkwyse is.

Motivering:

Die tipiese gebruik van die verlede waar studente opleiding aan een van die Afrikaanse universiteite ontvang het, het gedurende die laaste paar jaar baie verander. Die argument was dat toekomstige jong leiers aan universiteite opgelei word, en dat daar op hulle bearbeiding aan studentegemeentes gefokus moet word ter wille van die Kerk. Al minder studente studeer aan slegs Afrikaanse universiteite. Selfs indien hulle dit wel doen, woon baie van hulle nie meer direk rondom die bepaalde universiteit nie, maar verspreid oor die stede. Daarbenewens studeer talle studente per afstandsonderrig en bly in hulle tuiskemeentes. Hierdie toedrag van sake het byvoorbeeld daartoe gelei dat gemeentes wat nie geïdentifiseer is as studentegemeentes nie, tipiese studentebearbeiding tot stand bring. Dit lei tot onsekerheid oor die beleid van die Kerk.

Dr E le Roux, die skriba van die Ring van Middelburg, stel die beskrywingspunt.

**BESKRYWINGSPUNT 25: RING VAN BLOEMFONTEIN
HANDHAWING VAN BESLUITTE VAN DIE AKV EN VOORTGESETTE**

SUBSIDIERING VAN BLOEMFONTEIN STUDENTEBEDIENING WEENS STRATEGIESE BELANG VIR DIE KERK

Daar moet indringend besin word oor studentebediening, en wel ten opsigte van die volgende:

- * Die wyse waarop die subsidies vir die bearbeiding verminder word.
- * Beplan die Hervormde Kerk om uiteindelik op watter wyse ook al voort te gaan met studentebearbeiding?
- * Indien wel, hoe gaan dit dan uiteindelik befonds word?

Motivering:

Tydens die 67ste AKV is soos volg besluit:

4.1.5.2 Ten einde alle Hervormde lidmate aan tersiêre instellings in Bloemfontein effektief te bearbei, begroot die Kerk vir 'n standplaas met versorging op toetreeskaal.

Om die bedieningsruimte vir studentebediening te skep het, sonder dat Gemeente Bloemfontein daarvoor gevra het, die gemeente se verantwoordelikheid geword. Die bedieningsruimte is geskep en ds W Dykema is tans predikant vir die bediening.

Die besluit van die AKV is nooit herroep nie. Intendeel, tydens die 71ste AKV word daar besluit:

2.3.11 STUDENTEGEMEENTES EN -BEARBEIDING

BESKRYWINGSPUNT 34 STUDENTEBEDIENING

Die vergadering spreek hom gunstig uit oor die bearbeiding van studentelidmate van die Kerk binne die ruimte van die Kerk se strategiese bediening.

Die subsidie op grond waarvan die bedieningsruimte geskep is, is egter die afgelope vyf jaar stelselmatig verminder. Aanvanklik is daar gesê dit sal teen 'n koers van 5% geskied, maar blyk uiteindelik veel meer te wees. Vir die huidige finansiële jaar is Gemeente Bloemfontein se subsidie met 13% verminder. Die standplaaskoste daarenteen neem toe teen ongeveer 5% per jaar.

Gemeente Bloemfontein is nie 'n studentegemeente op sigself nie, maar het wel 'n tweede standplaas moes skep om die studentebearbeiding te kon huisves. Op hierdie stadium ontvang Gemeente Bloemfontein geen ander inkomste uit die studentebediening nie, buiten die deurkollekte en enkele studente se offergawe.

Die betaling van heffing vir die studente geskied ook uit die gemeente se fondse.

Die koste aan die instandhouding van die studentestandplaas beloop tans R160 000.00 per jaar (uitgesluit die subsidie). Die koste word aangevul deur

- * 'n werkooreenkoms met Gemeente Queenstown wat deur die studentepredikant in stand gehou word.
- * fondsinsamelings deur die gemeente.

Sedert die skep van die werkruimte vir studentebediening na die besluit van die 67ste AKV, en selfs voorheen, het Gemeente Bloemfontein haar onlosmaaklik verbind tot die bediening van studente in Bloemfontein, en is en bly dit steeds 'n hoë prioriteit. Die studente wat by die gemeente inskakel bly behoue vir die Hervormde Kerk, en hulle bring jaarliks vriende van ander kerke saam wat dan uiteindelik hier 'n geestelike tuiste vind. Daar was die afgelope klompie jare talle jongmense wat in hierdie bedieningsruimte belydenis van geloof afgelê het – jongmense wat nie voorheen by 'n kerk ingeskakel het nie.

Alhoewel die studentegetalle soos orals in die land steeds verminder, het die studentegetalle van Gemeente Bloemfontein die afgelope vier jaar feitlik onveranderd gebly. Ons is ook dankbaar om te berig dat die erediensbywoning meer as 50% is. Die studente is ook nie net 'n groep op hulle eie missie nie – hulle vorm deel van die gemeente, neem deel aan alle gemeentefunksies, help fondse insamel deur projekte, en het verskeie stalletjies tydens die Windpompfees waar hulle die jong klomp goed besig hou en 'n goeie inkomste genereer.

Die studentepredikant se rol vir studentebediening is van onmisbare waarde. Hy moedig die studente aan om betrokke te raak by die gemeente-aktiwiteite. Die Bybelstudie wat weekliks plaasvind is toepaslik, en huiwer hy nie om die jongmense op terreine waar meeste van ons soms huiwerig is, aan te spreek nie.

Hoekom kan die werkruimte vir studentebediening nie opgeskort word en die predikant losgemaak word nie?

Die vraag ontstaan dan:

- * Wie gaan die jongmense van ons Kerk en ook van ander kerke wat tans 'n geestelike tuiste hier gevind het en nog gaan vind, verder pastoraal bedien?
- * Waarheen gaan hulle hulle vriende neem wat soekend is en uiteindelik hier belydenis van geloof aflê?
- * Waar gaan hulle 'n predikantswoning vind waar hulle te alle tye kan aanklop en tuis wees? Waar hulle onder andere gereeld Bybelstudie oor aktuele onderwerpe doen?
- * Wie gaan saam met hulle kampe, staptoere, dinees, ensovoorts, meemaak?
- * Wie gaan by die Universiteit by die eerstejaarskamp sê, ons is ook hier? Hulle gaan eenvoudig deur die charismatiese kerke opgeslurp word en vir altyd vir die Hervormde Kerk verlore wees. In die jongste uitgawe van die *Blitspos* is ds D Barnard se slotparagraaf: *Die jongmense is nie net die toekomst van die Kerk nie, hulle is die hier en die nou daarvan.*
- * Hoe gaan die Ring van Bloemfontein voortgaan met noodsaaklike bedieninge wat ook gekoppel is aan die standplaas? Hierdie standplaas

maak dit moontlik om omliggende dorpe en klein gemeentes pastoraal te bedien. In kort kom dit daarop neer dat Gemeente Bloemfontein nie eers daaraan kan dink om die studentestandplaas op te hef nie.

Ds JJ Dreyer, die skriba van die Ring van Bloemfontein, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 26: RING VAN VEREENIGING

NUWE JEUGBEDIENINGSPROJEKTE VERKLAAR AS GROEIPUNT-BEDIENING

Die AKV besluit om nuwe jeugbedieningsprojekte wat oor gemeentegrense heen uitgerol word, te verklaar as groeipunte waar dit jongmense nader aan Christus en sy kerk bring. Hierdie projekte moet aan die vereistes van groeipuntbediening voldoen en ook voorsiening maak vir jongmense wat onder die radar van die Kerk opereer.

Motivering:

- * Daar is 'n groeiende aantal jongmense wat nie kerklik betrokke is nie.
- * Die bediening aan jongmense het, behalwe in 'n aantal groter gemeentes, feitlik tot stilstand gekom as gevolg van die afname in getalle.
- * Jongmense en veral tieners soek na groepe om by in te skakel.

Ds RJ Rust, die skriba van die Ring van Vereeniging, stel die beskrywingspunt.

2.2.8 HOMOSEKSUALITEIT

BESKRYWINGSPUNT 27: RING VAN MIDDELBURG (GEMEENTE WATERVAL BOVEN)

HERROEPING VAN BESKRYWINGSPUNT 41 VAN DIE 71STE AKV

Die besluit wat tydens die 71ste AKV in verband met homoseksualiteit geneem is, word herroep.

Daar word geen onderskeid tussen die nie-nakoming van verordeninge getref nie.

Motivering:

Miskenning van 'n verordening, van watter aard ook al, moet oor dieselfde kam geskeer word. Wat van 'n predikant, ouderling, diaken en gemeentelid se geesteslewe verwag word, is presies dieselfde.

Wanneer 'n lidmaat deur die gemeente verkies word as 'n diaken of ouderling, word van so 'n persoon verwag om eerlik en opreg en met verantwoordelikheid

op te tree. Sou die persoon tot die besef kom dat daar 'n beletsel is wat meermale manifesteer, moet hy of sy nie die benoeming aanvaar nie. Net so ook in die geval van iemand wat teologie wil studeer met die oog op predikantskap.

Sou enige persoon (gemeentelid of ampsdraer) struikel en volgens die Woord oortree, moet daar gesprek gevoer word, en met liefde vermaan en bemoedig word. Indien so 'n persoon met spyt erken en plegtig belowe om hom of haar in die toekoms deur die genade te weerhou, moet daar met deernis vergewe word.

Psalm 19: 10: *Die eise van die Here vir sy diens is goed; dit staan altyd vas. Die bepalinge van die Here is reg; elkeen van hulle is regverdig.*

Die afgevaardigde van Gemeente Waterval Boven stel die beskrywingspunt.

Dié beskrywingspunt is ingedien deur Gemeente Waterval Boven en word ondersteun deur die Ring van Middelburg; vier teenstemme aangeteken.

2.2.9 KERNKOMITEE: KERKLIKE DISSCIPLINE

2.2.9.1 Tugkomitee

Die Tugkomitee het die afgelope termyn nie nodig gehad om byeen te kom nie.

(i) **Verkiesing van die Tugkomitee**

Ordinansie 4.4.4 (xii)(e) verwys:

Die Algemene Kerkvergadering

- (x) *kies tydens die sitting uit afgevaardigdes en persone wat nie lede van die vergadering is nie*
- (e) *sewe persone vir die Tugkomitee bestaande uit drie predikante, twee ouderlinge en twee regsgeleerdes uit skriftelik gemotiveerde voorstelle ingedien voor of tydens die verloop van die vergadering. Indien enige van hierdie persone nie langer op die Tugkomitee kan dien nie, benoem die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering 'n plaasvervanger.*

Vir bespreking en besluit.

2.2.9.2 Raad vir Kerkregtelike Advies

Vergelyk **BYLAE I**.

Vir bespreking en besluit.

(i) **Verkiesing van die Raad vir Kerkregtelike Advies**

Ordinansie 4.4.4 (xii)(d) verwys:

Die Algemene Kerkvergadering

- (x) *kies tydens die sitting uit afgevaardigdes en persone wat nie lede van die vergadering is nie*
- (d) *vyf persone om op die Raad vir Kerkregtelike Advies te dien waarvan minstens drie predikante is. Hierdie raad het reg tot koöptering.*

Vir bespreking en besluit.

2.3 **BESKRYWINGSPUNTE WAT MET KERKORDEWYSIGINGS VERBAND HOU**

BESKRYWINGSPUNT 28: KOMMISSIE VAN DIE AKV

WYSIGING VAN ORDINANSIE 4.1.2

Ordinansies 4.1.2 (xxxix) tot (xlviii) wat soos volg lui:

4.1 KERKRAADSVERGADERING

4.1.2 WERKOPDRAG

(xxxix) tref reëlins vir hulp in noodsituasies

(xl) sien toe dat die diakonale fonds aangevul word deur

(a) offergawes by die Nagmaaltafel

(b) offergawes by die erediens

(c) oorbetalings van die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging en bydraes, skenkings en erflatings

(xli) vergader minstens vier keer per jaar en verder so dikwels nodig, en word met Skriflesing, gebed en sang geopen

(xlii) bepaal jaarliks vooruit die datum, tyd en plek van vergaderings

(xliii) kom in 'n buitengewone vergadering byeen, soos bepaal deur die voorsitter en skriba, en waarvan minstens vyf dae voor die vergadering deur die skriba kennis gegee word met vermelding van die doel van die vergadering

(xliv) kan oor dringende sake vóór of ná 'n erediens besluite neem, mits 'n kworum teenwoordig is, 'n besluit eenparig geneem word en die besluite in die konsistorieboek aangeteken word

(xlv) sien toe dat konsistoriebesluite by die eersvolgende geskeduleerde vergadering bekragtig word

(xlvi) *kerkrade sien toe dat herderlike briewe en kanselboodskappe al die lidmate in die gemeente bereik*

(xlvii) *sien toe dat die gemeente al die verpligtinge nakom*

(xlviii) *is bevoeg om riglyne vir hulle eie vergaderings op te stel, mits dit nie strydig is met die Kerkorde nie.*

word gewysig om soos volg te lees:

4.1 KERKRAADSVERGADERING

4.1.2 WERKOPDRAG

(xxxix) *tref reëlins vir hulp in noodsituasies*

(xl) *sien toe dat die diakonale fonds aangevul word deur*

(a) *offergawes by die Nagmaaltafel*

(b) *offergawes by die erediens*

(c) *oorbetalings van die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging en bydraes, skenkings en erflatings*

4.1.3 WERKWYSE

Die kerkraad

(i) *vergader minstens vier keer per jaar en verder so dikwels nodig, en word met Skriflesing, gebed en sang geopen*

(ii) *bepaal jaarliks vooruit die datum, tyd en plek van vergaderings*

(iii) *kom in 'n buitengewone vergadering byeen, soos bepaal deur die voorsitter en skriba, en waarvan minstens vyf dae voor die vergadering deur die skriba kennis gegee word met vermelding van die doel van die vergadering*

(iv) *kan oor dringende sake vóór of ná 'n erediens besluite neem, mits 'n kworum teenwoordig is, 'n besluit eenparig geneem word en die besluite in die konsistorieboek aangeteken word*

(v) *sien toe dat konsistoriebesluite by die eersvolgende geskeduleerde vergadering bekragtig word*

(vi) *kerkrade sien toe dat herderlike briewe en kanselboodskappe al die lidmate in die gemeente bereik*

(vii) *sien toe dat die gemeente al die verpligtinge nakom*

(viii) *is bevoeg om riglyne vir hulle eie vergaderings op te stel, mits dit nie strydig is met die Kerkorde nie.*

Motivering:

Dié verandering is slegs redaksioneel van aard.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 29: KOMMISSIE VAN DIE AKV

INDELING VAN GEMEENTES BY RINGE

1. Ordinansie 2.2.1 wat soos volg lui:

Die Algemene Kerkvergadering bepaal watter gemeentes 'n ring vorm.

word gewysig om soos volg te lees:

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering bepaal watter gemeentes 'n ring vorm.

2. Die AKV gee opdrag aan die Kommissie van die AKV om, in oorleg met ringsvergaderings, 'n herindeling van ringe in die Kerk te maak.

Motivering:

Dié voorstel vir 'n geringe wysiging van die Kerkorde sal dit moontlik maak dat die Kommissie van die AKV self ringsgrense kan bepaal, en dat dit nie aan 'n driejaarlikse AKV oorgelaat word om dit te doen nie.

Vergelyk **BYLAE J**.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 30: RING VAN NOORD-KAAPLAND

GEMEENTE VANDERKLOOF: INSKAKELING BY DIE RING VAN BLOEMFONTEIN

Gemeente Vanderkloof rig 'n versoek aan die ringsvergadering van Noord-Kaapland om by die Ring van Bloemfontein in te skakel.

Motivering:

Die gemeente lê aan die oostekant van die Ring van Noord-Kaapland, ver van die oorgrote meerderheid van die gemeentes in die ring. Die gemeente is ongeveer 200 km vanaf Bloemfontein wat die inskakeling in die Ring van Bloemfontein baie meer prakties maak. Verder word die gemeente tans deur ds JMJ de Wet uit Bloemfontein bedien.

Ds JZ Britz, die voorsitter van die Ring van Noord-Kaapland, stel die beskrywingspunt.

Dié aangeleentheid is deur die 71ste AKV na die 72ste AKV verwys vir afhandeling.

2.4

BESKRYWINGSPUNTE WAT NIE VERBAND HOU MET VERSLAE NIE

BESKRYWINGSPUNT 31: RING VAN MIDDELBURG

NOUGESETTE UITVOERING VAN DIE BESLUIE VAN DIE AKV

Saam met die kerk van alle eeue bely die Kerk dat God 'n drie-enige God is wat Homself in die Bybel openbaar as Vader, Seun en Heilige Gees. Die hoogste gesag in die Kerk is Jesus Christus. Die Kerk is liggaam van Christus saam met alle ander kerke. Die NHKA is verbonde aan die belydenis van die algemene Christelike kerk en is kerk van die reformatie. Die NHKA het 'n eie gestalte met 'n eie Kerkorde. Die Bybel is die bron van die Kerk se geloof en lewe. Die Kerk beoefen sy teologie vanuit 'n Bybels-reformatoriese perspektief. In sy teologie hou die Kerk rekening met die konteks waarin die evangelie ontstaan het en die konteks waarin die evangelie verkondig word. Die NHKA het 'n presbiteriaal-sinodale karakter.

Die AKV versoek predikante en kerkrade om nougeset uitvoering te gee aan die besluite van die AKV.

Motivering:

Ons kerklike etos en verstaan van ons ekklesiologie vereis van ons om die akkoord wat ons hier met mekaar aangaan, te handhaaf.

Dr E le Roux, die skriba van die Ring van Middelburg, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 32: HERVORMDE DOSENTERAAD

KERK AS VEILIGE RUIMTE

Die 72ste AKV bevestig en besluit dat

- * die Kerk 'n veilige ruimte vir alle mense behoort te wees. Dit beteken dat vroue en mans ewe menswaardig behandel word in alle fasette van kerkwees.
- * die Kerk se belydenis oor God se onvoorwaardelike liefde vir alle mense in kerklike en teologiese taal gereflekteer sal word.
- * respek vir mekaar se menswees, op grond van God se inklusiewe liefde, die leidende beginsel is vir optrede teenoor mekaar.

Motivering:

Die NHKA het in die verlede rigtinggewende besluite geneem wat betref die toelating van vroue tot die amp van diaken, predikant en ouderling. Dit was die begin van 'n vanselfsprekende insluiting van vroue in alle fasette van kerkwees. In sommige opsigte het hierdie vanselfsprekende insluiting gerealiseer, maar in ander opsigte het die vanselfsprekende insluiting agterweë gebly. Ongelukkig is die Kerk nie vandag noodwendig 'n veiliger ruimte vir vroue as wat dit 40 jaar terug was nie.

Verskuielde seksisme het nog altyd in die Kerk bestaan. Dit kom na vore in stereotipering, *grappies*, opmerkings oor vroue-liggame, vroue se kleredrag, vroue se gesinsbeplanning en soms openlike seksuele teistering. Dit kom ook na vore in onregverdige arbeidspraktyk waar vrouepredikante byvoorbeeld tydens onderhoude vir predikantsposte vrae gevra word oor hulle huwelikstaat, hulle voornemende of toekomstige huwelikstaat, en indien getroud, ook uitgevra word oor hulle gesinsbeplanning en die finansiële posisie van hulle eggenoot.

Die Kerk het 'n roeping in hierdie verband om hierdie praktyk, wat in stryd is met die evangelie, om te keer.

Vergelyk **BYLAE K**.

Prof J Beyers, die voorsitter van die Hervormde Dosenteraad, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 33: HERVORMDE DOSENTERAAD

VERTEENWOORDIGING VAN VROUE IN DIE NHKA

Die 72ste AKV bevestig dat

- * die Woord van God ons leer dat alle mense voor God gelyk is, en dat God vir elke mens talente en gawes gegee het om in diens van God se koninkryk te gebruik.**
- * elkeen se dienswerk in die Kerk ewe waardevol is.**
- * die Kerk verskillende mense (vroue en mans) se talente en gawes sal benut sodat ook vroue betrokke sal wees by alle fasette van kerkwees: Rade, vergaderings, komitees en leierskapstrukture.**

Motivering:

In Galasiërs 3: 28 lees ons dat daar in Christus nie meer Jood of Griek is nie, en nie meer slaaf of vry mens is nie, en nie meer man of vrou is nie – in Christus Jesus is almal een. Dit is die goeie nuus van die evangelie wat ons in die Woord leer: Alle mense is voor God gelyk. Almal het gawes en talente om in diens van God se koninkryk te gebruik, en hierdie gawes is ewe waardevol. Tog is dit opmerklik dat vroue se talente en gawes in hierdie opsig nie noodwendig aangewend word nie: Vroue word selde op rade, komitees en kommissies van die Kerk verkies.

As daar gekyk word na die samestelling van kerke se lidmate, toon statistiek aan dat vroue die meerderheid van die kerklike bevolkings uitmaak: 51% van die wêreldbevolking en byvoorbeeld 54% van die NGK se bevolking. Die Hervormde Kerk se juiste statistiek is nie beskikbaar nie, maar in alle waarskynlikheid weerspieël die Kerk se bevolking ook die land se demografie. Hierdie samestelling (51% vroue; 49 % mans) word nie weerspieël in die Kerk se leierskapstrukture nie. Beleids- en beginselbesluite oor die wese en organisasie van die Kerk word geneem, terwyl die meerderheid van die kerklike bevolking geen inspraak daarin het nie.

Binne gemeentes is daar talle professionele vroue wat op 'n verskeidenheid van gebiede die Kerk tot diens en van waarde kan wees: Regsadviseurs, finansiële adviseurs, sielkundiges, beraders en bemerkingskonsultante. Hierdie vroue behoort na ringsvergaderings en AKV's afgevaardig te word sodat hulle tot die leierskapstrukture van die Kerk verkies kan word. Daar is ook 'n groot aantal vrouepredikante en vroue teologies studente. Tans is die grootste gedeelte van diensdoende vrouepredikante in deeltydse werkruimtes in die Kerk, of beroepafwagend. Die Kerk het 'n belangrike ekumeniese verantwoordelikheid, en ook daar behoort vroue se stemme teenwoordig te wees, soos wat in die res van die wêreld toenemend plaasvind.

Vergelyk **BYLAE K**.

Prof J Beyers, die voorsitter van die Hervormde Dosenteraad, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 34: HERVORMDE DOSENTERAAD

SEKSUELE TEISTERING

Die 72ste AKV bevestig en besluit dat

- * die Kerk 'n veilige ruimte vir alle mense behoort te wees.**
- * verbale en fisiese seksuele teistering nie in ooreenstemming met die evangelie is nie, en derhalwe nie vir die Kerk aanvaarbaar is nie.**
- * die etiese kode van die Hervormde Kerk uitgebrei sal word om seksuele teistering in te sluit.**
- * 'n prosedure vir die aanmeld van seksuele teistering binne die Hervormde Kerk ontwikkel sal word, en dat dit deel sal vorm van die Kerkorde se riglyne oor opsig en tug.**
- * 'n liggaam vir die aanmeld van seksuele teistering en onregverdige arbeidspraktyk binne die Hervormde Kerk daargestel word.**

Motivering:

Die NHKA het meer as 40 jaar terug vroue se talente en menswees binne die ruimte van die Kerk erken toe vroue tot die verskillende ampte toegelaat is. Ongelukkig is die Kerk nie vandag noodwendig 'n veiliger ruimte vir vroue as 40 jaar gelede nie. Seksuele teistering kom ongelukkig voor in die NHKA. Vroue is

op gereelde grondslag aan die ontvangkant van seksistiese *grappies*, opmerkings oor hulle liggame en klededrag, asook opmerkings oor hulle verhoudingstaar en gesinsbeplanning. Plaaslik en internasionaal toon oorweldigende statistiek aan dat vroue vir 'n verskeidenheid van redes nie noodwendig hierdie teistering aanmeld nie.

Seksuele teistering word amptelik beskryf as *ongewenste gedrag van 'n seksuele aard wat die regte van 'n werknemer skend en 'n teenvoeter vir gelykheid in die werkplek is*. Hierdie gedrag sluit enige fisiese, verbale of nieverbale seksuele optrede in wat die slagoffer ongemaklik laat voel, soos byvoorbeeld fisiese aanraking, onwelkome suggestiewe/seksuele grappe, ongewenste vrae oor jou persoonlike lewe, *wolwefluit*, ongeskikte handgebare, onwelkome versoeke en om te staar na 'n persoon se liggaam op 'n aanstootlike wyse.

Seksuele teistering en diskriminasie word streng verbied deur verskeie Suid-Afrikaanse wetgewing, soos onder andere die Wet op Diensbillikheid, die Wet op Arbeidsverhoudinge en die Beskerming teen Teistering Wet. Die Wet op Diensbillikheid bepaal dat indien 'n werkgewer versuim om die nodige stappe te neem in gevalle van beweerde seksuele teistering, die werkgewer ook die Wet op Diensbillikheid oortree. Artikel 60 (3) van die Wet op Diensbillikheid hou 'n werkgewer aanspreeklik vir die onregmatige, diskriminerende gedrag van sy werkers.

Die Hervormde Kerk het 'n evangeliese taak in hierdie verband om 'n liggaam en prosedure vir die aanmeld van teistering daar te stel om te verseker dat die menswees van alle mense gerespekteer word, en die Kerk vir alle lidmate 'n veilige ruimte is waarbinne hulle hul geloof kan uitleef.

Vergelyk **BYLAE K**.

Prof J Beyers, die voorsitter van die Hervormde Dosenteraad, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 35: HERVORMDE DOSENTERAAD

ARBEIDSPRAKTYK

Die 72ste AKV bevestig en besluit dat

- * die etiese kode van die Hervormde Kerk uitgebrei word om onregverdige arbeidspraktyk in te sluit.**
- * 'n prosedure vir die aanmeld van onregverdige arbeidspraktyk binne die Hervormde Kerk ontwikkel word, en dat die prosedure opgeneem word in die Kerkorde onder die ter sake ordinansies.**
- * 'n liggaam binne die Hervormde Kerk daargestel word waar onregverdige arbeidspraktyk aangemeld kan word.**

Motivering:

Die Hervormde Kerk het 'n paar jaar gelede 'n etiese kode opgestel en aanvaar. Hierdie kode het egter tot dusver nie in die praktyk gefunksioneer nie. Plaaslike

en internasionale statistiek en tendense toon aan dat vroue se posisie in die arbeidsmark gedurende die afgelope dekade nie verbeter het nie. Die Kerk is ongelukkig deel van hierdie statistiek.

Op die terrein van arbeidspraktyk word vrouepredikante in die NHKA dikwels uitgevra oor hulle huwelikstaat, hulle voornemende of toekomstige huwelikstaat, en indien getroud, soms uitgevra oor hulle gesinsbeplanning en die finansiële posisie van hulle eggenoot. Wat betref advertensies vir poste van predikante, word vroue dikwels uitgesluit deur spesifikasies: Diensjare, huwelikstaat en gesinsopset. Hierdie is alles strafbare oortredings.

Die Hervormde Kerk behoort 'n duidelike prosedure uiteen te sit wat uitstippel hoe opgetree behoort te word in gevalle waar onregverdige arbeidspraktyk plaasvind. Hierdie prosedure behoort in die Kerk se etiese kode opgeneem te word, en behoort neerslag te vind in die NHKA se Kerkorde.

Vergelyk **BYLAE K**.

Prof J Beyers, die voorsitter van die Hervormde Dosenteraad, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 36: RING VAN WES-KAAPLAND

LIGGAAM VIR ETIESE SAKE

Die AKV stel 'n liggaam saam wat etiese aangeleenthede ondersoek en die Kerk daarvoor adviseer (soos die eertydse Raad vir Etiek en Maatskaplike Sake).

Motivering:

Daar is duidelik 'n dramatiese agteruitgang, en verval in etiese gedrag en norme in die Suid-Afrikaanse samelewing en wêreldwyd. Dit is waarskynlik toe te skryf aan sosio-politieke en ekonomiese kragte wat op 'n globale skaal mense se lewens in 'n staat van onsekerheid en ontheemding gebring het. Daardie onsekerheid lei tot die mees basiese vlak van bestaan, naamlik selfpreservering, wat te bespeur is in die migrasiepatrone van mense wat vlug na 'n beter heenkome, en andersyds op psigo-sosiale vlak lei tot 'n vervloeiing van die onderskeid tussen reg en verkeerd in die strewe na oorlewing. In sulke tye is sterk leiding nodig om die samelewing terug te bring na die hoër etiese waardes. Die kerk is vanuit sy wesensgrond geroepe en aangewese om daardie leiding te verskaf deur die toepassing van die waardes in die Woord van God op die huidige situasie.

Om hierdie rede is dit meer noodsaaklik as ooit dat die Kerk 'n studiegroep sal hê wat tendense en spesifieke gevalle moet toets aan die Woord, en aan die Kerk en die wêreld leiding moet gee oor die korrekte etiese standpunte en gedrag wat moet geld. Die liggaam hanteer sake wat na hulle verwys word deur amptelike vergaderings; versoeke vanuit die Kerk; en onderneem navorsing op eie inisiatief.

Dr P van Staden stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 37: RING VAN NOORDELIKE PRETORIA

REGISTRASIE VAN HUWELIKE

Die NHKA tree in gesprek met die Departement van Binnelandse Sake oor die rompslomp en gepaardgaande tydverkwisting wat die huidige voorskrifte met betrekking tot die registrasie van huwelike vir predikante van die Kerk wat as huweliksbevestigers aangestel is, teweegbring.

Motivering:

Met die bevestiging van 'n huwelik, verrig 'n predikant in sy of haar hoedanigheid as behoorlik aangestelde huweliksbevestiger, 'n wetlike en amptelike funksie as gevolmagtigde van die Departement van Binnelandse Sake.

Die tans geldende voorskrifte vereis dat predikante wat 'n huwelik bevestig het, persoonlik na die streekkantoor van die Departement van Binnelandse Sake waar hulle lêer gehou word, moet gaan om daardie huwelik te laat registreer.

In praktyk kom dit daarop neer dat die betrokke predikant so spoedig moontlik na afloop van die huweliksbevestiging (volgens die versoek vervat in die Kommissie van die AKV se Omsendskrywe 16/2015 van 29 Oktober 2015 ... *so gou doenlik [enkele dae na die bevestiging ...]*) na die betrokke streekkantoor moet reis om dan, ten spyte daarvan dat hy of sy 'n wetlike en amptelike taak namens die Departement verrig het, met ander lede van die publiek om parkeerplek te moet meeding, in die ry moet inval en gedweë en gelate sy of haar beurt moet af wag om die registrasie af te handel, 'n taak wat by sommige van die streekkantore in groter sentra etlike ure in beslag neem en tot groot frustrasie lei. Intussen word die egpaar, tot groot verleentheid van die huweliksbevestiger, aan 'n lyntjie gehou om te hoor of hulle huwelik geregistreer en hulle dus wettig getroud is.

Gesprekvoering met die Departement van Binnelandse Sake om 'n meer vaartbelynde proses van registrasie van huwelike te bewerkstellig, sal nie alleen die proses vir die huweliksbevestiger, egliede en Departement vergemaklik nie, maar sal ook 'n wesenlike bydrae tot die Departement se dienslewering en beeld lewer.

Ds LK Erasmus, die skriba van die Ring van Noordelike Pretoria, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 38: DR FJ LABUSCHAGNE (ALGEMENE SEKRETARIS: NHKA), GESEKONDEER DEUR DR BJ VAN WYK

NOUER SAMEWERKING TUSSEN DIE NHKA EN DIE NGK

Gestruktureerde en meewerkende bediening word met gemeentes van ander reformatoriese kerke verdiep en verbreed. 'n Samewerkingsooreenkoms handel hoofsaaklik met samewerkende aksies wat besondere reëlins benodig.

*** Ordinansie 2.7.1 wat soos volg lui:**

2.7 SAMEWERKING VAN GEMEENTES

2.7.1 Twee of meer gemeentes kan saamwerk om 'n predikant te beroep.

2.7.2 Hierdie samewerking vind plaas op versoek van die kerkrade van die betrokke gemeentes.

2.7.3 As die gemeentes in dieselfde ring geleë is, word die aansoek om saam te werk aan die ringskommissie gerig.

2.7.4 As die gemeentes in verskillende ringe geleë is, word die aansoek aan al die betrokke ringskommissies gerig.

word gewysig om soos volg te lees:

2.7 SAMEWERKING VAN GEMEENTES

2.7.1 Twee of meer gemeentes kan saamwerk om 'n predikant te beroep.

2.7.2 Sodanige samewerking is ook moontlik met gemeentes van ander reformatoriese kerke wat op dieselfde belydenisgrondslag staan as ons.

2.7.3 Hierdie samewerking vind plaas op versoek van die kerkrade van die betrokke gemeentes.

2.7.4 Die aansoek om saam te werk, word gerig aan die ring waarbinne die gemeente geleë is.

Motivering:

Ter inleiding

Waar gemeentes van die NHKA en NGK nie meer in staat is om selfstandig te beroep nie, kan twee of meer gemeentes van die twee Kerke met mekaar saamwerk en deur een predikant bedien word.

Daar bestaan reeds vir 'n geruime tyd 'n bilaterale ooreenkoms tussen die twee Kerke op grond waarvan dit moontlik geraak het dat predikante oor en weer beroep kan word of, soos dit in Zambië gebeur, 'n werksverdeling gevestig word wat beteken dat lidmate van die twee Kerke deur 'n predikant van die ander Kerk bedien word. Dit het gebeur sonder dat verwag is dat sodanige predikant ampsvoorreg van sy eie Kerk moes beëindig en oorgaan na die ander Kerk.

Dit is verder belangrik om in gedagte te hou dat in die Kerkorde van die NHKA die moontlikheid bestaan dat predikante van 'n ander reformatoriese kerk wat op dieselfde belydenisgrondslag staan as die NHKA, ook eredienste kan lei op uitnodiging van die kerkraadsvergadering, in oorleg met die predikant of konsulent van die gemeente (Ordinansie 5.1.5, 2016: 71). Dit is ook belangrik om opnuut kennis te neem van Barth se beklemtoning van die verkondiging van die evangelie en die bediening van die sakramente as die essensie van kerklike bediening, *ministerium verbi divini*, waarnaas geen derde moontlikheid kan bestaan nie (Barth 1964: 143).

Uit laasgenoemde volg die aanname dat die moontlikheid reeds jare bestaan en derhalwe huidige ook kerkordelike sanksie geniet dat predikante van die NGK op kansels van die NHKA hierdie belangrike en essensiële dienswerk van die NHKA kan verrig. In die lig van die berig in *Beeld* (*Beeld* p 6) dat die drie sogenaamde hoofstroomkerke nader aan mekaar is as wat vermoed word, kan in die lig van die meegaande debat daarmee instemming betuig word. Dit is merkwaardig dat die veranderende omstandighede waarbinne die kerk sy taak moet verrig, soos kerkkrimpings en uitdagende finansiële omstandighede, kerklike denke na vore bring wat tuisgebring kan word onder die formulering van die *Apostolicum* dat daar eintlik net een kerk is, naamlik die een, heilige en Christelike kerk. Alle kerke poeg, en doen dit jare lank reeds, om 'n verskyningsvorm van die een, heilige, Christelike kerk (*sancta ecclesia catholica*) te wees, wat beteken dat die onverkwiklike debatte van die verlede oor wie die oudste kerk, die grootste kerk en die kerk met die suiwerste leer is, agterhaalde debatte is wat nie tekenend van kerklike denke was nie. Meegaande nuwe samewerking toon ook aan waarom die Kerkorde van Dordt van 1618- en 1619 nie sonder meer gehandhaaf kan word nie, ten minste nie sonder wysiging en aanpassing by huidige omstandighede nie. Die feit dat nie van predikante verwag word om eers na die ander Kerk oor te gaan nie, is tekenend van die feit dat daar 'n wedersydse erkenning bestaan van om ware kerk te wees.

Kerkordelike uitvoering

Die mening word hiermee geboekstaaf dat nadere kerkordelike gevolg hieraan gegee kan word deur uitbreiding van Ordinansie 2.7.1 (2016:1 2) om ook gemeentes van die NGK in te sluit.

Tweedens kan in oorleg met die NGK 'n tussenorde (Tussenorde, NGK, Kerkorde 2015: 194), benut word om die samewerking wat in die vooruitsig gestel word, nader te presiseer. Dit sou ook kon beteken dat die tussenorde nie in die Kerkorde van die NHKA ingevoeg word nie, maar as 'n reglement hanteer en benut word soos nodig.

Literatuur

Barth, K, 1964, *Credo*, Hodder en Stoughton, London.
Beeld 19 Julie 2019, *Drie kerke nader as wat hulle dink*, p.6.
NHKA, Kerkorde, 2016.
(NGK, Kerkorde 2015.

Dr FJ Labuschagne, die algemene sekretaris, stel die beskrywingspunt.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

GETUIENIS

3. GETUIENIS

3.1 INLEIDING

Die 68ste en 69ste AKV's het bevestig dat die NHKA sy opdrag om missionaal te leef en werk, wil gehoorsaam. Die woord *missionaal* dui op 'n denk- en bestaanswyse waar die apostolaat 'n integrale deel van 'n gemeente se denke, lewe en werk uitmaak. Dit dui allereers op 'n interne saak wat ten diepste met die spiritualiteit van lidmate en die gemeente te doen het, maar tweedens ook uitmond in diensbaarheid in die wêreld. Binne die reformatoriese tradisie verstaan ons dat die Kerk in die eerste plek die plaaslike gemeente is, waar die lidmate rondom die Woord en die sakrament vergader om die verlossing in Christus te vier. Dit is ook deur die plaaslike gemeente dat lidmate diensbaar word en in die wêreld getuig van die verlossing in Christus.

3.2 VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET GETUIENIS VERBAND HOU

3.2.1 MISSIONALE BEDIENING

BESKRYWINGSPUNT 39: KURATORIUM

OPLEIDING EN INDIENSSTELLING VAN EVANGELISTE

Die vergadering besluit om nie Besluit 64 van die 71ste AKV rakende die opleiding en indiensstelling van evangeliste te implementeer nie.

Motivering:

Die Kuratorium het vroeg in die termyn Besluit 64 bespreek en besluit om 'n ondersoek na die implementering daarvan te loods. 'n Komitee bestaande uit proff WA Dreyer, J Beyers en dr AG Ungerer is hiervoor aangewys. Die komitee het by twee geleenthede vergader en aan die Kuratorium verslag gelewer. Die Kuratorium het op 12 Maart 2019 besluit om nie aan Besluit 64 uitvoering te gee nie en wel om die volgende redes:

- * Die Kuratorium oordeel dat die vestiging van die amp van evangelis problematies is. Om nog 'n amp in te stel is 'n terugbeweeg na institusionele denke.
- * Die geskiedenis in die NGK het gewys dat die amp van evangelis nie altyd oral ewe goed aanvaar is nie.
- * Die Kuratorium oordeel dat daar eerder langs die weg van missionale kerkwees gedink en beplan moet word. Missionale kerkwees impliseer onder andere dat elke lidmaat 'n gestuurde in die gemeenskap sal wees.
- * Die amp van evangelis gaan nogeens 'n skuiwergat bied vir lidmate om hulle verantwoordelikheid as gesturdes op 'n evangelis af te skuif.
- * Die pasgestigte SGB wat onder die HTK tuiskom, kan toepaslike toerusting vir gemeentes ontwerp en daarstel om hul missionale roeping te volvoer.

Ds AH Roets, die voorsitter van die Kuratorium, stel die beskrywingspunte.

3.2.2 KERNKOMITEE: KERK EN TEOLOGIE

3.2.2.1 Uitverkiesingsleer

Vergelyk **BYLAE L.**

Vir bespreking en besluit.

3.2.3 BSA

Vergelyk **BYLAE M.**

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 40: BSA

BSA

1. Daar word met waardering kennis geneem van die werk van die BSA, en die BSA word opnuut verseker van die Kerk se voorbidding en ondersteuning.
2. Dank word uitgespreek teenoor alle gemeentes, sakeondernemings en individue wat die Bybelgenootskap ondersteun het.
3. Dr KD Papp word bedank vir sy werk as organiserende sekretaris namens die Kerk by die BSA.
4. Die vergadering neem met dank kennis van die Afrikaanse vertaling van die Bybel wat DV in 2020 beskikbaar sal wees. Al die vertalers en ander kundiges van die Kerk wat daaraan deelgeneem het, word gelukgewens en van harte bedank vir hulle harde werk.
5. Kerkrade word versoek om DV Sondag 29 November 2020 in te rig as 'n spesiale dank- en feesgeleentheid rondom die Afrikaanse vertaling van die Bybel.
6. Die vergadering neem kennis van die voorstelle rakende die Jaar van die Bybel 2020.
7. Kerkrade word versoek om DV Sondag 23 Augustus 2020 in te rig as Bybel-Sondag met 'n spesiale fokus op die Bybel. Gemeentes word versoek om op dié betrokke Sondag 'n spesiale offergawe op te neem wat spesifiek bedoel is vir die twee miljoen Bybels-projek in 2020.
8. Kerkrade word gewys op die staande besluit van die AKV dat die erediensoffergawes van Hervormingsondag (die laaste Sondag in Oktober) gedurende November aan die BSA oorbetaal word as eerste bydrae van die nuwe finansiële jaar van die BSA.

9. Kerkrade word versoek om alles in hulle vermoë te doen om die bedrag (R55.00 per lidmaat vir 2019) wat die BSA nodig om een Bybel bekostigbaar beskikbaar te stel, jaarliks voor 31 Oktober direk aan die BSA oor te betaal.

Dr GC Lindeque stel die beskrywingspunt.

3.3

BESKRYWINGSPUNTE WAT NIE VERBAND HOU MET VERSLAE NIE

BESKRYWINGSPUNT 41: KERNGKOMITEE: EREDIENS

GLONET-MEDIAPLATFORM

Die AKV keur die Kerk se betrokkenheid by die GLOnet-mediaplatform vir Afrikaanse kerke goed, en begroot vir die oorgangstydperk totdat die intekenare uit die NHKA die onkoste vir die Kerk volledig dra.

Motivering:

Gelowiges word vandag vanuit verskillende oorde met onkonvensionele leerstellings en lewensadvies gekonfronteer. Tegelyk is daar min Afrikaanse Christelike inhoud oor relevante onderwerpe in videoformaat beskikbaar. Met die tot stand kom van GLOnet het die Afrikaanse kerke 'n voertuig om duisende mense te bereik deur inhoud te skep wat gegrond is op reformatoriese beginsels en verskillende behoeftes kan aanspreek.

Inleiding

- * Die TV-landskap het baie verander in Suid-Afrika met veral Netflix se toetrede tot die mark. DSTV se monopolie op kwaliteitvermaak is verbreek, en die bedryf gaan baie verander oor die volgende paar jaar. Pay per view-opsies waar kykers betaal vir toegang tot spesifieke programme waarin hulle belangstel en/of sportuitsendings, is niks nuut internasionaal nie.
- * Die twee grootste positiewe gevolge uit die verandering gaan wees dat uitsaaiers soos SAUK of DSTV nie meer inhoud gaan beheer en besluit wat beskikbaar is vir kykers nie, en dat kykers die geleentheid gaan hê om na inhoud te kyk waarin hulle belangstel. Verder beteken dit dat organisasies die geleentheid gaan hê om self inhoud te vervaardig en direk beskikbaar te stel aan hul lede en ondersteuners. Negatiewe aspekte om deur 'n kanaal te werk sluit in dat 'n mens se inhoud goedgekeur en aangepas moet word om by die uitsaaier en uitsaaier se beherende maatskappy se beleid aan te pas (soos byvoorbeeld om neutraal oor geloof te wees). Die uitsaaiers en beherende maatskappye het uit die aard van die saak ook die mag om 'n vorm van sensuur toe te pas as hulle voel dat iemand nie by hulle beleidrigting inpas nie.
- * Deur met 'n eie mediaplatform te werk word die middelman uitgesny en die organisasies behou eienaarskap van hulle inhoud, waar daar tot op hede baie eensydige kontrakte geteken moes word met uitsaaiers en waar die

uitsaaiers eienaarskap oorgeneem het op plaaslike produksies. Inhoud en eienaarskap van inhoud is baie belangrik vir enige uitsaaier om oor die langtermyn suksesvol in die mark te wees.

- * Die gemiddelde ouderdom van kykers op 'n populêre Afrikaanse kanaal soos kykNET is 63+, jong mense en veral die onder 30's ouderdomsgroep verkies om aanlyn te *stream*. Dit gaan moeilik wees om die jonger gehoor terug te lok as *tradisionele* TV-kykers, maar deur die proses eenvoudig en bekostigbaar te hou sal verskillende gehore belangstel in media wat vervaardig word met hulle as spesifieke teikenmark.
- * Meeste onortodokse groepe soos Sciëntologie of Jehova-getuies het hulle eie kanaal waardeur hulle miljoene mense bereik, selfs klein groepe soos Destini gebruik die Internet om duisende mense wêreldwyd te bereik.
- * Daar is 'n leemte aan Christelike Afrikaanse visuele media wat met ons geloofsoortuigings vervaardig is. Indien 'n mens byvoorbeeld kinder Bybelverhale op die Internet soek, sal die resultate in meeste gevalle ook inhoud van groepe soos die Jehova-getuies insluit. Tog is daar groot behoefte aan Afrikaanse kykstof wat op die regte fondament gebou is. Die TV-reeks Openbarings (op VIA – kanaal 147) het byvoorbeeld meer as 1 600 000 dekodeerders gehad wat ingeskakel het gedurende die verloop van die reeks wat die behoefte aan Christelike Afrikaanse inhoud ondersteun.

GLOnet se doel

Om die Woord te versprei deur hoë kwaliteit inhoud vir Afrikaanssprekende Christene (jonk en oud, mans en vroue) te vervaardig en deur middel van 'n mediaplatform te versprei.

Intekenaars gaan toegelaat word om inhoud wat hulle graag wil besit, af te laai. Ander populêre platforms laat intekenaars nie toe om inhoud af te laai nie, die platforms besit nie self die inhoud nie (en versprei die inhoud onder lisensie) of wil hul eie inhoud beskerm en intekenaars alleenlik toegang tot inhoud gee deur daarvoor te betaal. Daar is verskeie platforms soos Netflix, Prime Video (Amazon), Showmax en RoepTV waarop die publiek kan inteken en toegang tot vermaak (of informasie) kry soos films, reekse asook dokumentêre reekse, selfs geestelike inhoud en nog meer. GLO Netwerk platform se besigheidsmodel is egter nader aan platforms soos Jehova Witness Broadcasting (TV.JW.org) of Scientology Network (scientology.tv) wat hul eie inhoud vir hul lede vervaardig. GLOnet gaan oorspronklike inhoud gerig op Afrikaanssprekende Christene vervaardig.

GLOnet is met ander woorde 'n aanlynplatform wat inhoud ontwikkel, vervaardig en versprei soos bepaal deur die inhoudsbeleid wat deur die deelnemende kerke opgestel word. Beeldmedia is beskikbaar op 'n Internetplatform of App toeganklik deur rekenaars, tablette, slimfone, of deur dit te *stream* direk na 'n TV-stel toe. Deelnemende kerke bepaal die inhoudsbeleid en verskaf die inhoud vir elke opname, GLOnet vervaardig die episodes in uitsaaigehalte en stel nuwe inhoud weekliks beskikbaar aan die intekenaars. Al die inhoud bly beskikbaar op die platform.

Die daaglikse oordenkings is gratis vir enige persoon beskikbaar op die App of

platform sonder om aan te sluit as 'n intekenaar. Nuwe intekenaars kan gratis na hul eerste episode kyk. Intekenaars kan al die inhoud op die platform aflaai op hul rekenaars of slimfone. Al die inhoud word opgelaaai in hoë definisie kwaliteit, maar intekenaars kan kies uit drie vlakke van kwaliteit wanneer hulle na 'n episode kyk om so datagebruik te beperk. Intekenaars kan episodes waarvan hulle hou *add to favourites* asook deel (*share*). Elke episode sal 'n kort beskrywing oor die inhoud asook 'n voorskou hê.

Media-inhoud waarmee begin sal word

- * Elke dag een nuwe vyf minute Skriflesing en gebedboodskappe per deelnemende kerk.
- * Volledige eredienste van elke deelnemende kerk wat weekliks opgeneem word in 'n gemeente.
- * 'n Program oor kerkmusiek wat vanuit eredienste saamgestel word (soos Nederland Zingt).
- * Weeklikse Bybelstudie deur elke deelnemende kerk (opgeneem in ateljee).
- * Nuus en lidmaattoerusting, insluitende dringende kommunikasies deur die kerk om vinnig 'n reaksie te kan uitstuur oor gebeure soos die Knysna-brande of oor 'n barmhartigheidsgeval waar daar 'n dringende behoefte is.
- * 'n Aktualiteitsreeks wat aandag gee aan hedendaagse kwessies. Daar is 'n groot behoefte van Afrikaanse kykers vir meer informasie oor relevante kwessies.
- * Kinder- en jeugprogramme. Soos byvoorbeeld Bybelverhale wat in ons ateljee voorgelees word met kinders wat vrae vra en liedjies sing, asook jeugopnames waar inhoud volgens die kategeseprogram van die Kerk behandel word (opgeneem in die ateljee).

Deur die voorgestelde inhoud te begin skep sal GLOnet meer as 500 minute se opnames per week beskikbaar stel.

Voorgestelde GLOnet struktuur

- * GLOnet het geen winsbejag nie en word bedryf met 'n NWO.
- * Die aantal denominasies wat deelneem aan die mediaplatform het elk 'n gelyke aandeel wat saam 'n totaal van 50% van GLOnet uitmaak.
- * Die mediavennoot kry 'n 40% *aandeel* in GLOnet wat verdeel word tussen die vervaardiger (10%) en beleggers (30%). 10% *aandeel* word in trust deur GLOnet besit.
- * Die kerke stel lidmate voor aan die nuwe platform.
- * Die mediavennoot verseker dat alles professioneel vervaardig word.
- * Lidmate teken in op die kanaal teen R49.00 per maand.

- * Die lidmate betaal hulle subskripsies direk aan die kerke. Die kerke betaal R80 000.00 per maand oor aan die platform om die inhoud mee te vervaardig, addisionele subskripsie inkomste word geallokeer om nuwe inhoud te ontwikkel.
- * Inkomste uit intekenaars word gekanaliseer na die NHKA, GKSA of onafhanklike intekenaarrekenings.
- * Ouetehuse en kinderhuse kry gratis toegang tot die platform.
- * Informasie video's word vervaardig op WhatsApp en ander platforms wat uitgestuur kan word om lidmate deur 'n paar maklike stappe te verduidelik hoe om aan te teken en toestelle te koppel aan die platform.

Ds JF van der Merwe stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 42: RING VAN BLOEMFONTEIN

FONDS VIR STRATEGIESE BEDIENING

Daar moet herbesin word oor

- * **die heffing van gelde vir strategiese bediening.**
- * **die norme vir die aanwending van die Fonds.**
- * **'n duidelike omskrywing wat bedoel word met die term *strategiese bediening*.**

Motivering:

Tydens die 71 ste AKV is die volgende beskrywingspunt aanvaar:

FONDS VIR GEMEENTEOPBOU

Die Fonds vir Gemeenteopbou faseer oor 'n periode van drie jaar uit. 'n Begrotingsitem, Strategiese Bediening, word gelyklopend ingefaseer. Die item het ten doel om bediening wat van strategiese belang vir die Kerk is, te befonds.

Soos die besluit daar staan het ons (en ons glo baie ander afgevaardigdes) niks daarmee verkeerd gesien nie – dit was bloot 'n fonds wat om een of ander rede van naam moes verander.

Tot op datum van die besluit moes die gemeentes wat van subsidie afhanklik was daarvoor aansoek doen, die aansoek behoorlik motiveer, ensovoorts – die subsidie is nooit sondermeer net toegestaan nie.

In die jare wat die groter Kerk in 'n groot verknorsing was vanweë verkeerde beleggings en ander sakebesluite, is daar van elke gemeente 'n bedrag gehef om die skuld te kon delg. Elke gemeente, ongeag hoe klein of groot, het help betaal om uit die verknorsing te kom.

Tydens 'n AKV is die vergadering meegedeel dat die skuld nou ten volle gedelg

is. Daar is lank gepraat oor wat vervolgens met die heffingsbedrag gedoen moes word, wat die gemeentes tot op daardie stadium betaal het en gewoon aan geraak het. Die besluit was toe om vir die gemeentes *soort van erkenning* te gee, alle uitstaande skulde aan die Raad van Finansies af te skryf en dit is inderdaad so gedoen. Tydens dieselfde vergadering is besluit dat daar steeds 'n bedrag hef sou word om die Fonds vir Gemeentebou op te bou. Met ander woorde, elke gemeente het steeds bygedra om 'n fonds daar te stel om gemeentes, wat nie selfonderhoudend vanweë getalle is nie, te help.

Deur die jare is gemeentes aangemoedig om oortollige fondse in die Kerkgeld vir Kerkwerk te belê. Die veronderstelling was dat die renteopbrengs uiteindelik ook aangewend sou word om gemeentes, waar en wanneer nodig, by te staan.

Met die ontvangs van Omsendskrywe 1 van 2019 het ons (en ander gemeentes sekerlik ook) egter met 'n skok agtergekom dat dié persepsies wat ons tot nou toe gehad het, totaal en al verkeerd was. Skielik sien ons in skrywes sinsnedes soos ... *Daarteenoor word gemeentes en ringe wat **nuwe** geleenthede van strategiese belang vir die Kerk raaksien, uitgenooi om by die Bestuurskomitees aansoek te doen om befondsing* (aangehaal uit 'n skrywe van die Kommissie vir mededeling aan die ringsvergadering).

Onmiddellik vra ons onself die volgende vrae af:

- * Wat is die betekenis van die *nuwe geleenthede* waarna verwys word?
- * Wat is die kriteria waarvolgens fondse uit die fonds toegestaan word, en wie besluit daaroor?
- * Word die 3.18% van die heffing vir strategiese bediening, wat terloops deur al die gemeentes voor die voet betaal word, dan nou net aangewend vir *nuwe geleenthede*?
- * Is klein vêrafgeleë gemeentes, byvoorbeeld Queenstown in die Oos-Kaap, Vanderkloof in die Noord-Kaap of Messina in die Verre Noorde (om maar 'n paar te noem), dan van geen strategiese belang vir die groter Kerk nie?

Die lidmate van hierdie gemeentes het al die jare gehelp bou, die Woord verkondig van hulle preekstoele af, hulle plek in die gemeenskap vol gestaan, hard gewerk en elke denkbare plan uitgedink om die gemeente aan die gang te hou, want ons is en wil Hervormers wees.

Hierdie gemeentes kan vanweë verskeie faktore nie *groei* nie (as daar met groei verstaan word dat lidmaatgetalle toeneem) al wil hulle ook hoe graag, en daar is vir hulle selde *nuwe geleenthede*. Om dié rede moet hulle nou maar buite in die koue gelaat word, en in die proses versaak die groter Kerk haar verantwoordelikheid teenoor die lidmate wat tot nou toe trotse Hervormers was.

- * Is dit werklik sinvol vir die Kerk om te bespaar op studentebearbeiding? Ons almal is bekommerd oor wat van die jongmense van ons Kerk word en hoekom hulle verdwyn, maar nou besluit ons ewe gemaklik om af te skaal op een van die belangrikste aspekte van ons verpligting.

Is die jongmense dan nie juis van die grootste strategiese belang vir ons Kerk nie? Vir die klompie studente wat nog by ons Kerk, in plaas van

die talle charismatiese kerke, 'n geestelike tuiste kom vind, moet ons nou maar uiteindelik sê, jammer hierdie bediening word gestaak – het nie meer geld nie – gaan soek elders 'n tuiste?

- * Hoe word die Fonds vir Strategiese Bediening, waarby ons as gemeentes al vir die afgelope drie jaar bydra, dan uiteindelik aangewend?
- * Aangesien sekere gemeentes in die Kerk nie meer gehelp gaan word omrede ons weens omstandighede nie *nuwe geleenthede* kan skep nie, is dit dan geregverdig dat almal tot die fonds moet bydra? Kan sukkelende gemeentes vrygestel word van sekere heffingitems sodat hulle kan fokus op hul eie voortbestaan?

Ds W Dykema, die voorsitter van die Ring van Bloemfontein, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 43: RING VAN OOS-KAAPLAND

BESTAANSREG VAN GEMEENTES

- * Die Ring van Oos-Kaapland glo dat daar 'n ernstige wanbalans in die NHKA in terme van opinies oor bestaansreg as gemeentes bestaan.
- * Die gemeentes neem waar dat ondersteuning aan kleiner gemeentes mettertyd besig is om te kwyn, en dat dit 'n situasie skep waar groter gemeentes 'n groter geleentheid gegun word om te bestaan.
- * Die Ring van Oos-Kaapland glo dat dit die roeping van die Kerk is om die evangelie ook te verkondig op plekke waar dit dalk nie ekonomies so vatbaar lyk om dit te doen nie.
- * Die Ring van Oos-Kaapland versoek daarom dat daar dringende ondersoek ingestel word oor hoe die Kerk dit nog vir kleiner gemeentes wat selfs in die oë van normale mense nie sogenaamd *lewensvatbaar* is nie, moontlik kan maak om nog gemeente te wees. Jesus se definisie van gemeente wees strook nie met die huidige uitgangspunt van die Kerk rondom kleiner gemeentes wat dikwels geoordeel word op grond van ekonomiese welstand nie. Hy sê *daar waar twee of drie in my Naam is, daar is Ek by hulle* (Matteus 18: 20).
- * Die Kerk onderneem om hierdie uitgangspunt te verander en stem saam dat dit die roeping van die Kerk is om alle mense te bedien. In ons Kerk waar twee of drie besluit om Kerk te wees, sal ons dit vir hulle moontlik maak om kerk te kan wees.

Motivering:

Die Ring van Oos-Kaapland sit met baie ernstige uitdagings in terme van die bediening in die gemeentes. Daar is tans in hierdie ring nie een voltydse predikant in diens van 'n gemeente nie. Ekonomies is die gemiddelde inkomste van lidmate in die Oos-Kaap ook laer as wat dit is in provinsies soos Gauteng en die Wes-Kaap. Die Oos-Kaap word ook nasionaal geïdentifiseer as een van die armste provinsies in die land.

Terwyl hierdie uitdagings die ring se gemeentes raak, besef die Ring van Oos-Kaapland dat daar ook tans in die Hervormde Kerk vele ander gemeentes is wat met dieselfde uitdagings sit. Oor die afgelope jare het dit egter geblyk of finansiële steun deur middel van subsidies in die Kerk al meer afneem. Dit maak dit vir sommige gemeentes nog meer uitdagend om kerk te wees. Daar bestaan tans vrese in die ring dat die koste van gemeentewees al swaarder begin weeg as om Kerk te wees. Groot skaalse rasionalisering van dienste en uiteindelik rasionalisering in terme van befondsingsgeleenthede aan kleiner gemeentes, skep die indruk by kleiner gemeentes dat die bediening in kleiner gemeentes nie meer so belangrik geag word as in 'n groter gemeente waar dit meer *koste-effektief* is om dit te doen nie. Die ring glo dat dit uiting gee aan bepaalde ekonomiese beleide van die NHKA, en dat daar 'n ernstige wanbalans is in terme daarvan.

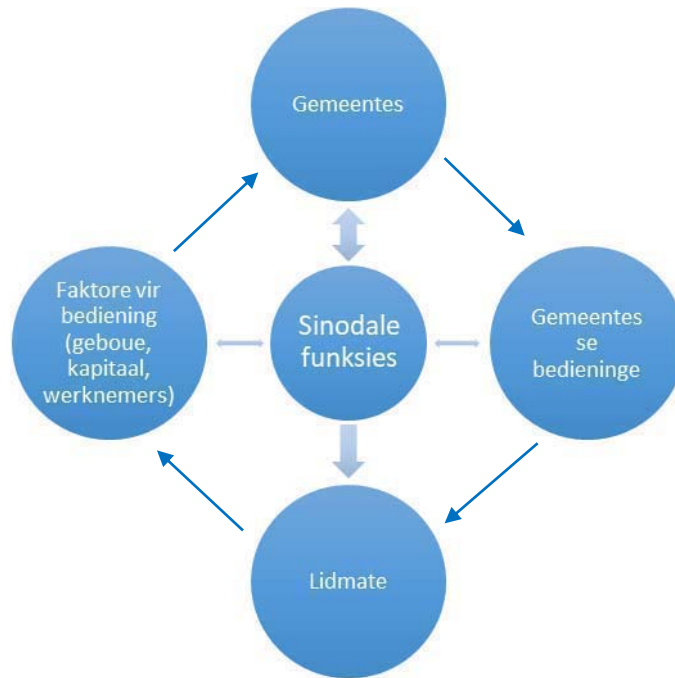
Terwyl dit in enige organisasie baie belangrik is om na koste te kyk en so ver as moontlik te probeer om koste te bestuur op so 'n wyse dat 'n organisasie lewensvatbaar is, is daar wel in die vakgebied van ekonomie steun vir die gedagte dat die verspreiding van *rykdom* eweredig moet geskied. Dit wil voorkom dat die verskille in inkomste tussen armes en rykes te groot word (inkomstegaping). Die besit van die ekonomie land met ander woorde dan meer in die hande van diegene wat meer kapitaal besit. Die kerk is nie los van hierdie beginsel nie. Die kerk sou ook geïdentifiseer kon word as 'n unieke gemeenskap waar die verspreiding van materiële hulpmiddels van die eerste gemeentes nog altyd 'n baie belangrike saak was. Ons dink onder andere aan Handeling 2 waar daar beskryf word hoedat die rykes al hul besittings verkoop het en dit verdeel het aan mense volgens hul behoeftes.

In die samelewing waarin ons leef het die staat 'n baie groot rol te speel in hoe om die gaping in inkomstegroepe te verklein, en seker te maak dat daar 'n meer eweredige verspreiding van materiële hulpmiddels in die samelewing plaasvind. So byvoorbeeld word daar subsidies toegeken aan mense wat nie in staat is om vir hulself 'n inkomste te genereer nie, mense met fisiese gebreke, endiesmeer. Die rede daarvoor is dat die koste daarvan om dit nie te doen nie, veel groter sal wees. Ongelykhede in terme van inkomstegroepe lei tot vele sosio-politieke en sosio-ekonomiese probleme onder andere, en dit is daarom dat vele state in die wêreld belasting verhaal om die verspreiding van inkomste meer gelyk te probeer maak.

Hoe is dit van toepassing op die NHKA?

Mens sou die stelsel van die verdeling van heffings van gemeentes kon sien as 'n tipe van inkomsteverspreiding. Wanneer dit so gesien word, is dit dan die verantwoordelikheid van die Kerk om die inkomste wat op hierdie manier geïnd word, te versprei na die onderskeie sake waarop daar in die NHKA ooreengekom word. Of dit tans so gesien word in die NHKA is natuurlik 'n totale ander vraag.

Hierdie model word voorgestel in die meegaande skematiese voorstelling (figuur 1):

Figuur 1: Interaksie tussen gemeentes en huishoudings met die oordrag van inkomste na en van die sinode

Hierdie model is geskoei op die basiese model wat in enige markgedrewe ekonomie gebruik word, waar die staat verantwoordelik is om publieke infrastruktuur te skep soos paaie, hawens, ensovoorts. Die staat het ook die verantwoordelikheid om inkomste te verhaal van beide besighede en huishoudings om te verseker dat inkomste in die samelewing meer eweredig versprei word met behulp van subsidies, onder andere.

In die Kerk lyk die situasie anders in dié sin dat lidmate nie ook individueel gehef word nie, maar dat dit die verantwoordelikheid van die individuele gemeentes is om heffings aan die sinode oor te betaal. As deel van die sinodale funksies word bepaalde dienste gelewer, soos barmhartigheid, finansiële dienste, administratiewe dienste, endiesmeer. Die funksie van infrastruktuur bou om gemeentes te help, ontbreek egter grootliks. Wat verder kommerwekkend is, is die vermoë van die NHKA om gemeentes te help met subsidies. Dit is presies hier waar die Ring van Oos-Kaapland diep bekommerd is, aangesien dit aanleiding gee tot 'n kettingreaksie van gevolge vir kleiner gemeentes. Die gevolge sluit in:

- * Erodering van vaardighede van bedienaars van die Woord wat nie meer voltyds tot beskikking is van die Kerk nie.
- * Erodering van menslike kapitaal (bedienaars van die Woord) uit die Kerk uit.
- * Die plaas van groter finansiële druk op gemeentes om nog te kan voortbestaan.
- * Die afplatting van bediening in kleiner gemeentes as gevolg van ekonomiese faktore soos beskikbaarheid van kapitaal, menslike kapitaal, en die nodigheid om geboue te vervreem ten einde bedieninge nog te laat funksioneer.

- * Erodering van lidmate omdat hulle gediskonnekteer voel met die gemeente waar die gemeente gedwing word om op 'n minimale vlak te funksioneer vanweë bogenoemde faktore.
- * Erodering van lidmate omdat hulle nie net van die gemeente en bedienaars van die Woord gediskonnekteer voel nie, maar ook van die groter kerkgroep waaraan hul behoort ('n tekort aan ondersteuning van die sinode).
- * Erodering van gemeente se kapasiteit tot geloofsgroei.

Bogenoemde is slegs van die faktore wat ons in ons eie ring oor die afgelope sewe jaar waargeneem het. Die ring het haarself baie sterk uitgespreek oor die mate van betrokkenheid van die sinodale liggame om praktiese oplossings te bied vir die uitdagings wat hul oor die hoof moet bied, en is die persepsie van gemeentes dat die Kerk nie daarin belangstel om na die kleiner gemeentes om te sien nie. Verder is daar 'n sterk persepsie by lidmate in die ring dat kleiner gemeentes ekonomies uitgesluit word deur die groter Kerk.

Soos gesien kan word is hierdie persepsies ongelooflik gevaarlik vir die NHKA. Dit lei tot die persepsie dat die Kerk al minder bestaansreg gun aan gemeentes wat dit nie meer self kan bekostig om bediening in die gemeentes aan die gang te hou nie. Kyk ons na die kerkomgewing waarin gemeentes moet kerk wees, is dit baie ongunstig. Wat ons nou uitbring by die evangeliese verantwoordelikheid van die Kerk.

Hoe affekteer ekonomiese onegaligheid die werk van gemeentes en die NHKA?

Sedert die eerste gemeente waarvan ons lees in Handeling 2: 43 tot 47, was daar 'n baie sterk gevoel van eensgesindheid. Daar staan dat hulle met mekaar alles gedeel het, hulle grond en besittings verkoop het en die geld aan almal uitgedeel het volgens elkeen se behoefte. Dit is dan ook hierdie gevoel van eensgesindheid wat hulle met mekaar gedeel het en die kollektiewe aanvaarding van verantwoordelikheid in terme van ekonomiese welvaart wat, saam met die tekens en wonders, gehelp het dat daar elke dag nuwe lede bygevoeg is aan die gemeente.

Wanneer daar 'n persepsie in die Kerk bestaan dat daar ekonomiese onegalighede is tussen groter en kleiner gemeentes, dan word dit 'n ernstige aanklag teen die NHKA. Dit hou in dat die NHKA opgehou het om na die minste van die minste te kyk in terme van gemeentebediening. Die NHKA kan nie terugsit en kyk hoe die Kerk al kleiner word en van die kantlyn af vir kleiner gemeentes voorskryf hoe om beter te funksioneer as die Kerk nie bereid is om ook van haarself te gee om gemeentes te ondersteun nie – dit is immers wat die eerste gemeentes ook vir mekaar gedoen het. So lees ons ook van die bydraes wat die gemeentes van Masedonië gemaak het, sodat die bediening in Judea kon voortgaan (2 Korintiërs 8: 1 tot 3). Die feit dat subsidies in die Kerk dan tans al meer gesny word, terwyl soveel kleiner gemeentes sukkel om nog voort te bestaan en om hul roeping in die gemeenskap uit te leef, is 'n ernstige aanklag teen ons kerkbegrip in die lig van Handeling 2: 43 tot 47, asook van 2 Korintiërs 8: 1 tot 3.

Terwyl hierdie ekonomiese onegalighede in die NHKA moontlik kan bestaan, is daar 'n evangeliese roeping wat ons dan nie hoor nie. Hoe kan die NHKA toekyk

dat ons lidmate al meer verminder en daar is nie 'n oorhoofse plan om te verseker dat ons ons hulpbronne optimaal benut om ook die minste van die minste te bedien nie? Die lidmate in ons Kerk neem ongelukkig nie net vanweë die ernstige demografiese verskuiwings in die Kerk af nie, maar ook vanweë die Kerk se voorkeur om steeds op 'n bepaalde manier kerk te wees. Wat egter die mees kommerwekkende rede is, is ekonomiese onegalighede wat nie deur die Kerk aangespreek word nie. Die Ring van Oos-Kaapland vra daarom dat die NHKA ernstig sal besin oor die ekonomiese beleide wat na vore kom in die huidige aksies van die Kerk, en dat ons verantwoordelik vorentoe sal beweeg om te verseker dat ook kleiner gemeentes nog vrugtevol sal kan voortgaan om hul werk te doen.

Ds CP van der Walt, die skriba van die Ring van Oos-Kaapland, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 44: RING VAN VEREENIGING

VOORTSETTING VAN GROEIPUNTBEDIENING

Die AKV keur dit goed dat voortgegaan word om nuwe missionale projekte as groeipunte te ondersteun.

Motivering:

- * Die missionale fokus van die Kerk is van die uiterste belang, en nuwe projekte moet geïdentifiseer word om uit te reik na persone buite die huidige reikwydte van die Kerk.
- * Om nuwe missionale projekte te loods is vir baie gemeentes en ringe uitdagend om te befonds. Gemeentes koop makliker in in bestaande suksesverhale vanweë besorgdheid oor eie voortbestaan en fondse.
- * In die lig van kleinerwordende gemeentes sal al hoe meer gesamentlike projekte in die toekoms aangepak moet word.

Ds RJ Rust, die skriba van die Ring van Vereeniging, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 45: KERNGOMITEE: KERK EN TEOLOGIE

BYSTANDDOOD

Die 72ste AKV besluit dat 'n studie onderneem word met die doel om 'n gespreksdokument vir die NHKA oor die saak van bystanddood/geassisteerde dood saam te stel. Dit is noodsaaklik vir lidmate se besinning en vir die Kerk se deelname aan die publieke gesprek hieroor.

Motivering:

Gedurende die afgelope tyd het meerdere publikasies in Afrikaans verskyn wat oor die saak van die dood in die algemeen asook bystanddood spesifiek handel:

- * *Die reis gaan inwaarts: Die kuns van sterwe in die kreatiewe werke van Karel Schoeman* (Cas Wepener).
- * *Die dood en die sin van die lewe* (Anton van Niekerk).
- * *Wreed en mooi is die dood. Verhale oor verlies, hunkering en heling* (saamgestel deur Tobie Wiese).

Dit is benewens al die verskillende aanlynartikels wat verskyn het asook die radiogesprekke wat plaasgevind het. Dit is individue wat hierdie gesprekke voer – die Kerk se stem is hieroor stil. In Suid-Afrika is die gesprek oor bystanddood (oftewel genadedood) op die spits gedryf met die 2016-saak van adv Robin Stransham-Ford. Sy aanvanklike aansoek om sy lewe deur eutanasie, oftewel genadedood, te beëindig is toegestaan enkele ure nadat hy op natuurlike wyse gesterf het. In 2017 het die bystanddood-debat weereens die nuus gehaal toe dr Sue Walters aansoek gedoen het om medies ondersteunde eutanasie. In beide gevalle het ongeneeslike siekte uiterste pyn, verlies van lewenskwaliteit en waardigheid meegebring.

Dit is belangrik dat die Kerk lidmate bystaan om ingeligte teologiese opinies oor hierdie saak te vorm. Op hierdie wyse kan die Kerk ook 'n gespreksgenoot vir die Suid-Afrikaanse regering word wanneer die opstel van wetgewing oor hierdie saak ter tafel kom.

Dr SM de Beer stel die beskrywingspunt.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

DIENS

4. DIENS

4.1 INLEIDING

In die reformatoriese tradisie staan die ampte bekend as *dienste*. Die amp word nie as *officium* beskou nie, maar as *ministerium*. Daarom word die dienswerk van die ampsdraers (predikant, ouderling en diaken) asook die vergaderings van die ampte in hierdie afdeling bespreek. Hierby ingesluit is die verantwoordelikheid van die vergaderings van die ampte om na die stoflike belange van die Kerk om te sien en die goeie orde te handhaaf. Daarom word ook die finansies en finale gedeelte van die wysiging van die Kerkorde in dié gedeelte behandel.

4.2 VERSLAE EN BESKRYWINGSPUNTE WAT MET DIENS VERBAND HOU

4.2.1 KURATORIUM VIR TEOLOGIESE OPLEIDING

Vergelyk **BYLAE N** (Kuratorium) en **P** (HTK en HTS).

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 46: KURATORIUM

DOSENTEKORPS AAN DIE HTK

- * Die AKV bevestig die beginsel dat die HTK uitgebou moet word.
- * Die hoof van die HTK, in oorleg met die Kuratorium, benoem predikante van die NHKA met 'n nagraadse kwalifikasie in die teologie as dosente van die HTK op 'n kontraktuele basis om behulpsaam te wees met die doseerwerk by die HTK, en om medeverantwoordelik te wees vir die uitbou van Hervormde teologie.

Motivering:

- * Vanweë die beperkte aantal dosente wat tans aan UP aangestel is en in die toekoms aanstelbaar is, is daar besig om 'n tekort aan spesialiste in sekere vakgebiede te ontstaan. Hierdie omstandigheid werk ook demotiverend in op jong teoloë wat in die verlede verder sou studeer met die oog op 'n loopbaan in die akademie.
- * Deur die uitbou van die dosentekorps by die HTK waarvoor daar ruim geleentheid is volgens die bestaande kontrak met UP, word die HTK beter geposisioneer sou dit nodig word om te kompenseer vir 'n gebrek aan blootstelling aan sekere vakgebiede by UP, of instansies waar voornemende studente van die NHKA in die toekoms mag studeer. Die aanstelling kan op so 'n basis geskied dat dit nie enige verdere druk op die begroting van die NHKA plaas nie.
- * Daar kan van hierdie dosente verwag word om te publiseer in die HTS en ander teologiese tydskrifte om Hervormde teologie in die algemeen te bevorder.

- * Die HTK kan ook as opleidingsinstansie by die *Association of Christian Religious Practitioners* registreer om sodoende kursusse waarby van hierdie teoloë betrokke is, aan die publiek aan te bied.
- * Die benoeming van teoloë aan die HTK kan erkenning en 'n bepaalde status aan hierdie dosente verleen, wat predikante in die algemeen kan motiveer om hulself verder te bekwaam, en wat hulle toekomstige aanstelbaarheid in poste in die akademie kan verbeter.

Ds AH Roets, die voorsitter van die Kuratorium, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 47: RING VAN WES-KAAPLAND

TEOLOGIESE OPLEIDING VAN DEELTYDSE PREDIKANTE

Die teologiese opleiding van die NHKA maak voorsiening vir 'n teologiese kwalifikasie wat – naas voltydse studie in die teologie – spesifiek ontwerp is vir persone wat reeds oor 'n beroepsgerigte kwalifikasie in 'n ander dissipline beskik, met die oog op evangeliebediening in 'n sosiaal vloeibare omgewing.

Die volgende oorwegings word in ag geneem:

- * 'n Professionele/beroepsgerigte kwalifikasie is 'n toelatingsvereiste tot die studie, byvoorbeeld onderwys, sielkunde, regte, ekonomie, medies, 'n ambag, ensovoorts.
- * Die kursus bestaan uit 'n balans van teologiese en praktykgerigte vakke soos benodig vir deeltydse bediening, met die moontlikheid van spesialisasie.
- * Afhandeling van die studie word nie gekoppel aan tyd nie, maar aan die voltooiing van die vereiste aantal modules.
- * Die kursus word volledig aanlyn aangebied deur gespesialiseerde studieleiers wat op 'n *ad hoc*-basis aangestel word vanuit die geledere van die Kerk.
- * Die koste van die kursus word so laag moontlik gehou.
- * Dit staan onder toesig van die Kuratorium en word geadministreer vanuit die HTK.

Motivering:

Die afname in lidmatetal van al die hoofstroomkerke is 'n aanduiding van die behoefte aan

- * 'n herbesinning oor 'n meer effektiewe funksionering van die Kerk in die gemeenskap volgens 'n alternatiewe dinamika en struktuur.
- * die proaktiewe vorming van gemeenteleiers wat nie die luukse kerkmodel van voltydse evangeliedienaars volg nie, maar deeltydse bediening op die oog het.

- * 'n uitbreiding van die voltydse teologiese studie aan die Universiteit na 'n gehalte aanlynkursus wat ontwerp is vir mense wat reeds in 'n beroep staan.

Verduideliking

Gemeentes skaal toenemend af na deeltydse bediening. Volgens alle aanduidings sal die Kerk van die toekoms grotendeels bestaan uit kleiner groeperings lidmate wat deeltids bearbei word. Krimpemde gemeentes het reeds begin om aanpassings te maak wat die nuwe bedeling verdiskonteer. Die opleiding van predikante funksioneer egter nog vanuit die luukse kerkmodel met voltydse leraars. Sulke leraars is suiwer teologies opgelei ooreenkomstig die ideaal van vol besoldigde, voltydse gemeentelike bediening. Aangesien dit die uitsondering gaan wees in die toekoms, behoort daar voorsiening gemaak te word vir 'n tipe opleiding wat beantwoord aan die eise van deeltydse bediening. Dit hou in dat die studiekursus aangepas word en die leraar/gemeenteleier gedeeltelik of ten volle selfversorgend moet wees. Belangstellende lidmate wat voldoen aan die vereistes word genooi om die opleiding te ondergaan ten dienste van die evangelie. Die verwagting is dat lidmate wat aanmeld 'n besondere roepingsbewustheid sal hê wat die kerklike bediening tot groot voordeel sal strek.

Dr P van Staden stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 48: RING VAN KROKODILRIVIER

TEOLOGIESE OPLEIDING

Die Kommissie van die AKV ondersoek die moontlikheid van verkorting van die studiejare van teologiestudente.

Motivering:

Die huidige ekonomiese situasie en drastiese afnames in studente- en lidmaatgetalle van ons Kerk, plaas druk op die kosteverwante vergoeding van predikante. In talle ander studierigtings is dit reeds die geval.

Ds HJ Celliers, die skriba van die Ring van Krokodilrivier, stel die beskrywingspunt.

4.2.1.1 Verkiesing van lede van die Kuratorium

Ordinansie 4.4.4 (xii)(a) verwys:

Die Algemene Kerkvergadering

(xii) *kies tydens die sitting uit afgevaardigdes en persone wat nie lede van die vergadering is nie*

(a) *sewe persone, van wie minstens vyf predikante is, om te dien op die Kuratorium vir die Teologiese Opleiding.*

Vir bespreking en besluit.

4.2.2 PROPONENTSEKSAMENKOMMISSIE

Vergelyk **BYLAE O**.

Vir bespreking en besluit.

4.2.3 HTK

Vergelyk **BYLAE P**.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 49: KOMMISSIE VAN DIE AKV

VBO VIR DIENAARS VAN DIE WOORD

- * Die AKV bevestig die belang van VBO vir alle bedienaars van die Woord wat aan 'n werkruimte gekoppel is, asook beroepafwagtende predikante en proponente.
- * Die Moderamen tree in gesprek met dienaars van die Woord wat nie deel van die VBO-stelsel is nie, en moedig hulle aan om deel te neem.
- * Gemeentes moedig hulle predikante aan om VBO te deurloop, en bemagtig hulle deur die beskikbaarstelling van fondse en studieverlof.
- * Gemeentes in 'n beroepsproses vergewis hulle van kandidate se VBO-rekord.
- * Proponente en beroepafwagtendes wat nie die jaarlikse VBO-koste kan dra nie, doen aansoek om kwytskelding van die koste en die Kerk begroot daarvoor.

Motivering:

1. Daar word van beroepslui in alle professionele beroepe vereis om hulself voortdurend toe te rus en op hoogte van die nuutste ontwikkelinge in hul betrokke veld te bly.
2. Predikante is professioneel opgelei en beklee professionele status, en behoort daarom aan dieselfde vereistes as ander professionele beroepslui te voldoen.
3. Dit is nodig dat alle predikante (insluitend proponente, beroepafwagtende predikante en emeriti wat aan 'n werkruimte gekoppel is) hulself

voortdurend op hoogte van die diskoers in die Kerk en nuwe ontwikkelinge sal hou.

4. Die ryke verskeidenheid van kursusse wat nasionaal aangebied word bied genoeg geleentheid vir elke voorkeur.
5. Daar word dikwels in die wandelgange die opmerking gemaak: *Wat gaan die Kerk aan my doen as ek nie aan die VBO-vereistes voldoen nie?* Dit is vreemd dat daar enigsins langs hierdie lyne geredeneer word. Predikante moet juis leergierig wees en hulself deurlopend op die beste moontlike wyse laat toerus. 'n Gesprek oor VBO het ten doel om kollegas aan te moedig om heelhartig deel te neem.
6. Die VBO-rekord van 'n predikant kan vir gemeentes in 'n beroepsproses 'n aanduiding van die kandidaat se gesindheid en vaardighede wees.
7. Die Kerk moet verseker dat daar geen belemmering vir predikante is om hulself ten beste toe te rus nie.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 50: RING VAN MIDDELBURG

AFFILIASIE BY 'N PROFESSIONELE LIGGAAM

Predikante van die NHKA affilieer by 'n professionele liggaam ten einde waarde toe te ken aan die VBO-punte wat predikante verwerf.

Motivering:

Indien hierdie punte ook deur ander professionele liggame erken word, kan dit voordele in die hand werk, in besondere vir predikante in deeltydse werkkruimtes deurdat hulle kwalifikasies ook elders erken word.

Dr E le Roux, die skriba van die Ring van Middelburg, stel die beskrywingspunt.

4.2.4 FAKULTEIT TEOLOGIE EN RELIGIE AAN UP

Vergelyk **BYLAE Q**.

Vir bespreking en besluit.

4.2.5 TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS

Vergelyk **BYLAE R**.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 51: DR BJ VAN WYK (FONDSSEKRETARIS VAN DIE TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS), GESEKONDEER DEUR DR FJ LABUSCHAGNE (ALGEMENE SEKRETARIS: NHKA)

TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS

Alle verdere toevoegings tot die kapitaal van die Fonds word by die beleggingsbedrag gevoeg totdat R15 miljoen bereik is, tensy onvoorsiene veranderde omstandighede tot herooring mag lei soos beoordeel op sodanige gegewe moment in diskresie van die Kommissie van die AKV.

Motivering:

Die Teologiese Opleidingsfonds (die Fonds) het sy ontstaan te danke aan die besluit van die 65ste AKV met die doel om 'n fonds daar te stel ter ondersteuning van opleiding wat getrou sal wees aan die teologiese etos van die Hervormde Kerk. In die jaar 1999 is die eerste bedrag van R100 000.00 ingesamel, en het die Fonds jaarliks gegroei uit skenkings en donasies van hoofsaaklik gemeentes enersyds, maar andersyds ook uit die renteopbrengs wat uit die beleggings van die Fonds tot die groei van die Fonds bygedra het. Die gestelde mikpunt aanvanklik was om die Fonds uit te brei totdat R7 miljoen bereik is, alvorens oorweging geskenk word om die Fonds aan te wend. Die ideaal is gedurende 2014 tot 2015 reeds bereik. Die 69ste AKV het oor die Fonds besin en die moontlikheid geopen dat wanneer die kapitaal sodanig gegroei het, 'n gedeelte van die renteopbrengs aangewend sou kon word (Notule, 69ste AKV 2010: 59).

Met dankbaarheid word die besondere groei van die Fonds gemeld sedertdien in die mate dat die Kommissie op 10 Maart 2017 aan die Kuratorium kon meld dat 50% van die renteopbrengs jaarliks aangewend kan word vir dosentekoste. In die jongste verslag van die Fonds het die bedrag R297 413.84 beloop. Daarmee saam het die kapitale groei van die Fonds aangegroei tot R9 708 263.82.

Hieruit ontstaan die vraag of dalk die punt bereik is waar nadat R10 miljoen op belegging geplaas is wat in die insameling van die Fonds tydens die deurkollekte van 28 Julie en 4 Augustus 2019 bereik gaan word, herooring aan die aanwending van die Fonds geskenk moet word.

Indien R10 miljoen aanvaar word as die gestelde mikpunt met betrekking tot die kapitale bedrag van die Fonds, oorweeg kan word om voortaan verdere insamelings, asook die volledige renteopbrengs, vir teologiese opleiding aan te wend. Dit sou op grond van die jongste syfers beteken dat R1 020 872.01 vir teologiese opleiding beskikbaar is. In die lig van die lidmaattal volgens die 2019 *Almanak* wat 68 563 beloop, sou dit 'n heffingverlaging van R14.89 per lidmaat tot gevolg hê.

Alternatiewelik sou besluit kan word dat insamelings jaarliks steeds by die kapitale bedrag gevoeg word, maar dat die renteopbrengs volledig aangewend word, wat aan die hand van die huidige renteopbrengs R711 363.17 beloop het met 'n gevolglike heffingverligting van R10.38.

Dr BJ van Wyk stel die beskrywingspunt.

4.2.6 ADV

Vergelyk **BYLAE S.**

Vir bespreking en besluit.

INLEIDING

Die 71ste AKV het die volgende opdrag gegee in Besluit 86:

1. *Die Kommissies van die Algemene Kerkvergadering en die Algemene Diakensvergadering kom ooreen oor 'n gedeelte strategie vir die diakonaat binne die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika se visie van missionale kerkwees. Daarna werk die kommissies saam en maak voorstelle om die struktuur van die diakonaat daarby aan te pas.*
2. Die 71ste AKV het verder opdrag gegee om die ondersoek insake herstrukturering, integrasie en/of moontlike rasionalisering voort te sit en te implementeer. Dit sluit die strukturele funksionering van die ADV in. Die Kernkomitee vir Diakonaat het by verskeie geleenthede met al die rolspelers gesprek gevoer oor moontlike herstrukturering en die volhoubare voortgang van die diens van barmhartigheid en die diakonaat op sinodale vlak.
3. Deur die aanvaarding van die huidige Kerkorde soos gewysig en vasgestel deur die 71ste AKV, het dit daarop neergekom dat diakens weer deel vorm van kerkrade (Ordinansie 4.1.1 (i)) en ringsvergaderings (Ordinansie 4.2.1 (i)(a)). Op sinodale vlak het die ADV behoue gebly (Ordinansie 4.7) asook sy Kommissie (Ordinansie 4.9).

Met die voorlegging van Beskrywingspunte 52 tot 59 kom dit op die volgende neer:

- * Dat die bestaan van die ADV beëindig word.
- * Dat die samestelling van die AKV gewysig word om diakens in te sluit, sonder om die AKV te vergroot.
- * Dat die samestelling Kommissie van die AKV gewysig word om diakens te akkommodeer.
- * Dat 'n Komitee vir Diakonaat as komitee van die Kommissie van die AKV saamgestel word.

Indien enige van Beskrywingspunte 52 tot 59 nie aanvaar word nie, word die ADV behou. Beskrywingspunte 60 tot 62 bevat voorstelle wat verband hou met die afvaardiging na die ADV, die verkiesing van lede van die Kommissie van die ADV as lede van ringskommissies en voorstelle om die samestelling van die Kommissie van die ADV nader te bepaal.

Die twee laaste beskrywingspunte oor die diakonaat, 63 en 64, handel oor die samestelling van 'n Komitee vir Diakonaat op gemeente- en ringsvlak, en die wysiging van Ordinansie 4.11 (i) met die uitbreiding *en alle ander gelowiges*.

WYSIGINGS VAN ORDINANSIES TEN EINDE DIAKENS TE INTEGREER EN DEEL TE MAAK VAN DIE AKV

BESKRYWINGSPUNT 52: KERNKOMITEE: DIAKONAAT

HERSTRUKTURERING EN INTEGRASIE

- * **Die ADV verval as bykomende vergadering.**
- * **Die samestelling van die AKV word gewysig om diakens in te sluit.**
- * **Die vergadering besluit om die nodige kerkordelike wysigings aan te bring.**
- * **Die Kommissie van die AKV implementeer die besluit met die oog op die 73ste AKV.**

Motivering:

Die Kerkorde beskryf in die inleiding van Ordinansie 4.4 wat handel oor die AKV, die AKV as 'n bykomende vergadering van die ampte gevorm deur ampsdraers wat deur kerkraadsvergaderings afgevaardig is as verteenwoordigers van hulle ampte en verteenwoordig die Kerk.

Binne die presbiteriaal-sinodale kerkbegrip is die AKV 'n vergadering van ampsdraers. Daarom kan en behoort diakens ook sittingsreg op die vergadering te kry. So word ons kerklike eenheid op grond van die genadeverbond en op grond van die geloof in Jesus Christus bevestig.

Op die AKV neem die lede van die vergadering sitting as verteenwoordigers van die amp. Een van die redes waarom die ADV ontstaan het, is omdat die diens van barmhartigheid en die diakonaat nie sy regmatige plek op die AKV gekry het nie. Die bestaan van die ADV het daartoe bygedra dat die diakonaat en barmhartigheidsdiens besondere aandag gekry het. Op sinodale vlak is die diens van barmhartigheid goed gevestig, en baie gemeentes en gemeenskappe asook die diensorgane van die Kerk het baat gevind hierby. Die dienswerk van diakens in gemeentes en ringe, en die barmhartigheidswerk op gemeentevlak, is ook goed gevestig. Die goeie werk wat die ADV gedoen het en die sinodale dienswerk wat deur die Kommissie van die ADV gedoen is, mag nie skade kry nie. Dit moet voortgesit word. Die Komitee vir Diakonaat moet toesien dat hierdie dienswerk sinvol en koste-effektief gedoen word. Daar moet veral gefokus word op dienslewering aan ringe en gemeentes. Diakens en lidmate moet op rings- of streeksvlak die geleentheid kry om seminare en toerustingsgeleenthede by te woon om sodoende toegerus te word vir hulle dienswerk in die Kerk en die wêreld. Barmhartigheidswerk en die versorging van mense in nood kom juis in gemeentes tereg. Die enigste verskyningsvorm van die kerk is die gemeente. Deel van die proses van herstrukturering is om verantwoordelikhede af te wentel tot op gemeentevlak. Hierdie proses moet voortgesit word. Op sinodale vlak moet ook voortgegaan word om nouer samewerking tussen die onderskeie diensorgane en die diakonaat te fasiliteer. Die funksionaliteit en bekostigbaarheid van die diensorgane vra deurlopende beplanning. Hierdie dienslewering moet voortdurend herbely word.

Besluit 2 van die 71ste AKV plaas die klem op volhoubare bediening deur fokusverskuiwing. Die veranderde omstandighede waarbinne die Hervormde Kerk leef, noop die Kerk om fundamentele aanpassings te maak. Die besluit stel ook dat die Kommissie van die AKV voortgaan om sinodale dienslewering binne die bestaande begroting te herbelyn. Dit gebeur na oorleg met die rolspelers wat tans verantwoordelik is en gaan deurlopend voort.

Die Kernkomitee vir Diakonaat het in oorleg met die Kommissie van die AKV en die Kommissie van die ADV ooreengekom oor 'n gedeelde strategie vir die diakonaat binne die NHKA se visie vir missionale kerkwees. Diens van barmhartigheid en diakonaat is 'n integrale deel van ons kerkwees. Wanneer ons missionaal leef deur ons geloof in Jesus Christus met Woord en lied te vier, aan mense diensbaar is, in gemeenskap met God en met mekaar leef, en te getuig van God se genade, is ons besig om die barmhartigheid van God aan alle mense te betoon. Daarom hoort die dienswerk van diakens en die barmhartigheidswerk van die Kerk op die agenda van die AKV, en behoort diakens deel te wees van die samestelling van die AKV.

Daar het 'n mate van diskontinuiteit in die funksionering van die ampte binne die NHKA met die totstandkoming van die ADV ontstaan. Met die insluiting van diakens by die samestelling van die AKV, word die diakonaat en barmhartigheidsdiens volledig in die kerklike ruimte geïntegreer ter wille van kollektiewe kerkwees. Hierdie integrasie het reeds op rings- en gemeentevlak plaasgevind.

Herstrukturering het ook ten doel om kerkwees meer koste-effektief te maak. Met die uitfasering van die ADV word 'n besparing ten opsigte van vergaderingskoste vir gemeentes van ongeveer R3.00 per lidmaat voorsien. Die Kommissie van die ADV het ook reeds met 'n rasionalisasieproses begin waar poste gekombineer is en werkopdragte verdeel is tussen die Kommissie van die ADV en die diensorgane van die Kerk. Sodoende is daar reeds besparings bewerkstellig. Die benoeming van 'n Komitee vir Diakonaat deur die Kommissie van die AKV kan ook verdere besparing meebring.

Insluiting van die diakonaat en die barmhartigheidsdiens by die AKV kan ook die effektiwiteit van die diakonaat bevorder deurdat al die gemeentes en predikante van die Kerk deel is van die besluitnemingsproses. So word groter sinergie en samehorigheid tussen die ampte en die werk van die verskillende ampte bevorder. In die gemeentelike funksionering behoort dit by te dra tot groter kontinuïteit tussen die ampswerk van ouderlinge en diakens, en die amp van die gelowige.

Indien die Kerk erns maak met sy visie en missie sal nie net die ampswerk van predikante en ouderlinge nie, maar ook die ampswerk van diakens regmatig aandag kry in die bedieningspraktyk van elke gemeente.

In ooreenstemming met ons roeping verbind ons ons aan die *Missio Dei* en wil ons deur ons bedieninge as predikante, ouderlinge en diakens die bemiddeling van die versoening met God deur Christus voortdra.

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

MET DIE AANVAARDING VAN BESKRYWINGSPUNT 52 MOET DIE VOLGENDE ORDEREËLS GEWYSIG WORD

BESKRYWINGSPUNT 53: KERNGKOMITEE: DIAKONAAT

WYSIGING VAN ORDEREËLS 4 EN 9

Ordereël 4.5 word gewysig deur punt (iii) uit te laat. Die Ordereël sal dan soos volg lees:

4.5 *Bykomende vergaderings wat deur afgevaardigdes van die ampte gevorm word, is die*

(i) ringsvergadering

(ii) Algemene Kerkvergadering.

Dienooreenkomstig word die ADV ook uitgelaat by Ordereël 9.2 (v) sodat dit soos volg lees:

9.2 *Toesig berus by die*

(i) Gemeentevergadering

(ii) Kerkraadsvergadering

(iii) Ringsvergadering

(iv) Algemene Kerkvergadering

(v) Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

DIE VOLGENDE ORDINANSIES MOET GEWYSIG OF GESKRAP WORD

BESKRYWINGSPUNT 54: KOMMISSIE VAN DIE AKV: KERNGKOMITEE VIR DIAKONAAT

WYSIGING VAN ORDINANSIES 4.4.1, 4.4.2, 4.4.4 EN 4.6.2

***** Ordinansie 4.4.1 wat soos volg lui:

4.4.1 SAMESTELLING

Die Algemene Kerkvergadering word saamgestel uit

(i) predikante wat per beroepsbrief werksaam is in 'n gemeentelike werkruimte

(ii) een ouderling afgevaardig deur elke kerkraad.

word gewysig om soos volg te lees:

4.4.1 SAMESTELLING

Die Algemene Kerkvergadering word saamgestel uit

- (i) *predikante wat per beroepsbrief werksaam is in 'n gemeentelike werkruimte*
- (ii) *een ouderling of een diaken afgevaardig deur elke kerkraad.*

* Ordinansie 4.4.2 wat soos volg lui:

4.4.2 BYWONING

Twee afgevaardigde diakens van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering, emeriti, beroepafwagtende predikante en proponente, almal met spreekreg.

word gewysig om soos volg te lees:

4.4.2 BYWONING

Emeriti, beroepafwagtende predikante en proponente, almal met spreekreg.

* Ordinansie 4.4.4 (iii)(d) wat soos volg lui:

4.4.4 WERKWYSE

Die Algemene Kerkvergadering

- (iii) *behandel beskrywingspunte wat ondersteun word deur memoranda, studiestukke, voorstelle of versoekskrifte wat ingedien is deur*

- (d) *die Algemene Diakensvergadering*

word geskrap.

* Ordinansie 4.4.4 (xvii) wat soos volg lui:

4.4.4 WERKWYSE

Die Algemene Kerkvergadering

- (xvii) *behandel die verslag van die Algemene Diakensvergadering*

word geskrap.

* Ordinansie 4.6.2 (viii) wat soos volg lui:

4.6.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(viii) gee leiding aan en hou opsig en toesig oor die Algemene Diakensvergadering, ringsvergaderings, rade en werkgroepe

word gewysig om soos volg te lees:

4.6.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(viii) gee leiding aan en hou opsig en toesig oor ringsvergaderings, rade, komitees en werkgroepe

* Ordinansie 4.6.2 (xvi) wat soos volg lui:

4.6.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(xvi) benoem 'n Proponentseksamenkommissie in oorleg met die Kuratorium, twee lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir die Raad van Finansies, en twee lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir die Algemene Diakensvergadering

word gewysig om soos volg te lees:

4.6.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(xvi) benoem 'n Proponentseksamenkommissie in oorleg met die Kuratorium, twee lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir die Raad van Finansies, en twee lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir die Komitee vir Diakonaat

* Ordinansie 4.6.2 (xxii) wat soos volg lui:

4.6.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(xxii) skep 'n komitee vir diakonale aangeleenthede

word gewysig om soos volg te lees:

4.6.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(xxii) benoem 'n Komitee vir Diakonaat wat die opdragte van die Algemene Kerkvergadering en die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering ten opsigte van die diakonaat en die barmhartigheidsdiens van die Kerk uitvoer.

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 55: KERNGOMITEE: DIAKONAAT

SAMESTELLING VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE AKV

- * Ordinansie 4.4.4 (vii)(b) wat soos volg lui:

4.4.4 WERKWYSE

Die Algemene Kerkvergadering

- (vii) ***kies tydens die vergadering, met inagneming van die beginsel dat geen ampsdraer vir langer as drie opeenvolgende termyne op die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering verkies word nie, en nie meer as twee termyne dieselfde opdrag uitvoer nie,***

- (b) ***uit die aanwesige ouderlinge***

- * ***nege lede***

- * ***nege sekundi wat om die beurt gebruik kan word***

word gewysig om soos volg te lees:

4.4.4 WERKWYSE

Die Algemene Kerkvergadering

- (vii) ***kies tydens die vergadering, met inagneming van die beginsel dat geen ampsdraer vir langer as drie opeenvolgende termyne op die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering verkies word nie, en nie meer as twee termyne dieselfde opdrag uitvoer nie,***

- (b) ***uit die aanwesige ouderlinge***

- * ***ses lede***

- * ***ses sekundi wat om die beurt gebruik kan word***

- (c) ***uit die aanwesige diakens***

- * ***drie lede***

- * ***drie sekundi wat om die beurt gebruik kan word***

- * Ordinansie 4.6.1 (iii)(f) wat soos volg lui:

4.6.1 SAMESTELLING

- (iii) ***Die Kommissie bestaan uit***

(f) nege ouderlingslede.

word gewysig om soos volg te lees:

4.6.1 SAMESTELLING

(iii) Die Kommissie bestaan uit

(f) ses ouderlingslede en drie diakenslede.

* Ordinansie 4.6.1 (viii) wat soos volg lui:

4.6.1 SAMESTELLING

(viii) Wanneer 'n vakature ten opsigte van ouderlingslede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering ontstaan, benoem die Kommissie uit die verkose sekundi enige lid om die vakature te vul.

word gewysig om soos volg te lees:

4.6.1 SAMESTELLING

(viii) Wanneer 'n vakature ten opsigte van ouderlingslede of diakenslede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering ontstaan, benoem die Kommissie uit die verkose sekundi van die ooreenstemmende amp, enige lid om die vakature te vul.

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 56: KERNGKOMITEE: DIAKONAAT

ORDINANSIES WAT DIE SAMESTELLING EN WERK VAN DIE ADV EN DIE KOMMISSIE VAN DIE ADV UITSTIP

* Ordinansies 4.7 tot 4.10 wat soos volg lui:

4.7 ALGEMENE DIAKENSVERGADERING

Die Algemene Diakensvergadering is 'n bykomende vergadering van die ampte gevorm deur afgevaardigde ampsdraers van ringsvergaderings.

4.7.1 SAMESTELLING

Die Algemene Diakensvergadering word saamgestel uit

(i) twee afgevaardigde diakens uit elke ringsvergadering

(ii) een predikant uit die ring, benoem vir diakonale werksaamhede, alternatiewelik een van die predikante wat aan 'n gemeente(s) van die ring verbind is

(iii) *een afgevaardigde van die diakonale diensorgane, naamlik die Kinderhuise, Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging Hoofbestuur, Rata Maatskaplike Dienste, Bestuurskomitee vir Bejaardesorg, twee afgevaardigdes van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering en die sekretaris van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering met spreekreg*

(iv) *deskundiges op uitnodiging met spreekreg.*

4.7.2 WERKOPDRAG

Die Algemene Diakensvergadering

(i) *onderneem studiewerk en besin oor barmhartigheidsdiens*

(ii) *beplan, bevorder en koördineer die barmhartigheidswerk in die Kerk*

(iii) *gee riglyne vir die uitvoering daarvan*

(iv) *skakel, waar nodig, met owerheidsliggame oor barmhartigheidswerk*

(v) *adviseer die Algemene Kerkvergadering, ringsvergaderings en enige ander vergadering van die ampte of liggame oor barmhartigheidswerk*

(vi) *behandel die verslae van die onderskeie diensorgane*

(vii) *handel oor die behoeftes van die diakonale diensorgane en maak voorstelle oor bydraes vir die diens van barmhartigheid of ander maniere van bystand aan die ringsvergaderings*

(viii) *neem besluite oor Algemene Diakonale Fondse*

(ix) *stel die notule aan die ringsvergaderings beskikbaar, en gee verslag aan die Algemene Kerkvergadering.*

4.7.3 WERKWYSE

4.7.3.1 Die Algemene Diakensvergadering

(i) *vergader minstens een maal in drie jaar*

(ii) *bepaal die datum, tyd en plek van die volgende vergadering*

(iii) *word deur die skriba opgeroep met kennisgewing aan elke ringsvergadering minstens ses weke voor die vergadering*

(iv) *word deur 'n predikant in 'n erediens met Skriflesing, prediking, gebed en sang geopen, en bespreek die implikasies van die teologiese inhoud van die openingsrede na afloop van die opening*

- (v) *behandel die verslag oor die geloofsbriewe*
 - (vi) *behandel memoranda, studiestukke, voorstelle, versoekskrifte met die finansiële implikasie daarvan, en beskrywingspunte wat ingedien word deur die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering, ringsvergaderings en predikante*
 - (vii) *kies uit die aanwesige afgevaardigdes 'n voorsitter, visevoorsitter, skriba en viseskriba, met inagneming van die beginsel dat niemand meer as twee termyne na mekaar as voorsitter of skriba gekies sal word nie*
 - (viii) *begin met die werksaamhede soos uiteengesit in die agenda wat minstens een maand voor die sitting beskikbaar gestel is*
 - (ix) *kies ses bykomende lede uit die afgevaardigdes om saam met die voorsitter, visevoorsitter, skriba en viseskriba die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering te vorm*
 - (x) *vul, wanneer 'n vakature vir die voorsitter of skriba ontstaan, die vakature onderskeidelik deur die visevoorsitter en viseskriba*
 - (xi) *kies tien sekundi vir die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering wat om die beurt gebruik kan word*
 - (xii) *se nuutverkose kommissie begin hulle werksaamhede na afhandeling van die agenda voor die formele afsluiting van die vergadering*
 - (xiii) *sien toe dat die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering vakatures op die Kommissie aanvul uit afgevaardigdes wat die Algemene Diakensvergadering bygewoon het*
 - (xiv) *benoem rade en komitees wat met barmhartigheidswerk te doen het.*
- 4.7.3.2** *Die skriba stel binne een maand na afloop van die vergadering die notule beskikbaar aan elke ringsvergadering vir behandeling en kommentaar.*
- 4.7.3.3** *Die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering handel die notule af.*
- 4.7.3.4** *Die Algemene Diakensvergadering lewer verslag aan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.*
- 4.8** **BUITENGEWONE SITTING VAN DIE ALGEMENE DIAKENSVERGADERING**
- 'n Buitengewone sitting van die Algemene Diakensvergadering is 'n voortsetting van die vorige vergadering en*

- (i) *kom byeen wanneer, na die oordeel van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering, omstandighede dit noodsaak*
- (ii) *sien toe dat dieselfde afgevaardigdes as na die vorige vergadering sitting neem of plaasvervangers met geloofsbriewe wat in orde is en vergesel is van 'n skrywe van die betrokke ringsvergadering wat die verandering in die afvaardiging motiveer*
- (iii) *staan onder leiding van die voorsitter van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering en word in 'n erediens met Skriflesing, prediking, gebed en sang geopen*

4.9 KOMMISSIE VAN DIE ALGEMENE DIAKENSVERGADERING

4.9.1 SAMESTELLING

- (i) *Die lede van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering word vir drie jaar verkies tydens die gewone sitting van die Algemene Diakensvergadering.*
- (ii) *Met die oog op rotasie dien geen ampsdraer vir langer as drie termyne aaneen op die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering nie, en meer as twee termyne in dieselfde werkruimte nie.*
- (iii) *Die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering bestaan uit die volgende:*
 - (a) *'n voorsitter*
 - (b) *'n visevoorsitter*
 - (c) *'n skriba*
 - (d) *'n viseskriba*
 - (e) *ses bykomende lede*
 - (f) *'n verteenwoordiger van die Direksie van die Kinderhuise, die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging Hoofbestuur, Rata Maatskaplike Dienste en die Bestuurskomitee vir Bejaardesorg, funksionaris van die Direksie van die Kinderhuise, Rata Maatskaplike Dienste en Bejaardesorg, twee verteenwoordigers deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering aangewys en die sekretaris van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering met spreekreg.*
- (iv) *'n Lid van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering wat ophou om die amp te beklee, hou ook op om lid van die Kommissie te wees.*
- (v) *Wanneer 'n vakature vir die voorsitter of skriba ontstaan, word die vakatures onderskeidelik deur die visevoorsitter en viseskriba gevul.*

4.9.2 WERKOPDRAG

Die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering

- (i)** *bepaal die datum, tyd en plek van die Algemene Diakensvergadering*
- (ii)** *sien toe dat die agenda van 'n gewone sitting van die Algemene Diakensvergadering minstens een maand voor die vergadering aan afgevaardigdes beskikbaar gestel word*
- (iii)** *oorweeg memoranda, studiestukke, voorstelle, versoekskrifte en beskrywingspunte wat van die ringsvergadering ontvang is voordat dit in die agenda van die Algemene Diakensvergadering opgeneem word, en kan dit terugverwys met redes voordat dit in die agenda opgeneem word*
- (iv)** *sien toe dat binne een maand na afloop van die Algemene Diakensvergadering besluite en die notule van die Algemene Diakensvergadering aan die ringsvergaderings en kerkraadsvergaderings gestuur word*
- (v)** *roep 'n buitengewone sitting van die Algemene Diakensvergadering byeen met ses weke skriftelike kennisgewing waarin die doel van die vergadering vermeld word, en sien toe dat dieselfde afgevaardigdes van die vorige vergadering sitting neem of plaasvervangers met geloofsbriewe wat in orde is en vergesel is van 'n skrywe van die betrokke ringsvergadering wat die verandering in die afvaardiging motiveer*
- (vi)** *sien toe dat die agenda vir 'n buitengewone sitting van die Algemene Diakensvergadering minstens twee weke voor die vergadering aan afgevaardigdes beskikbaar gestel word*
- (vii)** *voer opdragte van die Algemene Diakensvergadering uit*
- (viii)** *benoem na afloop van die sitting van die Algemene Diakensvergadering, komitees om spesifieke take te verrig*
- (ix)** *koördineer en hou toesig oor opdragte van die onderskeie diensorgane en komitees*
- (x)** *roep, indien nodig, predikante en diakens van ringsvergaderings saam in Inligtings- en Besprekingsvergaderings*
- (xi)** *praat, getuig en tree namens die Algemene Diakensvergadering op wanneer die Algemene Diakensvergadering nie in sitting is nie.*

4.9.3 WERKWYSE

Die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering

- (i) *kom minstens twee keer per jaar byeen in vergaderings wat deur die skriba in oorleg met die voorsitter belê word*
- (ii) *hou 'n buitengewone vergadering indien 'n skriftelike en gemotiveerde versoek van drie lede van die Kommissie deur die voorsitter en skriba ontvang, oorweeg en gegrond bevind is, of soos deur die voorsitter en skriba ontvang, oorweeg en gegrond bevind is*
- (iii) *oorweeg en bespreek alle memoranda, studiestukke en beskrywingspunte wat van ringsvergaderings ontvang is voordat dit in die agenda van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering opgeneem word, en moet die finansiële implikasies daarvan uitspel*
- (iv) *doen volledig verslag aan die Algemene Diakensvergadering met die geleentheid vir lede om ook minderheidsverslae in te dien.*

4.10 DAGBESTUUR VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE ALGEMENE DIAKENSVERGADERING

4.10.1 SAMESTELLING

- (i) *Die Dagbestuur bestaan uit die*
 - (a) *voorsitter*
 - (b) *visevoorsitter*
 - (c) *skriba*
 - (d) *viseskriba*
 - (e) *'n persoon soos deur die Raad van Finansies aangewys*
 - (f) *sekretaris van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering.*

4.10.2 WERKWYSE

- (i) *Die Dagbestuur kom, nadat die voorsitter en skriba met mekaar oorleg gepleeg het, byeen.*
- (ii) *Die Dagbestuur voer gesprekke*
 - (a) *ter voorbereiding van die agenda van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering*
 - (b) *om opdragte wat van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering ontvang is uit te voer*
 - (c) *om probleemsituasies wat ontstaan het te bespreek, en voorstelle ter oplossing te formuleer.*

word gewysig om soos volg te lees:

4.7 SAMESTELLING EN WERK VAN DIE KOMITEE VIR DIAKONAAT

4.7.1 *Die Komitee vir Diakonaat se samestelling, werkopdrag en werkwyse word in 'n reglement uiteengesit.*

4.7.2 *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering gee aan die Komitee vir Diakonaat besluitnemingsbevoegdheid oor barmhartigheidswerk en oor sinodale diakonale fondse.*

4.7.3 *Die Komitee vir Diakonaat maak aanbevelings en doen verslag aan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.*

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 57: KERKKOMITEE: DIAKONAAT

RINGSVERGADERING

SAMESTELLING

***** Ordinansie 4.2.1 (f) wat soos volg lui:

4.2 RINGSVERGADERING

4.2.1 SAMESTELLING

(f) *twee lede van die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging in elke gemeente, die maatskaplike werker(s) in die ringsverband, 'n verteenwoordiger van diakonale diensorgane in die ring, en 'n verteenwoordiger van die Algemene Diakensvergadering, wanneer daartoe uitgenooi met spreekreg*

word gewysig om soos volg te lees:

4.2 RINGSVERGADERING

4.2.1 SAMESTELLING

(f) *twee lede van die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging in elke gemeente, die maatskaplike werker(s) in die ringsverband, 'n verteenwoordiger van diakonale diensorgane in die ring, en 'n verteenwoordiger van die Komitee vir Diakonaat, wanneer daartoe uitgenooi met spreekreg*

***** Ordinansie 4.2.2 (xxviii) wat soos volg lui:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxviii) behandel die tersaaklike dele van die notule van die Algemene Diakensvergadering, en stel vas of die ter sake besluite uitgevoer is

word geskrap.

* Ordinansie 4.2.2 (xxxi) wat soos volg lui:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxi) vaardig een predikant en twee diakens af wat die ringsvergadering bygewoon het om sitting te neem op die Algemene Diakensvergadering

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxi) sien toe dat twee kerkraadsvergaderings uit die ring diakens afvaardig na die Algemene Kerkvergadering.

* Ordinansie 4.2.2. (xxxii) wat soos volg lui:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxii) gee verslag aan die Algemene Diakensvergadering oor barmhartigheidsdiens in die ring

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxii) gee verslag aan die Komitee vir Diakonaat oor barmhartigheidsdiens in die ring.

* Ordinansie 4.2.2 (xxxiii) wat soos volg lui:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxiii) skakel, waar nodig, met owerheidsliggame oor barmhartigheidswerk, in oorleg met die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxiii) skakel, waar nodig, met owerheidsliggame oor barmhartigheidswerk, in oorleg met die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.

*** Ordinansie 4.2.3 (xv) wat soos volg lui:**

4.2.3 WERKWYSE

Die ringsvergadering

(xv) verkies nie lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering en Algemene Diakensvergadering as lede van die ringskommissie nie

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.3 WERKWYSE

Die ringsvergadering

(xv) verkies nie lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering as lede van die ringskommissie nie

*** Ordinansie 4.2.3 (xviii) wat soos volg lui:**

4.2.3 WERKWYSE

Die ringsvergadering

(xviii) reël watter afgevaardigde uit die ring 'n memorandum, studiestuk, voorstel, versoekskrif of beskrywingspunt wat vir deursending aanvaar is, tydens die Algemene Kerkvergadering of Algemene Diakensvergadering sal toelig en motiveer

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.3 WERKWYSE

Die ringsvergadering

(xviii) reël watter afgevaardigde uit die ring 'n memorandum, studiestuk, voorstel, versoekskrif of beskrywingspunt wat vir deursending aanvaar is, tydens die Algemene Kerkvergadering sal toelig en motiveer.

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 58: KERNKOMITEE: DIAKONAAT

ORDINANSIE 8: OPSIG EN TUG

* Ordinansie 8.1.1.3 wat soos volg lui:

8.1 OPSIG

8.1.1 BEVOEGDE OPSIGHOUDENDE VERGADERING

8.1.1.3 *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering hou opsig oor predikante, die lede van vergaderings van ampte op ringsvlak, lede van rade en komitees van die Algemene Kerkvergadering en van die Algemene Diakensvergadering, en oor lede van die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering.*

word gewysig om soos volg te lees:

8.1 OPSIG

8.1.1 BEVOEGDE OPSIGHOUDENDE VERGADERING

8.1.1.3 *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering hou opsig oor predikante, die lede van vergaderings van ampte op ringsvlak, lede van rade en komitees van die Algemene Kerkvergadering.*

* Ordinansie 8.3 (iii) wat soos volg lui:

8.3 VERGADERINGS MET TUGBEVOEGDHEID

Die bevoegde vergaderings om 'n ondersoek te doen en tug uit te oefen is

(iii) *die Tugkomitee oor die Algemene Diakensvergadering, die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering, predikante, lede van vergaderings van die ampte in die ring, lede van vergaderings van die rade van die Algemene Kerkvergadering en lede van die rade en komitees van die Algemene Diakensvergadering en die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.*

word gewysig om soos volg te lees:

8.3 VERGADERINGS MET TUGBEVOEGDHEID

Die bevoegde vergaderings om 'n ondersoek te doen en tug uit te oefen is

(iii) *die Tugkomitee oor lede van vergaderings van die ampte in die ring, lede van vergaderings van die rade van die Algemene Kerkvergadering en die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.*

* Ordinansie 8.9.3 wat soos volg lui:

8.9 BEROEP OP 'N BYKOMENDE VERGADERING

8.9.3 *'n Predikant, lede van die Algemene Diakensvergadering of die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering, lede van vergaderings van die ampte van 'n ring, vergaderings van rade van die Algemene Kerkvergadering of lede van rade of komitees van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering en die Algemene Diakensvergadering wat deur die Tugkomitee skuldig bevind is, kan 'n beroep op die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering doen om die bevinding van die Tugkomitee te heroorweeg.*

word gewysig om soos volg te lees:

8.9 BEROEP OP 'N BYKOMENDE VERGADERING

8.9.3 *'n Predikant, lede van vergaderings van die ampte van 'n ring, vergaderings van rade van die Algemene Kerkvergadering of lede van rade of komitees van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering wat deur die Tugkomitee skuldig bevind is, kan 'n beroep op die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering doen om die bevinding van die Tugkomitee te heroorweeg.*

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 59: KERNGKOMITEE: DIAKONAAT

ORDINANSIE 9.1: TOESIG EN BEHEER

* Ordinansie 9.1.1.5 wat soos volg lui:

9.1 TOESIG EN BEHEER

9.1.1 *Die volgende vergaderings is verantwoordelik vir die finansies, hulpbronne, bates en kerklike goedere onder hulle toesig en beheer:*

9.1.1.5 *Die Algemene Diakensvergadering ten opsigte van sinodale barmhartigheidswerk.*

word geskrap.

* Ordinansie 9.1.1.6 wat soos volg lui:

9.1 TOESIG EN BEHEER

9.1.1 *Die volgende vergaderings is verantwoordelik vir die finansies, hulpbronne, bates en kerklike goedere onder hulle toesig en beheer:*

9.1.1.6 *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering ten opsigte van sinodale belange indien die Algemene Kerkvergadering nie in sitting is nie.*

word gewysig om soos volg te lees:

9.1 TOESIG EN BEHEER

9.1.1 Die volgende vergaderings is verantwoordelik vir die finansies, hulpbronne, bates en kerklike goedere onder hulle toesig en beheer:

9.1.1.6 Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering ten opsigte van sinodale belange en sinodale barmhartigheidswerk indien die Algemene Kerkvergadering nie in sitting is nie.

* Stel nommering reg.

* Ordinansie 9.2.1.1 (v) wat soos volg lui:

9.2 SINODALE FINANSIES, HULPBRONNE EN BATES

9.2.1 KOMMISSIE VAN DIE ALGEMENE KERKVERGADERING

9.2.1.1 Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(v) adviseer, indien nodig, kerkraadsvergaderings, ringsvergaderings, die Algemene Diakensvergadering, die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging en die Algemene Kerkvergadering oor finansiële aangeleenthede.

word gewysig om soos volg te lees:

9.2 SINODALE FINANSIES, HULPBRONNE EN BATES

9.2.1 KOMMISSIE VAN DIE ALGEMENE KERKVERGADERING

9.2.1.1 Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

(v) adviseer, indien nodig, kerkraadsvergaderings, ringsvergaderings, die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging en die Algemene Kerkvergadering oor finansiële aangeleenthede.

Ds WJJ Kok stel die beskrywingspunt

WYSIGINGS AAN ORDINANSIES OM OORWEEG TE WORD INDIEN DIE ADV BEHOU WORD

BESKRYWINGSPUNT 60: KOMMISSIE VAN DIE ADV

WYSIGING VAN ORDINANSIE 4.2.2 (xxxi)

Ordinansie 4.2.2 (xxxi) wat soos volg lui:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxi) vaardig een predikant en twee diakens af wat die ringsvergadering bygewoon het om sitting te neem op die Algemene Diakensvergadering

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xxxi) vaardig een predikant en twee diakens af om sitting te neem op die Algemene Diakensvergadering.

Motivering:

- * Soms is 'n diaken wat bekwaam is en bereid is om op algemene sinodale vlak te dien, nie afgevaardig of beskikbaar om die ringsvergadering by te woon nie.
- * Daar is geen soortgelyke verwysing dat ampsdraers wat deur kerkrade afgevaardig word, by die betrokke vergadering teenwoordig moet wees nie (vergelyk Ordinansie 4.1.2 (xxxi)).

Ds GPJ Stoltz, die sekretaris van die Kommissie van die ADV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 61: KOMMISSIE VAN DIE ADV

WYSIGING VAN ORDINANSIE 4.2.3 (xv)

Ordinansie 4.2.3 (xv) wat soos volg lui:

4.2.3 WERKWYSE

Die ringsvergadering

(xv) verkies nie lede van die Kommissies van die Algemene Kerkvergadering en Algemene Diakensvergadering as lede van die ringskommissie nie

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.3 WERKWYSE

Die ringsvergadering

(xv) verkies nie lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering as lede van die ringskommissie nie.

Motivering:

- * Omdat ringsvergaderings diakens afvaardig na die ADV, kan dit die diakonaat in die ring benadeel as 'n diaken nie meer op die ringskommissie kan dien nie.
- * Kontinuiteit en bekwaamheid ten opsigte van sinodale werk kan hierdeur benadeel word.

Ds GPJ Stoltz, die sekretaris van die Kommissie van die ADV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 62: KOMMISSIE VAN DIE ADV

WYSIGING VAN ORDINANSIE 4.7.3 (vii), (ix) EN (xi)

Ordinansie 4.7.3 (vii), (ix) en (xi) wat soos volg lui:

4.7 ALGEMENE DIAKENSVERGADERING

4.7.3 WERKWYSE

- (vii) kies uit die aanwesige afgevaardigdes 'n voorsitter, visevoorsitter, skriba en viseskriba, met inagneming van die beginsel dat niemand meer as twee termyne na mekaar as voorsitter of skriba gekies sal word nie***
- (ix) kies ses bykomende lede uit die afgevaardigdes om saam met die voorsitter, visevoorsitter, skriba en viseskriba die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering te vorm***
- (xi) kies tien sekundi vir die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering wat om die beurt gebruik kan word***

word gewysig om soos volg te lees:

4.7 ALGEMENE DIAKENSVERGADERING

4.7.3 WERKWYSE

- (vii) kies uit die aanwesige afgevaardigde diakens 'n voorsitter, visevoorsitter, skriba en viseskriba, met inagneming van die beginsel dat niemand meer as twee termyne na mekaar as voorsitter of skriba gekies sal word nie***
- (ix) kies ses bykomende lede uit die afgevaardigdes, waarvan minstens drie diakens moet wees, om saam met die voorsitter, visevoorsitter, skriba en viseskriba die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering te vorm***
- (xi) kies tien sekundi vir die Algemene Diakensvergadering, waarvan minstens vyf diakens moet wees.***

Motivering:

Tot en met die 7de ADV was predikante nie verkiesbaar nie en het hulle nie stemreg gehad nie. Die veranderinge aan die Kerkorde wat deur die 71ste AKV goedgekeur is, maak voorsiening daarvoor dat predikante stemreg het en verkiesbaar is. Daar is egter geen aanduiding van getalleverhouding tussen predikante en diakens nie (anders as by die samestelling van die Kommissie van die AKV). Hierdie wysiging poog om 'n gesonde getalleverhouding daar te stel.

Ds GPJ Stoltz, die sekretaris van die Kommissie van die ADV, stel die beskrywingspunt.

KOMITEES VIR DIAKONAAT OP GEMEENTE- EN RINGSVLAK

BESKRYWINGSPUNT 63: KOMMISSIE VAN DIE ADV

WYSIGING VAN ORDINANSIES 4.1.2 (xxi) EN 4.2.2 (xi)

- * Ordinansie 4.1.2 (xxi) wat soos volg lui:

4.1.2 WERKOPDRAG

Die kerkraad

(xxi) sien toe dat diakens afsonderlik vergader, indien daar 'n behoefte daarvoor is, om aandag te gee aan barmhartigheidsdiens, diakonale toerusting, diakonale diensgroepe, diakonale fondse en goedere waaruit hulpbehoewendes versorg word, en enige ander aangeleentheid wat aan die diakens opgedra is, en neem verder kennis van die besprekings op so afsonderlike vergaderings van diakens

word gewysig om soos volg te lees:

4.1.2 WERKOPDRAG

Die kerkraad

(xxi) sien toe dat 'n Komitee vir Diakonaat saamgestel word om aandag te gee aan barmhartigheidsdiens, diakonale toerusting, diakonale diensgroepe, diakonale fondse en goedere waaruit hulpbehoewendes versorg word, en enige ander aangeleentheid wat aan die diakens opgedra is, en neem verder kennis van die besprekings op sodanige afsonderlike vergaderings van diakens.

- * Ordinansie 4.2.2 (xi) wat soos volg lui:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

(xi) roep, indien nodig, komitees in die lewe, en stel toepaslike

reglement(e) van orde op, mits dit nie in stryd is met die Kerkorde nie

word gewysig om soos volg te lees:

4.2.2 WERKOPDRAG

Die ringsvergadering

- (xi) **sien toe dat 'n ringskomitee vir diakonaat saamgestel word, roep, indien nodig, ander komitees in die lewe, en stel toepaslike reglemente op.**

Motivering:

Die samestelling van diakonale komitees op gemeente- en ringsvlak kan daartoe bydra om die voortgang van barmhartigheidswerk te verseker.

Ds GPJ Stoltz, die sekretaris van die Kommissie van die ADV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 64: KOMMISSIE VAN DIE ADV

WYSIGING VAN ORDINANSIE 4.11 (i)

Ordinansie 4.11 (i) wat soos volg lui:

4.11 NEDERDUITSCH HERVORMDE SUSTERSVERENIGING

- (i) **Die vrouelidmate bewys barmhartigheid saam met die diakens aan lidmate en ander mense in nood.**

word gewysig om soos volg te lees:

4.11 NEDERDUITSCH HERVORMDE SUSTERSVERENIGING

- (i) **Die vrouelidmate bewys barmhartigheid saam met die diakens en alle ander gelowiges aan lidmate en ander mense in nood.**

Motivering:

Die huidige bewoording mag verkeerdelik die indruk skep dat slegs die vrouelidmate en diakens die roeping en verantwoordelikheid het om barmhartigheid te bewys. Barmhartigheid is egter 'n opdrag aan alle gelowiges.

Ds GPJ Stoltz, die sekretaris van die Kommissie van die ADV, stel die beskrywingspunt.

4.2.7 NHSV

Vergelyk **BYLAE T.**

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 65: RING VAN MIDDELBURG

IMPLIKASIES VAN DIE INSKRYWING VAN DIE NHSV IN DIE KERKORDE

- * Die AKV word versoek om weer te besin oor die inskrywing van die NHSV in die Kerkorde.
- * Die Kommissie van die AKV word ook versoek om in gesprek te tree met die Hoofbestuur van die NHSV om die moontlikheid te ondersoek dat die NHSV se webtuiste ter wille van eenheid in die NHKA se webtuiste opgeneem word.
- * Die ringskommissie versoek ook dat daar nie meer in die korrespondensie van die NHSV van *beurse* gepraat sal word nie, aangesien dit eintlik 'n beurslening is waarvan 'n gedeelte na afloop van die studie aan die NHSV terugbetaalbaar is.

Motivering:

- * Die ringskommissie van die Ring van Middelburg is besorgd oor die uitdagings en implikasies wat die inskrywing van die NHSV in die Kerkorde vir die onafhanklike funksionering van die NHSV asook vir die kleiner gemeentes wat nie oor NHSV-takke beskik nie, inhou. Die kommer is ook gegrond op die jaarverslag van die NHSV waar hulle hulle eie interpretasie van die Kerkorde aanbied, wat byvoorbeeld die goedkeuring van hulle begroting deur die kerkraad bloot wil minimaliseer tot kennisname deur die kerkraad. Die ringskommissie is van mening dat daar ten minste ooreenstemming moet wees tussen die Kerk en die NHSV oor die interpretasie en implikasie van die inskrywings van die NHSV in die Kerkorde.
- * Ter vergadering is verneem dat die NHSV hul eie webtuiste gaan skep het. Dit gaan bloot oor die beeld van eenheid tussen Kerk en NHSV, veral omdat hulle nou in die Kerkorde ingeskryf is.
- * Verskeie lidmate in Gemeente Van der Hoff het die versoek gerig na hul aansoek gedoen het vir NHSV-beurse en verneem het dat daar op alle sogenaamde *beurse* 'n gedeeltelike terugbetaling vereis word. Lede van die ringsvergadering het dit beaam dat hulle onder die woord *beurs* verstaan dat daar geen terugbetaling geskied. Indien 'n gedeelte van 'n beurs wel terugbetaal word, sou die korrekte term sekerlik wees: *Beurslening*.

Dr E le Roux, die skriba van die Ring van Middelburg, stel die beskrywingspunt.

4.2.8 NHKA PREDIKANTEAFTREEFONDS

Vergelyk **BYLAE U**.

Vir bespreking en besluit.

BESKRYWINGSPUNT 66: RING VAN OOS-KAAPLAND

WERKGEWERSBYDRAE TOT 'N PREDIKANT SE PENSIOENFONDS

Pensioenfondsbydraes vir predikante word deur gemeentes gemaak waar die predikant wel 'n lid van die Pensioenfonds is. Werkgewersbydraes word nie langer verdeel tussen al die gemeentes van die Kerk nie, maar elke gemeente is self vir die werkgewersbydrae tot 'n predikant se pensioenfonds verantwoordelik.

Motivering:

Die Ring van Oos-Kaapland is ernstig bekommerd daaroor dat in 'n ring waar daar net deeltydse predikante is, alle gemeentes in die ring nog steeds bydraes aan die pensioenfonds moet maak. Hierdie predikante behoort nie aan die Kerk se pensioenfonds nie en trek daarom geensins voordeel uit die bydraes wat hierdie gemeentes tot die pensioenfonds maak nie. Dit hou byvoorbeeld in dat 'n gemeente soos Oos-Londen reeds 'n bedrag van ongeveer R184 800.00 tot die pensioenfonds oor 'n periode van sewe jaar bygedra het, maar waarvan die predikant in 'n deeltydse werkruimte geen voordeel ooit sal trek nie.

Die ring verstaan dat die *status quo* bestaan as gevolg van 'n vorige tyd in die Kerk toe daar nog voltydse predikante in oorvloed was, en die Kerk toe 'n besluit geneem het om kollektief verantwoordelikheid vir die werkgewersbydrae tot die pensioenfonds te aanvaar. Met die huidige omstandighede kan dit egter nie meer dieselfde werk nie. Die Kerkorde bepaal dat die opdraggewende vergadering vir die versorging van 'n predikant verantwoordelik is (Orde 3.5 en 3.6). Waarom dan hierdie dispariteit in pensioenfondsbydraes? Hierdie bydrae bevoordeel nou slegs voltydse predikante van die Kerk wat beteken dat kleiner gemeentes ook nou die las moet dra van groter gemeentes, terwyl hulle reeds onder groot ekonomiese druk verkeer.

Die argument kan gevoer word dat deeltydse predikante ook van die pensioenfonds op 'n verminderde basis deel kan wees, maar die realiteit van deeltydse predikante is dat hulle dikwels nie oor die lewensmiddele beskik om wel so 'n voorsiening te kan maak nie. Hierdie is 'n tendens wat nie net eie en uniek aan die Kerk is nie, maar gesien word as een van die groot tekortkominge van 'n arbeidsmark wat al hoe meer van kontrakpersoneel gebruik maak. Lees mens nuusberigte, is dit vol van opinies van ekonome wat meen dat *millennials* nie genoeg vir hulle aftrede spaar nie, hoogs waarskynlik omdat hulle dit nie kan bekostig nie. Dit is gewoonlik hierdie geslag wat juis in sodanige tipe betrekkings aangestel word. Lewenskoste word ongelooflik hoog en dit word bevind dat afbetaling aan studieskuld, die aankoop van 'n eerste woning en tydelike indiensnemingskontrakte van die groot redes is waarom daar nie méér vir aftrede gespaar word nie. Die uiteinde is dat wanneer iemand 'n keuse moet maak tussen om net van dag tot dag te oorleef en om te spaar vir die toekoms, brood en botter eerste voorkeur geniet.

Nietemin is die beweging in die Kerk na 'n vaste bydraeskema meer in lyn met die gebruik dat die werkgewer gelykmatig bydra tot die pensioenfonds as 'n werkgewer. In hierdie geval is dit die gemeente wat verantwoordelik is vir die werkruimte van 'n predikant, aldus Orde 3.5 en 3.6. Dit maak glad nie sin dat die Kerk aan die een kant na 'n vaste bydraeskema beweeg en vir die werkgewer op hierdie manier 'n besparing teweeg bring, maar aan die ander kant nog die koste afskuif op gemeentes waarvan die predikante nie eens 'n deel vorm van die skema nie. Dit is hier waar die ring 'n ernstige dispariteit raaksien en dit wil uitwys. Dit is daarom dat die bogenoemde beskrywingspunt geformuleer is om toe te sien dat gemeentes slegs verantwoordelik is vir kostes vir werkruimtes wat hulle self geskep het. Die opdraggewende vergadering behoort daardie verantwoordelikheid te dra. Dit is meer regverdig as om te verwag dat kleiner, sukkelende gemeentes mede-verantwoordelikheid moet aanvaar vir iets waaraan hulle eintlik in effek geen deel het nie, en eintlik neerkom op 'n ernstige ekonomies-etiese dilemma.

Ds CP van der Walt, die skriba van die Ring van Oos-Kaapland, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 67: RAAD VAN FINANSIES

ONTTREKKING UIT DIE FONDS VIR SINODALE DIENSLEWERING

Die Raad van Finansies kry magtiging om die maksimum bedrag van R2 000 000.00 uit die Fonds vir Sinodale Dienslewering te onttrek indien daar tekorte ontstaan wat die gevolg is van die bydrae wat gemaak is om die omskakeling van die Pensioenfonds na 'n vastebydraefonds te bekostig.

Motivering:

Die 71ste AKV het met die skep van die Fonds vir Sinodale Dienslewering besluit dat slegs die AKV mag besluit oor die aanwending van die Fonds. Dit was 'n goeie besluit, aangesien die Fonds so veel as moontlik toegelaat moet word om ter wille van die toekomstige verligting ten opsigte van sinodale offergawes, te groei.

Die Raad van Finansies het in die tussentyd soveel as moontlik onvoorsiene kostes (soos die R2 000 000.00 bydrae om die oorskakeling van die Pensioenfonds van 'n vaste-voordeelfonds na 'n vaste-bydraefonds moontlik te maak, asook bydraes tot regs-kostes ten opsigte van die litigasieproses) uit sy lopende rekening te bekostig. Dit plaas die lopende rekening onder druk. Die Raad voorsien nie dat dit nodig sal wees om die druk uit die Fonds vir Sinodale Dienslewering te verlig nie, maar die Raad se kapasiteit om enige verdere onvoorsiene uitgawes te bekostig is nou beperk. In die lig daarvan vra die Raad vir die vergunning om, indien nodig, 'n maksimum van R2 000 000.00 uit die Fonds te onttrek. Die enigste ander alternatief is om daarvoor by gemeentes te hef, maar dit wil die Raad nie graag doen nie.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

4.2.8.1 **Prosedure by aansoek vir medies-ongeskiktheid**

Vergelyk **BYLAE V**.

Vir bespreking en besluit.

4.2.8.2 **Verkiesing van persone op die Pensioenraad wat die NHKA Predikanteaftreefonds behartig**

Ordinansie 444 (xii)(b) verwys:

Die Algemene Kerkvergadering

- (x) *kies tydens die sitting uit afgevaardigdes en persone wat nie lede van die vergadering is nie*
- (b) *drie persone en twee sekundi, soos vereis deur die reëls van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika Predikanteaftreefonds, op die Bestuursraad wat die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika Predikanteaftreefonds behartig as werkgewersverteenwoordigers.*

Vir bespreking en besluit.

4.2.8.3 **Ledevergadering van die Predikanteaftreefonds**

Die Ledevergadering van die Predikanteaftreefonds vind op Woensdag 25 September 2019 om 11:00 plaas.

Vir bespreking en besluit.

4.3 **BESKRYWINGSPUNTE WAT MET KERKORDEWYSIGINGS VERBAND HOU**

BESKRYWINGSPUNT 68: RAAD VAN FINANSIES

SAMESTELLING VAN DIE RAAD VAN FINANSIES

Ordinansie 9.2.2.1 wat soos volg lui:

9.2.2.1 Samestelling

- (i) ***Die Raad word saamgestel uit***
 - (a) ***sewe lede driejaarliks deur die Algemene Kerkvergadering verkies, met inagneming van 'n groslys saamgestel uit voorstelle deur ringsvergaderings, die Raad van Finansies en die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering***

- (b)** *twee lede benoem deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering uit sy geledere*
- (c)** *die algemene sekretaris van die Kerk van tyd tot tyd met adviserende stem.*
- (ii)** *Indien 'n vakature ontstaan, benoem die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering, na advies van die Raad, 'n lid om die vakature te vul.*

word gewysig om soos volg te lees:

- (i)** *Die Raad word saamgestel uit*
- (a)** *vyf lede wat deur die Algemene Kerkvergadering gekies word en gesamentlik oor voldoende finansiële vaardighede en kennis beskik om aan audit- en risikobestuur, beleggingsbestuur en algemene finansiële bestuur uitvoering te gee. Skriftelike gemotiveerde nominasies moet by die Algemene Kerkvergadering ingehandig word*
- (b)** *een lid benoem deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering uit sy geledere*
- (c)** *Die algemene sekretaris met adviserende stem.*
- (ii)** *Indien 'n vakature ontstaan, benoem die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering, na advies van die Raad, 'n lid om die vakature te vul.*

Motivering:

As gevolg van voldoeningsvereistes soos deur wetgewing gestel, raak die finansiële bestuur van die Kerk jaarliks meer tegnies van aard. Die Raad van Finansies voldoen aan die vereistes deur gebruik te maak van drie komitees, te wete die Oudit- en Risikokomitee, Beleggingskomitee en die Bestuurskomitee. Indien die Raad op so 'n wyse saamgestel word dat die nodige kundigheid tussen die raadslede bestaan, kan 'n situasie vermy word waar dit nodig sal wees om lidmate met kundigheid te koöpteer. Dit kan 'n kostebesparing tot gevolg hê. Met bogenoemde samestelling verklein die Raad met drie lede wat koste ten opsigte van die Raad se werksaamhede sal verminder. Indien nodig kan die Raad steeds kundigheid koöpteer.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 69: RING VAN VEREENIGING

OMSKRYWING VAN BENOEMING IN DIE KERKORDE

Die AKV gee opdrag dat 'n omskrywing van die gebruik van 'n benoeming in die Kerkorde opgeneem word, wat insluit riglyne vir die omskrywing van die besondere taak, wie benoem mag word en tydperk van benoeming.

Motivering:

- * Daar word slegs in die Kerkorde verwys na 'n *benoeming* in die Akte van *Benoeming vir 'n Besondere Opdrag*.
- * Geen verdere verwysings kom in die huidige Kerkorde voor nie.

Ds RJ Rust, die skriba van die Ring van Vereeniging, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 70: KOMMISSIE VAN DIE AKV

VERSOEK VAN 'N PREDIKANT OM KRAGTENS ORDINANSIE 3.2.14.2 VAN 'N GEMEENTE LOSGEMAAK TE WORD

Ordinansie 3.2.3.2 (vi) wat soos volg lui:

3.2.3.2 Afskaling en losmaking

- (vi) *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering maak in die Kerk bekend dat die predikant beroepafwagtend is.*

word gewysig om soos volg te lees:

- (vi) *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering kan die betrokke predikant oproep vir gesprek om die predikant se kennis, kerklike betrokkenheid en vaardigheid te beoordeel.*
- (vii) *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering kan die predikant na afloop van die gesprek vir verdere opleiding of begeleiding verwys voordat die predikant 'n volgende beroep mag aanvaar.*
- (viii) *Indien die predikant gereed is om 'n volgende beroep te aanvaar, maak die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering in die Kerk bekend dat die predikant beroepafwagtend is.*

Ordinansie 3.2.7 wat soos volg lui:

3.2.7 PREDIKANTE MET AMPSVOORREG

- (i) *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering mag enige predikant met ampsvoorreg oproep tot gesprek met betrekking tot kerklike betrokkenheid en teologiese kennis.*
- (ii) *Indien die kennis van so 'n predikant nie na wense is nie, word die predikant deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir verdere opleiding verwys.*

word gewysig om soos volg te lees:

3.2.7 PREDIKANTE MET AMPSVOORREG

- (i) *Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering kan enige predikant met ampsvoorreg oproep tot gesprek met*

betrekking tot kerklike betrokkenheid, teologiese kennis, of toepaslike vaardighede.

- (ii) Indien die predikant se kerklike betrokkenheid, kennis of vaardighede nie na wense is nie, word die predikant deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir verdere opleiding of begeleiding verwys.**

Ordinansie 3.2.14.2 (vii) tot (x) wat soos volg lui:

3.2.14.2 Losmaking van 'n gemeente by ooreenkoms

- (vii) Die kerkraad, ringskommissie of opsighoudende liggaam word van die besluit in kennis gestel.**
- (viii) Predikante wat versoek om losgemaak te word, onderteken terselfdertyd 'n onderneming om geen eise teen die gemeente of die Kerk in te stel nie. Indien die versoek om losmaking toegestaan word, word so 'n vrywaring ingesluit in enige ooreenkoms wat met die losmaking gepaard gaan.**
- (ix) Indien losmaking van die gemeente met behoud van ampsvoorreg geskied, word die predikant in die Kerk beroepbaar gestel.**
- (x) 'n Predikant wat deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering van sy of haar gemeente losgemaak word, is nie dadelik na dieselfde gemeente beroepbaar nie.**

word gewysig om soos volg te lees:

- (vii) Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering kan die betrokke predikant oproep vir gesprek om die predikant se kennis, kerklike betrokkenheid en vaardigheid te beoordeel.**
- (viii) Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering kan die betrokke predikant na afloop van die gesprek vir verdere opleiding of begeleiding verwys voordat die predikant 'n volgende beroep mag aanvaar.**
- (ix) Die kerkraad, ringskommissie of opsighoudende liggaam word van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering se besluit in kennis gestel.**
- (x) Predikante wat versoek om losgemaak te word, onderteken terselfdertyd 'n onderneming om geen eise teen die gemeente of die Kerk in te stel nie. Indien die versoek om losmaking toegestaan word, word so 'n vrywaring ingesluit in enige ooreenkoms wat met die losmaking gepaard gaan.**
- (xi) 'n Predikant wat deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering van sy of haar gemeente losgemaak word, is nie dadelik na dieselfde gemeente beroepbaar nie.**
- (xii) 'n Predikant wat deur die Kommissie van die Algemene**

Kerkvergadering van sy of haar gemeente losgemaak word, kan met instemming van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering weer beroep word.

- (xiii) 'n Gemeente wat wil beroep nadat 'n predikant van die gemeente losgemaak is, kan met instemming van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering weer 'n predikant beroep.***

Motivering:

Die Kommissie van die AKV bied graag die volgende voorstelle vir wysigings van die Kerkorde aan wat dit moontlik sal maak dat 'n predikant met behoud van ampsvoorreg losgemaak word, maar dat die Kommissie van die AKV voorwaardes kan stel voordat 'n predikant weer 'n beroep na 'n volgende gemeente mag aanvaar.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 71: KOMMISSIE VAN DIE AKV

BEROEP VAN PREDIKANT OF PROPONENT

Ordinansie 3.2.4 (i) tot (iv) wat soos volg lui:

3.2.4 BEROEP VAN PREDIKANT OF PROPONENT

- (i) Beroepswerksaamhede neem 'n aanvang so gou doenlik na kennisname dat die predikantswerkruimte vakant gaan raak, maar nie later nie as een maand nadat die predikantswerkruimte vakant geraak het.***
- (ii) Alle predikante en proponente is beroepbaar.***
- (iii) Die ringskommissie kan op versoek van die kerkraad verlof gee om vir hoogstens drie maande nadat die werkruimte vakant geword het, nie te beroep nie. Indien enige verdere uitstel om te beroep benodig word, word dit in oorleg met die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering gedoen.***
- (iv) Die ringskommissie kan, na oorleg met die Moderamen en die betrokke kerkraad, besluit dat die gemeente vir hoogstens 90 dae nie mag beroep nie sodat strategiese beplanning van ringsgemeentes gedoen kan word wat as riglyn vir die gemeente kan dien wanneer die gemeente beroep.***

word gewysig om soos volg te lees:

3.2.4 BEROEP VAN PREDIKANT OF PROPONENT

- (i) Beroepswerksaamhede neem 'n aanvang so gou doenlik na kennisname dat die predikantswerkruimte vakant gaan raak.***

- (ii) ***Alle predikante en proponente is beroepbaar.***
- (iii) ***Die ringskommissie kan, na oorleg met die Moderamen, op versoek van die kerkraad verlof gee om nie 'n predikant te beroep nie mits die gemeente se bedieningsplan voldoende voorsiening maak vir alle fasette van die gemeente se werk.***
- (iv) ***Die ringskommissie kan, na oorleg met die Moderamen en die betrokke kerkraad, besluit dat die gemeente vir 'n bepaalde tyd nie mag beroep nie sodat strategiese beplanning van ringsgemeentes gedoen kan word wat as riglyn vir die gemeente kan dien wanneer die gemeente beroep.***

Motivering:

Tans laat die Kerkorde die indruk dat 'n gemeente 'n predikant (voltyds, deelyds of by wyse van 'n benoeming vir 'n periode van hoogstens 12 maande) *moet* beroep om die gemeente se bedieningsplan tot uitvoer te bring. Indien 'n ringskommissie egter daarvan oortuig is dat 'n kerkraad self vir die belangrikste fasette van die gemeente se bediening verantwoordelikheid kan aanvaar en slegs van besoekende predikante gebruik maak, behoort die ringskommissie, na oorleg met die Moderamen, toestemming te kan verleen dat die kerkraad nie 'n predikant hoef te beroep nie. Net so moet die ringskommissie, na oorleg met die Moderamen, verseker dat 'n gemeente nie 'n beroep uitbring wanneer strategiese beplanning in samehang met ander gemeentes eers gedoen behoort te word nie.

Die wysiging wil verder verseker dat die breër belang van die bediening deur die betrokkenheid van die ringskommissie en die inspraak van die Moderamen gedien word.

Dr WC van Wyk, die sekretaris van die Kommissie van die AKV, stel die beskrywingspunt.

4.4 BESKRYWINGSPUNTE WAT NIE VERBAND HOU MET VERSLAE NIE

BESKRYWINGSPUNT 72: RAAD VAN FINANSIES

HANDELING MET EIENDOM

1. Die AKV bevestig die kerkordelike voorskrif dat gemeentes die advies van die ringskommissie en die Raad van Finansies inwin sodra hulle begin oorweeg om met eiendom te handel.
2. 'n Gemeente wat oorweeg om met eiendom te handel, begin onverwyld 'n inklusiewe konsultasieproses wat insluit dat
 - * die kerkraad in gesprek tree met die ringskommissie en die Bestuurskomitee sodra die gemeente vir die eerste maal begin oorweeg om met eiendom te handel.
 - * die kerkraad 'n nuwe gemeentelike bedieningsplan aan die

ringskommissie voorlê wat uiteensit hoe die handeling met eiendom die gemeente se bediening oor die medium- en langtermyn kan affekteer.

- * die kerkraad voorstelle vir die sinvolle aanwending van opbrengste uit die verkoop van eiendomme (in die geval van samesmeltings, of samewerking met ander gemeentes of kerke, ensovoorts) vir oorweging aan die ringskommissie, Bestuurskomitee en gemeentevergadering voorlê.
- * die ringskommissie 'n strategiese plan vir volhoubare bediening in die ring aan die kerkraad en gemeentevergadering voorhou.
- * die gemeente skriftelik aan die ringskommissie en Bestuurskomitee redes verskaf indien die gemeentevergadering, na afloop van hierdie inklusiewe proses, besluit om nie die aanbevelings van die ringskommissie en/of Bestuurskomitee te aanvaar nie.

3. Die Moderamen handel met gemeentes wat nie die voorskrif volg nie.

Motivering:

Die Kerkorde het in die oog dat die groter, breër belang van die Kerk deur elke gemeente en ring van die Kerk gedien moet word, al lê die finale besluit oor eiendom steeds by 'n gemeentevergadering. Die eenheid en band met die Kerk word verder hierdeur bevestig en bevorder. Om dit te verseker is dit nodig dat die gees van die Kerkorde se voorskrifte oor die verhandeling van eiendom eerbiedig word sodat daar telkens in die beste belang van die Kerk oor die langtermyn gehandel word.

Ordereël 9 van die Kerkorde handel oor kerklike goedere, en begin met die volgende betekenisvolle aanhef:

Deur die goedheid van God ontvang die Kerk stoflike middele om sy roeping uit te voer.

Die Kerk moet op verantwoordelike wyse toesig en beheer oor sy hulpbronne en bates uitoefen.

Verder bepaal die Kerkorde dat die gemeentevergadering met meerderheid van stem oor die beskikking, aanskaf of vervreemding van vaste eiendomme besluit (Ordinansie 2.5.2 (vi)). Die kerkraad win skriftelike advies vanaf die ringsvergadering en Raad van Finansies in, en lê dit aan die gemeentevergadering voor in verband met 'n voorneme om enige eiendom, insluitende geboue van historiese betekenis, te koop, te vervreem of 'n gebou op te rig of te sloop voordat die gemeentevergadering daartoe magtiging gegee het en die besluit uitgevoer word (Ordinansie 4.1.2 (xxxv)).

Die ringsvergadering, op sy beurt, adviseer die Raad van Finansies oor die stoflike belange binne gemeentes, die ring en in sinodale verband wanneer hulle daartoe versoek word (Ordinansie 4.2.2 (xvii)). Daarby bepaal Ordinansie 9.2.2.2:

- (ii) *Gemeentes nader die tersaaklike ringskommissie en die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir advies insake die belegging van die fondse, asook die koop, vervreemding, oprigting, beswaring of sloping van enige vaste eiendom van die gemeente alvorens daarmee handel word.*
- (iii) *Ringe nader die tersaaklike ringskommissie en die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering vir advies insake die belegging van die fondse, asook die koop, vervreemding, oprigting, beswaring of sloping van enige vaste eiendom van die ring alvorens daarmee handel word.*

Dit hou in dat daar voldoende gesprek tussen al die rolspelers (kerkraad, ringskommissie en die Bestuurskomitee as verteenwoordiger van die Raad van Finansies en die Kommissie van die AKV) moet plaasvind vóórdat die gemeentevergadering enige besluit oor die aankoop, vervreemding, heraanwending of herbou van gemeentelike eiendom neem.

Die NHKA beleef voortgaande lidmaatvermindering. Die getal belydende lidmate van die Hervormde Kerk is tans die helfte van wat dit 30 jaar gelede was, terwyl ons gemiddelde ouderdom daarop dui dat dié tendens nog 'n tyd lank sal voortduur. Terwyl die getal lidmate afneem, is daar tans nog nie noemenswaardig minder gemeentes in die Kerk as 30 jaar gelede nie. Laasgenoemde het tot gevolg dat werkkragte in die Kerk yl versprei is, en dat gemeentes se vermoë om selfstandig te funksioneer toenemend onder druk kom.

Dit is noodsaaklik dat die Kerk op alle vlakke proaktief moet handel om effektiewe bediening aan lidmate en die breër gemeenskap te verseker. Die bediening moet oor die langtermyn volhoubaar wees, en nie die langtermynbediening in gevaar stel deur handelinge wat slegs op die kort- of mediumtermyn voordeel inhou nie. Net so moet hierdie bediening ook die belang van die hele Hervormde Kerk op die hart dra en nie net die belang van die plaaslike gemeente nie.

Ongelukkig word ringskommissies en die Bestuurskomitee dikwels eers ter elfder ure in kennis gestel van 'n gemeente se voorneme om met eiendom te handel. Dan word die aanvra van advies slegs 'n formele handeling wat volgens die Kerkorde afgehandel word, sonder dat diepgaande gesprekke met almal wat daarby belang het, oor die voortgang van die bediening en die breër langtermynbelang van die Kerk, gevoer word.

Hierdie beskrywingspunt wil indringende gesprekvoering tussen die plaaslike gemeente en die breër Kerk verseker om uitvoering te gee aan die gees van die Kerkorde, en om die beste belang van die Kerk se bediening oor die langtermyn te dien.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 73: RING VAN TRICHARDTSFONTEIN

SINODALE OFFERGAWES EN LIDMAATGETALLE

Is dit regverdig om van gemeentes te verwag om 'n bydrae tot die sinodale offergawe te maak wanneer hulle veg om oorlewing?

Motivering:

Ons ervaring is dat die sinodale offergawe as skuld voorgehou word en sukkelende gemeentes se fokus verskuif om eerder skuld te betaal as bediening te herskep. Lidmaatgetalle bly 'n groot probleem in hierdie situasie. Wanneer gemeentes in krisis goeie sensus doen, het dit gewoonlik 'n impak op die syfer vir bepaling van sinodale offergawes. Wanneer is 'n gemeente dan 'n gemeente? Indien sinodale verpligtinge nagekom word?

Ds M Pretorius, die skriba van die Ring van Trichardtsfontein, rig die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 74: RAAD VAN FINANSIES

GEMEENTELIKE ONDERSTEUNINGSFONDS

'n Gemeentelike Ondersteuningsfonds word geskep. R400 000.00 van die renteverdienste van die Fonds vir Sinodale Dienslewering word in die 2020/21 finansiële jaar in die Fonds gestort, en daarna inflasionêr aangepas.

Motivering:

By 'n werkwinkel wat die Raad van Finansies op 6 Augustus 2018 aangebied het, het dit duidelik geword dat daar groot behoefte by sommige gemeentes bestaan vir ondersteuning ten opsigte van gewone lopende kostes. Die uitfasering van die Fonds vir Gemeenteopbou het 'n leemte ten opsigte hiervan gelaat. Die Gemeentelike Ondersteuningsfonds het ten doel om hierdie gemeentes by te staan. Die Bestuurskomitee neem besluite oor aansoeke en doen verslag aan die Raad van Finansies.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 75: RAAD VAN FINANSIES

BEËINDIGING VAN KERKGELDESTELSEL

Die Kerkgeld vir Kerkwerkstelsel word in sy geheel beëindig. Die beleidstuk vir gemeentelike beleggings bly steeds geldig.

Motivering:

- * Die aanvanklike doel met die totstandkoming van die Kerkgeld vir Kerkwerkstelsel het met die loop van tyd uitgedien geraak. Die Kerk leen nie meer by haarself geld om kerkgeboue op te rig, pastorieë te bou of motorskemas te bedryf nie. Dit het nou bloot 'n beleggingsinstrument geword.
- * Sedert die AKV besluit het dat gemeentes surplusfondse ook elders mag belê, is daar heelwat gemeentes wat beleggings buite die stelsel maak wat meer geskik is vir die bepaalde gemeente se behoefte.

- * Die finansiële markte is die afgelope aantal jare geweldig onbestendig. Dit maak die bestuur van beleggings baie moeilik en plaas die Raad van Finansies op risiko, aangesien tekorte kan ontstaan op die ooreengekome rentekoerse aan gemeentes.
- * Die feit dat die Raad onderneem het om rentekoerse ten minste kompetierend met dié van geldmarkte te hou, maar dat gemeentes se geld op 'n daggeld basis beskikbaar is, maak die probleem soveel groter.
- * Die bedryf van die stelsel plaas ook groot druk op die kapasiteit van die Kerk se administrasie- en kundigheidsvermoë.
- * Die Raad van Finansies is egter steeds bereid om gemeentes wat nie oor die nodige kundigheid beskik nie, by te staan en van advies te bedien om hulle oortollige fondse verantwoordelik te belê.
- * Indien die beskrywingspunt aanvaar word bepaal die Raad van Finansies die werkwyse waarlangs die stelsel beëindig word.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 76: RING VAN NOORD-KAAPLAND

SENTRALE VERGOEDING VAN PREDIKANTE

Tydens die ringsvergadering gehou te Christiana het dit aan die lig gekom dat die sentrale vergoeding van predikante die vergadering na aan die hart lê. Hiermee versoek die Ring van Noord-Kaapland dat die Kommissie van die AKV saam met ander belanghebbendes ernstig ondersoek sal instel en die moontlikheid van sentrale vergoeding sal heroorweeg.

Motivering:

Medegelowiges het 'n kollektiewe verantwoordelikheid om vir mekaar te sorg en te dien. Die implikasie/droom is dus dat elke Hervormer by elke preekpunt op elke Sondag 'n preek deur 'n voltydse predikant sal ontvang. Klein gemeentes kan dit nie alleen doen nie, maar al die gemeentes saam kan.

Ds JA Holtzhausen stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 77: RING VAN NOORD-KAAPLAND (KURUMAN-KOMBINASIE)

SENTRALE VERGOEDING VAN PREDIKANTE

Die AKV versoek die Raad van Finansies om dringend die saak van sentrale vergoeding van predikante deur middel van heffings te herondersoek, en om 'n studiestuk aan die volgende AKV voor te lê vir besluit.

Motivering:

Missie

Om werklik kerk van Christus te wees deur te fokus op

- * viering.
- * gemeenskap.
- * diens.
- * getuienis.

Daarom wil die NHKA se gemeenskap van gelowiges ons geloof in Jesus Christus in woord en lied vier, mense dien en van die verlossing in Christus getuig.

Op hierdie weg sal ons deurgaans die volgende waardes aanhaal:

- * Nederigheid in ons lewe voor God.
- * Nugterheid in ons omgang met die Woord.
- * Menslikheid in ons verhoudings met mekaar en ander mense.

Dit wil ons nastreef deur

- * gehoorsame uitleef van die Woord.
- * deurleefde en eietydse prediking.
- * entoesiastiese uitdra van die evangelie.
- * visioenêre leierskap op alle terreine.
- * liefdevolle ondersteuning van alle mense in nood.
- * op die uniekheid van Christus en sy kerk te fokus.

Teologiese nadenke

1. Inleiding

'n Baie goeie metafoor, om na die band en onderlinge verantwoordelikheid van die Kerk se gemeentes en gelowiges teenoor mekaar te illustreer, sou dié van 'n bosbouplantasie wees. 'n Plantasie bestaan uit verskillende bome, soortgelyk, maar nie identies nie, afsonderlik elkeen 'n boom, maar eers saam in die kollektiewe verhouding, 'n plantasie. So is dit met die Kerk gesteld. Elke gemeente is uniek, selfstandig kerk op 'n gegewe tyd en plek, maar in belydenis en Kerkorde, visie en missie, deel van die NHKA. Die gevaar bestaan altyd in die kollektiewe kerk dat daar so in die gemeente opgegaan kan word dat van die Kerk in die breë vergeet word. As ons die metafoor van die plantasie gebruik, ek kan so besig wees met my eie een boom, sorg dat die boom gesond is en bestaan, en nie omgee vir die ander bome nie, en as die ander bome uitsterf het ons nie meer 'n plantasie nie. Hierdie metafoor illustreer die onderlinge noodsaaklikheid van omgee en medeverantwoordelikheid van gelowiges en selfs gemeentes teenoor mekaar.

2. 'n Bybelse verwysing

As Bybelse reformatoriese Kerk is die Woord van God altyd sentraal in ons nadenke oor sake. In verband met onderlinge en mede-

verantwoordelikheid vir kerkwees waarin die verkondiging van die Woord van God sentraal staan, is daar 'n ryke Bybelse verwysing na die saak.

'n Sentrale tema van God se Woord is dat onverwante mense in en deur hulle geloof in Jesus Christus, deur die band wat elke gelowige met Jesus Christus het, gelowiges ook bande met mekaar het, en dat 'n eiesoortige gemeenskap van gelowiges ontstaan wat mekaar as broer en suster aanspreek. Gelowiges word deel van God se gesin. Hierdie nuwe gemeenskap kry gestalte in die plaaslike gemeente en versamel in die kollektiewe Kerk waar almal lidmate van die spesifieke kerk of denominasie is. Om voor te gee dat die plaaslike gelowiges alleen my broer en suster is, en dat ek geen band en verantwoordelikheid teenoor ander lidmate in ander gemeentes het nie, is 'n ernstige misvatting wat die Kerk skade kan berokken. Soos in die geval met die plantasie kan ek nie maar net my boom versorg en die ander bome maak nie saak nie. Straks kan die plantasie so verdwyn.

3. Enkele Bybelse tekste

In verwysing na sekere tekste oor onderlinge medeverantwoordelikheid, sou die tekste net so goed dit op die enkel gelowige dui, ook na die verskeie gemeentes van die Kerk kan verwys. As fondament van ons gee en offergawe, dien die feit dat ons graag gee omdat God in sy goedheid sy alles vir ons gegee het. Vanuit die Bybel is dit duidelik dat die kerk dikwels dit wat lidmate gegee het tel, terwyl die Here tel wat ons teruggehou het. Enkele tekste as verwysing:

- * Deuteronomium 15: 7 tot 11: Ons moet vrygewig gee aan hulle wat arm is. Die Here beveel ons om vrygewig te wees teenoor dié wat in die nood is.
- * Spreuke 14: 21: *Wie sy naaste verag, doen sonde, ... wie medelye het met die mens in nood, ... met hom gaan dit goed.*
- * Jesaja 58: 6 en 7: Hier kom die opdrag dat ons mekaar se behoeftes moet raaksien en ons medemens (en medegelowiges) nie aan sy lot moet oorlaat nie.
- * Matteus 6: 2 tot 4: *Jou linkerhand moenie weet wat jou regterhand doen nie. Jou Vader wat weet wat verborge is, sal jou beloon.*
- * Matteus 25: 37 tot 40: Wanneer ons die nood en behoefte van ander aanspreek en help, het ons dit nie net aan hulle gedoen nie, maar ook aan Jesus Christus gedoen.
- * Lukas 15: Die gelykenisse van die verlore nes wys dat ons alles sal los en dié wat gevaar staan om verlore te raak sal gaan haal en herstel.
- * 2 Korintiërs 9: 6 tot 12: *Wie karig saai sal karig oes, ... julle vrygewigheid voorsien nie net in die behoeftes van die gelowiges in Juda nie, maar bring ook oorvloedige dankbaarheid teenoor God mee.*

- * Handeling 20: 35: Hier gaan dit daaroor dat ons hard moet werk en vrygewig moet wees.
- * Hebreërs 13: 16: Ons moet mededeelsaam wees want dit is die offers wat vir God aanneemlik is.
- * Galasiërs 6: 2: *Dra mekaar se laste en gee so uitvoering aan die wet van God.* Onder laste sou ons al die laste wat gelowiges dra kon noem, naamlik die geestelike en materiële laste.
- * 1 Johannes 3: 17 en 18: *Wie besittings het en sien dat sy broer gebrek ly maar geen gevoel vir hom het nie, ... hoe kan die liefde van God in hom wees?*

Vanuit hierdie tekste is dit duidelik dat gelowiges en gemeentes vir mekaar omgee en mekaar versorg, en mekaar se welstand as opdrag van die Here ontvang. Die hele saak van barmhartigheid en barmhartigheidsdiens kan ook hier geargumenteer word as ondersteuning vir medeverantwoordelikheid vir mekaar. Kennis van barmhartigheidsdiens as gevestigde saak en eienskap van ons Kerk word veronderstel en aanvaar.

4. **Konklusie**

Vanuit die Bybelse tekste wat geensins volledig is nie (daar sou nog baie bygevoeg kon word), kan ons aflei dat gelowiges binne 'n gemeente en binne kerkverband dit as opdrag van die Here het dat ons na mekaar moet omsien en vir mekaar medeverantwoordelik is. Die metafoor van die plantasie spreek ook self. Ons mag nie so op onself fokus dat die geheel beskadig word nie.

Sentrale vergoeding van predikante: Vergadering: 6 Augustus 2018: Dokument/inligting uitgegee op dag van vergadering

Die saak van sentrale vergoeding van predikante is by die 67ste AKV in 2004 aan die hande van twee beskrywingspunte van die Ringe van Vereniging en Maquassi bespreek en afgewys. Enkele van die motiverings wat destyds gebruik is ter motivering van sentrale vergoeding, was onder andere die volgende:

- * *1 Korintiërs 16: 1 tot 4 is 'n duidelike aanduiding van die onderlinge besorgdheid wat gemeentes van die Kerk vir mekaar behoort te koester.*
- * *Die huidige situasie in die Kerk is dat daar talle gemeentes is (nie net klein gemeentes nie) wat dit algaande moeiliker vind om predikantstandplase te onderhou.*
- * *Talle predikante is beroepafwagend, maar word nie beroep nie omdat kleiner gemeentes veral nie die versorging of standplaas kan bekostig nie.*
- * *Talle gemeentes ervaar die gevolge van minder intensiewe of selfs geen geestelike bearbeiding in der mate dat talle lidmate lidmaatskap by ander kerke soek of selfs totaal kerkloos raak, sodat gemeentes selfs tot niet gaan.*

- * *Die saak moet dringend oorweeg word aangesien elke maand of jaar wat verloop meer en meer gemeentes oplewer wat finansieel nie kan oorleef nie.*

Neem in ag dat hierdie argumente gevoer is in 2004 toe die Kerk 113 000 lidmate gehad het teenoor 72 000 van nou (2017), 'n afname van 41 000 in 14 jaar. Dit voorspel nie 'n rooskleurige prentjie vir die toekoms nie. Natuurlik sou sentrale vergoeding onder ideale omstandighede die regte ding wees om te doen. Ideale omstandighede sou wees dat die Kerk se lidmatetal stabiel en selfs groeiend moet wees. Inkomste moet van so 'n aard wees dat almal hulle regmatige bydrae tot die bekostiging van sentrale vergoeding kan bybring.

Risiko's verbonde aan sentrale vergoeding

- * *Die tendens van lidmaatvermindering duur voort, plaas stelsel onder druk.*
- * *Ekonomiese posisie van lidmate degenereer, offergawe neem af.*
- * *Gemeentes onder finansiële druk betaal nie getrou offergawes nie.*
- * *sentrale vergoeding maak van die Kerk die werkgewer met al die risiko's daaraan verbonde.*
- * *Gemeentes betaal nie almal getrou hulle heffings nie, wat maak die Kerk dan? Gaan hy geld leen om salarisse te betaal? In die korporatiewe wêreld is dit miskien nog haalbaar want produksie kan opgeskuif word of nuwe bestellings kan inkomste verhoog, maar in die Kerk verhaal jy baie selde agterstallige skuld.*
- * *Daar is ook enkele voorbeelde van gemeentes wat geld wegsteek ten einde nie hulle kerklike verantwoordelikhede na te kom nie.*
- * *Wie besluit wanneer is 'n gemeente geregtig op 'n standplaas (die gemeente, ringskommissie of Kommissie van die AKV), en wat is die kriteria (is dit getalle, geografiese uitgestrektheid, naaste ander Hervormde erediens of predikant, sosio-ekonomiese- of sosio-maatskaplike omstandighede, potensiele uitbreiding van gemeente)?*
- * *Wat gebeur as 'n gemeente skielik groot demografiese verandering ondergaan (myn wat sluit, grootskaalse verhuising en nog vele meer)?*
- * *Wat gebeur as 'n predikant dalk lyf wegsteek of as gevolg van botsende persoonlikhede net nie geskik is om in 'n bepaalde gemeente suksesvol die bediening te behartig nie.*

Moontlike alternatiewe

Ons kan mekaar stimuleer tot kreatiewe oplossings om gemeentes te ondersteun om bediening te kan bekostig. Oorweeg onder andere die volgende:

- * *Alternatiewe modelle van bediening ('n paar gemeentes kan saamspan en een of meer predikante betrek om 'n bepaalde gebied*

te bedien, vind afsonderlik van gewone offergawe borge vir spesifiek die bediening, oorweeg afstandsbediening).

- * *Visuele en kreatiewe bemerking van gemeentes se behoeftes deur middel van videos, PowerPoint-aanbieding en narratiewe.*
- * *Samewerking met ander kerke.*
- * *Bedieningshulp van sterker gemeentes deur 'n predikant vir sê maar 'n week per maand beskikbaar te stel sonder kostes vir die kleiner of swakker gemeente.*
- * *Ander moontlike opsies.*

Sentrale vergoeding van predikante: Vergadering: 6 Augustus 2018: In antwoord op dokument/inligting uitgegee op dag van vergadering

Neem in ag dat hierdie argumente gevoer is in 2004 toe die Kerk 113 000 lidmate gehad het teenoor 72 000 van nou (2017), 'n afname van 41 000 in 14 jaar. Dit voorspel nie 'n rooskleurige prentjie vir die toekoms nie.

2017 – 2004 = 13 jaar.

113 000 – 72 000 = 38 000 lidmate.

Natuurlik sou sentrale vergoeding onder ideale omstandighede die regte ding wees om te doen. Ideale omstandighede sou wees dat die Kerk se lidmatetal stabiel en selfs groeiend moet wees. Inkomste moet van so 'n aard wees dat almal hulle regmatige bydrae tot die bekostiging van sentrale vergoeding kan bybring.

- * Wat is redes vir afname in lidmaatgetalle?
- * Het iemand van die AKV 'n vraelys opgestel wat aandag hieraan gee?
- * Is daar enige iemand wat kan sê wat die totale koste van die Kerk se uitgawe ten opsigte van predikante is – standplaaskoste en andere?
- * Huidige bydrae per belydende lidmaat.
- * Hoeveel standplase is vakant en wat sou die redes wees?

Die tendens van lidmaatvermindering duur voort, plaas stelsel onder druk.

Wat ek gehoor het met die vergadering is die Kerk vertrou nie sy lidmate nie.

Ekonomiese posisie van lidmate degenerereer, offergawe neem af.

- * My ervaring van Hervormers is as hulle nie reg bedien word nie of hulle geld nie reg spandeer word nie, hulle offergawes weerhou.
- * Wat ook waar is, is dat 'n gemeente met 400 lidmate 'n gegoede gemeente kan wees en 'n ander gemeente met 400 lidmate 'n sukkelende gemeente kan wees.

Gemeentes onder finansiële druk betaal nie getrou offergawes nie.

- * Waarom is hulle onder druk moet die vraag wees.
- * Dis mos logies dat 'n gemeente met 100 lidmate meer gaan sukkel as een met 500 lidmate.
- * Dis juis waarom sentrale vergoeding die regte ding is om te doen, en dit sal ook lei tot groei in die Hervormde Kerk.

Sentrale vergoeding maak van die Kerk die werkgewer met al die risiko's daaraan verbonde.

- * Dit is ongelukkig die pad wat die Kerk sal moet loop.
- * Risiko's is ongelukkig 'n alledaagse realiteit en sal verminder kan word as die vertroue in die Kerk herstel kan word.

Gemeentes betaal nie almal getrou hulle heffings nie, wat maak die Kerk dan? Gaan hy geld leen om salarisse te betaal? In die korporatiewe wêreld is dit miskien nog haalbaar want produksie kan opgeskuif word of nuwe bestellings kan inkomste verhoog, maar in die Kerk verhaal jy baie selde agterstallige skuld.

Hierdie is 'n ongegronde stelling. Die huidige bedeling/bedeling in die Kerk maak dat gemeentes nie daarby kan uitkom nie.

My ervaring van Hervormers is, as hulle nie reg bedien word nie of hulle geld nie reg spandeer word nie hulle, hulle offergawes weerhou.

Daar is ook enkele voorbeelde van gemeentes wat geld wegsteek ten einde nie hulle kerklike verantwoordelikhede na te kom nie.

- * Baie goeie voorbeeld van die verhouding in die Kerk.
- * Hier kan ons dalk verwys na die studentefonds. Word dit net gebruik vir teologiese opleiding? Dan, indien wel, hoekom moet 'n proponent dit terugbetaal as hy afstudeer. Ek kan verstaan as hy dit nie maak nie dat hy dit terug moet betaal. Hy kan eerder 'n Zuma-jaar doen in klein gemeentes.

Wie besluit wanneer is 'n gemeente geregtig op 'n standplaas (die gemeente, ringskommissie of Kommissie van die AKV) en wat is die kriteria (is dit gestelle, geografiese uitgestrektheid, naaste ander Hervormde erediens of predikant, sosio-ekonomiese- of sosio-maatskaplike omstandighede, potensiele uitbreiding van gemeente)?

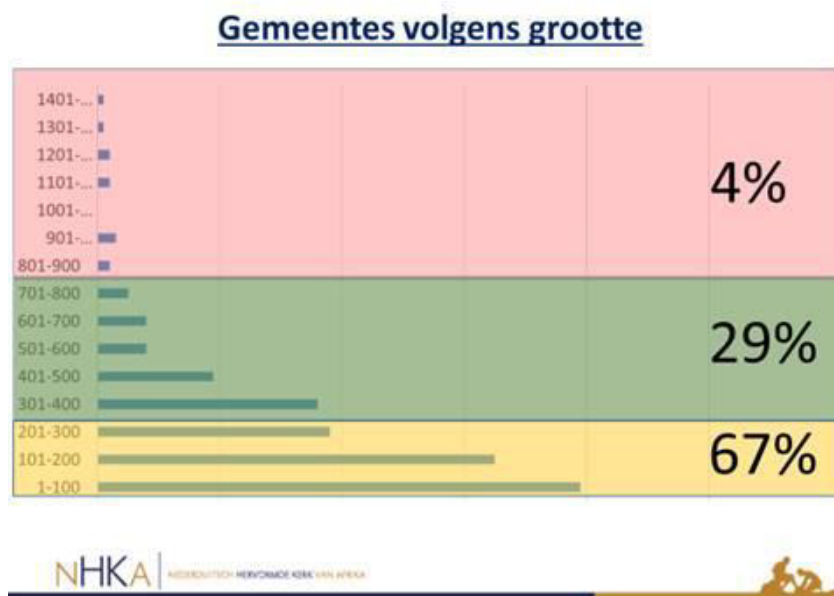
- * Elke lidmaat van die Hervormde Kerk is geregtig op bediening. Hetsy dit onder 'n kameelboom of 'n huis van 'n lidmaat is.
- * Die lewe is nie maklik nie. Die liewe Vader het self gesê jy sal jou brood deur die sweet van jou aangesig verdien.
- * Ek glo daar is 'n oplossing vir al bogenoemde, veral as daar 'n meer positiewe benadering is.

Wat gebeur as 'n gemeente skielik groot demografiese verandering ondergaan (myn wat sluit, grootskaalse verhuising en nog vele meer)?

- * Dit is 'n realiteit, maar omdat daar so 'n moontlikheid mag bestaan, moet geestelike bearbeiding nie verwaarloos word nie.
- * Kyk na ons land en die verval van net binne die gereformeerde domein – die Kerk behoort 'n groter uitreik na eie mense te hê.

Wat gebeur as 'n predikant dalk lyf wegsteek of as gevolg van botsende persoonlikhede net nie geskik is om in 'n bepaalde gemeente suksesvol die bediening te behartig nie?

- * Dissiplinêre optrede moet soos in die normale arbeidsveld geskied en arbeidswetgewing maak voorsiening vir *incapacity*.
- * Ringskommissies kan help met die opsigtaak in gemeentes.

- * Hoeveel standplase is vakant en wat sou die redes wees:
 - ** Van die 4%.
 - ** Van die 29%.
 - ** Van die 67%.

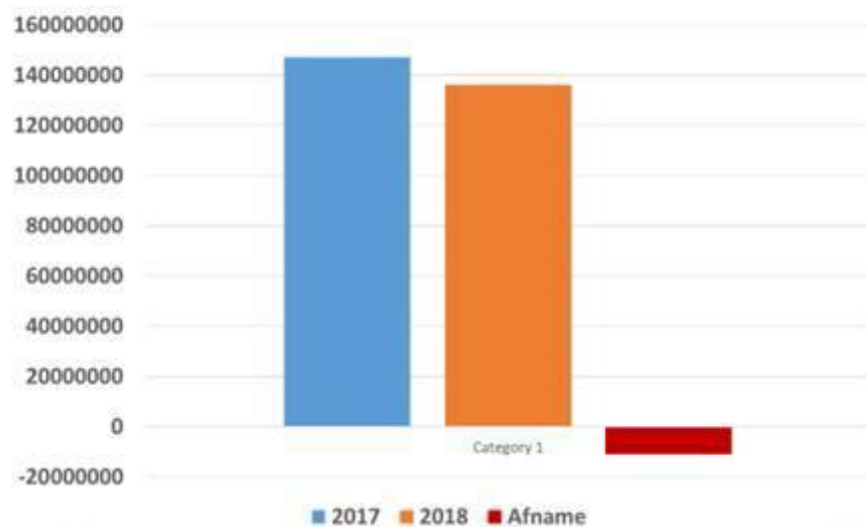
Persentasie lidmate volgens grootte van gemeentes

NHKA | NEDERDUTSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

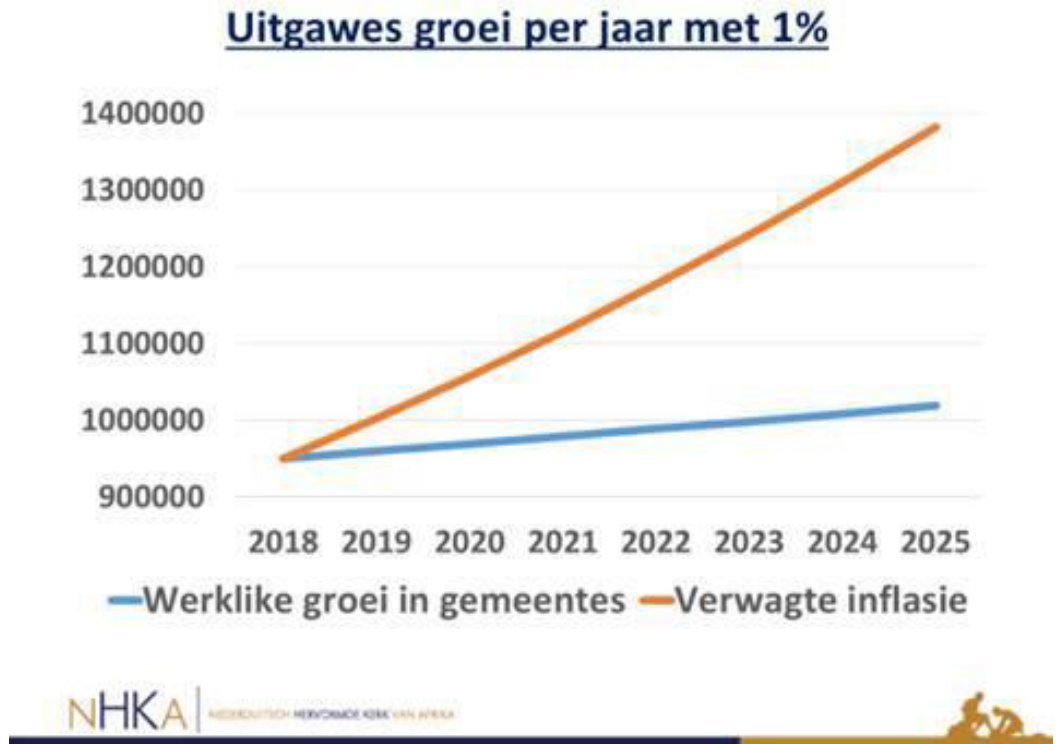
- * Wat ek gehoor het is dat die 35% in die 67% gemeentes geen plek in die groter Kerk het nie. En eintlik net daar is vir pensioenbydraes en heffingsgelde:

Kerkgeld vir Kerkwerk – 2017 tot 2018

NHKA | NEDERDUTSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Sukkel om te verstaan en afbreuk van surplusfondse.

Een van die redes waarom lidmaatgetalle moet groei.

Sentrale vergoeding van predikante: Vergadering: 6 Augustus 2018: My ervaring van die vergadering en dokument/inligting uitgegee op dag:

Hiermee wil ek graag my ervaring met u deel van die vergadering, oor die onderwerp van sentrale vergoeding van predikante wat 6 Augustus 2018 plaasgevind het.

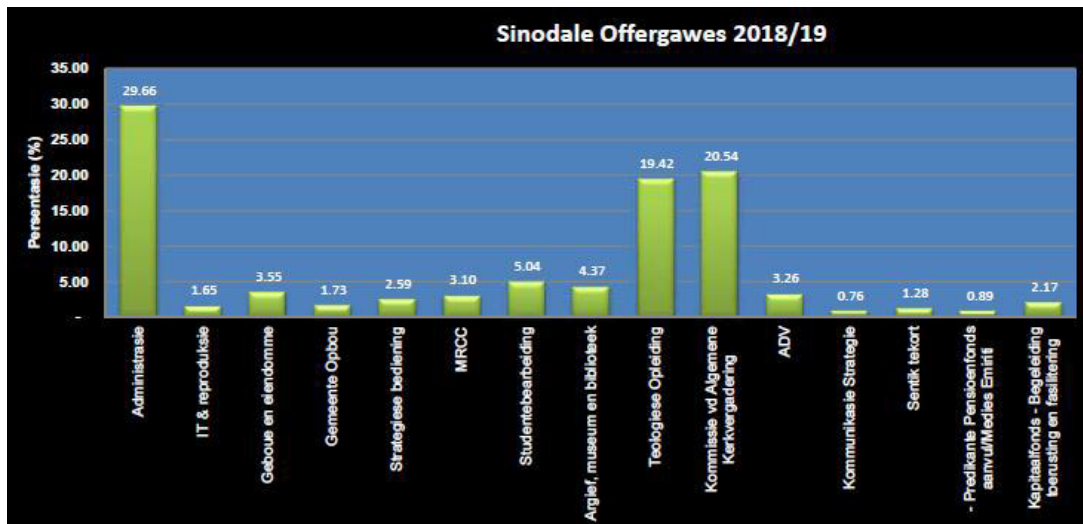
Dit was noemenswaardig om so 'n vergadering in die lewe te roep en ek dink vir die dag was daar predikante van Stellenbosch en Namibië, dalk 'n aanduiding vir die behoefte in die NHKA.

Wat egter vir my bekommer het, was dat die vooropgestelde gedagte van sentrale vergoeding vir predikante reeds vooraf deur die Kommissielede verdoem is, en 'n besluit geneem het om te sê dat dit nie sal werk nie en dat inligting selektief beskikbaar gestel was.

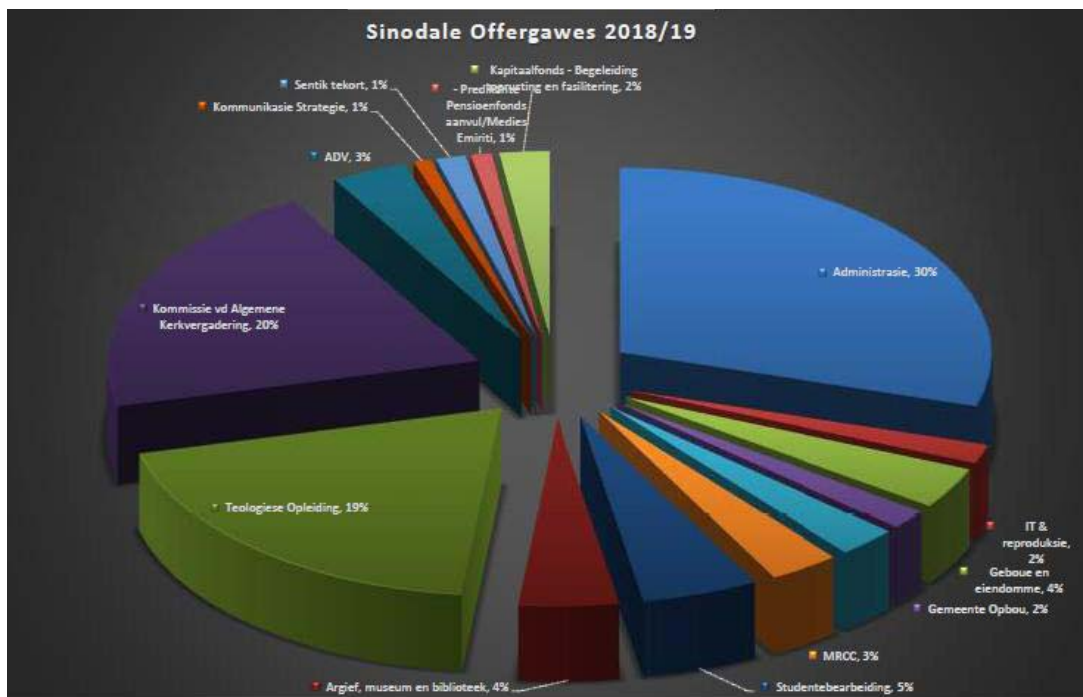
Ek sou graag wou sien wat gedoen kon word om dit te maak werk en meer feitlike inligting te kon ontvang in verband met gemeentes, opsomming van totale huidige finansiële uitgawes, gemeentes vakant, ensomeer. Dit kon dalk lei tot 'n besluit. As gevolg van geen konkrete feite of gebrek daaraan kon geen besluit of voorstel gemaak word nie. Wat dan ook beteken die dag het geen doel gedien nie.

Graag wil ek afbreek wat verkoop was op die dag aan die lede van die vergadering:

Van wat ek gesien en gehoor het. byvoorbeeld

R22 000 000.00.

In die kaasmodel kan ons sien dat die Kerkkantoor en Kommissie van die AKV 50% beslaan wat R11 000 000.00 beloop. Volgende die Teologiese Opleidingsfonds 19% = R41 800 000.00. Studentebearbeiding 5% = R4 400 000.00. As dit studentekoste is wonder ek hoekom hulle nie diens kan doen in die Kerk met 'n Zuma-jaar en met 'n leefbare toelaag en ook hulle studiegeld kwytgeskeld word nie. Immers het die NHKA gemeentelidmate reeds vir hulle betaal. Sal verstaan as hy nie afgestudeer het nie moet hy terug betaal.

Aan gebrek van feite maak ek die volgende aannames:

- * 208 gemeentes.
- * 208 predikante in diens teen 'n gemiddeld van R600 000.00 per jaar = R124 800 000.00.

- * 77 000 gemeentede / R124 800 000.00 = R1 620.78 per jaar.
- * 25 beroepafwagtende predikante R600 000.00 per jaar = R15 000 000.00.
- * 77 000 gemeentede / R15 000 000.00 per jaar = R194.81 per jaar.
- * 77 000 gemeentede / R22 000 000.00 = R285.71 bydrae per lidmaat jaarliks.
- * Totale koste per belydende lidmaat = R2 101.30 per jaar = R175.10 per maand.
- * R175.10 per maand, dit sluit in die subsidiëring van 25 beroepafwagtende predikante wat gestuur word na gemeentes waar daar 'n behoefte bestaan. My gevoel is, as die gesindheid in die Kerk regtig ons Kerk se visie en missie uitleef, die bedrag ook haalbaar is vir 'n boemelaar en bejaarde. Met kollektiewe befondsing is dit moontlik om die Kerk te laat groei, dit gebeur tans in gemeentes waar een gemeentelid meer gee en die een wat nie kan gee nie, uit balanseer (kollektiewe beginsel).
- * Nou kan elke gemeente net sy belydende lidmaatgetalle neem en met die bedrag van R2 101.30 maal en weet sy predikant is versorg, byvoorbeeld:
 - ** $R2\ 101.30 \times 150 = R315\ 195.00$ per jaar en R26 266.25 per maand en R175.00 per lidmaat.
 - ** Onthou dit sou die gemeente met 150 lidmate R600 000.00 kos vir die predikant. Met sentrale vergoeding slegs R315 195.00.
 - ** Hoeveel missionale aktiwiteite kan nie dan met die beskikbare restant van fondse onderneem word nie?

Dan weet jy die predikant is versorg en jy kan jou werk in die wêreld doen.

Oudl Willie Coetzee stel die beskrywingspunt.

Dié beskrywingspunt is ingedien deur die Kuruman-Kombinasie. Die beskrywingspunt het op die ringsvergadering gedien, en daar is met 14 stemme vir en 16 stemme teen besluit dat die ringsvergadering nie die betrokke beskrywingspunt steun nie. Die vergadering het egter ingestem dat die Kuruman Kombinasie tog die beskrywingspunt sal indien en dat die ringsvergadering haar eie beskrywingspunt insake sentrale vergoeding sal indien.

BESKRYWINGSPUNT 78: RAAD VAN FINANSIES

STANDAARDISERING VAN REKENINGKUNDIGE STELSELS

Die NHKA standaardiseer die rekenkundige stelsel wat deur gemeentes gebruik word. Gemeentes kry geleentheid om voor die 73ste AKV oor te skakel na die SAGE 1 rekeningkundige stelsel. Gemeentes wie se oudits vir langer as twee jaar uitstaande is geniet prioriteit, en word deur die Sinodale Dienssentrum bygestaan om die oorskakeling so spoedig moontlik te doen.

Motivering:

Gemeentes het in die verlede redelike vryheid geniet om rekeningkundige stelsels van hulle keuse te gebruik. Sommige van die stelsels laat allerlei risiko's ontstaan, aangesien al die rekeningkundige stelsels nie altyd aan die nodige vereistes voldoen nie. Verdere risiko's soos stelselveroudering, steel of breek van rekenaars, opleiding van nuwe personeel, ensovoorts, is ook uitdagings wat gereeld deur die afdeling Interne Oudit beleef word. Dit gee dan aanleiding dat die auditproses kompliseer en vertraag word. Oordrag van kennis skep ook probleme. SAGE 1 is deeglik nagevors deur die Ouditafdeling en die hoof: finansies. Dit is 'n wolkgebaseerde (*cloud*) stelsel wat voortdurend deur die programmatuureienaar in stand gehou en verbeter word. Gebruikers kry dus die voordeel van 'n stelsel wat relevant is en bly, van enige rekenaar, slimfoon en tablet af toeganklik is, data wat veilig bewaar word en sinodale ondersteuning in die gebruik en opleiding op die stelsel. Lisensiëring is gebaseer op 'n gebruikslisensie wat maandeliks betaalbaar is en deur die Ouditafdeling per rekening gevorder word. Dit bring kontinuïteit en behoort dus gemeentelike en sinodale finansiële bestuur te verbeter.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 79: RAAD VAN FINANSIES

NAKOMINGSBELEID

Die NHKA aanvaar en implementeer die nakomingsbeleid soos deur die Oudit- en Risikokomitee geformuleer, en stel 'n raamwerk daar wat die risikobestuursprosesse en interne beheerstelsels moniteer.

Motivering:

Die nakoming van wette, reëls en regulasies is integraal tot die NHKA se audit- en risikobestuursproses. Die Oudit- en Risikokomitee is verantwoordelik vir 'n behoorlike nakomingsraamwerk en sien toe dat nie-nakoming aangemeld word, en gaan enige wesentliche skending van relevante wetlik gereguleerde vereistes na. Die Kerk voldoen aan hoë etiese standaarde, en 'n nakomingsbeleid is vir die NHKA daargestel om doeltreffendheid en algehele nakoming te moniteer. Die NHKA se nakomingsbeleid en -raamwerk is aan die hand van die beginsels van King IV opgestel. Die bestuur en beheer word in die nakomingsbeleid omskryf om te verseker dat alle relevante wette en praktyke nagekom word.

Vergelyk **BYLAE W**.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 80: RING VAN VEREENIGING

ODUITPROSEDURES EN KOSTESTRUKTUUR BY DIE AFDELING INTERNE OUDIT

Die AKV vra 'n ondersoek aan oor die prosedures wat by die afdeling Interne Oudit gebruik word, ten einde te bepaal of dit in lyn is met die industriestandaard. Hierdie ondersoek moet insluit die tyd wat dit neem om gemeentes se oudit af te handel en die kostestruktuur daaraan verbonde.

Motivering:

- * Daar behoort meer klem gelê te word om te verseker dat interne kontrole by gemeentes in plek is.
- * Die tydperk wat dit neem om oudit af te handel, wat insluit dat twee stelle boeke gehou moet word omdat een stel vir minstens ses maande van die jaar in Pretoria lê, is nie meer haalbaar nie. Dit sluit notuleboeke in.
- * Navrae behoort onmiddellik gedoen te word indien iets onduidelik is en nie eers na ses tot agt maande in 'n brief aan die kerkraad genoem word nie.
- * Sekere belangrike betalings wat nie gedoen is in die verlede nie, is nie duidelik genoeg onder die aandag van kerkrade gebring nie, soos byvoorbeeld betalings wat nie aan SARS gedoen is nie en wat uit die bankstate opgetel kon word. Om net na maande te vra vir 'n rekonsiliasie van die IRP5 en IT3 is nie genoegsaam nie en ook nie dringend genoeg nie.
- * Die kostestruktuur van die ouditfooie saam met die tydperk wat dit neem om die oudit af te handel, veroorsaak dat al meer gemeentes van eksterne ouditeure gebruik maak. Dit het die effek dat die Ouditafdeling se eenheidskostes styg omdat minder gemeentes gediens word. Dit sal uiteindelik dit onhaalbaar duur maak om die oudit by die afdeling Interne Oudit te laat doen.
- * Die ringskommissie word verantwoordelik gehou vir die toesig oor die gemeentes se finansies, maar hulle is die laaste wat daarvan hoor indien daar probleme is.

Ds RJ Rust, die skriba van die Ring van Vereeniging, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 81: RING VAN KROKODILRIVIER

KERKLIKE GOEDERE

Die vergadering besluit om die besluit/beginsel te herroep wat die Raad van Finansies toelaat om rente te hef op gemeentes wat agterstallige sinodale dankoffers het.

Motivering:

Die handeling deur die Raad van Finansies strook nie met die gees van liefde in die Kerk nie. 'n Gemeente wat agterstallig is met hulle sinodale verpligtinge ervaar reeds finansiële druk, en om rente te hef op agterstallige dankoffers – 'n

saak tussen 'n gemeente en die sinodale kantoor – is 'n kontras wat nie Bybels regverdig kan word nie.

Ds HT van der Linde stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 82: RING VAN KROKODILRIVIER

SINODALE DIENSTE

Die vergadering besluit dat – in die lig van die groot finansiële druk op veral kleiner gemeentes – gemeentelike bediening hoër prioriteit geniet as sinodale dienste. Om steeds Sondae die evangelie plaaslik van die kansel te hoor, is 'n groter prioriteit as om sinodale verpligtinge na te kom.

Motivering:

Die Kerk het drasties verander met 'n vermindering van meer as 60 000 belydende lidmate in die laaste 25 jaar. Klein gemeentes, wat veg om oorlewing, moet in plaas van 'n standplaas opsê en steeds sinodale dankoffers te betaal, daardie fondse kan aanwend om nog Sondae 'n prediker op die kansel te hê.

Ds HT van der Linde stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 83: RING VAN OOS-KAAPLAND

TOEKOMS VAN PREDIKANTE IN DIE KERK

- * Die Kerk moet ernstig besin oor die toekoms van predikante in die Kerk. Die deeltydse werkruimte moet herbedink word en mag nie die *status quo* van 'n gemeente bly nie.**
- * Deeltydse predikante moet in staat gestel word om wel voltyds met die bediening besig te wees.**
- * Die Kerk moet saam met deeltydse predikante maniere bedink hoe hulle gehelp kan word om hierdie taak te kan volbring, en die Kerk bied ook op materiële vlak die nodige ondersteuning om dit vir hierdie predikante moontlik te maak om so te bedien.**

Motivering:

In die interaksie van die sinodale liggame met die gemeentes, word daar tans in die NHKA baie klem gelê op die taak van individuele gemeentes om nuut te kyk na die bediening in gemeentes en om daar innoverend te wees, wat goed is, maar faal die NHKA daarin om die nodige hulpbronne beskikbaar te stel om gemeentes prakties te help om hierdie taak te vervul.

Een van die grootste bates wat die NHKA tans tot haar beskikking het, is die veronderstelde hoë mate van vaardighede van predikante, in die werksêreld genoem *menslike kapitaal*. Hierdie bate wat ons het kan egter nie tot die volle potensiaal daarvan aangewend word nie, omdat predikante al meer in deeltydse

werkrumtes moet bedien. Dit beteken dat predikante dikwels 'n tweede beroep moet beoefen wat niks met hul roeping as predikant te make het nie.

Persone wat in deeltydse werkrumtes bedien kan getuig van die geweldige uitdaging wat dit inhou om in 'n gemeente selfs dikwels uitvoerende gesag ten opsigte van finansiële verpligtinge in die gemeente te moet aanvaar. Dit plaas groot druk op die diensdoenende predikant wat gedwing word in baie gevalle om voltyds in die gemeente beskikbaar te wees, en dan nog voltyds 'n ander beroep te beoefen. Die ring kan hulself nie voorstel dat iemand anders in 'n ander bedryf so 'n tipe verantwoordelikheid op hul sal neem op 'n deeltydse basis nie. Die Kerk praat van sogenaamde fidusiële verantwoordelikhede teenoor die gemeente, maar as voorsitter van die kerkraad hou dit 'n enorme risiko vir 'n deeltydse predikant in, aangesien pligte wat weens praktiese redes soms net onuitvoerbaar is – dikwels weens 'n eenvoudige tekort aan tyd – wetlik 'n las op so 'n predikant plaas wat onbillik is. Nog meer hou dit ook 'n geweldige risiko vir die gemeente en die Kerk in.

Een van die belangrikste faktore wat die sukses van 'n organisasie bepaal is die menslike kapitaal tot die beskikking daarvan. Dikwels kan probleme nie opgelos word deur net geld na dit te gooi nie, maar juis die aanwending van die volle mate van vaardighede wat 'n organisasie tot die beskikking daarvan het. Intussen het die Kerk egter maar ongesiens die *status quo* aanvaar dat die Kerk deur deeltydse predikante bedien moet word. Hierdie is 'n ernstige fout. Hoe kan mens die volle talent en gawes van iemand benut as hul nie in die voltydse diens van 'n gemeente of van die Kerk staan nie? Dit behoort altyd eerste opsie te wees. Dit mag egter dalk beteken dat gemeentes en die Kerk meer strategies gaan moet dink oor hoe hulle dit vir 'n predikant moontlik gaan maak om voltyds met die bediening besig te wees.

Die aanvaarding van die *status quo* om met deeltydse predikante in die Kerk te werk, is nie strategies nie. Intendeel, dit dui slegs op die onvermoë van die Kerk om werklik die menslike kapitaal tot haar beskikking ten volle te benut. Dit sou byvoorbeeld meer strategies wees as die Kerk besluit om wel dalk 'n predikant in 'n deeltydse werkrumte te beroep, maar om dan ook die predikant verder met 'n opdrag te belas wat die uitbouing van bediening in die Kerk sal bevorder. Die Kerk sal dit baie goed kan regkry om byvoorbeeld op hierdie wyse aksies wat klem lê op die missionale gerigtheid van die Kerk, te implementeer.

Dit is egter nie die huidige situasie nie. Intendeel. Die ring kan haarself ongelukkig nie beroep op navorsing in die Kerk wat kan wys hoe suksesvol deeltydse bediening in die Kerk is nie, maar dit is dalk iets wat bepaal moet word. Ervaring het egter geleer dat wat tipies in 'n gemeente met 'n deeltydse bediening gebeur of waar werkrumtes afgeskaal word, is dat die gemeente net meer en meer en meer afskaal met die uiteindelijke effek dat slegs die minimum van die bedieningsverantwoordelikhede in 'n gemeente nog plaasvind, daar uiteindelik geen meer werkrumte is nie en dat dit dikwels in 'n gemeente eindig wat eenvoudig ophou bestaan.

Die realiteit is dat geen organisasie suksesvol kan wees sonder die nodige hulpbronne nie. Ons kan nie verby die feit kyk dat die NHKA gekies het om deur predikante, bedienaars van die Woord, bedien te word nie. Die predikante van ons Kerk is opgelei om gemeentes nie net in die Woord te begelei nie, maar ook om gemeentes te lei in hul missionale roeping. Dit is eenvoudig ondenkbaar dat daar aan hierdie belangrike verantwoordelikheid op 'n volhoubare wyse uiting gegee kan word in deeltydse bediening soos wat dit tans geskied.

Verder is daar bekommernis van huidige teologiestudente dat hulle studeer om iets te word wat hulle nooit ten volle sal kan wees nie. Vir die tyd wat teologiestudente spandeer op universiteit en die mate van aanwending van hul vaardighede, verloor die NHKA ongelooflik baie in 'n baie duur belegging vir die Kerk. Dit maak in geen som of logika sin dat die Kerk dit verwag van iemand om ses jaar van hul lewens te spandeer om nooit ten volle hulle roeping te kan uitleef nie. Mens sou dit selfs bietjie onmenslik kon noem.

Mens kan amper nie anders as om te dink aan Jesus se opdrag aan die 72 in Lukas 10 nie. Hy stuur hulle uit en vra hulle om niks saam met hulle te neem nie en aan huis by 'n man van vrede te gaan. Daar moet hulle bly en nie rondgaan van huis tot huis nie, maar daar eet en drink, want die arbeider is sy loon werd. Die vraag is: Hoe verstaan ons hierdie roeping en ons verantwoordelikheid teenoor ons bedienaars van die Woord? Gun ons hulle die geleentheid om deur ons as Kerk ontvang te word en sonder dat hulle van huis tot huis hoef te gaan om iets te kry om te eet, te bedien? Gun ons hulle werklik die geleentheid om hul roeping uit te leef as ons dit aanvaar dat hulle maar op 'n deelydse basis een voet in 'n ander professie en een voet in die Kerk moet werk?

Die Kerk sal strategies moet besin oor hoe die Kerk dit vir predikante moontlik kan maak om voltyds met die bediening besig te wees. Dit beteken nie noodwendig dat 'n predikant net in 'n gemeente bedien nie, soos vroeër genoem. Dit sal die Kerk tot groot voordeel strek as ons kollektief kan toesien dat daar waar 'n predikant ook die behoefte het om byvoorbeeld op 'n ander wyse soos deur media te bedien, hul in staat gestel sal word om hul aandag ook daaraan te kan gee. Dit sal ook vir die Kerk 'n bate wees indien ons predikante wat die behoefte het om deur barmhartigheidswerk mense se harte te raak en 'n verskil te maak in ons gemeenskappe in die land en in elke plek waar die NHKA bedien, in staat gestel word om dit te kan doen. Ons gaan dit nie regkry as ons maar aanvaar dat 'n predikant deelydse voltyds in 'n gemeente moet werk en dan nog 'n totaal ander beroep op 'n voltydse basis moet beoefen nie. Ons bied dan nie vir hulle die plek van vrede wat hulle nodig het om hulself uit te leef in terme van hul roeping nie. Ons moet daaraan aandag gee, nou eerder as later. Die koste vir die Kerk gaan baie hoog wees. Die effek van te laat aksie neem en waarvan ons nou al effekte kan waarneem is

- * predikante wat die Kerk teen 'n merkwaardige tempo verlaat.
- * predikante wat al hoe meer aan uitbranding lei.
- * erodering van lidmate, omdat hulle al hoe meer gediskonnekteer voel van die gemeente waar bediening kwyn namate afskaling voortgaan.
- * erodering van die gemeente se kapasiteit tot geloofsgroei.

Ds CP van der Walt, die skriba van die Ring van Oos-Kaapland, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 84: RING VAN TRICHARDTSFONTEIN

AFWENTELING VAN GESAG NA RINGSKOMMISSIES

Die Ring van Trichardtsfontein versoek 'n duidelik uiteengesette gesagstruktuur met duidelik uiteengesette verantwoordelikhede. Alle

wetlike verantwoordelikhede moet uitgestippel word en nie net deur sekere kenners geïnterpreteer kan word nie.

Motivering:

Die Ring van Trichardtsfontein het hierdie afwenteling baie negatief beleef. Alle verpligtinge is nagekom op grondvlak met kennis van en inaggenome die konteks van die omstandighede van gemeentes en leraars ter plaatse. Die werk is telkens ondermyn deur lidmate en amptenare, en selfs 'n leraar wat self sake met verbygaan van die ringskommissie direk aan die tafel van die Kommissie van die AKV laat hanteer.

Ds PJ Wolmarans, die voorsitter van die Ring van Trichardtsfontein, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 85: RAAD VAN FINANSIES

GEBRUIK VAN KLANK- EN VIDEOSTROMING TYDENS DEELNAME AAN VERGADERINGS

Die vergadering spreek hom positief daaroor uit dat verkose lede wat vergaderings per klank- of videostroming bywoon, deel van die kworum van 'n vergadering uitmaak en dus ook stemgeregtig is.

Motivering:

By heelwat vergaderings het dit algemene gebruik geword dat lede van klank- en videokonferensiefasiliteite gebruik maak om aan vergaderings deel te neem. Die fasiliteite wat in die Raadsaal by Gemeente Philadelphia geïnstalleer is, is 'n voorbeeld daarvan. Hierdie gebruik is waarskynlik ook besig om op ander plekke in die Kerk te vestig. Dit is 'n koste-effektiewe wyse om vergadering te hou en kan ook tot sinvolle vergaderings lei, aangesien die nodige kundigheid oor sekere sake daardeur bekom kan word.

Daar het egter al twyfel ontstaan oor die vraag of verkose lede van 'n vergadering deel van die kworum van 'n vergadering uitmaak indien hulle nie fisies teenwoordig is nie. Die mening is dat die sekundi dan teenwoordig moet wees. Kontinuiteit en kundigheid is egter van groot waarde by spesifieke vergaderings. Die Raad van Finansies is van mening dat diesulkes wel deel van die kworum behoort te vorm en daarom ook stemgeregtig is. Die Raad voorsien dat bywoning deur middel van klank- en videokonferensiefasiliteite in die toekoms in elk geval sal toeneem, en dat alle twyfel daarom uit die weg geruim moet word.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

BESKRYWINGSPUNT 86: RAAD VAN FINANSIES

GEBRUIK VAN E-POS EN ANDER ELEKTRONIESE KOMMUNIKASIE-MIDDELE VIR BESLUITNEMING

Die Kommissie van die AKV bepaal riglyne waarvolgens lede van vergaderings per e-pos en ander elektroniese kommunikasiemiddele besluite kan neem sonder dat hulle fisies per vergadering byeenkom.

Motivering:

Heelwat besluite deur kerklike vergaderings word per e-pos en selfs langs ander weë soos WhatsApp geneem. Dit is reeds 'n gegewe en soos mense meer vertrouwd raak met tegnologie en soos wat moontlikhede toeneem, gaan dit in die toekoms nog meer algemeen word. Sonder duidelike riglyne oor die wyse waarop dit behoort te gebeur, kan dit lastighede tot gevolg hê. Die gebruik behoort ter wille van tyd- en kostebesparing aangemoedig te word.

Ds CEC Hertzog, die voorsitter van die Raad van Finansies, stel die beskrywingspunt.

4.5 GOEDKEURING VAN DIE REGLEMENTEBUNDEL

Vergelyk **BYLAE X**.

Vir bespreking en besluit.

4.6 FINALE GOEDKEURING VAN DIE BEGROTING

Vergelyk **BYLAE Y**.

Vir bespreking en besluit.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

DEEL 4

Afsluiting van erediens
met Nagmaal

22-26 September 2019

DANKBETUIGINGS

FORMELE AFSLUITING

Die voorsitter sluit die vergadering af met Skriflesing, nagmaalbediening, samesang en gebed onder leiding van die nuwe voorsitter.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Erediens
Kinders se deelname aan die Nagmaal

BYLAE A

**STUDIESTUK 1: PROF J BUITENDAG: DEPARTEMENT DOGMATIEK- EN
CHRISTELIKE ETIEK, UNIVERSITEIT VAN PRETORIA**

Saam een liggaam (1 Korintiërs 10: 17): Deelname van kinders aan die Nagmaal

1. INLEIDING

Wanneer die Kerk oor die Nagmaal praat, is dit 'n ernstige saak. Dit raak die hart van kerkwees. In die Nagmaal is die Kerk werklik kerk. Die gemeenskap wat hier geaktualiseer word, is prolepties van die nuwe hemel en die nuwe aarde. Vanuit die Nagmaal belewe die gemeente sy eenheid met Christus asook sy roeping in die wêreld. Verlede, hede en toekoms versmelt met die Nagmaal as nie net 'n bloot namekaar nie, maar 'n *metmekaar* en *inmekaar*. Die gemeente *dink* dus terug, *ervaar* nou en *sien uit*. Tyd en ewigheid skuif met ander woorde oormekaar. Vanweë die opstanding van Christus word die kruisgebeure in dankbaarheid en in vreugde gedeel. Dit bind gelowiges aan Christus en dus aan mekaar. Daarom is die vraag na die toelating van ook verbondskinders tot die Nagmaal so dwingend. Die keuses (*sic*) wat hier gemaak word, het direkte uitwerking op totale kerkwees. Daarom kan geen kerk die onderhawige vraag terloops hanteer nie. Die definisie van die *saam een liggaam* [1 Korintiërs 10: 17] word hier met ander woorde deur die Kerk geprofileer.

Die appèl om gedoopte kinders tot die Nagmaal toe te laat is reeds vir etlike dekades aktueel. Van Aarde (1991: 710) het tien jaar gelede al gepleit dat die NHKA opdrag moet gee dat ondersoek na die *kinderkommunie* gedoen moet word. Die WRK het by monde van die komitee *Faith and Order* ook in 1981 'n verslag uitgebring met die titel, ... *Und wehret ihnen nicht! Ein ökumenisches Plädoyer für die Zulassung von Kindern zum Abendmahl*, waarin Nagmaal aan verbondskinders bepleit word (Müller-Fahrenheit 1981). Dit is gebaseer op die nog vroeëre standpunt van die Louvain-konferensie in 1971. Ek wil met Koekemoer (1999: 6) hartlik saamgaan dat die NHKA nie 'n *pad van verwarring* in hierdie opsig sal loop nie. Tot tyd en wyl die Kerk sy studie oor die Nagmaal klaar gedoen het, moet ons die gebruik wat tans bestaan, eerbiedig. Wat hier volg is 'n *prinsipiële besinning* oor die Nagmaal met die oog op die plek van die verbondskind aan die tafel van die Here.

2. HISTORIESE VERLOOP

Die historiese verloop beteken ook seer sekerlik nie dat die geskiedenis nou *norma fidei* of *regula fidei* in hierdie aangeleentheid word nie. Eerder gaan dit om sekere tersaaklike argumente wat in die geskiedenis gebruik is. Ons moet tog nie weer by 'n nul punt in ons nadenke hieroor begin nie! Of soos Van Ruler (1972: 111) dit mooi stel: *Wie christelik wil denken en handeln, krijgt in het heden en met het oog op de toekomst altijd het verleden en in die zin de traditie tegenover zich*. Dit is allermens my bedoeling om nou 'n volledige historiese weergawe van die geskiedenis van die voor- en teëstanders vir kindernagmaal, weer te gee. Heelwat literatuur is wel hieroor beskikbaar.

Dit is haas algemene kennis dat die *Vierde Lateraanse Konsilie* in 1215 die Nagmaal vir dopelinge wat nie die *jare van onderskeiding* (*anni discretionis*) bereik het nie, nagmaaldeelname ontsê het (Schaff 1889: 151; Sell 1986: 529, en andere). Die *Konsilie van Trente* het ook later hierdie besluit bevestig en as *canon* vasgelê. Die rede vir die ontsegging is dat by die Konsilie (*Canon 21.VII*) besluit is dat die konfirmasie en die doop [2 Die woord *doop* verwys regdeur hierdie artikel na *suigelingsdoop* soos algemeen verstaan in die reformatoriese verbondsteologie] heeltemal geskei moet word, en dat ook eersgenoemde 'n sakrament is wat die biskop alleen kon bedien. Die ouderdom vir konfirmasie (of vormsel) is ook bepaal as *naby adolensensie* en dit het toe eventueel nagmaaldeelname voorafgegaan. Maar daar is

ook 'n tweede rede waarom die Rooms-Katolieke Kerk die gebruik van suigelingsnagmaal beëindig het. Met die invoering van die leerstuk van die transsubstansiasie (Konsilie van Trente, 13.IV), waar Christus *realiter* in die elemente teenwoordig sou wees en 'n kleintjie waarskynlik kon kwyl met die wyn en die gepaardgaande oneer aan die liggaam van Christus, is Nagmaal derhalwe van kleintjies weerhou (Van Wyk 1996: 30; Sell 1986: 529; Senn 1983: 222). Kinders voor hierdie ouderdom (*anni discretionis*) – ongeveer sewe jaar – word daarom uitgesluit. Tog is dit belangrik om op die woordgebruik van die Konsilie te let. Kinders is nie belet nie, maar slegs *nie verplig* om aan die Nagmaal deel te hê nie: *Finally, this same holy Synod teaches that little children, who have not attained to the use of reason, are not by necessity obliged to the sacramental communion of the Eucharist ...* Dit word eers deur pous Eugenius IV in *Exultate Deo* van 22 November 1439 in die Westerse kerk verbied (Pont 1999: 2). Pous Pius X het dit toe weer in 1910 ingestel. Die vraag is nou natuurlik *wanneer* die suigelings- of kindernagmaal dan begin het. Dit moet direk met die suigelingsdoop in verband gebring word en wel so dat dit *in navolging van die suigelingsdoop* plaasgevind het (Van Wyk 1996: 307; Clasen 1989: 148 tot 152), alhoewel *heelwat later* (Beckwith 1976: 125). Met ander woorde, soos ons weet dat die suigelingsdoop eers in die tweede eeu sy beslag gekry het (Irenaeus 180), het die suigelingsnagmaal nog later gevolg. So ken die *Didache* nog net die Doop vir volwassenes en die Nagmaal vir volwassenes (Danzfuss 1998:52). Sell (1986: 528) en ander wys daarop dat Cyprianus eers in 251 praat van gedoopte kinders wat Nagmaal kon gebruik en vir Augustinus was dit vry algemene gebruik. (In die Oosterse kerk is dit vandag nog algemene gebruik.) Maar die punt is, suigelingsnagmaal was teologies begrond in die suigelingsdoop. Die reformatore het met hulle hervormings egter nie die suigelingsnagmaal herstel nie, maar wel die konfirmasie (en ook nog vier ander) as sakrament verwerp. Ook Calvyn (*N.16.30*) [3 Kyk die elektroniese weergawe van *Logos Library Systems Inc.* C vir die Institusie] het die suigelingsnagmaal afgewys en sê selfs in sy Institusie dat dit *gif* vir klein kinders is!

Wat is die huidige toedrag van Nagmaal aan dooplidmate in kerke wêreldwyd? In Duitsland word dit sedert die vroeë tagtigerjare by bepaalde sinodes van die Evangeliese Kerk in Duitsland (EKD) toegelaat (EKD s a; vergelyk Prins 1994: 309). Dit is ook algemene gebruik by die Evangeliese Kerke van die Unie (EKU) asook die Verenigde Evangeliese Lutherse Kerk (VELKD). Daar word selfs voorsiening vir ongedooptes by die Nagmaal gemaak deur handoplegging en seën *sonder* die nagmaalselemente (EKU 1999: 43):

Getaufte Kinder können nach gliedkirchlichem Recht in Begleitung ihre.

Eltern oder anderer christlicher Bezugspersonen am Abendmahl teilnehmen, wenn sie imstande sind, in der ihnen gemäßen Weise die Gabe des Abendmahls zu erfassen, und entsprechend darauf vorbereitet werden. Kinder und Ungetaufte können durch Handauflegung mit einem Segenswort in die Gemeinschaft einbezogen werden.

Ander Lutherse kerke wat kinders toelaat, is onder andere dié in Denemarke, Finland, Noorweë en Noord-Amerika (Müller-Fahrenholz 1981: 99 tot 103). Interessant is dat in Switserland daar toenemend ongedoopte kinders in die kerk is – waarskynlik ook omdat Karl Barth die kinderdoop verwerp het – en daarom is die onderhawige problematiek daar nie so aktueel nie. Dansfuzz (1998: 125) meen dat die volgorde van eers Nagmaal en dan Doop, hier dan ideaal is. Sowel die Hervormde Kerk as die Gereformeerde Kerke in Nederland laat dooplidmate toe tot die Nagmaal (Danzfuss 1998: 121). Ander kerke wat dit ook toelaat, is die Presbiteriaanse Kerk in Noord-Amerika, die Lutherse Kerk in Amerika, die *United Presbyterian Church* in Amerika. Hier te lande is dit praktyk in minstens die NGK en die Metodiste Kerk.

3. UITGANGSPUNT

Die Nagmaal is deur God geskenk ten einde gemeenskap met Christus deur bemiddeling van die Heilige Gees te bewerk. Met hierdie geestelike maaltyd word die geloof gevoed en versterk deur die liggaam en bloed van Christus. Deur die werking van die Gees word die Nagmaal 'n voorsmaak van die komende koninkryk. Dit beteken dan die volgende:

- * Dankbaarheid teenoor God vir alles wat deur sy skepping- en verlossingswerk teweeggebring is.
- * Herinnering aan die enige en unieke verlossingsdaad van Christus aan die kruis waaraan die gelowiges bewustelik deel.
- * Smeking deur die Heilige Gees dat God se beloftes van versoening en geregtigheid in hierdie lewe – maar veral in die ewige lewe – realiseer.
- * Gemeenskap met Christus en met ander gelowiges waardeur 'n eenheid ervaar word wat tyd en plek transendeer.
- * Feesviering wat met vreugde en opgewondenheid die volle omvang van die koninkryk afwag.
- * Versterking van geloof.

Die *communio sanctorum* van die Nagmaal is nie 'n ander gemeenskap as dié van die Doop nie. Daarom moet die enge verbondenheid tussen Doop en Nagmaal altyd sterk beklemtoon word en geen *derde* moet daar tussenin toegelaat word nie. Alhoewel die suigelingsnagmaal binne hierdie verstaanshorison problematies blyk te wees, is dit duidelik dat sake soos *ouderdom vir toelating* en die *openbare geloofsbelydenis* (aannemingspraktyk of konfirmasie) van kerke nie van *prinsipiële aard* vir hierdie argument durf wees nie. Geloof en geloof alleen is die bedding vir die gesprek. Anders gesê, ons het hier *nie* met 'n argument te doen van volwassenenagmaal teenoor kindernagmaal nie – daar kan maar net een Nagmaal wees – maar of Nagmaal ontvang mag word voordat geloofsbelydenis plaasvind? Of nog anders gesê, mag enige ander *toelatingsvereiste* vir die Nagmaal geld as alleen die Doop?

4. DIE HOOFARGUMENTE

4.1 OPENBARE GELOOFSBELYDENIS AS TOELATINGSVEREISTE TOT DIE NAGMAAL

Die argumente wat hier gebruik word is taamlik algemeen, en eenstemmigheid bestaan oor die meeste sake. Bavinck (1930: 560 en 561) vorm die basis van byvoorbeeld die argument in die NGK se agenda van die tiende Algemene Sinode (1998: 116) om hierdie oortuiging te motiveer:

- * Daar is in die Ou Testament groot verskil tussen die besnydenis en die Pasga. Laasgenoemde was later en was (na die ballingskap) nie vir kinders bedoel nie.
- * Daar is in die Nuwe Testament groot verskil tussen Doop en Nagmaal. Dit staan tot mekaar soos *passief* en *aktief*. Wat van die een geld, is nie noodwendig van toepassing op die ander nie.
- * Die eerste Nagmaal het slegs uit volwassenes bestaan.

- * Die nagmaalganger moet 1 Korintiërs 11 se *vereistes* kan nakom: *Ondersoek, neem, dink daaraan en onderskei*.
- * Kinders wat nie Nagmaal vier nie, ontbeer in elk geval geen weldade van die verbond nie.
- * En bykomend (Senn 1983: 227): Nagmaal is nie heilsnoodsaaklik nie. Dat dit heilsnoodsaaklik sou wees, berus op 'n verkeerde eksegeese van Johannes 6: 53 (4 *Maar Jesus se vir hulle: Dit verseker Ek julle: As julle nie die liggaam van die Seun van die mens eet en sy bloed drink nie, het julle nie die lewe in julle nie ...*).

4.2 DOOP AS TOELATINGSVEREISTE TOT DIE NAGMAAL

Uiteraard is hierdie argumente heelwat meer uiteenlopend, maar die volgende bied ongeveer die spektrum:

- * 1 Korintiërs 11: 27 se *ongepaste gebruik* verwys nie na mense nie, maar na 'n *aktiwiteit of wyse* van gebruik. Sommige Korintiërs het met Nagmaal oorhaastig opgetree en te veel gedrink of geëet. Niemand is egter die Nagmaal *belet* nie.
- * Die *kennis* wat die Heidelbergse Kategismus veronderstel in Vraag en Antwoord 81 en 82, sluit kinders tog nie uit nie. Dit sou byvoorbeeld *swaksinniges* permanent uitskakel.
- * Die instelling van die Nagmaal het weliswaar nie kinders teenwoordig gehad nie, maar ook nie vrouens nie!
- * Die verbond word so verstaan dat kinders in alle opsigte deel van die liggaam van Christus is. Wat van die Doop waar is, is van die Nagmaal dus ook waar.
- * Jesus het juis vir die randfigure van die samelewing gekom: Tollenaars, hoereerders en ook vrouens ... *en kinders*.
- * Die sakramente werk nie *ex opere operato* nie en geen magiese werking vind plaas nie. Die kind moet (net soos die volwassene) vanuit geloof hieraan deel. As die geloof met Doop *plaasbekledend* geïnterpreteer kan word, hoekom nie ook met die Nagmaal nie?
- * Kinders het in Oud-Israel wel deel aan die feeste gehad, soos die Pasga.
- * Nagmaal versterk geloof en daaraan het kinders 'n ewe groot behoefte as volwassenes.
- * Kinders is psigologies baie ontvanklik vir die solidariteit en simboliek wat juis in die Nagmaal na vore kom.
- * Ons leef nie meer in 'n tyd waar volwassenes (veral mans) domineer nie.

4.3 BEGRIPVERHELDERING

4.3.1 WYSES VAN NAGMAALBEDIENING AAN KINDERS

Die volgende is voorbeelde uit die geskiedenis van hoe Nagmaal wel aan kinders bedien is. Dit is maklik om kritiek hierop te gee:

* *Suigelingsnagmaal*

Suigelingsnagmaal is 'n spesifieke vorm van kindernagmaal. Babas – gewoonlik direk na hulle doop – word hiertoe toegelaat. Die priester het sy vinger in die wyn gesteeek waarna dit in die baba se mond gedruk is (Dienst 1959: 1284).

* *Kindernagmaal*

Dit kan verstaan word, soos in die geval van kinderkerk, dat dit 'n *aparte* aktiwiteit van dié van die (hoof-)Nagmaal in die erediens is. Na alle waarskynlikheid het Augustinus (354 tot 430 nC) so 'n spesiale kindernagmaal geken (Dienst 1959: 1284).

* *Gesinsnagmaal*

'n Direkte parallel word met die kinderdoop getrek. Daar word sterk geleun op die verantwoordelikheid van die ouer om die kind hierin te begelei. Saam kom hulle na die nagmaalstafel toe.

* *Kindernagmaal sonder openbare geloofsbelydenis*

Die toelaatbare ouderdom word gewoonlik gestel op begin skoolgaande ouderdom, soos die besluit van NGK ook bepaal. Formele kategese of belydenis word glad nie vereis nie.

* *Kindernagmaal met 'n kinderbelydenis*

Dit is tans die posisie van byvoorbeeld die EKD in Westfalen wat sekere voorskrifte stel wat die kind moet nakom (Prins 1994: 310). Dit is gewoonlik baie informeel [5 Danzfuss (1998: 3) noem voorbeelde in NO gemeentes waar kinders eers net met die kop moet knik dat hulle in Jesus glo, voordat hulle Nagmaal mag gebruik; ander gemeentes weer laat die kinders op kaartjies hulle name met mooi Bybelversies voor die tyd skryf] en dus nie amptelik nie.

4.3.2 OOP OF TOE KOMMUNIE?

Moltmann (1975: 272) verstaan die Nagmaal as *so oop soos die uitgestrekte hande van Christus aan die kruis*. Nie alleen is die uitnodiging volgens horn kerklik oop nie, maar ook *wêreld* oop:

Die Offenheit der Einladung des Gekreuzigten zu seinem Mahl und seiner Gemeinschaft reicht über die Konfessionsgrenzen hinaus. Sie reicht auch über die Grenzen der Christenheit hinaus, denn sie richtet sich an 'alle Völker' und an die 'Sünder und Zöllner' zuerst.

Beker en Hasselaar (1987: 207) sê op grond van Marcus Barth se nagmaalnavorsing, dat niemand met die Here kan eet en drink sonder dat die sondaars betrek word nie. Van Eck (1995: 1121) stem hiermee saam: *Vir die Markaanse Jesus was maaltye ook 'n simbool, maar 'n simbool van die teenwoordigheid van God by alle mense. Daarom was Jesus se maaltye oop, almal was welkom, insluitend die 'sondaars en tollenaars' van sy tyd. Niemand is weggegewys nie. Almal kon deel word van 'n gemeenskap van liefde, diens gelykheid, gasvryheid, solidariteit, geen diskriminasie en vrye toegang tot God.*

Alhoewel daar seer sekerlik 'n groot gemene deler tussen die Nagmaal en die *maaltye van Jesus* bestaan, lyk hulle kongruensie nie resloos te wees nie en vir die argument waarskynlik nie deurslaggewend nie. 1 Korintiërs 11 skep die indruk dat geloof 'n *sine qua non* vir die Nagmaal is. Min teoloë verskil hieroor. Jeremias (1976: 137) meen dan ook dat die heiligheid van die Nagmaal (se instellings-woorde) in die eerste eeu gewaarborg moes word deur bepaalde esoteriese elemente wat soos tradisielae in die nagmaalsliturgie teenwoordig is. Dit is 'n maal *van* ingewydes, alhoewel 'n maal *vir* die mense van die wêreld [6 *Hy sê vir hulle: Dit is my bloed, die bloed waardeur die verbond beseël word en wat vir baie mense vergiet word* (Markus 14: 24).] (Jeremias 1976: 231).

Die NHKA (1997: 81) bepaal in Ordinansie 5.2.2 van sy Kerkorde dat na die Nagmaal genooi word, *belydende lidmate ... van kerke met dieselfde belydenis ... op eie verantwoordelikheid ... met voorwaarde dat hulle in hulle eie gemeentes dieselfde voorreg geniet*. Dit is dus duidelik dat benewens geloof, *openbare belydenis van geloof* vereis word. Veral belangrik is dat diesulkes van kerke *met dieselfde belydenis* op eie verantwoordelikheid ook welkom is. Dit is nogal nodig om te bepaal wat *met dieselfde belydenis* bedoel word. Ek het die indruk dat die Kerkorde van die NHKA onderskei tussen *belydenis* en *belydenisskrifte*, en met die verantwoordelikheid op die nagmaalganger en nie op die ouderlinge as sodanig nie, kom dit voor of die NHKA se Nagmaal in beginsel oop is vir *alle belydende Christene*. Alhoewel Pont (1999: 5) dit betreur, meen ek hy stem met hierdie afleiding saam wanneer hy van die Kerk sê: *So gebeur dit dat die selftug op die voorgrond kom en die opsig en tug van die ouderlinge vir 'n rits van oppervlakkige en nie-Bybelse redes op die agtergrond gestoot en negeer word*.

4.4 ANALISE VAN DIE ARGUMENTE

In sy *Memorandum oor die Kindernagmaal* meen Pont (1999a: 1, 8) dat 'n betoog ten gunste van verbondskinders aan die nagmaalstafel, in der waarheid neerkom op *sosiologiese argumente*, en dat die Bybel daardeur ondergeskik gestel word – veral verwysende na die NGK se verslae in hierdie verband. Dit stel hy teenoor *Skriftuurlike gronde* (Pont 1997a: 11) en meen dat die basis vir kindernagmaal dan *nogal smal* word.

Theron (1994: 99) aan die ander kant meen egter dat ons hier in der waarheid met 'n vraag van 'n *objektiewe* of 'n *subjektiewe* verstaan van die heil te doen het. Kinders word van die tafel weerhou omdat die individuele gelowige aan bepaalde geloofsvereistes moet voldoen. Maar wanneer kinders wel aan die tafel toegelaat word, word daardie eenheid as die liggaam van die Here gesien wat inklusief in die gemeente verstaan word. Dalk is Clasen (1989: 219) nie so ver verkeerd as hy in sy proefskrif oor die kinderkommunie tot die gevolgtrekking kom dat *nog die Bybel, nog die geskiedenis [bied] dus 'n klinkklare antwoord op die vraag of kinders aan die nagmaal mag deelneem of nie*.

In sy BD-skripsie stem ook Lombard (1983: 18) saam dat die Nuwe Testament geen direkte antwoord op hierdie problematiek bied nie. Persoonlik sou ek veel eerder hiermee kon saamgaan as met die gevolgtrekking van 'n ander promovendus oor hierdie onderwerp die afgelope klompie jaar aan UP, Dansfuzz (1998), veral soos hy konkludeer in *Die Kerkblad* (aangehaal deur Pont 1999b: 7): *... dat die kindernagmaal wel by die Arminiaanse, Roomse en die Oosterse sinergistiese soteriologie kan inpas, maar beslis nie by die gereformeerde beskouing van die verlossingsleer nie*.

Calvyn se standpunt vra egter ook pertinente aandag. Juis hierdie woord *gif* wat hy meen die Nagmaal vir kleintjies inhou, laat mens wonder hoe onbevange Calvyn hier

geredeneer het. Kon hy dalk iets van 'n magiese werking in die nagmaalselemente veronderstel het? Die hele beredenering van Calvyn oor die kindernagmaal laat die wenkbroue lig. Die agtergrond van hierdie genoemde paragraaf (IV.16.30) in sy Institusie is die Anabaptiste se redenasie dat suigelingsdoop *moet* lei na suigelingsnagmaal. En dit wil Calvyn nie. Hy was ook maar kind van sy tyd (vanweë Trente) en het dus die suigelingsnagmaal verwerp. Maar daar is tog 'n tempering by Calvyn in hierdie verband te bespeur. Genoemde paragraaf teen Servet het hy in 1539 geskryf, maar in sy 1543 uitgawe van vier jaar later, voeg hy 'n sinnetjie in dieselfde paragraaf by wat lees: *In die kerk van ouds het dit weliswaar herhaaldelik gebeur (dat kindertjies ook in die nagmaal gedeel het) soos uit Cyprianus en Augustinus se werke blyk, maar hierdie gebruik het tereg in onbruik verval.* Hy kon natuurlik nie toe meer sy argument teen die Wederdopers wysig nie, maar dit is 'n ope vraag of hy dieselfde logika ter verdediging van die suigelingsdoop sou volg as hy Cyprianus en Augustinus voor sy betoog teen Servet gelees het (Sell 1986: 530). Ek wil saam met Theron (1994: 302) wonder of Calvyn hier suiwer teologiseer. Sy argument is dat soos die besnydenis die Doop voorafgaan, die Pasga weer die Nagmaal voorafgaan, en *daarom* is onderskeidingsvermoë noodsaaklik vir Nagmaal.

Dit is opmerklik dat Calvyn die Pasga verstaan het, nie soos met die instelling daarvan in Exodus 12 en tot by die ballingskap toe dit 'n gesinsaangeleentheid was nie, maar eerder soos dit in *Jesus se tyd* gevier was, naamlik dat kinders eers vanaf verstaansouderdom (13 jaar) daaraan kon deel (lees Lukas 2: 41 en 42 in hierdie verband). Beckwith (1976: 140) wys ook op sowel die Fariseërs se *Mishnah* as die Esseners se *Gemeenskapsrol* dat duidelike aanduidings bestaan het dat kinders eers vanaf twaalf jaar verantwoordelikheid vir Wetsgehoorsaamheid kon opneem, en dat volwassenheid eers op 20 jaar gereken word. Hy meen dit was die ballingskap wat die Jode genoop het om stiptelikheid in die Wet in alle erns te bevorder, en daarom is kleintjies later van die Pasga weerhou (Beckwith 1976: 140).

Die fout wat Calvyn gemaak het in sy argument teen die Anabaptiste is dat hy die tweede gebruik van die sakrament (IV.14.19), naamlik die verkondigingselement, nou die voorwaarde maak (Theron 1994: 302). Presies dit waarvan hy die Wederdopers met die Doop beskuldig het! Hierdie *dubbele standaard* van Calvyn is waarskynlik toe te skryf dat hy, dalk ietwat onnadenkend, Trente se uitleg van 1 Korintiërs 11 nagevolg het.

Maar 'n laaste opmerking oor die analise van die argumente. Die hermeneutiek het ons geleer dat die kennende omgang van die subjek met die teks, betekenis *skep*. En juis dit vra wedersydse begrip vir identifiseerbare en nie-identifiseerbare van eie en ander se *Vorverständnis*. Die volgende afdeling se perspektiewe lyk my van groot belang te wees in die NHKA se soeke op weg na 'n bepaalde antwoord.

5. ENKELE FUNDAMENTELE PERSPEKTIEWE VIR DIE ARGUMENT

5.1 VREEMDE GERECHTIGHEID EN ONS VERANTWOORDELIKHEID

Geregtigheid beteken volgens Luther dat die geregtigheid van die mens 'n *aliena iustitia* is. Dit is *alleen* so deur die genade. Geregtigheid is nooit ons eie besit nie, want dan sou ons nie meer Christus nodig hê nie. Dit kan alleen deur die geloof in Christus as ons geregtigheid gereken word (Romeine 4). En so *verklaar* God ons regverdig (Weber 1972: 327). God se geregtigheid het niks daarmee te doen dat Hy die sondaar *goed* maak nie, maar wel dat Hy die verhouding tussen Horn en die sondaar *reg* maak (Van Aarde en Pelser 1994: 82). Wie hierop fokus, sal alle sentiment vir Pelagianisme of Arminianisme moet prysgee! Dit is ook belangrik om hier by te voeg dat Ott (1975: 295) geregtigheid definieer as die mens wat nie 'n

geïsoleerde subjek is nie, maar radikaal oop is vir ander. Self kan die mens dit nie bereik nie, maar ontvang dit *von außen* as geskenk.

Alhoewel byvoorbeeld Calvin (IV.17.30) heelwat probeer maak het van die *verantwoordelikheid* van die nagmaalsganger, tel mens tog ook die ander aksent by die NGB 35 op. Word hierdie artikel gelees vanuit die perspektief of die mens by die Nagmaal *aktief of passief is*, is dit duidelik dat die mens in die eerste *plek passief is!* Die woord *ontvang* word agt keer gebruik. Benewens die *ondersoek* waarvan die artikel praat, is al ander verantwoordelikheid wat die mens het, die vurige liefde vir God en ons naaste. Aalbers (1971: 72) wonder tereg of ons ons *partnerschap* nie ooraksentueer nie. Hierdie *self-korrigerende* sien mens nogal ook in ons Gesang 324: 1 wanneer ons sing: *Heer Jesus, kom en wil ons gas hier wees; nee, wees U self die gasheer - dis u fees!*

Dit kan egter nie genoeg benadruk word nie dat die Nagmaal deur God gekonstitueer word. Nie die geloof is die bepalende nie, maar die *genade* van God. Geloof *aktualiseer* wel die Nagmaal. Meestal word die *verkondig julle die dood van die Here totdat Hy kom* [7 1 Korintiërs 11: 26] gelees asof dit 'n imperatief is (en daarom kan kinders nie Nagmaal gebruik nie). Pont (1999: 5) lys die take van die nagmaalsganger en voeg selfs die woordjie *moet* in sy aanhaling van bogenoemde Bybelteks by! Die Grieks lees *katayyette*, wat 'n indikatief is! Dit wil dus voorkom of die *totale gebeurde* aan die nagmaalstafel *as sodanig* hierdie verkondiging is, en nie die individuele gelowige wat dit (verbaal) *moet* doen nie (Weiss 1910: 288). Nóg die kind, nóg die volwassene, het individueel hierdie taak van verkondiging aan die tafel nie. Per slot van rekening het ons die tweede persoon *meervoud* wat aandui dat die gemeente se Nagmaal verkondiging is en dit dus 'n *korporatiewe handeling* is.

5.2 VERBOND EN INKLUSIWITEIT

Die argument wat normaalweg geld wanneer kinderdoop geregverdig word, is nie baie anders as wanneer toelating van verbondskinders aan die nagmaalstafel beredeneer word nie, al is daar 'n verskil tussen Doop en Nagmaal. Daar word 'n wesenlike fout begaan wanneer ooit beweer word dat volwassenes gedoop word *op grond van* hulle geloof en belydenis (alhoewel dit nie daarsonder plaasvind nie!). Die grond van die Doop is Jesus Christus se dood vanweë die verbond en ter wille van die versoening. En dit kan ons alleen maar ontvang en aanneem. *Daarom is alle Doop eintlik maar kinderdoop!* Nooit mag dit gebeur dat die nagmaalsganger (of dopeling) met sy of haar geloof in die middelpunt te staan kom nie (Beker en Hasselaar 1987: 108). Die transsubstansiasie is deur die Hervorming nie vervang deur die vroom gemoed van die enkeling nie, maar deur die vrymag van Christus self in sy versoenende koms deur Woord en Gees. Vanuit 'n Bybels-reformatoriese gesigspunt is dit dus moeilik om saam met byvoorbeeld die Lima-Verklaring [8 vir bespreking en beoordeling van die *Lima-Verklaring*, kyk Slenczka (1985); Volk (1986); Pannenberg (1986); Beker en Hasselaar (1987).] te gaan wat Nagmaal suiwer as *eucharistie* – die lof- en dankoffer van die kerk – wil sien. Die wesenlike van die Nagmaal bly immers die heil wat Christus bewerk.

Dit is skaars nodig om by te voeg dat die verbond van God 'n verbond *met* die mens is, en nie tussen God en mens nie. In monopleuriese terme beteken dit dat God die primêre subjek van die verbond is, vergelyk maar die verbond met Abraham. God bepaal die inhoud, die voorwaarde, ja, ook die voortgang van die verbond. Ek wil met Beker en Hasselaar (1979: 25 en 26) saamstem dat wanneer mens in die foederaalteologie soveel klem op die werkverbond plaas, dit die *a priori* van die genadeverbond raak en so-ook van die Christologie (wat dan deur 'n antropologie voorafgegaan word). Karl Barth (1960: 22) is duidelik daarvoor dat die verbond nie die

doel van die skepping is nie, maar die versoening. As mens dit nie aanvaar nie, dan kom daar konstruksie na vore soos Kuyper [9 In 'n mindere mate so Calvyn se verbond met die gelowiges en hulle saad en Luther se *fides infantium*] se *veronderstelde wedergeboorte* met die Doop. 'n Kind word immers gedoop nie op grond van 'n potensiele bekering nie, maar op grond van God se genade.

Weber (1972: 675) wys ons op die korporatiewe verstaan van die verbond en beslis die *insluiting* van die *tekna* in die gemeenteverband. Theron (1994: 303) voeg by dat uitsprake soos dié in 1 Korintiërs 7: 14 [10 *Die ongelowige man is by God aanneemlik deur die band met die gelowige vrou, en die ongelowige vrou is by God aanneemlik deur die band met die gelowige man. Anders sou julle kinders heidene wees, maar nou behoort hulle aan God.*] sonder hierdie *uitgangspunt* onmoontlik is. Bykans niemand probeer vandag nog om die sogenaamde *huistekste* te gebruik om kinderdoop te regverdig nie, maar, wat ewe vasstaan, is dat ons hier met duidelike inklusiewe taal te doen het wanneer oor die verbond gepraat word. König het die laaste paar dekades baie insiggewend oor hierdie saak nagedink.

Die werking van die heil is dus wyer as die persoonlike en bewuste geloof. Die Bybel het voorbeelde waar een mens *intree* vir 'n ander. Die verlamde man word genees vanweë die geloof van sy vriende (Markus 2: 5), die slaaf van die hoofman op geloof van sy eienaar (Markus 10: 13 tot 16), kinders word deelgenote aan die lewe van die gemeente omdat die ouers deelgenote is (Efesiërs 6: 1; Kolossense 3: 20; 1 Johannes 2: 12). Die sogenaamde *Kinderevangelium* (Markus 10: 13 tot 16) toon duidelik dat Jesus die praktyk van die *uitsit van kinders uit die huis* veroordeel (Van Aarde 1999: 707).

5.3 CHRISTUS SE TEENWOORDIGHEID

Oor die wyse waarop Christus in die Nagmaal teenwoordig is (*dit is my liggaam*), is daar veral voor en gedurende die Hervorming baie geredeneer. Interessant is Weber (1972: 694) se opmerking dat die reformatore in hulle sterk afwysing van die transsubstansiasieleer, steeds nie kon loskom van die elemente self nie. Luther veral was natuurlik hieraan skuldig met sy konsubstansiasieleer. In my artikel oor druiwesap by die Nagmaal het ek op grond van die insigte van die kwantumfisika beredeneer dat werklikheid geskep word in die resiproke aktiwiteit tussen subjek en objek, en dat ons hierdie insig diensbaar kan maak om die teenwoordigheid van Christus aan die tafel te verstaan (Buitendag 2000: 26 tot 30). Nie in Luther se objektiewe verstaan van die wyse van teenwoordigheid van Christus nie, nie in Zwingli se subjektiewe verstaan daarvan nie, maar in die *gebeure* van die gemeente aan die tafel is Christus teenwoordig as Gees. Artikel 36 van die *Confessio Gallica* (Briggs 1914: 283) formuleer dit so:

We confess that the Lord's Supper, which is the second sacrament, is a witness of the union which we have with Christ, in as much as He not only died and rose again for us once, but also feeds and nourishes us truly with His flesh and blood, so that we may be one in Him, and that our life may be in common. Although He be in heaven until He come to judge all the earth, still we believe that by the secret and incomprehensible power of His Spirit He feeds and strengthens us with the substance of His body and of His blood. We hold that this is done spiritually, not because we put imagination and fancy in the place of fact and truth, but because the greatness of this mystery exceeds the measure of our senses and the laws of nature. In short, because it is heavenly, it can only be apprehended by faith.

Vir my is Christus dan teenwoordig in die (geloofs-)keuse en waarde wat ek aan hierdie groter-as-ek-gebeure gee. So ontmoet ek Hom. Christus is dus as *Persoon* teenwoordig (Ott 1975: 415).

Die hedendaagse verstaan van die werklikheid as eerder 'n netwerk van potensialiteite, wil onder andere ook oordra dat die werklikheid nie in iets is nie, maar juis *daarbuite* (Buitendag 2000: 28). Daarom word daar dan ook eerder van *veld* (= ruimte) gepraat wat die totale werklikheid konsipieer. Dit beteken dan ook dat die NGB 35 reg het as dit sê die Nagmaal word gevier *in die samekoms van die volk van God*. Dit kom na ons toe, sê Weber (1972: 702), in ons *bowe-individuele bestaan* as gemeente. Hierdie transendente kollektiwiteit het weliswaar ontiese kontoere. Dit word alleen deur die Heilige Gees gerealiseer.

Verder moet ons hierdie ruimtelike transendensie ook kompleter met 'n temporele transendensie. Christus se teenwoordigheid oorstyg dus nie net die individu nie, maar ook die *tyd*. Nagmaal se *hier-en-nou* bring die gemeente in aanraking met die *daar-en-toe* en ook die *daar-en-dan*. Marcus Barth (Beker en Hasselaar 1987: 203) het daarom reg as hy die reële teenwoordigheid *eskatologies* sien. Dit laat ons bely *saam met die kerk van alle eeue*.

Psalm 22 is vir my altyd 'n sprekende voorbeeld van hierdie *transendente kollektiwiteit* van die gelowiges:

My loflied in die volle vergadering kom van Horn af, my geloftes sal ek nakom voor die mense wat Horn dien. By die offermaaltyd sal die armes genoeg hê om te eet, en sal die wat na die wil van die Here vra, Hom prys. Mag hulle lank en gelukkig lewe. Mense oor die hele wêreld sal die Here erken en hulle tot Hom bekeer. Alle volke sal Hom as koning erken, want die koningskap behoort aan die Here; Hy heers oor die volke. Al die rykes van die wêreld sal ook aan die maaltyd deelneem en Hom as koning erken, ja, alle mense, sterflik en verganklik, sal voor Hom kniel. Die nageslag sal Hom dien, en hulle sal van die Here vertel aan die volgende geslag. Die sal dan aan die volk wat nog gebore moet word van hierdie verlossingsdaad getuig: die Here het dit gedoen.

Dit is moontlik omdat Christus self alle grense deurbreek en *tegelyk* in die hemel en op aarde is (Calvyn IV.17.31): *net asof ons sy teenwoordigheid nie eweveel sou kon geniet as Hy ons na Hom ophef nie! ... Aangesien hierdie sakrament immers hemels is, is dit nie nodig om Christus na die aarde af te trek om met ons verenig te wees nie.*

6. KORINTIËRS

Dit is my liggaam; dit is vir julle. Gebruik dit tot my gedagtenis. [11 1 Korintiërs 11: 24].

Hierdie woorde bewerk nie alleen gemeenskap met die Here nie, maar ook met mekaar. Dit beteken dat Paulus die soteriologiese betekenis van die Nagmaal *ekklesiologies* toepas. Die goue draad vanaf 1 Korintiërs 10 reeds, is dié van *koinonia*. Goppelt (1981: 478) wys daarop dat die woord *koinonia* vir Paulus nie bloot 'n subjektiewe toe-eiening beteken nie, maar 'n reeds daargestelde onderlinge verbondenheid. Die geloofsdeelname hieraan bring dan die een liggaam tot stand: *Omdat dit een brood is, is ons, al is ons baie, saam een liggaam* (1 Korintiërs 10: 17).

Die Korintiërs se nagmaalviering was vanweë die entoesiaste onder hulle, *verkeerd*. Die karakter as gemeenskapsmaal het so te sê heeltemal verdwyn, terwyl die beklemtoning van die individu op die voorgrond getree het. Hulle wag nie op mekaar

nie (deel nie), en eet en drink te veel (vers 21). Die Nagmaal is die maal waardeur die dood van die Here verkondig word. Derhalwe durf daar geen individualistiese misbruik van die maaltyd in die gemeente wees nie (Van Aarde en Pelser 1994: 18). In plaas van 'n maaltyd van gemeenskap, het dit ontaard in 'n maaltyd van *verdeeldheid* (Van Wyk 1996: 312). Dit is duidelik dat Paulus 'n probleem het, nie soseer met die gebruikers van die Nagmaal nie, as met hierdie bepaalde *gebruik* wat plaasvind. Sy oplossing is nie dat hulle nou moet wegbly nie, maar dat hulle anders moet optree, deur eers by die huis te eet (vers 22).

Wanneer mens nou soos in die geval van die Korintiërs bloot individualistiese godsdienstige behoeftes wil bevredig, verloën mens hierdie betekenis van die *communio*. [12 Ek verkies om die uitdrukking *communio* (*sanctorum*) bo *koinonia* te gebruik omdat die *dubbele* betekenis daarin beter veronderstel is.] Dan word dit 'n *tafel van duiwels* (10: 21). Dit volg omdat die *geestelike spyse* (10: 3) in die woestyn destyds nie onderskei was nie. Dit koppel Paulus nou met die Nagmaal (10: 1 tot 11). In die Nagmaal word Christus net so werkzaam soos in die woestyn. Maar daarom is gehoorsaamheid aan sy bevel so belangrik, anders gaan God in gerig. Die tipologie wat Paulus hier gebruik laat hom ook toe om gees te omskryf met 'n hoofletter, *Ons is almal van die een Gees deurdrenk* (12: 13). Maar Gees is nie hier een of ander hemelse substansie nie, maar volgens 2 Korintiërs 3: 17, die teenwoordige werking van die verhoogde Christus. Hierdie Trinitariese interpretasie van God in die Ou Testament, bring dus die verlede en die toekoms saam in die hede.

Die uitdrukking *liggaam van Christus* beteken by Paulus daarom altyd primêr die *gemeente* van die Opgestane Here soos dit ook in 1 Korintiërs 10: 17 uitdruklik gesê word (Kümmel 1972: 197). Tog kan *liggaam van die Here* twee betekenisse (naas die fisiese liggaam van Christus) hê: Die *corpus verum* as die gemeente en die *corpus mysticum* as die Gees van Christus by die Nagmaal. Met die transsubstansiasieleer het hierdie twee betekenisse egter omgeruil (Root en Saarinen 1998: 58) met die gevolglike ontologiesering van Christus by die Nagmaal en die abstrahering van die gemeente. Dit knip ook die veronderstelde band tussen die Doop en die Nagmaal af.

Ongepaste wyse van die brood eet of uit die beker van die Here drink, beteken dus om die liggaam van Christus *as gemeente* nie te erken en te herken nie, en daarom skuldig te wees aan die *liggaam en bloed* van Jesus (vers 27). Die afleiding word dan nou gemaak dat die *besef* (NAV) of die *onderskei* (OAV) van die *gemeente* as liggaam van Christus nie een of ander mistieke insig verg nie, maar 'n *konkrete uitdrukking van solidariteit*. Die Nagmaal is dan die *communio* wat God se heelmaak van 'n verskeurde wêreld tot uitdrukking bring. Dit beteken dat die nagmaalganger moet besef dat dit om die een liggaam van die Here – die gemeente – gaan wat geëien moet word, en nie een of ander innerlike vermoë verg nie. Dit is verbasend dat die totale voorbereiding tot die Nagmaal tradisioneel op hierdie een sinnetjie gebaseer word: *Maar elkeen moet homself eers ondersoek voor hy van die brood eet en uit die beker drink* (vers 28). Die *selfondersoek* het te doen met die *gebeure* aan die tafel. Mens sou waarskynlik kon sê dat die laaste van die drieledige selfondersoek van ons Nagmaalsformulier, naamlik om *eerlik alle vyandskap, haat en nyd te laat vaar en (om) voortaan in ware liefde en eensgesindheid met sy naaste te lewe*, die enigste punt hier ter sake is (Van Wyk 1996: 313).

7. ANDER SAKE RAKENDE DIE NAGMAAL

7.1 DIE DOOP

Die Doop is die simbool van die vereniging van die gelowiges *met* Christus en die Nagmaal is die simbool van die vereniging van gelowiges *in* Christus (Muller 1908:

268). Theron (1994: 300) formuleer die verskil raak as die *inlywing* teenoor die *inblywing* in die verbond. [13 Op grond van 'n sosiologiese interpretasie van die Bybel sou mens kon sê dat die Doop 'n *ritueel* is en die Nagmaal weer 'n *seremonie* (kyk M McVann, *Rituals of status transformation in Luke-Acts: The case of Jesus the prophet*, in Neyrey, J (ed) 1991, *The social world o/Luke-Acts: Models/or interpretation*, Peabody, MA: Hendrickson]. 'n Minder geslaagde onderskeid wat soms aangetref word is die begrippe *passief* en *aktief* om die mens se rol by die twee sakramente aan te dui. Dit is veral die begrip *aktief* wat probleme kan skep. Waarskynlik sal *onbewustelik* en *bewustelik* (of *bewustelikheid* en *gemeenskap* – kyk Ott 1972: 413) mens reeds verder bring as die rol van die mens dan aangedui moet word. Die Nagmaal bestaan immers nie primêr in wat ons doen nie, maar wat God aan ons doen. Tog het ons met die elemente van (eenmalige) inlywing en (meermalige) inblywing te doen: *Statusverandering* en *statusbevestiging*.

Dikwels word aangedui wat tussen Doop en Nagmaal die verskil is (Pont 1999: 10; Van Zyl 1974: 11; Otto 2000: 15), maar selde die *ooreenkoms* (Vos 1999: 22 en 23). Waarskynlik is die rede hiervoor dat die twee sakramente so eenders is, dat die onderskeid juis voortdurend geaksentueer moet word. Wat inhoud betref, is daar geen verskil nie, slegs ten opsigte van die *aard*. Omdat die een saak (Christus se offerande aan die kruis) nou op twee wyses uitgedruk word, beteken dit nie dat die *manier* die grond van die argument moet vorm nie. *Die betekende saak moet nie met die getekende saak verwar word nie!* Die *sein* en die *sosein* is tog nie dieselfde nie! Anders verval die kerk in sakramentalisme. Die getal sakramente is daarom altyd kontingent: Calvyn het twee, Luther het drie en Berkhof selfs nege!

Wanneer die verskille as uitgangspunt geneem word, dan word kousaliteit verkeerdelik veronderstel: *Post hoc, ergo propter hoc*. Omdat 'n saak tweede aan die beurt kom, beteken dit *nie* die eerste het dit veroorsaak nie. Karl Barth (1960: 36) se doopsiening is konsekwent en dit illustreer hoe die betekende saak die uitgangspunt moet vorm. Hy onderskei tussen die Doop met water en die Doop met die Heilige Gees. In die (eerste) Doop werk Jesus, *Jesus Christus selbst, er ganz allein, macht einen Menschen zum Christen*. Die mens antwoord nou hierop met sy etiek waarvan die Doop met water dan die eerste tree is. Daarom meen byvoorbeeld Berkhof (1973: 365) en Weber (1972: 656) dat ons sakramentsleer vandag dikwels eerder versluier as verhelder, en in der waarheid 'n skolastiese res steeds in die reformatoriese teologie is. Dit is met 'n bepaalde onverwagsheid dat mens sien dat die NHKA in die agenda van die 65ste AKV (1998: 209) hierdie skolastiese res (onbewustelik) wil afskud: *Prakties-teologies gesien is dit die belangrikste dat die kind wat ten volle lidmaat van die kerk is, sal deelneem aan al die funksies van die kerk, naamlik, viering, deling, betuiging, onderrig en diens*. Om eerder van die *funksies van die kerk* of *bedieninge* of *verkondigingshandelinge* as sakramente te praat, het die voordeel dat dit binne 'n personale ontmoetingskader teregkom.

7.2 DIE TUG

Die kerk het die *discipline* altyd met Nagmaal in verband gebring (Weber 1972: 679, 712 tot 714). Dink hier veral aan die ekskommunikasie en drie *notae ecclesiae* van die NGB (Artikel 29). Daar kan minstens twee redes voor wees waarom tug en Nagmaal saam hanteer is: aan die een kant omdat die siening bestaan dat Christus materieel in die Nagmaal teenwoordig is en daarom moet onwaardige gebruikers daarvan weerhou word (Weber 1972: 713). Aan die ander kant is dit gesetel in die siening dat die kerk die verantwoordelikheid het om die sakrament teen misbruik te beskerm, soos by Wezel 1568 vasgelê (Pont 1981: 245 en 246).

Dit is reeds uitgemaak wat *onwaardige gebruik* beteken, maar die vraag bestaan watter implikasie dit vir die gemeente (die ander nagmaalsgangers) het? NGB 35 antwoord:

Verder, hoewel die sakramente en die sake waarvan hulle tekens is, bymekaar hoort, word nie beide deur alle mense ontvang nie. Die goddelose mens ontvang wel die sakrament tot sy verdoemenis, maar hy ontvang nie die waarheid van die sakrament nie. So het Judas en Simon die towenaar albei wel die sakrament ontvang maar nie Christus, wat daardeur voorgestel word nie. Hy word slegs aan die gelowiges gegee.

Weber (1972: 714) waarsku nou dat ons die *onwaardige gebruik* nie so moet verstaan dat dit 'n indifferente verstaan van die Nagmaal tot gevolg het nie. Met ander woorde, net so min as wat die elemente die teenwoordigheid van Christus waarborg, net so min kan *mense* dit verhinder. Daarom kan die ongelowige enkeling aan die tafel ook nie die Nagmaal sy betekenis laat verloor nie. Die Nagmaal is immers aan die *gemeente* gegee. Die *selftug* is daarom nie uit plek by die Nagmaal nie. Die *communio sanctorum*-boodskap van die Nagmaal is so geweldig dat dit inderdaad ook 'n *onthullende funksie* (Berkhof 1973: 382) openbaar omdat dit die kontoere van hierdie gemeenskap trek. Distsiëring hiervan is die oordeel.

7.3 DIE WOORD

Die reformatore het die *Woord* altyd by die sakramente veronderstel. Op spoor van Augustinus gee Luther (1983: 79) altyd die voorrang van die woord en sê dat *wanneer die woord tot hierdie uiterlike dinge gevoeg word, dit eers sakrament word*. Die woord is dus die *verbum efficax*. Calvyn (IV.17.34) het hom baie sterk hieroor uitgespreek en die *woordelose Nagmaal* as Rooms afgewys. Doop en Nagmaal sê nie iets anders as die Woord nie, maar sê dit net verskillend. Woord, Doop en Nagmaal herinner elk op hulle eie wyse ons daaraan en verseker ons daarvan dat ons *aan die enige offerande van Christus wat aan die kruis volbring is, en aan al sy goed gemeenskap het* en dat dit *die enigste grond vir ons saligheid is* (HK, Antwoord 67, 69 en 75).

Dit was Augustinus wat die alombekende onderskeiding tussen die *verbum audibile* en *verbum visibile* in die teologie ingevoer het, maar Berkhof (1973: 385) sien hierin 'n Platoniese emanasie vanuit die onsigbare na die sigbare toe. Die fokus moet die Woord bly.

7.4 DIE GELOOF

HK 65 sê dat die Heilige Gees deur die verkondiging geloof in ons harte bewerk en deur die sakramente dit weer versterk. Antwoord 21 gee ook die klassieke definisie van geloof van *kennis, aanvaarding* en *vertroue*.

Ek het meermale laat blyk dat Nagmaal 'n gemeentelike aangeleentheid is. En die gemeente is nie 'n losse versameling van individue nie. Daarom kan dit ook nooit bloot die persoonlike geloof (*fides qua*) wees wat alleen by die nagmaalstafel van krag is nie: *It is not the faith of the recipient, nor the community's confession of faith which makes Christ really present, but the promise and the assurance of the glorified Lord himself, who gives himself in the offerings of bread and wine and who awakens faith through his own word* (Küng 1978: 222). Beker en Hasselaar (1987: 187) formuleer reg wanneer hulle sê dat die dankbaarheid, vrede en vreugde van die nagmaalsgangers 'n *dampkring* vorm waarin die kruisgebeure tot uitdrukking kom (alhoewel dit dit steeds nie konstitueer nie). In die taal van Ott (1975: 287) sou ons ook kon praat van die *habitus* van geloof, en wel in die sin waar die geloof van die enkeling in die *communio*

sanctorum wisselwerkend sowel opgeneem as versterk word. En al het Calvyn (IV.14.19) geoordeel dat die Nagmaal benewens sy funksie van God se heilstoeseëgging, ook 'n menslike kant het waarin 'n belydenis [14 *Gevolglik sou jy tereg kon se dat die sakramente sulke seremonies is waardeur God sy volk wil oefen ten eerste om die geloof binne-in te voed, op te wek en te versterk, en ten tweede, om ons godsdiens voor die mense te bely*] uitgespreek word, is dit steeds duidelik dat hierdie belydenis nie bloot die subjektiewe oortuiging kan wees nie, maar die belydenis van die *grootheid en genade* van God. Dit is met ander woorde juis die *fides quae* wat geëien word. Natuurlik kan mens hierdie twee gestaltes van objektiwiteit en subjektiwiteit hoogstens van mekaar *onderskei*, maar nooit skei nie. Slegs in geloofsvertroue in God kan kennis van geloofsuitsprake bestaan. Die mens glo nie sy eie geloof nie, hy of sy glo in God wat die geloof en redding skenk.

7.5 BELYDENISSKRIFTE EN BELYDENISAFLEGGING

Die kind aan die nagmaalstafel word geensins verbied in enige van die belydenisskrifte (HK 30; NGB 35) nie, maar seer sekerlik ook nie veronderstel nie. Dit is meer as net interessant as mens vir 'n oomblik die sentrale boodskap van die belydenisskrifte peil en dan vra of dit wel verbondskinders van die tafel moet uitsluit.

Dit is nodig om weer te wys op die feit dat ons nie geloof *volstrek* kan verstaan as die individu se geloof en sy of haar persoonlike verhouding met God nie. Weber (1972: 714) sê dat dit onmoontlik is om by die Nagmaal die werking van die Heilige Gees bloot te sien as werkend in die individu. 1 Korintiërs 11 vorm die basis van veral die Kategismus se hantering van die aangeleentheid, maar in die eksegeese hiervan is dit duidelik dat Paulus se bedoeling eerder *inklusief* as eksklusief is. Hoe belangrik die mens se verantwoordelikheid ook al mag wees, kan ons dit nooit as die voorwaarde van die nagmaalsdeelname beskou nie. Die Bybel bedoel tog nie dat ons moet *kwalifiseer* vir die Nagmaal nie! Die enigste kwalifikasie wat ons na die Nagmaal bring is ons *bedelaarskap* voor God. *Alleen genade* is maar waarom dit vir ons gaan.

Die reformatore het hulle sterk uitgespreek teen die gedagte dat die konfirmasie 'n sakrament is, of nog erger, die voltooiing van die Doop is (byvoorbeeld Calvyn in sy *Institusie* IV.16.8 en Luther in sy *Babiloniese gevangenskap van die kerk*). Dit blyk dat *katetegese* by die reformatore eerder met die Doop geassosieer word ter voorbereiding vir die Nagmaal, terwyl die konfirmasie 'n kerklike handeling is wat deur die ouderling voltrek moet word (Aalbers 1971: 21; Briggs 1914: 277 tot 280).

Bucer se konfirmasie-formulier in Straatsburg betrek sowel die Doop as die Nagmaal, en veronderstel daarbenewens die persoonlike geloof van die individu. Dit het beteken dat nie die Doop nie, maar die openbare geloofsbelydenis die inlywing in die Kerk geword het (Beukes 1998: 344; Dreyer 1999: 578). Theron (1994: 299) beoordeel hierdie belydenis van Bucer nogal taamlik negatief omdat dit ook onder invloed van die nadere reformasie en die piëtisme 'n swaar subjektivistiese aksent dra. Die nuwe lidmaat moet tog nie sy of haar *persoonlike* geloof bely nie – dit sou deur *vlees en bloed geopenbaar* wees. Luther (1983: 74) het beklemtoon dat *auf den eigenen Glauben kann man nicht bauen, aber auf Gottes Befehl*. Hy pas dit toe wanneer hy sê dat ook met die Nagmaal dit geensins op die persoonlike geloof gebou kan word nie, maar op Christus se woord en opdrag. Trillhaas (1980: 374) beaam wanneer hy sê dat hierdie objektiewe geloof verseker dat nooit òns geloof, òns toerusting, òns waardigheid die Nagmaal kan begrond nie. Vos (1999: 51) voeg net ook by dat mens teen eensydighede moet waak. Geloof met sy kennis-inhoud mond uit in die persoonlike belydenis: *Ek glo in Jesus Christus; ek vind my verlossing buite myself in Hom*.

Ons moet onthou dat die kerk nie die reg het om die Doop óf te vervang óf te komplementeer met een of ander toegang tot die gemeente nie (Root en Saarinen 1998: 31). Openbare geloofsbelydenis moet daarom 'n saak van die *kategese* wees.

8. ANDER ASPEKTE

8.1 ONTWIKKELINGSPSIGOLOGIE

It is my firm conviction that theological thinking should make a conscious effort to combine systematic analysis with pastoral awareness. It must acknowledge the mutuality of the "outer" and the "inner", the reciprocity of the scientific and the personal, the political and the psychological realms of life, a reciprocity which defies our customary distinction between "pure" and "applied" science and the social hierarchies which correspond to it (Müller-Fahrenheit 1995:xii).

Die Rapport van die Gereformeerde Kerk in Nederland aan die sinode van Maastricht (1976) hanteer pertinent psigologies-pedagogiese oorwegings om die argument oor kindernagmaal in perspektief te plaas [15 Wat in hierdie paragraaf volg, is op die bevindinge van die Rapport gebaseer]. Histories gesien, sê die Rapport (1976: 9), is die kind 'n *Aufklärungs-uitvinding*. Voor die *Aufklärung* was die kind misken in alle nadenke oor lewe, dood, spel en seksualiteit. Eers na 1750 kom die regte en voorregte van die kind na vore. Die volgende wending het weer ongeveer na 1950 plaasgevind. Kinders emansipeer en volwassenes infantiliseer.

Mead [16 Mead, M 1970, *Culture and commitment: A study of the generation !ZaD*] identifiseer volgens die verslag drie kultuurbeelde: *Postfiguratief*, *kofiguratief* en *prefiguratief*. Postfiguratief is waar die ouers die kinders totaal domineer. Kofiguratief is waar portuurgroepe geld en prefiguratief is waar die kind self in beheer is. Kinders beheers nou die tegniese vaardighede. Die lewe word nie meer georden volgens die waardes van die ouers nie – dit het 'n mislukking blyk te wees.

Die kerk leef vandag in 'n aangepaste vorm van 'n kofiguratiewe fase, alhoewel die prefiguratiewe fase reeds sy verskyning begin maak het. In gesinne bestaan daar 'n *kameraadskaplikheid* tussen ouers en kinders. Die familie-forum het 'n instelling geword waar *saam* na oplossings gesoek word. Die Rapport (1976: 10) sien in die kerk dus 'n kortsluiting waar kofiguratiewe gesinne nog met postfiguratiewe beelde gekonfronteer word. So is kinderkerk of 'n spesiale (aparte) kindernagmaal 'n postfiguratiewe en dus uitgediende oplossing! Dit is duidelik dat *die jonger kind* se gevoel van behoort-tot-die-familie deur die deelname met die gesin aan die Nagmaal psigologies bevorderlik vir die godsdiensbewussyn kan wees (Sell 1986: 533 tot 536), terwyl die omgekeerde egter weer waar is vir die *ouer kind* (puberteit) wat toenemend met portuurgroepe identifiseer en later jare selfs met die gesin *dissosieer*. Nagmaal in gesinsverband kan dan selfs vir so 'n kind 'n verleentheid wees! Die *totale gesin* as die bousteen van die gemeente geld dus al hoe minder!

8.2 DIE PLEK VAN DIE KIND

Beukes (1998: 334 tot 350) gee 'n baie goeie oorsig van die kind in die Kerk en teologie. Sy oortuiging spreek duidelik dat kinders ten volle lidmate in die Kerk is, *omdat hulle op geen wyse minder kind van God is as die ouers self nie*. Kinders was reeds vir die eerste Christene belangrik. Van Aarde (1991: 688) wys op 'n anonieme skrywer uit die antieke wat geskryf het: *Want Christene verskil nie van die res van die mense wat betref hulle land, taal of gewoontes nie. Hulle bewoon nêrens hulle eie stede nie, ook gebruik hulle nie een of ander eienaardige taal nie, ook beoefen hulle nie 'n seldsame lewenswyse nie ... Hulle bewoon hulle huise in hulle eie vaderland,*

maar is soos bywoners ... Hulle trou soos almal. Hulle bring kinders voort. maar hulle gooi nie hulle kinders weg nie ...

In vele opsigte was die status van kinders in Jesus se tyd nie veel anders as hoe die posisie van slawe beskou was nie. Die liefde wat die ouers vir hulle kinders gehad het, was op 'n *eerste-eeuse Mediterreense wêreld* se manier van doen (Botha 2000: 15). Daarom moet ons nooit die rol van die kind romantiseer nie. *Jesus en die kindertjies* is primêr bedoel as teologie – as geskikte metafore (Van Aarde 1991: 691) vir die ware kerk en vir egte geloof (Botha 2000: 14). Telkens wanneer Jesus met kinders te doen gehad het, het Hy met sy dissipels gepraat en hulle onderrig. Om 'n dissipel te wees is om *laaste, geringste, minste, nederig en weerloos* te wees. Die kind was vir Jesus belangrik, juis omdat die kind so *onbelangrik* is! (Du Plessis 1989: 25). En die *communio sanctorum*, sê Calvyn (IV.14.28), is vir sulke *bedelaars*. Ons onwaardigheid is juis ons waardigheid. 1 Korintiërs 11 se inklusiwiteit wil juis ook *hierdie* onwaardiges van die samelewing insluit.

8.3 ORDEREËL 4.1 VAN DIE NHKA

Die Nagmaal is deur Christus aan die gemeente gegee. Die apostels was die ampsdraers aan wie die verantwoordelikheid toevertrou was. Herkenning en erkenning van geloof aan die tafel is die Kerk se taak. Hierdie volmag kom nie van die gemeente af nie, maar van God af. Enige kwalifiseringskriteria (anders as geloof) vir toelating tot die tafel, sal die Kerk uit sy kerkorde moet weer! Die Nagmaal wil immers gelowiges *insluit*, nooit uitsluit nie.

Wim Dreyer (1999: 579) meen dat die beginsel van Bucer, naamlik dat openbare geloofsbelydenis vir kerklike inlywing noodsaaklik is, daartoe gelei het dat die NHKA *volle en voorlopige* lidmate in sy vorige kerkwet geken het. Die nuwe Kerkorde wil dit egter anders. Ordereël 4.1 stel die volgende: *Almal wat deur God in genade geroep is, deur die Heilige Gees in Jesus glo, is lede van sy liggaam. Lidmate van 'n gemeente is diegene wat kinders van lidmate van die gemeente is, deur die doop in die gemeenskap van die Kerk opgeneem is, deur belydenis van geloof lidmate van die gemeente geword het, uit ander gemeentes en kerke deur die ouderlingevergadering toegelaat is.*

Die gevolgtrekking wat mens nou hieruit kan maak, is dat die NHKA nie meer tussen *voorlopige* en *volle* lidmate onderskei nie. Inderdaad 'n teologiese winspunt! Dreyer (1999: 581 en 583) meen dit is omdat die Kerk die hele saak van lidmaatskap op die uitverkiesing gegrond. Dit pla vir Dreyer (1999: 581) egter dat Ordereël 1 die Kerk as gemeenskap van gelowiges beskryf om deur die Woord *en sakramente* 'n heilige volk te wees en dienswerk in die wêreld te verrig. Afsien dat die *en sakramente* myns insiens hier 'n pleonasme is (en *moet* wees en juis daarom oorbodig is), bestaan die probleem steeds dat wanneer oor die toelating tot die tafel gepraat word (Ordinansie 5.2.2), daar skielik weer die kategorie *belydende lidmate* opduik. Dreyer (1999: 583) is baie reg as hy beweer dat 'n gedoopte lidmaat *ten volle* lidmaat van die Kerk is en – kan ons byvoeg – dat enige uitnodiging na die tafel van die Here nie 'n uitsluitingsmeganisme anders as geloof behoort te bevat nie.

8.4 TYD

In 'n sekere sin is die hele problematiek 'n tydsaangeleentheid [17 Vergelyk die werk wat dr Gert Malan gedoen het oor die Mediterreense tydsbegrip]. As aksioma geld geloof – veral in sy komprehensiewe verstaan – en is die vraag dus eintlik maar net *van watter ouderdom af* die dooplidmaat aan die tafel mag aansit. Die NGK het oorweeg vanaf ses of sewe jaar; die RKK sedert 1910 ook vanaf sewe jaar; A Lasco

(Bavinck 1930: 562) het kinders aan die tafel toegelaat vanaf 14 jaar, maar wie *hardnekkig* bly eers op 18 of 20 jaar; Van Wyk (1996: 317) dink aan die puberteitsjare; Beckwith (1976: 141) stel weer 20 jaar as 'n goeie ouderdom. En oor hierdie ouderdom sal die gedragwetenskappe altyd debatteer. Persoonlik meen ek dat die (onbewustelike) liniêre verstaan van tyd ons hierin geen guns doen nie. Met Karl Barth (1970: 79) wil ek eerder praat van 'n *jetzt* omdat daar 'n *damals* sowel as 'n *dann* van die heilsgebeure is. Ons moet die heilsgebeure tog nooit op 'n kontinuum probeer uiteensit nie! Vergelyk maar hoe verskillend in volgorde die Nuwe Testament hieroor berig:

- * Geloof – Doop (Handelinge 18:8).
- * Geloof – Doop – Nagmaal (Handelinge 2: 41 en 42).
- * Geloof – Doop – Handoplegging – Ontvangs van die Gees (Handelinge 19: 5 en 6).
- * Geloof – Handoplegging – Ontvangs van die Gees – Doop (Handelinge 9: 17 en 18).
- * Geloof – Ontvangs van die Gees – Doop (Handelinge 10: 44 tot 11: 1).
- * Geloof – Ontvangs van die Gees (Handelinge 19: 2).

Küng (1989: 216 en 217) noem daarom ook, na 'n noukeurige analise van die vier nagmaalberigte in die Nuwe Testament, dat die drie motiewe van *verlede*, *hede* en *toekoms* deurgaans in die Nagmaal konstant is, en wat van wesenlike belang is, is die eksistensiële ontmoeting met die lewende God wat in sy genade dit alles juis *hier-en-nou* in die beleving van die gemeenskap van heiliges moontlik maak. So word die hede die geheel van 'n handeling, waarby ingesluit is die voorafgaande verlede en die verwagte toekoms. Dit beteken dat die hede die horison van sowel die verlede as die toekoms omvat, en sodoende tot dieselfde konteks en betekenis hoort (Malan 1999: 213). Met ander woorde, die een ontmoeting met God geskied nie oor fases nie.

9. PRAKTIESE SAKE

Prins (1994: 310 en 311) het moeite gedoen om kinders se deelname aan die Nagmaal prakties-teologies te hanteer. Die een saak wat telkens vermeld word, is die kwessie van 'n sogenaamde *minimum* wat 'n gedoopte kind moet weet om aan die tafel toegelaat te word. Dit wil herinner aan die *hoofsaak van die geloof* van die bevestigingsformulier vir ouderlinge (NHKA 1995: 80). Maar hierdie weg kan die Kerk nooit kies nie. Die genade wat in geloof ontvang word, bly die fokus. Bewuste respons in die sin van die reik na die brood en beker, is klaar die sigbare toe-eiening van die individu wat hierin deur die *wolk van getuies* (Hebreërs 12: 1) gedra word. Maar 'n bepaalde kennis, of 'n vrome belydenis, nee!

In etlike van die studiestukke oor die onderhawige tema, word die verantwoordelikheid van die ouers benadruk. Die NGK (1999: 121) se aanbeveling in hierdie verband is ook dat *ouers hulle kinders moet begelei met die oog op die kinders se deelname en om die besondere geleentheid te benut om saam [met] hulle kinders die Nagmaal te gebruik*. Sekerlik is die gesin die boustene van 'n gemeente, maar ons moet versigtig wees vir 'n subtiele *theologia naturalis* in die Kerk waar ons familieleden definieer op grond van geboorte *in plaas van wedergeboorte*. In die gemeente het ons ander broers en susters en pa's en ma's. 'n Oplossing moet gesoek word in die rigting waar die jong lidmaat uit eie oortuiging aan die gemeenskap in die gemeente wil deelneem.

10. SAMEVATTING

Dit is nie 'n ander *communio* wat die Nagmaal realiseer as in die geval van die Doop nie. Daar is geen voorlopige-en-gedeeltelike *communio* in die Doop en 'n voltooide-en-volledige *communio* weer in die Nagmaal nie. Doop en Nagmaal hoort wesenlik saam en is keerkante van dieselfde saak. Die Kerk het 'n dringende behoefte aan 'n geïntegreerde verstaan hiervan: Die openbare geloofsbelydenis moet van alle subtiële sakramentele ondertone ontdaan word, en durf nie *de jure* of *de facto* voorwaarde vir Nagmaal te wees nie. Openbare geloofsbelydenis of konfirmasie is 'n saak van die kategeese deur die ouderlinge en word daar hanteer soos die reformatore tereg aangedui het.

Nagmaal kan alleen aan gelowiges bedien word. Dit kan alleen in die erediens geskied onder opsig van die ouderlinge. Van watter ouderdom af mens gelowig is, is net so onbepaalbaar as wat dit onnodig is. Nagmaal word in die erediens bedien binne die *wolk van getuies* (Hebreërs 12: 1) of in die *geur van geloof* (2 Korintiërs 2: 15). Wat bo alles uitstaan, is altyd *die triomf van God se genade*. Die Heilige Gees maak van die Nagmaal 'n eskatologiese feesmaal wat die deelnemers tyd en ruimte laat transendeer en een in Christus laat word. Nagmaal is by uitstek die konkrete uitdrukking van die *communio sanctorum* in die inklusiewe sin van die woord. *En daarom kan (moet) dooplidmate werklik maar na die nagmaalstafel genooi word.*

Ek meen dat indien ons in hierdie debat adamant voel oor die afwesigheid van kinders aan die nagmaalstafel, ons die kinderdoop vanuit die *verbond* moreel moeilik kan bly verdedig. Dan moet ons dalk in hierdie opsig Barth gaan probeer waardeur oor sy verwerping van die kinderdoop (en dit wil ons tog nie!). Maar dit sou minstens konsekwent wees.

Soms kry mens 'n uitnodiging na 'n huweliksonthaal toe waarop staan, *Jammer, geen kinders nie*. Doen die Kerk dit nie dalk ook self met die *Bruilof van die Lam* nie? Na daardie bruilof word eintlik net kinders genooi! (Matteus 18: 3).

Net soos die NHKA die plek van die vrou in die Kerk as 'n volwaardige lidmaat ontdek het, word hy geroep om dieselfde nou met die kind te doen.

LITERATUURVERWYSINGS

- * Aalbers, BJ 1971. *Kinderen aan het avondmaal?* Kampen: Kok.
- * Barth, K 1939. *De soevereiniteit van het Woord Gods en de beslissing des geloofs*. Amsterdam: UMH.
 - ** 1960. *Die kirchliche Dogmatik*. Vierter Band: *Die Lehre von der Versohnung*. Erster Teil. 2. Aufl. Zurich: Zollikon.
 - ** 1960. *Die kirchliche Dogmatik*. Vierter Band: Vierter Teil. 2. Aufl. Zurich: Zollikon.
 - ** 1970. *Die kirchliche Dogmatik*. Dritter Band: *Die Lehre von der Schopfung*, Erster Teil. 4 Aufl. Zurich: EVZ-Verlag.
- * Bavinck, H 1930. *Gereformeerde Dogmatiek*, Vierde Deel. Kampen: Kok.
- * Beckwith, RT 1976. The age of admission to the Lord's Supper. *Westminster Theological Journal* 38(73), 123 tot 151.

- * Beker, EJ en Hasselaar, JM 1979. *Wegen en kruispunten in de dogmatiek*. Deel 2. Kampen: JH Kok:
 - ** *Wegen en kruispunten in de dogmatiek*. Deel 4. Kampen: JH Kok.
- * Beukes, MJ du P 1998. Die laerskoolkind in die erediens. *Hervormde Teologiese Studies* 54 (1 en 2), 334 tot 350.
- * Botha, PJJ 2000. *Wat sal hierdie kindertjies eendag word?* - Kindwees in die wêreld van Jesus (Deel 2). *Skrif en Kerk* 21, 1 tot 18.
- * Briggs, AB 1914. *Theological symbols*. Edinburgh: T and T Clark.
- * Buitendag, J 2000. Nagmaal aan gelowiges - Ouderdom maak nie saak nie. En alkohol? *Skrif en Kerk* 21 (1), 19 tot 32.
- * Calvyn, J 1984. *Institusie van die Christelike godsdiens*. uit Latyn vertaal deur HW Simpson. Potchefstroom: JCBF.
- * Cauthen, K 1986. *Systematic Theology: A modern Protestant approach*. Ontario: Edwin Mellen.
- * Clasen, FJ 1989. Die kinderkommunie: 'n Prakties-teologiese studie. DD-Proefskrif, Universiteit van Pretoria.
- * Danzfuss, T 1998. Kinderkommunie: Reformasie of deformasie? MDiv-verhandeling, Universiteit van Pretoria.
- * Dienst, K 1959. Kinderkommunion, in *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*. III. Tübingen: JCB Mohr.
- * Du Plessis, B 1989. Die kind se plek by God en in die kerk, in Vos, CJA en Muller, JC (reds), *Geboorte en kindwees*. Pretoria: Orion.
- * EKD Kurhessen-Waldeck sa. *Gottesdienst mit Kindern*. Fulda: EKD Kurhessen-Waldeck.
- * EKD 1999. Leitlinien kirchlichen Lebens. Artikel 28.
- * Goppelt, L 1981. *Theologie des Neuen Testaments*. Gottingen: Vandenhoeck en Ruprecht. Uni-Taschenbucher 850.
- * Jeremias, J 1976. *The Eucharistic words of Jesus*. 4th Edition. London: SCM Press. (New Testament Library).
- * Koekemoer, JH 1999. Kinders aan die nagmaalstafel- 'n Advies vanuit die Sisteitiese Teologie aan die Nederduitsch Hervormde Kerk. Ongepubliseerde memorandum aan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering van die NHKA.
- * König, A. 1993. *Menslike mense*. Halfway House: Orion (Gelowig nagedink. Deel 5):
 - ** 1997. (Oor-) Doop. *Waarom en daarna?* Kaapstad: Lux Verbi.
- * Kümmel, WG 1972. *Die Theologie des Neuen Testaments nach seinen Hauptzeugen Jesus - Paulus - Johannes*. Gottingen: Vandenhoeck en Ruprecht (Grundrisse zum Neuen Testament Band 3).

- * Küng, H 1978. *The Church*. London: Search Press.
- * Lombard, IM 1983. Problematiek van die kindernagmaal. BD-Skripsie, Universiteit van Pretoria.
- * Luther, M 1983. *Der Große und der Kleine Katechismus*: Ausgewählt und bearbeitet von Kurt Aland und Hermann Kunst. Göttingen: Vandenhoeck en Ruprecht.
- * Malan, G en Van Aarde, AG 1999. Die invloed van die Mediterreense tydsbegrip. *HTS* 55 (1), 209 tot 220.
- * Moltmann, J 1975. *Kirche in der Kraft des Geistes*. München: Kaiser.
- * Muller, PJ 1908. *Handboek der Dogmatiek*. Groningen: Wolters.
- * Müller-Fahrenholz, G (hrsg.) 1981. ... *Und wehret ihnen nicht!* Ein ökumenisches Plädoyer für die Zulassung von Kindern zum Abendmahl. Frankfurt: Otto Lambeck:
- ** 1995. *God's Spirit. Transforming a world in crisis*. Geneva: Wce.
- * NHKA 1995. *Diensboek*. Pretoria: Kital.
- * NHKA 1997. *Kerkorde*. Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika. Pretoria.
- * NHKA 1998. *Agenda vir die 65ste Algemene Kerkvergadering*. Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika. Pretoria.
- * NG Kerk 1998. Kinders aan die nagmaalstafel. *Agenda vir die tiende vergadering van die Algemene Sinode*. Kaapstad: NGK.
- * Ott, H 1975. *Die Antwort des Glaubens: Systematische Theologie in 50 Artikeln*. Berlin: Kreuz Verlag.
- * Otto, J 2000. Doop as die deur tot die nagmaal: 'n Perspektief op kinderdeelname aan die nagmaal. *HTS* 56 (2 en 3), 778 tot 794.
- * Pannenberg, W 1986. Lima - Pro und Contra. *Kerugma und Dogma* 32 (I), 35 tot 51.
- * Pont, AD 1981. *Die historiese agtergronde van ons kerklike reg*. Pretoria: HAUM:
 - ** 1999a. Kindernagmaal. Ongepubliseerde memorandum aan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering van die NHKA.
 - ** 1999b. Oor die opsig en tug by die nagmaal. Ongepubliseerde lesing voor die Ring van Zoutpansberg van die NHKA.
- * Prins, JMG 1994. Kinders aan die nagmaalstafel - belangrike oorwegings ten opsigte van die implementering daarvan. *NGTT* 35 (2), 306 tot 317.
- * Rapport van die Gereformeerde Kerk Nederland 1976. Kinderen mee naar het Avondmaal? *Kerk Informatie* 65. Utrecht: Libertas.
- * Root, M en Saarinen, R (eds) 1998. *Baptism and the unity of the church*. Geneva: Wce.
- * Schaff, P 1889. *The Creeds of Christendom*, Volume 11. New York: Harper.

- * Sell, APF 1986. Baptized non-communicants and the celebration of the Lord's Supper. *The Reformed World* 39 (2), 528 tot 538.
- * Senn, FC 1983. Issues in *Infant Communion*. *Dialog* 22 (3), 221 tot 227.
- * Slenczka, R 1985. Konvergenzerklärung zu Taufe, Eucharistie, Amt. *Kerugma und Dogma* 31 (1), 2 tot 19.
- * Theron, PF 1994. Suigelingsdoop en kinderkommunie. *NG1T35* (2), 296 tot 305.
- * Trillhaas, W 1980. *Dogmatik*. Berlin: Walter de Gruyter.
- * Van Aarde, AG 1991. 'n Nuwe Testamentiese perspektief op die kind. *HTS* 47 (3), 385 tot 715.
- * Van Aarde, AG en Pelser GMM 1994. *Corpus Paulinum: Inleiding en teologie*. Pretoria: Kital.
- * Van Eck, E 1995. Maaltye en seremonies in die Markusevangelie. *HTS* 51 (4), 114 tot 1126.
- * Van Ruler, AA 1972. Schriftgezag en kerk, in *Theologisch Werk*, Nijkerk: Callenbach.
- * Van Wyk JH 1996. Kinderkommunie in diskussie. *In die Skriflig* 30 (3), 305 tot 319.
- * Van Zyl, FJ 1974. *Doop- en huwelikskategeese*. Pretoria: HAUM.
- * Volk, E 1986. *Evangelische Akzente im Verständnis der Eucharistie*. *Kerugma und Dogma* 32 (3), 188 tot 206.
- * Vos, CJA 1999. *Saam aan tafel*. Kaapstad: Lux Verbi.
- * Ward, RA 1979. Baptism and communion in contemporary thought and proposal. *The Evangelical Quarterly* 51 (1), 40 tot 45.
- * Weber, O 1972. *Grundlagen der Dogmatik*, Zweiter Band. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag.
- * Weiss, J 1910. *Der erste Korintherbrief*. Göttingen: Vandenhoeck en Ruprecht. 562 HTS 57 (1 en 2) 2001.

STUDIESTUK 2: DR T VAN WYK

Kinders se deelname aan die Nagmaal: 'n Oorsig oor tersaaklike aspekte

INLEIDING

Gedurende die laaste 30 jaar is goeie en omvattende navorsing gedoen oor die vraag na kinders se deelname aan die sakrament van die Nagmaal. In hierdie opsig verwys ek veral na die 1982-redaksionele samevoeging deur Geiko Müller-Fahrenholz van die Wêreldraad van Kerke se omvattende studie oor kinders se deelname aan die Nagmaal. In die Hervormde Kerk (waarvan ek bewus is) het Johan Koekemoer (1999) en Johan Buitendag (2001) onderskeidelik 'n memorandum en 'n artikel hieroor geskryf. Verskeie ander het studente begelei in nagraadse studie met verwante temas.

Wat ek hier aanbied, is dus geensins nuwe navorsing nie. Die feit dat hierdie navorsing vir 'n geruime tyd beskikbaar is, kan die Hervormde Kerk moontlik aanmoedig om nou 'n gepaste besluit hieroor te neem. Die Hervormde Kerk beklemtoon op die oomblik gesinsbediening. Dit is nie sonder kritiek nie. Tog beteken dit dat die Kerk vinniger oor kinders se deelname aan die Nagmaal moet besin as voorheen, anders is die Kerk nie konsekwent ten opsigte van die Kerk se eie bediening nie. Op grond hiervan word 'n paar perspektiewe in hierdie kort kommentaar op die tafel geplaas.

OORSIG EN OPSOMMING: SAKRAMENT EN TEOLOGIE

Vanaf 13 tot 19 April 1980 is 50 verteenwoordigers van verskillende kerklike tradisies en verskillende lande deur die *Faith and Order*-kommissie van die Wêreldraad van Kerke byeengebring met die doel om saam te praat en te dink oor kinders se deelname aan die Nagmaal. Die deelnemers het bestaan uit onderwysers, teologiesdosente, predikante en sielkundiges. Hierdie deelnemers het ooreengekom dat die toelating van kinders tot die Nagmaal nie die uitdagings en probleme van die kerk-in-die-wêreld en ook nie die uitdagings van kindwees sonder meer gaan oplos nie. Tog is die moontlike deelname van kinders aan die Nagmaal as 'n opwindende geleentheid vir kinderbediening beskou, en ook 'n opwindende uitdaging om die vele fasette van bediening aan al die kerk se lidmate te ontdek. Dit is verder beskou as 'n geleentheid om ekumeniese bande te versterk en die kerk se roeping in die wêreld uit te leef. In die studie is aangetoon dat veral twee aspekte (daar is ander ook) verband hou met die debat oor kinders se deelname aan die Nagmaal:

- * 'n Kerklike tradisie of denominasie se oorkoepelende verstaan van sakramente (of sakramentsleer).
- * Die verhouding of verband tussen die twee sakramente van die Doop en die Nagmaal.

'N KERKLIKE TRADISIE OF DENOMINASIE SE VERSTAAN VAN DIE SAKRAMENTE

Hier speel die teologie van die bepaalde kerklike tradisie 'n rol, wat gepaard gaan met hermeneutiek (die wetenskap van verstaan en interpretasie) en Skrifverstaan en -gebruik. Die teologiese debatvoering oor die sakrament van die Doop kan as voorbeeld genoem word van hoe hermeneutiek prakties grondvat. In Sistematiese Teologie vandag (vergelyk Thiselton, 2015) word 'n algemene onderskeid tussen *infant baptism* ("kleindoop" in ons algemene spreektaal) en *believers baptism* (belydenisdoop) aanvaar. Karl Barth se teologiese insig dat die kleindoop nie Skriftuurlik begrond kan word nie (dit beteken: daar is nie 'n uitdruklike riglyn daarvoor nie), word ook algemeen aanvaar. Dit beteken dat 'n bepaalde geloofstradisie, in nederige geloof en met hulle belydenis, 'n bepaalde vorm van doop op teologiese gronde regverdig. In ons geval begrond ons die kleindoop op ons teologiese verstaan van God se verbond met die mensdom. Ek gebruik hierdie *uiters*

opgesomde voorbeeld om aan te toon dat, net soos in die geval van die sakrament van die Doop, méér as net Skriftuurlike getuienis 'n rol kan speel ten opsigte van die manier waarop 'n sakrament verstaan en gevier word binne 'n bepaalde kerklike tradisie of denominasie.

Die opsomming deur Müller-Fahrenholz (1982:8-9) bevestig dat ons nie uitdruklike riglyne vanuit die Bybel kry vir *kinders se deelname aan die Nagmaal* nie. Dit beteken dat ons die bedoeling van die evangelie, soos deur die Evangelieskrywers verwoord, vir ons konteks en ons spesifieke vraagstukke moet interpreteer en bepaal. Dit doen ons nederig en voortdurend, omdat ons weet dat elke nuwe generasie nuwe inligting tot hulle beskikking het, en gevolglik het niemand ooit alle wysheid (of antwoorde) in 'n oomblik nie. In die Bybel vind ons 'n uitnodigende ingesteldheid teenoor kinders in die algemeen. Jesus sluit kinders in – by ruimtes en situasies wat volgens die sosiale kodes van die tyd vir hulle verbode was.

DIE VERHOUDING OF VERBAND TUSSEN DIE TWEE SAKRAMENTE

Daar is bepaalde kerklike tradisies (soos deur Müller-Fahrenholz aangetoon word) wat verkies dat daar geen verloop van tyd is tussen die geleentheid waar kinders gedoop word en waar kinders deelneem aan die Nagmaal nie. Vir hulle is die sakramente 'n onverdeelbare eenheid wat nie "in tyd" geskei kan word nie.

Ander tradisies se geloofspraktyk berus op die oortuiging dat die Nagmaal deur die Doop voorafgegaan behoort word, omdat daar 'n bepaalde voorbereiding vir deelname aan die Nagmaal moet wees. Hierdie voorbereiding kan die doophandeling op sigself wees, of 'n korter of langer proses van teologiese onderrig, of kategetiese. Volgens hierdie uitgangspunt moet die een wat Nagmaal gebruik, 'n onderskeid kan maak tussen die twee sakramente (byvoorbeeld). Dit word nie uitgespel op watter wyse hulle 'n onderskeid moet kan maak nie. Hulle moet op die een of ander wyse 'n bewussyn hê van die geloofsgemeenskap (*communio*) tussen gelowiges en die wyse waarop geloof in God tydens die Nagmaal bely word. Daar is egter geen ooreenstemming ten opsigte van wanneer 'n kind oud genoeg is om te verstaan nie en daar is selfs nie ooreenstemming oor wat 'n kind behoort te verstaan nie. Verskillende kerklike tradisies laat kinders op verskillende ouderdomme toe, maar let daarop dat kinders wel toegelaat word (aldus Müller-Fahrenholz se 1982-verslag). Hier speel 'n kerklike tradisie se idee of visie van die kerk as *communio* (gemeenskap) 'n deurslaggewende rol.

MULTIDISSIPLINÊRE INSIGTE EN OORWEGINGS

Soos enige geloofsgemeenskap en kerklike tradisie, probeer die Hervormde Kerk ook die uitdagings van die dag interpreteer en 'n reaksie daarop bied. Dit beteken die Kerk poog om relevante teologie te praktiseer, en die Kerk probeer riglyne en ondersteuning aan die lede van die geloofsgemeenskap bied. Die Kerk se voortgaande denke oor teologie is veronderstel om te berus op die kerk se roeping om aan die wêreld te toon hoe die liefde van Jesus Christus lyk. Gegewe hierdie voortgaande roeping, kyk die Kerk voortdurend na binne en na buite, en probeer vir elke ander tyd met integriteit die liefde van Christus sigbaar maak.

Die groeiende populariteit van gesinsbediening en bedieningsplanne/-modelle van gemeentes wat op gesinsbediening berus (wat weer op die Kerk se oortuiging berus dat gesinsbediening 'n moontlike teenvoeter sal wees vir bepaalde kontekstuele uitdagings), maak dit baie moeilik en byna onverklaarbaar om kinders van die Nagmaal uit te sluit. Al die gesinslede se eweredige deelname aan die lewe van die Kerk word in hierdie benadering tot bediening beklemtoon. Al het dit nie teologies oral tuisgekom nie, kan daar miskien gestel word dat hierdie bedieningsmodelle juis fokus op 'n gesinsmodel wat nie hiërargies is nie. Vanuit 'n niehiërargiese perspektief is verhoudings gebou op elkeen se unieke bydrae tot die geheel van die verhouding, en almal is aktiewe deelnemers aan daardie verhouding. Om

kinders daarvan te weerhou om aan die Nagmaal deel te neem, is hiervolgens 'n direkte teenstelling van die gesinsgerigte bediening en ingesteldheid van die Kerk.

Die psigologie en antropologie het die potensiele skadelike gevolge uitgewys van die beginsel *kinders moet gesien word en nie gehoor word nie*: *In many places children have been freed from the traditional patterns of authority which kept them subservient and which prevented adults from recognizing the fact that childhood has its own value and dignity and children are persons with particular gifts, needs and abilities* (Muller-Fahrenheit 1982:7). Kerk-in-die-wêreld kan nie anders nie as om kennis te neem van hierdie insigte. Die kerk word dan in 'n sekere sin geroep om die toereikendheid van die kerk se tradisionele maniere en patrone van leer en deelname van die sakrament van die Nagmaal te herbesoek om die relevansie van die kerk se bediening aan kinders te bepaal.

Die Nagmaal is nie net 'n belydenis en 'n viering nie. Dit is 'n geestelike belewenis wat tot elkeen wat daaraan deelneem, se spiritualiteit bydra. In hierdie opsig het die Hervormde Kerk, myns insiens, die geleentheid om op spirituele vlak op 'n vroeë ouderdom 'n blywende impak te maak oor die diep relevansie van die Nagmaal. Ons beleef en ervaar nie net met ons brein of sintuie nie (kognitief). Hiermee betoog ek glad nie dat daar van ons teologiese diepgang ontslae geraak moet word nie. Trouens, ek argumenteer dat dit verder aangevul word deur dit wat ons "geestelik" (ons spiritualiteit) ervaar. Die voorste teoloë wat oor die fenomeen "spiritualiteit" navorsing doen, leer ons dat spiritualiteit *the lived experience of belief* (Celia Kourie 2006) is. Dit is die *godmenselijk betrekingsgebeuren ... onder het oogpunt van omvoring* (Kees Waaijman 2006) en dit is *the experience of consciously striving to integrate one's life in terms not of isolation and self-absorption, but of self-transcendence toward the ultimate value one perceives* (Sandra Schneiders 1986).

KENNIS EN VERTROUE, HART EN VERSTAND

Vrees ontstaan dikwels dat 'n te vroeë deelname van kinders aan die Nagmaal 'n situasie skep waarin kinders sal deelneem sonder om te waardeer of te verstaan, en sonder die vermoë tot self-introspeksie. Hiervolgens is die Nagmaal alleenlik 'n deduktiewe of pedagogiese of rasonale oefening. En tog:

At no time is there *real* assurance of any person's readiness to commune, be she or he a child or an adult. Theological, psychological and pedagogical insights serve to reinforce each other as the church nurtures its baptized not merely as potential institutional replacements in the future but as actual personal partners in the present (Müller-Fahrenheit 1982:2)

Dit is eie aan Reformatoriese teologie en dus ook vir die Hervormde Kerk om met hart én verstand die misterie van God se betrokkenheid by ons weer te gee. Dit word beklemtoon deur ons kortste en bekendste definisie van geloof, wat in die Heidelbergse Kategismus se vraag en antwoord 21 staan, en wat ons vandag nog aan ons kinders en jongmense leer, naamlik dat geloof kennis én vertruste is. Inderdaad is dit die Hervormde Kerk se trots en 'n belangrike identiteitsmerker dat rasonale denke en verstand 'n belangrike aspek is van ons geloofservarings en ons teologie. Tog lei die eensydige beklemtoning daarvan tot die verarming van ons geloofservarings en kan dit bepaalde *oorreglementering van geloofsrituele* meebring.

In ons kerklike kring is die verstandelike vermoë, en vir die doeleindes van hierdie debat, die gepaardgaande ouderdom van kinders, die eerste en die grootste struikelblok om te oorkom as dit by kinders se deelname aan die Nagmaal kom. Die rede daarvoor is ons Hervormde teologie, maar ook die erns waarmee ons die sakrament van die Nagmaal bejeën. Verstandelike vermoë en ouderdom hou egter nie in alle gevalle reglynig met mekaar verband nie, soos Nicole Hamman, student aan die Universiteit van Pretoria in 2008, in haar studie oor intellektueel gestremde kinders en geloof aangetoon het (Hamman 2008:69):

Kinders wat intellektueel gestremd is glo anders as "normale" kinders wat dieselfde kronologiese ouderdom is. Maar dit beteken nie dat hulle glad nie kan glo nie. Hulle verstaan teologiese konsepte as dit baie eenvoudig gestel word. Dit beteken dat hulle slegs 'n vereenvoudigde en beperkte begrip van sommige konsepte het.

Ek gaan nie hier in verdere besonderhede oor hierdie spesifieke saak uitbrei nie (dit is 'n studie op sigself), behalwe om te beklemtoon dat daar 'n bewussyn en 'n gewilligheid in sommige kerklike denominasies is om kinders (en mense in die algemeen) nie op grond van verstandelike vermoëns uit kerklike rituele en die belydenis van geloof uit te sluit nie. In sulke gevalle word die teologiese aspekte se kern weergegee op 'n manier waarop dit bevatlik is vir die persoon wat dit aanhoor en meedoen aan die ritme van kerkwees. In haar studie het Hamman verwys na formuliere vir belydenisaflegging, Doop en Nagmaal wat in die NG Kerk gebruik word om voorsiening te maak vir intellektueel gestremde kinders (Hamman 2008:70). Sy beklemtoon egter dat daar nog heelwat werk gedoen moet word en onderrigmateriaal oor spesifiek intellektueel gestremde kinders en hulle geloofservaring en -betrokkenheid geskep moet word. So ver my kennis strek, het die Hervormde Kerk nie sulke formuliere nie. Weer eens, die saak hier op die tafel is kinders se deelname aan die Nagmaal en nie die saak van intellektueel gestremde kinders nie. Tog beteken dit daar is 'n presedent vir die deelname aan kerklike rituele wat nie gegrond is op die vermoë om volledig te begryp of te verstaan wat tydens daardie kerklike ritueel of -praktyk plaasvind nie, en dit is wel van belang vir die vraag oor kinders se deelname aan die Nagmaal.

Deelname aan kerklike rituele kan nie sonder ENIGE begeleiding plaasvind nie. Kinders kan met die nodige begeleiding en ouderdomsgerigte onderrig aan die Nagmaal deelneem. Dit kom weer daarop neer om gepaste maniere te vind om die teologiese swaartekrag van die Nagmaal aan die kinders weer te gee.

Om kinders van deelname aan die Nagmaal te weerhou, kan dus nie teologies of kerklik geregverdig word nie.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Buitendag, J., 2001, '*Saam in een liggaam*' (1 Korintiërs 10:17) – *Deelname van kinders aan die nagmaal*', HTS Teologiese/Theological Studies, 57 (1&2), 535-560.
- Hamman, N.M., 2008, *Intellektueel gestremde kinders en geloof binne die Nederduitse Gereformeerde Kerk*, Ongepubliseerde MDiv-skripsie, Departement Dogmatiek en Christelike Etiek en die Departement Praktiese Teologie, Fakulteit Teologie, Universiteit van Pretoria.
- Koekemoer, J.H., 1999, *Kinders aan die nagmaalstafel – 'n Advies vanuit die Sistematiese Teologie aan die Nederduitsch Hervormde Kerk*, Ongepubliseerde memorandum aan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering van die NHKA.
- Kourie, C., 2006, 'The "turn" to Spirituality', in De Villiers, P.G.E., Kourie, C.E.T. & Lombaard, C. (eds.), *The spirit that moves: orientation and issues in spirituality*, Acta Theologica Supplementum 9, 19-38.
- Müller-Fahrenheit, G. (ed.), 1982, ... *and do not hinder them. An ecumenical plea for the admission of children to the eucharist*. Faith and Order Paper 109, World Council of Churches, Geneva.
- Scheiders, S.M., 1986, 'Spirituality in the academy', *Theological Studies* 50, 676-697.
- Thiselton, A., 2015, *Systematic Theology*, Eerdmans, Michigan.
- Waaijman, K., 2006, *Spiritualiteit: Vormen, grondslagen, methoden*, Kok, Kampen.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kommissie van die AKV
Opsomming van ekumeniese werksaamhede

BYLAE B

Die hertoelating van die NHKA tot die WGGK (of WCRC in Engels) in 2014 het in vele opsigte deure vir die Kerk geopen. Tot op daardie stadium was die NHKA saam met die NGK en die GKSA lid van die TKR, en saam met 'n wyer groepering reformatoriese kerke in Suid-Afrika lid van die *Conventus Reformatus* (dit sluit onder andere die NHKA, GKSA, NGK, Lutherse Kerke, Presbiteriaanse Kerke, Calvinse Protestantse Kerk, Rynse Kerk en die Verenigde Gereformeerde Kerk in).

Die toegang tot ekumeniese byeenkomste en forums het plaaslik en internasionaal beteken dat meer lidmate en ampsdraers by meer geleenthede kontak gehad het met gelowiges uit ander kerke, veral in die gereformeerde kerklike kringe. Afvaardigings van die NHKA kon sinvol deelneem aan ekumeniese bedrywighede in Suid-Afrika en in die buiteland. Die Kommissie van die AKV het ook 'n aantal sinvolle ontmoetings met afgevaardigdes van ander plaaslike kerke gehad.

Die Kommissie van die AKV het in September 2017 bevestig dat die Komitee vir Buitelandse Bediening ontbind het, en dat gemeentes in Afrika en die buiteland onder 'n bestaande ring van die Kerk ingedeel word, en binne die ruimte en onder die opsig van die bepaalde ring funksioneer. Dit geld spesifiek vir die gemeentes in Zimbabwe, Zambië, Botswana en Nieu-Seeland.

Die onderstaande verslag bied 'n kort oorsig oor die ekumeniese werksaamhede van die Kommissie van die AKV oor die afgelope termyn, beginnende by plaaslike skakeling voordat internasionale kontak aan die orde kom. Verskeie berigte in die kerklike media oor die afgelope termyn het in meer besonderhede oor die geleenthede verslag gedoen.

1. **MRCC**

Daar bestaan heelwat wedersydse welwillendheid tussen die NHKA en die MRCC; ons twee kerke is immers al vir dekades aan mekaar verbonde. Ons deel ons geskiedenis, kerklike leer en kultuur met mekaar. Die MRCC het tans ongeveer 80 gemeentes en 100 predikante in al die provinsies van Suid-Afrika, met die uitsondering van die Noord-Kaap.

Ongelukkig moet ons erken dat die sluiting van AIM en verskuiwing van die MRCC se teologiese opleiding na UP bygedra het tot 'n skerp daling in die getal MRCC-studente wat vir teologiestudies kom aanmeld het. Die feit dat die jarelange samewerking aan die opleiding so tot 'n einde gekom het, het ook die gereelde kontak tussen die twee kerke verminder. Die Kommissie van die AKV het nietemin 'n fonds tot stand gebring waaruit die registrasiegeld van MRCC-studente aan UP betaal kan word.

Die verkoop van die Dirk van der Hoffgebou het ongelukkig dieselfde effek gehad as die sluiting van AIM. Aangesien ons sinodale kantore nie meer op dieselfde plek gevestig is nie, loop kollegas uit die twee kerke mekaar eenvoudig minder raak en is daar minder daadwerklike samewerking. Die NHKA is nogtans baie dank verskuldig aan ds GS de Beer en Gemeente Noordwestelike Pretoria wat ruimte geskep het dat die Kerkkantoor van die MRCC nou by hulle gevestig is.

'n Gesprek tussen lede van die Moderature van die NHKA en die MRCC het op 28 Augustus 2017 plaasgevind, waarna die Moderamen van die NHKA en die nuwe Moderamen van die MRCC wat in Oktober 2018 verkies is, eers weer op 26 Julie 2019 gesprek gevoer het. Met die MRCC se 14de AKV in Oktober 2018 in Port Shepstone, KZN, het dr Chris Viljoen (Saffierkus) namens die Kommissie van die AKV 'n groeteboodschap oorgedra.

Op 'n broederlike vlak is daar wedersyds meelewing betuig in gevalle van nood soos met die brand wat ds Jan Mamabolo (Mabopane) se huis in puin gelê het, of met die aanval op die kerkgebou van NHKA Gemeente Wesmoot.

Albei kerke wend in die onlangse verlede pogings aan om verhoudings met ander kerke in Suid-Afrika en oorsee te vestig en versterk. MRCC teken op 14 Augustus 2019 'n memorandum van ooreenkoms met die VGK (URCSA) waarin hulle onderlinge samewerking in meer besonderhede gereël word. Die Moderamen van die MRCC het die NHKA verseker dat dit nie ons twee kerke se onderlinge verhouding affekteer nie. Die NHKA het 'n bilaterale ooreenkoms met die NGK, en werk op sinodale en gemeentelike vlak baie nou met die NGK saam.

Die MRCC is ook in 2014 as lid van die WGGK toegelaat, maar het tot op datum nog nie aan aktiwiteite van die WGGK deelgeneem nie. Die NHKA sou ook graag in die breër ekumeniese verband met die MRCC wou hande vat.

Die NHKA en die MRCC beskou die bande tussen die twee kerke as uiters belangrik en verwelkom enige inisiatief om die samewerking tussen die twee kerke voort te sit, veral op gemeentelike vlak. Die twee kerke se Moderature het ook ooreengekom om voortaan minstens twee maal per jaar byeen te kom.

2. NGK

Daar bestaan tans 'n uitstekende verhouding met die NGK, en daar was oor die afgelope termyn gereelde kontak tussen die Moderature, kuratoria, en ander verteenwoordigers van die twee kerke. Ook op gemeentevlak was daar talle berigte van hartlike samewerking tussen gemeentes van die twee kerke. 'n Aantal predikante is ook in die afgelope termyn oor en weer tussen die twee kerke beroep, terwyl 'n hele aantal Hervormde gemeentes van die dienste van NG-predikante gebruik maak vir prediking en pastorale hulp.

Die Kommissie van die AKV en die Algemene Sinodale Moderatuur van die NGK het sedert 2017 jaarliks ontmoet vir gesprekke. In 2019 is 'n aantal predikante van albei kerke ook by die gesprek betrek, en is daar bevestig dat ons gemeentes se profiele baie ooreenstem en dat ons dikwels dieselfde uitdagings in die gesig staar. Daar is ooreengekom om by albei kerke se nasionale sinodes in September en Oktober 2019 'n gelykluidende beskrywingspunt in te dien vir die goedkeuring van 'n tussenorde wat praktiese samewerking tussen gemeentes van die twee kerke kan reël. So 'n beskrywingspunt dien dus nou voor die 72ste AKV.

Daar was ook eenstemmigheid dat die twee kerke se teologiese opleiding lotsgebonde is, al word teologiestudente van die NGK op drie plekke (UP, US, en UVS) opgelei. Albei kerke ervaar die afgelope tyd 'n daling in studentegetalle wat die posisie van dosenteposte aan die onderskeie universiteite onder druk plaas. Die wens is uitgespreek dat die twee kerke se kuratoria gereeld saam sal vergader, en dat 'n werkwinkel kort na die twee kerke se sinodes en nog voor die einde van 2019 gereël sal word om opsies vir teologiese opleiding te ondersoek en evalueer.

3. GKSA

'n Gesprek tussen die Moderamen en ander predikante van die NHKA en die Deputate Ekumene van die GKSA het op 1 November 2017 by die NHKA Gemeente Philadelphia plaasgevind. Die teenwoordiges het die stand van sake in die twee kerke aan mekaar voorgehou, en die volgende onderwerpe bespreek: Skrifverstaan, die aard van ons belydenisse (*quia* of *quatenis*), die verhouding met gemeentes van die

Geloofsbond van Hervormde Gemeentes, 'n moontlike memorandum wat die huidige verband tussen die twee kerke beskryf, die NHKA se besluit oor selfdegeslagverhoudings op die 71ste AKV, ons samewerking aan REFO 500, en ons betrokkenheid by die TKR.

Proff WA Dreyer, IWC van Wyk, Hennie Goede en ds Pieter Kurpershoek is versoek om 'n konsepdokument oor nadere samewerking voor te berei wat aan die onderskeie sinodes voorgelê kan word. Dit moet ook aandag gee aan 'n raamwerk vir samewerking tussen gemeentes en plaaslike kerke, veral op die platteland, wat nie meer alleen selfstandig kan voortgaan nie. Daar is nog nie so 'n konsepdokument ontvang wat aan die AKV voorgelê kan word nie.

Intussen bestaan daar reeds 'n formele samewerkingsooreenkoms tussen die GKSA Midrand en die NHKA Gemeente Midrand, wat al jare lank baie vrugbaar saamwerk. Ook op ander plekke is daar noue samewerking tussen gemeentes van die twee kerke.

4. **APK**

'n Verkennende gesprek met die Sentrale Kerkekommissie van die APK het vir die eerste keer plaasgevind op 16 Oktober 2018. Dit blyk duidelik uit die gesprek dat daar twee uiteenlopende Skrifbeskouings binne die NHKA en die APK bestaan, en dit kom onder andere na vore in die twee kerke se kerkbeskouing (ekklesiologie) en standpunte oor aktuele sake soos selfdegeslagverhoudings. Die APK het al vir 20 jaar 'n eie privaat tersiêre instelling, die Afrikaanse Protestantse Akademie, waar hulle predikante opgelei word. Daar word gehoop dat 'n volgende gesprek praktiese sake wat beide kerkverbande as gemeenskaplike uitdagings beleef, sal kan aanspreek.

5. **VPKSA (OF UPCSA IN ENGELS)**

Die VPKSA het ontstaan uit die vereniging (op 26 September 1999) van die Presbiteriaanse Kerk van Suidelike Afrika (meestal wit lidmate, gestig in 1897) en die Gereformeerde Presbiteriaanse Kerk in Suidelike Afrika (meestal swart lidmate, gestig in 1923), en het gemeentes in Suid-Afrika, Zambië, Zimbabwe en Namibië.

Die NHKA se bande met hierdie kerkgenootskap groei geleidelik danksy ons lidmaatskap van die WGGK en die AGGK. Die dekaan van die Fakulteit Teologie en Religie aan UP, prof Jerry Pillay, is lidmaat van die VPKSA. Die NHKA en die VPKSA is saam as vennootkerke betrokke by die Fakulteit Teologie en Religie, en het ook gesamentlik op 31 Oktober 2017 'n verklaring uitgereik by UP se herdenking van die 500 jaar sedert die reformatie.

Drr AG Ungerer (voorsitter van die AKV) en WC van Wyk (sekretaris: Kommissie van die AKV) het op 11 Julie 2018 die sinode van die VPKSA in Benoni bygewoon waar dr Ungerer ook 'n groetboodskap namens die NHKA oorgedra het. Die Kommissie stuur ook 'n verteenwoordiger om die VPKSA se viering van hulle 20-jarige kerkvereniging op Vrydag 27 September 2019 in Port Elizabeth by te woon.

6. **TKR**

Die TKR het oor die afgelope drie jaar by verskeie geleenthede byeengekom om sake van gemeenskaplike belang vir die drie lidkerke, die NGK, NHKA en GKSA, te bespreek. Hoewel daar nie 'n geleentheid was waar die volle Moderamina (of Deputate) van die drie kerke teenwoordig was nie, is die Hervormde Kerk deur verskeie predikante by die verskillende geleenthede verteenwoordig. Hieronder tel

proff IWC van Wyk en WA Dreyer, dr AG Ungerer, WC van Wyk, FJ Labuschagne, di EG Fourie en JF van der Merwe.

Die TKR het 'n aantal openbare verklarings uitgereik, waaronder 'n verklaring oor misdaad (15 Februarie 2017), 'n openbare appèl op die Nasionale Uitvoerende Komitee van die ANC oor optrede teen President Jacob Zuma (3 April 2017), en 'n verklaring na aanleiding van die hofuitspraak oor godsdiens in skole (28 Junie 2017).

Die TKR het ook by 'n aantal geleenthede met mekaar geskakel om gepaste kommentaar te lewer op konsepwetgewing, onder meer oor haatspraak, die regulering van godsdiens, die wysigingsontwerp van die Skolewet, die verslag van die Kommissie op Kulturele, Godsdienslike en Taalregte (die sogenaamde CRL-Kommissie). In hierdie verband het dr JH van Staden (Gemeente Sionspoort, Randfontein) bydraes van groot waarde gelewer waarvoor regsgeleerdes en kerkleiers in die ander kerke groot waardering uitgespreek het. Die openbare verklarings en amptelike kommentaar wat die Kerk/TKR gelewer het, word ter wille van die rekord saam met hierdie verslag ingebind.

Op 22 September 2017 het die TKR ook 'n ontmoeting gehad met dr Theuns Eloff, wat die Trust vir Afrikaanse Onderwys en die Afrikaanse Onderwysnetwerk aan die TKR kom bekendstel het.

Die hoogtepunt van die TKR se aktiwiteite was reëlins vir die 500-jarige herdenking van die reformasie. Terwyl daar gesamentlike byeenkomste ter herdenking van die reformasie regoor die land plaasgevind het, het daar in Pretoria drie groot geleenthede plaasgevind met steun van die TKR: 'n Opvoering van die toneel *Uit diep van donker nagte* (waaraan ds CJ de Bruin en dr DJ du Toit deelgeneem het), 'n opvoering van die musiekblyspel *Houtkruis*, en 'n gesamentlike erediens in die NGK Universiteitsoord. By hierdie geleentheid is die reformasiesimfonie van Felix Mendelssohn deur 'n simfonieorkes onder leiding van mnr Braam van Tonder uitgevoer, terwyl 'n skyfievertoning oor die reformasie (gekonseptualiseer deur prof IWC van Wyk) vertoon is, waarna die erediens onder begeleiding van die orkes en mnr Pieter van den Berg (orrelis, Gemeente Pretoria-Oos) asook 'n massakoor onder leiding van me Renette Bouwer plaasgevind het. Ds JF van der Merwe het leiding geneem met die liturgie, terwyl die prediking behartig is deur prof Gert Breed (GKSA) en dr Stephan Joubert (NGK).

Op 18 Julie 2019 het die TKR 'n gespreksgeleentheid ter herdenking aan die 400-jarige voltooiing van die Dordtse Leerreëls aangebied, waartydens verteenwoordigers van al drie kerke opgetree het. Die aanwesiges was dit eens dat dit 'n baie interessante en leersame geleentheid was, en dat toekomstige gesprekke 'n groter groep predikante en lidmate moet betrek by besprekings van sake wat vir die drie kerke van aktuele belang is.

Ten spyte van die goeie skakeling by spesifieke geleenthede lyk dit asof die TKR nie daarin slaag om die onderskeie kerke se leiers of verteenwoordigers met gesonde reëlmaat byeen te bring nie. Die skakeling was eerder by wyse van ontmoetings tussen dr WC van Wyk (sekretaris: Kommissie van die AKV), dr Gustav Claassen (algemene sekretaris: NGK) en ds Cassie Aucamp (Deputate Ekumene, GKSA).

Dit blyk ook dat al drie kerke se verhoudings met ander kerke dit soms ongemaklik maak om as drie Afrikaanse kerke by uitsluiting van ander kerke byeenkomste te reël en openbare verklarings uit te reik. Hierbenewens lei die aktiewe betrokkenheid van die NGK en tot 'n mindere mate die NHKA by ander nasionale en internasionale ekumeniese organisasies daartoe dat daar minder behoefte en geleentheid tot

ontmoetings en samewerking binne die konteks van die TKR is. Terwyl ons dus steeds die geleentheid benut om met mekaar te praat oor sake van gemeenskaplike belang, lyk dit tog of daar een of ander tyd herbesin sal moet word oor die plek en funksionering van die TKR.

7. **CONVENTUS REFORMATUS**

Hierdie ekumeniese forum bring ongeveer 15 reformatoriese kerke in Suid-Afrika byeen, van wie sommige redelik klein en streeksgebonde is. Dit is 'n baie waardevolle platform vir gesprek, maar het ongelukkig oor die afgelope twee jaar nooit byeengekom nie.

8. **MOTSEPE FOUNDATION**

Die Hervormde Kerk is 'n paar jaar gelede deur die *Motsepe Foundation* genooi om geleenthede vir godsdiensteiers en tradisionele leiers by te woon, en het die uitnodiging met dank aanvaar. Die Kerk se verteenwoordigers word telkens besonder vriendelik en hoflik ontvang deur mnr Patrice Motsepe (wat verskeie tale, onder andere Afrikaans, vlot praat) en sy vrou, dr Precious Motsepe, en die personeel van die *Motsepe Foundation*. Dit het geblyk 'n baie vrugbare forum te wees waar leiers van al die hoofstroomkerke en ook leiers van ander godsdiensgroepe saam met tradisionele leiers van Suid-Afrika byeengebring is.

Die lede en sekretaris van die Kommissie wat hierdie geleentheid bygewoon het, het prominente kerkleiers soos biskop Thabo Makgoba van die Anglikaanse Kerk en biskop Malusi Mpumlwana van die SARK daar persoonlik ontmoet. Die geleentheid het 'n neutrale platform vir gesprek geskep waar al die teenwoordiges bloot die *Motsepe Foundation* se gaste is en almal op gelyke voet oor sake van aktuele belang kan saamgesels sonder dat iemand se standpunt of belange enigiemand bedreig.

Aan die einde van 2016 het hierdie gespreksforum van die *Motsepe Foundation* besluit om vir die eerste keer 'n Nasionale Dag van Gebed op die FNB-stadion buite Johannesburg te hou. Die Kommissie van die AKV het besluit om aan die beplanning en die geleentheid deel te neem, en het dit sedertdien jaarliks gedoen. Hoewel ons daar uiteraard saamwerk met uiteenlopende mense, ook vanuit heel ander kringe as ons kerklike verwysingsraamwerk, is dit telkens 'n verrykende en positief opbouende ervaring. Toe die politieke spanning in ons land aan die einde van 2017 begin opbou het, was die gespreksforum en die Nasionale Dag van Gebed 'n wonderlike platform waarop daar saamgepraat en saamgebid kon word.

'n Onverwagte meevaller van die NHKA se betrokkenheid in hierdie konteks, is die bedrag geld wat die *Motsepe Foundation* die afgelope paar jaar telkens aan elkeen van die meewerkende organisasies, en dus ook die Hervormde Kerk, geskenk het. Die Kommissie het geoordeel dat hierdie geld nie op gewone uitgawes gespandeer moet word nie, maar eerder op plekke waar daar unieke en periodieke behoeftes is. Daarom het die Kommissie jaarliks die grootste deel van die geld aan Rata geskenk, terwyl daar ook fondse beskikbaar gestel is vir die registrasiegeld van MRCC-studente aan UP en vir ons Kerk se ekumeniese aktiwiteite. Daar word jaarliks verslag gedoen aan die *Motsepe Foundation* oor die spandering van hierdie fondse.

9. **KORRESPONDENSIE EN KONTAK MET VERWANTE KERKE IN ENGELAND, AUSTRALIË EN NIEU-SEELAND**

Die NHKA en die CRCA het jare lank reeds 'n formele ekumeniese verhouding. Verteenwoordigers van die CRCA (di Geoff van Schie en Reinier Noppers) het dikwels

in die verlede die AKV bygewoon, en die NHKA het dus ook aan die begin van 2018 'n uitnodiging ontvang om die sinode van die CRCA in Mei 2018 by te woon. Ongelukkig kon geen verteenwoordiger van die NHKA die sinode bywoon nie, hoewel 'n boodskap van dr FJ Labuschagne, algemene sekretaris: NHKA, aan die sinode voorgehou is.

Dr Labuschagne het die Hervormde Kerk se gemeente in Hawkes Bay, Nieu-Seeland, gaan besoek en kort na die CRCA se sinode toe wel met twee predikante van die CRCA, di Laven en Nobin Shunmugam, in Sydney ontmoet. Die CRCA se sinode het onder meer aandag gegee aan die 71ste AKV se besluit oor homoseksualiteit (Beskrywingspunt 41) en die soortgelyke besluit van die NGK se Algemene Sinode in 2015. Die CRCA het geoordeel dat die NHKA en NGK se besluite in stryd met die Skrif is, het die twee kerke opgeroep tot bekering, en aangedui dat die CRCA se volgende sinode in 2021 die bestaande ekumeniese verhouding met die NHKA en NGK sal termineer indien ons nie ons besluit herroep nie. Die Kommissie van die AKV het met spyt hiervan kennis geneem, en die behoefte uitgespreek dat ons twee kerke ten spyte van verskille steeds ons bande sal behou, en gesprekke oor die saak met mekaar kan voer.

Die AKV's van die NHKA en die die GEKA het beide 'n memorandum van ooreenkoms goedgekeur, en die Kommissie van die AKV het in Augustus 2017 'n groeteboodskap aan die Algemene Vergadering van die GEKA gestuur. Die NHKA het groot waardering vir die groeteboodskap van ds Gawie Cloete van GEKA wat tydens die AKV voorgehou sal word.

Drr AG Ungerer en WC van Wyk het op 21 Augustus 2018 gesprek gevoer met ds Corrie Nel van die PCA se gemeente in Roseville. Ds Nel was, voordat hy na Australië geëmigreer het, ook lidmaat van die NHKA, en was saam met sy vrou hier op besoek. Ook hy wil graag die band met ons Kerk behou en uitbou, maar het verduidelik dat die PCA eweneens probleme het met die NHKA se besluit oor homoseksualiteit.

Op 9 April 2018 het drr AG Ungerer en WC van Wyk ds PA Harmzen van die Afrikaanse Gemeente in Londen ontmoet. Ds Harmzen het vertel van sy werk in die gemeente daar, en versoek om iets daarvan met die 72ste AKV te deel. Die Kommissie van die AKV is dankbaar dat ds Harmzen die AKV kan bywoon, en het ingestem dat hy die geleentheid kan kry om die vergadering toe te spreek.

10. **WGGK (OF WCRC IN ENGELS)**

Die Hervormde Kerk het vir die eerste keer in 35 jaar as volle lid van 'n ekumeniese wêreldliggaam sitting geneem op die Algemene Vergadering van die WGGK. Die Algemene Vergadering het vanaf 29 Junie tot 7 Julie 2017 in Leipzig, Duitsland, plaasgevind. Die vergadering het met die 500-jarige herdenking van die reformasie saamgeval, wat dit 'n besonder betekenisvolle geleentheid gemaak het.

Die NHKA is verteenwoordig deur drie stemgeregtigde afgevaardigdes, dr AG Ungerer (voorsitter van die AKV), prof Y Dreyer (vrouepredikant, en reeds betrokke by 'n werkgroep van die WGGK) en oudl Joël Fourie (ouderlingslid van die Kommissie van die AKV), en deur drie waarnemers, ds EG Fourie (jarelange kerklike verteenwoordiger by ekumeniese vergaderings), dr WC van Wyk (sekretaris: Kommissie van die AKV, verantwoordelik vir ekumeniese kontak), en me Marina Kok (teologiestudent van die Kerk). Sommige van hierdie afgevaardigdes het die kostes verbonde aan die bywoning van die vergadering volledig self gedra, ander het dit gedeeltelik self gedra, en in een geval het 'n gemeente van die Kerk 'n afgevaardigde se kostes gedra. Elkeen van die Kerk se verteenwoordigers het uit eie sak uitgawes aangegaan om die Kerk by die Algemene Vergadering van die WGGK te verteenwoordig. Prof J

Buitendag (dekaan: Fakulteit Teologie en Religie aan UP) was as gas van die uittredende president van die WGGK, prof Jerry Pillay, teenwoordig.

Die vergadering is deurlopend in ses tale getolk: Engels, Duits, Frans, Spaans, Koreaans, en Bahasa (Indonesië). Sprekers kon enige van hierdie tale praat, en afgevaardigdes kon die gesprek oor oorfone volg indien die spreker se taal vir hulle onbekend was. Elke dag se verrigtinge is met 'n Bybelstudie oor 'n bepaalde onderwerp begin. Dit het met groepsbespreking, sang en aanbidding gepaard gegaan. Gedurende die vergadering self is verskillende temas hanteer op die basis van luister (*listening*), onderskeiding (*discernment*) en besluitneming (*decision*). Die volgende sake is in die algemene sessies aan die orde gestel:

- * Termynverslae van die president (prof Jerry Pillay) en die algemene sekretaris (dr Chris Ferguson).
- * Ekonomiese geregtigheid.
- * Teologie.
- * Geslagsgeregtigheid, ordening van vroue as predikante en sake oor seksuele kwessies.
- * Sending in gemeenskap, en gemeenskap in sending.
- * Die versterking van die gemeenskap van gelowiges.
- * Publieke getuienis.
- * Visie van die WGGK.

In die proses van luister het verskillende sprekers die geleentheid gekry om bostaande temas toe te lig. Daaropvolgend het afgevaardigdes in onderskeidingsgroepe (daar was altesaam 17 sulke sogenaamde *discernment groups*) verdeel om gesprek te voer oor voorstelle wat komitees in aanloop tot die vergadering oor elke tema geformuleer het. Gesprekke in hierdie groepe was interessant omdat daar soveel nasionaliteite, kulture en kerke verteenwoordig was. Dit was ook interessant om die verskillende menings te hoor en te besef hoe kerke in hierdie groot gereformeerde familie steeds van mekaar verskil. Die gesprekke in die onderskeidingsgroepe is later opgevolg met 'n besluitnemingsproses. Elke stemgeregtigde afgevaardigde het 'n blou en 'n oranje gelamineerde kaart ontvang. Die voorsitter het met elke beskrywingspunt die vergadering aan die hand van die kleurkaarte getoets. Die oranje kaart het aangedui dat jy die beskrywingspunt ondersteun terwyl die blou kaart jou teenkanting uitgedruk het. Wanneer die voorsitter blou kaarte gesien het, het hy sprekers toegelaat om hulle besware te opper. Indien die teenstanders in die minderheid was, het die voorsitter hulle versoek om met die meerderheid se mening te konformeer. Heelparty beskrywingspunte het op hierdie wyse 'n algemene besluit van die vergadering geword. Diegene wat nie wou konformeer nie, het geleentheid gehad om hul teenstem te laat aanteken. Waar die vergadering te veel verdeeld was, is die saak vir verdere ondersoek verwys.

Naas die Algemene Vergadering was daar ook geleenthede om eredienste, kerklike aktiwiteite en konserte in Leipzig by te woon. Die afgevaardigdes het Berlyn op Sondag 2 Julie 2017 besoek en deel gehad aan 'n erediens in die Berliner Dom wat lewendig gestroom is. Daarna is al die afgevaardigdes deur die president van Duitsland, wat self lidmaat van 'n gereformeerde kerk is, onthaal.

Op Woensdag 5 Julie 2017 het die afgevaardigdes 'n erediens in Wittenberg se historiese Stadtkirche bygewoon wat gelei is deur die nuwe president van die WGGK, ds Najla Kassab. Dit is die kerkgebou waarin Luther gereeld gepreek het. Na afloop van die erediens het die historiese ondertekening van 'n Gesamentlike Verklaring oor die Regverdigingsleer plaasgevind. Hiermee het die WGGK die ooreenkoms wat in 1999 deur die Lutherse Wêreldfederasie en die Rooms-Katolieke Kerk onderteken is, ook onderskryf. Die Gesamentlike Verklaring oor die Regverdigingsleer oorbrug die teologiese en historiese kloof tussen die Rooms-Katolieke Kerk en die kerke van die reformatie deur te bevestig dat die mens se regverdiging deur genade alleen plaasvind. Sedertdien het die Wêreldraad van Metodistekerke (2006) en die Anglikaanse Konsulterende Raad (2016) ook hulle wesenlike instemming met die inhoud van die Gesamentlike Verklaring uitgespreek. Die WGGK het in hul onderskrywing van die Gesamentlike Verklaring oor die Regverdigingsleer 'n tree verder gegaan deur 'n direkte verband te trek tussen 'n mens se regverdiging voor God en geregtigheid in hierdie wêreld. Die tema van geregtigheid is 'n tipies gereformeerde aksent, en het ook soos 'n goue draad deur die hele Algemene Vergadering van die WGGK geloop.

Die Hervormde Kerk se afgevaardigdes na die Algemene Vergadering van die WGGK bevestig almal die waarde en belang van die Kerk se lidmaatskap van die WGGK. Te midde van 'n wye diversiteit van kerkgenootskappe, nasionaliteite, en taalgroepe wat op die Algemene Vergadering teenwoordig was, was ons gedeelde gereformeerde erfenis deurgaans duidelik in elke erediens en elke teologiese gesprek. Kerklik is die WGGK ons naaste familie, en dit was kosbaar om op die Algemene Vergadering te luister en met medegelowiges te redeneer oor die roeping van die kerk in die nuwe wêreld van die 21ste eeu. Natuurlik het ons verteenwoordigers nie altyd met almal se standpunte saamgestem nie, maar juis dit het ons gehelp om ons verskille te verwoord en ook te leer hoe ander hulle standpunte verwoord. Ons afgevaardigdes kon verder leer by die manier waarop so 'n groot vergadering ingerig is om gesprek te stimuleer en terselfdertyd besluite te neem.

Die Hervormde Kerk is na afloop van die Algemene Vergadering ook by die werksaamhede van ons streek van die WGGK, die AGGK, betrek. By 'n byeenkoms van Afrika-kerke in Benoni (Gauteng) op 18 Maart 2018 is voorbereidings getref vir die byeenkoms van die AGGK in Rwanda. Drr AG Ungerer en WC van Wyk het die Hervormde Kerk by dié geleentheid verteenwoordig.

Die AGGK se Algemene Vergadering het van 28 tot 30 Junie 2018 in Rwanda plaasgevind, en is bygewoon deur meer as 50 verteenwoordigers van verskillende gereformeerde kerke uit die vier substreke in Afrika: Oos-Afrika, Wes-Afrika, Sentraal-Afrika, en Suid-Afrika. Die vorige president van die WGGK, prof Jerry Pillay (UPCSA), en die algemene sekretaris, dr Chris Ferguson, het ook die geleentheid bygewoon. Dr WC van Wyk was die enigste verteenwoordiger van die NHKA by die vergadering, terwyl daar ook 'n hele aantal afgevaardigdes van ander Suid-Afrikaanse kerke (soos die NGK, VGK en VPKSA) teenwoordig was.

Die byeenkoms het breedweg uit twee bene bestaan: 'n Werkwinkel oor konflikhantering en 'n Algemene Vergadering. Die werkwinkel is gelei deur die vise-president van die WGGK, dr Samuel Ayete-Nyampong (Ghana). Die Algemene Vergadering het 'n konsepgrondwet vir die AGGK bespreek, wat uiteindelik na die nuutverkose bestuur van die AGGK verwys is. Die bestuur van die AGGK is uit die volgende persone saamgestel:

President:	Ds dr Uma A Onwunta (Nigerië)
Visepresident:	Ds Pauline Kanuthu Mwaura (Kenia)

Algemene sekretaris:	Ds Lungile Mpetsheni (SA)
Tesourier:	Mnr Koku Nawulikplimi Amega (Togo)
Koördineerder (Wes-Afrika):	Mev Pauline Afful Arthur (Ghana)
Koördineerder (Oos-Afrika):	Ds Martin M Wanjala (Kenia)
Koördineerder (Sentraal-Afrika):	Ds Mukendi Isaac Kalonji (DRK)
Koördineerder (Suider-Afrika):	Dr Gustav Claassen (SA)

Die AGGK het gesprek gevoer oor die twee sentrale oogmerke van die WGGK, naamlik ons roeping tot gemeenskap en ons verbintenis tot geregtigheid (*called to communion, committed to justice*). Die AGGK is deeglik bewus van die skerp verskille tussen lidkerke van die WGGK oor veral die ordening van vroue en menslike seksualiteit. Die WGGK moes besluit of hulle voorkeur sal gee aan gemeenskap/eenheid (ten koste van die waarheid en geregtigheid) of voorkeur sou gee aan waarheid/geregtigheid (ten koste van gemeenskap/eenheid). Die WGGK het besluit om nie een van hierdie alternatiewe te kies nie, maar om saam in die lig van die Skrif te probeer onderskei en getuig. *Om gereformeerd te wees, is om ekumenies te wees.*

Hierdie beginsel behoort vir die Hervormde Kerk ook te geld, en ons moet ons gemeentes daaraan herinner om aan mekaar vas te hou en na mekaar te luister juis wanneer ons van mekaar verskil. Dit roep die Hervormde Kerk terselfdertyd op om steeds meer en meer by ekumeniese aktiwiteite betrokke te raak (sinodaal en vanuit gemeentes), en nooit weer in isolasie te verval nie.

Voortspruitend uit die vergadering van die AGGK het die Kommissie van die AKV die volgende aanbevelings van die AGGK se Algemene Vergadering ondersteun:

1. Die Kommissie bevestig die Hervormde Kerk se verbintenis tot die twee sentrale oogmerke van die WGGK, naamlik ons roeping tot gemeenskap met medegelowiges en ons verbintenis tot geregtigheid (*called to communion, committed to justice*).
2. Die Kommissie ondersteun die implementering van die WGGK en AGGK se strategiese plan met agt spesifieke fokusareas in beginsel, en nooi lidmate en ampsdraers wat by die werksaamhede van die verskillende AGGK-werkgroepe betrokke wil raak, om hulle name en kontakinligting via dr WC van Wyk aan die koördineerders van die agt werkgroepe deur te gee.
3. Die Kommissie moedig gemeentes en lidmate aan om toenemend self by ekumeniese aktiwiteite betrokke te raak sodat dit uiteindelik duidelik sal wees: *Om Hervormd te wees, is om ekumenies te wees.* Hierdie beginsel hou ook in dat gemeentes en medegelowiges aan mekaar vashou en na mekaar luister juis wanneer hulle onderling van mekaar verskil.
4. Die Kommissie moedig gemeentes en lidmate aan om ambassadeurs vir vrede te wees, en persoonlik betrokke te raak by dienswerk in die gemeenskap, kulturele programme, die toerusting van vroue, en gesprekke met verteenwoordigers van ander kerke en godsdienste.
5. Die Kommissie bevestig die Hervormde Kerk se bereidheid om die jaarlikse ledegeld van \$500 (USD) vir die aktiwiteite van die AGGK oor te betaal, mits 'n geldige faktuur vooraf aan die Kerk uitgereik word.

In Februarie 2019 het daar weer 'n byeenkoms van die AGGK in Benoni (Gauteng) plaasgevind, dié keer spesifiek op jong lidmate en ampsdraers van die lidkerke afgestem. Afgesien van die Uitvoerende Bestuur van die AGGK is daar ongeveer vyf

jongmense uit elkeen van die substreke van Afrika na die byeenkoms genooi. Daar was gevolglik verteenwoordigers van verskillende kerke uit lande in Wes-Afrika, Sentraal-Afrika, Oos-Afrika en Suider-Afrika. Die Hervormde Kerk is verteenwoordig deur dr AG Ungerer, WC van Wyk, en finalejaarteologiestudente Marina Kok en Waldo Pretorius. Dinsdag 19 Februarie is gewy aan die tema van ekologiese geregtigheid, en Woensdag 20 Februarie aan die tema van geslagsgeregtigheid.

Die bande met broers en susters uit ander kerke en lande is hernu, en ook daarna is reeds weer met mekaar gekorrespondeer. Na aanleiding van hierdie ontmoetings het ds André Cangovi Eurico van die ECCA in Angola 'n versoek tot die NHKA gerig om samewerking tussen ons kerke te bevorder, veral met die oog op teologiese opleiding en die vestiging van 'n teologiese seminarium aldaar. Die Kommissie van die AKV het dr AG Ungerer en WC van Wyk magtiging gegee om 'n besoek aan die ECCA in Angola te bring om ter plaatse ondersoek te doen na die moontlikhede van samewerking tussen die twee kerke.

Met die natuurramp in Mosambiek het die Kommissie van die AKV besluit om na die voorbeeld van ander kerke en die *Motsepe Foundation* ook uit te reik na ons susterskerk, die *Igreja Reformada em Mocambique*, en 'n bedrag geld is met die ondersteuning van die ADV en Gemeente Pretoria-Oos aan die rampfonds in Mosambiek oorbetal.

Ondertussen het ds Lungile Mpetsheni, algemene sekretaris van die AGGK, die inisiatief geneem om die Uitvoerende Komitee van die WGGK te nooi om hulle vergadering in Mei 2020 in Suid-Afrika te hou. Hiervoor vra hy die logistieke en finansiële ondersteuning van die vyf lidkerke van die WGGK in Suid-Afrika, naamlik die NGK, NHKA, UCCSA, EPCSA en die UPSCA. Daar is tans egter nog geen verdere besonderhede bekend nie.

11. WRK EN SARK

Die Hervormde Kerk was 'n stigterslid van die WRK en het aanvanklik aktief en entoesiasies aan die WRK se werksaamhede deelgeneem. Die Cottesloe-beraad (1960) se kritiek op die Suid-Afrikaanse regering se rassebeleid lei uiteindelik tot die onttrekking van die Afrikaanse kerke aan die WRK. Die NGK het na 'n halfeeu van isolasie in 2012 weer aansoek gedoen om lidmaatskap van die WRK, en is na heelwat korrespondensie, besoeke, en konsultasie met die SARK en die plaaslike lidkerke van die WRK, in 2016 by die WRK se vergadering in Trondheim (Noorweë) hertoegelaat as lid van die WRK.

Die NHKA het vir die eerste keer op 4 April 2017 weer kontak gehad met die WRK toe verteenwoordigers van die Kommissie informeel gesprek gevoer het met dr Daniel Buda, die WRK se programdirekteur vir Geloof en Orde en Lidmaatskapaangeleenthede. Dr Buda het benadruk dat alle lidkerke van die WRK die drie-enige God (Vader, Seun en Heilige Gees) moet bely, en dat alle lidkerke Jesus as God en Verlosser moet bely. Dit beteken nie dat al die lidkerke van die WRK eenvormig is nie, maar dit beteken wel dat geen lidkerk absolute vryheid het nie. Die WRK bied kerke die geleentheid om met fyn aandag te luister na die getuienis van ander Christelike kerke.

Dr Buda het verduidelik dat die NHKA se pad na hertoetreding tot die WRK deur die wêreldliggaam wat sy kerkgroepeerings verteenwoordig (in ons geval die WGGK) loop. Verder moet die Kerk lid wees van die plaaslike ekumeniese liggaam (SARK) en die kontinentale ekumeniese liggaam (die AACC). Die Hervormde Kerk is tans nog nie lid van hierdie organisasies nie.

Pogings om in gesprek te tree met die SARK het oor die afgelope termyn op niks uitgeloop nie. Hoewel verteenwoordigers van die Kommissie by byeenkomste van die *Motsepe Foundation* positiewe persoonlike gesprekke met leiers van die SARK gehad het, kon ons op geen manier daarin slaag om 'n afspraak met die leierskap van die SARK te reël nie. Verteenwoordigers van die NHKA het wel op 19 June 2018 'n provinsiale byeenkoms van die SARK in Midrand bygewoon, wat deur almal baie positief beleef is. Dit is dus onseker hoe die verhouding met die SARK en WRK verder sal ontwikkel.

Wat wel duidelik is, is dat die Hervormde Kerk daadwerklik moet begin om vroue, jongmense en ongeordende lidmate by alle ekumeniese aktiwiteite te betrek. Die NHKA word verryk deur die interaksie met ander kerke, en die NHKA kan beslis 'n bydrae lewer tot gesprek, teologiese nadenke, en samewerking met ander kerke. Verder is dit duidelik dat die NHKA slegs kan invloed uitoefen op die sosio-politieke omgewing in Suid-Afrika as ons betrokke raak by gemeenskapsake, en as ons dit via ekumeniese liggame doen. Daar deel ons waardes, daar geniet ons legitimiteit, en daar kan ons begin om 'n denkskuif te bewerkstellig.

---oOo---

Nederduitse Gereformeerde Kerk Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika Die Tussenkerklike Raad (TKR)	Posbus 13528 Hatfield 0128 Tel: +27 (12) 342 0092 Faks: +27 (12) 342 0380 Tel: +27 82 856 1343 E-pos: gustavo@ngkerk.org.za/ info@ngkerk.org.za
---	--

30 January 2017

COMMENTS ON THE COMBATING OF HATE CRIMES AND HATE SPEECH BILL

The draft of the Combating of Hate Crimes and Hate Speech Bill, announced by the Minister of Justice, Mr Michael Masutha, on 24 October 2016, has been opened for commentary and public consultation. This commentary was prepared at the request of the Tussenkerklike Raad (TKR), which consists of representatives of the Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika, the Nederduitse Gereformeerde Kerk and the Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika. The TKR wishes to take this opportunity to make the following submission regarding the draft Bill.

1. Introduction

In a media statement issued by the Department of Justice and Constitutional Development on 24 October 2016, the Justice Minister said: "The recent racist utterances and many other incidents of vicious crimes perpetrated under the influence of racial hate, despite our efforts over the past two decades to build our new nation on these values, has necessitated further measures to uproot this scourge which is reminiscent of our unenviable apartheid past". The draft Bill was therefore reportedly introduced to give effect to the Republic's obligations (in terms of the Constitution) to regulate equal rights and outlaw discrimination by, *inter alia*, the creation of the offences of "hate crime" and "hate speech".

The three constituent churches of the TKR (the churches) are committed to striving to heal the wounds of an unjust past. The churches also aim to contribute to a society where dignity, equality, and freedom are recognised and respected as core values foundational to the Republic, by unequivocally condemning incidents of social injustice and all actions motivated thereby. The churches have all passed an assortment of official resolutions over the past decades, condemning all forms of prejudice and unfair discrimination.¹ However certain reservations with regard to the proposed legislation require attention.

2. Hate crimes as separate crimes

2.1 According to section 3(1) of the draft Bill, a "hate crime" is an offence whereby the commission thereof by a person is motivated on the basis of that person's prejudice, bias, or intolerance towards a victim, because of one or more of the listed characteristics (or perceived characteristics) included in the section.

In effect the motive for a crime becomes an essential element of the crime. This begs the question: Does the motive for a crime warrant a separate crime altogether in terms of a special statute? The criminal action may be morally more objectionable because of the underlying thoughts and beliefs that motivate the deed, but that does not necessarily make it worse legally. More than repugnance for the victim, on one of the listed grounds, is needed to constitute a new crime. Crimes resulting from other motives, such as greed, jealousy, lust, revenge, etc., should be considered equal to crimes committed because of prejudice or bias towards the victim based on the listed characteristics. In any event, a well-established jurisprudence and a long history of judgments with regard to aggravating circumstances during the sentencing phase should give sufficient direction when adjudicating criminal cases.

¹ E.g. the unconditional condemning of the ideology and practice of apartheid as a sin – see *Handelinge van die Algemene Sinode van die NGK* (1990:595-597); *Handelinge van die 44ste Nasionale Sinode van die GKSA* (1991:180); and *Notule van die 89ste Algemene Kerkvergadering van die NHKA* (2010:353).

- 2.2 According to the Justice Minister certain advantages will flow from developing specific legislation on hate crimes: "It will provide additional tools to investigators and prosecutors to hold the perpetrators of hate crimes accountable and provide a means to monitor efforts and trends in addressing hate crimes". All violent crimes, however, need to be investigated and prosecuted with the same vigour and tenacity and to the full extent of the law at all levels, irrespective of the thoughts and beliefs (to be distinguished from culpability and *mens rea*) underlying those crimes.

If the motivation for section 3 of the draft Bill is lack of urgency in investigating and prosecuting certain crimes, arguably due to bias or perceived bias by the responsible officials, this could and should be addressed in the correct forums.

- 2.3 Rank ordering motives and subsequently charging certain crimes differently on the basis of these motives may be a violation of section 9(1)² of the Constitution.³ If there is no alternate rationale for prosecuting certain people more harshly for the same crime, bar the characteristics of the victim, then different accused persons are not treated equally before the law, which violates section 9(1) of the Constitution.
- 2.4 Equality before the law of necessity also extends to the victims of crimes. It is generally accepted that any victim of a crime has a legitimate interest in the outcome of the prosecution of the perpetrator, including the punishment.⁴ All victims should be treated equally before the law and the unequal treatment of offenders, on the basis of their thoughts and beliefs at the time the crime was committed, may be found to be an infringement of the constitutional rights of victims.
- 2.5 What appears to be a closed list of characteristics is found at section 3 (and indeed also at section 4), namely "race; gender; sex, which includes intersex; ethnic or social origin; colour; sexual orientation; religion; belief; culture; language; birth; disability; HIV status; nationality; gender identity; albinism; or occupation or trade". The exclusion of some other criteria is conspicuous. Characteristics such as economic status, age, marital status, cognitive ability, physical appearance, and an assortment of other attributes and characteristics are arguably as arbitrary as some of those listed. The insertion of the words "on one or more grounds, including" (as found in, *inter alia*, section 9[3] of the Constitution) may only be a superficial remedy. The scope will still be vague and too wide to be effectively applied.
- 2.6 Investigation into the beliefs of the offender, to satisfy the statutory elements of the hate crime in question, may also raise constitutional concerns. The determination whether a victim was chosen for the very fact that they belong to a specific group or some other reason may prove to be problematic, e.g. targeting of a specific gender group in the committing of sexual offences, including rape which by its very nature is a gender-based crime.
- 2.7 The labelling of crimes as "hate crimes" may cause certain groups to perceive that they are being persecuted by another group, and this perception of persecution can incite violence and thus lead to an actual increase in crime. In addition, the charge of a hate crime may even be something to aspire to as a special status in a subculture with a twisted sense of religious, ideological, or political martyrdom. While this notion may not be a completely sound argument in law, and will subsequently not be expanded on here, it may be worthwhile to explore and consider it.

² Everyone is equal before the law and has the right to equal protection and benefit of the law.

³ The Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (Act 108 of 1996).

⁴ Consider, for instance, the increased focus on restorative justice by the South African legal system. Cf. *Dikoko v Mokhatla* 2008 (6) SA 235 (CC); and *S v M* 2008 (3) SA 232 (CC).

3. The Bill as a whole seems to be unnecessary

It is trite that the primary purpose of the codification of legislation is to improve the existing common law. Statutory law that does not improve the common law lacks justification. In addition, the courts must develop the common law in accordance with the Constitution and the values underlying it. Also, the Promotion of Equality and Prevention of Unfair Discrimination Act (the Equality Act)⁵ has been in operation since 2000. It prohibits unfair discrimination, hate speech and/or harassment on the grounds of "race, gender, sex, pregnancy, family responsibility or status, marital status, ethnic or social origin, HIV/AIDS status, colour, sexual orientation, age, disability, religion, conscience, belief, culture, language and birth". Moreover, in instances of conflict between legal provisions the Equality Act takes precedence.⁶

Alleged offenders of crimes based on bias and prejudice are tried in the Equality Courts and there is a considerable range of sanctions that can be applied, including corrective community service and fines. There is already an array of long-established laws that can be used to deal with a demonstrable incitement to harm. Duplication of provisions already contained in other legislation by codifying common law crimes should be avoided.

To define hate crimes too broadly will in fact burden the system rather than assist it in any way, as all those individual victims are for the most part already adequately protected by existing laws. The aims of government may arguably be achieved by less restrictive measures than the proposed Bill.

The truth is that the Constitution and the Equality Act already provide complete protection, and linked to the common law (*crimen iniuria*, defamation, public incitement and delictual false representations that cause damage and impair human dignity), provide more than enough remedies and it should be left to the courts to decide on each case individually.

Crimen iniuria was indeed the offence Penny Sparrow was convicted of in 2016 for referring to black South Africans as "monkeys". In that case, the Equality Court ordered her to pay a fine of R150 000 to the Oliver and Adelaide Tambo Trust and the Magistrate's Court imposed a fine of R5000 (and a suspended jail sentence) in the reciprocal criminal case. It is hard to conceive how the provisions in the draft Bill could have assisted the prosecution, judgment, or ultimate punishment in any way.

Current laws against "hate speech" in South Africa appear to be adequate, and additional legislation in this regard may be excessive. The extent to which common law defences will apply in criminal cases, in terms of the draft Bill, is not clear from the context of the Bill and the courts will be burdened with interpretation and application of the legislation – in addition to the strain of having to deal with a flood of charges resulting from the newly created statutory crimes.

4. Freedom of expression under threat

4.1 The underlying contempt for bias, prejudice and intolerance that forms the basis of "hate crimes" has also found its way to the creation of "hate speech" as a separate and distinct category of crime, thereby further perforating the distinction between beliefs and actions.

4.2 It is necessary to reiterate that fostering hate, inciting violence, and threatening and abusing a group of persons on arbitrary grounds, is intolerable. Freedom of

⁵ Act 4 of 2000.

⁶ "If any conflict relating to a matter dealt with in this Act arises between this Act and the provisions of any other law, other than the Constitution or an Act of Parliament expressly amending this Act, the provisions of this Act must prevail" (Section 5[2]).

expression, however, lies at the heart of any democracy.⁷ In the Constitutional Court judgment in *Khumalo and Others v Holomisa*,⁸ O'Regan, J., eloquently stated: "Freedom of expression is integral to a democratic society for many reasons. It is constitutive of the dignity and autonomy of human beings. Moreover, without it, the ability of citizens to make responsible political decisions and to participate effectively in public life would be stifled".⁹ The Supreme Court of Appeal also highlighted this notion: "The democratic imperative is that the common good is best served by the free flow of information".¹⁰

As freedom of expression can be described as the foundation of a democratic state, the default stance should be in favour of free speech, and it should only be restricted when there is truly no other option. It is therefore doubtful that all parts of the draft Bill dealing with hate speech will pass constitutional muster.

- 4.3** Although section 16(1) of the Constitution guarantees freedom of expression, section 16(2) contains an internal limitation regarding the definitional scope of the right to freedom of expression. It states that the right to freedom of expression does not extend to "(a) propaganda for war; (b) incitement of imminent violence; or (c) advocacy of hatred that is based on race, ethnicity, gender or religion, and that constitutes incitement to cause harm".

This high threshold for speech not protected by the Constitution does not extend to the draft Bill. Section 4(1)(a) of the Bill essentially provides, *inter alia*, that any person who intentionally, by means of any communication whatsoever, communicates to one or more persons in a manner that is insulting towards any other person or group of persons, and which demonstrates a clear intention, having regard to all the circumstances, to bring into contempt or ridicule, any person or group of persons, based on one of the grounds listed in the section, is guilty of an offence.

The *Oxford English Dictionary* defines "contempt" as "the feeling that a person or a thing is worthless or deserves no respect at all" and "ridicule" as "the use of language to make fun of someone or something in an unkind way". To raise "bringing into contempt" and "ridicule" to the same level of scrutiny as the promotion of hate and violence is problematic and will inevitably be challenged in the Constitutional Court.

- 4.4** Application of the Bill may in certain circumstances be seen to be frivolous or vexatious. For instance, any person who ridicules another based on his or her occupation, would be guilty of the criminal offence of hate speech (section 4(1)(a)(bb)). This does not bode well for satirical comedy, humorous parody, or friendly mockery, including countless jokes about an infamous trio – a priest, a rabbi, and a minister – generally not intended to incite harm, and by and large accepted as a normal social expression of a robust and free society, with only the hypersensitive taking offence.

Even though this example may seem trivial, authorities would have an additional instrument to forcibly curb all speech. As shown above, the distinction between hate speech and exercising one's right to freedom of expression is blurred significantly by the proposed law.

⁷ *South African National Defence Union v Minister of Defence & Another* 1999 (4) SA 469 (CC) (at 7).

⁸ *Khumalo and Others v Holomisa* 2002 (CCT53/01) ZACC 12; 2002 (5) SA 401; 2002 (8) BCLR 771.

⁹ See also *S v Mamabolo* 2001 (5) BCLR 449 (CC); 2001 (3) SA 409 (CC) (at 37); and *Islamic Unity Convention v Independent Broadcasting Authority and Others* 2002 (CCT36/01) ZACC 3; 2002 (4) SA 294; 2002 (5) BCLR 433 (at 25-30).

¹⁰ *National Media Ltd. and Others v Bogoshi* 1998 (579/98) ZASCA 94; 1998 (4) SA 1196 (SCA); [1998] 4 All SA 347 (A) (at 1210).

- 4.5** Harm, as defined in the Bill as including “any mental, psychological, physical or economic harm”, establishes a very low threshold for proving that one is a victim of a crime. This broad notion of harm is sufficient to turn almost any expression into a crime and it is complicated by the very wide use of the terms “insulting”, “bringing into contempt”, and “ridicule”. What people find insulting is variable and personal and arguably too subjective to be measurable to any legally applicable standard.
- 4.6** With no proper definition of hate, except the very wide description of prejudice, bias, or intolerance towards the victim because of one or more of the listed characteristics or perceived characteristics, the distinction between hate speech and general unpopular and unpalatable utterings is hard to draw conclusively and consistently to the standard required by a criminal court. Moreover, from a moral point of view “hurtful” could not be equated to “hateful”, especially not in the way the Bill sets out to do. Criminalising unpopular expressions considered to be offensive to some puts us on a dangerous slippery slope towards subjective censorship and total suppression of free thinking. The hearts and minds of people should not, and indeed cannot, be changed by the perpetual introduction of additional legislation.
- 4.7** Moreover, provisions in the draft Bill relating to hate speech militate against legitimate and ever-increasing efforts to curtail limitations on free speech. At a recent workshop on criminal defamation, arranged by the ANC’s legal research group, the minister in the presidency, Mr Jeff Radebe (in his capacity as head of policy for the ruling party) reportedly said: “A growing democracy needs to be nourished by the principles of free speech and the free circulation of ideas and information. Criminal defamation detracts from these freedoms”.¹¹ Promising that the ANC would spearhead legislation to rid our country of the offence of criminal defamation, which it regarded as unconstitutional, Radebe emphasised: “No responsible citizen and journalist should be inhibited or have the shackles of criminal sanction looming over him or her”.¹²

5. Freedom of religion under threat

- 5.1** The proposed Bill may prove to be a major threat to the constitutional right to freedom of religion. Churches and other religious groups still wrestle with their own internal issues relating to controversial tenets based on the interpretation of their respective religious documents. Religious views, teaching and preaching related to gender, sexuality, procreation, marriage, euthanasia, discipline and punishment, ethics, morality, etc., may seem prejudiced and even intolerant to the outsider (and indeed often even to those on the inside), but they are protected in the Constitution.

In the early days of Constitutional Court adjudication, Mokgoro, J., in *Case and Another v Minister of Safety and Security and Others*, *Curtis v Minister of Safety and Security and Others*¹³ emphasised that the right to freedom of expression should not be viewed in isolation, but as part of a web of mutually supporting rights enumerated in the Constitution, including the right to freedom of conscience, religion, thought, belief and opinion, the right to privacy, and the right to dignity: “Ultimately, all of these rights together may be conceived as underpinning an entitlement to participate in an ongoing process of communicative interaction that is of both instrumental and intrinsic value” (at 27).

¹¹ As reported by *Mail & Guardian* of 24/9/2015 (online at <http://mg.co.za/article/2015-09-23-the-case-against-criminal-defamation>, accessed on 18/11/2016).

¹² *Id.*

¹³ *Case and Another v Minister of Safety and Security and Others*, *Curtis v Minister of Safety and Security and Others* 1996 (3) SA 817; 1996 (5) BCLR 608 (at 27).

5.2 In recent years the doctrine of doctrinal entanglement, as contemplated in *Ryland v Edros* (1997),¹⁴ and confirmed as part of our law in *Taylor v Kurtstag NO and Others* (2004)¹⁵ and *Singh v Ramparsad* (2007)¹⁶ changed the landscape of doctrinal adjudication. The right to freedom of religion (buttressed by the rights to freedom of expression and association and the diversity demands of a pluralistic society) as a quintessential fundamental right warrants a strong presumption in favour of the integrity of the church. This applies to all disputes where religious freedom is in conflict with other fundamental rights (including the right to equality) if the matter arises from doctrinal issues.

5.3 The Constitution envisages a tolerant society that is sympathetic towards individual and collective religious expression, allowing it ample space to function independently from external expectations. This includes respect for the confidentiality of the internal affairs and communications of a religious institution. The privileged nature of any religious communication that has been made with an expectation of confidentiality must be respected insofar as the interest of justice permits. The important role of religion in the lives of many people, the unique character of the church, and the widely accepted public benefits of churches (as privately funded associations) can hardly be challenged. Religious practices and communal religious freedom, in the open and democratic society contemplated by the Constitution, are of extreme importance and freedom of religion is one of the key components of any person's identity and dignity. Church and state need to cooperate (and be seen to be cooperating) for the common good of the society they serve without the senseless rhetoric of gains achieved and losses suffered that often becomes part of church-state debates.

The Constitutional Court has acknowledged that religious belief has the capacity to awaken concepts of self-worth and human dignity, which form the cornerstone of human rights. Religion concerns people's capacity to relate in a meaningful fashion to their sense of themselves and their environment and provides support and nurture and a framework for individual and social stability and growth as well as a sense of right and wrong.¹⁷

5.4 The right of the state to enforce principles such as equality and non-discrimination has to be limited by (the compounding effect of) the rights to freedom of religion, expression, and association. Only if extraordinary and compelling circumstances exist, can the state interfere with the doctrinal concerns of churches.

Sections 15, 16, 18 and 31 of the Constitution, read together, underscore the constitutional value of acknowledging diversity and pluralism in our society. The Constitutional Court has confirmed that these rights collectively affirm the right to depart from a general norm and afford individuals and communities the freedom to express their beliefs in a way that others may regard as unusual or bizarre.¹⁸ Thus it seems inevitable that a religious institution would invoke these rights all at once to ensure the proper reverence and protection of their communal constitutional rights. This needs to be taken into account when new legislation is drafted and promulgated, such as the draft Bill.

5.5 Efforts to infringe on the rights of religious organisations often appear to be rooted in the chequered history of South Africa rather than in principled considerations. To entrust the state with the power and obligation to compel religious organisations to

¹⁴ *Ryland v Edros* 1997 (1) BCLR 77 (C).

¹⁵ *Taylor v Kurtstag N.O. and Others* 2004 4 All SA 317 (W).

¹⁶ *Singh v Ramparsad* 2007 ZAKZHC 1.

¹⁷ See Sachs, J., in *Christian Education South Africa v Minister of Education* 2000 (10) BCLR 1051 (CC); 2000 (4) SA 757 (CC) (2000) (at 36).

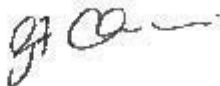
¹⁸ *Christian Education South Africa v Minister of Education* (2000) (at 24).

eliminate all forms of discrimination in their practices would amount to political totalitarianism. The way this would impact lives through legislation, such as the draft Bill, is cause for concern.

6. Concluding remarks

It is not morally feasible to regulate people's thoughts to the extent that the draft Bill sets out to do. Bias, bigotry, and discrimination on arbitrary grounds should be exposed and dealt with, but not by means of additional statutory laws. The draft in its current form will arguably not contribute to the normalisation of an abnormal society, and may even have the potential to further divide society. Any attempt to legislate virtuous morals, good manners, and common sense appears futile. The church will not underplay its own role in achieving social and cultural sensitivity, where the driving force should be respect and not fear. In achieving this, sustained human rights education seems more appropriate than additional (and draconian to boot) laws and the added strain on our overburdened courts.

This Bill in its current form is flawed for all the reasons stated above and it does not take basic constitutional rights into account. The Bill needs to be carefully redrafted, if not discarded completely, taking into account all comments received from the public and private sector, the legal profession, and religious organisations.

Dr Gustav Claassen

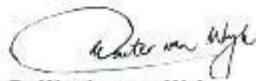
Algemene Sekretaris

Nederduitse Gereformeerde Kerk

Tel: +27 (12) 342 0092

Sel: +27 82 856 1943

E-pos: gustavo@ngkerk.org.za / info@ngkerk.org.za

Dr Wouter van Wyk

Sekretaris: Kommunikasie

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika

Tel: +27 (12) 322 8885

Sel: +27 82 339 2332

E-pos: wouter@nhk.co.za

Ds Cassie Aucamp

Voorsitter: Deputate Ekumenies

Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

Sel: +27 82 377 1112

E-pos: aubers@eksaemail.co.za

VERKLARING: NEE VIR WETSONTWERP OOR HAATSPRAAK / HAATMISDAAD

Die Tussenkerklike Raad (TKR) is sterk gekant teen die Wetsontwerp op Haatmisdade en Haatspraak en het 'n voorlegging in dié verband by die Departement Justisie ingedien. Die TKR is 'n tussenkerklike liggaam waarop die NG Kerk, Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika en die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika verteenwoordig word.

Die TKR streef na daadwerklike versoening tussen mense in Suid-Afrika en verwerp ondubbelsinnig alle vorme van haatspraak en haatmisdad. Dit is egter ons oortuiging dat die beoogde wetgewing onnodig is, ondeurdag is, in die toepassing daarvan juridiese komplikasies gaan meebring, terwyl dit landsburgers se grondwetlike reg op vryheid van spraak en godsdiensoefening bedreig. Daarby wil ons benadruk dat die hart en gesindheid van mense nie deur wetgewing gereguleer kan word nie, maar slegs deur die skep van 'n kultuur en lewenstyl gebaseer op die Bybelse ingesteldheid van liefde en respek.

Die wetsontwerp verklaar die motief van vooroordeel of onverdraagsaamheid teenoor 'n slagoffer tot misdad, hetsy die vooroordeel gegrond is op ras, geslag, seksuele oriëntasie of enige ander gronde. Die motief alleen stel dan 'n afsonderlike misdad daar. Dit is egter ons oortuiging dat die vasstelling van motiewe uiters subjektief is, nie meetbaar is nie, en tot willekeur gaan lei. Ons beskou dit ook as ongeldig om die motief van een misdad bo dié van 'n ander te verhef.

Die TKR spreek ook sy besorgdheid daartoor uit dat die beoogde bepalings oor haatspraak daartoe kan lei dat vryheid van spraak en selfs van godsdiensoefening in gedrang gebring kan word. Die terme “beledigend” (*insulting*), “minag, in oneer bring” (*bring into contempt*), en “bespot” (*ridicule*) is so wyd dat selfs die verkondiging van enige geloofsoortuiging daardeur gekriminaliseer kan word.

Dit is ons vaste oortuiging dat ons in die Grondwet, die Gelykheidswet, ander bestaande wetgewing en die gemenerereg oorgenoeg middele (remedies) het om dié sake aan te spreek wat nou deur die beoogde wetgewing in die oog gestel en aan willekeurige beoordeling oorgelaat gaan word.

Die TKR versoek dat die wetsontwerp geskrap word of ten minste deeglik hersien moet word. Terselfdertyd doen die TKR 'n beroep op alle gelowiges in Suid-Afrika om volgens die eise van Gods Woord met eerbied en respek teenoor alle mense om te gaan.

JOINT STATEMENT REPUDIATING UNLAWFUL ACTS
CARRIED OUT IN THE NAME OF RELIGION

We, the undersigned churches and denominations, repudiate in the strongest possible terms both the claims and the unlawful actions of self-styled Prophet Lethebo Rabalago of the Mount Zion General Assembly in Limpopo.

While we believe that the Bible teaches that the Lord Jesus Christ healed people of all manner of diseases and ailments during His earthly ministry, He always did so in a way that protected their dignity as human beings made in the image of God. On no occasion did He act in a way that caused physical harm to people or further endangered their health. As such, these reported actions are completely contrary to both biblical teaching and practice.

Furthermore, spraying a known toxic liquid over another person, and thereby causing them physical harm, is both unlawful and illegal. We therefore call upon the Government to exercise its powers to ensure that this action is reported to the appropriate law enforcement authorities, to ensure that its perpetrator is prosecuted to the full extent of the law.

We also call upon the victims of these (and similar) acts to withdraw their support from those whose practices and teachings are in no way a reflection of true biblical Christianity.

Signed by the Denominations and Churches listed below:

1. African Independent Churches' Development Programme (AICDPed), representing
Counsel of African Instituted Churches (CAIC)
2. Apostolic Faith Mission of SA (AFM)
3. AFM, Calvinia
4. The Alliance of Pentecostal and Charismatic Churches in South Africa, with its 1000
member Churches (APCCSA)
5. Assemblies of God (AOG)
6. Assemblies of God, Kwa Thema
7. Baptist Union of Southern Africa
8. Bloemfontein Ministers Fraternal BMF
9. The Brook Tabernacle
10. Builders in the Spirit Ministries
11. Cape Synod, Uniting Reformed Church in Southern Africa (URCSA)
12. Cedar Branch Church, Port Elizabeth
13. Central Community Fellowship
14. The Centre for Public Witness
15. Christ Church Tygerberg
16. Christian Family Church, Pretoria East
17. Christian Life Ministries, Edgemead

18. Christian Revival Church (CRC)
19. Church of England in South Africa (REACH SA)
20. The Church of Pentecost, SA
21. Church of the Nations
22. Church on the Way AOG, Summerstrand
23. Common Ground Church
24. Cornerstone Church, Johannesburg
25. Cornerstone Community Church, Durban
26. Damascus Road Ministries
27. Doxa Deo
28. The Dutch Reformed Church
29. Dutch Reformed Church in the Eastern Cape
30. El Bethel Ministry
31. Evangelical Bible Church, Ennerdale
32. Evangelical Bible Church, Florida
33. Evangelical Bible Church of Southern Africa (Greenhaven) and Evangelical Bible College
34. Evangelical Bible Church of Southern Africa (EBCOSA), Port Elizabeth
35. Evangelical Bible Church of Southern Africa, Woodlands, Pietermaritzburg Congregation
36. Evangelical Bible College, Strandfontein
37. Everynation Churches in SA
38. Fellowship of Community Churches
39. Forward in Faith Church in RSA
40. Fountain Scroll Ministry
41. Fountain Vineyard Christian Fellowship, Port Elizabeth
42. Freedom of Religion South Africa (FOR SA)
43. GFL Ministries, Roodepoort
44. The Global Reconciliation Church, Bloemfontein
45. Glory Life Church
46. God's Tabernacle Christian Family Church
47. Grace Evangelical Bible Church, Lotus River
48. Grahamstown Christian Centre
49. Great Commission Ministers Network
50. Hatfield Christian Church North
51. Haenertsburg Christian Church
52. Harvest Celebrations Church, Bloemfontein
53. Harvest Christian Church, Port Elizabeth
54. Hebron Community Church, Port Elizabeth
55. Heron Bridge Community Church
56. Higher Life Centre
57. International Ministers Fellowship (SA Chapter)
58. Iron Sharpening Iron Ministry
59. Jesus Calls Worship Centre, Randburg
60. Joshua Generation Church
61. Kairos cfci Kyalami
62. Karoo Community Church, Graaff-Reinet
63. KCF Church
64. Kingdom Citizenship Agency
65. Kingdom House of Dominion
66. KZN Church Leaders Council
67. Lighthouse Ministries
68. Light the Fire Ministries
69. Limpopo Pastors Forum
70. Living Waters Church, Sabie

71. Maranatha Community Church
72. The Methodist Church of Southern Africa
73. Midrand Eastrand Ministerial Forum
74. Montrose Park Bible Church
75. Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika (NHKA)
76. New Covenant Church Midvaal
77. Nico Claassen Global Outreach
78. Northcliff Union Church
79. Oasis in Christ Ministries
80. Peniel Outreach International
81. The Pentecostal Protestant Church
82. Pillars of Fire Ministries
83. Port Alfred Baptist Church
84. Povertybreaker Prayer Academy
85. The River Church, East London
86. Restore-A-Nation
87. The SA Council for the Protection and Promotion of Religious Rights and Freedoms (CRRF)
88. Sedgefield Christian Church
89. Sola 5
90. St Francis Xavier Anglican Church, Kabega Park
91. St Katharines Anglican Church
92. Truevine Family of Churches
93. Turn2God Ministries
94. Uniting Presbyterian Church in Southern Africa, Central Cape Presbytery
95. Valley of Miracles Ministry International
96. Victory Ministries International
97. Vineyard Churches SA
98. Word Center Ministries
99. Word Center Ministry, De Deur
100. Word Centre Ministries, Ekurhuleni
101. Zoe Bible Church

(*The above list reflects the names of signatories as at 25 November 2016)

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika Kommissie van die Algemene Kerkvergadering

Dirk van der Hoffgebou, Jeff Masemolastraat 224, Pretoria 0002; Posbus 2368, Pretoria 0001
Tel 012 322 8885 / 086 544 9235 (faks), wouter@nhk.co.za
Sekretaris: Kommunikasie: Dr WC van Wyk

2 Oktober 2017

OMSENDISKRYWE NR 21/2017

AAN: Dienaars van die Woord
Kerkraadsvergaderings

Geagte broers en susters

TKR: VERKLARING OOR UITSpraak IN GODSDIENS-IN-SKOLE HOFSAAK

Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering het by sy vergadering gehou op 7 en 8 September 2017 kennis geneem van die volgende uitspraak van die Tussenkerklike Raad (TKR) in die Godsdienstin-skole hofsaak gedateer 28 Junie 2017, en ondersteun dit:

Die Tussenkerklike Raad is dankbaar oor die uitspraak wat regter Van der Linde gelewer het oor die hofaansoek teen Godsdienstin openbare skole. Na wat ons verneem is slegs twee van 77 aansoeke van die klaers toegestaan. (Dat openbare skole hulle nie mag bemark as 'n skool met 'n spesifieke godsdienstige inslag nie en dat daar nie teen leeders van minderheidsgodsdienstegroep gediskrimineer mag word nie.)

Die belangrike van die uitspraak is dat die hof die plek van godsdienstin die openbare lewe, spesifiek openbare skole, erken het. Dit bevestig weereens die standpunt wat die TKR nog altyd handhaaf, naamlik dat die Suid-Afrikaanse grondwet nie 'n sekulêre grondwet is nie, maar een wat pluraliteit sonder diskriminasie erken.

Ons is veral verheug daaroor dat die uitspraak duidelik die aansoek dat leerinhoud sonder enige godsdienstige begroning aangebied moet word, afgewys het. Ons mag inderdaad in die skole 'n wêreldbeskouing handhaaf wat hierdie wêreld nie sien as 'n toevalligheid nie, maar as God se wêreld. Ons mag en moet die geheime van die wetenskap en die fisika en die fisiologie sien as 'n klein, klein kylie in die handewerk van die grote en ewige God.

Die hof se beslissing impliseer duidelik dat sogenaamde neutraliteit nie werklik neutraal is nie, maar 'n keuse vir 'n sekulêre, Godlose opsie. Christus se woorde in Mattheus 12: Wie nie vir My is nie, is teen My, is inderdaad hier van toepassing.

Die TKR wil in die lig van die uitspraak twee appêlle tot ons lidmate rig:

- * *Die eerste is dat ons altyd sal onthou dat godsdiensonderrig van ons kinders primêr die taak van die ouer is, en dat die skool se bevoegdheid inderdaad gedelegeerde ouerbevoegdheid is.*
- * *Ten tweede moet hierdie uitspraak, te midde van die vloed van negatiewe dinge wat in ons land gebeur in terme van staatskaping en korrupsie en misdaad, ons oë ook open vir die seëninge wat ons nog uit die hand van die Here in hierdie land ontvang, nie die minste nie dat ons Hom met vryheid mag dien en aanbid, selfs in die openbaar. Ons mag die negatiewe dinge nie miskyk nie, maar ons mag ook nie daarteen vaskyk nie.*

Die Kommissie moedig graag ouers en predikante van die Hervormde Kerk aan om by skole en beheerliggame betrokke te raak.

Beste wense,

Dr WC van Wyk
Namens Skriba: Ds WJJ Kok

In Christus se voetspore

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a group of people standing at the front, possibly a choir or a group of worshippers, and a larger group of people seated in rows, representing a congregation. The entire scene is rendered in dark blue against a light orange background.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Brugwerk en interimbediening

BYLAE C

Die brugbediening in die NHKA word bestuur vanuit die SGB onder leiding van die brugspan. Die brugspan bestaan uit dr FJ Labuschagne, JP Bester en ds JG Janse van Rensburg.

Enige verandering bring onsekerheid, teleurstelling, verwerping en moedeloosheid by alle betrokke partye. Daar is by alle mense ook 'n natuurlike weerstand teen verandering. Wanneer 'n gemeente vakant raak, word dit 'n sogenaamde *oop sisteem* wat net so gou as moontlik weer na die vorige situasie van 'n eie predikant wil terugkeer. Die ontstaan van 'n vakature in enige gemeente is baie sensitief en beïnvloed alle verhoudings in die spesifieke gemeente. In hierdie interimtyd neem konflikte gewoonlik toe en veranderinge in gemeentestrategie vind plaas. Tog kan dit 'n tyd van gemeenteheling wees en 'n nuwe toekoms kan aangepak word. Loren Mead bevestig in sy navorsing hierdie feit dat tydens 'n vakature die beste tyd vir aanpassings in 'n gemeente se bediening en diens is.

Toegespitste interimbediening is 'n beplande respons na aanleiding van unieke behoeftes en geleenthede wanneer 'n predikant vertrek uit 'n gemeente, ongeag of hy/sy 'n suksesvolle bediening gehad het of nie. Belangrik is dat 'n gemeente die dinamika van hierdie tyd sal verstaan asook die rol van die brugpredikant om die meeste van die geleentheid te maak. Daarom sal dit goed wees as die gemeente begelei word om die regte perspektief op hulle situasie te kry voordat 'n nuwe toekoms beplan en geïmplementeer word, soos byvoorbeeld om 'n nuwe predikant te beroep.

Gegee die feit dat die kerk *verklein* en baie gemeentes nie meer 'n eie voltydse predikant finansieel kan bekostig nie, sal dit goed wees as daar by elke gemeente waar 'n eie predikant vertrek, 'n brugpredikant benoem sal word om die gemeente te begelei in hierdie oorgangstyd. So word elke gemeente begelei om nie net by die veranderde omstandighede aan te pas nie, maar ook om nuwe toekomshoop te kry. God se voorkeurtokoms vir elke gemeente.

Verskeie besluite oor brugbediening is reeds tydens die laaste drie AKV's geneem. Ons uitdaging lê dus nie hier nie, maar in die implementering van brugbediening. Daar is verskeie predikante en gemeentes wat al deelgeneem het aan brugbediening, maar ondeurdragte prosesse het die voortgaan van brugbediening in die weegskaal geplaas. Gemeentes het van brugbediening gebruik gemaak sonder om te weet wat die proses werklik behels. Predikante het as brugpredikante gewerk sonder opleiding en gepaardgaande begrip vir die spesialis fokus. 'n Brugpredikant gaan nie maar net voort met die werksaamhede van 'n gemeente totdat 'n volgende dominee bevestig word nie.

Daar is 'n doelbewuste proses wat in plek gestel moet word. Hierdie proses help die gemeente om hulle goddelike (missionale) roeping te ontdek en leierskap te vorm wat hulle sal help om God se voorkeurtokoms vir die gemeente tegemoet te gaan, en moontlik 'n nuwe predikant te identifiseer. Tydens hierdie brugproses is daar drie sake wat na vore tree:

- * Daar moet gefokus word op die gemeente.
- * 'n Spesialisfasiliteerder is nodig.
- * Die beste tyd is wanneer 'n gemeente vakant is.

Brug- of interimbediening handel dus oor die begeleiding van 'n gemeente om ten tyde van 'n predikant-vakature afskeid te neem van die vorige bedieningstydperk, en om hulle vir die volgende tydperk voor te berei. Daarom is dit belangrik dat die brugpredikant behoorlik opgelei sal wees op die gebied van veranderingsbestuur in 'n gemeente. Interimbediening is nie maar net die gewone instandhouding van die gemeente nie. Dit is 'n gespesialiseerde proses wat in die spesifieke gemeente deur gewerk moet word. Brugbediening is nie maar net 'n aanvulling vir die predikant se pensioen nie.

Die brugpredikant werk net vir 'n spesifieke tydperk, gewoonlik tussen ses en 24 maande, in

die gemeente nadat die voltydse predikant weg is, en voordat die volgende predikant beroep en bevestig word. Hierdie tydperk kan ook verder verleng of verkort word indien die situasie van die spesifieke gemeente dit vereis.

Dit is 'n wanopvatting dat interimbediening 'n aftreebediening is. Emosies oor verlies en onsekerheid oor die pad vorentoe, asook die bestuur van voortgaande daaglikse werk van die predikant, is baie meer as net 'n aftreebediening; dit is baie harde werk! Gemeentes het 'n voltydse bediening nodig en dit vra tyd; dit gaan om die gesondheid van die gemeente.

Dus sal 'n opgeleide brugpredikant met 'n duidelike visie en begeerte rakende die interimgemeente, wat emosioneel gebalanseerd is en selfbestuur met egte diensgerigtheid, geloofsgeoriënteerdheid en geestelike stabiliteit, kalmte, bedagsaamheid, objektiwiteit, betroubaarheid, sorg/omgee en volwasse leierskap na die gemeente bring binne die konteks van verandering. Die brugpredikant moet funksioneer as 'n nie-besorgde/beangste teenwoordige persoon.

Die voordele van 'n brugpredikant is dat hy/sy 'n eksterne konsultant of fasiliteerder is sonder persoonlik belang, maar tog verantwoordelik aan die gemeente en kerkverband. So word die gemeente bewus gemaak van hulle verantwoordelikhede in die oorgangstyd om te sorg dat die gemeente steeds ontwikkel en bou aan God se roeping vir sy kerk in 'n bepaalde omgewing. Verder kan die brugpredikant ook die gemeente toerus met realistiese verwagting ten opsigte van die nuwe predikant en die toekomstige bedieninge. Maar self is hy/sy nie vir beroep in die interimgemeente beskikbaar nie.

Die brugproses het onder andere vyf fokusareas:

1. DIE REGTE PERSPEKTIEF OP DIE VERLEDE

Die gemeente wat nie die verlies van 'n vertrekkende pastor erken en verwerk nie, sal sukkel om met die nuwe pastor 'n verhouding op te bou. Die gemeente behoort hier haar eie verlede te ondersoek en haarself identifiseer met die hoogte- en laagtepunte wat deur die jare beleef is. Hierdie proses help die gemeentelike lede om te verstaan en te aanvaar wie hulle is en hoe hulle op die punt gekom het, sodat hulle die nuwe toekoms tegemoet kan gaan. Dit is 'n proses om met die verlede te breek.

2. KRY HELDERHEID OOR DIE GEMEENTE SE IDENTITEIT, SPIRITUALITEIT EN ROEPING

Tydens hierdie fase moet sover moontlik die hele gemeente, of ten minste 20% van die erediensbywoners, betrek word. Die proses is baie belangriker as die produk self. Dit help om eienaarskap vir en van die gemeente te aanvaar.

Die interimtydperk is 'n goeie geleentheid om vas te stel of die gemeente se eie verstaan van wie hulle is, akkuraat is. So kan huidige programme getoets word om seker te maak dit voldoen aan die gemeente se eie behoeftes. Byvoorbeeld, wat is die ouderdomsverspreiding in die gemeente en word hierdie bedieninge aangespreek? Hoe pas die gemeente in binne die gemeenskap waarin dit bedien? So word die gemeente begelei om nie net haar eie identiteit te ontdek nie, maar ook om dit wat stremmend op die bediening inwerk, vas te stel en te verander.

3. DIE VERSKUIWINGS IN GEMEENTELIKE LEIERSKAP

Die leiers in 'n interimtydperk is gewoonlik dié wat met die vorige predikant goed saamgewerk het, en daar mag dalk nou konflik ontstaan. Sommige mag gereed wees vir verandering, terwyl ander verandering juis wil teenstaan. Die interimtydperk is 'n

ideale geleentheid om oor leierskap en die besluitnemingsprosesse in die gemeente te herbesin. So kan alle leiers bemagtig word om verantwoordelikheid vir die gemeente te aanvaar.

4. VERSTERK DIE KONTAK MET MEERDERE VERGADERINGS EN DIE BREË KERK

Dit is opmerklik dat 'n gemeentes met 'n ongelukkige verlede dikwels hulle bande met meerdere vergaderings verwaarloos het, en selfs verbreek het. Gewoonlik is dit gegrond op die vorige predikant se houding teenoor die breë Kerk. Daarom is die interimtyd 'n ideale geleentheid om hierdie bande te verstewig.

In sommige gemeentes is die leiers van mening dat hulle baie spyt is dat hulle die bande en verhouding met die meerdere vergaderings verwaarloos het. Hulle het nie verwag dat die meerdere vergaderings hulle so goedgesind sou wees en bygestaan het in hulle tyd van krisis nie.

5. DIE VERBINTENIS AAN NUWE LEIERSKAP EN NUWE TOEKOMS

Loren Mead maak die volgende opmerking oor nuwe leierskap: *It is one thing to hire a new pastor. It is quite another thing for a congregation to enter a commitment to a new ordained leader and to the possibility of new tasks and missions.* Daar is 'n groot verskil tussen 'n gemeente wat 'n nuwe predikant wil hê om net voort te gaan met die bediening soos dit altyd was, en 'n gemeente wat met elke nuwe predikant 'n geleentheid sien om 'n dieper verhouding met God te ontwikkel en daardie verhouding in die wêreld uit te leef. Daarom moet die brugpredikant die gemeente begelei om nie net gereed te wees om 'n nuwe predikant te ontvang nie, maar om ook gereed te wees vir die nuwe bedieningstydperk.

Hierdie vyf ontwikkelingstake sal nie sommer vanself realiseer nie. Dit sal baie tyd en baie energie verg om hierdie fokusareas suksesvol te implementeer in die interimtydperk in die gemeente. Tog is hierdie harde werk die moeite werd omdat die gemeente op die lang duur die vrugte daarvan sal pluk en tot eer van God as gemeente sal funksioneer. As 'n gemeente ernstig is met haar goddelike roeping, sal baie moeite gedoen moet word om in 'n interimtyd haar toekomstige bediening te bedink. Daarvoor is die interimtyd 'n gulde geleentheid.

Uit die literatuur is dit baie duidelik dat geen gemeente in 'n oorgangstyd sonder interimbediening kan klaar kom nie. Maak nie saak of die gemeente 'n ongelukkige geskiedenis of 'n gelukkige geskiedenis gehad het nie. Dus behoort elke interimgemeente baie moeite te doen om die regte brugpredikant te soek om hulle te begelei na God se voorkeursoek vir die spesifieke gemeente. Só 'n gemeente beroep eindelijk 'n predikant wat by hulle roeping aansluit.

Daar behoort in die NHKA doelbewus gefokus word op gesonde gemeentes. Gesonde gemeentes beteken 'n gesonde Hervormde Kerk. Rendle is dus reg met sy opmerking: *People need help with the change process itself.*

Die volgende gemeentes het al deur die brugproses gegaan en aanpassings vir hulle toekomsbediening gemaak:

- * Parys: Dr JP Bester.
- * Erasmia: Dr JP Bester.
- * Jeffreysbaai: Dr PL Steenkamp.

- * Pretoria-Noord: Dr JP Bester.
- * Newlands: Ds CJ van Wyk (aanvanklik) oorgeneem deur brugspan om fasilitering te bestuur.
- * Newcastle: Ds WRT Hindley.

Verskeie ander gemeentes het navraag oor brugbediening gedoen, en is in die proses om 'n besluit oor brugbediening te neem. Die brugspan het verskeie gemeentes en ringsvergaderings gaan toerus rakende die brugproses, en die noodsaaklikheid daarvan vir die Kerk.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Bestuurskomitee vir SENTIK

BYLAE D

SENTIK het ten doel om gemeentes, rade, komitees en liggame binne die NHKA behulpsaam te wees met die skep en verspreiding van toerustingsmateriaal, inligtingsbronne en effektiewe kommunikasie deur middel van onder andere tydskrifte en publikasies wat in die Kerk versprei word.

Die Raad vir SENTIK (voortaan bekend as die Bestuurskomitee vir SENTIK) adviseer die Kommissie van die AKV en sien toe dat die Kerk se verkondiging deur die kerklike publikasies gedien word op die drie terreine van toerusting, inligting en kommunikasie (Ordinansie 5.9.1). Die Bestuurskomitee vir SENTIK het verder ten doel die koördinering en sinchronisering van inligting om sodoende die boodskap van die Kerk effektief te kommunikeer.

Die Kerk se boekwinkel ressorteer ook onder SENTIK se toesig, en word deur 'n boekwinkelbestuurder in samewerking met die Algemene Sekretaris en hoofrekenmeester bestuur.

Die Bestuurskomitee vir SENTIK is tans soos volg saamgestel:

- * Ds W de V Sauer: Voorsitter van die Bestuurskomitee vir SENTIK en redakteur van *Die Hervormer*.
- * Dr WC van Wyk: Sekretaris van die Kommissie van die AKV.
- * Ds EG Fourie: Voorsitter van die redaksie van *Die Hervormer*.
- * Dr WA Dreyer: Redakteur van die *Almanak* en voorsitter van die redaksie van die *THT*.
- * Dr GJ Malan: Redakteur van die *Bybelse Dagboek*.
- * Dr E le Roux: Redakteur van die *THT*.
- * Dr AG Ungerer: Hoof van die HTK.
- * Dr JA Beukes: Eindredakteur van die kategeeseboeke.
- * Mnr Louwrens Pretorius: Inligtingspesialis.
- * Mev Tessa Oppermann: Produksiebestuurder van SENTIK en notulehouer.

Die Bestuurskomitee vir SENTIK vergader minstens drie keer per jaar.

SENTIK beskik tans oor die dienste van die volgende personeellede:

- * Produksiebestuurder: Mev Tessa Oppermann.
- * Grafiese ontwerpers: Mev Francis Nel en mnr Hugo van Niekerk.
- * Boekwinkelbestuurder: Mev Sarie Roux.

SENTIK dien die Kerk op die volgende maniere:

1. **PROFESSIONELE KOMMUNIKASIE**

Daar word deurlopend in opdrag van en namens die Kerk met ander kerke, buite-instansies, gemeentes, diensorgane van die Kerk, ampsdraers en lidmate gekommunikeer. Hierdie kommunikasie word taalkundig en visueel versorg om 'n

positiewe, professionele beeld van die Kerk te verseker. Dit word gedoen in aansluiting by die Kerk se nuwe korporatiewe identiteit wat neerslag vind in briefhoofde, briefvoete, visitekaartjies, boekmerke, skryfbehoeftes en die omslae, asook in die inhoud en styl van die publikasies. Dit is 'n taak wat deurlopend voortgaan na gelang van kerklike gebeure en geleenthede, en die besluite van kerklike vergaderings. Daar moet verseker word dat ons kerklike kommunikasie altyd vars, kontemporêr en professioneel oorkom.

Gedurende 2018 het die Kommissie van die AKV 'n kommunikasiemaatskappy versoek om 'n deeglike ondersoek te doen na alle aspekte van die NHKA se kommunikasie en 'n gekonsolideerde, vereenvoudigde en eietydse kommunikasieplan wat die Kerk se sentrale taak ondersteun, voor te lê. In Januarie 2018 het die Kommissie 'n bosberaad gehou om te bepaal presies wat en hoe die Kerk wil kommunikeer. SENTIK is na afloop van die ondersoek betrek om uitvoering aan die voorstelle te gee en gemeentes daarmee te ondersteun. Gedurende Augustus 2018 is 'n stylgids en verskeie template aan gemeentes gestuur om hulle te help om die nuwe korporatiewe identiteit te implementeer.

SENTIK is ook aktief deel van die ontwikkeling en instandhouding van die Kerk se webblad (sien hieronder).

SENTIK bedien kerklike rade, gemeentes, predikante en die diensorgane van die Kerk gereeld van advies oor die gebruik van taal, grafika en kommunikasiemedia.

2. KERKKALENDER

Die Kerkkalender wat inligting oor die liturgiese jaar en belangrike datums in ons kerklike lewe bevat, word jaarliks vir gemeentes saamgestel. SENTIK versamel die tersaaklike inligting, versorg dit taalkundig en grafies, en doen die ontwerp en uitleg. Talle gemeentes gebruik dit as basis vir die samestelling van hul gemeentekalender, wat dikwels met die gemeente se kontakinligting aangevul word voordat dit gedruk en aan die lidmate van die gemeente versprei word.

3. KATEGESEBOEKE

Die nuwe reeks kategeeseboeke van die Kerk se ontwerp, redigering, taalversorging en uitleg is deur SENTIK gedoen. SENTIK se personeel is van die beplanningsfase tot met die verspreiding van die kategeeseboeke aan gemeentes 'n integrale deel van die proses om aan die Kerk toepaslike kategesemateriaal van 'n hoë standaard te voorsien. Tans is 'n hele nuwe reeks kategeeseboeke en kategetehandleidings vir graad R tot graad 10, sowel as vir die belydenisgroep, beskikbaar. Daar word tans gewerk aan die kategesemateriaal vir volwassenes, wat in 2020 beskikbaar sal wees. Die hersiening van die nuwe reeks boeke geniet ook deurlopend aandag, hoewel tans volstaan word met herdrukke waar voorraad uitgeput is.

4. WEBBLAAIE

Die Hervormer is sedert Januarie 2015 volledig en gratis op sy eie webblad (www.hervormer.co.za) gepubliseer, wat die publikasie baie meer toeganklik gemaak het vir lesers regoor die wêreld wat lidmate van die Kerk mag wees of nie. *Die Hervormer* vorm egter nou deel van die NHKA se webblad. Dit kan gevind word onder die skakel *Gebeure* en daarna *Die Hervormer*. Al die artikels in die publikasie word daar geplaas in die volgorde waarop dit in die koerant verskyn (dus Voorbladartikel eerste, Redaksioneel tweede, ensovoorts). Die vorige maand se uitgawe verskyn ook onder die huidige maand se uitgawe.

Die webblad van die Kerk (www.nhka.org) is pas herontwerp, in samewerking met Delitech, wat ook by die vorige ontwerp betrokke was. Die personeel van SENTIK is deur Delitech opgelei, sodat hulle self inligting kan oplaai en ook strukturele veranderings kan aanbring waar nodig. Dit is 'n groot en deurlopende taak wat nou deur die personeel van SENTIK behartig moet word. Die webblad bevat nou inligting oor die evangeliebediening (gedagte vir die dag, dagstukkies, erediensinligting, preke, videomateriaal, ensovoorts), gebeure (artikels/berigte, verhale, *Die Hervormer*, *Blitspos*, die *THT*, menings, ensovoorts), en amptelike dokumente (kalenders, die Kerkorde, omsendbriewe, kursusse, die boekwinkel, ensovoorts). Gebruikers het 'n intekenopsie wat hulle toegang gee tot 'n groter verskeidenheid amptelike dokumente wat nie outomaties vir almal beskikbaar gestel word nie.

Die nuwe webblad is op 1 Augustus 2019 amptelik in die Kerk bekendgestel.

5. KERKLIKE PUBLIKASIES

Vir al die kerklike publikasies is SENTIK betrokke by die werwing van skrywers, die insameling van bydraes, die redigering, taalversorging, ontwerp en bladuitleg, onderhandelings met die drukkers en koerierdienste, asook die verspreiding en bemarking. Intekening en alle administrasie en korrespondensie ressorteer ook onder die personeel se pligte.

* ***Die Hervormer* en sy elektroniese weergawe**

Die Hervormer verskyn maandeliks (tien uitgawes per jaar) as gedrukte én elektroniese publikasie, wat soos hierbo verduidelik is, nou deel van die Kerk se webblad is. Die elektroniese weergawe van *Die Hervormer* (webbladweergawe) se uitleg, plasing en bekendstelling word ook deur SENTIK se personeel behartig.

Die befondsing van *Die Hervormer* het sedert 2015 verander. Gemeentes dra tans (op grond van lidmaattal) die koste van die publikasie van hierdie koerant. Gemeentes plaas volgens aanvraag bestellings vir gedrukte eksemplare om dan gratis in gemeentes te versprei.

* ***Blitspos***

Die weeklikse elektroniese nuusblad, wat as *Blitspos* bekendstaan, word deur die grafiese en produksiepersoneel van SENTIK behartig. Ds EG Fourie, in sy hoedanigheid as subredakteur van *Die Hervormer*, het verantwoordelikheid aanvaar vir die dag-tot-dag-bestuur van *Blitspos*. SENTIK se personeel bestuur die advertensies in hierdie publikasie, wat ontwerp, korrespondensie en administrasie insluit. Die nuusbriewe word steeds as selfstandige publikasie in pdf-formaat op die nuwe webblad van die Kerk gepubliseer. Dit word weekliks saam met ander webbladitems via skakels beskikbaar gestel. Lokbrokkies/lokflitse word weekliks uitgestuur aan gemeentes, predikante, lidmate en ander belangstellendes om hulle te lei na die afsonderlike items.

* ***Konteks***

Die laaste uitgawe van die Kerk se gesinstydskrif is in Maart 2019 gepubliseer. Die tydskrif is gestaak as gevolg van die ekonomiese lewensvatbaarheid daarvan. Groot dank aan die twee redakteurs, drr PJ de Beer en WC Kloppers, wat sedert 1990 saam met die personeel van SENTIK hierdie tydskrif van hoë kwaliteit uitgegee het. Daar heers steeds groot hartseer in die Kerk oor die verlies van hierdie puik gesinstydskrif.

Twee instansies se insetsels in *Konteks* is ook deur die staking van die tydskrif geraak. *Die Christelike Vrou*, wat sedert die eerste uitgawe van *Konteks* in April 1990 deel daarvan was, word nou weer volledig deur die NHSV saamgestel, versorg en versprei. Die bylaag van die ADV, *'n Stukkie brood*, wat sedert Januarie/Februarie 2012 in *Konteks* opgeneem is, bestaan ook nie meer nie; artikels deur die ADV word nou op die Kerk se webblad geplaas.

* **Die Almanak en Bybelse Dagboek**

Hierdie publikasie word reeds sedert 1907 jaarliks vrygestel. Terwyl die redaksie van die *Bybelse Dagboek* (toegewyde predikante van die Kerk wat die werk vrywillig en gratis doen) sorg dat die dagstukkies aangevra, inhoudelik gekeur en geredigeer word, is SENTIK se personeel verantwoordelik vir die reuswerk om sowel die *Bybelse Dagboek* as die *Almanak* te redigeer en uit te lê. Dit sluit die ontwerp van die buiteblad, skutblaaie en boekmerk in, asook alle reëlins met adverteerders. Die personeel dra ook 'n groot verantwoordelikheid om inligting in te samel, te kontroleer, en die intekening en verspreiding te behartig. Die dagstukkies uit die *Bybelse Dagboek* word daagliks op die Kerk se webblad geplaas asook op die Facebook-blad, en word in hierdie formaat deur 'n groot getal mense per dag gelees en wyd op ander blaaie gedeel.

* ***THT***

Die *THT* is die Kerk se populêre teologies-wetenskaplike tydskrif wat vier maal per jaar in elektroniese formaat verskyn het en waarvan die bladuitleg en publikasie deur SENTIK behartig word. Prof IWC van Wyk het tot einde 2018 as redakteur van die *THT* gedien en reuswerk gedoen om te verseker dat teologiese navorsing in verstaanbare Afrikaans vir lidmate en ampsdraers van die Kerk beskikbaar gemaak word. So word dit moontlik om diepte te gee aan debatvoering oor aktuele sake in die Kerk. Die *THT* is voorheen per e-pos versend aan alle intekenare op *Blitspos*, en is deur die lesers self baie wyd buite die kring van die Hervormde Kerk in Suid-Afrika versprei.

Dr E le Roux is as nuwe redakteur van die *THT* aangewys. Tans word belangstellendes via die lokbrokkies/loklitse gelei na die artikels van die *THT* op die Kerk se nuwe webblad. Die artikels word dus nie meer in 'n aparte tydskrif as pdf beskikbaar gestel nie. Die vorige volledige uitgawes van die *THT* is steeds beskikbaar en kan aangevra word van die inligtingsbeampte, mnr Louwrens Pretorius (data@nhk.co.za).

* **Bybelstudiegidse**

Gemeentes maak ongelukkig relatief min gebruik van die Bybelstudiegidse wat SENTIK oor die afgelope jare uitgegee het. Gevolglik is die uitgee van verdere Bybelstudiegidse minder waarskynlik omdat dit moeilik is om die ekonomiese lewensvatbaarheid van hierdie publikasies te regverdig.

6. **MATERIAAL VIR DIE BYBELVASVRA**

SENTIK ondersteun jaarliks die organiseerders van die Bybelvasvra waar nodig met die werwing, redigering en plasing van toepaslike artikels in die kerklike publikasies. Hierbenewens word daar vir deelnemers aan die Bybelvasvra 'n spesiale boekmerk ontwerp en gedruk.

7. KOMMUNIKASIE MET DIE WÊRELD WAARIN ONS LEEF

Tans het die redakteur van *Die Hervormer* die geleentheid om op 'n ses-week-basis aan die Redakteursforum op Pretoria FM deel te neem.

8. WERK VIR KERKLIKE LIGGAME EN DIENSORGANE

SENTIK doen deurlopend werk vir die Kommissie van die AKV, die ADV, Bejaardesorg en die ouetehuse, kindershuise, Rata, NHSV, teologiese opleiding (HTK, die Fakulteit Teologie en die SGB), die SP Engelbrechtmuseum, Doulos, Tooi Turkoois vir Bejaardes, en gemeentes. Dit sluit die volgende in: Ontwerp, versorging en uitleg van brosjures en pamflette, logo's, briefhoofde, besigheidskaartjies, strooibiljette, baniere, e-pospromosies, grafiese materiaal vir webblaaie, boekomslae, voorblaaie, *PowerPoint*-skyfies en *PowerPoint*-template, advertensies, muurbaniere, sertifikate, boekmerke, skermadvertensies vir televisie, tafelstaanders, motormagnete, vouers, gedenkbundels en feesbundels.

DANKWOORD

Die Bestuurskomitee vir SENTIK betuig opregte dank aan elke personeellid, ampsdraer en lidmaat wat moeite gedoen het om die take wat aan SENTIK opgedra is, te bevorder. Ons dank die Heer van die kerk vir die voorreg om ook op hierdie wyse diensbaar te kan wees.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the cover depicts a church service. It shows a congregation standing, a person at a podium, and a person playing a guitar. The background of this section is a solid orange color.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Argiefkomitee

BYLAE E

DEEL 1: ARGIEF VAN DIE NHKA *(opgestel deur mnr Nándor Sarkady)*

SAMESTELLING VAN DIE ARGIEFKOMITEE

In die verslagtyd was die volgende persone deel van die komitee:

Proff WA Dreyer (sedert Oktober 2018 as voorsitter), IWC van Wyk, ds L Geel (Gemeente Midstream) en mnr NG Sarkady (argivaris en sekretaris).

Vir periodes: Dr C Pretorius tot Maart 2018 as voorsitter en lid, mnr WJ Botes wat in 2017 bedank het en mev C Spies wat in Desember 2016 as bibliotekaris afgetree het.

In Oktober 2018 is dr E le Roux (Gemeente Middelburg) en ds WA Dreyer (Gemeente Delareyville) gekoöpteer, en het mnr LA Pretorius as inligtingsbeamppte sitting geneem.

VERSAMELBELEID

In 2016 is die versamelbeleid grondig in verslae aan die Raad van Finansies en die Kommissie van die AKV beskryf. In September 2016 is die kerklike versamelbeleid verder in opdrag van die Argiefkomitee ook deur in 'n verslag van 'n onafhanklike inligtingsmakelaarsfirma *De Vaal en De Vaal* onderskryf en uitgebrei, as in ooreenstemming met nodige argief- en erfeniswetgewing.

VERSKUIWING VAN DIE ARGIEF

Gedurende 2016 en die eerste helfte van 2017 het die Argiefkomitee heelwat tyd afgestaan aan korrespondensie en vergaderings met veral die Kommissie van die AKV en Raad van Finansies, om die groot sorg wat die komitee gehad het rondom die onsekerhede vir hervestiging van die Argief en Biblioteek te deel. Daar was verskeie proaktiewe voorstelle en advies, waaronder die aanbod van Gemeente Pretoria in Mei 2016 om grond aan te bied vir die oprigting van 'n gebou. Die destydse voorsitter, dr C Pretorius, het by verskeie geleenthede die saak van 'n doelmatige gebou by die Moderamen en Kommissie van die AKV bepleit. Op 18 April 2017 het die Argiefkomitee kennis geneem dat die Dirk van der Hoffgebou verkoop is en dat daar formeel 'n jaar in die verkoop-ooreenkoms ingewerk is vir die Argief om te trek. Daar was toe nog geen aanduiding waarheen die Kerkargief sou kon verhuis nie. Dit sou eers teen einde Mei 2017 duidelik word waar die kerklike Argief hervestig sou word, met geen aanduiding oor die toekoms van die Biblioteek nie.

VERPAKKING, HERVESTIGING VAN DIE KERKARGIEF 2017 TOT 2019

- * Weens die beplanning, verpakking, verhuising en herinrigting van die Kerkargief, kon gewone argivale werksaamhede in die periode April 2017 tot Februarie 2018 nie voortgaan nie.
- * Biblioteek: Die Van Selms en AIM biblioteke is in Februarie 2017 in houters verpak en by Gemeente Wonderboompoort geberg. In Maart 2017 is meters tydskrifreeks (onvolledig uit die jare 1980 tot 1990) met kundige oorleg tussen mev Cecile Spies en mnr Sarkady vernietig, of aan ander instansies bestem. Slegs dit wat direk met kerklike werk te make het, is behou, en is tans in die klein versameling in die Kerkargief ondergebring.
- * In Junie 2017 is die Argief vir alle raadpleging gesluit nadat begin Junie 2017 bekend geword het dat die Argief na die ruimte in die Erfenisstigting sou verhuis. Daar kon toe begin word met die beplanning vir die verhuising omdat dit nodig was om eers te weet waarheen verhuis sou word sodat die beplanning daarvolgens ingerig kon word.

Tydens dié beplanning het duidelik geword dat die ruimte by die Erfenisstigting einde Oktober gereed sou wees om die Argief te akkommodeer, en die ontruiming van die Dirk van der Hoffgebou kon vir einde Oktober 2017 beplan word.

- * In Junie is begin met verpakking van argivalia waarvan 'n deel tydelik by *Document Warehouse* in Centurion gestoor is. In Junie was die Biblioteek- en Argiefspasie steeds deur die boekwinkel en administratiewe liassering gebruik totdat die afdelings einde Junie na Derdepoort verhuis het.
- * Tussen Julie en Oktober 2017 het mnr Sarkady met enkele hulpkragte (veral mnre Tommy Malan (kontrakwerker) en Waldo Pretorius (argiefassistent)) alleen in die Dirk van der Hoffgebou agtergebly om die totale Argief te verpak, en die nommering aan te bring en oordraglyste saam te stel. Foto-dokumentasie van die proses is gemaak.
- * Die argivaris het die hele verskuiwing in skrif- en sketsvorm voorberei met hulp van 'n tegniese tekenaar (mnr Leon van Heerden) wat 'n grafiese voorstelling van die herinrigting voorberei het. Die bestaande rakke van die ou Argief is afgebreek deur personeel van die Sinodale Dienssentrum, en aangepas vir herinrigting by die Erfenisstigting deur 'n kontrakteur.
- * Terselfdertyd is vanaf Augustus 2017 voorbereiding gedoen by die Erfenisstigting vir die herinrigting van die Kerkargief. Mnr Francois Langerman van die Erfenisstigting is aangestel om hierdie deel van die logistiek ten volle te hanteer in oorlegpleging met die argivaris.
- * Die aanbring van 'n ekstra versterkte vloer binne die beskikbare ruimte het groot beplanning geverg, en insette van strukturele ingenieurs en branddeskundiges is ingewin. Die aanbring van die noodsaaklike vloer ter wille van voldoende ruimte het vereis dat die beligting gedeeltelik vernuwe moes word, terwyl die lugversorging aangepas moes word vir argiefstandaarde. Dit het onder toesig van mnr Langerman plaasgevind.
- * Die verhuising van die argivalia is deur die vervoermaatskappy *Gigi's* onderneem nadat dit geblyk het dat die goedkoopste van vier kwotasies was. Die verhuising het volgens beplanning van die argivaris in ses fases verloop oor enkele weke gedurende einde September en Oktober 2017. Die laaste verhuising was op 26 Oktober 2017.
- * In September 2017 is ter elfder ure toestemming verleen om gedeeltes van die houtpanele uit die Argief se kantore te laat afbreek en te herbou by die Erfenisstigting. Dit was deels weens historiese redes, maar ook vir bykomende rakspasie. Die oorblywende kaaftdeure is aan die SP Engelbrechtmuseum geskenk. Die twee historiese agt-voet hoë houtkaste waarin die Kerkargief in die 1920's op Dullstroom begin is, kon suksesvol verskuif word na die nuwe ruimte.
- * Vanaf 15 November 2017 tot einde Februarie 2018 is gewerk aan die hervestiging van argivalia, en kon binne die sinodale kantore weer hulp verleen word. Stukke wat by *Document Warehouse* gestoor was is onttrek, en vervoer na die Kerkargief. Die konsistorieboeke is die doelbewus uitgesoekte deel van argivalia wat steeds by *Document Warehouse* bewaar word en nie hervestig kan word in die beskikbare ruimte nie. Dit word tans as digiteringsprojek beskou.
- * Die Kerkargief het op 1 Maart 2018 vir navorsers heropen. Hiervan is kennis gegee in die kerklike tydskrifte asook na ander argiefruimtes via e-pos.
- * Die boekery is steeds verpak en gestoor by Gemeente Wonderboompoort. Die kerkeie

publikasies (ook bekend as die Kital of NHK Biblioteek) is wel toeganklik by die Kerkargief. Daar is begin met onderhandelinge om dit na Gemeente Midstream te verskuif.

PERSONEEL

Die nuwe bedeling by die Argief beteken dat die argivaris bepaalde take van mev Spies moes oorneem. Dit sluit in die ontsluiting van boeke en pamflette, die uitreik van doop-, lidmaatbewyse en huweliksertifikate, asook die gereelde saamstel van biografiese gegewens vir jubileums en afsterwe van predikante. Verder is heelwat tyd ingeruim vir die opleiding, begeleiding en bestuur van die inligtingsbeampte se werksaamhede in samewerking met dr WC van Wyk. In die lig van bogenoemde is mnr Sarkady reeds vanaf Mei 2018 nie meer by die logistiese bestuur van die SP Engelbrechtmuseum betrokke nie, en dien slegs op die Museumkomitee in adviserende hoedanigheid. Die argivaris woon ook namens die NHKA die maandelikse sekuriteitsvergadering van die Voortrekkermonument/Erfenisstigting by, asook die beroepsveiligheidsvergadering elke twee maande. Dit is sinvol omdat die Kerkargief 'n aansienlike oppervlak in die Erfenisgebou beslaan. Verder word toesig gehou oor die lugreëling- en brandblusser dienste.

Waldo Pretorius is in 2019 finalejaarstudent teologie en kombineer sy praktiese jaar by Gemeente Montana met die 40 ure per maand in die Argief. Hy is sedert Januarie 2017 in die assistentpos. Sonder Waldo se onbaatsugtige ondersteuning en harde werk sou die verhuising en herinrigting van die Kerkargief nog moeiliker gewees het. Hy is 'n enorme aanwinst vir die Kerkargief omdat hy inisiatief neem en belangstelling toon in die Argief, en het in Julie 2018 ook 'n maand lank gehelp met die verskuiwing van die SP Engelbrechtmuseum na Wonderboompoort.

Waldo is besig met die voortgaande indeksering van gemeente-inventarisse. Daarvan is nou 180 gemeentes se inligting op die DB Text databasis ontsluit. Verder is Waldo saam met die argivaris verantwoordelik vir die foto-ontsluiting, soektogte na foto's en skandering van argivalia op aanvraag en hulp rondom die Biblioteek.

AANWINS VAN ARGIVALIA

Vanaf Februarie 2017 tot Februarie 2018 is gemeentes ontmoedig om argivalia in bewaring te gee in verband met die verkoop van die Dirk van der Hoffgebou. Slegs argivalia van ontbinde gemeentes is ontvang vir bewaring. Vanaf Maart 2018 is gemeentes weer in kennis gestel dat bewaring hervat word. Omvattende argivalia is van die volgende gemeentes ontvang:

- * Ontbinde gemeentes: Springs, Ladysmith, Stoffberg, Dordrecht, Petrusburg en Zimbabwe (Harare). Primrose se argivalia is nog nie ontvang nie.
- * Bestaande gemeentes: Potgietersrus, Piet Potgieter, Witbank-Suid, Sasolburg, Meyerton, Zuurfontein, Johannesburg-Suid, Glencoe, Marble Hall en Pretoria. Aan Gemeente Pretoria is 'n skrywe gerig omdat die argivalia onvolledig is.
- * Ringe: Pretoria, Zimbabwe.
- * Sinodale argiewe: Die groot argiefgroep van predikantslêers in die Sinodale Dienssentrum is met meer as 100 lêers aangevul weens die verhuising van die administrasie na Derdepoort. By Derdepoort is 'n selfstandige skanderingsprojek gaande waarby die Argief nie betrokke is nie.

- * Verder word gereeld argivalia ontvang van die ADV, Kuratorium, HTK, Kinderhuis direksie en NHSV.
- * Predikantsversamelings: Na keuring word veral argivalia soos foto's, preke, korrespondensie opgeneem, en is klein in omvang. In die verslagtyd is stukke ontvang van huidige predikante en uit nalatenskappe van afgestorwe predikante: Proff JJ Engelbrecht, PJT Koekemoer, WC van Wyk, drr CJ Mans, SP Pretorius, di JA Jacobs en K Papp, asook 'n herinneringskrif saamgestel deur ds WP Prinsloo. Ds JR Kramer het in April 2019 enkele foto's uit die familieargief van SP Engelbrecht geskenk, asook stukke van ds HMJ Kramer.

VERNIETIGING VAN GEMEENTELIKE KASBOEKE

In Julie 2016 is skriftelike kennisgewing aan gemeentes gestuur dat dit wetlik in orde is om kasboeke na 'n tydperk van 15 jaar te vernietig. Die eerste kasboek van elke gemeente word wel bewaar asook kasboeke uit die 19de eeu van historiese gemeentes soos Potchefstroom, Rustenburg en Pretoria, en kasboeke van Gemeente Krugersdorp-Noord wat tot 2016 volledig handmatig voltooi was. Hierdie dien as voorbeelde vir historiese navorsing. Ongeveer 10 tot 15 gemeentes het uiteindelik hul eie kasboek opgelaai. Alle gemeentes wat deur die lopende hofsak geraak word, se kasboeke word in totaliteit bewaar, en het nie vir vernietiging in aanmerking gekom nie.

Alle ander kasboeke was teen Julie 2017 vernietig, en dit is gedokumenteer in die onderskeie gemeente-inventarisse as 'n item wat volgens erkende argivale riglyne vir vernietiging in aanmerking gekom het.

Let wel: Geen ander argivalia (primêre bronne) is met die oog op die verhuising vernietig nie, en erkende argivale beginsels is deurentyd deur die argivaris eerbiedig. Daar is wel van duplikaatboeke, insluitende gedenkbundels, tydskrifte, kerkorde en AKV eksemplare, afstand gedoen, dit wil sê sekondêre bronne.

FOTOPROJEK

Dit is steeds van die groot projekte van die argivaris. Na die verhuising kon nou weer voortgegaan word met die aanwin, sortering, identifisering en ontsluiting van hardekopie en elektroniese foto's. Die fotomateriaal het veral gegaan oor die ontsluiting van predikante en kerkgebou foto's uit die tydperk 1970 tot 2000 wat meestal deur die tydskrifafdeling gebruik is. Daarvan is in totaal 362 nuwe foto's ontsluit, en 'n ander vyftigtal gevoeg by reeds bestaande koevertnommers.

BESOEKERS

Fisiese besoekers aan die Kerkargief het afgeneem na die verskuiwing vanuit die Dirk van der Hoffgebou na die Erfenisentrum. Die meeste navrae is per e-pos en daarin was dus 'n toename. Die telefoonlyn was gedurende 2018 'n groot probleem maar daarin het verbetering gekom.

TOERUSTING EN KURSUSSE

- * Afrikaanssprekende Kerkargiefgespreksforum: Die argivaris het vergaderings in Augustus 2016 (Kemptonpark), Maart 2017 en Junie 2018 te Stellenbosch bygewoon. Laasgenoemde het gehandel oor verskeie uitdagings rondom digitering en skandering van argivalia. Die argivaris het 'n kort spreekbeurt gekry en met behulp van 'n PowerPoint-aanbieding die NHKA se digiteringsprojek van *Die Hervormer* en Gedenkbundels toegelig. Tans is die NHKA die enigste van die Afrikaanse kerke wie

se amptelike tydskrif en gedenkbundels digitaal toeganklik is, alhoewel die NGK se fotoversameling weer meer digitaal toeganklik is.

- * Interkerklike Argiefforum Noordelike Provinsies: Saam met die APK en Christelike Gereformeerde Kerk het die argivaris die forum help vestig na afloop van Junie 2018 se byeenkoms in Stellenbosch.
- * In Augustus 2018 en Maart 2019 is vergader saam met die NGK Oostelike Sinode, APK, Evangelies Gereformeerde Kerk en Christelike Gereformeerde kerke se argiewe in Gauteng. In Augustus 2018 is ook die NHKA se nuwe ruimte besoek. Dit is 'n ondersteunende werkring waar kennis uitgeruil word en voordeel uitgetrek word.
- * Erfenisstigting: Die argivaris het in Augustus 2016 'n referaat by die Erfenisstigting se simposium oor die stand van Afrikaanse Kultuurerfenis gelewer, wat gehandel het oor die fisiese behoeftes en tekortkominge vir erfgoedere *toegespsits op die onsekerhede vir argivalia binne die NHKA*.
- * Op 14 September 2018 is 'n referaat gelewer oor die neerslag van tekste rondom die Gelofte van 1838 in die Kerkargief se ryk versamelings. Die referaat is verwerk in 'n artikel in die kerklike tydskrifte. Verder is daar uitstekende skakeling met die navorsingspersoneel te Erfenisstigting. Dit het reeds gelei tot 'n artikel in *Konteks* oor twee argiefversamelings, die Punt-De Ridder-versameling waarin oorvleuelings in beide argiewe aangetoon is.
- * Toerusting: In Junie 2018 het mnr Sarkady die kursus vir beroepsveiligheid by die Voortrekkermonument gevolg, en in 2018 het mnre Sarkady en Pretorius 'n brandbestrydingsopleiding ondergaan by Erfenisstigtinggebou.
- * UP-Boukunde Argief: Mnr Sarkady het in Februarie 2019 'n kort werkbesoek gebring aan mnr J Swart by Boukunde se Argief in verband met die kundige berging en storing van planne en boutekeninge, asook 'n lesing bygewoon wat deur die Nederlandse ambassade aangebied is tydens die besoek van drie kundiges.

TOERUSTING TEOLOGIESTUDENTE

Tussen 2009 en 2016 het die argivaris jaarliks geleentheid gekry om 'n uur lesing aan die finalejaar teologiese studente te gee. Dit is in 2016 gestaak deur die HTK omdat die program van studente blykbaar te besig is. Daar is in 2017 verder gevra dat die blootstelling veral vroeër in die opleiding kan plaasvind sodat studente bewus kan word van die Argief. 'n Werkstuk in kerkgeskiedenis is onvoldoende omdat die studente dan nie met die praktiese aard wat in die lesing aangebied is, in aanraking kom nie.

BEGROTING

Prof WA Dreyer het na die vergadering van 10 Oktober 2018 die saak van die begroting met mnr Johan Hattingh bespreek. Dit sluit in dat die begroting van die Museum en Argief geskei word, asook die plek van die inligtingkundige in die begroting. Daar is gestel dat die Kerkargief nie gepenaliseer word in die begroting vir die pos nie aangesien die Kerkargief nie alle werkkuitsette ontvang nie, en 'n deel ook in groter belang van die skribaats is. Dit word rekenkundig bestuur.

RAAD VIR SENTIK

Tydens 'n vergadering van die Raad vir SENTIK in Oktober 2018 is besluit dat die Argief en Biblioteek nie verder onder die Raad vir SENTIK funksioneer nie, maar selfstandig onder

toesig van die Argiefkomitee. Intussen het die kerklike publikasies aansienlike veranderinge ondergaan, wat meebring dat die Raad vir SENTIK omgeskakel word na 'n komitee vir kerklike publikasies. Mnr Sarkady woon die vergaderings nie meer by nie. Mnr Pretorius woon die vergadering slegs by in soverre die webwerfontwikkeling ter sprake is.

DEEL 2: BIBLIOTEEK VAN DIE HERVORMDE KERK

Die bibliotekaresse, mev Cecile Spies, het vanaf Januarie 2017 tot en met Julie 2018 op kontraktbasis van 40 ure per maand met haar werk voortgegaan. In Julie 2018 het sy reeds na 'n kantoor in die Erfenisstiging verhuis. Sy het intussen finaal op pensioen afgetree.

Die Argiefkomitee het ook verantwoordelikheid vir die Biblioteek van die NHKA aanvaar. Die Biblioteek (insluitende die Van Selms-, SP Engelbrechtversamelings asook die sogenaamde AIM en HTO-versamelings wat sedert 2011 geïntegreerd is in een versameling) is, soos hierbo vermeld, gedurende Februarie 2017 gestoor in die kerkgebou te Wonderboompoort waar dit tans nog is.

In Maart 2017 is die 165 meter rakruimte van die Biblioteek in die Dirk van der Hoffgebou ontruim om plek te maak vir die SENTIK boekwinkel en administratiewe liasseerstelsel. Voor die verpakking is bestaande tydskriftitels en onvolledige reekse wat nie kerklik toepaslik is nie, verwyder. Enkele reekse is aan ander instansies geskenk. Wat na deeglike oorweging oorgebly het, is alle tydskrifte wat uitgegee is deur die Kerk, asook reekse wat direk met die Hervormde Kerk se teologie verband hou en elders moeilik bekombaar is.

Die Biblioteek is al jare lank op geen tydskrifte ingeteken nie, en geen boeke of tydskrifte word aangekoop nie. Enkele uitruileksemplare met ander tydskrifte bestaan en boeke wat opgeneem word, word streng gekeur volgens 'n opgestelde keuringsproses sedert 2009. Slegs titels wat direk met die uitbouing van Hervormde teologie en kerkgeskiedenis verband hou of 'n besondere band met predikante en gemeentes het, word oorweeg. Alle duplikate word al sedert 2009 verwyder, en die proses was in 2017 voltooi. Duplikate is via *Blitspos* aan lidmate van die Kerk beskikbaar gestel om gratis te neem of 'n donasie te skenk. Oorblywende boeke is verwyder deur tweedehandse boekwinkels. Geen boeke is weggegooi nie, tensy swaar beskadig.

Einde 2018 is ondersoek ingestel na die moontlikheid om die Biblioteek toeganklik te maak deur rakinrigting in Wonderboompoort se saal. Dit is nie 'n oorweging nie omdat die gemeente huur wil vra en die ruimte te beperk is.

In Desember 2018 was daar 'n ontmoeting op uitnodiging van Gemeente Midstream om moontlikhede op hul kerkterrein te ondersoek. Die argivaris en assistent het volledige opmetings gedoen en 'n werkbare tekening ingedien wat aantoon dat die hele Biblioteek daarheen sou kon skuif.

DEEL 3: INLIGTINGBESTUUR (*opgestel deur mnr Louwrens Pretorius, inligtingsbeampte*)

INLEIDEND

Vanaf Februarie 2018 het dr WC van Wyk en mnr Sarkady die posomskrywing vir 'n inligtingsbeampte begin verfyn. Na lang oorweging het die profiel vorm begin aanneem om sterker te fokus op groeiende elektroniese argivering en behoeftes by die skribaatsigting van die nuwe skakeling met die sentrale elektroniese databasis van die Kerk. Andersyds moes die DB Text indeksering van die Kerk se sinodale besluite sedert 1956 voortgaan en volhoubaar wees. Dit het beteken dat die voordeel wat die Kerkargief en Biblioteek betref, 50% van die pos sou dek. Die ander 50% van die werk is in diens van die skribaatsigting se databasisstruktuur en ontwikkeling van die nuwe webwerf. Die doel was nie om die profiel

van 'n bibliotekaris te vervang nie, maar 'n nuwe pos vir 'n inligtingsbeampte te skep wat veel wyer sou werk. Vanaf 1 Julie 2018 is mnr Louwrens Pretorius in die pos van inligtingsbeampte aangestel.

Die inligtingsbeampte se werksaamhede skep in vele opsigte 'n nuwe veld, ook omdat dit in samewerking en deels onder toesig van die skribaatsgebeur (dr WC van Wyk). Daarom is gekies om die formaat van die agenda aan te pas sodat die verslaggewing van die inligtingsbeampte selfstandig kan plaasvind en tot sy eie reg ontplooi kan word. Die laaste jaar het verder uitgewys dat die voortgaan van argief- en inligtingsbestuur makliker herken word in die beskrywing van twee bene, enersyds papier/analooë dokumentasie en andersyds die bestuur van elektroniese geskepte argivalia/data, ook bekend as *digital born*. In hierdie beginselbeskouing is die NHKA Argief eerder 'n voorloper as 'n navolger.

Die inligtingsbeampte het verantwoordelikhede om na te kom vir beide die Argief sowel as die skribaatsgebeur, en rapporteer dus aan twee bestuurders, naamlik dr WC van Wyk en mnr Nándor Sarkady. Dus word 50% van die inligtingsbeampte se tyd aan die Argief en die ander 50% aan die skribaatsgebeur bestee. In my verslag verdeel ek my pligtestate in twee afdelings, naamlik Afdeling A (vir die Argief) sowel as Afdeling B (vir die skribaatsgebeur).

AFDELING A: ARGIEF

Die inligtingsbeampte se verantwoordelikhede aan die Argief is soos volg:

DB Text en indeksering

In Julie en Augustus 2018 was daar opleiding ontvang deur mev Cecile Spies vir die indeksering van tydskrifte en vergaderings op DB Text. Spesifieke rolle in terme van indeksering is oorgeneem deur die inligtingsbeampte na die aftrede van mev Spies. Die inligtingsbeampte is verantwoordelik daarvoor om op datum te wees met die indeksering van die Kerk se tydskrifte, die HTS, gedenkbundels, die elektroniese *Beeld* sowel as Kommissie en Moderamen agendas en notules. Die huidige status van bogenoemde items wat geïndekseer word deur die inligtingsbeampte is as volg:

- * Kommissie- en Moderamenvergaderings. Goedgekeurde (getekende) agendas en notules in papier formaat is geïndekseer vanaf Junie 2017 tot in met Februarie 2018.
- * *Konteks* tydskrifte van Julie 2018 tot in met April 2019 se slotuitgawe is geïndekseer.
- * *Die Hervormer* van Julie 2018 tot April 2019.
- * *Blitspos* van Julie 2018 tot April 2019.
- * *HTS*.
- * *THT*.
- * Gedenkbundels.
- * *Almanak*.
- * *Beeld* (elektronies) val onder die versamelings van koerante op DB Text. Hierdie projek het begin op 21 November 2018 met 'n aanlynregistrasie by Netwerk24. Materiaal met betrekking tot die Hervormde Kerk en godsdienssake word geïndekseer. Die indeksering van die papierkoerant is onderbreek op 22 November 2017.

Navrae

Om die navrae van predikante, gemeentes en navorsers te bevredig, word daar tyd weekliks geallokeer om inligting so gou as moontlik te voorsien. Dit sluit soektogte op die DB Text databasis-sisteem in, sowel as die skandering van artikels op navraag sodat die materiaal elektronies voorsien kan word.

Die loods van die nuwe webwerf sal die nodige ure wat gebruik moet word vir navrae drasties vermeerder vir die inligtingsbeampte. Met die loods van die nuwe webwerf gaan sekere elektroniese bronne nie meer beskikbaar wees vir die publiek nie. Navrae gaan na die inligtingsbeampte toe verwys word. Die e-posadres van die inligtingsbeampte is data@nhk.co.za.

Die elektroniese materiaal wat nie meer beskikbaar gaan wees nie, sluit die volgende in:

- * AKV's (slegs die agenda, notule en besluitebundel van die nuutste AKV gaan op die nuwe webwerf geplaas word).
- * Kerkordes (slegs die nuutste kerkorde word geplaas op die webwerf).
- * *Die Hervormer* (2008 tot 2018).
- * *E-Hervormer* (2008 tot 2015).

Die inbinding van boeke en die hantering van rekvisisies

Hierdie verantwoordelikheid is oorgeneem by mev Cecile Spies. Die inbind van boeke (tydskrifte en vergaderings) vind jaarliks plaas, en dit is noodsaaklik dat geïndekseerde materiaal in hardekopie reg en op datum is vir wanneer dit gebind moet word.

Die gemeente-inligting projek (GIP)

Die doel van hierdie projek is om die elektroniese inligting soos notules, doop- en lidmaatregisters, nuusbriewe, korrespondensie, ensovoorts, van gemeentes sentraal te bewaar. Met die loods van die projek was daar vorms aan 'n seleksie van 30 gemeentes gestuur deur die inligtingsbeampte waarin gemeentes moes aandui watter inligting hul elektronies het (sien **BYLAE A**).

Gemeentes wat meer elektronies gevorderd is, is spesifiek gekies tydens die beplanning van hierdie projek. Tans is daar nege gemeentes wat reeds elektroniese inligting begin deel het op verskillende elektroniese platforms. Dit sluit die volgende gemeentes in:

- * Hartebeestpoort.
- * Middelburg.
- * Midstream.
- * Montana.
- * Nelspruit.
- * Oos Moot.
- * Philadelphia.
- * Seestergemeente Brackenhurst.
- * Swartkop.

Elektroniese argivering

Die inligtingsbeampte is verantwoordelik daarvoor om elektroniese materiaal te bewaar op

die eksterne hardeskyf van die Argief, sowel as die Argief se *shared drive*. Die eksterne hardeskyf is aangekoop in opdrag van die Argiefkomitee se vergadering van Oktober 2018. Die volgende items word elektronies gestoor en bewaar:

- * Facebook-plasings op die Hervormde Kerk se Facebook-blad word omskep in pdf formaat.
- * Elektroniese inligting van die GIP.
- * Huweliksregisters wat sommige predikante elektronies stuur.
- * Elektroniese inligting ontvang vanaf die skribaar (inventaris van inligtingsbronne).
- * Inligting oor predikante (bevestigings, ampsjubileum, emeritaat, liturgie en begrafnisbriewe).
- * Elektroniese *Beeld* koerante (relevant tot die Hervormde Kerk en godsdiens).
- * Inligting ontvang van die HTK.
- * Digiteringsprojekte op navraag, soos byvoorbeeld GETP-kursusse en Kerkordes.
- * Audio en video.
- * Foto's (wat ontvang word van gemeentes en die SP Engelbrechtmuseum).
- * Korrespondensie en dokumentasie van die Interkerklike Argiefforum.

Elektroniese skakels op die Kerk se webblad

Onder die afdeling van die Argief (<http://www.nhka.org/index.php/so-werk-ons-11/kerklike-Argief.html>) op die Kerk se webblad is skakels geplaas wat lesers kan lei na *Die Hervormer* wat strek vanaf 1909 tot 1977 op *Internet Archives* (<https://archive.org/details/dieherformer>). Op dieselfde webruimte is 'n skakel na gedenkbundels wat die geskiedenis van die Kerk se gemeentes vertel. U kan dit dus vind by die volgende skakel: <https://archive.org/details/gedenkbundels>. Daar is ook 'n spasie op die NAAIRS-projek, 'n platform wat toegang gee tot sekere inventarisse van die NHKA tot en met die jaar 1990. Vir navrae wat toepaslik is op die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, is daar 'n navraagvorm wat ingevul kan word. Die inhoud van die vorm verduidelik hoe die vorm ingevul moet word, en dit lewer punte wat stipuleer wanneer 'n mens kwalifiseer om 'n navraag oor sekere tipes inligting te kan maak.

Monitering van die Wet van die Beskerming van Persoonlike Inligting

Die inligtingsbeampte bestudeer die raamwerke van die wet sowel as die implementering daarvan. Daar word toesig oor die wet gehou en advies gelewer.

Die Wet vir die Bevordering tot die Toegang van Inligting (WBTI)

Die inligtingsbeampte het verantwoordelikheid geneem daarvoor om die aansoekvorm vir 'n WBTI navraag op te dateer, en die dokument is beskikbaar gemaak op die webwerf.

Sabinet digitalisering werkwinkel

Hierdie werkwinkel het plaasgevind oor drie dae gedurende Oktober 2018. Die konferensie

het gefokus op die projekbestuur van digitaliseringsprojekte, sagteware wat die verandering van analoog na digitaal ondersteun, sowel as nuwe skanderingstegnologie. Dit was 'n goeie blootstelling aan verskillende kultuurhistoriese instansies, sowel as die huidige en toekomstige onsekerhede wat instansies deel met betrekking tot die bewaring van inligting.

Winkerk 7

Op 10 April 2019 was daar 'n inligtingssessie van *Winkerk 7* en *Winkerk Aanlyn*. Die funksies van die program was beskryf asook die integrasie tussen *Winkerk Aanlyn* en *Backup Buddy*. Winkerk het 'n impak op die vordering van die GIP, en daar ontstaan uitdagings wat ondersoek word en in die toekoms bespreek sal word.

Winkerk Aanlyn en *Backup Buddy* is produkte wat verskaf word deur die ontwikkelaars van *Winkerk* met die doel om elektroniese data te bewaar. Met die uitvoer van die GIP het dit duidelik geword dat daar in sommige gemeentes 'n gebrek aan rekenaarvaardighede bestaan. Hierdie tipe gebrek aan vaardighede veroorsaak dat daar swakhede ontstaan in gemeentes se basiese bestuur van elektroniese inligting. Die bewaring van data benodig basiese tegniese kennis sowel as rekenaarvaardighede. Dit is nodig om 'n risiko- en bewaringsplan aan gemeentes te voorsien sodat gevaarpunte uitgewys kan word oor data wat verloor kan word.

SP Engelbrechtmuseum

Advies was gelever aan die SP Engelbrechtmuseum oor hul elektroniese versameling van items en foto's in Excel-formaat.

Gemeentes

Die uitvoer van die GIP word vertraag omdat daar soms gebreke aan rekenaarvaardighede in die kantore van gemeentes bestaan. Daar word gereeld per telefoon geskakel en advies gelever aan gemeentes oor hoe om elektroniese dokumente te stoor en om dit te bewaar. Onlangs was 'n gemeente besoek en bevind dat elektroniese inligting verkeerd gestoor word en dat daar min begrip oor die bewaring van elektroniese inligting bestaan.

NHSV

In 2019 is daar 'n onderhoud met me Rozelda Nel uitgevoer oor die bewaring van die elektroniese inligting van die NHSV. Daar was aanbevelings gemaak en die NHSV is aangemoedig om 'n eksterne hardeskyf aan te skaf sodat elektroniese inligting veilig bewaar kan word. 'n Aanbeveling was gemaak om elektroniese inligting weekliks op die eksterne hardeskyf te plaas sodat dit sal dien as 'n veilige rugsteun.

Die NHSV besit 'n lisensie vir *Onedrive* wat ook gebruik kan word as 'n rugsteun vir die bewaring van elektroniese inligting. Die NHSV se elektroniese inligting bestaan amper heeltemal uit e-posse wat deur *Delitech* bedryf word. Dus beteken dit dat die NHSV in 'n veilige posisie is in terme van die bewaring van hul elektroniese korrespondensie.

Hofsaak

Gedurende drie weke in September 2018 het ek saam met me Karen Breedts van die skribaatsgewerk aan 'n opsomming van litigasieërs. Ek is onttrek van enige ander werk vir dié periode.

Gedenkbundels en *Die Hervormer* (1909 tot 1977)

Twee instruksiedokumente is geskep wat as 'n goeie hulpmiddel dien om toegang te verkry na die gedenkbundels sowel as *Die Hervormer* wat op *Internet Archives* is. Hierdie instruksiedokumente is tans nie beskikbaar op die webwerf van die Kerk nie.

HTK

In 2018 is 'n onderhoud met ds C van der Merwe gevoer oor die elektroniese inligting van die HTK en die Kuratorium. Daar was gepraat oor die HTK se elektroniese inligting en hoe inligting gedeel kan word met die Argief. Die HTK se inligting val onder die intellektuele eiendom van UP. Elektroniese inligting word ontvang van die HTK en dit word veilig op die rugsteun van die Sinodale Dienssentrum bewaar.

AFDELING B: SKRIBAAT

Inligtingsopname

'n Inligtingsopname is met alle sinodale personeel uitgevoer asook met me Rozelda Nel van die NHSV. Die doel agter die projek was om die ontvangs, verwerking en bewaring van elektroniese inligting op die bedieners te ondersoek.

Die beleid vir bewaring van elektroniese inligting

'n Beleid is geformuleer vir die Bestuurskomitee wat in beginsel aanvaar is. Die beleid versoek alle personeel om elektroniese dokumente met gestandaardiseerde konvensies te stoor, en om dit te bewaar op die Sinodale Dienssentrum se rugsteun. Die pad vorentoe vir die beleid is om dit te versterk sodat dit uitvoerbaar en suksesvol geïmplementeer kan word.

Ontwikkeling van 'n nuwe databasis

Dit behels die skep en bedryf van 'n nuwe adresstelsel wat apart van Derdepoort se opgestelde adresstelsel bestaan. Die doel is om die nuutste inligting te vat (soos in 2019 se *Almanak*) en om dit in 'n werkende stelsel te skep waar besonderhede bygevoeg en verander kan word soos wat die inligting van gemeentes en predikante verander deur die loop van die jaar.

SENTIK

Die inligtingsbeampte is slegs betrokke by SENTIK ten opsigte van die Kerk se webwerf en aanverwante sake, soos die berging van data. Die inligtingsbeampte is verantwoordelik om deskriptore by te voeg wat die soekfunksies van die webwerf sal versterk. Ek sal dus meer tyd moet spandeer op beplanning en samewerking met die ontwikkelaars van die nuwe webwerf, IT sowel as die personeel van SENTIK.

Prosesse wat die Argief raak

Daar moet onderskeid getref word tussen watter inligting *digital born* is teenoor fisiese dokumente wat geskandeer word. *Digital born* verwys na dokumente wat elektronies geskep is. Hierdie elektroniese dokumente moet bewaar word deur dit reg te benoem en om dit onder die regte lêers te bêre. Dit is glad nie nodig om dokumente wat elektronies ontvang word weer uit te druk en om dit weer te skandeer nie. Hierdie proses raak me Susan Moore, mnre Tommy Malan en Nándor Sarkady, en dit het 'n impak op fisiese dokumente wat in lêers gesit moet word. Daar ontstaan ook gevalle waar items in 'n verkeerde lêer geplaas word. Die huidige proses gebruik onnodige mannekrag en tyd. Ons sal moet besluit waar

die papierlêer stop en waar die nuwe inligting in elektroniese lêers op die bedieners bewaar word.

Integrasie van stelsels

Derdepoort en die Erfenissentrum bestaan fisies en elektronies apart. Derdepoort en die Erfenissentrum se kantore het hul eie intranet, en hierdie twee netwerke kommunikeer nie met mekaar nie. Dus het albei kantore slegs toegang tot hul eie netwerke. Geskandeerde lêers van predikante word gestoor op Derdepoort se netwerk. Sinodale personeel by die Erfenissentrum het glad nie toegang daartoe nie. Dit is noodsaaklik dat die twee kantore se netwerke met mekaar integreer.

---oOo---

Bylae A: GIP-vorms

GEMEENTE-INLIGTING VERSAMELING: JANUARIE 2019

Ons almal skep al meer en meer dokumente in elektroniese formaat, en meestal bêre ons die dokumente ook net in elektroniese formaat. Dit geld vir gemeentes en kerklike instansies ook. Dit is uiteraard belangrik dat belangrike inligting veilig bewaar moet word, en dat dit nie later gewysig kan word sodat daar twyfel ontstaan oor watter weergawe van 'n dokument die jongste of amptelik goedgekeurde weergawe is nie. Daarvoor benodig die Kerk standaardpraktyke vir inligtingsbewaring.

Die doel van hierdie dokument is om by 'n aantal geselekteerde gemeentes inligting te versamel oor die spesifieke elektroniese formaat waarin inligting beskikbaar is. As inligtingsbeampte het ek die verantwoordelikheid om 'n sentrale elektroniese Argief te skep en onderhou. Dit gaan oor inligting soos byvoorbeeld notules, korrespondensie en nuusbriewe wat elektronies geskep is.

Vul asseblief hierdie dokument so volledig as moontlik in, en stuur dit weer na data@nhk.co.za. Kontak my ook op 012 322 8885 x3113. Indien nodig kan u met my 'n tyd afsprek waarin ek kan skakel om saam die vorm deur te werk. Vul asseblief die volgende in:

1. KONTAKBESONDERHEDE VAN DIE GEMEENTE

Naam van gemeente	Kontakpersoon	Telefoon	E-pos	Datum (invul van vorm)

- * Indien enige kontakbesonderhede verander, moet dit asseblief aangetoon word en gekommunikeer word na data@nhk.co.za.
- * Vul asseblief die volgende bladsy so volledig as moontlik in. Voeg ook inligting by waar nodig.

2. BESKIKBARE INLIGTING (DUI AAN WATTER VAN DIE VOLGENDE INLIGTING BESKIKBAAR IS):

Kategorie	Tipe	Papier/Elektronies	Formaat		
			Pdf	Word	Excel
Notules (slegs getekende notules aanvaar)			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		
Nuusbriewe			Pdf	Word	Excel
			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		
Finansiële jaarstate			Pdf	Word	Excel
			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		
Registers (doop/lidmaat)			Pdf	Word	Excel
			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		
Korrespondensie			Pdf	Word	Excel
			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		
Konsistorieboeke			Pdf	Word	Excel
			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		
NHSV			Pdf	Word	Excel
			PowerPoint	E-pos	Ander
			* Indien ander gekies, dui asseblief aan:		

A vertical silhouette of a group of people on a hill, rendered in dark blue against a golden-brown background. The figures are arranged in a line, with some standing and some sitting or kneeling, suggesting a communal gathering or a religious scene. The hill they are on is also silhouetted against the background.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

SP Engelbrechtmuseum

BYLAE F

AANHEF

In deurmekaar tye kyk ons agtertoe en Boontoe vir 'n veilige pad die toekoms in. DJ Opperman vra in sy gedig Negester en stedelig: *Watter kaart of watter ster sal ek jou wys om veilig deur die gryslanland heen te reis?* Dan antwoord die digter *onthou altyd: aan jou dade grens 'n ewigheid*. Dis waar van elke voorwerp in ons Museum wat roep van voorgeslagte se dade. Ons Museum wys die pad wat die Here al lank met ons stap. Mag ons ook besef dat ons waardeoordeel, en behoud al dan nie, van ons Museum 'n daad is wat sal eggo tot by ons kindskinders se toekoms die ewigheid in.

MUSEUMKOMITEE

Die Museumkomitee vergader vanaf Oktober 2011 as 'n selfstandige komitee, kwartaalliks met sy eie reglement.

Die volgende persone het sedert die vorige 71ste AKV in 2016 op die komitee gedien:

NAAM	WIE WORD VERTEENWOORDIG	TYDPERK
Dr JEH Grobler	Geskiedkundige	Tot Augustus 2018 as ondervoorsitter
Dr C Pretorius	Kerkhistoriese Genootskap en predikant van Gemeente Pretoria	Tot Mei 2018
Mnr AJ van der Wal	Verteenwoordiger van Gemeente Pretoria	Tot Mei 2018
Anonieme museumkundige	Privaat konsultant	Sedert 2010 tot 31 Desember 2018
Dr HJ Botes	Koster van NHKA Pretoria/museumbeampte	Januarie tot Mei 2016
Mev A Joubert	Koster en admin van NHKA Pretoria/museumbeampte sekretaris	November 2016 tot Mei 2017
Oudl AJ de Klerk	Gemeente Wonderboompoort	Mei tot Augustus 2018
Ds GS Botha (jr)	Kerkhistoriese Genootskap. Naas voorsitter, ook penningmeester sedert Mei 2018	Hele tydperk as voorsitter Hierdie tydperk het saamgeval met ds Botha se verhuising na Gemeente Groot Marico
Mnr NG Sarkady	Argivaris van die NHKA	Hele tydperk sommige tye sekretaris
Ds CJ de Bruin	Museumbeampte en sedert 1 Junie 2017 sekretaris	1 Junie 2017 tot Desember 2018 Sedert Januarie 2019 kurator
Me J Muller	Koster: Gemeente Wonderboompoort	Sedert Mei 2018
Ds GF van Wyk	Ring van Noordelike Pretoria. Ondervoorsitter sedert vertrek van dr Grobler	Sedert Mei 2018
Oudl L Botha	Gemeente Wonderboompoort	Sedert November 2018

Oudl PA Breytenbach	Gemeente Wonderboom-Suid. Lid van Kommissie van die AKV	Sedert November 2018
Ds JR Kramer	Nageslag van prof SP Engelbrecht	Sedert Januarie 2019

AGTERGROND

Sedert 2010 was ons SP Engelbrechtkerkmuseum op die noord- en oosgalerye van die 1904-Du Toitstraatkerkgebou van Gemeente Pretoria in 'n nuutontwerpte uitstalling. Gemeente Pretoria het ons Museum hartlik ontvang, en sorg gedra vir algemene skoonmaakdienste en sekuriteit, en het die ruimte gratis beskikbaar gestel. Die museumstoor wat by die Dirk van der Hoffgebou was, was teen Mei 2017 volledig oorgeskuif na die Du Toitstraatgebou op die suidgalery, toringtrap en ou moederskamer. Die stoorkamer se verskuiwing was nodig as gevolg van die verkoop van die Dirk van der Hoffgebou. Daar was voorts ses klein netjies geordende trekke van voorwerpe uit die Argief en sinodale kantore sedert ds De Bruin begin werk het as museumbeampte. Sedert Junie 2017 was daar ook maandeliks eredienste in die historiese gebou gekombineer met museumbesoeke, tot en met die laaste afskeidserediens van die gebou op 13 Mei 2018 aangesien die kerkgebou toe aan die SA Reserwebank verkoop is.

VERHUISING

Op 18 Mei 2018 is 'n voorlegging van die verhuisingsproses aan die Moderamen gedoen deur die museumbeampte en die museumkundige. Van toe af het die groot trek en hervestiging by die 1905-Wonderboompoort-kerkie (200 vierkante meter en 30 vierkante meter stoor en kantoor) in alle erns plaasgevind. Ons Museum is nou tuis op die terrein van Gemeente Wonderboompoort in Eloffsdal by Mansfieldlaan 624, ingang by hek 4 in Eloffstraat. D-dag, verhuisingsdag, was op 16 Junie 2018 waar baie helpers uit veral die Ring van Noordelike Pretoria gehelp het met uitpak en neskrop. Tydelike stoorruimte is gegun in die saal totdat alles in die Museumgebou geakkommodeer kon word. Daar is steeds 'n klompie portrette in die bo-vertrek van Wonderboompoort se kerkgebou. Die nuwe tuiste is uiters besoekersvriendelik en toeganklik met net vier trappies, en in 'n aangenamer omgewing as Pretoria-middestad.

DIE NUWE UITSTALLING

Ds Willie Roos (99 jaar) het ons Museum amptelik heropen op 20 September 2018. 'n Suksesvolle kunskompetisie is geloods om veral die jeug by die heropening te betrek. Ons is die grootste privaat Kerkmuseum in Suid-Afrika, met 'n eie etos. Binne die sfeer van Afrikanerkultuurwêreld is dit egter ook 'n baie waardevolle Museum. Hierdie nuwe inrigting en uitstalling integreer die kerkgeskiedenis by die kultuurverloop van ons kerklidmate, met die vertoning van die verskillende bedieninge in die Kerk: Onderrig, getuienis, verkondiging, erediens, pastoraat, gemeenskap van gelowiges, diens van barmhartigheid, administrasie, ensomeer. (Daarom sou ons graag skenkings wil ontvang wat al hierdie bedieninge vergestalt.)

Ons as Museumkomitee sien en verstaan ons Museum onder *onderrig* en *getuienis* – dit wil sê die Here se werk, óók werk van die Kerk. (Derhalwe is ons van mening dat ons Museum perfek inpas by Teologiese Opleiding! Boonop net sowat 10 km vanaf die Teologiese Gebou van die Hatfieldkampus van UP. Daar is ook sitplek vir besoekers/studente in die Museum self of in die kerksaal indien nodig.) Prof SP Engelbrecht het op die 55ste AKV van 1967 gesê ons Museum moet altyd die karakter en die instellings van die NHKA uitbeeld.

Derhalwe wil ons Museum graag diens lewer aan die NHKA – soos ons nuwe kerkembleem wys – op die terrein van onderrig of kategeese, en missionaal getuienis lewer aan alle mense van hoe die Heer van die Kerk met sy mense 'n pad deur die geskiedenis geloop het. In moeilike tye het die Here ons nog altyd gehelp. Dit is die storie van hoop wat ons Museum wil vertel.

SKENKINGS ONTVANG

'n Excel-rekenaardatabasis met foto's word naas 'n harde kopie aanwysregister gebruik. Voorwerpe ontvang van: Wyle ds en mev JA Jacobs, Gemeente Springs, Gemeente Ladysmith, Gemeente Potgietersrus, ds JP du Preez, Van Selms-leeskamer vanaf UP, NHSV Pretoria, NHKA Pretoria, mev Isabel du Plessis Brakpan – skinkbordlappies, NHKA Germiston – Dorkasverenigingportret, ds en mev CJ de Bruin, mev P Jansen van Vuuren van Kempton Park, wyle prof PS Dreyer, mev Ena Mans, wyle ds Kalman Papp, prof WC van Wyk, mev Ansie Wondergem, me Karen Kramer en haar broer ds Jan Kramer, wyle ds Willie Roos, mev ds Japie Jacobs, Bethal – die tronkworshond, alle driedimensionele geskiedkundige artefakte uit die Dirk van der Hoffgebou wat nie by die Argief of sinodale kantore tuishoort nie; selfs lang vergete of gesoekte items is weer opgespoor uit hulle wegsteekplekkies, vyf portrette van administrateurs, ses skilderye van kerkgeboue, 14 portrette van AKV voorsitters, gedenkbundel van Gemeente Noordelike Pretoria 1934 tot 2014, bottel feeswyn van Zeerust 125 jaar in 1996, voorwerpe van die geplunderde Wesmoot-kerkgebou (11 April 2019), 'n 1969-trourok van troue in Du Toitstraatgebou, voorwerpe van Gemeente Dordrecht word afgewag.

FONDSE

Gemeente Pretoria het as bruidskat R300 000.00 geskenk aan die Museum vir die verhuising, herinrigting, voorbereiding van die ou gebou en vir die heruitstalling in nuwe gedaante van die museumversameling. R185 381.35 is nou oor en sal slegs gebruik word vir die toekomstige bewaring en restourasie van ons artefakte, nie vir bedryfsuitgawes soos huur of honorariums nie. Die museumfondsrekening is gesterk met bedrae geïen deur verpulping van ou weggoopapier vanaf die Argief en sinodale kerkkantoor se kant af, en bokse deur die Argief verkoop. Ook is die oorskot gedenkbundels verkoop, en daarmee saam ander boekskenkings wat verkoop is vir boekmarkte.

TE KOOP

Ou rame en glas is te koop, ook ou yster kerkwapens/ZAR-embleme en 1886 tot 1986 Witfontein bronspenninge @ R20.00 en silwerpenninge @ R100.00. Stel van agt plakkaate oor geskiedenis van die NHKA @ R250.00 of R45.00 per plakkaat: Predikante, ouderlinge, NHSV, Nagmaal en Doop, Bybelvertaling, Kerkhervorming, Voortrekkers, Liturgiese Jaar.

BEGROTING

In 2016/17 en 2017/18 was die sinodale begroting toegestaan telkens R50 000.00. 2018/2019 R45 000.00 en 2019/2020 R28 000.00 – sonder die huur. Huur word volgens 'n ooreenkoms tussen Gemeente Wonderboompoort en die sinodale bestuurspan uit die sinodale begroting betaal (R3 500.00 per maand) namens die Museumkomitee vir vier jaar sedert 2018. Die mondelingse ooreenkoms vir vier jaar is gemaak op 17 April deur die bestuurspan en op 18 Mei deur die Moderamen. Nou blyk dit dat die skriftelike ooreenkoms net tot Oktober 2019 loop. Die gemeente verleen tuindienste, sekuriteit, water en elektrisiteit gratis en help met instandhouding van die gebou. As ons ons begroting tot op die been sny (huur ingesluit teen net R3 500.00, kurator R1 113.00, skoonmaker R400.00 = R5 013.00 per maand) het ons R60 000.00 per jaar nodig; of te wel R1.00 per belydende lidmaat per jaar, in 'n oorgangsfase tot ons genoeg fondse van elders genereer. Spesiale

museumkundige dienste sal ingekoop word slegs wanneer noodsaaklik. Die komitee wend fondse versigtig en so doeltreffend moontlik aan. Die Ring van Noordelike Pretoria het 'n voorbeeld gestel en R1.00 per belydende lidmaat per jaar aan die Museum geskenk. Hierdie ring tree as voog op vir ons Museum.

BANDE GESMEE IN MUSEUMWÊRELD

Daar word voortdurend gepoog om bande te smee met ander museums en bewaringsliggame, soos die Krugerhuis, die GKSA-Museum, museumkonferensie oor die bewaring van Westerse kultuurgoedere 21 Maart 2018 onder leiding van SA Akademie vir Wetenskap en Kuns. In die tweede helfte van 2018 is die Museum se kunsversameling uitgestal by die SA AWK. Mnr Sarkady het ook 'n lesing aangebied oor prof SP Engelbrecht se Biblioteek by die SASNEV (SA Stigting Nederland Vlaandere) op 4 November 2016. Delmas NHKA gemeentemuseum is op 8 Maart 2019 besoek en mnr Louis Eksteen van Fort Amiel Museum by Newcastle het ons besoek, so ook besoeke deur persone van die Erfenisstigting en Helpende Hand, asook 'n joernalis van Rapport.

BEMARKING EN GETUIENIS NA BUITE

Facebook-blad **SP Engelbrecht Museum** is begin op 12 Mei 2017 en het 1 050 vriende. 420 besoekers het in hierdie verslagtydperk die Museum besoek; in vergelyking met 220 in die vorige verslagtydperk. Hou net in gedagte dat nie alle besoekers die besoekersboek teken nie. Baie besoekers is katekisasie, veral belydenisklasse en volwasse katekisasie, asook seniorlidmaatgroepe. 'n Groep teologiese studente van die Van der Hoff Teologiese Vereniging besoek in Mei ons Museum. Daar was ook gesinne, genealogiese groepe, stadstapverkennergroepe, en ander nie-Hervormers, byvoorbeeld heelwat APK-lidmate en 'n Zoeloe teologiese student van die Gereformeerde Kerk. Elke gemeente en predikant is via Facebook uitgenooi. 'n Aanbieding is via PowerPoint gedoen by die NHSV-kongres in 2017, NHKA se Reformasie 500-viering 16 Augustus 2017 te Pretoria-Oos. Ds Botha het 'n aanbieding gedoen by 2018 se Predikantevergadering. Ook by ringsvergaderinge en die 8ste ADV op 3 Mei 2019. 'n Reeks van vyf radiopraatjies was op Pretoria FM in Desember 2018. 'n Nuwe briefhoof en nuwe pamflet is ontwerp deur mev Francis Nel, en is ook ingebind in die 2019 *Almanak*. Deur middel van die visuele uitstalling van die geskiedenis van ons Kerk bied ons Museum die geleentheid aan lidmate/nie-lidmate om hulle kennis te vermeerder en hulle kerkbesef weer te ontdek, en hul liefde vir ons Kerk te verinnig. Ons wil graag 'n vennootskap met die HTK sluit om ons teologiese studente in hulle opleiding van Suid-Afrikaanse Kerkgeskiedenis by te staan. 'n Wyse prof SP Engelbrecht het in 1933 gesê: *Leer jou Kerk se geskiedenis, leer jou Kerk liefhê, en handhaaf en bou!*. Dit sal vir die SP Engelbrechtmuseum 'n plesier wees om hande te vat met die HTK, en saam te handhaaf en te bou, en op dié manier ons NHKA tot diens te wees. Begeleide besoeke vind per afspraak plaas @ R25.00 per persoon, wanneer groepe meer is as tien lede @ slegs R10.00 per persoon. Dit kan gereël word tydens die AKV.

AFSLUITING

Van harte word 'n ieder en elk bedank wat op een of ander wyse in die verslagtydperk ons Museum ondersteun het. Daar bestaan groot waardering by die besoekers en Facebook-vriende vir die bestaan van ons Museum met sy groot, byna ongelooflike verskeidenheid van voorwerpe. *Aan ons dade – aan Gód se Dade – grens 'n ewigheid.*

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a congregation standing, a person at a podium, and various postures of prayer and praise.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Welstandsprogram vir predikante

BYLAE G

Verskeie skrywers en navorsers het oor die afgelope paar dekades publikasies die lig laat sien wat getuig van die enorme druk waaronder predikante tans werk. Die snelveranderende wêreld en die eise wat aan hulle gestel word, die immer krimpende lidmaattal en gepaardgaande finansiële druk (in gemeentes en persoonlik) eis sy tol. Persoonlike krisisse wat dikwels innerlik verbloem word as gevolg van wantroue, en die vrees om onbevoeg vir jou roeping verklaar te word, is maar enkele van die vele persoonlike uitdagings wat deel vorm van 'n predikant se daaglikse lewe.

Teen hierdie agtergrond bied die Welstandsprogram steun aan predikante en gesinslede wat worstel met emosionele spanning, depressie, uitbranding, geloofs- en ander krisisse.

Gemeet teen die getal gemeentepredikante in die *Almanak* van 2019, blyk dit dat ongeveer 12% van alle diensdoende predikante en/of gesinne steun ontvang het in die vorige verslagjaar. Hierdie statistiek vra onder andere van kerkrade om moeite te doen met predikante en hulle gesinne se emosionele welsyn.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a minister at a pulpit, a congregation standing and kneeling, and people holding hands in prayer.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Studentegemeentes en -bearbeiding

BYLAE H

1. VERSLAG OOR STUDENTEBEARBEIDING TE POTCHEFSTROOM

1.1 STATISTIESE GEGEWENS VAN DIE GEMEENTE

Permanente lidmate:	97
Studentelidmate:	308
Aantal belydende lidmate:	405
Dooplidmate:	34
Besoekpunte:	361

1.2 AGTERGROND EN FUNKSIONERING VAN DIE GEMEENTE

Die Studentegemeente Potchefstroom bedien sedert 1967 studente van al die tersiêre instellings in Potchefstroom. Die gemeente het tans 405 belydende lidmate (97 permanente lidmate; 308 studente) en 34 dooplidmate. Die gemeente bestaan uit 58 wyke wat verdeel is in 361 besoekpunte (agt permanente lidmate wyke, 21 koshuiswyke en 29 dorpsstudente wyke). Daar is ook oud-studente en huidige dosente wat verspreid in Potchefstroom woon en by die gemeente inskakel. Die kerkraad (103) bestaan uit 87 studente en 16 permanente lidmate. Daar is 308 voltydse studente en 32 studente uit ander kerke wat by die gemeente inskakel.

1.3 HUIDIGE STAND VAN SAKE

Die gemeente onderskei hulself van ander kerke op die kampus weens die feit dat die gemeente 'n eie kerkgebou en pastorie besit wat 'n tuiskomplek vir studente is. Die permanente lidmate sorg vir kontinuïteit in die struktuur en bestuur van die gemeente, asook om finansiële stabiliteit te bewerkstellig. Die permanente lidmate se fokus en ywer is spesifiek gerig op die vooruitgang en instandhouding van studentebearbeiding, en neem ook leiding in die fisiese welstand en versorging van die studente.

In die gemeente dien die studente ook as kategete, met 'n fyn aanvoeling vir die kinders, om interaktief met die jeug te skakel. Aangesien huisbesoek 'n uitdaging is, met studente wat vol akademiese en sosiale programme het, word daar gepoog om hierdie belangrike skakeling telkens weer te versterk. Individuele huisbesoek blyk nie altyd haalbaar te wees nie aangesien dorpsstudente nie altyd by hulle woonplekke beskikbaar is nie. Groephuisbesoeke in die koshuise is dikwels meer effektief aangesien interaktiewe gesprekke stimulerend vir die studente is. Toelatingsvereistes vir kampuskoshuisverblyf word al hoër en meer studente woon in privaatbehuising, wat die uitdaging skep om die studente in die dorpswyke meer effektief te bearbei. Dit is ook logisties 'n uitdaging om studente se veranderende woonadresse te bekom.

Barmhartigheid en 'n *missionale kerkwees*-gerigtheid is hoog op die gemeente se prioriteitslys. Studente van ander kerke skakel gereeld saam met medestudente by die gemeente en gemeenteaktiwiteite in. Die barmhartigheid diensgroepe geniet aktief aandag weens die feit dat studente nie genoegsame beurse ontvang om in hul daaglikse behoeftes te voorsien nie. Beurse dek dikwels net die studie-, boeke- en verblyfgelde, maar vir sommige studente is die basiese behoefte aan kos en persoonlike benodighede 'n uitdaging.

Die aktiwiteite van die HSV bied 'n besondere ondersteuningsnetwerk en 'n tuiskomplek vir studente. Die jaarlikse eerstejaarskamp, met 'n eerstejaarsete vir studente en hul ouers, is 'n hoogtepunt waarmee elke jaar afskop. Daar is elke Sondagaand na die erediens ook 'n aksie waarby eetgoed bedien word wat besonder goed ondersteun word. Die erediens en kuiergeleentheid is 'n groot bymekaarkom waar nuwe vriendskappe gesmee word. Die gemeentedinee en Velliefes in Augustus

is een van die spoggeleenthede in die gemeente, en elke jaar word ook afgesluit met 'n gratis *Tiende ete* en afstuderende funksie in Oktober.

1.4 FINANSIËLE SITUASIE VAN DIE GEMEENTE

Die finansiële bestuur van die gemeente word 'n al groter uitdaging. Die finansiële ondersteuning van die Kerk is onontbeerlik vir die gemeente om finansiële verpligtinge na te kom. Die gemeente funksioneer soos al die ander gemeentes in die Kerk. Die maandelikse heffing per lidmaat, verpligte uitgawes en pensioenbydrae word stiptelik oorbetaal, en die gemeente het geen skuld las nie. Skenkings asook vrywillige bydraes en offergawes help die gemeente om hierdie finansiële posisie te behou. Jaarliks hou die gemeente ook 'n basaar en straatfees om fondse in te samel. Die gemeente het ook 'n lapa wat verhuur word om 'n inkomste te genereer, en 'n ooreenkoms met *Vodacom* wat 'n selfoontoring op die kerkterrein opgerig het.

'n Versoek word jaarliks aan ouers van studente gerig om die studentebearbeiding finansiëel te ondersteun en by te dra tot die instandhouding van die gemeente. *Sage Pay* vir debietorders en *Zapper* oorbetalingskeuse word ook aangemoedig om offergawes te ontvang. Die huidige ekonomiese omstandighede bied egter aan ouers uitdagings wat die studente se stygende studie-, boeke- en verblyfgelde moet bybring, en gevolglik het dit 'n rimpeleffek in die gemeente. Vir die ouers wat wel 'n finansiële bydrae kan lewer, is die gemeente baie dankbaar.

In die gemeente is daar 'n Advies- en Kontrolekomitee wat toesig hou oor die finansiële posisie van die gemeente, en sien koördinerend en adviserend om na alle stoflike belange in die gemeente. Saam met die kerkraad help die komitee met die bedieningsplan in die gemeente. In die gemeente word die Winkerk-gemeenteregister gebruik om weekliks SMS-boodskappe te stuur met die teks en tema van die prediking, belangrike datums, asook herinnering aan vergaderings, byeenkomste en aksies in die gemeente. Hierdeur behou die gemeente gereeld kontak met studente, en is dit 'n hulpmiddel van onskatbare waarde. Baie tyd word ook spandeer aan die instandhouding van die Winkerk-program om studente op te spoor en veranderde inligting op te dateer.

1.5 UITDAGINGS VIR DIE GEMEENTE

Die studentegemeente funksioneer soos al die gemeentes in die Kerk, maar met die verskil dat daar jaarliks eerstejaarstudente by die gemeente inskakel en afstuderende studente die gemeente verlaat. Weens die groot omset van studente is die strukture van so 'n aard dat die gemeente deurentyd fasiliterend optree, en beskou kan word as 'n opleidingsgemeente omdat studente in die gemeente leer hoe die Kerk funksioneer. Die studentelidmaattal in die gemeente dui op die sinvolle en noodsaaklike behoefte, funksionering en waardevolle rol van die studentegemeente in Potchefstroom.

Die uitdagings waaraan studente blootgestel word konfronteer morele waardes, en het tot gevolg dat lewensvrae ontstaan wat die soeke na antwoorde by die Kerk na vore bring. Op die kampus word studente ook blootgestel aan ander kerke, kerkvreemde groeperinge en drukgroepe wat vreemd is aan ons eie kerklike verkondiging en tradisie. Die taak van die gemeente is juis om die studente leiding te gee deur voort te bou om die evangeliebediening vars en nuut aan die jong lidmate oor te dra. Hierdie vormingswerk wat in die studentegemeente gedoen word, is vir die Kerk van onskatbare waarde, en plaas terselfdertyd 'n baie groot verantwoordelikheid op studentebearbeiding.

1.6 TOEKOMSBLIK EN TOEKOMSBEPLANNING

In die lig van al die bogenoemde aktiwiteite, werksaamhede en uitdagings in die gemeente, is dit duidelik dat die studentebearbeiding in Potchefstroom uiters noodsaaklik is. Daar bestaan geen twyfel dat die studentegemeente Potchefstroom 'n belangrike rol speel in die vorming van ons jong lidmate tot meelewende lidmate van die Kerk nie. In 'n wêreld wat toenemend verander, bly die kerk 'n anker en toevlugsoord in die studentelewe. Die gemeente is nie net 'n veilige hawe nie, maar ook 'n bymekaarkomplek waar jongmense met dieselfde oortuigings, geborge interaksie kan geniet, elkeen vanuit sy/haar akademiese agtergrond.

Die studentegemeente Potchefstroom het 'n infrastruktuur uitgebou en 'n gemeentestelsel in plek, met 'n kontinuïteit in leierskorps. Dit word onder andere moontlik gemaak deur die sterk groep studente en permanente lidmate in die gemeente. Daar heers ook 'n goeie gesindheid wat die Kerk van die Noordwes Universiteit ontvang, en dit vergemaklik die bearbeiding en vorming van studentelidmate in die huidige lewensomstandighede. In samewerking met die Christelike Kampus Welstand en Advies Forum (CKWAF) vind skakeling met ander kerke op die kampus ook gereeld plaas deur gesamentlike beplanningsvergaderings en projekte. Die CKWAF bestaan uit al die kerke wat betrokke is by kampusbediening en skakel die Hervormde Kerk, as koördineerder van CKWAF, direk met die visekanselier, prof Dan Kgwadi, die adjunk-visekanselier in Potchefstroom, prof Daryl Balia en die studentedekaan.

1.7 SLOTWOORD

Die studentegemeente bedank die Kerk vir die geleentheid om in die tyd waarin ons leef studentebearbeiding in Potchefstroom te kan doen. In die toenemende kommerwekkende en onseker tye waarin ons studente leef, het studente 'n groot behoefte aan stabiliteit wat hulle by die Kerk vind. Die gemeente is besonder dankbaar vir die Kerk se volgehoue en positiewe bydrae tot die finansies in die gemeente. Die gemeente koester waardering om volledig as gemeente van die Kerk te kan funksioneer. Die kerkraad en gemeente se bede en ywer is om altyd so te werk dat die koninkryk van God gedien sal word.

2. VERSLAG OOR STUDENTEBEARBEIDING TE PRETORIA (PHILADELPHIA)

2.1 STATISTIESE GEGEWENS VAN DIE GEMEENTE

Permanente lidmate:	204
Studentelidmate:	121
Aantal belydende lidmate:	25
Dooplidmate:	41
Besoekpunte:	192

2.2 FUNKSIONERING VAN DIE GEMEENTE

Die gemeente funksioneer as twee gemeentes in een. Die rede hiervoor is dat die gemeentelike strukture vir studente en permanente (nie-studente) lidmate los van mekaar funksioneer. Beide groepe het sy eie vergaderings van die ampte wat opsig hou oor die bediening van spesifiek die studente of die permanente lidmate. In praktyk is dit meestal die permanente lidmate wat die oggenderedienste bywoon, en die studentelidmate wat die aanderediens bywoon.

In die gemeente word eredienste regdeur die jaar gehou. Tydens vakansietye word elke Sondag ten minste een erediens (dikwels selfs twee) gehou. Ook al die kerklike feesdae word in die gemeente gevier.

Tans is daar twee standplase in die gemeente, te wete dr SM de Beer (deelytys) en ds MJ Slabbert. Dr De Beer het 'n kontrakaanstelling by die Bybelgenootskap aanvaar op 1 Maart 2019 waar 'n gedeelte van haar tyd uitgekoop word. Daar word gepoog om by al die studente tydens groePHuisbesoek of Bybelstudies uit te kom. Verder word 'n hoë prioriteit op individuele huisbesoek by studente geplaas. Pastorale gevalle maak 'n groot persentasie van die bediening uit.

Gedurende die week is daar feitlik elke aand van die week 'n aktiwiteit by die gemeente waar op die behoeftes van studente gefokus word. Daar is tans vyf kampe, staptoere, weeklikse Bybelstudies, JOOL-aksies en vier deurlopende uitreikaksies wat deel van die gemeente se bediening uitmaak.

2.3 FINANSIËLE SITUASIE VAN DIE GEMEENTE

Tans is die gemeente in 'n groot mate afhanklik van subsidie van die Raad van Finansies om die bediening aan studente te befonds. Subsidie word elke jaar met ongeveer 5% gesny, en die laaste jaar was dit met 14%. Tans word vir 70% van een standplaas subsidie ontvang. Die gemeentelike offergawes en die besigheidsaktiwiteite lewer dus 'n aansienlike bydrae tot die bedryf van die gemeente.

Die offergawes wat jaarliks van studente ontvang word, is minder as die heffingsbedrag wat per belydende lidmaat gehef word. Dit plaas addisionele druk op die permanente lidmate om die studente se heffingskoste te *subsidieer*. Hieruit is dit duidelik dat daar geen manier is hoe die gemeente kan bly funksioneer sonder sy permanente lidmate of sonder subsidie van die Raad van Finansies nie. Die enigste rede waarom die gemeente wel die bediening in stand kan hou, is die buitengewoon goeie bydraes van die permanente lidmate. Baie moeite word gedoen om tog by studente 'n offervaardigheid te kweek. Studente word ook aangemoedig om debietorders te gebruik.

2.4 TOEKOMSBEPLANNING

Die gemeente kyk op die oomblik na moontlikhede om die terrein en fasiliteite meer winsgewend te benut met die oog op 'n volhoubare bediening.

Die verskynsel dat koshuisstudente afgeneem en dagstudente merkbaar toegeneem het, maak die bediening aan studente 'n nog meer arbeidsintensiewe bediening. Voorts studeer studente nie net by UP nie, maar verskeie ander instansies in Pretoria. Dit lyk of hierdie tendens beslis in die toekoms sal voortgaan.

2.5 IS DIE GEMEENTE OP DIE KAMPUS NOODSAAKLIK?

Selfs met 'n aktiewe studentegemeente is daar van ons lidmate wat by die NGK en die charismatiese kerke inskakel omdat die kerke groot en effektiewe studente-aksies het, en studente eerder saam met hulle vriende wil inskakel (en soms selfs deur hulle ouers aangemoedig word om die NGK se kamp by te woon). Daar is tans net twee kerke (waaronder die Hervormde Kerk) wat nog eerstejaarskampe hou. As Philadelphia se bediening op die kampus egter ingeperk sou word, sal dit ernstige implikasies hê vir die toekomstige welwese van die Kerk in die geheel. Die Kerk kan net op geen manier die professionele leierskorps van die Kerk van die toekoms verloor nie. Dit kan onomwonde gestel word dat Philadelphia 'n kardinaal belangrike rol speel in die

toekoms van die Kerk en die Kerk se toekomstige predikante. Dit is van wesenlike belang dat die Kerk na studentegemeentes as potensiële groeipunte begin kyk.

Dit wil lyk of daar die laaste paar jaar 'n geneigdheid onder lidmate (en veral ook lidmate van ander kerke) is om aksies en eredienste van die gemeente sporadies by te woon sonder om formeel in te skakel. Na raming is sowat 30% van die persone wat deel in die aktiwiteite van die gemeente van buite die gemeente afkomstig. Philadelphia poog om 'n nog groter invloed op sy omgewing uit te oefen in die toekoms.

2.6 DIE PAD VORENTOE ...

Die realiteit wat die gemeente beleef is dat studentebearbeiding die afgelope paar jaar aansienlik moeiliker geword het. Studente is nie meer, wat hulle tyd en energie betref, so beskikbaar soos in die verlede nie. Byna alle studente het tans aandklasse, en is om finansiële redes verplig om in die week en tydens vakansies te werk. Dit vra dat daar op 'n nuwe manier gewerk moet word. Dié situasie, wat nuwe uitdagings vir die gemeente stel, vra kreatiewe denke oor studentebediening. Daar is vervolgens die laaste paar jaar groot klem op die bou van verhoudings, kleingroepe en 'n dinamiese studentebediening geplaas.

'n Groot besorgdheid is dat bitter min gemeentes inligting aanstuur oor studente wat aan UP of ander tersiêre instansies in Pretoria kom studeer – die laaste paar jaar was die belewenis dat min of meer vier gemeentes inligting aanstuur. Soms is dit die enigste vorm van inligting wat kontak met 'n student moontlik maak.

Ons het die afgelope paar jaar hard gewerk om finansiële beheer en uiters konserwatiewe besteding te handhaaf om sodoende die rasionalisasie van die verlede te kon hanteer. Tans gaan dit goed ten opsigte van die infrastruktuur en kontinuïteit in leierskorps in die gemeente. Dit is moontlik gemaak deur die sterk groep van permanente lidmate. Die gemeente is baie dankbaar vir die positiewe gesindheid van die Kerk jeens die studentebediening. Verder is ons ook dankbaar vir die goeie belegging wat die Kerk in die lewens van soveel lidmate maak. Ons onderneem om goeie rentmeesters te wees en poog om steeds 'n groter rol te speel in die lewens van ons jongmense. Die gemeente het die Kerk se ondersteuning en gebede in dié opsig besonder nodig.

3. VERSLAG OOR STUDENTEBEARBEIDING TE STELLENBOSCH

3.1 STATISTIESE GEGEWENS VAN DIE GEMEENTE

Permanente lidmate:	87
Studentelidmate:	19
Aantal belydende lidmate:	106
Dooplidmate:	29
Besoekpunte:	65

3.2 AGTERGROND EN FUNKSIONERING VAN DIE GEMEENTE

Die standplaas bestaan uit vier bene, die permanente lidmate, studentebearbeiding, Worcester met wie Stellenbosch in kombinasie is, en die bestuur van die woonstelprojek, Hervormatiewe. Die predikant is dus net deelyds beskikbaar vir studentebearbeiding. Hierdie bearbeiding geskied in die vorm van eredienste, weeklikse HSV byeenkomste, wykshuisbesoek, kampe en ander sosiale byeenkomste, asook besondere pastoraat. Daar is tans wel hulp met die bearbeiding in Worcester deur dr P van Staden wat deelyds na die kombinasie beroep is.

3.3 HUIDIGE STAND VAN SAKE

Daar is tans ongeveer 20 studente waarvan ons bewus is en wat by die gemeente inskakel. Die studente skakel in deur betrokkenheid by die HSV, deur op die kerkraad te dien, of deur erediensbywoning en algemene betrokkenheid. Aangesien ons geen inligting oor studente van die Universiteit af kry nie, is ons nie heeltemal seker hoeveel Hervormde studente daar in Stellenbosch is nie. Die studente waarvan ons weet het óf self kom aanmeld en betrokke geraak, óf hul inligting is deur ouers aan ons gegee. Daar is wel enkele studente wat verkies om nie by die gemeente betrokke te wees nie, meestal omdat hul saam met hul vriende by ander kerke inskakel.

Oor die algemeen is die betrokkenheid van die studente baie goed en hul erediensbywoning is ook baie goed. Daar word dikwels vriende saamgebring wat die eredienste saam met hulle bywoon. Die studente skakel ook goed in by die gewone aktiwiteite van die gemeente en is volkome deel van die gemeente, nie 'n afsonderlike groep nie. Die kerkraad begroot jaarliks ruim vir die studentebearbeiding, omdat hulle dit as baie belangrik ag.

Die HSV-byeenkomste word ook goed bygewoon. Tydens HSV-byeenkomste word daar Bybelstudie gedoen of oor aktuele onderwerpe gesels, waarna daar met verversings saam gekuier word. Op sosiale vlak is daar twee kampe per jaar, en dan minstens twee ander sosiale byeenkomste of uitstappies per kwartaal.

3.4 FINANSIËLE SITUASIE VAN DIE GEMEENTE

Hoewel daar maar min studente is wat offergawes gee of wie se ouers 'n maandelikse offergawe gee, is die finansiële situasie van die gemeente goed. Die standplaas ontvang geen subsidie nie en is finansiëel onafhanklik, waarvoor ons baie dankbaar is. Die woonstelkompleks op die terrein waar daar 33 studente gehuisves word, dra grootliks by tot die finansiële onafhanklikheid.

3.5 TOEKOMSBLIK EN TOEKOMSBEPLANNING

Die gemeente streef daarna om die vlak van die studente se betrokkenheid te behou, en selfs te verhoog. Daar is egter kommer oor die paar studente wat glad nie by die gemeente inskakel nie. Dan het die studentegetalle ook sigbaar afgeneem die laaste drie jaar. Dit lyk of die taalstryd op die kampus 'n groot bydrae daartoe gelewer het. Die kerkraad doen ook opnuut 'n beroep op leraars en kerkrade van ander gemeentes om vir ons die inligting deur te gee indien daar studente is wat hier kom studeer. In die besonder eerstejaars, sodat hulle genooi kan word om die eerstejaarskamp by te woon. Die betrokkenheid van die studente wat die kamp bygewoon het, is baie beter as dié van die studente wat dit nie bygewoon het nie. Die sukses van die jaar hang nou saam met die sukses van die eerstejaarskamp.

3.6 SLOTWOORD

Dit is 'n voorreg om by die bearbeiding van studente betrokke te wees, en dit is 'n groot vreugde om te beleef dat die geloof en Kerk nog so belangrik is vir baie van ons jongmense.

4. VERSLAG OOR STUDENTEBEARBEIDING TE BLOEMFONTEIN

4.1 STATISTIESE GEGEWENS VAN DIE STUDENTEBEARBEIDING

Permanente lidmate:

349

Studentelidmate:	46
Aantal belydende lidmate:	395
Dooplidmate:	85
Besoekpunte studente:	34
Besoekpunte permanente lidmate:	200

4.2 **VISIE**

Nader aan God, nader aan mekaar.

Vir die afgelope byna tien jaar is die studentebediening gegrond op die leuse: *Nader aan God, nader aan mekaar*. Hierdie leuse verwoord eerstens iets van die liefdesgebot en tweedens iets van God se geloofsfamilie wat ons graag wil uitleef.

4.3 **MISSIE**

In die studentebediening word daar gepoog om 'n geestelike tuiste te skep, en alle elemente van die bediening so in te rig om jongmense en studente te laat tuis voel en nader aan mekaar te bring. Dit word gedoen deur veral te fokus op wedersydse respek, aanvaarding, belangstelling in mekaar se lewens, en omgee.

4.4 **GETALLE EN OPSPORING VAN STUDENTE**

In die afgelope drie jaar kon ons die studente-lidmaatlys geredelik goed op datum hou. Dit het gehelp sodat behoorlike verslag gelewer kon word waar nodig. Elke student word steeds op gereelde basis persoonlik gekontak om uit te vind waar hy/sy inskakel en of hulle by die bediening betrokke wil bly. Studente en jongmense wat nie wil inskakel nie, word van die bedieningslys verwyder. Die hoeveelheid studente wat by die bediening inskakel het oor die afgelope drie jaar konstant gebly. Tans is daar 46 studente/jongmense op rekord. Aan die einde van verlede jaar het heelwat studente hul studies afgehandel/voltooi en vertrek na nuwe horisonne. Genadiglik het daar ook nuwe studente by die gemeente ingeskakel en kon die getalle redelik konstant bly. Hoewel die getalle konstant gebly het, was daar wel 'n duidelike toename in betrokkenheid. Selfs nog meer as in vorige jare. Die aanddienste word goed bygewoon, met 'n gemiddelde bywoningsyfer van bo 60%. Daar is ook gereeld besoekers wat by ons gemeente aandoen, en telkens vir 'n tweede en derde keer terugkom. Hoewel hulle nie inskakel as amptelike lidmate nie, word hulle egter steeds deel van die bediening.

Vanaf 2016 het ons, soos by vorige vergaderings vermeld, met 'n kontaknetwerk begin werk, om Hervormde lidmate op te spoor. Hierdie metode werk tot op hede baie beter as die alternatiewe pogings van vroeër jare. Dit het wel duidelik geword dat jong lidmate nie noodwendig 'n lojaliteit teenoor kerkverband koester nie, en al word hulle opgespoor, skakel hulle nie noodwendig by ons in nie.

Ons kan nogtans vermeld dat ons 'n poging aangewend het om hulle te betrek.

My betrokkenheid by *Campus Ministries* en *Kougomkamp* help steeds om bykomende geleenthede vir opsporing te skep.

Anders as verlede jaar was daar egter hierdie jaar feitlik geen kontak vanaf ouers of gemeentes om te help met die prosesse nie.

4.5 STRUKTUUR VAN DIE PREDIKING

Soos in die verlede verloop prediking hoofsaaklik volgens die gemeente se jaarprogram. Daar word kwartaalliks 'n nuwe preek-en erediensrooster opgestel waartydens daar oor preekbeurte en verantwoordelikhede besin word. Dit word in oorleg met die gemeentekantoor en ander predikante in die gemeente gedoen.

Die aanddienste word steeds hoofsaaklik aan die studentebediening gewy, afgewissel met 'n mediterende erediens een keer per kwartaal. Tot op hede was dit baie geslaagd en goed bygewoon, soos reeds vermeld. Daar is steeds nie aanddienste tydens vakansies en oor langnaweke nie, aangesien die meeste jongmense en studente dan nie in Bloemfontein is nie.

Oor die afgelope byna tien jaar is daar 'n erediensstyl in die aanddienste gevestig wat meer tot die jonger gehoor spreek. Al die elemente van 'n *gewone* erediens is teenwoordig, hoewel net meer prakties vir die aandiens ingerig. Daar word ook gereeld met die studentekerkraad oor die erediens besin om te verseker dat ons deurgaans in voeling bly met die jongmense. Ons sangbegeleiding geskied deur middel van orrelspel en daar word met groot sukses van elektroniese media gebruik.

4.6 HUISBESOEKE EN PERSOONLIKE KONTAKSESSIES

Wat huisbesoeke betref is daar geredelik by studente uitgekom. Ek poog om twee keer per jaar by elke student besoek te doen, hoewel dit nie altyd prakties moontlik is nie. Die grootste fokus word egter geplaas op gereelde kontak. Tradisionele huisbesoek is nie noodwendig die beste wyse van kontak nie en daarom word sosiale media, *koffie-drink-geleenthede* en funksies tot die maksimum benut. Wanneer daar wel 'n behoefte aan besoek was, is dit gereël.

4.7 BEDIENINGSAKTIWITEITE

Die volgende aktiwiteite vorm deel van die jaar se beplanning:

- * Eredienste soos bo genoem.
- * Gesellighede na aanddienste.
- * Weeklikse Bybelstudies.
- * Speletjiesnaweek.
- * Kamp/staptoer.
- * Dinee.
- * Informele geleenthede.
- * Deelname aan gemeentefunksies.
- * Uitreike.

4.8 FINANSIES

Die grootste bron van inkomste was tot dusver die subsidie wat jaarliks vanaf die Raad van Finansies bewillig word. Hierdie fondse is egter oor die afgelope klompie jare jaarliks met 5% verminder, en dit het groot druk op Gemeente Bloemfontein se finansies geplaas. Vir die komende jaar is die subsidie egter met 13% gesny, wat verdere druk sal veroorsaak. Ons is nietemin baie dankbaar vir die fondse aangesien die bediening nie sou kon voortgaan daarsonder nie, en ons hoop dat die groter Kerk tog die groot waarde van hierdie eiesoortige bediening sal besef.

In die verlede was ons suksesvol met aansoeke vir bykomende subsidie vanuit die Fonds vir Gemeenteopbou, maar ons is in kennis gestel dat daardie fonds nou heeltemal uitgefaseer is. Ons sal dus nie meer vandaar befondsing kry nie.

Verder het die Kommissie van AKV, so blyk dit, ook nie gehou by die besluit van die AKV, om studentesubsidies met slegs 5% te snoei nie, maar, soos bo vermeld, met 13% gesny.

Hierdie omstandighede is 'n groot saak tot groot kommer, maar ons sal poog om vanuit ander kerklike liggame subsidie te bekom.

Studenteprojek – Hierdie projek het oor die jare 'n groot finansiële inspuiting tot die bediening gegee en het ons in staat gestel om die beplande funksies en aktiwiteite te kon moontlik maak. Daar is vir die 2019 jaargang 'n bedrag van R8 000.00 ingesamel, en die projek word weer beplan vir volgende jaar.

Betrokkenheid by gemeenteprojekte – In die afgelope jare het die studente heelhartig deelgeneem aan Gemeente Bloemfontein se Windpompfees en ander fondsinsamelings soos die Rata lootjie-kompetisie.

Offergawes – Soos verlede jaar, het ons met behulp van ons kantoordame, Alta Venter, versoeke aan die studente en hul ouers gerig om meer offerv aardig te wees. Ons het gedeeltelike sukses gehad en gaan voort met die versoeke.

Werkooreenkoms met Queenstown – Tot en met einde verlede jaar het Gemeente Bloemfontein 'n werkooreenkoms met die kombinasie van Queenstown en Dordrecht aangegaan, om beide die studentebediening en kombinasie te help. Vanaf hierdie jaar bestaan daar slegs 'n ooreenkoms met Queenstown, omdat Dordrecht met Queenstown saamgesmelt het. Queenstown bewillig 'n bedrag wat aangewend word vir reiskoste en om die subsidievermindering aan te vul, terwyl die studentepredikant twee dienste per maand in ruil daarvoor waarneem. Hy behartig ook huisbesoeke en vergaderings in die kombinasie.

4.9 **WOORD VAN DANK**

Ek is die gemeente, ring en Kommissie van die AKV baie dankbaar vir die goedheid, geduld, hulp en gebede, en vertrou dat hierdie 'n geseënde jaar vorentoe sal wees.

---oOo---

A vertical silhouette of a church congregation is positioned on the left side of the page. The figures are dark blue against a golden-brown background, showing people in various postures of worship, including standing, kneeling, and raising hands.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Raad vir Kerkregtelike Advies

BYLAE I

Die Raad vir Kerkregtelike Advies het in die tydperk 2016 tot 2019 die volgende sake hanteer en daarvoor advies gelewer:

2016

1. Finalisering van die beroepsbrief, versorgingsvoordele en akte van losmaking na ontheffing vir opname in die Kerkorde.
2. Interpretasie van Ordinansie 5.2.1 (Heilige Doop). Onduidelikheid het bestaan of ouers wat hulle kinders wil laat doop lidmate van die betrokke gemeente moet wees waar die kind gedoop word.

2017

1. Afkoop van verlof deur predikante.
2. Navraag van Gemeente Klerksdorp-Doringkruin of 'n ring by magte is om 'n beroep te kan uitbring.
3. Rotasiebeginsel: Die tyd aspek wat gekoppel is aan die rotasiebeginsel begin nie na die 71ste AKV waartydens die Kerkorde goedgekeur is weer voor nie, maar kontinueer.
4. Die Kommissie van die AKV het gesprek gevoer met die Raad vir Kerkregtelike Advies oor Besluit 41 rakende homoseksuele verhoudings wat geneem is tydens die 71ste AKV.

2018

1. Navraag van Gemeente Swartkop oor 'n predikant in die buiteland wat amptelik aan die gemeente verbind is.
2. Gesprek is gevoer met die Kernkomitee: Diakonaat oor die verteenwoordiging van diakens op die AKV.
3. Advies is gegee aan Gemeente Midstream oor 'n beroepsdokument vir 'n predikant om tydelik in die gemeente te werk totdat die beroepsproses afgehandel is.
4. Advies is gegee oor 'n samewerkingsooreenkoms tussen die NHKA Gemeente Midrand en GKSA Gemeente Midrand.
5. 'n Versoek is gerig aan die Raad vir Kerkregtelike Advies om 'n konsepprosedure op te stel vir die beroep van 'n NG predikant na die NHKA omdat Ordinansie 3.2.2 van die Kerkorde onduidelik is hieroor.
6. Die afdwingbaarheid van beurs- en leningsooreenkomste aan studente van die Kerk is bespreek.
7. Gesprek is gevoer met die Kernkomitee: Diakonaat oor die effektiewe kommunikasie tussen diakens en die AKV.
8. Advies is gegee oor primuslede wat via *Skype* aan byvoorbeeld ringskommissievergaderings deelneem omdat hulle fisies nie die vergadering kan bywoon nie.

9. Beroep van predikante wat op eie versoek van hulle gemeentes losgemaak word.
10. Die opstel van beskrywingspunte aan die AKV.

2019

1. Samewerkingsooreenkoms tussen NHKA Gemeente Sabie en NGK Gemeente Sabie.
2. Hervestiging van die SP Engelbrechtmuseum.
3. Advies is gegee oor die onderskeid tussen ampsvoorreg en preekvergunning.
4. Gesprek is gevoer met die Kommissie van die AKV en NHSV-Hoofbestuur oor die NHSV se interpretasie van Ordinansie 4.11.
5. Advies is gegee rakende die konstitusie van die NHKA wat betref FICA-wetgewing.
6. Advies is gegee oor beskrywingspunte wat sal dien tydens die 72ste AKV. Hierdie advies is deur lede van die Raad vir Kerkregtelike Advies toegelig tydens 'n vergadering van die Kommissie van die AKV.
7. Die Raad is genader vir advies rakende die hantering van die titeleienaarskap van *HTS*.

Die Raad vir Kerkregtelike Advies het tydens hierdie termyn bestaan uit ds L Geel (sr) (voorsitter), dr RJ Jones (sekretaris), dr BJ Van Wyk, advv JD Fourie en M Barnard.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a congregation standing, a person at a podium, and a person playing a guitar. The background is a solid orange color.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kommissie van die AKV
Indeling van gemeentes by ringe

BYLAE J

DR BJ VAN WYK

Per definisie is 'n ringsvergadering 'n vergadering van die ampte wat gevorm is deur ampsdraers wat deur kerkraadsvergaderings van die gemeentes binne die ring afgevaardig is as verteenwoordigers van hulle ampte (Ordinansie 4.2.1). Die AKV bepaal watter gemeentes 'n ring vorm (Ordinansie 2.2.1). Die inisiatief vir die indeling van ringe het sy oorsprong by bestaande ringe en kerkrade wat gemeentes herindeel om ringe sodanig meer vaartbelyn te laat funksioneer.

Die verskynsel van kerkkrimpings wat in die laaste aantal jare deel van die Kerk se agenda begin vorm het en ook in ander kerke in Suid-Afrika, asook in Europa die bestaan van kerke bemoeilik en nuwe denke geverg het, het noodwendig ook invloed en gevolge vir die goeie gang van ringe. Die verminderde getal lidmate van die Kerk as geheel het ook beteken dat ringe kleiner geword het met minder lidmate en gemeentes. Dit kom onder andere daarop neer dat rotasie [vergelyk Ordinansie 4.2.3 (x) en (xii)] bemoeilik en selfs onmoontlik word.

Die mening word dus geboekstaaf dat dié punt in die Kerk bereik is en dat ernstig daaraan aandag gegee moet word om ringe deur herindeling en veral uitbreiding en samevoeging met ander ringe, meer vaartbelyn te maak. Die ringe in die Pretoria gebied wat reeds tydens die afgelope ringsvergaderings saam vergader het, is 'n sprekende voorbeeld daarvan.

Gepaard met die herindeling van ringe gaan waarskynlik ook 'n nuwe toewyding van ringskommissies om hulle taak ernstig te neem, aangesien ringskommissies *mutatis mutandis* (met die nodige wysiging) die werksaamhede van die ringsvergadering voortsit wanneer die ringsvergadering verdaag. Die verhouding en verloop tussen die AKV en sy Kommissie is daarvan 'n sprekende voorbeeld. Die herindeling van ringe sal nie veel baat as daarmee saam nie ook 'n dringende voorneme van toewyding gepaard gaan nie, aangesien die mening bestaan dat ringe 'n groter rol in die Kerk kan speel en bokant die vlak van blote verslag en roetine kan uitstyg tot kerklike welwese.

DR WC VAN WYK

Kerkordelike bepalings wat in berekening gebring moet word waar 'n herindeling van ringe oorweeg word:

Aanhef tot Ordereël 2

Gemeentes binne 'n bepaalde gebied vorm 'n ring.

'n Ring gee gestalte aan die eenheid tussen gemeentes soos ringe onderling en gesamentlik aan die eenheid van die Kerk.

Ordinansie 2.2 – Ringe

2.1.1 Die Kerk bestaan uit gemeentes wat geografies in ringe saamgevoeg word.

2.2.1 Die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering bepaal watter gemeentes 'n ring vorm.

Ordereël 5 – Die Erediens

Die lidmate, gemeentes en ringe van die Kerk kom gereeld in eredienste byeen.

Probleme wat aanleiding gee tot die oorweging om die getal ringe te verminder:

- * Demografiese veranderinge (lidmate).
- * Arbeidskragte (deeltydse bediening).
- * Behoeftes aan meer effektiewe gemeentelike bediening.
- * Toenemende neiging tot independentisme.
- * Werksvermoë van 'n ringskommissie.
- * Ekonomiese beperkings.

Faktore wat inspeel op die indeling/nuut dink van ringe:

- * Natuurlike vloei van mense en bedrywighede.
- * Natuurlike grense.
- * Sinvolle funksionering.

'n Moontlike herindeling van gemeentes in nuwe ringe (16 in plaas van 38):

Enige herindeling van gemeentes in ringe moet in oorleg met gemeentes en ringe plaasvind. Die onderstaande is daarom bloot 'n moontlikheid wat met inagneming van alle relevante faktore ondersoek kan word. In die meeste gevalle verteenwoordig die onderstaande voorstel eenvoudig 'n samevoeging van bestaande ringe. In enkele gevalle word een of meer gemeentes in 'n bestaande ring eerder saam met gemeentes wat tans in ander ringe is gegroepeer, bloot ter wille van 'n meer sinvolle geheel en natuurlike beweging in 'n bepaalde gebied. In sulke gevalle is die betrokke gemeentes se name doodgetrek by die ring waaronder hulle tans ressorteer, en dan weer ingevoeg by die nuwe ring waaronder hulle moontlik kan ressorteer. In enkele gevalle is daar vraagtekens agter 'n gemeente se naam omdat die betrokke gemeente dalk mag oordeel dat hulle makliker by 'n aangrensende ring kan inskakel. Dieselfde kan geld van gemeentes agter wie se naam daar nie 'n vraagteken staan nie. Openhartige gesprekke met al die betrokkenes sal hier die pad moet aanwys.

Die name van ringe is lukraak net om 'n vae beskrywing te gee, en moet later bepaal word:

1. OOS-RAND

<i>Brakpan</i>	<i>Benoryn</i>
	<i>Brakpan</i>
	<i>Brakpan-Harmonie</i>
	<i>Selcourt</i>
	<i>Springs</i>
	<i>Springs-Oos</i>
	<i>Sundra</i>
	<i>Zesfontein</i>
<i>Germiston</i>	<i>Alberton</i>
	<i>Alberton-Wes</i>
	<i>Boksburg</i>
	<i>Elsburg</i>
	<i>Germiston</i>
	<i>Groeneweide</i>
	<i>Parkrand</i>
	<i>Seestergemeente Brackenhurst</i>
	<i>Witfield</i>
<i>Zuurfontein</i>	<i>Edenvale</i>
	<i>Kempton</i>
	<i>Kempton Park-Oos</i>

	<i>Makarios</i>
	<i>Primrose</i>
	<i>Primrose-Oos</i>
	<i>Zuurfontein</i>

2. WES-RAND

<i>Johannesburg</i>	<i>Eikenhof</i>
	<i>Johannesburg</i>
	<i>Johannesburg-Suid</i>
	<i>Johannesburg-Wes</i>
	<i>Midrand — eorder Ring van Pretoria-Suid</i>
	<i>Nederlandssprekende Gemeente</i>
	<i>Newlands</i>
	<i>Randburg</i>
	<i>Turffontein</i>
<i>Krugersdorp</i>	<i>Krugersdorp</i>
	<i>Krugersdorp-Noord</i>
	<i>Krugersdorp-Oos</i>
	<i>Krugersdorp-Wes</i>
	<i>Magaliesburg</i>
	<i>Noordrand</i>
	<i>Tarlton</i>
<i>Roodepoort</i>	<i>Culembreeck</i>
	<i>El-Flora</i>
	<i>Horison Roodepoort</i>
	<i>Kruin</i>
	<i>Weltevreden</i>
<i>Losberg</i>	<i>Randfontein Midpark</i>
	<i>Sionspoort</i>
	<i>Westonaria</i>
	<i>Carletonville</i>
	<i>Wonderfontein</i>
	<i>Losberg</i>

3. SUID-RAND/VAAL/SUIDELIKE HOËVELD

<i>Heilbron</i>	<i>Bethlehem</i>
	<i>Clocolan</i>
	<i>Heilbron</i>
	<i>Parys</i>
	<i>Reitz</i>
	<i>Sasolburg</i>
	<i>Sasolburg-Suid</i>
	<i>Vaalpark</i>
<i>Vereeniging</i>	<i>Derde Kruis</i>
	<i>Drie Riviere</i>
	<i>Drie Riviere-Oos</i>
	<i>Duncanville</i>
	<i>Meyerton</i>
	<i>Meyerton-Suid</i>

	<i>Rietspruit</i>
	<i>Sonlandpark</i>
	<i>Vanderbijlpark</i>
	<i>Vanderbijlpark-Oos</i>
	<i>Vereeniging</i>
<i>Johannesburg</i> <i>Germiston</i>	<i>Eikenhof</i>
	<i>Johannesburg-Suid</i>
	<i>Alberton</i>
	<i>Alberton-Wes</i>
	<i>Seestergemeente Brackenhurst</i>

4. **BOSVELD**

<i>Krokodilrivier</i>	<i>Brits</i>
	<i>Buffelspoort</i>
	<i>Hartebeestpoort</i>
	<i>Joachim Prinsloo</i>
	<i>Ruskoppies</i>
	<i>Schoemansdal</i>
	<i>Vliegepoort</i>
<i>Rustenburg</i>	<i>Rustenburg</i>
	<i>Rustenburg Jac van Belkum</i>
	<i>Rustenburg-Kloof</i>
	<i>Rustenburg-Suid</i>
	<i>Rustenburg-Tuine</i>
<i>Zeerust</i>	<i>Coligny</i>
	<i>Gaborone</i>
	<i>Gerdau – Noordwes?</i>
	<i>Groot Marico</i>
	<i>Koster</i>
	<i>Lichtenburg</i>
	<i>Lichtenburg-Oos</i>
	<i>Mafeking</i>
	<i>Sannieshof – Noordwes?</i>
	<i>Ventersdorp</i>
	<i>Zeerust</i>
	<i>Zwartruggens</i>

5. **NOORDWES**

<i>Maquassi</i>	<i>Bloemhof</i>
	<i>Bosmansrust</i>
	<i>Delareyville</i>
	<i>Leeudoringstad</i>
	<i>Makwassie</i>
	<i>Ottosdal</i>
	<i>Schweizer-Reneke</i>
	<i>Wolmaransstad</i>
	<i>Gerdau?</i>
	<i>Sannieshof?</i>
<i>Potchefstroom</i>	<i>Grimbeekpark</i>
	<i>Potchefstroom</i>
	<i>Potchefstroom Die Wilge</i>

	Potchefstroom-Noord
	Potchefstroom-Studente
	Potchefstroom-Suid
	Venterskroon
	Vredefort
Klerksdorp	Declercqville
	Hartbeesfontein
	Klerksdorp
	Klerksdorp Doringkruin
	Klerksdorp-Oos Môrester
	Klerksdorp-Suid
	Klerksdorp-Wilkoppies
	Orkney
	Stilfontein
Bothaville	Stilfontein-Wes
	Bothaville
	Goudveld
	Hennenman
	Kroonstad
	Odendaalsrus
	Riebeeckstad
	Viljoenskroon
	Virginia

6. **PRETORIA-SUID/CENTURION (SUID VAN MEINTJIESKOP/KERKSTRAAT/N4-OOS)**

Pretoria	Meyerspark
	Nieu Seeland
	Philadelphia
	Pretoria – Ring van Pretoria-Noord?
	Pretoria-Oos
	Rietvallei
	Silverton
	Wapadrant
Pretoria-Wes	Elandspoort
	Erasmia
	Midstream
	Olifantsfontein
	Pretoria-Wes
	Rooihuiskraal
	Swartkop
	Verwoerdburg
Johannesburg	Midrand?

7. **PRETORIA-NOORD**

Pretoria	Pretoria
Pretoria-Noord	Bergsig
	Hartebeeshoek
	Magaliesmoot
	Noordwestelike Pretoria

<i>Noordelike Pretoria</i>	<i>Pretoria-Noord</i>
	<i>Pretoria-Tuine</i>
	<i>Theresapark</i>
	<i>Wesmoot</i>
	<i>Witfontein</i>
	<i>Derdepoort</i>
	<i>Montana</i>
	<i>Montana-Oos</i>
	<i>Noordelike Pretoria</i>
	<i>Oos-Moot</i>
	<i>Pierneef</i>
	<i>Villieria</i>
	<i>Wonderboom</i>
	<i>Wonderboompoort</i>
	<i>Wonderboom-Suid</i>

8. NOORD-TRANSVAAL

<i>Potgietersrus</i>	<i>Ebenhaeser</i>
	<i>Koedoesrand</i>
	<i>Onverwacht</i>
	<i>Piet Potgieter</i>
	<i>Potgietersrus</i>
	<i>Roedtan</i>
<i>Waterberg</i>	<i>Naboomspruit</i>
	<i>Rust Der Winter</i>
	<i>Vaalwater</i>
	<i>Warmbad</i>
	<i>Waterberg</i>
<i>Zoutpansberg</i>	<i>Louis Trichardt</i>
	<i>Messina</i>
	<i>Noordelike Pietersburg</i>
	<i>Oostelike Pietersburg</i>
	<i>Pietersburg</i>
	<i>Van Warmelo</i>
	<i>Vivo</i>
	<i>Welgelegen-Pietersburg</i>
	<i>Zoutpansberg</i>

9. BRONKHORSTSPRUIT/MIDDELBURG (N4 EN NOORD)

<i>Bronkhorstspuit</i>	<i>Bronkhorstspuit</i>
	<i>Delmas</i>
	<i>Ogies</i>
	<i>Premieryn</i>
	<i>Suidoos-Witbank</i>
	<i>Witbank-Noord</i>
	<i>Witbank-Suid</i>
<i>Middelburg</i>	<i>Belfast</i>
	<i>Dullstroom</i>
	<i>Koornfontein</i>

	<i>Marble Hall</i>
	<i>Middelburg</i>
	<i>Middelburg-Noord</i>
	<i>Roosenekal</i>
	<i>Stoffberg</i>
	<i>Van Der Hoff</i>
	<i>Waterval Boven</i>
	<i>Zimbabwe</i>

10. **OOS-TRANSVAAL (N17 EN SUID)**

Chrissiesmeer	Amsterdam
	Bethal
	Breyten
	Carolina
	Chrissiesmeer
	Ermelo
	Ermelo-Suid
	Hendrina
	Morgenzon
	Piet Retief
	Pongola
	Trichardtsfontein
	Trichardtsfontein
Trichardtsfontein	Eendracht
	Evander
	Kriel
	Secunda
	Trichardtsfontein
	Trichardtsfontein
Heidelberg	Balfour
	Greylingstad
	Heidelberg
	Memel
	Nigel
	Standerton
	Villiers
	Volksrust
	Vrede

11. **VRYSTAAT**

<i>Bloemfontein</i>	<i>Bloemfontein</i>
	<i>Bloemfontein-Wes</i>
	<i>Dordrecht</i>
	<i>Petrusburg</i>
	<i>Queenstown</i>
<i>Noord-Kaapland</i>	<i>Christiana</i>
	<i>Donegal</i>
	<i>Dora Theo Gemeente</i>
	<i>Kimberley</i>
	<i>Goede Hoop</i>
	<i>Kathu</i>
	<i>Kuruman</i>
	<i>Molopo</i>
	<i>Postmasburg</i>

	<i>Stella</i>
	<i>Upington</i>
	<i>Vaalharts</i>
	<i>Vanderkloof</i>
	<i>Vryburg</i>

12. **WES-KAAP**

<i>Wes-Kaapland</i>	<i>Bellville</i>
	<i>Kaapstad</i>
	<i>Paarl</i>
	<i>Stellenbosch</i>
	<i>Strand</i>
	<i>Weskus</i>
	<i>Worcester</i>
<i>Swellendam</i>	<i>Mosselbaai</i>
	<i>Oudtshoorn</i>
	<i>Outeniqua</i>
	<i>Swellendam</i>

13. **OOS-KAAP**

<i>Oos-Kaapland</i>	<i>Cradock</i>
	<i>Jeffreysbaai</i>
	<i>Oos-Londen</i>
	<i>Port Elizabeth</i>
	<i>Setlaars</i>
	<i>Sionshoogte</i>

14. **DORSLAND**

<i>Dorsland</i>	<i>Gobabis</i>
	<i>Grootfontein</i>
	<i>Namibkus</i>
	<i>Namib-Suid</i>
	<i>Otjiwarongo</i>
	<i>Outjo</i>
	<i>Tsumeb</i>
	<i>Windhoek</i>

15. **NATAL**

<i>Pietermaritzburg</i>	<i>Durban</i>
	<i>Durban-Suid</i>
	<i>Empangeni</i>
	<i>Laer Suidkus</i>
	<i>Pietermaritzburg</i>
	<i>Pinetown</i>
	<i>Richardsbaai</i>
	<i>Saffierkus</i>
<i>Noordelike Natal</i>	<i>Glencoe</i>
	<i>Ladysmith</i>
	<i>Newcastle</i>
	<i>Utrecht</i>

	Vryheid
--	---------

16. **LAEVELD**

Laeveld	Kampersrus
	Laeveld
	Letsitele
	Phalaborwa
	Tzaneen
Lydenburg	Barberton
	Hazyview
	Komatipoort
	Lydenburg
	Malelane
	Nelspruit
	Nkana
	Sabie
	Steelpoort
	Witrivier

PROF WA DREYER1. **KERKORDELIKE VOORSKRIFTE**

Die Kerkorde, soos gewysig en goedgekeur deur die 71ste AKV (2016), bevat duidelike voorskrifte oor die funksionering en verantwoordelikhede van die ringsvergadering (sien bl 48 tot 53):

4.2.2 **WERKOPDRAG**

Die ringsvergadering

- (i) *bevorder kerklike dienswerk in die gemeentes en die ring*
- (ii) *hou opsig oor en gee leiding aan gemeentes, die dienswerk van die ampsdraers en die vergaderings van die ampte*
- (iii) *oefen opsig en tug uit oor ouderlinge en diakens en vergaderings van die ampte*
- (iv) *oefen opsig uit oor alle predikante in die ring*
- (v) *handel alles af in verband met die stigting, grense, samesmelting en ontbinding van gemeentes*
- (vi) *hanteer die losmaking, bepaling en wysiging van predikante se dienswerk in oorleg met die kerkraad*
- (vii) *sien toe dat die ringskommissie visitasiekommissies benoem bestaande uit minstens een predikant, een ouderlinge en een diaken wat*
 - (a) *leiding, toerusting en motivering aan ampsdraers vir hulle dienswerk gee*
 - (b) *die eenheid tussen gemeentes handhaaf deur saam met die ampsdraers vanuit die Bybels-reformatoriese teologie oor die opbou van die gemeente en hervorming van die gemeentelike praktyk te besin*

- (c) *herderlike besoeke by die predikante, emerituspredikante en emeritus teologiesdosente en hulle gesinne aflê*
- (d) *die Bybels-reformatoriese teologie by predikante bevorder*
- (e) *die boeke nasien van kerklike administratiewe aard*
- (f) *die situasie evalueer in gemeentes waar predikante slegs gedeeltelik versorg word, en maak aanbevelings*

- (viii) *sien toe dat visitasie soos volg plaasvind:*
 - (a) *gemeentes word elke jaar besoek*
 - (b) *die visitasiekommissie stel die agenda vir visitasie saam, in oorleg met die ringskommissie, met die gesamentlike jaarverslag as raamwerk*
 - (c) *die visitasiekommissie doen, direk na die visitasie, verslag aan die ringskommissie wat die verslag beoordeel en verder handel*
 - (d) *die ringskommissie doen, wanneer nodig, self visitasie*
 - (e) *die ringskommissie doen jaarliks aan die ringsvergadering verslag oor visitasies wat gedoen is*

- (ix) *beoordeel memoranda, studiestukke, voorstelle, versoekskrifte en beskrywingspunte wat kerkrade, ampsdraers en lidmate na die Algemene Kerkvergadering wil deurstuur*

- (x) *beoordeel studiemateriaal, ander stukke en beskrywingspunte wat ontvang is van ander ringsvergaderings of van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering, wat voorgelê word vir opname in die agenda van die Algemene Kerkvergadering*

- (xi) *roep, indien nodig, komitees in die lewe, en stel toepaslike reglemente van orde op, mits dit nie in stryd is met die Kerkorde nie*

- (xii) *benoem voorsitters vir ringskomitees en sien toe dat hulle funksioneer*

- (xiii) *behandel die notule van die vorige Algemene Kerkvergadering en sien toe dat ter sake besluite uitgevoer word*

- (xiv) *gee aandag aan verslae wat in die agenda opgeneem is, naamlik van die*
 - (a) *ringskommissie*
 - (b) *ringskomitees*
 - (c) *komitees wat stukke, genoem in die ordinansies, nagegaan het*

- (xv) *sien toe dat alle finansiële state van die gemeentes jaarliks geouditeer word. Gemeentelike state word deur die kerkraad en gemeentevergadering goedgekeur*

- (xvi) *gee, wanneer daartoe versoek, skriftelik verslag aan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering oor die stoflike en administratiewe aangeleenthede van die gemeentes in die ring*

- (xvii) *adviseer, wanneer daartoe versoek, die Raad van Finansies oor die stoflike belange binne gemeentes, die ring en in sinodale verband*

- (xviii) *gee aandag aan die geïdentifiseerde knelpunte en probleme van die kerklike lewe op gemeentelike en ringsvlak, en tref maatreëls om dit op te los*

- (xix) *sorg by die stigting, samesmelting en ontbinding van gemeentes dat*
 - (a) *alle dokumentasie bewaar word*
 - (b) *die prosedure soos voorgeskryf in die ordinansies gevolg word*
 - (c) *die stoflike en administratiewe handeling in oorleg met die Raad van Finansies hanteer word*
- (xx) *reël die konsulentskappe vir elke gemeente*
- (xxi) *sien toe dat 'n ringsfonds bestaan*
 - (a) *wat deur die ringskommissie beheer en deur die ringskriba geadministreer word*
 - (b) *waartoe elke gemeente van die ring 'n vasgestelde heffing bydra*
 - (c) *waaruit die reis- en verblyfkoste van lede van die ringskommissie, koste van vergaderings, of enige ander uitgawe soos deur die ringsvergadering besluit, verhaal word*
- (xxii) *kan ook ander fondse stig en sien toe dat alle fondse reglementeel aangewend word in oorleg met die Raad van Finansies*
- (xxiii) *besit regspersoonlikheid tot die mate wat dit nodig is om die funksies van die ringsvergadering en ringskommissie uit te voer*
- (xxiv) *tree op as bykomende vergadering wanneer 'n beroep gedoen word teen die bevinding van 'n ringskommissie*
- (xxv) *sien toe dat aandag gegee word in die ring aan die beplanning, bevordering en koördinerings van barmhartigheidsdiens, diakonale toerusting, diakonale diensgroepe, diakonale fondse en goedere waaruit hulpbehoewendes versorg word, en enige ander aangeleentheid wat aan die diakens opgedra is*
- (xxvi) *identifiseer knelpunte en probleme in die uitvoering van die barmhartigheidswerk op gemeentelike en ringsvlak, en tref maatreëls vir oplossings*
- (xxvii) *gee aandag aan die verslae van die kerkraadsvergadering wat ontvang is*
- (xxviii) *behandel die tersaaklike dele van die notule van die Algemene Diakensvergadering, en stel vas of die ter sake besluite uitgevoer is*
- (xxix) *behandel die verslae van die onderskeie diakonale diensorgane*
- (xxx) *handel oor die behoeftes van die diakonale diensorgane, en gee aandag aan die insameling van die heffings wat bepaal is om die barmhartigheidswerk te laat voortgaan*
- (xxxi) *vaardig een predikant en twee diakens af wat die ringsvergadering bygewoon het om sitting te neem op die Algemene Diakensvergadering*
- (xxxii) *gee verslag aan die Algemene Diakensvergadering oor barmhartigheidsdiens in die ring*

(xxxiii) *skakel, waar nodig, met owerheidsliggame oor barmhartigheidswerk, in oorleg met die Kommissie van die Algemene Diakensvergadering*

(xxxiv) *sien toe dat alle verantwoordelikhede van die ring nagekom word.*

4.2.3 **WERKWYSE**

Die ringsvergadering

(i) *kom minstens een maal per jaar byeen*

4.3 **RINGSKOMMISSIE**

4.3.1 *Die ringskommissie voer opdragte van die ringsvergadering uit.*

4.3.2 *Die ringskommissie tree namens die ring op wanneer die ringsvergadering nie in sitting is nie.*

2. **KOMMENTAAR**

Die belangrikheid en omvang van die ringsvergadering in die NHKA kan nie ontken word nie. Die Kerkorde dien as ooreenkoms en akkoord wat tussen lidmate en gemeentes van die NHKA bestaan. Wanneer hierdie bepalings nie nagekom word nie, kan dit verreikende gevolge vir die Kerk en gemeentes inhou (ook finansiële), en selfs lei tot dissiplinêre optrede teen ampsdraers.

As gevolg van die vermindering van lidmate, diensdoende predikante, sluiting van gemeentes en die groot getal deeltydse predikante, het die funksionering van ringsvergaderings die laaste dekade toenemend onder druk gekom. Die NHKA bestaan tans uit 38 ringe waarvan verskeie disfunksioneel is. Dit is grootliks te wyte aan 'n struktuur wat uit 'n era kom toe daar meer gemeentes en predikante was. Tans is daar meer as 'n 100 minder predikante in die Kerk as 20 jaar gelede. Die huidige struktuur, grense en getal van ringsvergaderings dateer uit 'n era toe daar 'n oorvloed aan predikante was.

Die implikasie van hierdie werklikheid wat die NHKA konfronteer, is dat ingrypend oor die funksie, struktuur, frekwensie en funksionering van ringsvergaderings besin moet word. Dit raak die toekoms en welwese van die NHKA en alle Hervormde gemeentes ten diepste. Dit skaad ook die eenheid van die Kerk, omdat gemeentes toenemend op hulle eie en onafhanklik funksioneer.

Ringsvergaderings sukkel om funksionerende ringskommissies saam te stel, om behoorlik opsig en toesig uit te oefen oor ampsdraers en gemeentes, en visitasie bly grootliks agterweë. Dit word toenemend duidelik dat ringsvergaderings gebrekkig funksioneer ten opsigte van

- * kollegialiteit en wedersydse ondersteuning aan predikante.
- * ondersteuning met die bedieningsontwikkeling.
- * toerusting van lidmate en ampsdraers.
- * opsig oor die werk van predikante.
- * visitasie by gemeentes.
- * toesig oor gemeentelike finansies.
- * kontrole oor kerklike registers (doop en lidmaatregisters/attestate).
- * betrokkenheid by plaaslike sending en barmhartigheidsdiens asook ekumeniese aksies.

3. LEIERSKAP

Ampsdraers van die Kerk moet nie net formele funksies uitvoer nie, maar is ook geroep om leiding te neem en lidmate te inspireer om die evangelie met entoesiasme uit te leef. In terme van die Kerkorde is die ringskommissie verantwoordelik om al bogenoemde funksies wat aan die ringsvergadering opgedra word, deurentyd te bevorder. Dit stel besondere eise aan leierskapsvaardighede, iets wat dikwels ontbreek wanneer daar te min ervare predikante beskikbaar is.

Die gevolg van hierdie situasie is dat die Moderamen dikwels moet toetree om bepaalde situasies te hanteer, terwyl dit eintlik die verantwoordelikheid van die ringskommissie is. Dit plaas die lede van die Moderamen onder geweldige druk en is tegelykertyd onbevredigend omdat die Moderamen nie deurlopend by 'n saak betrokke kan wees nie. Die ontwikkeling en vestiging van kundigheid en leierskapsvaardighede op ringsvlak is van kritieke belang.

4. MOONTLIKE WYSIGINGS

Ek is van mening dat die volgende sake dringend aandag moet geniet:

- * Die herindeling en vermindering van ringe deur die AKV.
- * Die moontlikheid om die frekwensie van ringsvergadering te verminder, byvoorbeeld dat die ringsvergadering net eenmaal tussen elke AKV sitting neem. Dit kan die koste-implikasies van groter ringe en verder afstande verminder. Dit beteken dat die ringsvergadering in effek soos 'n streeksinode kan funksioneer.
- * Die voordeel van sodanige vermindering is dat 'n ringskommissie voor en na 'n AKV die verantwoordelikheid behou vir bepaalde sake.
- * Dit sal egter beteken dat die ringskommissie 'n sterker rol moet speel.
- * Die rotasiebeginsel moet heroorweeg word. Dit is 'n goeie reformatoriese beginsel, maar belemmer die ontwikkeling van leierskap in ringsvergaderings.
- * Ouderlinge moet ook as voorsitter of skriba van die ringsvergadering verkies kan word.
- * Daar moet oorweeg word dat die ringskommissies uit meer ouderlinge en diakens saamgestel word, omdat die verantwoordelikheid van die ringskommissie sal toeneem (na analogie van die Kommissie van die AKV). Dit sal waarskynlik die opsighoudende funksie van die ringskommissie verbeter omdat predikante somtyds huiwerig is om teen kollegas op te tree of standpunt in te neem. In die toekoms sal die Kerk toenemend op die dienste van die ouderling moet staatmaak, selfs ten opsigte van prediking. Dit impliseer dat die begeleiding en opleiding van ouderlinge besondere aandag sal ontvang. Moontlik kan die werkwyse voorlopig en met toestemming van die AKV op eksperimentele basis by enkele ringe ingevoer word.
- * In die lig van bogenoemde gedagtes, kan ringe oor baie groter afstande strek.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a minister at a pulpit, a congregation standing and kneeling, and people holding up a banner or hymn book.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Fakulteit Teologie en Religie aan UP: Studiestuk

BYLAE K

STUDIESTUK

VROUE IN KERK EN SAMELEWING IN DIE 21ST EEU¹

1. INLEIDING EN AGTERGROND

Die Algemene Kerkvergadering (AKV) van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika (NHKA) het in 1970 besluit om vroue as diakens in die Hervormde Kerk toe te laat. Nadat die eerste vrouestudent in 1975 haarself vir teologiese studie aangemeld het, het die vraag oor die toelating van vroue tot ampte weereens op die voorgrond getree. In 1976 het die AKV besluit dat 'n studiestuk oor vrouepredikante saamgestel word. Gedurende daardie tydperk het die Nederduits Gereformeerde Kerk (NGK) en die Gereformeerde Kerke van Suid-Afrika (GKSA) amptelik verklaar dat hulle dit nog nie oorweeg om oor die saak van vroue in die predikantsamp te besin nie. In 1977 verskyn professor P.S. Dreyer se publikasie *Vroue as Predikante?* In 1979 het die AKV van die NHKA hieroor debat gevoer. Die meerderheidstandpunt van die vergadering was dat vroue volledig gelowiges, volledig deel van die Kerk is en derhalwe volledig met hulle gawes en talente in God se diens kan werk. Die vergadering het vervolgens in beginsel besluit dat vroue as predikante toegelaat sal word.

In 1983 het die AKV besin oor die toelating van vroue tot die amp van ouderling. Aangesien vroue as *lerende* ouderling reeds in die amp van predikant werksaam was, moes die moontlikheid van vroue as *regerende* ouderlinge ook bespreek word. Die vergadering het bevestig dat predikante in werklikheid alreeds deelneem aan die regering van die Kerk op alle vlakke, en vroue dus nie ten opsigte van die ouderlingamp van die regeertaak van die Kerk uitgesluit kan word nie. Gevolglik is vroue is tot die amp van ouderling toegelaat. Tydens die 1990's was vroue by meerdere vergaderings teenwoordig. Vroue-ouderlinge en vroue-diakens is afgevaardig na ringsvergaderings, en in sommige gevalle is vroue ook afgevaardig na Algemene Kerkvergaderings. In 1998 is twee vroue-ouderlinge tot die Kommissie van die Algemene kerkvergadering verkies.

¹ Studiestuk saamgestel deur dr Tanya van Wyk, in opdrag van die Hervormde Dosenteraad aan die Universiteit van Pretoria.

In 2019 is dit onderskeidelik 49 jaar, 40 jaar en 36 jaar sedert vroue respektiewelik tot die amp van diaken, predikant (lerende ouderling), en regerende ouderling in die Hervormde Kerk toegelaat is. Die uitvloeisel van hierdie besluite was dat enkele vroue wel in bepaalde fasette van die Kerk se werksaamhede teenwoordig was. Die besluite was die begin van 'n vanselfsprekende insluiting van vroue in alle fasette van kerkwees. In sommige opsigte het hierdie vanselfsprekende insluiting gerealiseer, maar in ander opsigte het die vanselfsprekende insluiting agterweë gebly.

Hierdie studiestuk is 'n opsommende verslag oor die stand van vroue se teenwoordigheid in die werksaamhede en kerkwees van Hervormde Kerk teen die agtergrond van die plaaslike en internasionale ekumeniese kerklike konteks, die demografie van Suid-Afrika, en kontekstuele kwessies en vraagstukke wat die Kerk se aandag verg.

2. DEMOGRAFIESE INLIGTING WAT VAN TOEPASSING IS OP AFRIKAANS-SPREKENDE KERKLIKE BEVOLKINGS IN SUID-AFRIKA

2.1 Suid-Afrikaanse bevolking

TABEL 1: Persentasie mans en vroue van totale Suid-Afrikaanse bevolking*		
Jaar	Mans	Vroue
2019**	49.05%	50.95%
2011***	49.10%	50.90%
1995	49.12%	50.88%
1975****	49.92%	50.08%

* Statistiek is verkort en aanlyn verkrygbaar by UN (*World Population Prospect*) en Statistiek SA

** VN en Statistiek SA se beraming vir 2019

*** Resultate van amptelike 2011-sensusopname in Suid-Afrika. Raadpleeg, http://www.statssa.gov.za/census/census_2011/census_products

**** Tydperk waartydens NHKA se besinning oor vroue se toelating tot die ampte plaasgevind het

2.2 Suid-Afrikaanse arbeidsmark

In hierdie verband lyk die 2018-statistiek en tendense² soos volg:

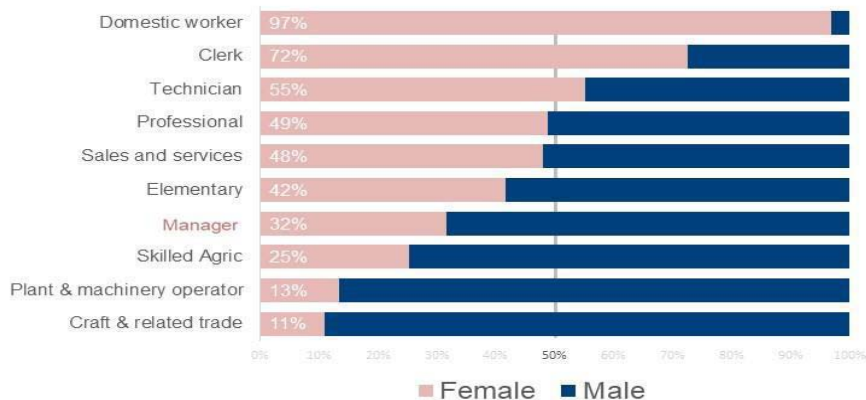
- Arbeidsmark is gunstiger vir mans as vroue, ongeag ras;
- Die werkloosheidsyfer onder vroue in die tweede helfte van 2018 was 29.5% in vergelyking met 25.3% onder mans;

² Inligting verkry van: www.statssa.gov.za; Home / Data Stories / Economic growth / How do women fare in the South African labour market? en ook vanuit die 'Quarterly Labour Force Survey, Quarter 2, 2018, beskikbaar op die webtuiste van Statistiek Suid-Afrika (StatsSA).

- Die werkloosheidsyfers onder wit Suid-Afrikaners is 12.5% vroue in vergelyking met 11.0% mans. Die werkloosheidsyfer onder swart Suid-Afrikaners is 45.8% vroue teenoor 37.6% mans;
- Vroue beklee hoofsaaklik die poste van huishulpe, klerke en administreerders (sekretaresses); 32% van bestuursposte in Suid-Afrika word deur vroue beklee. Kyk onderstaande uiteensetting:

Women occupied 1 in 3 managerial positions

Employment shares by occupation and sex, Q2:2018

- 'n Komprehensiewe opname in Suid-Afrika (2018)³, sowel as 'n internasionale 2017-opname⁴ het getoon dat 41% mans teenoor 28% vroue van oordeel is dat wanneer werk skaars is, mans meer *reg* op betaalde werk as vroue het.
- Die *Quarterly Labour Force Survey, Quarter 2* (2018) het bevind dat die posisie van vroue in die arbeidsmark in Suid-Afrika oor die dekade sedert 2008 nie verbeter het nie.

3. VERTEENWOORDIGING BINNE DIE WERKSAAMHEDE VAN DIE NHKA

3.1 Predikante

TABEL 2: Diensdoende predikante 2019*

Mans	201	71.5%
Vroue	80	28.5%

³ SARCHI Chair of Gender Politics Gender Survey Report, April 2019. Bekendgestel op 5 April 2019 by Stellenbosch Universiteit.

⁴ Eckermann (2017:625).

Totaal	281	
--------	-----	--

- * 'Diensdoende predikante' verwys hier na voltydse en deeltydse predikante, benoemde predikante en predikante in besondere opdrag (bv. sinodaal en dosente) asook beroepafwagtende en studerende predikante. Die statistiek sluit nie emeriti in nie.
- * Getalle verkry vanaf NHKA Kerkkantoor, Maart 2019.

TABEL 3: Uiteensetting van predikantposte wat mans beklee

Voltyds	130/201	64.6%
Deeltyds	42/201	20.8%
Benoeming	4/201	1.9%
Besondere opdrag	3/201	1.5%
Sinodaal	4/201	1.9%
Dosente	3/201	1.5%
Beroepafwagtend	13/201	6.5%
Studerend	2/201	0.99%*
Totaal:	201	

- * Aangesien persentasies afgerond word, tel die verskillende persentasies nie tot 100% op nie

TABEL 4: Uiteensetting van predikantposte wat vroue beklee

Voltyds	15/80	18.5%
Deeltyds	34/80	41.8%
Benoeming	9/80	11%
Besondere opdrag	2/80	2.5%
Sinodaal	0/80	0
Dosente	3/80	3.7%
Beroepafwagtend	17/80	20.9%
Studerend	0	0
Totaal:	80	

TABEL 5: Totaal diensdoende predikante

	Mans	Vroue
Voltyds	46%	5.3%
Deeltyds	14%	12%
Benoeming	1.4%	3.2%
Besondere opdrag	1.06%	0.7%
Sinodaal	1.4%	0

Dosente	1.06%	1.06%
Beroepafwagtend	4.6%	6.0%
Studerend	0.7%	0

Opsomming en kommentaar

- 'n Groter persentasie manspredikante het heeltydse werksruimtes, beide in verhouding tot die totale aantal manspredikante en die totale aantal diensdoende predikante in die kerk.
- 'n Groter persentasie vrouepredikante het deeltydse werksruimtes, beide in verhouding tot die totale aantal vrouepredikante en die totale aantal diensdoende predikante.
- 'n Groter persentasie vrouepredikante is beroepafwagtend, beide in verhouding tot die totale aantal vrouepredikante en die totale aantal diensdoende predikante
- Indien emeriti by die statistiek ingesluit sou wees, sou die wanverhouding tussen die aantal mans- en vrouepredikante hoër gewees het.

3.2 Studente

TABEL 6: Teologiestudente 2019		
Mans	5	23.8%
Vroue	16	76.1%
Totaal	21	

Opsomming en kommentaar

- Die aantal vroue teologie studente neem toe gedurende 'n tydperk waarin die Kerk kleiner word. Een verklaring daarvoor is dat die beroep van predikant nie meer dieselfde sosiale status en finansiële besoldiging as in die verlede het nie.
- Die getalle dui op die noodsaak daarvan om vroue teologie studente en vroue predikante as leiers te ontwikkel, onder andere vir die voortbestaan van die Kerk.

3.3 Leierskap in die Kerk: Statutêre liggame, rade, komitees en redaksies

TABEL 7: Persentasies van vroue verteenwoordiging in 2019	
Kommissie van die AKV*	8.3%
Moderamen	0
Bestuurskomitee	0
Statutêre liggame van die NHKA	

Kuratorium**	0
Bestuursraad van die NHKA se Predikantefonds ***	0
Raad van Finansies	0
Raad vir Kerkregtelike advies	0
Tugkomitee	0
Komitee vir Ekumeniese skakeling	0
Kernkomitees en Rade	
Gemeentelike dienswerk (insluitend sub-komitees: Brugbediening; Jeug- en Gesinsbediening; Sentrum vir Gemeentelike Bediening)	0
Proponentseksamenkommissie	25%
Hervormde Dosenteraad	50%
Kernkomitee vir Erediens	0
Kernkomitee vir Kerk en Teologie	25%
Kernkomitee Diakonaat	25%
Kernkomitee Afrikabediening	0
VONKK-Taakspan	40%
Erediens- en Kerkliedkomitee	29%
Raad vir SENTIK	10%
Welstandskomitee	11%
Predikantevergadering	25%
Direksie van die Kinderhuise/DPS-Huise****	0
Redaksies van Kerklike publikasies	
HTS Teologiese Studies	40%
Tydskrif vir Hervormde Teologie (THT)	18%
Redaksie van die Almanak	0
Redaksie van die Blitspos/Hervormer	40%

* Slegs primus-lede van die Kommissie van die AKV is hier in berekening gebring. Een vrouepredikant is 'n primus-lid van die Kommissie van die AKV, en twee vrouepredikante en een vroue-ouderling is sekondus-lede van die Kommissie van die AKV. Primuslede is eerste in lyn ten opsigte van besluitnemingsbevoegdheid.

** Slegs primus-lede van die Kuratorium is hier in berekening gebring. Een van die studente-predikante, wat *ex officio* op die Kuratorium dien, is 'n vrou.

*** Twee CFP-gekwalfiseerde vroue adviseer die Bestuursraad van die NHKA se Pensioenfondse.

**** Daar is een adviserende lid van die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging (NHSV).

3.4 Nagraadse kwalifikasies

'n Geraamde 36 predikante van die Kerk wat 65 jaar en jonger is, het doktorsgrade:

- 12 vroue en 24 mans

- Die grootste persentasie van vroue wat doktorsgrade het, is jonger as 43 jaar
- Die grootste persentasie van mans wat doktorsgrade het, is ouer as 43 jaar
-

4. EKUMENE

4.1 Samewerking met die NGK

Vrouepredikante van die NHKA werk tans in die NGK en omgekeerd, daarom het die twee kerke in 2018 formeel begin saamwerk om veilige ruimtes vir vroue in die kerke te skep. Die NGK het 'n konsepdokument geskryf om voor te lê aan die tersaaklike sinodes. Die dokument bestaan uit drie hoofafdelings: 'seksuele misbruik', 'verteenwoordiging' en 'arbeidspraktyk'.

4.2 Samewerking met die Wêreldgemeenskap van Gereformeerde Kerke (WGGK)

Die 'Donderdae-in-swart'-veldtog, oftewel, die *Thursdays in Black-Campaign* is 'n bewusmakingsveldtog wat die afgelope paar jaar wêreldwyd in godsdienstige gemeenskappe veld begin wen het. Dit was 'n uitvloeisel van die Wêreldraad van Kerke (WRK) se 'Dekade van kerke in solidariteit met vroue' (1988-1998). Gedurende hierdie tydperk is daar bewussyn geskep en geluister na vroue se verhale oor onder andere verkragting as 'n wapen van oorlog, geslagsongeregtigheid, en geslagsgebaseerde geweld (*gender-based violence*). Hierdie ekumeniese bewusmaking het tans nog nie in die Afrikaanssprekende Reformatoriese Kerke in Suid-Afrika plaasgevind nie, en daarom het die 'Donderdae-in-swart'-veldtog nog nie veld ter plaatse gewen nie.

5. GESLAGSGEBASEERDE GEWELD (*GENDER-BASED VIOLENCE*)⁵

5.1 Wat is geslagsgebaseerde geweld?

Geslagsgebaseerde geweld is enige vorm van geweld wat die gevolg is van rolle en verwagtings wat deur kultuur/samelewing/godsdiens aan die geslagte (*genders*) toegeken word. Normatiewe geslagsrolle, tesame met ongelyke magsrelasies binne verhoudings (waar een persoon die mag het om te besluit oor 'n ander), kan lei tot

⁵ Die inligting in hierdie afdeling van die studiestuk is 'n samevatting van navorsing uit verskeie vakdisiplines. Vir 'n goeie opsomming van die kernaspekte, raadpleeg die 'SaferSpaces' webblad by <https://www.saferespaces.org.za/understand/entry/gender-based-violence-in-south-africa>. Hierdie aanlynplatform word administreer deur onder ander die Burgerlike Sekretariaat vir Polisie (Civilian Secretariat for Police Service). Kyk ook die werk van Botha & Dreyer (2007).

geslagsgebaseerde geweld binne die konteks van 'n spesifieke gemeenskap.⁶

'Geweld' word hier gedefinieer in aansluiting met die Wêreldgesondheidsorganisasie se definisie van geweld (2002; vertaal uit die oorspronklike)⁷:

Die opsetlike gebruik van fisiese krag of mag, hetsy as dreigement of die werklike gebruik daarvan, teenoor jouself, 'n ander persoon, of teenoor 'n groep of gemeenskap, wat 'n hoë risiko inhou vir of lei tot beserings, sterftes, psigologiese skade, onderontwikkeling of verwaarloosing (ontneming).

5.2 Faktore wat bydra tot geslagsgebaseerde geweld

Navorsing toon dat drie oorkoepelende faktore bydra tot geslagsgegronde geweld⁸:

- Kultuur (tradisie)
- Sosialisering (waar mense kultuurnorme as die vanselfsprekende waarheid leer en aanvaar)
- Toegang tot onderrig en opleiding

Dekades se navorsing toon dat normatiewe geslagsrolle (bepaal deur een of meer van bogenoemde drie faktore) die grootste enkele bydraende faktor is tot 'n sosiale en politieke 'bestel' waarin vroue

- nie hulle eie liggame kan beskerm nie;
- nie aan basiese behoeftes soos kos, huisvesting en opleiding kan voldoen nie; en
- nie volwaardige lede van die gemeenskap en deelnemers aan die arbeidsmark kan wees nie.

Hierdie is alles vorms van geweld.

5.3 Tipes geslagsgebaseerde geweld

Geslagsgebaseerde geweld neem verskillende vorms aan. Dit kan manifesteer as openlike fisiese geweld, emosionele en psigologiese geweld, en strukturele en

⁶ My definisie gegrond op 'n Afrikaanse vertaling van onder andere Bloom (2008).

⁷ Verkry uit die 2002-verslag van die Wêreldgesondheidsorganisasie oor geweld en gesondheid. Kyk World Health Organization (WHO), 2002, *World report on violence and health*.

⁸ Kapuma (2015:255-258).

ekonomiese geweld. Dit kom voor in intieme verhoudings, families, vriendskappe, vreemdelinge en instansies. Dit kan soos volg opgesom word⁹:

- Fisiese geweld van binne of buite die familie/gesin/verhouding
- Psigologiese en emosionele geweld:
 - Diskriminasie teen vroue
 - Seksuele teistering
 - Buite-egtelike verhoudings deur mans wat kultureel regverdig word

5.4 Plaaslike en internasionale tendense¹⁰

Plaaslik

- Vroue word vermoor *omdat* hulle vroue is ('*Femicide*'). Die koers in Suid-Afrika is 12.1 per 100 000 vroue (2017/2018) teenoor die internasionale koers van 2.6 per 100 000. Die Suid-Afrikaanse koers is dus 4 keer hoër.
- 250 per 100 000 vroue is slagoffers van seksuele misdrywe (wat aangemeld word). Dit is dubbeld die koers vir mans wat in 2016/2017 op 120 per 100 000 was.
- *Drie vroue* in Suid-Afrika sterf *daaglik* as gevolg van geslagsgebaseerde geweld in *intieme* verhoudings.
- 109 verkrachtings word *daaglik* aangemeld (2016/17). Dit is 'n statistiek van 138 per 100 000 vroue, een van die hoogstes ter wêreld.
- Wat ekonomiese geweld betref het vroue dikwels nie toegang tot hulle eie inkomste nie of is finansieel afhanklik. Dit is onder andere aangetoon deur 'n studie deur die Network for African Congregational Theology (NetACT) wat in 2012 gepubliseer is.¹¹

⁹ Kapuma (2015:258-264).

¹⁰ Die inligting hier vervat verteenwoordig die integrasie van 'n hele aantal dokumente en inligting wat op amptelike webtuistes verkrygbaar is:

* Die VN (*United Nations*) se Vroue Organisasie (*UN Women*) se webwerf: <http://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures>

* UNFPA (United Nations Population Fund), State of the world population 2019: 'Unfinished business: the pursuit of rights and choices for all', pdf-dokument verkrygbaar by <https://www.unfpa.org/swop-2019>

* UNICEF, 2017, *A Familiar Face: Violence in the lives of children and adolescents*.

* *South-African Demographic and Health Survey*, 2016, pdf-dokument verkrygbaar op die StatsSA-webwerf.

* *Crime against Women in South Africa*, 2018, pdf-dokument verkrygbaar op die StatsSA-webwerf.

* Die *South-African Human Rights Commission* se webwerf: <https://www.sahrc.org.za/index.php/sahrc-media/news/item/1466-gender-based-violence>

* SaferSpaces: <https://www.saferspaces.org.za/understand/entry/gender-based-violence-in-south-africa>.

¹¹ Kyk Gillham (2012).

- 'n Opname in 2018 onder stedelike werkers het aangetoon dat, wat seksuele teistering betref¹²:
 - 30% vroue en 18% mans aan ongewenste seksuele toenadering blootgestel is.
 - 57% vroue geteister is deur middel van die manier waarop daar na hulle liggame en liggaamsdele gekyk is asook deur seksuele selfoonboodskappe.
 - 26% persent vroue geteister is deur hulle hoof.
 - 16% van vroue het die teistering gerapporteer, en 29% het nie omdat hulle gedink het daar sal niks aan gedoen word nie, of omdat die instansie waar hulle gewerk het nie die nodige beleid of 'n veilige aanmeldingsliggaam daarvoor gehad het nie.

Internasionaal (sluit Suid-Afrika in)

- 35% vroue wêreldwyd het al fisiese en/of seksuele geweld in hulle leeftyd ervaar (2013-2015 opname).
- 87 000 vroue wêreldwyd is gedurende 2017 vermoor; 50 000 deur 'n familielid of iemand wat hulle intiem geken het. Dit is ongeveer 137 vroue *per dag*.
- 3 uit 4 mensehandel slagoffers is vroue/jong meisies/dogters.
- Net 1% van adolessente meisies (15 tot 19 jaar) wêreldwyd wat gemolesteer is, het professionele hulp gaan soek.
- Slegs tussen 5% en 28% persent vrouestudente meld seksuele teistering aan.
- Tussen 40% en 60% vroue wêreldwyd het al seksuele teistering op straat ervaar by wyse van opmerkings oor hulle liggame, agtervolging en ongewenste kyke, bekend as 'ogling'.
- 2 uit 5 vroue in die arbeidsmark ervaar seksuele teistering in hulle werksruimtes (2015-2017 opname). In 4 uit 5 gevalle (79%) was die oortreders mans.
- 'n Internasionale Interparlementêre Unie-studie (2016) het getoon dat 82% van vroue parlamentslede gedurende hulle ampstermyne psigologiese geweld of teistering ervaar het. 44% het dreigemente oor verkragting, aanranding of moord ontvang. 65% was aan die ontvangkant van manlike kollegas se seksistiese opmerkings oor hulle kleredrag en liggaam, hulle vermoë om hulle werk te verrig, hulle verhoudings of gesinsbeplanning en hulle intelligensie.

6. KOMMENTAAR: DIE KERK SE REAKSIE OP DIE KONTEKS

Die studiestuk toon die verband aan tussen toegekende geslagsrolle en die *waarde*

¹² Studie onderneem deur die marknavorsers Columinate.

wat aan vroue se bydraes in die kerk en samelewing toegeken word. Dit bepaal vroue se posisie in die arbeidsmark, verteenwoordiging in besluitnemende posisies in die Hervormde kerk, die kerk in die algemeen en in die samelewing, en lei tot die fisiese en emosionele geweld wat vroue daaglik ervaar. Gertrude Kapuma vra: '*If women speak out, will the churches listen?*' Godsdiensgemeenskappe (kerke) is dikwels aandadig aan of stilswyende getuies van geweld teen vroue. Hierdie geweld word soms selfs uit die Skrif geregverdig.

Alhoewel meer as 40 jaar verloop het sedert vroue tot die amp van diaken, predikant en ouderling in die NHKA toegelaat is, is die inligting vervat in hierdie studie genoegsame rede vir die Hervormde Kerk om opnuut oor die saak van vroue in die kerk en die samelewing te besin. Onkunde kan nie as verskoning dien vir die voortsetting van geweld teen vroue of as verskoning vir 'onskuldige' en 'onbewuste' aandadigheid aan die teistering van vroue nie.

Die kerk en die NHKA kerk het in hierdie verband 'n drieledige taak: bewuswording, bewusmaking, en bemagtiging. Dit gaan oor die besef en erkenning van wat in die Kerk en voor die Kerk se oë afspeel (bewuswording), en die wyse waarop die Kerk daarop gaan reageer (bewusmaking en bemagtiging). Elke mens, ongeag die posisie waarin hulle hulself bevind (slagoffer, oortreder of getuie), kan bewus word van:

- Wat hulle sien (waarvan hulle getuie is)
- Wat met hulle gebeur (waarvan hulle slagoffers is)
- Wat hulle aan ander doen (waar hulle oortreders is).

Hoe meer ons bewus raak van ons eie rol en die posisie waarin ons verkeer, hoe meer sal ons ander wat in hierdie posisies is, kan raaksien en hulle en onself bemagtig om die situasie te verander.¹³

Bibliografie (aanlynbronne verskyn in voetnote):

Bloom, S.S., 2008, *Violence Against Women and Girls: A Compendium of Monitoring and Evaluation Indicators*, Carolina Population Center, MEASURE Evaluation, Chapel Hill, North Carolina.

¹³ Oorgeneem uit die werk van dr Elize Morkel van die NGK (psigoloog en ouderling van die NGK se Algemene Sinodale moderatuur, wat die ekwivalent is van die NHKA se Kommissie van die AKV).

- Botha, A. & Dreyer, Y., 2007, 'n Feministiese narratief-pastorale perspektief op die huweliksbevestigingsformuliere van die Nederduitsch Hervormde Kerk, *HTS Teologiese Studies* 63(3), 1275-1298.
- Dreyer, P.S., *Vroue as Predikante?* HAUM, Pretoria.
- Dreyer, Y., 1999, 'Vroue in die ampte', in D.J.C. van Wyk (ed.), *20ste eeu Hervormde Teologie*, pp. 385-390, SENTIK, Pretoria.
- Eckermann, E., 2017, 'The history of well-being and the global progress of women', in R.J. Estes & M.J. Sirgy (eds.), *The Pursuit of human well-being*, pp. 609-637, Springer International, Switzerland.
- Gillham, S., 2012, 'Combating gender-based violence. The Bible's teaching on gender complementarity', in H.J. Hendriks, E. Mouton, L. Hansen & E. Le Roux (eds.), *Men in the pulpit, women in the pew? Addressing gender inequality in Africa*, pp. 93-104, SunMedia, Stellenbosch.
- Kapuma, G.A., 2015, 'Gender-based violence and the church?', in E. Mouton, G. Kapuma, L. Hansen & T. Togom (eds.), *Living with dignity. African perspectives on gender equality*, pp. 253-268, SunMedia, Stellenbosch.
- Morkel, E., 2015, 'Aware and empowered responses to gender injustice', in E. Mouton, G. Kapuma, L. Hansen & T. Togom (eds.), *Living with dignity. African perspectives on gender equality*, pp. 125-146, SunMedia, Stellenbosch.
- Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika (NHKA), *Almanak 2019*, SENTIK, Pretoria.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Kerk en Teologie
Gespreksdokument oor die Uitverkiesingsleer

BYLAE L

Die AKV het in 2016 (Besluit 67 van die 71ste AKV) versoek dat die Kommissie van die AKV 'n komitee moet aanwys wat 'n gespreksdokument oor die uitverkiesingsleer moet opstel, met die oog op die AKV van 2019.

Die komitee (dr SM de Beer en prof WA Dreyer) bied die onderstaande dokument vir bespreking aan. Dit bestaan uit verkorte weergawes van gepubliseerde materiaal wat handel oor die uitverkiesingsleer. Die volledige dokumente is op die Internet beskikbaar en kan daar afgelaai word.

UITVERKIESING EN EVANGELIESE SPIRITUALITEIT¹

Inleiding: Leerstukke en geloofstradisies

Sola Gratia, genade alleen, is 'n kenmerkende beginsel van die gereformeerde teologie: My heil as mens is 'n genadegawe van God en nie iets wat ek kan verdien nie. Aan Hom alleen kom daarom al die eer toe. Hierdie beginsel is egter mettertyd op verskillende maniere geïnterpreteer. Een van die belangrikste interpretasies was Calvin se leer van die uitverkiesing of *predestinasie*. Hoewel hierdie interpretasie baie invloedryk was, was dit nooit onomstrede nie. Maar wat is dan die besware wat daarteen ingebring kan word? En kan die beginsel van *sola gratia* nie miskien op 'n ander manier geïnterpreteer word sodat hierdie besware vermy kan word nie?

Die leer van die Kerk is nie 'n onveranderlike denksisteem nie. Dit is eerder 'n erfenis wat in 'n geloofstradisie aan ons oorgelewer word, en onder veranderende omstandighede deur elke nuwe geslag opnuut geïnterpreteer moet word op maniere wat relevant en toereikend is vir die vrae van die dag. Leerstukke soos die predestinasieleer is daarom nie tydllose waarhede nie, maar pogings van gelowiges om die geloofserfenis te interpreteer met die oog op die omstandighede waaronder hulle lewe.

Daar is veral twee veranderlike faktore wat hier 'n rol speel: Eerstens kan **kulturele veranderinge** daartoe lei dat die konseptuele middele of denkvorme in terme waarvan mense hulle geloof formuleer, mettertyd verander. Die gevolg is dat die konseptualisering wat op een tydstep vir mense vanselfsprekend is, vir mense van 'n ander tyd moeilik te verstaan is. So byvoorbeeld het die kerkvaders in die eerste eeue gedink in terme van die Hellenistiese denkvorme van die Platonisme en die Griekse filosofie. Omdat hierdie denkvorme vir hulle vanselfsprekend was, het hulle die geloofserfenis van die Bybel uit sy Joodse konteks vertaal in die denkvorme van die Hellenisme. Die probleem is nou dat ons vandag nie meer in daardie denkkategorieë dink nie. Daarom is die manier waarop die kerkvaders die geloofserfenis van die Christendom geformuleer het, vandag dikwels vir die meeste gewone gelowiges vreemd en moeilik om te begryp. Wat beteken dit byvoorbeeld dat God drie *persone* maar één *wese* is? Of dat Christus één *persoon* met twee *nature* is?

Die ander faktor wat hier 'n rol speel, is dat **die vrae en uitdagings waarvoor mense te staan kom, mettertyd verander**. Leerstukke word gewoonlik geformuleer om 'n antwoord te bied aan die brandende vrae van die dag. Met sulke leerstukke word daardie aspekte van die geloofserfenis na vore gehaal wat vir hierdie doel relevant is. Hiermee word ander aspekte van die erfenis wat in ander tye met ander uitdagings belangrik is, buite beskouing gelaat. So het die gereformeerde vaders in die 17de eeu die gereformeerde geloofsbelydenisse opgestel om 'n antwoord te bied aan die uitdagings van hulle tyd. Die gevolg is dat daardie belydenisskrifte nie in alle opsigte relevant of toereikend is in ander tye met ander uitdagings nie. Die hele debat in Suid-Afrika oor die Belhar Belydenis is hiervan 'n mooi voorbeeld.

¹ Hierdie eerste gedeelte is 'n verkorte weergawe van 'n artikel gepubliseer deur prof Vincent Brummer, emeritusdekaan van die Teologiese Fakulteit Utrecht (Nederland), op die webblad van Litnet by die webadres <https://www.litnet.co.za/uitverkiesing-en-evangeliese-spiritualiteit/>.

In sommige gevalle kan die beklemtoning van aspekte van die geloofserfenis wat onder bepaalde omstandighede baie relevant is, later in ander omstandighede selfs skadelik wees. Sally McFague gee hiervan 'n mooi voorbeeld: *In an era when evil powers were understood to be palpable principalities in contest with God for control of human beings and the cosmos, the metaphor of Christ as the victorious king and lord, crushing the evil spirits and thereby freeing the world from their control, was indeed a powerful one. In our situation, however, to envision evil as separate from human beings rather than as the outcome of human decisions and actions, and to see the solution of evil as totally a divine responsibility, would be not only irrelevant to our time and its needs but harmful to them, for that would run counter to one of the central insights of the new sensibility: the need for human responsibility in a nuclear age* (McFague 1987: 29 en 30).

Leerstukke is op hierdie manier selektief. Hierdie seleksie word dikwels gemaak deur middel van *sleutelmetafore* in terme waarvan die geloofserfenis geïnterpreteer word. Verskillende sleutelmetafore lei so tot verskillende vertolkings van die geloofserfenis. In verskillende tye en omstandighede sal verskillende sleutelmetafore dus relevant wees vir die manier waarop die boodskap toereikend verstaan moet word. Die keuse van *hoofwaarheid* of sleutelmetafoor het egter verreikende gevolge vir die manier waarop die Christelike geloofserfenis geïnterpreteer word. Hierdie erfenis word op 'n ander manier verstaan wanneer ons, soos in die voorbeeld van Sally McFague wat ons hierbo aangehaal het, uitgaan van die oorwinnende almag van God, of soos ons by Calvyn sal sien, van die absolute soewereiniteit van God.

Die Predestinasieleer van Calvyn

By Calvyn het die uitverkiesing die vorm aangeneem van voorbeskikking of predestinasie. Hy het sy predestinasieleer as volg geformuleer:

Before the first man was created, God in his eternal council had determined what he willed to be done with the whole human race. In the hidden counsel of God it was determined that Adam should fall from the unimpaired condition of his nature, and by his defection should involve all his posterity in sentence of eternal death. Upon the same decree depends the distinction between elect and reprobate: as he adopted some for himself for salvation, he destined others for eternal ruin. While the reprobate are the vessels of the just wrath of God, and the elect vessels of his compassion, the ground of the distinction is to be sought in the pure will of God alone, which is the supreme rule of justice (Calvin 1954: 179 en 180).

Daar was in sy tyd veral twee omstandighede wat vir Calvyn aanleiding gegee het tot hierdie vorm van die uitverkiesingsleer. In die eerste plek het Calvyn geleef in 'n tyd van absolute heersers wat aanspraak gemaak het op volstreckte soewereiniteit oor hulle onderdane. Só 'n soewereine heerser was byvoorbeeld koning Frans I van Frankryk aan wie Calvyn sy *Institusie van die Christelike Godsdiens* opgedra het. Teenoor sulke vorste wou Calvyn sê: *julle dink dat julle soewereine heersers is, maar julle is verkeerd. Alleen God is soewerein. Julle het nie soewereine mag nie want God het soewereine mag oor julle.* Op hierdie manier was die *volstreckte soewereiniteit* van God die sleutelmetafoor (of *hoofwaarheid*) van Calvyn se teologie. Van hieruit het hy die geloofserfenis van die Christelike tradisie geïnterpreteer. Vir Calvyn was die soewereiniteit van God absoluut. Alles wat gebeur, is in die ewige raad van God van alle ewigheid af voorbeskik. Hierdie voorbeskikking of predestinasie is deterministies. Mense beskik daarom nie oor die handelingsvryheid om selfstandig of soewerein te besluit wat hulle wel of nie sal doen nie. Alleen God is soewerein. Hy alleen bepaal van alle ewigheid af wat mense sal doen en wat met hulle sal gebeur. *Before the first man was created, God in his eternal council had determined what he willed to be done with the whole human race.*

In die tweede plek was Calvyn 'n voorman van die kerkhervorming. Net soos Luther het hy hom veral sterk verset teen die Roomse idee in dié tyd dat die mens met goeie werke of met

aflaie sy heil kan verdien. Ons heil is alleen van die genade van God afhanklik en nie van ons vrye keuse nie. *Sola Gratia*. Calvin se predestinasieleer het 'n radikale basis gebied vir hierdie reformatoriese beginsel, en het elke sweem van 'n teologie van verdienstelike werke uitgesluit: *Julle is inderdaad uit genade gered, deur geloof. Hierdie redding kom nie uit julle self nie, dit is 'n gawe van God. Dit kom nie deur julle eie verdienste nie, en daarom het niemand enige rede om op himsself trots te wees nie* (Efesiërs 2: 8 en 9). Omdat die mens in sy verhouding tot God geen handelingsvryheid besit nie, het hy ook nie die handelingsvryheid om uit homself verdienstelike werke voor God te verrig nie. Daarom is die heil van die mens alleen afhanklik van die genade en kan dit op geen enkele manier verdien word deur menslike handeling nie. Alle eer kom alleen aan God toe. *Soli Deo Gloria!*

Calvin sluit hom hier aan by die standpunt wat Augustinus later in sy lewe verdedig het. Oor die algemeen was die kerkvaders van mening dat die verlossende daad van Christus die weg na die verlossing vir alle mense oopgemaak het. Elkeen van ons moet egter self kies of hy of sy hierdie weg wil betree. Die respons van die geloof is ons eie verantwoordelikheid. Aangesien die sondeval die menslike keusevryheid beperk het, maar nie heeltemal vernietig het nie, word van elke mens vereis dat hy of sy uit vrye wil sal reageer op die aanbod van verlossing. Sonder hierdie vrywillige reaksie van ons kant kan die verlossing nie bereik word nie. Dit was die algemene opvatting van die kerkvaders. Aanvanklik het Augustinus hierdie opvatting gedeel. God kan ons op verskillende maniere in staat stel en inspireer om op sy aanbod van verlossing te reageer, maar Hy kan nie ons reaksie as sodanig veroorsaak nie omdat dit dan sal ophou om *ons* reaksie te wees. In sy stryd teen Pelagius teen die einde van sy lewe, het Augustinus egter begin twyfel of dit wel voldoende reg laat geskied aan die volstreekte prioriteit van die goddelike genade. As die instemming van die geloof noodsaaklik is vir ons verlossing, en as ons in staat is om dit self te gee, dan kom die eer van ons verlossing nie langer uitsluitend aan die genade van God toe nie. Daarom het Augustinus besluit dat selfs die reaksie van die geloof deur God teweeggebring word en nie deur ons nie. As God egter die reaksie veroorsaak, hoe verklaar ons dan dat nie alle mense in geloof reageer nie? Hierop antwoord Augustinus dat God sommige mense uitverkies het om sy genade te ontvang, maar die res verlore laat gaan het. Uiteindelik bepaal die ondeurgrondelike wil van God wie verlos word en wie vir ewig verlore gaan. Hierdie leer van 'n dubbele predestinasie is deur Calvin oorgeneem: *He adopted some for himself for salvation, he destined others for eternal ruin. ... The ground of the distinction is to be sought in the pure will of God alone.*

Die predestinasieleer van Calvin was daarom bedoel om in sy tyd die volstreekte soewereiniteit van die genade veilig te stel. Hoe lofwaardig hierdie doelstelling ook is, vra die oplossing van Calvin 'n baie hoë prys, en die vraag is of die meeste gelowiges vandag nog bereid is om hierdie prys te betaal.

Laat ek die belangrikste vrae wat opgeroep word deur Calvin se predestinasieleer, opnoem:

1. ***As ons nie tot selfstandige vrye handeling in verhouding met God in staat is nie, kan ons uit onself geen verdienstelike werke voor God verrig nie. Maar dan kan ons ook nie selfstandig dinge doen waardeur ons skuldig staan voor God nie.*** Wanneer ons doen en late deur God voorbeskik word, kan ons op geen manier verantwoordelik gehou word vir die manier waarop ons ons gedra of vir die staat waarin ons ons bevind nie. Menslike wesens kan geen aanspraak maak op enige eer vir hulle redding uit hulle staat van verderf nie. Maar ewemin kan enige blaam hulle tref vir die feit dat hulle ooit in hierdie staat beland het nie.
2. ***As die enigste vryhandelende wese binne die verhouding met ons, is God nie alleen verantwoordelik vir ons heil nie, maar ook vir ons staat van verderf. Sowel die heil (van sommiges) as die ewige verdoemenis (van ander) vloei voort uit God se ewige raadsbesluit*** waarin hy ook bepaal het *that Adam should fall from the unimpaired condition of his nature, and by his defection should involve all his posterity in*

sentence of eternal death. Bowendien verordineer God ook die sonde van mense en laat dit nie alleen maar toe nie. *While God is truly wrathful with sin and condemns whatever is unrighteousness in men since it displeases him, nevertheless all the deeds of men are governed not by his bare permission but by his consent and secret counsel.* God is dan nie alleen die Bron van alles wat goed is nie, maar ook die Skepper van alles wat kwaad is. Ook die sondes van mense word deur hom voorbeskik. Dit is daarom logies teenstrydig om te beweer, soos Calvyn in sy *Articles concerning Predestination* doen, dat *while the will of God is the supreme and primary cause of all things, and God holds the devil and the Godless subject to his will, nevertheless God cannot be called the cause of sin, nor the author of evil, nor subject to any guilt.* Calvyn se voorstelling van sake was *supralapsaries*, dit wil sê die verkiesing vind plaas vóór (*supra*) die sondeval, van alle ewigheid af. Die onvermydelike implikasie hiervan is dat God ook die sondeval voorbeskik het, en daarom daarvoor verantwoordelik gehou moet word. By die Dordtse sinode was dit 'n hewige punt van diskussie. Die meerderheid van die Dordtse vaders het toe gekies vir 'n *infralapsariese* standpunt: Die verkiesingsbesluit het plaasgevind ná (*infra*) die sondeval van Adam, en as reaksie op die sonde waarmee Adam homself en al sy nageslag vryelik in die verderf gestort het. Die skuld van die sondeval lê daarom nie by God nie, maar by Adam en sy nageslag wat almal *in Adam* gesondig het. Hierdie standpunt is toe neergelê in die gereformeerde belydenisskrifte wat by Dordt aanvaar is. Die vraag is of hierdie alternatief meer bevredigend is. Ten eerste impliseer dit, teen die bedoeling in, 'n beperking van God se soewereiniteit omdat Adam se vrye daad van sonde aan die soewereiniteit van God ontglip. Ten tweede is dit vir die meeste mense vandag nie duidelik wat dit beteken dat ons almal *in Adam* gesondig het en daarom saam met hom verantwoordelik gehou moet word vir ons staat van sonde nie. Kan ons verantwoordelik gehou word vir die gevolge van die sonde van ons verre voorouer? Augustinus het hierdie vraag probeer beantwoord deur sonde te koppel aan seksuele begeerte. Aangesien alle mense deur die seksualiteit van hulle ouers verwek word, is die sonde as 'n soort seksueel oordraagbare siekte van Adam deurgegee aan al sy nageslag. Hierdie antwoord kan miskien die sondige staat van al Adam se nageslag verklaar, maar kan dit ook die *verantwoordelikheid* van almal vir hierdie staat verklaar? Bowendien het hierdie antwoord aanleiding gegee tot die bedenklike neiging in die Westerse tradisie om seksualiteit op sigself te beskou as sondig.

3. ***Dit word moeilik om uit te lê hoe die dood van Christus op Golgota noodsaaklik was vir ons heil. Ons heil is meer die gevolg van God se ewige raadsbesluit as van die werk van Christus.*** Die laaste is hoogstens 'n toevallige middel om die eerste uit te voer, maar is op geen manier logies noodsaaklik daarvoor nie. Dit is ook denkbaar dat die almagtige God ons staat van verderf kan ophef deur die uitoefening van sy soewereine mag alleen. So verklaar Calvyn in sy *Articles concerning predestination* dat *while we are elected in Christ, nevertheless that God reckons us among his own is prior in order to his making us members of Christ.* Maar dan ontstaan die vraag of die werk van Christus nog iets toevoeg aan die eerdere feit dat God *reckons us among his own*. Dieselfde vraag ontstaan ook ten aansien van die volgende uitspraak van Calvyn in sy *Institusie*: *When we treat of the merit of Christ, we do not place the beginning in him, but ascend to the ordination of God as the primary cause, because of his mere good pleasure he appointed a Mediator to purchase salvation for us. ... There is nothing to prevent the justification of man from being the gratuitous result of the mere mercy of God, and, at the same time, to prevent the merit of Christ from intervening in subordination to this mercy* (Calvin 1953: II.17.1). As die *mere mercy of God* dan voldoende is, is dit moeilik om in te sien waarom die *intervention of the merit of Christ* nodig is vir *the purchase of salvation for us*.
4. ***Die dubbele predestinasie impliseer ook die leer van die 'beperkte versoening': Die verdienste van Christus geld alleen vir die uitverkorenes en nie vir alle mense nie.*** Die vraag is wat dit nou impliseer vir die verkondiging van die heilsboodskap? Moet die

boodskap van Christus nog aan alle mense en alle volkere verkondig word, of alleen aan die uitverkorenes vir wie dit bedoel is? Is die boodskap 'n oproep aan alle mense tot bekering en heiligmaking, of alleen 'n mededeling aan die uitverkorenes oor hulle uitverkore status? Maar wat beteken *bekering* en *heiligmaking* nog as dit dinge is wat deterministies in my teweeggebring word en nie dinge wat van my gevra word om te doen nie? Is dit dinge waartoe mense opgeroep word of die outomatiese gevolg van hulle uitverkorenheid? Dit is duidelik dat die leer van die beperkte versoening bots met die houding van die NGK deur die jare heen oor verkondiging, sending en evangelisasie.

5. ***Watter implikasies het die predestinasieleer vir die aard van die Christelike spiritualiteit? In die gereformeerde tradisie het dit dikwels aanleiding gegee tot 'n spiritualiteit van berusting. As my heil volledig afhang van God se ewige raadsbesluit, kan ek daar niks aan doen nie*** en moet ek berus in die uitkoms wat God vir my van alle ewigheid af voorbeskik het. Hierdie soort spiritualiteit word ook gekenmerk deur die kwellende vraag na *geloofsekerheid*: Hoe weet ek seker wat God vir my voorbeskik het? Behoort ek tot die uitverkorenes of tot die verworpenes? Hoewel hierdie soort spiritualiteit kenmerkend was van die gereformeerde skolastiek in die 18de en 19de eeu, en vandag nog voorkom in sommige kringe van die konserwatiewe oud-gereformeerdes in Nederland, is dit baie seldsaam in die NGK.

Dit is duidelik dat Calvyn se predestinasieleer 'n aantal lastige vrae oproep. Dit is maar die vraag of hierdie teenstrydighede binne die denkskema van Calvyn op 'n bevredigende manier opgelos kan word. Dit is daarom begryplik dat hierdie vrae in die gereformeerde tradisie tot hewige diskussies aanleiding gegee het. In die res van hierdie artikel, en in die vervolgartikel, wil ek veral ingaan op die rol wat hierdie vrae in die NGK gespeel het. Voor ek dit doen, wil ek eers kyk na die debat in die 1880's in Nederland tussen Abraham Kuyper en JJ Gunning (jr), omdat hulle twee standpunte verteenwoordig wat ook in die NGK 'n rol gespeel het.

Kuyper en Gunning

Net soos by Calvyn was ook vir ***Abraham Kuyper die volstreckte soewereiniteit van God*** die sleutelmetafoor van sy teologie (Rasker 1974: Hoofstukke 13 en 14, en Brümmer 2013: 140v). Ook by hom het hierdie sleutelmetafoor tot uitdrukking gekom in die leer van die dubbele predestinasie: Sommige mense is van ewigheid af voorbestem om gered te word terwyl die res voorbestem is om verlore te gaan. Op grond van die ewige raadsbesluit van God is ook bepaal wie uiteindelik wel gered sal word en wie nie. ***Die predestinasie tot heil word vir die uitverkorenes verwerklik in hulle wedergeboorte.*** Op grond van die ewige verkiesing word die saad van die wedergeboorte deur God in die uitverkore mens gelê. Die wedergeboorte is 'n synsverandering, 'n ingestorte nuwe kwaliteit, die *invloeiing van goddelike lewe in die hart*. Dit is die roeping van die wedergeborenes om die goddelike lewe soos dit in hulle hart ingestort is, al meer en meer *as oortuiging in hulle menslike bewussyn te laat ingaan*. Die vermoë om te glo is op hierdie manier die saad van die wedergeboorte wat God in die uitverkore mens gelê het. Uit hierdie saad *kiem te synertyd die stengel van die geloof* wat uitbot in die bekering en vrugte dra in geloofsdade.

Die predestinasie verdeel die menslike geslag in twee strome: Die wedergeborenes en die onwedergeborenes. Die wedergeborenes word verenig in die kerk. Die basis van hulle eenheid is geleë in hulle *gemeenskaplike oortuiging* soos dit tot uitdrukking kom in die belydenisskrifte. Op hierdie manier is die gereformeerde belydenisskrifte ook *formuliere van eenheid*. Hierdie eenheid van oortuiging bepaal ook die grense van die kerk. Waar mense nie hierdie gemeenskaplike konfessionele oortuiging deel nie, kan daar *ander formasies* ontstaan wat ook die *ere naam van kerk* mag dra hoewel daar by hulle sprake is van 'n *mindere graad van suiwerheid*. Die belydenis is dus nie alleen 'n *riglyn* soos by die etiese teoloë in Nederland nie, maar ook die ideologiese grondslag vir die eenheid van die kerk.

Vir Kuyper was die gereformeerde belydenis egter ook die **grondslag vir 'n omvattende neo-Calvinistiese ideologie** wat van toepassing was vir alle terreine van die lewe en die maatskappy, en dus kon geld as Calvinistiese alternatief vir ander ideologieë, soos liberalisme, sosialisme, Rooms Katolisisme, humanisme, ensovoorts. Die antitesis tussen wedergeborenes en onwedergeborenes het daarom nie alleen die grense van die kerk bepaal nie, maar het ook uitgemond in twee soorte kultuur. Teenoor die moderne kultuur moet die wedergebore mens volgens Kuyper 'n Calvinistiese of *suiwer Christelike* kultuur ontwikkel. Teenoor die humanisme van die onwedergebore mens moet 'n humanisme van die wedergebore mens ontwikkel word. Die tweede moet 'n *edele wedywering* met die ander aangaan.

Dit het gevolg vir alle terreine van die lewe, insluitend die wetenskap en die politiek. Dit het daartoe gelei dat Kuyper die *Vrye Universiteit op Gereformeerde grondslag* gestig het, met die oog daarop om 'n Calvinistiese (of *suiwer Christelike*) wetenskap te ontwikkel. Ook het hy hom in die politiek begewe as leier van die Anti-revolusionêre Party met 'n politieke program op gereformeerde grondslag. Hiervolgens was die hele Nederlandse samelewing verdeel in sogenaamde *suile* wat elkeen op sy eie ideologiese grondslag vir alle terreine van die lewe 'n alternatiewe kultuur moes ontwikkel. Dit het egter nie samewerking tussen die verskillende *suile* uitgesluit nie. Volgens Kuyper was samewerking altyd moontlik op grond van die idee van die *algemene genade* soos hy dit uitvoerig ontwikkel het in sy boek oor *De Gemeene Gratie*. Kuyper onderskei skerp tussen die algemene genade (*gemeene gratie*) en die besondere genade (*partikuliere gratie*).

Die besondere genade is die saligmakende genade wat op grond van die uitverkiesing aan die wedergeborenes geskenk word. Die algemene genade is nie *saligmakend* nie, maar *bewarend*. Dit is die genade waardeur God sowel die wedergeborenes as die onwedergeborenes bewaar teen die ergste gevolge van die sonde. Die kerk is die plek waar die besondere genade die wedergeborenes tot saligheid lei, terwyl die algemene genade in die burgerlike maatskappy daarvoor sorg dat die gevolge van die sonde binne perke gehou word. Op grond van die algemene genade kan die wedergeborenes en die onwedergeborenes dus saamwerk in die opbou van die samelewing en beskawing van die wêreld.

Die rol van die kerk in hierdie ontwikkeling is nie om die saligmakende genade aan die wêreld te bring nie. Dat die uitverkorenes salig word is immers die gevolg van die ewige raadsbesluit van God en nie van die sendingwerk van mense nie. Volgens Kuyper is dit die Arminiaanse dwaling van sendingverenigings soos die Morawiese, van die volgelingen van die Réveil en ook van die opwekkingsbewegings in Engeland en Amerika, dat hulle dink hulle kan 'siele wen' vir die Koninkryk van God. Die heilsboodskap geld alleen die uitverkorenes en moet aan hulle verkondig word. Aangesien ons egter nie vooraf weet watter mense wel of nie uitverkore is nie, moet die boodskap aan alle mense meegedeel word, maar dit is alleen bedoel vir die uitverkorenes. Hierin onderskryf Kuyper die leer van die *bepaalde versoening*.

JJ Gunning (jr) was een van die belangrikste verteenwoordigers van die **Etiese Rigting** in die Nederlands **Hervormde Kerk** in die tweede helfte van die 19de eeu (Kyk Brümmer 2013: Hoofstuk 7). Hierdie rigting het aangesluit by die vroomheid van die **Réveil**, 'n piëtistiese opwekkingsbeweging wat aan die begin van die 19de eeu in Genève ontstaan het en uitgebrei het tot die res van Europa (Kyk Brümmer 2013: Hoofstuk 1). Belangrike Nederlandse verteenwoordigers van die Réveil was Willem Bilderdijk, Izaak Da Costa, Nicolaas Beets, en in 'n sekere mate ook Groen van Prinsteren (Gunning 2014: 88 en 89). Vir die aanhangers van die Réveil was die *hoofwaarheid* van hulle teologie die liefde van Christus en nie soos by Calvyn en Kuyper die soewereiniteit van God nie. Hierin het hulle hulle inspirasiebron, Graaf von Zinzendorf, nagevolg.

Aanvanklik was Kuyper en Gunning goeie vriende, maar mettertyd het die verskille tussen hulle gegroei en die openbare polemieë tussen hulle al feller geword. Dit het sy dieptepunt bereik toe Kuyper in Junie 1885 as redakteur van *De Standaard* 'n hoofartikel geskryf het met die titel *De Heelen en de Halven* (opgeneem in Gunning 1885). Kuyper verwys na 1 Johannes 2: 19 waar die apostel skryf oor mense wat aanvanklik meegeloop het met die volksbeweging van die opkomende Christendom, maar later uitgestap het. *Dit was nie opset nie, maar die onweerstaanbare dryfkrag van 'n ander lewensbeginsel wat hulle sywaarts getrek het. Toe skryf die apostel: "hulle het wel uit ons geledere voortgekom, maar niemand van hulle was werklik een van ons nie, want as hulle werklik van ons was, sou hulle by ons gebly het"*. Volgens Kuyper geld dit ook vir die aanhangers van die etiese teologie wat hom nie wil navolg in sy ideologiese stryd vir 'n Calvinistiese kultuur nie. *Hulle doen dit nie uit boosheid of uit jaloersheid nie, maar eenvoudig omdat hulle ander mense is; op 'n ander wortel stoel; hulleself kinders voel van 'n ander gees; en van daaruit die streng-logiese konsekwensie van die allesdeurdringende mag van die Naam van die Heer nie wil nie en ook nie saam aandurf nie. Hulle is nie de Heelen nie, maar de Halven.*

Gunning was hierdeur diep gegrief. In sy reaksie (Gunning 1885: 13) wys hy daarop dat in die denkskema van Kuyper die feit dat hy Kuyper nie navolg in sy ideologiese stryd nie, alleen maar *openbaar maak* dat *Halven* soos hy nie tot die wedergeborenes gereken kan word nie. Die afvalliges na wie 1 Johannes 2: 19 verwys, word immers in vers 18 die *antichriste* genoem. Hulle is die *Halven* terwyl die *Heelen* volgens Kuyper diegene is aan wie die benaming *volk van die Heer* toegeken word. Volgens Gunning verlaag Kuyper op hierdie manier die geloof van 'n *besielende beginsel* tot 'n politieke *geloofstelsel* wat onderwerping opeis (Gunning 1885: 26). Dit het vir Gunning die deur toegeklap: *So is voortaan die kloof tussen "die gereformeerdes" en diegene wat deur hulle "die etiese" genoem word, onoorbrugbaar* (Gunning 1885: 27).

Dit is duidelik dat Gunning nie heeltemal gelukkig was met die term 'eties' wat Kuyper op hom en sy geesverwante geplak het nie. Dit het geïmpliseer dat hulle in hulle teologie oppervlakkig 'moralisties' was. Tog is die teologie van Gunning en sy geesverwante wel 'eties' in die sin dat dit eerder 'eksistensieel' as 'intellektueel' is. Geloof is vir hulle nie, soos by Kuyper, 'n konfessionele 'oortuiging in hulle menslike bewussyn' nie. Dit is eerder 'n persoonlike verhouding met God en 'n lewe vanuit hierdie verhouding. 'Niet de leer maar de Heer'. Ons kennis van God is daarom nie 'n teorie oor hoe God in homself is, los van sy verhouding met ons nie, maar kennis van 'n Persoon met wie ons in 'n liefdesverhouding leef. Gunning beroep hom vir hierdie etiese beginsel op die slotwoorde van artikel 2 van die Nederlandse Geloofsbelydenis: *Ons ken God alleen vanuit sy openbaring en Hy maak homself aan ons alleen bekend soveel as wat ons nodig het in hierdie lewe, tot sy ere en die saligheid van wie aan hom behoort.* (Gunning 2014: 80).

Volgens Gunning het Calvyn ook soms laat blyk dat hy hierdie *etiese beginsel* onderskryf. As voorbeeld noem Gunning die *gewigtige verklaring* in Calvyn se *Institutie* 1.2.2 dat ons nie mag vra wat God in homself is nie, dit wil sê buite verband met ons behoefte, (*quid sit*), maar alleen wat God is in sy openbaring en mededeling aan ons (*qualis sit*). ... Ek sou dieselfde karakter maklik nog in ander dele van die *Institutie* kon aanwys; waarby natuurlik nie beweer word dat Calvyn, in 'n atmosfeer wat gedra word deur die skolastiese filosofie, oral en altyd aan hierdie beginsel getrou gebly het nie (Gunning: 2014: 74).

Calvyn se ontrou aan die *etiese beginsel* blyk uit die feit dat hy, in navolging van Augustinus en die skolastiese filosofie, hom nie heeltemal kon losmaak van die spekulatiewe godsbegrip van die neo-platonisme nie (Gunning 2014: 68v). In hierdie godsbegrip word aan God 'n abstrakte almag toegeskryf waarin alles deterministies voorbepaal word. Hierdie goddelike determinisme kan nie erken dat iets moontlik kan wees sonder om tog werklik te word nie, en kan ook nie glo dat God ... vrye wesens kan skep nie ... só dat hierdie skepsels tog

waarlik self handel, self oorsaak kan word. Nou sê ek nie ... dat ons in ons tyd minder geroepe is om van God se mag maar wel van sy liefde uit te gaan nie. Maar ek sê liever dat ons juis wél van God se mag, en dan van God se hoogste almag uit moet gaan, naamlik van sy mag om liefde te wees, om aan sy skepsels vryheid te verleen (Gunning:2014: 87. Kyk ook Brümmer 2006: Hoofstuk 31 oor Calvin se ambivalente houding oor die vrye wil).

Dit is duidelik dat vir Gunning die mag van God ondergeskik is aan sy liefde en dat daarom vir Gunning, in navolging van die Réveil, die liefde van God (in plaas van sy abstrakte soewereine mag) die sleutelmetafoor van sy teologie is. Daarvoor is dit egter nodig om getrou te bly aan die *etiese beginsel* en nie uit te gaan van die spekulatiewe filosofiese godsgebrui van die neo-platonisme nie, **maar van die wyse waarop God hom konkreet aan ons openbaar het in Christus**. Die Christologie moet daarom die uitgangspunt van ons teologie wees. In Christus het ons te make met 'n God wat so volkome in die menslike geskiedenis ingaan dat Hy self mens word en daarin sy eie natuur nie verander nie maar juis heerlik openbaar (Gunning 2014: 69). In die menswording het God homself vryelik onderwerp aan die beperkings van die menslike bestaan. Deur sy soewereine mag op hierdie manier uit liefde te beperk, kan God die mens as vryhandelende persoon skep, wat in staat is om selfstandig sy liefde te beantwoord en so in 'n persoonlike liefdesverhouding met Hom te tree. God se verhouding met ons is daarom een waarin ons vryhandelende persone is en nie louter objekte van sy soewereine mag nie. Dit is nie 'n verhouding waarin die selfstandigheid van die skepsel swig voor God se onweerstaanbare genade in plaas van juis daardeur gevestig te word nie (Gunning 2014: 68).

Die neo-Calvinisme van Kuyper en die etiese teologie van Gunning vloei dus voort uit radikaal verskillende godsbeelde: Die soewereine God van die Calvinistiese predestinasieleer en die God van liefde wat ons in Christus tegemoet kom. Hierdie godsbeelde impliseer ook heel verskillende opvattinge oor die verhouding tussen God en mens. By die predestinasieleer is God die enigste vryhandelende persoon, terwyl die mens die objek is van God se soewereine magsbeskikking. Met die God van liefde gaan dit om 'n liefdesverhouding waarin albei deelgenote vryhandelende persone is. 'n Liefdesverhouding kan alleen in wedersydse vryheid aangegaan en in stand gehou word. Liefde is daarom per definisie kwesbaar omdat die deelgenote van mekaar afhanklik is vir wederliefde. Die een kan nie eensydig die wederliefde van die ander afdwing of veroorsaak nie. Augustinus en Calvin wou die beginsel van *sola gratia* absoluut maak met die soewereine God van die deterministiese predestinasie. Die vraag is nou of die voorstelling van God as die God van liefde wat met die mens 'n verhouding van wedersydse liefde wil aangaan, reg kan laat geskied aan die beginsel van *sola gratia* en terselfdertyd die probleme vermy wat die predestinasieleer oproep.

Laat ons hierdie probleme een vir een van nader bekijk.

1. **As God my bestemming tot heil of tot verderf van alle ewigheid af voorbeskik, kan ek geen aanspraak maak op krediet vir my verlossing nie, maar ook geen verantwoordelikheid dra vir my sonde of verderf nie.** As God die enigste handelende persoon in die verhouding is, is Hy ook die enigste persoon wat verantwoordelik is vir die staat waarin ek verkeer. In die supralapsarisme van Calvin word dit duidelik gestel: God het ook die sondeval van alle ewigheid af voorbeskik. Die infralapsarisme van die Dordtse vaders help ons hier nie veel verder nie. Dit verklaar alleen dat die sondeval, waardeur Adam en al sy nageslag in die verderf gestort is, die gevolg is van Adam se vrye daad en daarom nie die skuld van God nie. Daarna, egter, het die mens sy staat as vryhandelende persoon verloor en is dit alleen God wat kan bepaal of sommiges uit die staat van verderf gered word en ander nie. Van hier af is God die enigste vryhandelende persoon in die verhouding en is Hy alleen aanspreeklik vir my lot. Liefdesverhoudings kan egter alleen in wedersydse vryheid aangegaan en in stand gehou word. God kan in Christus sy liefde aan my toon

en my so tot wederliefde inspireer, maar hy kan nie my wederliefde veroorsaak of afdwing nie. As Hy dit sou doen, kan dit nie *my* wederliefde wees nie. Om *my* wederliefde te wees, moet dit my eie selfstandige respons wees. As ek daarom nie sy aanbod van liefde aanvaar nie, maar dit verwerp, is ek self verantwoordelik en skuldig vir my sonde en verderf. Ek gaan dus nie verlore omdat God my verwerp nie, maar omdat ek God verwerp. Anders gestel: Ek gaan nie verlore omdat God my nie lief het nie, maar omdat ek sy liefde nie beantwoord nie. *Dit is beslis nie my wil dat die goddelose moet sterf nie, sê die Here my God, dit is my wil dat hy hom bekeer van sy verkeerde dade en dat hy bly lewe* (Esegiël 18: 23).

2. ***Ons het gesien dat by die predestinasieleer ons heil uitsluitend bepaal word deur God se ewige raadsbesluit. Maar dan word dit onduidelik hoe die verdienste van Christus ook nog noodsaaklik is vir ons heil.*** Soos Gunning dit stel: *die noodsaaklikheid van die vleeswording word verswak* (Gunning 2014: 69). In 'n teologie soos dié van die Réveil en die Etiese Rigting in Nederland waarin die *liefde van Christus die hoofwaarheid* is, is die menswording wel noodsaaklik vir ons heil. As God nie in Christus sy liefde aan ons verklaar nie, sou ons ook nie in staat wees om sy liefde te beantwoord nie. Maar meer nog: In die mens toon Jesus aan ons wat dit beteken om binne die grense van die menslike bestaan sy liefde te beantwoord. Bowendien inspireer Hy ons deur sy Gees om dit met vreugde te doen en nie uit blote plig nie. Kortom, deur sy Woord en Gees open God self vir ons die weg om ons heil te vind in die liefdesverhouding met Hom. Met dit alles motiveer Hy ons, maar dwing Hy ons nie. Hy verlang na *ons* wederliefde en is nie tevrede met 'n respons wat Hy self in ons veroorsaak nie.

Die genade is daarom nie *onweerstandbaar* in 'n kousale sin soos by Calvyn en die Dordtse Leerreëls nie. God ontnem ons nie die vermoë om dit te weerstaan nie. In hierdie sin *kan* ons sy liefde afwys ten spyte daarvan dat Hy in Christus sy liefde aan ons verklaar het en ons in staat gestel en geïnspireer het om hierdie liefde in ons lewe te beantwoord. Die liefde van God is egter wel *onweerstandbaar* in die sin dat dit die hoogste vorm van onredelikheid sou wees om dit af te wys. Dit is *onmoontlik* in die sin waarop Luther by die Ryksdag van Worms verklaar het: *Hier staan ek, ek kan nie anders nie*. Luther sê nie hier dat hy 'n soort zombie is wat nie in staat is om anders te handel as wat hy geprogrammeer is nie. Hy verklaar egter wel dat dit nie van hom verwag kan word om teen sy gewete en oortuiging te handel nie, omdat dit hoogs onredelik sou wees om dit te doen.

3. ***Ons het gesien dat die leer van die beperkte versoening een van die implikasies is van die dubbele predestinasie. Die versoeningsboodskap is alleen bedoel vir die uitverkorenes en nie vir alle mense nie.*** Daarom moet dit ook nie aan alle mense verkondig word nie, maar alleen aan die uitverkorenes. Bkering is daarom nie 'n daad waartoe alle mense opgeroep kan word nie. Dit is eerder die noodsaaklike gevolg van die wedergeboorte wat deur God alleen in die uitverkorenes teweeggebring word. Die heilsboodskap is dus nie 'n oproep nie, maar 'n mededeling aan die uitverkorenes waardeur hulle sekerheid kan kry oor hulle uitverkore staat. In 'n teologie wat uitgaan van die liefde van Christus is die verkondiging wel 'n boodskap van die liefde van God vir alle mense, en 'n oproep aan alle mense om op hierdie liefde met hulle lewe te antwoord. As mense die (rasioneel) onmoontlike doen deur nie op hierdie oproep in te gaan nie is dit nie omdat die boodskap nie vir hulle bedoel is nie, maar omdat hulle die boodskap verwerp. Mense gaan dus nie verlore omdat God hulle verwerp nie, maar omdat hulle God verwerp, nie omdat God hulle nie lief het nie, maar omdat hulle God se liefde nie beantwoord nie. Dit is duidelik dat ons hier te make het met twee heeltemal verskillende opvattinge oor die aard van die evangelieverkonding en oor die betekenis van sending en evangelisasie.

4. Gunning wys daarop dat Groen van Prinsteren, anders as Kuyper, nie die *predestinasie* op die voorgrond gestel het nie, maar as kind van die Réveil veel meer die oorspronklike gedagte van die Réveil, naamlik die *bekering*, vooropgestel het (Gunning 2014: 89). Hierdie verskil in aksente lei tot verskillende vorme van spiritualiteit. ***Wanneer ons die liefde van Christus op die voorgrond stel, soos by die Réveil en by die Etiese Rigting, lei dit tot 'n spiritualiteit van bekering en heiligmaking.*** Gelowiges word geroep om self die liefde wat God in Christus aan ons openbaar, te beantwoord deur die liefde van Christus in hulle lewens gestalte te gee. Hierdie soort spiritualiteit gaan dus saam met aktiewe diens aan die wêreld waarin die liefde van God die wêreld ingedra word. Op hierdie manier gee die gelowige vorm aan sy lewe vanuit die liefdesverhouding met God waarin hy sy geluksaligheid vind.

Wanneer ons egter die soewereiniteit van God op die voorgrond stel, lê die aksent op die predestinasie. Dit impliseer 'n 'lydelike', na binne gekeerde spiritualiteit van berusting in God se ewige raadsbesluit, en ook 'n verlange na geloofsekerheid oor wat God vir my voorbeskik het: Behoort ek tot die uitverkorenes of tot die verworpenes? Hierdie soort spiritualiteit was tiperend vir die gereformeerde skolastiek in die 18de en 19de eeu en tot vandag toe ook vir sommige konserwatiewe oud-gereformeerdes in Nederland: Die sogenaamde *swarte kouse kerke*.

Vir Kuyper het hierdie spiritualiteit van berusting wel ten opsigte van die saligmakende genade gegeld. Wanneer gelowiges egter in hulle wedergeboorte sekerheid ontvang oor hulle uitverkore status, kan hulle op grond van die algemene genade saamwerk, ook met diegene wat nie wedergebore is nie, tot verbetering van die wêreld. Kuyper se neo-Calvinistiese program het daarom 'n ideologiese basis gebied vir die wedergeborenes om in die politiek saam te werk met Rooms Katolieke, sosialiste, liberales, humaniste, ensovoorts, om die samelewing te verbeter en die wêreld te ontwikkel. So kon Kuyper die lydelike, berustende spiritualiteit ten opsigte van die besondere genade, waarin die saligheid aan die wedergeborenes geskenk word, verbind met 'n politieke aktivisme in die burgerlike maatskappy op grond van die algemene genade. Kuyper was hierin nie gehinder deur die logiese spanning tussen die determinisme van die besondere genade en die aktivisme op grond van die algemene genade nie. Hierteenoor wou die Etiese Rigting die liefde van God in die wêreld uitdra omdat hulle deur die liefde van Christus daartoe geïnspireer en *gedring* is (2 Korintiërs 5: 14), nie op grond van 'n ideologiese program soos by Kuyper nie.

5. Laat ons ten slotte nog kyk of die etiese teologie reg kan laat geskied aan die gereformeerde beginsel van *Sola Gratia*. Volgens Calvyn en Kuyper beteken hierdie beginsel dat die genade die enigste en die voldoende oorsaak van ons heil is. Daarom kom al die eer vir ons heil uitsluitend die genade van God toe. Volgens die etiese teologie het God self soewerein besluit om aan die mens 'n vrye wil te gee waarmee hy in staat is om God se aanbod van genade aan te neem of te verwerp. Maar dan is die genade nie meer die voldoende oorsaak van my heil nie. My heil is ook afhanklik van my vrye aanvaarding van die aanbod van genade. Dan kom al die eer vir my verlossing nie meer die genade alleen toe nie. Ook my vrye keuse om die heil te aanvaar en nie te verwerp nie, kry deel van die krediet. Word op hierdie manier die beginsel van *Sola Gratia* dan nie ondergrawe nie?

Hierdie argument berus op 'n verwarring tussen wat ons kan noem die *verdeling van kousale werking* en die *verdeling van morele verantwoordelikheid*. Laat ek hierdie punt kortliks verduidelik. By elke gebeurtenis kan ons 'n groot aantal noodsaaklike kousale faktore onderskei wat gesamentlik voldoende is om die gebeurtenis te laat plaasvind. As ek byvoorbeeld die skakelaar aansit, sal die lig brand. Maar alleen as die gloeilamp werk, en die elektriese leiding nie stukkend is nie, en hulle nie by die kragstasie staak nie, ensovoorts, ensovoorts. Elkeen van hierdie faktore is noodsaaklik, maar nie een van hulle is alleen

voldoende om die kousale effek te bereik nie. Die verdeling van kousale werking oor al hierdie faktore moet egter nie verwar word met die verdeling van verantwoordelikheid vir die effek nie. Ons verdeel die verantwoordelikheid nie gelyk oor al die noodsaaklike kousale faktore nie, maar selekteer altyd een of meer van die faktore as *die oorsaak* wat lof of blaam ontvang. So byvoorbeeld: *The coroner will say the cause of death was drowning, the unsuccessful rescuer will think the cause was his failure to dive well enough, the teenage chum will know that it was his folly in having dared his friend to swim to the wreck, the mother that it was his having let him go out swimming on such a nasty cold day, the father that it was his having failed to instill more sense and more moral courage into his head* (Lucas 4). Op hierdie manier sal gelowiges altyd sê: *Soli Deo Gloria!* en hulle eie bekering en geestelike oorwinnings uitsluitend aan God toeskryf: **As God nie sy liefde aan my in Christus geopenbaar het nie en my in staat gestel en geïnspireer het om sy liefde in my lewe te beantwoord nie, sou ek dit nooit gedoen het nie. Daarom kom aan Hom alleen alle lof en dank toe! Ook al beskou gelowiges God op hierdie manier as 'die oorsaak' van hulle eie handeling, ontken hulle nie dat hulle hierdie handeling self en vrywillig uitgevoer het nie. As ons aan God alleen alle lof wil toeskryf vir ons eie heil, is dit daarom nie nodig om soos Kuyper en Calvin terug te val op 'n deterministiese predestinasieleer nie.**

Bibliografie

- * Brümmer, Vincent 1992. *Speaking of a Personal God* Cambridge: Cambridge University Press.
- * Brümmer, Vincent 1993. *The Model of Love* Cambridge: Cambridge University Press.
- * Brümmer, Vincent 2006. *Brümmer on Meaning and the Christian Faith. Collected Writings of Vincent Brümmer* Aldershot: Ashgate.
- * Brümmer, Vincent 2013. *Vroom of Regsinnig? Teologie in die NG Kerk* Wellington: Bybel-Media.
- * Calvin, John 1953. *Institutes of the Christian Religion*. Vertaling van Henry Beveridge. London: James Clark.
- * Calvin, John 1954. *Articles concerning predestination* in JKS Reid (ed.) *Calvin: Theological Treatises* Philadelphia: Westminster Press.
- * Gunning (jr), JH 1885. *De Heelen en de Halven* Den Haag: WA Beschoor.
- * Gunning (jr), JH 2014. *Verzamelde Werken Deel 2 1879 tot 1905* Zoetermeer: Boekencentrum.
- * Kuyper, Abraham 1904. *De Gemeene Gratie II* Kampen: Kok.
- * Lucas, JR 1976. *Freedom and Grace* London: SPCK.
- * McFague, Sallie 1987. *Models for God* London: SCM. Press.
- * Rasker, AJ 1974. *De Nederlandse Hervormde Kerk vanaf 1795* Kampen: Kok.

DIE PREDESTINASIELEER: GEEN REDE TOT KOMMER NIE²

Dogmenhistoriese inligting oor die predestinasieleer

Om die Dordtse Leerreëls te verstaan, is dit nodig om te weet dat die predestinasieleer vir eeue lank gedebatteer is. Daar moet besef word dat die Sinode van Dordt nie die eerste sinode was wat met die uitverkiesing of predestinasie geworstel het nie. Daar is met hierdie saak van vroeg in die kerkgeskiedenis geworstel. Dordt staan binne 'n interpretasie tradisie, alhoewel met 'n eie klemtoon, wat ook nie vreeslik baie afwyk van vorige besluite nie. Anders gestel: Dordt sluit aan by 'n uitleggeskiedenis wat teruggaan tot by die 5de eeu. Dordt is nie uniek of oorspronklik nie. Dit verwoord op 'n ander wyse wat eeue lank geleer is – alhoewel met 'n eie aanslag. Mense wat nou ewe skielik daarop aandrang dat Dordt verwerp moet word, moet besef dat die sinodebesluite vóór Dordt ook verwerp moet word – behalwe as onteenseglik bewys kan word dat Dordt in terme van sy hoofargumente van die uitlegtradisie afwyk.

Sinodes van Arles en Lyon

Twee sinodes het gedurende die vroeë Middeleeue rigtinggewende besluite oor die predestinasieleer geneem. Die Sinodes van Arles in 473 nC en Lyon 482 nC het uitspraak gelewer oor die bewerings van die lerende oudl Lucidus oor die *dubbele predestinasie*. Hy het die besluite van die sinodes aanvaar. Die verslag oor sy aanvanklike stellings en dit waarop hy toegegee het, is saamgestel deur Biskop Faustus van Riez en aan die 30 afgevaardigdes uit Frankryk (Gaul) gestuur. Die notule van die sinodes is niks anders nie as *Die toegewing (Simplicius) van oudl Lucidus ten opsigte van sy aanvanklike stellings oor die predestinasie (ontvang op 3 Maart 468 en geantwoord op 10 Maart 483)*. Hier is 'n uittreksel uit die notule of dan die toegewing van Lucidus. Uit hierdie toegewing kan afgelei word wat die sinodes se standpunt was:

... I condemn with you that view which states that the work of human obedience does not have to be united with divine grace; ... which states that Christ our Lord and Savior did not incur death for the salvation of all; which states that the foreknowledge of God violently impels man to death, or that they who perish, perish by the will of God ... which states that some have been condemned to death, others have been predestined to life ... which states that fire and hell do not exist. I condemn all these as impious ... In the same way, however, I uphold ... also that Christ ... offered the price of death for all and because he, who is the Savior of all, especially of the faithful, does not wish anyone to perish, (being) rich unto all who call upon him (Rom 10:12). ... I remember that I previously stated that Christ came only for those he knew beforehand would believe ... Now ... I freely confess that Christ came also for the lost, because they perished although he did not will (it). For it is not right that the riches of his boundless goodness and his divine benefits be confirmed to those only who seem to have been saved ... I also confess that the eternal fires and flames of hell are prepared for mortal sins; for human faults that endure to the end are deservedly followed by the divine judgement, which those justly incur who have not believed this (truth) with all their heart. (Denzinger 2012: 118 tot 120).

Die Sinode van Quiercy, Mei 853 nC

Die Sinode van Quiercy, Mei 853 nC, het plaasgevind onder voorsitterskap van Aartsbiskop Hinkmar van Reims in Quiercy. Die sinode het die leer van die *dubbele predestinasie* van

² Hierdie bydrae is 'n verkorte weergawe van die artikel wat prof IWC van Wyk in die *THT* (Jaargang 3 Nommer 4, p 9 tot 25, 2015) gepubliseer het. Prof Van Wyk is emeritusdosent van AIM en navorsingassosiaat verbonde aan die Departement Kerkgeskiedenis en Kerkreg (UP).

die monnik Gottschalk van Orbais verwerp. Dit was 'n herbevestiging van die besluite van die Sinodes van Mainz in 848 nC en Quiercy in 849 nC. Hier volg 'n uittreksel uit die besluit:

Chap 1. ... Man ... sinned and fell and became the "mass of perdition" of the entire human race. The just and good God, however, chose from this same mass of perdition according to his foreknowledge those whom through grace he predestined to life [Rom 8:29ff; Eph 1:11], and he predestined for these eternal life; the others, whom by the judgement of justice he left in the "mass of perdition", however, he knew would perish; but he did not predestine that they would perish; because he is just, however, he predestined eternal punishment for them. And on account of this we speak of only one predestination of God, which pertains either to the gift of grace or to the retribution of justice.

Chap 3. The omnipotent God wishes "all men" without exception "to be saved" [1 Tim 2:4], even if not all are saved. That some, however, are saved is the gift of the one that saves; that some, however, perish is the fault of those who perish (Denzinger 2012: 213 en 214).

Die reformatore se beredenering van die predestinasie

Die leer oor die predestinasie was aanvanklik nie 'n belangrike tema vir die reformatore nie. Martin Luther het die direkte vraagstuk grootliks vermy. Hy het wel aan een argument aandag gegee wat verband hou met die predestinasieleer, naamlik die onvrye wil van die mens (vergelyk *De servo arbitrio* 1525). Hier is nie ruimte om aan Luther aandag te gee nie. Johannes Calvyn het ook nie deurlopend aan hierdie tema aandag gegee nie. In die eerste uitgawe van sy *Institusie* (1536) het hy slegs terloops (in die hoofstuk oor die kerk) aan hierdie tema aandag gegee. In sy *Eerste Kategismus* van 1537 het hy ook maar net aan die saak geraak, om dit in sy *Tweede Kategismus* van 1545 heeltemal uit te laat. In 1552 verdedig hy wel die Protestantse standpunt teenoor die Roomse Kerk in 'n geskrif getiteld *Disputatio de praedestinatione* (vergelyk Niesel 1960: 194 vir aanhalings). In die finale uitgawe van sy *Institusie* (1559) behandel hy vir die eerste keer die tema breedvoerig (in 'n aparte hoofstuk – vergelyk Calvyn [1559] 1988, voetnoot 1, p 1 157 vir volledige inligting).

Calvyn meen dat daar wel van die *dubbele predestinasie* gepraat moet word – dat sommige bestem is vir redding en ander vir die verdoemenis. Soos nog aangedui sal word, het hy niks omstrede geleer nie. Sy opvolger, Theodor Beza (1519 tot 1605), was egter die man wat hierdie leer tot sy uiterste gevoer het. Hy was die persoon wat die leer van die *supralapsariese predestinasie* ontwikkel het – die leer wat verkondig dat God al vóór die val van Adam bepaal het wie gered sal word en wie verlore sal gaan. Die konsekwensie van hierdie leer is dat Christus net vir die uitverkorenes gesterf het (dus beperkte versoening). Die kritiese vraag aan Beza is: Maar hoekom net hierdie beperkte getal? Sy antwoord: Omdat God so besluit. In sy wil is Hy vry om só te besluit. Hierdie oortuigings het skerp kritiek van sowel die Roomse as Lutherse teoloë ontlok, aangesien God met hierdie argumentasie as 'n tiran voorgestel word.

Jacobus Arminius

Om hierdie krisis te ontloot, het Jacobus Arminius (1559 tot 1609) met die argument na vore gekom dat God vooraf geweet het wie in Christus sou glo, en dat Hy daarom vir hulle (en net vir hulle) gesterf het. Die Dordtse Ekumeniese Sinode het hierdie Arminiaanse dwaling beveg. Arminius het egter invloed behou, nie net in Nederland nie, maar ook in Engeland. Ten spyte van alles het die ongekwalfiseerde gedagte behoue gebly dat daar 'n *dubbele predestinasie* is – sommige is bedoel vir die hemel, terwyl ander bedoel is vir die hel. Om sekerheid te ontwikkel dat jy deel is van die groep wat vir die hemel bedoel is, moet jy egter uiterlike bewyse vergaar, soos om 'n heilige lewe te voer en genoegsame goeie werke te

doen. Die vrees dat jy dalk nie goed genoeg sal wees nie, gee aanleiding tot ongekeende vrese en neuroses. Om hierdie rede moet daar duidelikheid wees oor wat die Bybel oor hierdie saak leer, en wat hy nie leer nie (vergelyk Marshall 2009: 46 tot 48).

Ons moet weereens ook seker maak dat Dordt binne die kontoere van die reformatoriese teologie is. Die reformator wat volgens my oordeel hierdie Bybelse tema die beste vir lidmate verduidelik het, was Philipp Melanchthon. Voordat na Dordt gekyk word moet eers gekyk word wat Melanchthon in 1559 oor hierdie saak geleer het. Sy uitleg van die predestinasie is 'n goeie maatstaf waarteen Dordt gemeet kan word.

Philipp Melanchthon (1497 tot 1560)

Philipp Melanchthon was Luther se jonger kollega in Wittenberg. Hy was die eerste sistematiese teoloog van die reformasie, en belangrik vir ons, die leermeester van Zacharias Ursinus, die opsteller van die *Heidelbergse Kategismus*. Daarbenewens was hy een van Calvyn se vertrouelinge. Calvyn het swaar gesteun op sy raad en advies. Calvyn het die *Confessio Augustana* (1530), een van die belangrikste belydenisskrifte van die Lutherse Kerk, en opgestel deur Melanchthon, persoonlik onderteken as 'n getroue weergawe van die Bybelse leer.

Melanchthon se *Loci Communes/Hoofbegrippe van die Teologie* (1521) was die eerste sistematiese besinning oor die boodskap van die Nuwe Testament. Melanchthon het sentrale begrippe soos geloof, regverdiging, evangelie, wet en vryheid samehangend verduidelik. Hierdie eerste *dogmatiekhandboek* is feitlik jaarliks hersien, bygewerk en verbeter. In die proses het die titel ook 'n paar keer verander. Die laaste Latynse weergawe heet *Loci Praecipui Theologici/Belangrikste Teologiese Temas* (1559). In hierdie weergawe het hy sy finale verduideliking van die predestinasieleer aangebied. Die voorfinale weergawe van sy standpunt kan gevind word in die Duitse weergawe van sy leerboek uit die jaar 1553 (vergelyk Melanchthon [1553] 2010). Hierdie bydrae konsentreer slegs op die uitleg van die predestinasieleer soos gevind word in die 1559-weergawe. Dit is tog belangrik om te meld dat Melanchthon niks oor die predestinasie in die *Loci* van 1521 of die *Confessio Augustana* (CA) van 1530 geskryf het nie. Die gestoei met die uitverkiesingsleer was dus ook vir hom aanvanklik nie van belang nie. Eers 23 jaar ná die opstel van die CA het Melanchthon dit nodig geag om daaroor te skryf.

Melanchthon ([1559] 2011: 324 en 325) begin sy hoofstuk oor die predestinasie (*De praedestinatione*) met 'n onverwagse vraag (minstens vir ons vandag). Volgens hom vra mense wat na die verwoesting en ellende van die wêreldgeskiedenis kyk, of daar hoegenaamd 'n groep mense is wat op 'n besondere wyse onder die liefde en sorg van God staan. Hy verdiep die vraag na: Waar sal die kerk van Christus voortbestaan, aangesien talle kerke op talle plekke alreeds verdwyn het? Nog erger: Sal die kerk hoegenaamd die verwoesting van die geskiedenis oorleef?

Volgens Melanchthon is daar 'n groep mense wat op 'n spesiale wyse onder God se sorg staan – en hierdie groep is die kerk. Die hele menslike geslag is dus nie bedoel en bestem om in die niet te verdwyn nie. Die lidmate van die kerk het sekerheid oor hierdie gedagte op grond van a) die wonderwerke van God wat Christus se lewe voorafgegaan het soos die uittog uit Egipte, en b) die wonder van die opwekking van Christus. Sodat die lidmate met hierdie lewensperspektief voortdurend getroos kan word, is dit nodig om die een en ander oor die predestinasie te sê. In sy eie woorde ([1559] 2011: 325):

Furthermore, though the ruins of kingdoms are great and frequent, yet we must know from these testimonies of God that the church of God will remain. And in order that we may continue to possess this comfort, it is useful to say something about election or predestination.

Nadat Melanchthon die herkoms van die vraagstelling verduidelik het, gaan hy oor na die inhoudelike verduideliking van hierdie leerstuk. Hy begin deur aan te haal uit Johannes 10: 27 en 28, Efesiërs 1: 4 en 2 Timoteus 2: 19 – drie tekste ten grondslag van die uitverkiesingsleer. Op grond van hierdie tekste stel hy dat daar altyd 'n kerk van uitverkorenes (*electorum Ecclesia*) sal wees wat deur God bewaar, verdedig en regeer sal word (met verdere verwysing na Jesaja 46: 3 en 4). Melanchthon behandel vervolgens die vraag na die rede vir die uitverkiesing (*de causa electionis*). Daar was nog altyd die vraag: Hoekom Abel en nie Kain nie, hoekom Jakob en nie Esau nie? Dikwels word die antwoord gegee volgens menslike maatstawwe. Menslike waardigheid en meriete word aangebied as rede. Dit kan Melanchthon nie aanvaar nie. Hy ([1559] 2011: 325 en 326) beveel aan dat daar aan drie teologiese beginsels of proposisies (*hypotheses*) vasgehou word wanneer hierdie vraag beantwoord word:

1. By die uitverkiesing moet op grond van die evangelie, en nie op grond van die wet nie, geoordeel word.
2. Die aantal mense wat gered sal word, is gekies (*electus*) ter wille van Christus (*propter Christum*). Buite Christus om kan daar nie oor die uitverkiesing gepraat word nie.
3. Ons moet na geen ander rede vir ons regverdiging of uitverkiesing soek nie.

Ten opsigte van 3 is dit nodig om Melanchthon ([1559] 2011: 326) self te laat praat, aangesien hierdie woorde die kern van sy betoog is:

Thus Peter is elect because he is a member of Christ, just as he is righteous, that is, pleasing to God, because by faith he has been made a member of Christ. Just as when we speak about justification, we are governed by the Gospel or by our knowledge of the voice of the Gospel, so when we are going to speak about election, we must include the voice of the Gospel. This is the way we, who ought to be ordered by the knowledge of Christ and the Gospel, must judge [concerning our election].

Volgens Melanchthon ([1559] 2011: 326) is dit belangrik om te bepaal wat die *wil van God* ten opsigte van die uitverkiesing is. Volgens hom is die wil van God baie duidelik. Hy wil dat almal gered word deur geloof in Jesus Christus. Hy verwys na Johannes 3: 16, Matteus 11: 28, Romeine 10: 12 en Romeine 11: 32. Hy beklemtoon dat God se wil die universele wil tot redding is. Niemand word by voorbaat uitgesluit nie (vergelyk Jesaja 53: 6, Handeling 10: 43; 13: 39 en 1 Timoteus 2: 4).

Nadat vasgestel is dat God se wil tot redding universeel is (*promissionem esse universalem*), moet ons verstaan dat ons deur genade, ter wille van die Seun, gered word en nie op grond van ons waardigheid (*nostram dignitatem*) nie. Ons is almal onder die sonde verval, en kan daarom op niks anders as God se genade steun nie. Maar weereens: Almal kan en behoort op God se genade in Christus te steun. God wil nie dat iemand verlore gaan nie. Nogtans is daar mense wat verlore gaan omdat hulle nie glo nie. Wie is vir hierdie ongeloof verantwoordelik? Volgens Melanchthon beslis nie God nie, maar die mens self. Uit die volgende aanhaling behoort dit duidelik te wees hoe Melanchthon ([1559] 2011: 327) oor verwerping en uitverkiesing binne die raamwerk van geloof dink:

Therefore it is certain that the cause of reprobation (verwerping) is the sin in men who do not hear or receive the Gospel or who reject the faith, even before they have departed from it. In those people it is certain that the cause of their reprobation is their sin and their human will. For it is a completely true statement that God is not the cause of sin and does not will sin ... On the other hand, however, it is correct to say that the cause of our election is the merciful will of God, who does not will that the entire human race should perish but for the sake of His Son He gathers and preserves His church ...

He does this in order that it might be entirely clear that the church is chosen and established for the sake of (propter) the Son; but yet in receiving there must be a grasping (apprehension) of the promise or the knowledge of Christ. For we are chosen that we might be made members of Christ ... So also regarding our election, we must judge from the effects (a posteriori) that is, there is absolutely no doubt that the elect are those who in faith take hold of God's mercy, which has been promised for the sake of Christ, and who never give up this confidence.

Dus: Die uitverkorenes is die lidmate van die kerk van Christus; hulle en hulle alleen. Om deel van die kerk te wees, moet die beloftes van God in Christus geglo word. Wie hierdie beloftes (die evangelie) verwerp, kan nie verwag om gekies te word nie. Die feit dat sekere mense verlore gaan, het niks met die wil van God te make nie, maar alles met die sondige wil van die mens. God wil dat almal gered sal word, maar as mense nie gered wil word nie, is hulle self die oorsaak van hulle verwerping (vergelyk [1559] 2011: 327 tot 329). Melancthon ([1559] 2011: 329 tot 332) sluit sy betoog af deur drie troosryke gedagtes te opper oor die predestinasie of uitverkiesing:

- * Diegene wat uitverkies is, is deel in die gemeenskap van die geroepenes (*coetu vocatorum*). Diegene wat die evangelie hoor en glo, is die uitverkorenes – met ander woorde, hulle wat deel is van die sigbare kerk, is uitverkore. Nêrens anders kan uitverkorenes aangetref word nie.
- * Diegene wat gehoor gee aan die oproep van die evangelie, is uitverkies. Diegene wat gehoorsaam is aan die oproep van die evangelie, kan seker wees dat hulle uitverkies is.
- * God is teenwoordig in die sigbare kerk. Die teenwoordigheid van God bied sekerheid oor die uitverkiesing.

Die hele gedagte van die uitverkiesing staan dus in die teken van troos en hoop. Die hele mensdom is nie bestem om verlore te gaan nie. In Christus kies God vir Hom 'n kerk wat bestem is vir die ewige lewe. In dankbaarheid kan gelowige lidmate vertrou dat hulle deel is van hierdie skare van uitverkorenes.

Johannes Calvyn (1509 tot 1564)

Dit is nodig om 'n paar kort opmerkings oor Calvyn te maak aangesien daar in populêre geskifte gemeen word dat Calvyn die grondlegger is van die *onbybelse leer van die dubbele predestinasie* waarop Dordt voortborduur het (vergelyk Plasger 2008: 89 tot 96).

Calvyn ([1559] 1988: 1157 tot 1239) het Boek 3 van sy *Institusie*, hoofstukke 21 tot 24, gewy aan die predestinasie. Die opskrif van hoofstuk 21 is veelseggend: *Die ewige uitverkiesing waarvolgens God sommige tot saligheid, ander tot die verderf voorbestem het*. In hierdie hoofstuk (*Inst.* III, 21, 5, 15 tot 20 = [1559] 1988: 1 165) kom 'n mens sy beroemde/ gewraakte woorde teë:

Predestinasie noem ons die ewige besluit van God waarvolgens Hy by Homself vasgestel het wat Hy wil hê dat met elke mens moet geskied. Want alle mense word nie onder dieselfde toestand geskep nie, maar vir sommige is die ewige lewe en vir ander die ewige verdoemenis voorbestem. Namate elkeen dus vir die een of ander doel geskep is, sê ons dat hy óf vir die lewe óf vir die dood voorbestem is.

Hierdie tipe uitsprake kan nie geïsoleerd van daaropvolgende uitsprake aangebied word nie. Calvyn (en die hele Switserse tradisie) word alleenlik reg verstaan wanneer die Christologiese toespitsing daarby betrek word. Calvyn het dit baie duidelik gemaak dat

uitverkiesing slegs uitverkiesing in Christus kan wees. Slegs diegene wat in Christus glo, kan uitverkies word – en diegene wat glo, is uitverkies. Hierdie gedagte het Calvyn breedvoerig in Institusie III, 22, 7 = [1559] 1988: 1 181 tot 1 183 uitgewerk, en Heinrich Bullinger het dit bondig in artikel 10 van die *Tweede Switserse Konfessie / Confessio Helvetica Posterior* (1566) uitgespel met die woorde: *For the preaching of the Gospel is to be heard, and it is to be believed; and it is to be held as beyond doubt that if you believe and are in Christ, you are elected* (vergeelyk. Cochrane 2003: 241).

Daar kan na my beste wete geen bewys aangebied word waarmee Calvyn beskuldig kan word as sou hy 'n uitverkiesingsleer voorgestaan het buite die Christologie om nie. Calvyn leer: Geloof en ongeloof in Christus bepaal uitverkiesing en verwerping. God se wil tot redding is duidelik. Hy het sy wil in Christus geopenbaar (Niesel 1960: 199).

Vir Calvyn is die predestinasieleer die laaste uitdruk van die protestantse genadeleer. Dit maak die eer van God groot en bring ons tot werklike nederigheid (*Inst.* III, 21, 1). Boveal skep hierdie leer ware sekerheid: Sekerheid dat al sou ons wankel, God ons hand nooit sal los nie.

'n Mens moet egter toegee dat die formulerings en klemtone van die 16de eeu vir die meeste mense vandag tog vreemd is. Wanneer Calvyn argumenteer dat die uitverkiesing van sommige logies neerkom op die verwerping van ander, vind talle mense dit vandag nie aanvaarbaar nie. Die algemene gevoel is dat uitsprake oor oordeel, verdoemenis en uitsluiting nie meer vir mense aanvaarbaar is nie. Pogings (vergeelyk onder andere Plasger 2008) om Calvyn in 'n positiewer lig te stel, is dus begryplik, maar die vraag is: Wat word met die Bybelse uitsprake oor hierdie temas gemaak? Alles kan tog nie weggepraat en wegverklaar word nie.

Die NGB (1561)

Voordat ons aan Dordt aandag gee, moet net eers gekyk word na ons ander belydenisskrif, die *NGB*. Die *NGB* sê presies wat die sinodes uit die Middeleeue gesê het – en dit sal weldra blyk dat Dordt geensins afwyk van die *NGB* nie. 'n Mens sien 'n byna woordelike herhaling van dieselfde gedagtes.

Artikel 16

Ons glo dat God, toe die hele geslag van Adam homself ... in die verderf en ondergang gestort het, Hom betoon het soos Hy is, naamlik barmhartig en regverdig. God is barmhartig, aangesien Hy dié wat Hy uitverkies het, uit hierdie verderf trek en verlos; God het hulle ... in sy ewige en onveranderlike raad uitverkies in Jesus Christus ons Here. God is regverdig, deurdat Hy die ander in hulle val en verderf laat bly, waarin hulle hulleself gewerp het.

Slotsom: Iemand wat *Dordt* geskrap wil hê, moet ook met die *NGB* probleme ondervind. Ek sien niks in *Dordt* wat nie ook in die *NGB* voorkom nie. In die volgende is daar ooreenstemming tussen *Dordt* en die *NGB*:

- * Albei argumenteer *infralapsaries* – die geskiedenis van die sonde is die vertrekpunt en invalshoek en nie 'n abstrakte teoretiese uitspraak oor God se wil nie.
- * Twee eienskappe van God word tegelyk bespreek, naamlik barmhartigheid en regverdigheid (vergeelyk ook die *Heidelbergse Kategismus* vraag 11). Die belydenisskrifte argumenteer nie met 'n liefde-monisme nie. Die dialektiese spanning tussen God se liefde en gerig word behou.

- * Die oordeel van God word in lyn met Romeine 1: 24 uitgelê as oorlating aan die konsekwensies van die sonde. God is nie 'n demoon nie. Hy respekteer mense se vryheid.

Weereens gestel: Dit lyk of hierdie argument vir mense net té ver gaan en dat *uiteindelike genade vir alle ongelowiges* die dogma van ons era is (wat beslis by sekere teksverse aansluiting kan vind, maar ook nie die oorhoofse tema van die Bybel is nie).

Die Dordtse Leerreëls (6 Mei 1619)

Die *Dordtse Leerreëls* het nie in 'n vakuum ontstaan nie. Baie dinge het in daardie tyd gebeur wat 'n rol gespeel het. Wat hier belangrik is, is die teologiese gesprek oor die predestinasie in die laat 16de, begin 17de eeu. Ek verwys kortliks na twee uitsprake:

- * Die Puriteinse teoloog William Perkins (1558 tot 1602) het in sy boek *A Golden Chaine* (1591) aanvegbare uitsprake gemaak. Hy het geargumenteer dat dit menslik waarneembaar is dat God een groep mense uitverkies het, terwyl Hy 'n ander groep verdoem. Diegene wat gered word, kan geïdentifiseer word op grond van hulle moreelvoortreflike lewenswyse. Op grond van gedrag kan ook vasgestel word wie verwerp word. God het 'n weersin in diegene wat nie uitgekies is nie (diegene wat in die sonde volhard) en Christus het beslis nie vir hulle gesterf nie. God se liefde en barmhartigheid geld slegs vir die uitverkorenes, terwyl Hy sy haat teenoor die sondaars laat blyk. Teen die agtergrond van onder andere hierdie wrede dubbele predestinasie, is die debat destyds gevoer.
- * Naas Perkins, het Jacobus Arminius (1560 tot 1609) ook 'n belangrike rol in die teologiese krisis gespeel. Hy het Calvin gekritiseer wat volgens hom té min ruimte vir die menslike wilsvryheid gelaat het. Sy argument was dat ten spyte van die feit dat God die geloof skenk, verlos Hy mense op grond van hulle geloof, omdat Hy vooraf geweet het (*praescientia Dei*) wie sou glo, en het dáárom vir hierdie mense die geloof geskenk. Die wilsbesluit van die mens om te glo, word op hierdie wyse die voorwaarde vir redding. Alles speel af ná die sondeval. Wat God vóór die sondeval, van die begin af wou bereik, is nie ter sprake nie (infralapsarisme). Arminius se kollega by die Universiteit van Leiden, Franciscus Gomarus (1563 tot 1641), het hom egter teengestaan en die tradisionele Calvinistiese standpunt verdedig wat stel: God het mense uitverkies en op grond hiervan aan hulle die geloof geskenk. Alle klem lê dus op God wat voor die sondeval reeds klaar verkies het (supralapsarisme). Die meewerking van die mens aan sy eie heil word uitgesluit.

Die volgelinge van Arminius, genoem die remonstrante, stel onder leiding van Johannes Uytenbogaert (1557 tot 1644) vyf artikels op waarin hulle standpunt uiteengesit word. Die kern: God wil diegene red wat glo, en Christus het slegs vir die gelowiges gesterf. In 1611 antwoord die gomariste met 'n teengeskrif waarvan die kern neerkom op die volgende: God alleen bewerk die heil van die mens. In sy Vryheid kies Hy vir Hom 'n gemeente, en skenk die geloof aan hulle. Christus het vir alle mense gesterf, maar alle mense wil dit nie aanvaar nie. In 1618/19-word die twis in 'n ekumeniese sinode in Dordrecht beslis.

Die *Dordtse Leerreëls* is 'n dokument wat nog altyd kritiese vrae na vore geroep het. Ten spyte van die feit dat dit nog nooit deur die hervormde en gereformeerde kerkgemeenskappe verwerp is nie, word dit tog as 'n dokument met 'n ongemaklike klem beskou. Die vraag is egter: Wat is hierdie ongemaklike klem? Om dit vas te stel moet eers gekyk word na dit wat Dordt werklik sê. Dit help niemand om op hoorsê en vae vermoedens spoke te wil opjaag nie. Daar moet gekyk word na wat die teks self sê, en nie wat iemand dink dit sê nie. Om hierdie rede 'n paar langer parafrases en aanhalings uit die teks met gepaardgaande

kommentaar. Ons konsentreer op die eerste hoofstuk aangesien ons hierin die saamgevatte standpunt van die sinode kry:

- * Dordt (1.1) begin met die tema van sonde en dood – die tipiese gereformeerde/hervormde invalshoek (vergelyk NGB 14 en 15 en HK Sondag 2 tot 4, asook die Doopformulier).
- * Dordt (1.2) verwys dan dadelik daarna dat God nie die ewige dood van mense begeer nie, aangesien Hy die God van liefde is wat in Christus lewe skenk.
- * Dordt (1.3): *Om mense tot geloof te bring, stuur God uit louter goedheid verkondigers ... Deur hulle diens word die mense geroep tot bekering en geloof in Christus.*
- * Dordt (1.4) stel die verband tussen geloof en redding asook ongeloof en verderf duidelik. Hier is dus geen sprake van 'n verkiesing of bestemming tot lewe of verderf buite die geloof om nie.
- * Dordt (1.5) stel dat God nie verantwoordelik is vir die ongeloof nie. God is dus nie verantwoordelik vir mense se verderf nie. Anders gestel: God bepaal nie van ewigheid af, buite die geloof om, wie hel toe gaan nie. Dordt stel ook dat geloof nie 'n menslike prestasie is nie, maar *'n genadegawe van God*.
- * Dordt (1.6) is een van die paragrawe wat probleme oplewer. Veral die eerste sin kan ongemak veroorsaak: *Dat God in die tyd die gawe van die geloof aan sommige mense skenk en aan ander dit nie skenk nie, volg uit sy ewige besluit ... volgens hierdie besluit maak God genadiglik die harte van die uitverkorenes ontvanklik ... en buig hulle om tot geloof*. Dus weereens geen sprake daarvan dat sekere mense gered word, of hulle nou glo of nie glo nie. Mense wat uitverkies is, moet glo. Hulle word begenadig om te glo. Diegene wat nie uitverkies is nie, is diegene wat nie glo nie. God is egter nie verantwoordelik vir hulle ongeloof nie. Hy kan dus nie vooraf bepaal dat sekere mense verlore moet gaan nie – dan is Hy nie die God van liefde nie. Die gedagte dat God wel aan sekere mense die geloof skenk en aan ander nie, kan wel lastig wees vir sommige. Die argument kan wees: God is almagtig; Hy kan dus sorg dat almal glo en daarom gered kan word. God is egter nie 'n tiran nie en dwing niemand om te glo nie. Hy ontnem mense ook nie die reg om nie te glo nie. Die groot raaisel is dus: Hoekom glo sekere mense nie? Die probleem lê dus nie by God nie, maar by die mens. Die aanklag dat Dordt sou leer dat God by voorbaat net sekere mense uitkies om te glo, kan nie in die teks gevind word nie. Dordt sê nie dat God by voorbaat sekere mense uitkies het om nie te glo nie. Wat Dordt ook nie sê nie, is dat sekere mense met God se liefde te make kry terwyl ander weer met sy toorn en straf getref word. God het nie sekere mense uitkies om slagoffers van sy oordeel te wees nie. Die oordeel van God bestaan daarin dat Hy ongelowiges oorlaat aan die konsekwensies van hulle ongeloof. Daar staan: *Volgens sy regverdige oordeel laat Hy egter hulle wat nie uitverkies is nie, in hulle boosheid en verharding bly*. Hierdie spesifieke verstaan van God se oordeel (dat Hy sondaars oorlaat aan die konsekwensies van die sonde) maak dit onmoontlik om te beweer dat God (volgens Dordt) sekere mense uitkies en bestem het vir die hel.
- * Dordt (1.7) sê, baie belangrik: *Hierdie uitverkiesing is 'n onveranderlike voorneme van God (praedestinatio – van vooraf bestem en nie praescientia Dei – vooraf wete van God) nie*. Die *voorneme* was om 'n sekere aantal mense uit hierdie verlore mensdom uit te kies, en dan die belangrike sin: *Nogtans het Hy hulle, uit volkome vrye welbehae van sy wil en uit louter genade, tot die saligheid in Christus uitverkies*. *God het Christus ook van ewigheid af tot Middelaar en Hoof van al die uitverkorenes ... gestel ... Deur sy Woord en Gees roep en trek God die uitverkorenes kragdadiglik tot*

gemeenskap met Hom. Hy het dus besluit om aan die uitverkorenes die ware geloof in Christus te gee ... (Efesiërs 1: 4 tot 6, Romeine 8: 30). God se ewige wil om vir Hom 'n gemeente uit te kies (vergelyk HK 54) is dus nie los van geloof in Christus, verkondiging en werking van die Gees te verstaan nie.

- * Dordt (1.9) stel belangrik die volgende: *Hierdie uitverkiesing het nie op grond vooruitgesiene geloof ... tot stand gekom nie ... Die uitverkiesing is immers die oorsaak van geloof en geloofsgehoorsaamheid ...*
- * Dordt (1.15) kan ook misverstaan word indien daar net op sekere woorde gekonsentreer word. Daar staan: *Dit getuig bowendien dat nie alle mense uitverkies is nie, maar dat sommige nie uitverkies is nie of in die ewige uitverkiesing van God verbygegaan is. God het besluit om hulle ... in die gemeenskaplike ellende te laat bly. Daarin het hulle hulleself deur hulle eie skuld gestort. God het immers besluit om nie aan hulle die saligmakende geloof en die genade van die bekering te gee nie. Om sy geregtigheid te openbaar het God besluit om hierdie mense aan hulleself oor te laat, hulle onder sy regverdige oordeel te laat bly ... en ewig te straf ... God [is] 'n gedugte, onberispelike en regverdige Regter wat die sonde straf. Die gedagte van ewige verwerping mag dalk vandag vreemd klink. Volgens Dordt is dit egter die konsekwensie van die verwerping van Christus. God wil nie dat mense vir ewig verlore gaan nie. Hy laat ongelowiges egter toe om self hulle lot te bepaal. God se regverdige oordeel kom neer op God se respek vir die mens se keuse. Hy is nie inherent booswillig nie. Die boosheid lê in die mens se keuse ten opsigte van sy eie lot.*

Ten spyte van alle verduidelikings hierbo en die feit dat Dordt 'n baie gematigde variant van die uitverkiesingsleer aanbied (Van den Brink en Van der Kooi 2012: 631), sal daar nog steeds mense wees wat 'n ongemak met Dordt het. Hoekom, waar lê die probleem?

Volgens Dordt het God van vóór die val in die paradys, dus van ewig af, 'n sekere groep mense vir Homself uitgekies vir wie Christus in die besonder gesterf het. God se genade werk in die uitverkorenes, en die Heilige Gees skenk aan hulle die gawe van volharding (*donum perseverantiae*). Die ongelowiges word gewoon oorgelaat aan die konsekwensies van hulle eie keuse, en dít is die ewige dood. Die gevoel is dat die God wat almal wil red, die ongelowiges, weerstandiges en sondaars tog nie net oorlaat aan hulle eie lot nie. Die Heilige Gees werk tog sekerlik ook in die harte van hierdie mense, die voorbidding van die kerk vir hierdie mense kan tog nie 'n futiele oefening wees nie, en God wat almal lief het, gee tog sekerlik nie so maklik op met ongelowiges nie. Die gedagte van die universaliteit van die heil word in Dordt ongelukkig nie genoegsaam beklemtoon nie en dít, meen ek, is die rede vir die ongemak (vergelyk Rohls 1987: 192 tot 198; Freudenberg 2011: 206 en 207).

Hierdie swakheid van Dordt is 'n jammerte. Dordt is duidelik nie volmaak nie (wat belydenisskrifte in elk geval nie pretendeer om te wees nie). Die feit dat daar 'n leemte is, is nog nie genoeg rede om Dordt as belydenisskrif te skrap nie. Dordt leer 'n hele paar belangrike dinge wat nie prysgegee kan word nie. Die enigste oplossing is om in die prediking, Bybelstudies en teologiese geskrifte die volle waarheid van die evangelie ter sprake te bring. In ons Kerk verander ons ook nie aan historiese dokumente nie. In nuwe geskrifte word nuwe insigte en ander klemtone van die evangelie verduidelik.

'n Mens kan natuurlik slegs vermoed wat agter die hedendaagse ongemak met die predestinasieleer lê. Dalk het dit met een of meer van die volgende argumente te make. Die konsekwensie van 'n bepaalde oortuiging word egter ook kortliks aangedui:

- * Die gedagte dat sekere mense dalk nie gered sal of kan word nie, is onaanvaarbaar. Die gedagte dat God hoegenaamd oordeel, is problematies. Wat dus voorgestaan word, is die gedagte van die *alversoening* of *die redding van almal*. Die probleem met

hierdie standpunt is dat hier nie met die realiteit van die geskiedenis rekening gehou word nie (hier word *supralapsaries* gedink). God het volgens hierdie argument nie alleenlik voor die begin van tyd die voorneme gehad dat almal gered moet word nie, maar Hy het almal al reeds gered. Hierdie abstrakte teoretiese konstruksie hou nie rekening met die mens se posisie voor God nie (vergelyk Ebeling 1979: 517 en 518 oor die *coram Deo*-argument).

- * Die dialektiek tussen God se universele wil tot redding en die partikulariteit van sy genade, is vir sekere mense net té erg. Alle mense, ongeag wie en wat hulle is, móét in die genade deel. Met hierdie standpunt word die bose geregverdig en word God nie die geleentheid gegun om in en met sy oordeel met die bose (wat die sonde aan die sonde is) af te reken nie. Wie buite die dialektiese spanninge van die Bybel wil beweeg, verlaat uiteindelik die boodskap van die Nuwe Testament (vergelyk. Ebeling 1979: 527 en 528).

Die belangrikheid van die uitverkiesing

Die uitverkiesing bring die volgende onder die aandag:

- * Die Christelike geloof begin met God se keuse en nie met my/ons keuse nie.
- * Hierdie aspek van die geloofsleer het nie net te make met God se ewige *raad* nie, maar ook met God se ewige *koninkryk*. Dit voer ons van 'n gesprek *oor God*, na 'n gesprek *oor die eskatologie* – met ander woorde, van 'n worsteling *oor God se verborgenhede* na die lofprysing *oor die aanbreek van die heil in Christus* (Van den Brink en Van der Kooi 2012: 629).
- * Hierdie tema oortuig ons weer dat teologie Christologies beoefen moet word. Die spanning tussen uitverkiesing (*electio*) en verwerping (*reprobatio*) kan net Christologies opgehef word. Met ander woorde: Dit het slegs sin om van *uitverkiesing in Christus* te praat – maar dan binne die volle spektrum van uitsprake *oor Christus* sodat aspekte soos die finale oordeel ook in die debat ingesluit word.
- * Hierdie leerstuk laat ons in groter diepte besef wat genade is. Sy voorneme om vir Hom 'n kerk te vergader, is pure genade. Hierdie perspektief kan nie weggepraat word nie (vergelyk Schlink 1983: 793 en 794).

Die uitverkiesing help ons met die volgende:

- * Hierdie leer kan nooit die hooflyn van ons teologiese denke wees nie, maar dit funksioneer as 'n hulplyn en laaste punt. Dit waarborg ons van die genade en van die feit dat ons redding van begin tot einde in die hande van die drie-enige God is (Van den Brink en Van der Kooi 2012: 635).
- * Die leer oor die uitverkiesing help ons om op só 'n wyse met die dialektiese spanninge in die Bybel om te gaan, dat ons met geloofsekerheid ons lewens kan lewe en ons lewensweg hoopvol kan afsluit. Talle uitsprake het te make met die gedagte dat *talle geroep is, maar dat min uitverkies is* (Esegiël 18: 23 en 32, en 33: 11, Romeine 11: 32, 1 Timoteus 2: 4, Efesiërs 1: 4, Matteus 22: 14). Gelowiges het die sekerheid dat God hulle in Christus uitgekies het en dat daarvoor geen twyfel kan bestaan nie (Johannes 10: 28, Matteus 16: 18).

Literatuurverwysings

- * Denzinger, H, [2010] 2012, *Enchiridion symbolorum definitionum et declarationum de*

rebus fi dei et morum/Compendium of Creeds, Definitions, and Declarations on Matters of Faith and Morals, revised, enlarged, and in collaboration with Helmut Hoping, edited by Peter Hünemann for the original bilingual edition and edited by Robert Fastiggi and Anne Englund Nash for the English edition, Forty-Third Edition, Ignatius Press, San Francisco.

- * Calvin, J, [1559] 1988, *Institusie van die Christelike Godsdiens. Boek 3*, vertaal deur HW Simpson met medewerking van CMM Brink, Calvin Jubileum Boekefonds (CJBF), Potchefstroom.
- * Cochrane, A, (ed) 2003, *Reformed confessions of the sixteenth century, Edited, with historical introductions. New introduction by Jack Rogers*, Louisville, London, Westminster John Knox Press.
- * Ebeling, G, 1979, *Dogmatik des christlichen Glaubens. Band III*, Mohr, Tübingen.
- * Freudenberg, M, 2011, *Reformierte Theologie: Eine Einführung*, Neukirchener Theologie, Neukirchen-Vluyn.
- * Luther, M, 1525 [1908], *De servo arbitrio*, WA 18, 600 tot 787, nuut opgeneem in W Härle (Hg.), 2006, *Martin Luther: Lateinisch-Deutsche Studienausgabe, Band 1, Der Mensch vor Gott, Unter Mitarbeit von Michael Beyer*, pp 219 tot 661, Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig.
- * Marshall, P, 2009, *The Reformation: A very short introduction*, Oxford University Press, Oxford.
- * Melancthon, P, [1559] 1856, *Loci Praecipui Theologici*, Sumtibus Gust. Schlawitz, Berolini/Berlin.
- * Melancthon, P, [1521] 1997, *Loci Communes*. Lateinisch - Deutsch. Übersetzt v H Pöhlmann, Hrsg von Lutherischen Kirchenamt der VELKD, 2. Aufl, Gütersloher Verlagshaus, Gütersloh.
- * Melancthon, P, [1553] 2010, *Heubartikel Christlicher Lere. Melancthons deutsche Fassung seiner Loci Theologici, nach dem Autograph und dem Originaldruck von 1553 herausgegeben von Ralf Jenett und Johannes Schilling, 2. aktualisierte und ergänzte Ausgabe*, Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig.
- * Melancthon, Ph, [1559] 2011, *The chief theological topics*, translated by JAO Preus from the original *Loci Praecipui Theologici*, second English edition, Concordia Publishing House, St. Louis, MO.
- * Niesel, W, 1960, *Das Evangelium und die Kirchen: Ein Lehrbuch der Symbolik*, Zweite, überarbeitete Auflage, Neukirchener Verlag, Moers.
- * Plasger, G, 2008, *Johannes Calvins Theologie – Eine Einführung*, Vandenhoeck, Göttingen.
- * Rohls, J, 1987, *Theologie reformierter Bekenntnisschriften: Von Zürich bis Barmen*, Vandenhoeck, Göttingen. (UTB 1453).
- * Schlink, E, 1983, *Ökumenische Dogmatik: Grundzüge*, Vandenhoeck, Göttingen.

- * Van den Brink, G en Van der Kooi, C., 2012, *Christelike dogmatiek*, Boekencentrum, Zoetermeer.
- * Van Genderen, J en Velema, WH, 1993, *Beknopte Gereformeerde Dogmatiek*. 2e Druk, Kok, Kampen.

BARTH ON THE CANONS OF DORT³

History and context

During 2018, 50 years after Barth's death (10 December 1968) and 400 years after the Synod of Dort (1618 to 1619), it seems appropriate to reflect on Barth's critique of the Canons of Dort. The purpose of this contribution is not to give a complete overview of Barth's doctrine of election. That would be impossible to do in a few pages. The purpose is to investigate Barth's explicit references to the Canons of Dort in *Kirchliche Dogmatik II/2*. Some historical background is included to create context for the reading of Barth's understanding of election and references to the Canons of Dort.

Barth ([1942] 1957) wrote: *It is a well-known historical fact that more than any other doctrine the doctrine of predestination stamped itself upon the face of the Reformed Church, or rather of 16th and 17th century theology, thus distinguishing it from others.* (p 36). This was even more so after the Synod of Dort formulated the Canons of Dort. Since then, the Canons of Dort were sometimes defended; sometimes criticised; but mostly ignored. Herman Bavinck (1928:332) was of the opinion that the doctrine of election received very little attention in modern theology.

This situation changed after the Second World War. The publication of the second part of volume two of Karl Barth's *Kirchliche Dogmatik* during 1942,⁴ triggered a renewed debate on election and double predestination (Van der Zanden 1949:7). Barth's understanding of election very quickly exerted great influence, especially in the Netherlands (Graafland 1987:571). Barth spoke of Jesus Christ who is at the same time the electing God, the elected man, the rejected man and the One in which all humanity is elected. It challenged theologians all over the world to rethink the doctrine of election (Heyns 1978: 93; Jonker 1989: 123; Jonker 1994: 146; Van der Zanden 1949: 8; Van Wyk 2018: 1). From a historical perspective, it is clear that Barth's revisionist approach (Janowski 2016: 322) to the doctrine of election cannot be ignored when we reflect on the Canons of Dort.

For Barth, the doctrine of election is fundamental to the doctrine of God (Webster 2000: 88) and, as such, it held a primary place in the architecture of his theology (O'Neill 2004: 311). McCormack (2000: 92) is of the opinion that it should be regarded as Barth's greatest contribution to Christian theology. It also became one of the most controversial features of Barth's theology, because it could be regarded as a corrective on the views of Calvin and classical reformed doctrine (McCormack 2008: 1 883 to 1 884; Scheuers 2011: 161 and 162). Barth's revisionist approach to the doctrine of election is based upon his fundamental epistemological principle, namely that Jesus Christ is the ground, the centre and the focus of all human speech about God (O'Neill 2004: 312).

Barth gave specific attention to the doctrine of election in four different stages of his

³ Hierdie bydrae is 'n verkorte weergawe van 'n artikel van prof WA Dreyer wat in *Skriflig* gepubliseer is. Die volle verwysing is soos volg: Dreyer, WA, 2018, *Barth on election and the Canons of Dort*, *In die Skriflig* 52(2), a2389. <https://doi.org/10.4102/ids.v52i2.2389>.

⁴ *For the purpose of this study the third edition of Barth's KD II/2 ([1942] 1948) was used as well as the official English translation, edited by Bromiley and Torrance (Barth [1942] 1957).*

theological development (see Graafland 1987: 508 to 510). One must consider that during the period Barth was working on the doctrine of election in preparation of *KD II/2*, the German Christian Movement propagated Hitler's agenda of turning Jesus into a non-Jewish, Arian Messiah which obviously brought the election of Israel as God's chosen people into question. The extent to which Barth debates the election of Israel as articulated by Paul in Romans 9 to 11 in *KD II/2* shows that it laid heavy on his mind (Barth [1942] 1948: 222 to 226). It is also evident in the way he connects Israel to the Christian church (Barth [1942] 1948:215 to 226).

Kirchliche Dogmatik II/2

1. *Introductory remarks*

Barth did not reference the Canons of Dort extensively in *KD II/2*. The Canons of Dort are mentioned explicitly only in four sections of *KD II/2* (Barth [1942] 1957: 17ff; 67ff; 111ff; 327ff). Numerically, it is almost insignificant in comparison to the more than 500 pages Barth devoted to the doctrine of election. However, it should not be interpreted as if Barth regarded the Canons of Dort as unimportant. In *KD II/2*, he continually enters into conversation with Luther, Calvin and other reformed theologians as well as various confessions. Even when he does not mention the Canons of Dort explicitly, it lingers somewhere in the background.

Barth ([1942] 1948: 1) begins paragraph 32 of *KD II/2* with the statement that *the doctrine of election is the sum of the gospel*. At the heart of the gospel lies the fact that God, in complete freedom, elected to be a God for us. God's decision to be God for us became clearly visible in Jesus Christ. He is at once the electing God and elected man. Predestination is not in the first place about man, but about God who predestined himself to be God for us. The doctrine of election bears witness to the eternal, free and unchanging grace of God.

After this opening statement, Barth gives an overview of the history of the doctrine of election (Barth [1942] 1948: 12 to 24). He emphasises that most exponents of the doctrine (including Augustine, Luther and Calvin) understood the doctrine of election in a positive manner. Barth ([1942] 1948: 14) states categorically that this positive approach to the doctrine of election must be maintained in all circumstances. Barth points out that the Old Testament presents the election of Israel in a positive light. In the New Testament a passage such as Romans 9 to 11 (which is so central in Barth's thinking since the first edition of *Der Römerbrief* in 1919), despite all the difficult contradictions, bear witness to the *Divine Yes* to Israel.

From the outset, Barth ([1942] 1948: 1) explains that the only way we could speak about election, is on the basis of Holy Scripture. The starting point must always be what God reveals about Himself, although we also listen gratefully to the old and new voices coming from the church. However, the very first voice that comes to us and to which theologians must listen carefully, is that of Jesus Christ. Any attempt to speak about God without listening to the voice of Jesus, ends up in some arbitrary conception of God which says more about our understanding of man than God (Barth [1942] 1948: 2). This implies that we cannot speak about the doctrine of election without speaking about Jesus Christ.

2. *The foundation of a correct doctrine of election (par 32)*

The **first passage** (Barth [1942] 1957: 17ff), which mentions the Canons of Dort, refers to the definition of election as articulated in Article I/7 of the Canons of Dort. Barth

([1942] 1957: 17) makes a very short but positive remark on I/7, by stating that the definition (which he quotes in Latin) did not include divine reprobation as an autonomous truth. Rather, the Canons of Dort speaks in a positive way about election as having the character of evangelical proclamation.

After rejecting human experience (Schleiermacher) or the private relationship between God and an individual as a foundation for the doctrine of election, Barth ([1942] 1957: 38 to 43) also debates the question whether God's omnipotence should be considered as the foundation of the doctrine of election, as is the case in the Canons of Dort. Barth ([1942] 1957: 45 and 46) disagrees with Thomas Aquinas and Bonaventura (and per implication Dort) on the issue of God's irresistible omnipotence when it comes to election, because that leads to a *doctrina in abstracto*. The over-emphasis of God's omnipotence results in predestination becoming a deterministic and absolute decree, in fact a *decretum horrendum*.

Barth ([1942] 1957: 48 to 59) is very clear that we can only speak about election after we had listened carefully to Scripture. And now the critical point:

If we listen to what Scripture says concerning man, then at the point where our attention and thoughts are allowed to rest there is revealed an elect man, the elect man, and united in Him and represented by Him an elect people (p 58).

Jesus Christ is the elected man. His people are elected *ἐν αὐτῷ* in him. This is clearly not a modernist or individualistic understanding of election. Election is not, in the first place, about an eternal decree or the individual's personal religious experience or faith, but about Christ and his people.

The **second passage** in which Barth mentions the Canons of Dort explicitly (Barth [1942] 1957: 67ff) is also part of what he regarded as the foundation of the doctrine of election. Central to Barth's argument, to which he returns in almost every section, is Ephesians 1: 3 to 10 (see Barth [1942] 1957: 60ff). He follows the Canons of Dort which quotes Ephesians 1: 4 to 6 in I/7 as part of the synod's definition of election (see above). Both the Canons of Dort and Barth used this text as basis for their reflections on the doctrine of election. Van der Zanden (1949: 8, 32) agrees with Barth ([1942] 1957: 60) that the doctrine of election had been determined by the interpretation of Ephesians 1: 4. The other passage to which Barth often returned in his reflection on election, is of course Romans 9 to 11.

After extensive discussion (Barth [1942] 1957: 61 to 65) of Ephesians 1 and other texts where the phrase *ἐν αὐτῷ* present, Barth reaches the conclusion that reformed theology was well aware of the fact that Christ is the centre of all theology and Christian faith. Luther's *Christum treibet* was not unique to the Lutheran theology. Augustine gave a Christological explanation of predestination (Barth [1942] 1957: 60). This was followed by Luther as well as Calvin. But, Barth ([1942] 1957: 63) maintains that there is something missing in both Lutheran and Calvinistic theology in terms of their Christological interpretation of election. Christ is not seen as the Subject of election, but as the instrument of God's dealings with man. The Christological centre gave way to the secret *electio Patris* and election as a *decretum absolutum* (Barth [1942] 1957: 67).

It was to this that Arminius responded and which led to the Synod of Dort. Arminius and his followers objected to the Calvinistic doctrine of the *decretum absolutum* (Barth [1942] 1957: 67). To Barth's opinion, the weakness of the Arminian argument was not the opposition to the *decretum absolutum*, but that man again became the norm. Man's conception of what is right, rational and worthy becomes the basis of doctrine.

In effect, some remonstrants denied that there was any Divine decision at all (Barth [1942] 1957: 68). It all comes down to man's decisions and faith.

Barth agrees fully with the Synod of Dort's rejection of the Arminian and Remonstrant views, but criticises the synod for not coming to grips with the radical implications of what the remonstrants were proposing (Barth [1942] 1957: 68). Even more, the synod did not fully appreciate the implications of Ephesians 1 and the importance of what it means to be elected in Christ.

2. *The election of Jesus Christ*

The **third section** where Barth ([1942] 1957: 111ff) mentions the Canons of Dort explicitly, is in paragraph 33 where his Christological interpretation of the doctrine of election is very prominent (p 94). The heading of paragraph 33 is *The election of Jesus Christ*.

In this section he continues his discussion of the central question: What does it mean to be elected 'ἐν αὐτῷ', to be elected *in Christ* (Ephesians 1: 4)? The question of the 'ἐν αὐτῷ' cannot be bypassed easily by referring to it as the *mystery of God* (Barth [1942] 1957: 111). There are no easy answers.

Through history, Christ was often presented as the first of the elect according to his human nature. Thomas Aquinas was quite influential to establish this line of argumentation, although (as Barth explains) Aquinas did not realise that it was quite insufficient to explain the 'ἐν αὐτῷ' only in terms of the elected man. We cannot limit Christ to be the elected man. If we take the Word of God seriously, Christ is also the electing God.

This is also the essence of Barth's criticism of Calvin. In some passages, Barth ([1942] 1957: 111 to 118; Graafland 1987: 524 to 525) presents us with severe criticism of both Calvin and the Canons of Dort. According to Barth ([1942] 1957: 111), all the features of Calvin's approach to the doctrine of election, which creates doubt in our minds, relate to the one fact that he dislocated the eternal decree of election from Jesus Christ who is not only the elected man, but also the electing God. The fact that Calvin did not think of Christ as the *electing God*, forms the basis of Barth's objection against Calvin's understanding of predestination. The electing God of Calvin is a *Deus nudus absconditus*, a God hidden from humanity.

It is the same criticism Barth ([1942] 1957: 111) levels against the Canons of Dort. The synod merely repeated, only with harsher words, the unsatisfactorily answer to the question of 'ἐν αὐτῷ'. It was even worse with the Arminians who (according to Barth) introduced a new form of Pelagianism from which a Neo-Protestantism would develop with strong humanistic tendencies in which the decisions and acts of people take centre stage. During the 17th century, theologians could not find a way to escape this dilemma.

Barth ([1942] 1957: 112) agrees with the synod on the principle of *causa efficiens impulsiva electionis*, namely that which *motivates the will of God is not to be sought outside God Himself, but solely in His free good-pleasure*. Election, as such, is grace, given freely by God. Election has its origins in God self, nowhere else. It can neither be found in a created reality nor in the will of a human being – not even in faith or prayer. Even more – the *meritum Christi* is not the cause or basis of election, but the result of election.

It is also at this point that Barth becomes quite severe in his criticism of the Canons of

Dort. Barth [1942] 1957: 113) was of the opinion that the zeal to *protect* the mystery of God's free will and divine decree of election, prevented the synod to discern in a proper manner that faith in Christ needs to complement election. The inevitable result was that in the *shadow such a Christless doctrine of predestination* a reformed mysticism and secular ascetism would flourish. The *decretum absolutum* led unavoidably to pietism, moralism and mysticism.

Barth ([1942] 1957: 113 and 114) comes to the conclusion that the reformed churches had no cause to pride themselves on a *false start* (ie the *decretum absolutum*). We should recognise it as a false start (*falschen Ansatz*) and this error should not be continued (Barth [1942] 1948: 122). The *decretum absolutum* must be *replaced by the Word of God which was in the beginning with God*. Coccejus made such an attempt with a theology based on the covenant of grace. Coccejus was convinced that, firstly, the decree of election is identical to salvation; secondly, the decree of salvation relates primarily to the mission and people of the Son; and thirdly, the Son participated in the decree of election as did the Father and Holy Spirit (Barth [1942] 1957: 115). Barth agrees with Coccejus that these three points set aside the *decretum absolutum*.

The first assertion, then, is that Jesus Christ is the elected man, but at the same time the electing God. There is no such thing as a *decretum absolutum* apart from the will of Jesus Christ (Barth [1942] 1957: 113). Christ reveals to us our own election as an election 'ἐν αὐτῷ', an election by him which he willed with the Father and Holy Spirit. He is the one who elects us. Barth ([1942] 1957) concludes with an interpretation of Ephesians 4: 1:

'In Him' does not simply mean with Him, together with Him, in His company. Nor does it mean only through Him, by means of that which He as elected man can be and do for them. In Him means in His person, in His will, in His own divine choice, in the basic decision of God which He fulfils over against every man. What singles Him out from the rest of the elect, and yet also, and for the first time, unites Him with them, is the fact that as the elected man He is also the electing God, electing them in His own humanity. (pp 116 and 117).

Of course, one could question Barth's *dogmatic* exegesis of Ephesians 1 as often happened since the publication of the first edition of *Der Römerbrief*. In the preface to the third edition of *Der Römerbrief*, he reacts laconically to the criticism of his dogmatic interpretation of Scripture and lack of attention to historical-critical questions. He (Barth [1922] 1976: 16) writes, *the strangest episode in the history of the book since the appearance of the second edition has been its friendly reception by Bultmann and its equally friendly rejection by Schlatter*.

However, it is quite clear that this interpretation of Ephesians 1 assisted Barth to find (for him) a satisfactory solution to the questions of the *decretum absolutum* and the meaning of an election 'ἐν αὐτῷ'.

3. *The election of the individual*

The **fourth reference** to the Canons of Dort is to be found in paragraph 35 of *KD II/2* where Barth ([1942] 1957: 306ff) examines the election of the individual. This follows paragraph 34 where Barth discussed the election of the community of Gods people – both Israel and the church.

In Christian theology, the individual had always been important. Each human being may live as an authentic and free individual in the presence of God (Van Niftrik 1948: 172). The autobiographical *Cofessiones* of Augustine, the father of the classic doctrine

of predestination, is a prime example of the individual soul struggling with the question of salvation (Barth [1942] 1957: 307). Traditionally, theologians started with the election of the individual. Barth breaks intentionally with this tradition (Barth [1942] 1957: 308) by placing the election of the individual at the end of the discussion as the last question to be answered and not the first. Barth ([1942] 1957) begins paragraph 35 with customary introductory remark where he points out that:

The man who is isolated over against God is as such rejected by God. But to be this man can only be the godless man's choice. The witness of the community of God to every individual man consists in this: That the choice of the godless man is void; that he belongs eternally to Jesus Christ and therefore is not rejected, but elected by God in Jesus Christ; that the rejection which he deserves on account of his perverse choice is borne and cancelled by Jesus Christ; and that he is appointed to eternal life with God on the basis of the righteous, divine decision ... (p 306).

After discussing various concepts of what an individual is and how it affected the doctrine of election, Barth ([1942] 1957: 309 to 326) comes to the question of individual faith (p 326) by saying that faith

rests on Jesus Christ as the promise of divine compassion towards the ungodly, and it does so as a work and gift of the Holy Spirit. Faith is the opening of man for God as brought about by God Himself. In faith man is the new subject which can no longer compete with God but can only live by Him and with Him and in conformity with Him – torn away from godlessness by His grace and set in this different status, the status of the knowledge of God, of love for Him, of obedience and trust (p 327).

Barth concludes that it is correct that election of the individual becomes visible in faith, for it is the grace of God which awakens faith ([1942] 1957: 327). But now the question: How can the grace of God mean that one individual is elected and the other is passed over, especially if all of humanity is objectively called to believe (elected) by the same promise which is Jesus Christ? Consequently, we cannot deduce from the unbelief of an individual that he or she has not been elected. To substantiate this line of argumentation, Barth ([1942] 1957: 327) refers to Calvin's *Commentary on I Corinthians* and *Institutes* where he speaks of a *iudicium caritatis* according to which there also a *vocatio ad salutem* and that we should commend them to God in our prayers.

Barth follows this argument with a very short quote from the Canons of Dort (III–IV, 15) where it is also said that the *heart of others* is unknown to us and (as with Calvin) we need to pray for everyone. The believers may not, under any circumstance, exalt themselves over and against those who do not believe. He (Barth [1942] 1957: 327 and 328) also finds support for this in the writing of Bullinger and in the *Cofessio Sigismundi*.

The elected individuals are what they are because of the actual relationship of God to them and their actual relationship to God. Election has its basis in God alone, through the election of Jesus Christ and by means of his community (Barth [1942] 1957: 341). The individual believer is always an individual in relation to the community (Barth [1942] 1957: 315 and 316). The individual believer is a believer because of the relationship with Christ (being *in Christ*) and being part of his community.

This reference to the Canons of Dort does not contain anything controversial *per se*, although many (including Emile Brunner) criticised Barth severely for opening the door

to universalism that all humanity is elected and saved in and through Christ. Maybe we could conclude with a quote from paragraph 35 (Barth [1942] 1957) where Barth explains the difference between the elect and the other:⁵

This, then, is how the elect and the others differ from one another: The former by witnessing in their lives to the truth, the latter by lying against the same truth. It ought to be clear to this extent they belong together. The elect are obviously to be found in the sphere of the divine election of grace, in the hand of the one God, under the reign whose beginning and principle are called Jesus Christ. But the others are also to be found there. The former are there in obedience, the latter in disobedience; the former as free children of the household, the latter as forced and refractory slaves; the former under God's blessing, the latter under His curse ... Believers 'are' the elect in this service so far as they bear witness to the truth, that is, to the elect man, Jesus Christ, and manifest and reproduce and reflect the life of this one Elect. The godless 'are' the rejected in the same service so as by their false witness to man's rejection they manifest and reproduce and reflect the death of the one Rejected, Jesus Christ. Because this One is the Elect and the Rejected, He is – attested by both – the Lord and Head of both the elect and also of the rejected (pp 346 and 347).

It is clear from this passage that Barth stays within the traditional pattern of a double predestination (Graafland 1987: 514; Van der Zanden 1949: 29). The rejection is, however, located in Jesus Christ. There is indeed something like rejection and eternal death, but the One that is rejected is Christ. Those who do not serve Christ in obedience, do so on their own accord. With this approach, Barth made an attempt to ameliorate the thorny issue of divine rejection.

Barth was very much aware that there is a real *danger* (Webster 2000: 89) if election would be based on a *concept of God as omnipotent Will, governing and irresistibly directing each and every creature according to his own law*' (Barth [1942] 1957: 44). That would lead to a God *in abstracto*, a theoretical God which could become a fiction of the human mind undetermined by God's self-revelation through the Word. Barth rejected the notion of an abstract or absolute decree through which God predestined some people to be saved and some to be damned. Barth's revisionist approach to election and rejection (as articulated in the passage above) into a message of hope for all humanity.

Concluding remarks

According to Barth, election is not about an abstract decree, humanity in general, the idea of a *human race* or even a small or large number of individuals who are the elect. It is about a relationship which exists between *God and the one man Jesus and the people represented in Him* (Barth [1942] 1957: 8). One cannot *believe* an eternal decree, but a doctrine of election founded in the (living) Word of God, must be believed (Van Niftrik 1948: 158). It is about God's fundamental decision to be God, to be a God for us (Webster 2000: 90).

It is clear that Barth's approach to and interpretation of the doctrine of election constitutes a significant revision of the traditional reformed doctrine of election, especially as articulated in the Canons of Dort. Barth, himself, was deeply convinced that his approach to the doctrine of election was not merely an evolutionary progression, but radically new (Graafland 1987: 520). Barth departed from the traditional doctrine of election by placing the emphasis on God's revelation and election in Christ, contrary to the traditional emphasis of God's eternal decree (Jonker 1989: 121). Fundamental to this new approach is Barth's very specific and

⁵ Note: Not the *non-elect* or *rejected*, but the *other*.

unusual Christocentric foundation of the doctrine of election which is encapsulated in his interpretation of election 'in Christ' (Ephesians 1: 4) as well as Christ being the electing God and elected man. In doing so, Barth departed in a fundamental way from the scholastic tendencies of Dort.

On the other hand, contrary to Calvin, Barth gave the doctrine of election a central place in his theology, as did the reformed orthodoxy and the Canons of Dort. (Jonker 1989: 121). Even so, he chooses (contrary to Dort) for a supralapsarian position, because Christ is present in divine election even before the fall (Jonker 1989: 122). Many theologians in the Lutheran, Reformed and Roma Catholic traditions, with more or less enthusiasm, followed Barth in this approach.

Barth's theology (including the doctrine of election) is fundamentally Christocentric (Cortez 2007: 1; Graafland 1987: 510). Christ is the electing God and, at the same time, the elected man (Barth [1942] 1957: 147). Election in Christ is not just about the individual's salvation, but about the calling of his people to participate in the kingdom of God. With this, Barth made it possible to find joy in the doctrine of election.

Bibliography

- * Bakhuizen van den Brink, JN, 1940, *De Nederlandsche Belijdenisschriften Vergelijkende Teksten*, Uitgeversmaatschappij Holland, Amsterdam.
- * Barth, K, [1919] 1963, *Der Römerbrief*, EVZ-Verlag, Zürich.
- * Barth, K., [1922] 1976, *Epistle to the Romans*, transl. EC Hoskyns, *Oxford University Press, London*.
- * Barth, K, 1936a, *Crede: Die Hauptprobleme der Dogmatik dargestellt im Anschluss an das Apostolische Glaubensbekenntnis*, Chr. Kaizer Verlag, München.
- * Barth, K, 1936b, 'Gottes Gnadenwahl', in *Theologische Existenz Heute 47*, Chr. Kaizer Verlag, München.
- * Barth, K, [1942] 1948, *Kirchliche Dogmatik II/2*, Evangelischer Verlag AG, Zollikon (Dritte Auflage).
- * Barth, K, [1942] 1957, *Church Dogmatics* vol. 2, part 2, GW Bromiley and TF Torrance (eds), TT Clarke, Edinburgh.
- * Barth, K, 1947a, *Die Botschaft von der freien Gnade Gottes*, in KG Steck and G Eichholz (eds), *Theologischen Existenz heute Heft 9*, pp 24 to 37, Chr. Kaizer Verlag, München.
- * Barth, K, 1947b, *Dogmatik im Grundriss*, Evangelischer Verlag AG, Zollikon.
- * Barth, K, 1964, *The Heidelberg Catechism for today*, transl. SC Guthrie, *John Knox Press, Richmond, VA*.
- * Barth, K, 2002, *The theology of the reformed confessions 1923*, transl and annotated by DL Guder and JJ Guder, *Westminster John Knox Press, Louisville*.
- * Bavinck, H, 1928, *Gereformeerde Dogmatiek II*, JH Kok, Kampen.
- * Berkouwer, GC, 1960, *Divine election*, transl. H. Bekker, Eerdmans, Grand Rapids, MI.

- * Busch, E, 1976, *Karl Barth: His life from letters and biographical texts*, transl. J Bowden, SCM Press Ltd, London.
- * Busch, E, 2002, *Preface*, in K Barth (ed), *The theology of the reformed confessions 1923*, pp vii to x, transl and annotated by DL Guder and JJ Guder, Westminster John Knox Press, Louisville.
- * Cortez, M, 2007, *What does it mean to call Karl Barth a "Christocentric" theologian?*, *Scottish Journal of Theology* 60(2), 1 to 17. <https://doi.org/10.1017/S003693060700316X>.
- * Dreyer, WA, 2017, 'Calvin, Van Lodenstein and Barth: *Three perspectives on the necessity of church reformation*, in *Nadenke oor 500 jaar se Reformatoriese teologie*, *HTS Theological Studies/Teologiese Studies* 73 (5 Suppl 11), a4508. <https://doi.org/10.4102/hts.v73i5.4508>.
- * Gockel, M, 2006, *Barth and Schleiermacher on the doctrine of election: A systematic-theological comparison*, Oxford University Press, Oxford.
- * Graafland, C, 1987, *Van Calvijn tot Barth: oorsprong en ontwikkeling van de leer der verkiezing in het Gereformeerd Protestantisme*, 's-Gravenhage, Boekencentrum.
- * Heyns, JA, 1978, *Dogmatiek*, NG Kerkboekhandel, Pretoria.
- * Janowski, JC, 2016, *Gnadenwahl*, in M. Beintker (ed), *Barth Handbuch*, pp 321 to 328, Mohr Siebeck, Tübingen.
- * Jonker, WD, 1989, *Uit vrye guns alleen: Oor uitverkiesing en verbond*, NG Kerkboekhandel, Pretoria.
- * Jonker, WD, 1994, *Bevrydende waarheid: Die karakter van die gereformeerde belydenis*, Hugenote Uitgewers, Wellington.
- * Lindsay, M, 2004, *Barth*, in G Jones (ed), *The Blackwell companion to modern theology*, pp 327 to 342, Blackwell Publishing Ltd., Oxford.
- * Luther, M, [1525] 2006, *De servo arbitrio*, in W Härle (Hrsg), *Martin Luther: Lateinisch-Deutsche Studienausgabe, Bnd 1, Der Mensch vor Gott*, pp 219 to 661, Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig.
- * McCormack, BL, 2000, *Grace and being: The role of God's gracious election in Karl Barth's theological ontology*, in J. Webster (ed), *The Cambridge companion to Karl Barth*, pp 92 to 115, CUP, Cambridge.
- * McCormack, BL, 2008, *Orthodox and modern: Studies in the theology of Karl Barth*, Baker Academic, Grand Rapids, MI. Page 9 of 9 Original Research <http://www.indieskriflig.org.za> Open Access.
- * O'Neill, M, 2004, *Karl Barth's doctrine of election*, *Evangelical Quarterly* 76(4), 311 to 326.
- * Scheuers, T, 2011, *An evaluation of some aspects of Karl Barth's doctrine of election*, *MATJ* 22, 161 to 173.
- * Selderhuis, H, 2015, *Introduction to the Synod of Dort (1618–1619)*, in D Sinnema, C

Moser and HJ Selderhuis (eds), *Acta et Documenta Synodi Nationalis Dordrechtanae (1618 and 1619)*, Vandenhoeck and Ruprecht GmbH and Co, Göttingen.

- * Van der Zanden, L, 1949, *Praedestinati: Onze Verkiezing in Christus*, JH Kok NV, Kampen.
- * Van Niftrik, GC, 1948, *Een beroerder Israels*, GF Callenbach N.V. Uitgever, Nijkerk.
- * Van Wyk, IWC, 2018, *Luther and Calvin on predestination: A comparison*, *In die Skriflig* 52(2), a2342. <https://doi.org/10.4102/ids.v52i2.2342>.
- * Webster, J, 2000, *Barth*, Continuum, London.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

BSA

BYLAE M

1. INLEIDING

Gedurende die verslagtydperk het daar heelwat verwickelinge by die BSA plaasgevind:

- * Die BSA se streekindeling is verminder vanaf 11 na vyf streke.
- * Dr S Hoffman het gedurende Julie 2017 bedank as predikant van die NHKA, en moes gevolglik sy pos as organiserende sekretaris ontruim.
- * Dr KD Papp het op 1 Mei 2017 emeritaat aanvaar en nadat hy vir 'n tydperk op 'n deeltydse basis betrokke was, het hy op 28 Februarie 2019 uit diens getree.
- * Dr GC Lindeque is op 1 Januarie 2018 aangestel as voltydse organiserende sekretaris.
- * Dr SM de Beer is op 1 Maart 2019 op 'n kontrak tot Desember 2020 as deeltydse organiserende sekretaris aangestel.
- * 'n Aantal predikante van die Kerk help jaarliks namens die BSA met die besoeke aan gemeentes en ringsvergaderings.

Vir die afgelope aantal jare was dr KD Papp in 'n groot mate die gesig van die BSA in die NHKA. Die Kerk is hom groot dank verskuldig vir die uitstekende werk wat hy verrig het. Die deeglikheid en noukeurigheid waarmee hy gewerk het, het van hom 'n gewaardeerde en gerespekteerde kollega gemaak in die Kerk sowel as by die BSA. Dankie ook aan elke lidmaat en predikant wat gedurende die verslagtydperk betrokke was by die BSA as lid van 'n streekomitee, die Algemene Jaarvergadering, die Kerklike Advieskomitee vir die Bybel in Afrikaans, vertaler en/of donateur.

Baie dankie vir die ruimte wat die Kerk op alle terreine van kerkwees aan die BSA bied. Die BSA is deel van die Kerk. Die BSA se werk is volgens ons Kerkorde een van die maniere waarop die Kerk aan ons missionale bediening gestalte gee.

2. WERKSAAMHEDE VAN DIE BYBELGENOOTSKAP

Die volgende hoogtepunte in die verslagtydperk kan vermeld word:

2.1 BYBELVERTALING

- * Die Afrikaanse Bybelvertalingsprojek is voltooi en die vertaling word DV op 29 November 2020 amptelik bekendgestel.
- * Die Engelse Bybel vir Dowes is hersien en word later vanjaar amptelik bekendgestel.
- * Die projek van 'n nuwe Bybelvertaling in isiZulu is voltooi en word DV in Julie 2020 bekendgestel.
- * Die hersiening van bestaande vertalings van die Bybel in al die tale van Suid-Afrika vind deurlopend plaas.
- * Die vertaling van die Bybel in een van die Santale, naamlik !Xhun, vorder stadig maar seker.

2.2 BYBELPRODUKSIE

- * Gedurende die verslagtydperk kon die BSA **2 769 939** volledige Bybels in verskillende formate in Suid-Afrika beskikbaar stel.
- * Die Bybel kan nou deur middel van die BSA se eie toepassing **BibleSA** in al die tale van Suid-Afrika gelees word.
- * Die **Alive Resource (AR) Bible** sal waarskynlik binnekort beskikbaar wees. Daarmee word die tekste van die BSA uiteindelik gekoppel aan 'n magdom inligting oor die agtergrond tot die Bybel.

2.3 MISSIONALE BYBELVERSPREIDING

- * Die **Bybel Doen en Leer Boek 1 en 2** is nou in al die tale van Suid-Afrika beskikbaar. Hierdie geletterdheidsmateriaal wat op Bybelverhale gebaseer is, kan met groot vrug deur gemeentes gebruik word vir missionale projekte.
- * Gedurende die verslagtydperk is ongeveer 180 000 Bybels versprei aan gehoor- en gesiggestremdes, gevangenes, graad-7 leerders en persone wat nie self 'n Bybel kan bekostig nie.

3. BYDRAES VANUIT DIE NHKA

Baie dankie vir die volgende bydraes wat gedurende die verslagtydperk vanuit die Kerk ontvang is en wat dit vir die BSA moontlik gemaak het om bogenoemde werk te kon doen:

2016	2017	2018
R2 146 253	R2 004 939	R2 123 330

4. FINANSIES VAN DIE BSA

4.1 INKOMSTE

2016	2017	2018
R125 miljoen	R121 miljoen	R111 miljoen

4.2 UITGAWES

	2016	2017	2018
Vertalingsprojekte	R5.3 miljoen	R5.2 miljoen	R5.7 miljoen
Bybelproduksie	R54.4 miljoen	R45.5 miljoen	R43.6 miljoen
Missionale verspreiding	R6.1 miljoen	R3.8 miljoen	R8.1 miljoen
Internasionale verspreiding	R6.2 miljoen	R5.6 miljoen	R6.5 miljoen
Personeel	R40.4 miljoen	R40.8 miljoen	R42.1 miljoen
Administrasie en geboue	R11.1 miljoen	R13.3 miljoen	R14 miljoen
Donateursprogramme	R1.7 miljoen	R1.8 miljoen	R1.2 miljoen
Ander uitgawes	R3.4 miljoen	R3.0 miljoen	R2.7 miljoen

5. DIE AFRIKAANSE BYBELVERTALING

Dit is met groot dankbaarheid en opgewondenheid wat ons in 2020 nog 'n Afrikaanse vertaling van die Bybel kan ontvang. Dit is dan reeds 37 jaar sedert die vorige

Afrikaanse vertaling in 1983 die lig gesien het. Soos met die vorige vertalings het daar heelwat van die Kerk se akademië en predikante meegewerk aan hierdie vertaling. Prof APB Breytenbach byvoorbeeld het 'n leidende rol in die vertaalproses gespeel.

Die amptelike bekendstelling van die vertaling vind DV op **Sondag 29 November 2020** in Bloemfontein plaas. Gemeentes van die Kerk word versoek om ook op dié dag 'n spesiale geleentheid te reël om hierdie gebeurtenis met dankbaarheid te vier. Dit sal dan reeds die vierde Afrikaanse vertaling wees wat deur die BSA beskikbaar gestel is.

Soos reeds bekend, is die vertaalmetode wat gevolg is dié van 'n **direkte vertaling**. Die vertaling self sal egter bekend staan as **Die Bybel**. Daar word verder beplan om vir die kerke wat daarvoor gevra het, 'n uitgawe van hierdie vertaling beskikbaar te stel waarin die hoofletters in Ou Testamentiese tekste wat in die *1933/1953-vertaling* met hoofletters geskryf is, so behou word, byvoorbeeld in Ou Testamentiese tekste wat deur skrywers in die Nuwe Testament op Jesus as die Christus van toepassing gemaak word. Hierdie uitgawe (wat in alle ander opsigte met die ander ooreenstem) sal bekend staan as **Die Bybel (Hoofletteruitgawe)**. Laastens sal die vertaling, soos in die verlede, ook beskikbaar gestel word met die Deuterokanonieke boeke daarby, vir die kerke wat dit tradisioneel verlang. Hierdie uitgawe sal bekend staan as **Die Bybel met Deuterokanonieke boeke**.

6. JAAR VAN DIE BYBEL 2020

Kerke word uitgenooi om gedurende 2020 saam met die BSA in dankbaarheid 200 jaar van dienslewering te vier. Die Kommissie van die AKV het reeds aanbeveel dat **die Bybel bring hoop vir almal** gebruik sal word as die jaartema van die Kerk in 2020, en dat oorweging geskenk word aan die volgende voorstelle:

- * Gemeentes word aangemoedig om in te skakel by 'n leesrooster om gedeeltes van die Bybel in 2020 saam met die res van die Kerk te lees. Daar is so 'n leesrooster by die BSA beskikbaar.
- * Gemeentes word ook aangemoedig om saam met hierdie Bybelleesrooster ook aan 'n Bybelkennis-eksamen en/of Bybelvasvra deel te neem.
- * Gemeentes rig DV **Sondag 23 Augustus 2020** as Bybel-Sondag in met 'n spesiale fokus op die Bybel.
- * Die redaksies van die kerklike tydskrifte word versoek om dié tema in 2020 te gebruik.
- * Elke gemeente van die Kerk word versoek om verantwoordelikheid te aanvaar om 'n gedeelte van die Bybel met die hand oor te skryf. Die handgeskrewe Bybel word dan gebundel en bewaar as 'n herinnering aan die feesjaar.
- * Lidmate van die Kerk kan dit oorweeg om vrywillig in 2020 in te skryf vir die Comrades, Cape Town- (voormalige Argus) en 94.7-fietswedrenne.
- * Gesamentlike eredienste op Hervormingsondag 20 Oktober 2020.
- * Organiseer 'n Bybelstap in die dorp of ring.
- * Ondersteun die ander projekte van die Bybelgenootskap wat in 2020 aangebied gaan word.

Deel van die BSA se beplanning is om twee miljoen Bybels in 2020 beskikbaar te stel vir verspreiding.

7. **SLOT**

Die BSA wil die Kerk graag tot diens wees. Gemeentes is welkom om van die BSA se hulp gebruik te maak. Deur die BSA kry gemeentes en lidmate nog 'n opwindende geleentheid om deel te wees van die veel groter prentjie van God se werk. Doen asseblief steeds voorbidding vir die werk van Bybelgenootskappe wêreldwyd. Baie dankie vir die Kerk se volgehoue ondersteuning en positiewe gesindheid.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a minister at a pulpit, a congregation standing and kneeling, and people holding up a banner or hymn book.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Kuratorium vir teologiese opleiding

BYLAE N

Die Kuratorium wil sy dank uitspreek vir die voorreg om, sedert die vorige AKV, 'n rol te mag speel by die opleiding van studente van die Kerk deur opsig te hou oor die onderrig deur die dosente, en die vordering en gedrag van die studente van die Kerk.

Die verslag handel alleen oor die werksaamhede van die Kuratorium in die lig van die opdragte van die 71ste AKV.

OPLEIDING VAN TEOLOGIESTUDENTE IN LITURGIE EN HIMNOLOGIE

Die Kuratorium het prof E van Eck versoek om die inligting rakende die kurrikulum aan die vergadering voor te lê, sodat die vergadering kan besin oor wat verder in dié verband gedoen moet word.

Die vergadering is van mening dat die onderrig en begeleiding wat die studente in die Diploma Kerklike Bediening van die HTK ontvang voldoende is, en dat die studente goed op die gebied van himnologie en liturgie onderlê word. Prof EC Kloppers is reeds van 2016 betrokke by die klasse wat by die Diploma Kerklike Bediening aangebied word.

Die akademiese modules wat die studente in dié verband deurloop dien tans as ondersteuning vir die aandag wat himnologie en liturgie by die Diploma Kerklike Bediening ontvang.

Die saak word voortdurend gemonitor om te verseker dat daar aan die saak nodige aandag gegee word.

OPLEIDING EVANGELISTE

Die Kuratorium het vir proff J Beyers, WA Dreyer en dr AG Ungerer gevra om verdere navorsing oor die opleiding van evangeliste te doen en aan die Kuratorium verslag te doen.

Die komitee oordeel dat die vestiging van die amp van evangelis problematies is. Om nog 'n amp in te stel is 'n terugbeweeg na institusionele denke. Daarby het die geskiedenis in die NGK gewys dat die amp van evangelis nie altyd oral ewe goed aanvaar is nie. Die komitee oordeel dat daar eerder langs die weg van missionale kerkwees gedink en beplan moet word. Missionale kerkwees impliseer onder andere dat elke lidmaat 'n gestuurde in die gemeenskap sal wees. Die amp van evangelis gaan nogeens 'n skuiwergat bied vir lidmate om hulle verantwoordelikheid as gestuurdes op 'n evangelis af te skuif. Die pasgestigte SGB wat onder die HTK tuiskom, kan toepaslike toerusting vir gemeentes ontwerp en daarstel om hul missionale roeping te volvoer.

Wat die saak verder kompliseer is die proses om so 'n opleidingsfasiliteit daar te stel. Enige opleiding wat aangebied word moet geregistreer word en aan die SAQUA kwalifikasies vir registrasie voldoen. Dit kan 'n baie duur proses word aangesien gekwalifiseerde dosente aangestel moet word. Daar moet ook 'n kampus geregistreer word wat aan sekere vereistes moet voldoen. Die Kuratorium is van mening dat ons in die Kerk nie op hierdie stadium die kostes kan aangaan nie.

Daar is gesprekke gevoer met *SkillsPro* en die *Association of Christian Religious Practitioners* wat diplomas in die teologie aanbied om te kyk hoe die programme moontlik gebruik kon word.

Die Kuratorium volstaan met die aanbevelings wat die komitee gemaak het dat daar eerder langs die weg van missionale kerkwees gedink en beplan moet word.

TEOLOGIESTUDENTE AAN ANDER UNIVERSITEITE

Die Kuratorium het kennis geneem van die besluit van die 71ste AKV dat studente by ander universiteite hulle voorgraadse studie kan doen.

Daar is tans drie studente wat aan NWU hulle voorgraadse studie doen. Dit is duidelik dat daar van die studente verwag sal moet word om aanvullende modules te deurloop aangesien hulle graadprogramme nie voldoende is nie. Die modules wat die HTK aanbied tydens die voorgraadse studies sal ook voltooi moet wees voordat die nagraadse studies aangepak kan word.

KONSOLIDASIE VAN BEURSFONDSE VIR TEOLOGIESTUDENTE

Daar is gepoog om die beursfondse wat vir teologiese studente bestaan, te konsolideer. Die probleem is dat baie van die fondse se reglemente nie gewysig kan word om dit reg te kry nie. Sommige fondse wat by ringe en gemeentes bestaan is tot stand gebring vir studente in daardie ringe of gemeentes, en die reglemente is so opgestel. Waar moontlik is fondse gekonsolideer om te poog om studente te help wat in nood is.

VOORTSETTING VAN TEOLOGIESE OPLEIDING AAN UP

Die Kuratorium het kennis geneem van die besluit van die AKV dat die Kerk sy teologiese opleiding behou aan UP.

Die Kuratorium was deurgaans betrokke by verskeie geleenthede wat deur die Fakulteit aangebied is om op hoogte te bly van die veranderinge wat wel aan die Fakulteit en die Universiteit plaasvind.

Die Fakulteit het verskeie Lekgotla's aangebied om te besin oor die visie en missie van die Fakulteit. Daar is ook indringend gekyk na die kurrikulum aangesien die opleidingsmodules vir die verskillende vakke en grade ook aan die SAQUA-vereistes moet voldoen.

Die Kuratorium is op dié stadium nog van mening dat die verbintenis tussen die NHKA en UP behou moet word.

DAARSTEL VAN 'N REGLEMENT VIR DIE KURATORIUM

Die Kuratorium het die besluit van die AKV tot uitvoer gebring deur 'n reglement vir die werksaamhede van die Kuratorium op te stel. Die reglement bevat die werksaamhede van die Kuratorium soos dit vervat is in die Kerkorde. Die reglement beskryf die administratiewe werksaamhede van die Kuratorium, en hoe dit prakties uitgevoer word.

HERSIENING VAN DIE REGLEMENT EN BESTUURSBELEID VAN DIE TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS

Die Kuratorium het ook die reglement en bestuursbeleid van die Teologiese Opleidingsfonds in dié tyd grondig hersien. Daar is veral na die taal waarin die dokument geskryf is gekyk. Die Kuratorium het een belangrike verandering voorgestel en dit is dat die fondssekretaris nie alleen verantwoordelik is vir die belegging van die fondse nie. Die hersiene dokument is aan die Kommissie van die AKV deurgegee en die voorstelle is so aanvaar.

TWEDE-LOOPBAAN OPLEIDING

Die Kommissie van die AKV het versoek dat die moontlikheid om studente vir 'n tweede-loopbaan op te lei, ondersoek moet word. Die Kuratorium het prof J Beyers gevra om 'n

studiestuk op te stel om na al die moontlikhede te kyk. Dit is baie duidelik dat dit belangrik is dat die studente vroeg al bewus gemaak moet word om hulle voor te berei vir die moontlikheid om ook 'n ander beroep te beoefen. In kleiner gemeentes kan dit die druk van die predikant en die gemeente verlig indien die predikant ook 'n ander inkomste kan verdien.

Die Kuratorium het besluit om die verantwoordelikheid te neem om studente bewus te maak van die belangrikheid daarvan om die regte vakke te kies, om dit moontlik te maak om ook 'n ander beroep te beoefen.

SCENARIOBEPLANNING VIR TEOLOGIESE OPLEIDING

Die Kommissie van die AKV het die Kuratorium versoek om 'n scenariobeplanning te doen met die oog op die toekoms van teologiese opleiding. Daar is besluit om die ondersoek te doen in die vorm van 'n werkwinkel wat gehou is.

Die volgende sake is bespreek en aan die Kommissie van die AKV deur gegee:

- * Veranderlikes binne die werkruimte van die NHKA wat die toekoms van teologiese opleiding wesenlik kan beïnvloed.
- * Veranderlikes buite die werkruimte van die NHKA wat die toekoms van teologiese opleiding wesenlik kan beïnvloed.
- * Projeksies en profiel van die predikantekorps.
- * Projeksies en profiel van die dosentekorps.
- * Koste-effektiewe teologiese opleiding in die lig van die huidige en toekomstige finansiële uitdagings.
- * Wat is die primêre behoeftes by gemeentes in terme van die bediening en bedryf waarop teologiese opleiding spesifiek gerig moet bly?

Die Kuratorium is van mening dat hierdie sake in die toekoms weer bespreek moet word waar die dosente van die Fakulteit betrek word.

Die Kuratorium wil graag die volgende aanbeveling maak.

- * Daar moet gekyk word na die ontwikkeling van voornemende dosente volgens die kriteria van UP. Die gebrek aan aanstelbare kandidate om kontrakposte te vul wanneer dosente emeriteer, gaan vir die Kerk in die toekoms 'n probleem skep. Die HTK moet gebruik word met die ontwikkeling van dosente.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Proponentseksamenkommissie

BYLAE O

1. SAMESTELLING

Die Proponentseksamenkommissie was soos volg saamgestel:

- * Ds PS Esterhuizen (voorsitter)
- * Ds JM Bevolo-Manders (sekretaris)
- * Ds L Geel (sr)
- * Dr DJ du Toit
- * Ds TF Dreyer.

2. FUNKSIONERING

Die kommissie het jaarliks die proponentseksamen en proefpreke afgeneem by die kandidate (studente) wat daarvoor gekwalifiseer het, asook by kandidate wat om hertoelating aansoek gedoen het en deur die Kommissie van die AKV na die Proponentseksamenkommissie verwys is.

Die volgende studente het in 2017 afgestudeer:

Armandt Botha
Juan de Beer
Mathilda Sharp
André Steinmann
Joha-Lize Uys
Schalk Zastron.

Die volgende studente het in 2018 afgestudeer:

Rudi Janse van Rensburg
Annieka Pottas (née Van der Merwe)
Paul van Jaarsveld
Lana van Rensburg.

Die Proponentseksamenkommissie het ook, om reg te laat geskied aan Ordinasie 2.1.14 (f), 'n skriftelike vraestel infaseer om sodoende 'n standaard daar te stel waaraan 'n kandidaat moet voldoen alvorens hy of sy hertoegelaat kan word. Die vraestel toets kandidate se kennis aangaande die Kerkorde, Belydenisskrifte en Skrifhantering. Die proponentseksamen word saamgestel uit drie elemente, naamlik die aflegging van 'n proefpreek, 'n skriftelike eksamen en 'n gesprek met die Proponentseksamenkommissie.

Die Proponentseksamenkommissie bestaan uit vyf lede en derhalwe is predikante gevra om behulpsaam te wees met die evaluering van die kandidate se proefpreke. Die evalueerders was deurgaans positief oor die kwaliteit van die kandidate se proefpreke.

3. SLOTOPMERKINGS

Die Proponentseksamenkommissie was die afgelope paar jaar besonder beïndruk met die teologiese kennis en afgerondheid van die kandidate wat afstudeer het. Hiermee dan ook 'n woord van waardering vir elke dosent verbonde aan die Fakulteit Teologie en Religie en betrokke by die HTK wat bygedra het tot kandidate se opleiding en vorming. Van 2012 af is kandidate in dieselfde jaar waarin hulle afstudeer, toegelaat tot die proponentseksamen nadat die praktiese verpligtinge by die HTK afgehandel is. Hierdie reëling is moontlik gemaak in oorleg met die studente, Fakulteit, Kuratorium,

HTK en Kommissie van die AKV. Dit het beslis positiewe gevolge gehad. Die Proponentseksamenkommissie dank die AKV vir die voorreg wat hy gehad het om vir die afgelope termyn betrokke te kon wees by dié belangrike deel van die Kerk se werk. Die kommissie vertrou dat hy sy taak altyd in verantwoordelikheid aan die Heer van die kerk, en sodoende met integriteit en in nederigheid teenoor die Kerk, self afgehandel het.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a congregation standing, a person at a podium, and a group of people in the foreground, possibly a choir or a group of worshippers.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
HTK

BYLAE P

Die HTK is op 1 Januarie 2000 amptelik in die lewe geroep en vier vanjaar sy 19de bestaansjaar. In die samewerkingsooreenkomst wat deur die Kerk en UP onderteken is, word die doel van die HTK soos volg uitgestippel:

- * Om in samewerking met die Fakulteit Teologie en Religie, teologiese opleiding en vorming aan studente van die NHKA te bied.
- * Om geïntegreerd met, en aanvullend tot die akademiese program, studente op te lei en te vorm vir die kerklike bediening.
- * Om kerkspesifieke en kerkeie modules te doseer waardeur die teologiese etos en identiteit van die NHKA in die opleiding en vorming van studente neerslag sal vind.
- * Om kursusse vir die voortgesette teologiese opleiding van predikante aan te bied.
- * Om in wyer verband programme en kursusse vir die toerusting van ampsdraers en lidmate aan te bied.

Sedert Januarie 2000 het prof TFJ Dreyer as eerste hoof gefunksioneer en was mev Adri Goosen die eerste sekretaresse. Die vestiging van die HTK is vir die Hervormde Kerk van groot waarde, en die Kerk sal moeilik 'n beter bedeling kan beding. Enersyds voldoen dit aan die Kerk se ideaal dat die opleiding van predikante aan 'n universiteit moet plaasvind en nie aan 'n kweekskool nie, terwyl die Kerk se etos andersyds behoue moet bly.

Die visie en uitnemende leierskap wat prof Dreyer in die vestiging en uitbouing van die HTK openbaar het, het tot 'n wenresep gelei. Dit het die NGK gemotiveer om dieselfde model te ondersoek, en hul kollege is op 1 Januarie 2012 aan UP gevestig. Prof Dreyer het aan die einde van 2011 emeritaat aanvaar, en op 1 Januarie 2012 het dr JC van der Merwe as nuwe hoof van die HTK begin. Hierdie pos het hy tot 31 Desember 2014 beklee, waarna hy emeritaat aanvaar het. Dr AG Ungerer het op 1 Januarie 2015 as nuwe hoof die leisels oorgeneem.

1. **DKB**

Woensdae is deur die Fakulteit Teologie vir kerkspesifieke opleiding opsygesit. Daar word vier periodes geskeduleer vir studente van hul derde tot vyfde jaar. Die kwynende getal studente het my genoop om die DKB-periodes anders in te ruim. In die verlede het die verskillende jaargroepe apart klas gehad, maar sedert 2016 is die derdejaar- tot vyfdejaarstudente in een klas saamgevoeg, en word al die modules in 'n driejaarsiklus aangebied. Aan die einde van die driejaarsiklus kwalifiseer 'n student wat al die DKB-modules deurloop, om die diploma (DKB) tydens legitimasie te ontvang.

Die groter (saamgevoegde) klasse bevorder 'n lewendige groepsdinamika, en ouer studente tree as mentors vir jonger studente op. Die enigste moontlike nadeel is dat daar minder differensiasie kragtens 'n student se DKB-vorming kan plaasvind. Daar was byvoorbeeld die aanvanklike kommer dat dit te vroeg is vir 'n derdejaarstudent om modules oor eredienste en prediking te ontvang. Dit blyk tog dat hulle dit heel goed hanteer en net verder in hul daaropvolgende studiejare kan ontwikkel.

Die onderstaande modules gee 'n aanduiding van wat in die driejaarsiklus gedoseer is:

DKB 100 – 2016		
KODE	MODULE	AANBIEDER
111	Liturgiese praktyk	Prof EC Kloppers
112	Inkleding van die erediens	Dr WC Kloppers
113	Die gebruik van media	Dr WC Kloppers en ds JW van der Merwe
114	Erediens: Van teks na preek	Dr AG Ungerer
121	Praktiese Afrikaans	Mev LC Oppermann
122	Elokusie	Mev M Cilliers
123	Klaseredienste	Dr AG Ungerer & span
124	Bejaardesorg	Ds GPJ Stoltz
131	Spiritualiteitsvorming	Prof PA Geyser
132	Moltmann Konferensie	Prof IWC van Wyk
133	Bybelkennis en vaardighede – OT	Prof AB Geyser-Fouché
141	Bybelkennis en vaardighede – NT	Prof E van Eck
142	Sterwensbegeleiding en roumart	Ds J Coetzee
143	Evaluasie	Dr AG Ungerer
DKB 200 – 2017		
211	Homiletiek	Prof EC Kloppers
212	Inkleding van die erediens (2)	Dr WC Kloppers
213	VONKK in die erediens	Ds JF van der Merwe
214	Die erediens: Van teks na preek	Dr AG Ungerer
221	Die preekinleiding	Dr H van Blerk
222	Klaseredienste	Dr AG Ungerer en span
223	Spesiale eredienste: Begrafnis/huwelik	Ds JF van der Merwe
224	Hervormde teologie	Dosente
231	<i>Fresh Expressions</i>	Dr FJ Labuschagne
232	Pioniersopleiding	Dr FJ Labuschagne
241	Diakonaat	Ds GPJ Stoltz
242	Radio Homiletiek	Dr C Pretorius
243	Hervormde teologie	Dosente
DKB 300 – 2018		
311	Himnologie	Prof EC Kloppers
312	VONKK in die erediens	Ds JF van der Merwe
313	Die komposisie van die erediens	Dr WC Kloppers
314	Die ervaring van die erediens (NLP)	Dr JP Bester
315	Dinamiese prediking	Prof Thom Long
321	Elokusie	Mev M Zastron
322	Die erediens: Van teks na preek	Dr AG Ungerer
323	Klaseredienste	Dr AG Ungerer en span
324	Doop- en huwelikskategese	Ds JF van der Merwe
331	Fondsinsameling	Ds HT van der Linde
332	Jou selfsorg as predikant	Prof Y Dreyer
333	Belê in goeie verhoudinge	Dr N Shongalla-Bowman
334	Kategese nuut bedink	Ds JG Janse van Rensburg
342	Jeugbediening	Ds JM van Staden
343	Pastorale bediening: Siekesorg	Ds J Coetzee
344	Aanbieding van portefeuljes	Dr AG Ungerer en span

2. 'N NUWE KURRIKULUM

Sedert 2016 het die teologiese kurrikulum aan UP verander. Die BTh-graad is vervang met 'n BDiv-graad. Die MDiv-graad wat oor twee jaar gestrek het, beslaan nou net die vyfde jaar en is gelykstaande aan 'n M-kwalifikasie. Dit bring mee dat studente tans hul skripsie gedurende die vyfde jaar moet voltooi – wat uiteraard groter druk teweegbring. 'n Verdere voordeel is dat studente na afloop van die MDiv-graad, redelik gou met 'n PhD kan begin.

Die sesdejaarstudente deurloop sedert 2017 'n Nagraadse Diploma in Teologie en Kerklike Bediening (NGDip). Hierdie diploma word deur UP uitgereik. Aan die einde van hul teologiese studies sal proponente oor twee grade beskik, naamlik 'n BDiv en 'n MDiv, asook twee diplomas, naamlik die NGDip (UP) en die DKB-diploma wat die HTK uitreik.

3. STUDENTEGETALLE

Die 1980's het die hoogbloei van die Kerk gekenmerk. In 1985 was daar 149 studente, waarvan 17 dames was. In dieselfde jaar was daar 130 981 belydende lidmate wat deur 261 predikante in gemeentes bedien is. Daarnaas was daar 18 predikante met besondere opdrag, 16 teologiese dosente, 26 dienspligkapelane, nege deeltydse predikante en ses predikante met studieverlof.

Dit was die goue jare, en tog het prof JP Oberholzer 'n onrustigheid oor 'n dalende tendens begin ervaar, wat hy op vergaderings verwoord het. In 'n verslag aan die Kuratorium op 3 September 1986 het hy daarop gewys dat daar teen 1988 ongeveer 14 predikante surplus sou wees. Dit was profetiese woorde wat sedertdien op meedoënlose wyse 'n al hoe groter werklikheid geword het. Sedert ek in 2015 as hoof van die HTK begin het, sien die getalle soos volg daaruit:

2015 = 25
2016 = 21
2017 = 26
2018 = 21
2019 = 21

Daar is tans twee studente aan die PU vir CHO, en tot en met 2017 was daar 'n student aan die UVS. Gedurende 2018 het die enigste eerstejaarstudent aan UP sy studies laat vaar, wat beteken dat daar tans geen tweedejaarstudent is nie en wat 2019 met 'n getal van drie mansstudente en 18 damestudente laat.

4. NAGRAADSE DIPLOMA IN TEOLOGIE EN KERKLIKE BEDIENING (NGDIP)

Die Nagraadse Diploma dien as kerkspesifieke opleiding vir studente van die NGK en die NHKA. Die doel van die kwalifikasie is om gevorderde teologiese kennis en praktiese vaardighede aan te bied wat voldoen aan die eise van predikantebediening. Die kursus strek oor 'n jaar, wat 'n oriënteringsgeleentheid en vyf kontakgeleenthede insluit. As 'n integrale deel van hul praktiese vorming, skakel studente vir die volle jaar by 'n opleidingsgemeente in.

Tydens die vyf kontakweke word hoofsaaklik van die Fakulteit se dosente gebruik gemaak, hoewel die dienste van gasdosente ook ingekoop word. Studente word deurlopend aan die hand van werkopdragte geëvalueer, terwyl hulle vir die eindeksamen 'n portefeulje moet voorberei en aanbied. Die volgende kurrikulum word tydens die vyf kontakweke deurloop:

NAGRAADSE DIPLOMA IN TEOLOGIE EN BEDIENING	
Kontakweek 1	Elke dag word begin met 'n Wandel in die Woord-gebeure waarin een teksgedeelte vir 'n week lank onder oë geneem word en vanuit verskillende hoeke bekyk word
	Wandel in die wêreld – Getuigenis oor die student se opleidingsgemeente
	Volledige gemeenteanalise
	Wandel in die wêreld – Film van die week aan die hand waarvan 'n bespreking gehou word
	Wat gereformeerde identiteit beteken vir ons verstaan van die gemeente
	Missionale ekklesiologie
	Geloofwaardige teenwoordigheid
	Wandel in die wêreld – Nuusgebeure van die dag
	Waarderende ondersoek – Waar funksioneer die gemeente die beste in die gemeenskap?
	Luister na die taal in die gemeente
	Wat is die houding, visie of drome van die leierskap met betrekking tot die toekoms van die gemeente?
	Hoe funksioneer die Bybel in die gemeente? Bespreking van eredienste wat voorberei is
	Hoe funksioneer die Bybel en belydenis in die gemeente?
Kontakweek 2	Wandel in die Woord – Nuwe Testament
	Wandel in die wêreld – Wat is op die TV en in ander media?
	Waarderende ondersoek oor pastoraat in die opleidingsgemeente
	Wandel in die wêreld – Stories vir die lewe
	Waarderende ondersoek oor liturgie
	Wandel in die Wêreld – Sport- en godsdiensrituele in die samelewing
	Waarderende ondersoek oor prediking
	Kommunikasie-media in die gemeente
	Wandel in die wêreld – Die jeug as deel van 'n gesin
Kontakweek 3	Wandel in die Woord – Ou Testament
	Die Echo-jeugbediening
	Beste ervarings in die opleidingsgemeente ten opsigte van uitreike, gemeenskapsprojekte, evangelisasie en intergodsdienstdialoog
	Dekoloniale gemeente/kerkplanting
	<i>Semper Reformanda</i>
	Saam met ander: Ekumene
	Beroepe en roeping
	Rollespel ten opsigte van die bediening van die sakramente
	Wandel in die wêreld – Oor geregtigheid
	Wandel in die wêreld – Etiese oordeelsvorming
	Spesiale eredienste: Begrafnisse en huwelike
Kontakweek 4	Wandel in die Woord – Nuwe Testament
	Lyding en teodiseë (Job, Klaagliedere en klaagpsalms)
	Sosiale geregtigheid en Afrikanisering (Profete)
	Gender en seksualiteit (Wysheidsliteratuur)
	Die geregtigheid van God en regverdigheid
	Kerkwees met integriteit: Jesus van Nasaret en dissipelskap
	'n Kritiese bespreking van die gemeentes waarin studente werk in terme van die waardes van die koninkryk wat Jesus verkondig het
	Lydingstories en geloofsdimensies
	Toer na die Noordwes wat insluit: Krugersdorp (<i>Tower of Life</i>), NHKA Potchefstroom en die Vredefortkoepel, Coligny (ds Tewie Pieters, Rustenburg (<i>Vision of Hope</i>) en NG Brits

Kontakweek 5	Wat is spiritualiteit?
	Spiritualiteitstipes
	Gereformeerde spiritualiteit (drie dele)
	Kontemplatiewe spiritualiteit
	Die spiritualiteit van die leraar
	Ego en die bediening
	Geloofsgewoontes: Inleiding en transformerende/sakramentele lees
	Retreat by <i>Good Shepherd</i>

5. IN GESPREK MET DIE BYBEL

Hierdie geleentheid is deur dr JC van der Merwe oor etlike jare met groot vrug aangebied. Met die aanvang van 2018 is besluit dat die aanbiedinge vir eers op ys geplaas gaan word. Tans vind die *gemeentes praat saam*-geleentheid (GPS) onder leiding van dr JP Bester plaas met groter klem op toerusting van gemeentes. Gemeentes kan die *gestroomde* weergawe van die aanbiedings aflaai en vir eie toerusting gebruik.

6. DIE UITBOU VAN DIE HTK

Die 71ste AKV het besluit dat die HTK uitgebrei moet word. Daar is besluit dat die volgende sentrums in die lewe geroep en uitgebrei word:

6.1 SENTRUM VIR VBO

Besluit 76 wat op die 71ste AKV geneem is, handel oor voortgesette bedieningsopleiding. Die komitee wat deur die Kommissie aangewys is, het by verskillende geleentheid vergader om oor die implementering van die VBO-stelsel te besin. Deur die loop van die termyn is die VBO-stelsel op die volgende ten uitvoer gebring:

- * Hoewel die 71ste AKV besluit het dat 'n dienende predikant 30 punte oor 'n driejaarperiode moet verwerf, het ons in ons nadenke gevind dat tien punte per jaar min beweegruimte bied. Tydens die ADV se Simposium oor Verslawing, vroeg in 2017, het Excelsus die NG predikante agt VBO-punte (hulle moet 50 punte per jaar verwerf) aangebied. Om 'n gelykwaardige toekenning uit 'n totaal van tien punte te doen, verg 'n rekenkundige inset, en die resultaat vertoon nie so aantreklik soos 'n waarde uit 50-punte nie. Daar is besluit om, soos Excelsus (NGK se Voortgesette Bedieningsopleiding), by Shepherd (UVS) te affilieer. Shepherd het tot onlangs al die VBO-administrasie van predikante teen 'n bekostigbare tarief hanteer. Tans is ons direk by *CPD Solutions* geregistreer. *CPD Solutions* bestuur op nasionale vlak feitlik al die professionele beroepsliggame se CPD (*Continuing Professional Development*) akkreditasie en administrasie. Predikante vind hulle dus in die geselskap van medici, regslui, ingenieurs, argitekte, bourekenaars, ensovoorts.
- * VBO-punte word bereken op die beginsel van een punt per uur wat aan 'n kursus/aktiwiteit bestee word. Deur die VBO-punte op 50 punte per jaar (150 oor 'n driejaarperiode) te standaardiseer, hou voordeel in, veral as die NHKA kan put uit die groter poel kursusse wat die NGK bied. Puntetoekenning is dan dieselfde vir predikante uit albei kerke.
- * Dienende predikante word beskou as alle predikante (ook emeriti) wat per

beroepsbrief aan 'n voltydse en deeltydse werkruimte gekoppel is, asook beroepafwagende predikante en proponente.

- * Predikante (veral diegene wat in deeltydse werkruimtes is en ook buite die gemeente 'n inkomste verdien) kan sekere kursusse en modules aanlyn doen. Na die suksesvolle voltooiing van 'n module sal 'n VBO-kode voorsien word.

Die volgende tabel bied insig in die toekenning van punte:

VBO-KREDIETETOEKENNING PER JAAR		
KURSUS/AKTIWITEIT	URE	KREDIETE
VTT fisies bygewoon	20	30 (ons ken meer punte hier toe omdat dit ons Kerk se vlagskipgeleentheid is)
VTT aanlyn	15	15
Predikantevergadering	8	8
Ringskomitee predikante bygewoon	5	5
KONFERENSIE/KONGRES/KURSUS		
NGK Lentekonferensie	30	30
Bywoning van kongres		Soos toegeken
Fresh Expressions	15	15
Aanbiedings soos Gesprek met die Bybel, VTT's	10	10
Internasionale beroepsverwante konferensies	Aansoek word voorgelê en op meriete beoordeel	
AANVULLENDE LEERGELEENTHEDE		
Artikel geskryf (HTS/THT)	30	30
Eweknie-evaluasie	10	10
Dagstukkies – Bybelse Dagboek (radio)	20	20
Boek/akademiese artikel gelees	4	4
Artikel vir Die Hervormer	4	4

6.1.1 VTT VIR PREDIKANTE

Die VTT maak 'n integrale deel van VBO uit en kan as die vlagskipgeleentheid van die NHKA gesien word. Deur die VTT by te woon, word predikante deel van die kerklike diskoers. Sedert 2015 is die VTT met groter sukses in streeksverband aangebied, en die bywoning het sedertdien verbeter. Die gemiddelde bywoning wissel tussen 130 en 155 predikante.

- * 2017 – Die bestuur van verandering, die etiek van selfsorg en konflikhantering.
- * 2018 – Emosioneel gesonde leierskap (Pete Scazzero se boek).
- * 2019 – Emosioneel gesonde leierskap vervolg (Scazzero).

Die sleutelaanbieders was drr AG Ungerer, JC van der Merwe, FJ Labuschagne met drr MJ Jansen van Rensburg, JP Bester, di JM Bevolo-Manders en JG Janse van Rensburg as mede-aanbieders. Ander aanbieders gedurende die verslagtyd was proff Y Dreyer, E van Eck, drr T van Wyk en A Botha. Di GPJ Stoltz, SH Willers en D Kruger het tegniese hulp met die vervaardiging van videomateriaal gelewer.

6.1.2 VTK

Die sukses van die VTT op streeksvlak asook die aantal predikante wat by die VBO-stelsel geregistreer het, het die behoefte aan streeksaanbiedings vir gemeenteliers laat posvat. Dit het tot die ontstaan van VTK gelei. Die VTK vind die naweek voorafgaande aan (of na) die VTT plaas. In enkele streke is die VTT en VTK met groot sukses gesamentlik aangebied. VTK het in enkele streke groot byval gevind en meer as een geleentheid is gedurende 2018 aangebied. Die grootste waarde van die VTK is dat gemeenteliers en predikante oor gedeelde toerusting beskik wat tot voordeel van die gemeente aangewend kan word.

Die kernaanbieders van die VTK-geleentheid was prof Y Dreyer, dr AG Ungerer, JC van der Merwe, FJ Labuschagne, MJ Jansen van Rensburg, JP Bester, A Botha, di JG Janse van Rensburg en JM Bevolo-Manders.

6.2 SENTRUM: HERVORMDE TEOLOGIE

Sowel die HTS as die THT vervul hier 'n groot rol. Die HTS geniet internasionale status en daar word elders breedvoerig verslag gedoen. Dank en waardering aan prof AG van Aarde wat die groot dryfveer agter die sukses van die HTS is. Dank en waardering ook aan die rol wat die lede van die kernredaksie vervul. Die Kommissie het 'n vyfjaarplan goedgekeur om die goeie werking van die HTS te verseker (kyk die HTS-verslag).

Die THT het vir die eerste keer in Januarie 2013 onder redakteurskap van prof IWC van Wyk verskyn en 'n groot bydrae tot die genre populêr-wetenskaplike teologie gemaak. Hy word bedank vir die uitstekende baanbrekerswerk wat hy in dié verband gelewer het. Dr E le Roux is die nuwe redakteur, en sy word sterkte toegewens met die groot taak wat op haar skouers rus.

Aanvullend tot die bevordering van Hervormde teologie is die jaarlikse simposiums wat in Augustus aangebied word. In 2017 het die 500-jarige herdenking van die reformatie by Gemeente Pretoria-Oos plaasgevind. Die volgende teoloë het opgetree:

*	Dr GMJ van Wyk	Luther en Galasiërs.
*	Prof IWC van Wyk	Luther en Bybelvertaling.
*	Dr HJ Botes	Herdenking van die reformatie in 1917.
*	Dr E le Roux	Luther en die Christelike etiek.
*	Ds CJ de Bruin	Herdenking van die reformatie in die 20ste eeu.
*	Dr JH van Staden	Kerk en staat by Luther.
*	Dr PB Boshoff	Van Selms as reformatoriese teoloog.
*	Dr P van Staden	Romeine 1: 16 en 17.
*	Prof IWC van Wyk	Gesange van Luther.

Die volgende persone het oor dieselfde tema bydraes vir die THT gelewer:

*	Ds JF van der Merwe	Luther en die kerkmusiek.
*	Dr WA Dreyer	Kerkhervorming en die erediens.
*	Student mej M Kok	Die Tweede Switserse Konfessie (1566).

Dr E le Roux het ingestem om hierdie werk by prof IWC van Wyk oor te neem. Vanjaar se simposium handel oor Karl Barth. Prof Van Wyk word bedank vir die ywerige en keurige wyse waarop hierdie simposiums in die verlede aangebied is.

Die **indiensstelling van jong teoloë** vorm deel van hierdie sentrum se opdrag. Die aangeleentheid is aan die Kuratoriumvergadering van 12 Maart 2019 voorgehou, waar die Kuratorium Beskrywingspunt 46 geformuleer het.

6.3 HTS

6.3.1 INLEIDING

HTS is 'n mega-joernaal geakkrediteer deur *Elsevier Scopus*, die *Clarivate Analytics Web of Science Index (ISI)*, *Norwegian Scientific Register Vlak Een*, en *SciELO SA* van die *Academy of Science of South Africa (ASSAf)*. Omdat die *HTS* op hierdie wyse internasionaal geakkrediteer is, word dit outomaties as 'n goedgekeurde joernaal beskou deur die Suid-Afrikaanse Departement van Hoër Onderwys en Opleiding (DvHO). Hierdie akkreditasie bring mee dat die regering Suid-Afrikaanse universiteite subsidieer vir navorsing wat in die *HTS* gepubliseer word. Die subsidie word toegeken op grond van die publikasie in die *HTS* deur outeurs en hul nasionale en geregistreerde internasionale navorsingsassosiate wat formeel aan Suid-Afrikaanse universiteite verbonde is. Die meeste Suid-Afrikaanse universiteite koppel 'n groter finansiële waarde aan artikels wat in ISI-geakkrediteerde tydskrifte opgeneem is. Aan die ander kant ag universiteite dit van groot belang dat artikels gepubliseer word in tydskrifte wat deur Scopus geakkrediteer word. Laasgenoemde publikasies maak 'n belangrike persentasiepunt uit van die wêreldrangorde van universiteite. UP het vir die akademiese jaar 2018 die hoogste persentasiepunt vir geakkrediteerde navorsinguitsette in vergelyking met alle ander Suid-Afrikaanse universiteite. Die *HTS* het hierin 'n belangrike rol vervul. Die Fakulteit Teologie en Religie van UP word deur Scopus as onder die eerste 100 teologiese opleidingsinstellings in die wêreld gereken. Scopus ag die *HTS* as die top teologiese tydskrif in Afrika en plaas die *HTS* onder die hoogste persentiel van teologiese tydskrifte in die wêreld.

Die NHKA is die titeleienaar en administreer die *HTS* deur die HTK, geaffilieer met die Fakulteit Teologie en Religie aan UP. Die NHKA het 'n kontraktuele ooreenkoms met *African Online Scientific Information Systems*, bekend as *AOSIS Scholarly Publications*, vir die aanlyn publikasie van die *HTS*.

In terme van die kontrak tussen UP en die NHKA (klousule 7), kom albei partye ooreen dat die volhoubaarheid van die *HTS* tot wederkerige voordele vir die Universiteit en die Kerk is. Die kontrakte spesifiseer dat die hoofredakteur jaarliks verslag gee van die finansiële behoeftes vir operasionele koste, en die dekaan van die Fakulteit Teologie en Religie allokeer jaarliks 'n bedrag vir die *HTS* se bedryfskoste.

Hierdie allokasie is in 2018 gebruik om outeurs en navorsingsassosiate van die Fakulteit te subsidieer, asook om outeurs en redakteurs van dubbel-stap eweknie geëvalueerde boeke en kolleksies wat deur *AOSIS Scholarly Books* gepubliseer word, te subsidieer. Die *HTS* het in die laaste jaar tot die Supplementareeks 'n nuwe reeks genaamd *HTS Religion and Society* gevoeg, met die oog op die voordeel wat die nuwe beleid van die Departement van Hoër Onderwys vir UP bied. Die personeellede van UP se Fakulteit Teologie en Religie het in 2018 die bedrag van R2 382 939.00 vir die voortgang van die generering van navorsing ontvang. Hiervan het Hervormers en hul navorsingsassosiate R1 006 566.00 gekry. *AOSIS* se *HTS*-begroting vir 2018 was R2 744 198.42 (boekeenhede by artikeleenhede ingesluit). Die NHKA het geen verantwoordelikheid ten opsigte van die finansiering van hierdie uitgawe nie. Die outeurs van UP en ander universiteite is verantwoordelik vir die produksiekoste van hul artikels wat in die *HTS* gepubliseer

word. UP se subsidie van R1 015 000.00 aan UP se Hervormde teoloë en hul navorsingsassosiate word vir onder andere bladgeld by AOSIS, maar ook uitgewers van ander geakkrediteerde tydskrifte, aangewend. Verder dra UP 70% by tot die salarisse van vyf NHKA-personeellede aan die Fakulteit Teologie en Religie. Hierdie bydrae beloop ongeveer R5 000 000.00 per jaar (vyf akademiese poste, kantoor- en rekenaarfasielste en navorsinginsentiewe).

6.3.2 BOEKE

Vier boeke is in die evaluasieproses vir 2019, en voorlopige produksiekoste is aan AOSIS betaal. Een hiervan is *HTS Supplementum 12*, en drie sal deel uitmaak van die *HTS Religion and Society Series*. Vier boeke is in 2018 as deel van die *HTS Religion and Society Series* gepubliseer. Hulle is

- * *Youth ministry: An inclusive missional approach*, HTS Religion & Society Series Volume 1, outeur Malan Nel, pp 420, DOI: <https://doi.org/10.4102/aosis.2018.BK83>.
- * *Signposts to silence: Metaphysical mysticism: Theoretical map and historical pilgrimages*, HTS Religion and Society Series Volume 2, outeur JS (Kobus) Krüger, pp 546, DOI: <https://doi.org/10.4102/aosis.2018.BK52>.
- * *Just Faith: Glocal responses to planetary urbanisation*, HTS Religion and Society Series Volume 3, volumeredakteur Stephan de Beer, pp 364, DOI: <https://doi.org/10.4102/aosis.2018.BK85>.
- * *Nicholas Bhekinkosi Hepworth Bhengu's lasting legacy: World's best black soul crusader*, HTS Religion & Society Series Volume 4, outeur Dan SB Lephoko, pp 330, DOI: <https://doi.org/10.4102/aosis.2018.BK86>.

6.3.3 NAVORSINGSARTIKELS

Wat navorsingsartikels betref, het die *HTS* in 2018 350 voorleggings ontvang en 202 daarvan gepubliseer (waaronder een 'n redakteursbydrae en een 'n evaluasie-artikel was). Buiten die onafhanklike oorspronklike navorsingsartikels, beslaan die gepubliseerde artikels 'n aantal spesiale versamelings onder subredakteurskap van plaaslike en internasionale vakkenners:

- * Ignatius (Natie) van Wyk Huldigingsbundel.
- * *SPIRASA Spirituality*, subredakteur prof PGR de Villiers (UVS).
- * *Septuagint SA*, subredakteur prof Johann Cook (US).
- * *Change agency in a 21st-century South Africa*, subredakteur prof Erna Oliver (UNISA).
- * *Youth marginalisation as a faith-based concern*, subredakteur prof Ignatius Swart (UWK).
- * *Religion in dialogue*, subredakteur dr Maniraj Sukdaven (UP).
- * *Faith-based action and urban regeneration*, subredakteur prof Stephan de Beer (UP).

- * *Biblical spirituality*, subredakteurs prof Christo Lombaard (UNISA) en prof Dirk van der Merwe (NWU).

In 2018 het die HTS 92 gesubsidieerde eenhede (artikels en Departement van Hoër Onderwys gekeurde boeke) tot voordeel van die Fakulteit Teologie en Religie gelewer.

Die verspreiding van outeurs se affiliasies lyk soos volg: 55 (UP); 42 (UNISA); 35 (NWU); 21 (UVS); 33 (internasionaal) en 16 van ander Suid-Afrikaanse universiteite.

Die geografiese verspreiding van aanlynverbruikers: 77 407 (VSA); 30 077 (Europa); 8 046 (Oseanië); 22 965 (Asië); 81 326 (Afrika).

6.3.4 DIE HTS SE IMPAKFAKTOR

- * *Elsevier Scopus* h-indeks: 12 (hoogste in Afrika; in die 13% internasionaal hoogste van alle teologiese en religieuse joernale).
- * *ASSAf SciELO* h-indeks: 14 (hoogste in SA onder teologiese en religieuse joernale).
- * *Google Scholar* h-indeks: 18.

Die redaksie bestaan uit 52 lede, opgemaak uit 32 internasionale akademici en akademici van 13 Suid-Afrikaanse universiteite, buiten die Uitvoerende Redaksieraad wat uit die HTK en ander akademici van UP bestaan. Die voorsitter van die Hervormde Dosentevergadering (en tans adjunkdekaan van die Fakulteit Teologie en Religie), prof E van Eck, dien as voorsitter van die kernredaksie. Dr T van Wyk en prof J Beyers dien as assistentredakteurs. Prof Y Dreyer is mederedakteur en ds C van der Merwe publikasiekoördineerder. Aan die einde van 2019 sal 'n nuwe termyn met 'n nuwe redaksie deur die kernredaksie benoem word. Die Kommissie van die AKV het op aanbeveling van die kernredaksie vir prof AG van Aarde gekontrakteer as hoofredakteur vir 'n verdere termyn van 2019 tot 2023.

Gedurende 2017 het die HTS ruim bygedra tot die 500-jarige herdenking van die reformasie (by wyse van die publikasie van 'n Supplementum onder redakteurskap van prof IWC van Wyk; en 'n spesiale versameling onder redakteurskap van prof WA Dreyer), asook tot die eeufeesherdenking van die Fakulteit Teologie en Religie, by wyse van twee volumes, onderskeidelik opgedra aan die visekanselier, prof Cheryl de la Rey en aan die NHKA, sowel as 'n spesiale HTK-versameling van artikels geskryf deur Hervormde teoloë, onder redakteurskap van dr JC van der Merwe. Ook in 2017 is 'n Festschrift aan prof Y Dreyer opgedra, by geleentheid van haar 60ste verjaardag en as die eerste vrou wat in die Fakulteit Teologie en Religie by UP aangestel is. Een van die bydraes in hierdie feesbundel, naamlik dié van prof JA Loader, is bekroon deur die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns as onder die agt akademiese publikasies wat uitnemend tot die bevordering van Afrikaans as wetenskapstaal bygedra het.

6.3.5 DANKBAARHEID

Met dankbaarheid wys hierdie verslag 'n merkbare toename uit in die aantal voorleggings, afgekeurde voorleggings, publikasies en sitasies, asook 'n toename in internasionale impak. Die kernredaksie bedank die NHKA, die Raad van Finansies en die dekaan van die Fakulteit Teologie en Religie aan UP, prof Jerry Pillay, vir die finansiële ondersteuning in ooreenkoms met die UP-NHKA-kontrak.

'n Woord van dank aan die HTK se hoof, dr AG Ungerer, en ds C van der Merwe as publikasiekoördineerder, dr T van Wyk en prof J Beyers as assistentredakteurs, prof Y Dreyer as mederedakteur, prof Jaco Dreyer (UNISA) as seksieredakteur van die Afdeling Praktiese Teologie (Nommer 2) en prof E van Eck as die voorsitter van die Uitvoerende Redaksieraad.

6.4 SGB

Met die uitvoering van hierdie besluit is die Sentrum 'n nuwe naam gegee, naamlik die SGB. Dr FJ Labuschagne is as die direkteur van die Sentrum aangewys en dr JC van der Merwe, JP Bester en ds GPJ Stoltz as mededirekteure. Dr Labuschagne en sy span het reeds baanbrekerswerk verrig, en die volgende aksies het reeds plaasgevind, terwyl ander inisiatiewe reeds beplan word:

6.4.1 INLEIDING

Die SGB het ten doel om vasgeloopte gemeentes in die lig van Besluit 2 (71ste AKV) toe te rus en te begelei om volhoubare bediening daar te stel. Laasgenoemde gebeur wanneer gemeentes daarin slaag om die nodige aanpassings te doen en weg te beweeg van 'n model van instandhouding, na 'n nuwe, lewenskragtige en roepingsgetroue manier van kerkwees. Om die bediening oraloor effektief, koste-effektief en volhoubaar te laat gebeur, maak die Kerk van streekfasiliteerders gebruik wat vanuit die perspektief van prosesbegeleiding en intervensie die nodige begeleiding en toerusting doen.

Die prosesse is in die lig van bepaalde omstandighede en uitdagings reaksionêr. Die hoop word uitgespreek dat die hulp aan gemeentes en predikante in die toekoms al meer in streeks- en netwerkverband gebeur. Die veronderstelling is dat gemeentes in 'n bepaalde streek kan saam dink en werk aan die unieke en spesifieke uitdagings waarmee hulle worstel. Die geloofsonderskeidende en gewoontevormende gesprek help gemeentes om te wandel in die Woord met God, met mekaar/mense en met die gemeenskap, en met nadenke oor hoe hierdie praktyk en gewoontes al hoe meer deel word van die gemeentelike lewe (dissipelskap).

Dit is in alle gevalle noodsaaklik om gemeentes vanuit 'n sterk institusioneel gedefinieerde begrip van kerk te begelei na 'n gekonstrueerde missionale ekklesiologie. Laasgenoemde veronderstel dat die gemeente vanuit 'n fase van ontvriësing (wat hoofsaaklik deur instandhouding gekenmerk word) begelei word na 'n na-buite-gerigte benadering tot kerkwees waar die kultuur en onmiddellike konteks van die gemeente behoorlik verstaan en met die bedieningsplan geïntegreer word.

Die meer volhoubare benadering tot gemeentelike begeleiding vra dat leierskap ontwikkel word en die onderliggende sisteme wat missionale bediening daarstel, gevestig word. Maak die Kerkorde van die NHKA en die ampsbeskouing van die Kerk genoeg ruimte vir die spasie wat nodig is om gemeentes vir die uitdagings van ons tyd te herposisioneer?

6.4.2 TOERUSTING

6.4.2.1 Persoonlike ontwikkelingsplan vir predikante (talentontwikkeling met die oog op optimale funksionering)

Verstaan die Kerk/predikante se behoeftes

Deel van die Moderamen se verantwoordelikheid sluit in die welstand en welsyn van predikante. Tydens die 71ste AKV is die toerusting, begeleiding en fasilitering van gemeentes en predikante geïdentifiseer as 'n prioriteit. Vanuit hierdie prioritisering fokus die SGB op die gemeentelike bediening asook die toerusting en ontwikkeling van predikante.

Welstand en welsyn het reeds 'n helende en terapeutiese been waarby Vista Welsynskliniek, prof TFJ Dreyer (koördineerder van die NHKA se Welstandsprogram) en die ondersteuning deur 'n multidissiplinêre professionele span ingesluit is. Hierdie diens word as effektief en uiters doelmatig beskou. Die kerklik-relasionele been wat die toerusting en ontwikkeling van predikante insluit, blyk onderontwikkel te wees. Die ontwikkeling van 'n kerklike begeleidingsprogram wat fokus op die persoonlike ontwikkeling van die predikant en verdere ondersteuning op sinodale vlak, is in die proses om geïmplementeer te word. Die ontwikkeling sluit meer spesifiek die talente en bekwaamhede van die predikant in.

Die belangrikheid van talentbestuur

Die belangrikheid van effektiewe talentbestuur binne 'n veranderende kerklike landskap en konteks kan nie genoeg beklemtoon word nie. Ten einde 'n effektiewe en geïntegreerde oplossing te ontwikkel, is dit nodig om te begin by die ontwikkeling van 'n rolbeskrywing van toepassing op 'n werkruimte waarin slegs een predikant werksaam is. Die ontwikkeling van die posprofiel geskied verder aan die hand van verskillende tipes werkruimtes.

Die doel van hierdie benadering is om die kernbevoegdheids te identifiseer wat binne 'n bepaalde werkruimte en gegewe konteks benodig word. Bevoegdheids word met die oog op verdere ontwikkeling en optimale funksionering geassesseer. Laasgenoemde veronderstel dat die predikant sy/haar werk vanuit 'n sterk roepingsbewussyn verrig, en hierdie spesifieke faset word gevolglik nie geassesseer nie.

Die bevoegdheids bepaal wat in die ontwikkeling ingesluit en uitgebou word. Gegewe die dinamiese aard van elke individu, en die interaksie met individue se konteks en belanghebbendes, kan die predikant, afhangende van die kompleksiteit van die bedieningsruimte, op verskillende vlakke funksioneer. Die idee is om te werk met waar elke persoon is, en binne hul vermoë hul vaardighede te ontwikkel. Die prosesse van die ontwikkelingsentrum is hoogs vertroulik en voorkomend van aard. Die hoop word uitgespreek dat die gesonde leer- en ontwikkelingskultuur daartoe sal bydra dat elke predikant optimaal funksioneer en die bediening uitgebou en bevorder word.

'n Assesseringsbenadering word op grond van die verskillende bevoegdheids ontwikkel en sluit meting in. Die resultate word met die predikant gekommunikeer terwyl die vaardigheidsontwikkeling oor 'n periode van ten minste 12 maande plaasvind. Intervensies vind gedurende hierdie periode plaas op verskillende vlakke met afrigters, mentors, bedryfsielkundiges en beraders.

Talentontwikkeling is 'n gestruktureerde en begeleidende proses waardeur predikante ondersteun word om hul roeping en werkopdragte aan die hand van agt basiese bevoegdheids/bekwaamhede op 'n vlak van uitnemendheid tot uitvoering te bring. Laasgenoemde vorm die basis vir die bedieningsmondering van die predikant en die uitleef van sy/haar roeping.

Die evaluering en ontwikkeling van die predikant gebeur in 'n veilige ruimte en in

samewerking met professionele ondersteuning aan die hand van nege basiese bevoegdhede/bekwaamhede:

- * Denkvermoë.
- * Implementering en koördinerende wat uitvoering insluit.
- * Motivering.
- * Aanbieding en verduideliking.
- * Verhoudingsingesteldheid.
- * Beïnvloeding en adviserend.
- * Pastoraal bekwaamheid.
- * Toesighouding.
- * Bestuursbekwaamheid.

6.4.2.2 **NHKA se mentorskapprogram: 'n Mentorskapprogram vir alle nuut geëgitimeerde predikante**

Predikante ervaar van oral druk. Laasgenoemde, 'n onvermoë om die nodige aanpassings te doen en ander tendense het daartoe aanleiding gegee dat die 71ste AKV die toerusting, begeleiding en fasilitering van gemeentes en predikante geïdentifiseer het as 'n prioriteit.

Agtergrond

Die studente se finale studiejaar is onder andere 'n praktiese gemeentejaar, waar hulle onder leiding van die gemeente se predikant(e) bepaalde verantwoordelikhede nakom. Terwyl die studente blootstelling kry aan al die aktiwiteite in die gemeente, het hulle steeds beperkte verantwoordelikhede aangesien hulle nie formeel in diens van die gemeente staan nie. Die voornemende predikante word gedurende hierdie periode aan die lewe en werksaamhede van die gemeente blootgestel.

Na afloop van hierdie praktiese jaar word die teologiestudente geëgitimeer en word die jong proponente in die Kerk beroepbaar gestel. Met die aanneem van die beroep word van die predikant verwag om selfstandig te funksioneer.

Verskeie proponente en jong predikante is tans beroepafwagend. Laasgenoemde het geen ander keuse nie as om hul inkomste buite die werkkruimte van die Kerk aan te vul. Die proponente/predikante het dikwels die geleentheid om in verskillende gemeentes te preek terwyl hulle nie noodwendig die nodige ondervinding en blootstelling kry om deel van 'n gemeente se dag-tot-dag-bestuur te wees en uitdagings wat aan 'n gemeentepredikant gestel word, te ervaar nie. Hierdie situasie kan vir etlike jare voortduur terwyl die proponent nie 'n beroep ontvang nie of hul blootstelling beperk bly. Predikante kan verder vir 'n groot deel van hul beroepslewe in deeltydse werkkruimtes werksaam wees en ook nie blootgestel word aan die dinamika van voltydse werkkruimtes nie.

Jong predikante word dikwels blootgestel aan die uitdagende bestuursaktiwiteite van 'n gemeente, sonder dat hulle die nodige bestuurs- en finansiële opleiding ontvang het. Die eise wat aan nuwe predikante in 'n nuwe werkkruimte gestel word, is uitdagend.

Daar bestaan dus insake drie areas 'n dringende behoefte by jong predikante om ondersteuning en leiding:

- * Gemeentelike bestuur.
- * Preekontwikkeling (tegnies).

- * Persoonlike ontwikkeling en ondersteuning in die gemeente.

Mentorskap is een van die hulpmiddels wat hierdie jong proponente/predikante kan voorberei op en ondersteun vir hul dienswerk in gemeentes van die Kerk.

Wat is mentorskap?

Werkplekmentorskap bestaan uit die verhouding tussen 'n minder ervare individu (mentee) en 'n meer ervare een (mentor), met as doel die persoonlike en professionele groei van die mentee. Die mentor kan 'n kollega in dieselfde denominasie of buite die mentee se direkte lynbestuur wees.

Die konstante verandering en onsekerheid insake die kerklike landskap en kontekste skep by veral jonger predikante die behoefte aan mentorskap. Die vinnige lewenstempo dra verder daartoe by dat jongmense hulself wil verbind tot 'n mentor wat reeds deur hierdie onseker stadiums van die lewe is waarin die mentee hom/haar bevind. Die behoefte is groot om met iemand te konnekteer vir leiding, raad en ondersteuning.

Mentorskap stel twee belangrike vorme van ondersteuning vir die mentee:

- * Eerstens fokus die mentorskap op loopbaangroei en geleenthede vir die mentee in die organisasie deur blootstelling, afrigting en algemene ondersteuning, asook deur uitdagings te stel.
- * Tweedens word ondersteuning ten opsigte van bevoegdheid en effektiwiteit gebied deur vriendskap en rolmodellering.

Navorsing toon dat mentorskap 'n uiters belangrike rol speel in die effektiewe ontwikkeling van jong leiers. Mentorskap word as aanvullende meganisme tot die akademiese opleiding beskou waar jongmense se leierskapvaardighede op 'n meer praktiese vlak ontwikkel word. Mentorskap maak die uitruil van hoëkwaliteit-inligting en die vorming van vennootskappe moontlik, wat nie noodwendig gebeur waar 'n mentor afwesig is nie. Die ontwikkeling van leierskap gebeur binne die veilige en ondersteunende omgewing van mentorskap waar die potensiaal van die mentee net verder uitgebou en ontsluit word.

Die voordeel van mentorskap is drieledig: Die mentee, mentor en die organisasie is in noue samewerking en interaksie met mekaar. Groei, selfontwikkeling en leer vorm die onderbou en fokus waar interaksie op hoë vlak gebeur.

Volgens die literatuur is die voordele vir die mentee die volgende:

- * Beroepgebaseer, met verhoogde salarisse en beroepsbevrediging, hoofsaaklik te danke aan die blootstelling aan partye binne die mentor se netwerk.
- * Positiewe invloed op die houding, gedrag en motivering van mentees.
- * Die grootste voordeel is ten opsigte van interpersoonlike verhoudings en organisatoriese toewyding.
- * Mentors ervaar verhoogde werktevredenheid, vervulling en 'n hernude doel vir hul eie loopbane.

- * Die voordeel vir die organisasie is verbeterde werknemertevredenheid, produktiwiteit en kreatiwiteit, asook verhoogde werknemersbehoud.

Alhoewel daar baie voordele is, moet daar ook gelet word op moontlike nadele wat kan strek van oorafhanklike mentees tot ongewenste verhoudings.

Dit is belangrik om te verstaan dat 'n swak ontwikkelde en swak uitgevoerde mentorskapprogram skadelik kan wees vir die organisasie en sy lede. 'n Formele mentorskapprogram sal nie noodwendig die regte oplossing vir elke organisasie wees nie, veral as dit om die verkeerde redes geïmplementeer word. Die mentors se kundigheid, ervaring, belangstelling en deelname kan 'n program tot voordeel strek of nie.

Die nodigheid vir formele mentorskapprogramme

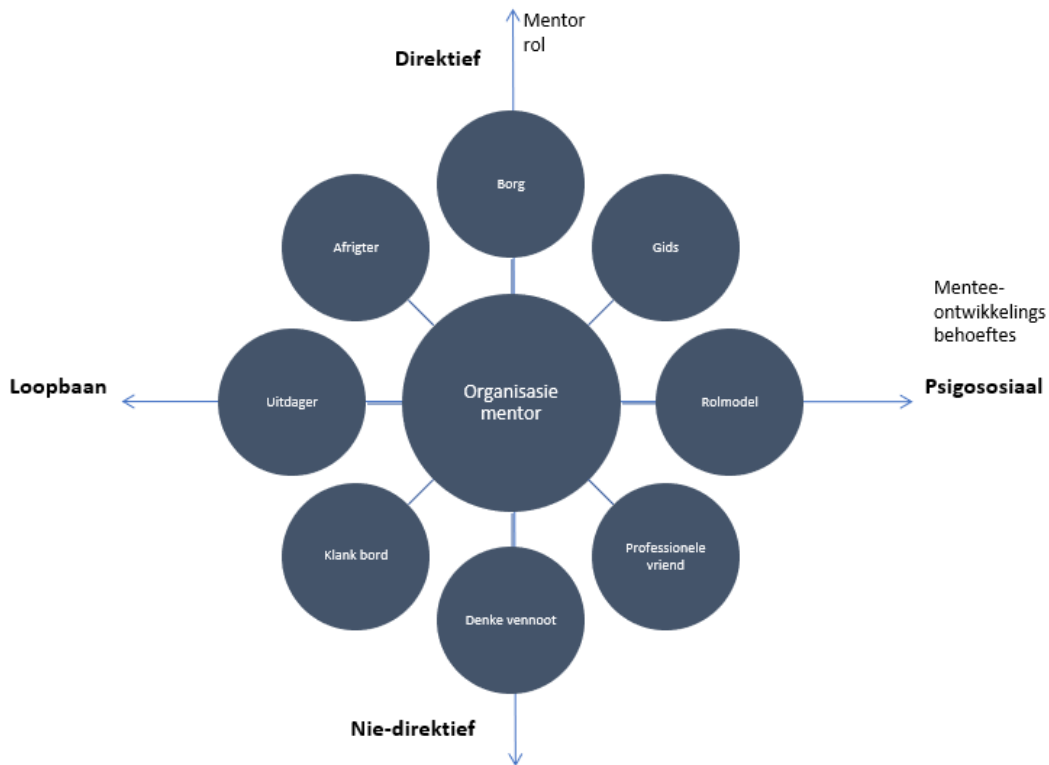
'n Formele mentorskapprogram het positiewe invloed op die langtermynoorlewing en volhoubaarheid van die organisasies. 'n Relatiewe klein belegging van tyd en hulpbronne het oor tyd heen positiewe vorming van gedrag tot gevolg. Eerlike en opregte terugvoer en gesprekke is nodig om die minder ervare predikant vroegtydig te ondersteun in die behoefte wat daar by hom/haar mag bestaan.

Die studie, *Preparing women for Baptist Church leadership: Mentoring impact on beliefs and practices of female ministers*, dui daarop dat kandidate onder begeleiding van 'n mentor die geleentheid het om aspekte binne hulself raak te sien wat hulle nie noodwendig sonder die hulp van die mentor sou kon doen nie. Van die kandidate moes bewus gemaak word van positiewe eienskappe en vaardighede wat hulle in hulself moes bevestig. Ander het weer beperkings of struikelblokke gehad wat hulle onder die begeleiding van die mentor moes oorkom.

Mentorskap word die brug tussen die akademie en die praktiese leefwêreld van die gemeente. Onder die leiding van 'n ervare mentor word die kandidate toegerus en aangemoedig om suksesvol met die uitdagings te handel en persoonlik te ontwikkel. Die behoefte bestaan verder dat jong predikante onder die leiding van 'n mentor behoorlik voorberei en afgerond word vir die dienswerk in hul eerste gemeente.

Die Organisatoriese Mentorskapmodel

Navorsing toon dat mentorskap meer positiewe resultate lewer wanneer mentors die gedrag toon soos voorgestel in die diagram. Laasgenoemde het tot gevolg dat die blootstelling en ondersteuning op sowel psigososiale as loopbaanvlak veel beter is.

Die onderskeie areas kan soos volg beskryf word:

Borg: Dit behels bewusmaking en die skep van geleenthede sodat mentees kan vorder en blootstelling kan kry binne die organisasie.

Gids: Die mentor help deur aan die mentee geleentheid te bied om sake te deurdenk, en die mentee dan by te staan met die nodige advies en leiding oor 'n verskeidenheid toepaslike onderwerpe.

Rolmodel: Die mentor stel 'n voorbeeld wat die mentee kan naboots. Dit gebeur deur optrede en/of stories van lewenservaringe te deel.

Professionele vriendskap: 'n Veilige ruimte word daargestel om openlik te kan praat oor kwessies en bekommernisse. Die veilige ruimte beteken dat daar geen vrees vir verleentheid of onbeskofte optrede sal wees nie.

Denkevennoot: Die mentor bied geleentheid vir die mentee om deur sy/haar denke te werk. Dit kan wees dat die mentee hardop daaroor nadink, of in stilte. Die mentor kan die mentee help met sy/haar denke deur vrae te vra.

Klankbord: Die toets en evaluering van gedagtes, idees of opinies help die mentee om deur situasies te dink, en te bepaal of dit suksesvol, effektief en aanvaarbaar is.

Uitdager: Die mentor gebruik konstante uitdaging en kritiese debat om 'n nuwe selfbewustheid by die mentee te skep (dit mag ongemaklik wees), en om so standpunte, kennis en leer te beïnvloed.

Afrigter: Die mentor ondersteun die mentee om op spesifieke areas te fokus en so sy/haar uitsette en produktiwiteit te verhoog.

Dit is duidelik dat die mentor verskeie rolle ten opsigte van die mentorskapverhouding vervul. Opleiding en verdere toerusting in dié verband gebeur deur die SGB.

Huidige stand van mentorskap in die Hervormde Kerk

Die NHKA het nie tans 'n formele mentorskapprogram nie.

'n Groep van 21 predikante en lidmate het die mentorskap-opleidingsprogram deurloop wat deur Bronze Baobab gefasiliteer is. Hierdie mentors is dus reeds gereed en bereid om enige predikant in die werkruimte van die Kerk te ondersteun en te begelei.

Goedkeuring vir ontwikkeling en implementering van 'n model vir nuut gelegitimeerde proponente

Die Kerk besluit om 'n mentorskapprogram vir nuut gelegitimeerde proponente en predikante daar te stel.

Enige predikant wat op watter wyse ook al behoefte het aan begeleiding, kan onmiddellik met die SGB skakel en in die mentorskapprogram opgeneem word.

Mentorskap stel intervensie daar wat kosteloos met die oog op ondersteuning en ontwikkeling gebeur.

6.4.2.3 Toerusting: Predikante/streekfasiliteerders

Die volgende kursusse is die afgelope 18 maande in verskeie werkkringe van die Kerk aangebied. Die inhoud van die kursusse het toerusting en ontwikkeling op breë vlak ten doel.

KURSUSSE	AANBIEDERS
Opleiding van streekfasiliteerders	Bronze Baobab
Waarderende ondersoek	Dr JC van der Merwe
Sertifikaat in bedieningsvernuwing	Excelsus
Tieners met roeping	Communitas
GDN	NG Kerk
Opleiding van begeleiers van 'n bedieningsdiagnose in gemeentes	Excelsus
King IV	Mnr Gert van Wyk
Opleiding van streekfasiliteerders	Bronze Baobab
Mentorskap	Bronze Baobab
Predikantebegeleidingskursus	Communitas
Geloofsreis vir predikante	Ds Gys van Schoor
Pioniersopleiding	Hugenate Kollege
<i>Interim ministry</i>	Universiteit van Pretoria
Egskeidingsherstel	Communitas
<i>Strength finder</i>	Bronze Baobab
<i>Life coaching</i>	NeuroCoach Institute
Mentorskap	Bronze Baobab
<i>Fresh Expressions</i>	Fresh Africa
Predikantebegeleidingskursus	Communitas

Kursusse in proses om ontwikkel te word:

* Finansiële en administratiewe: Sinodale Dienssentrum (mnr JJP Hattingh en personeel).

* Gemeentes en ringe:

** Begeleiding van gemeentes oor 'n periode van 18 tot 24 maande.

** Opleiding van brugpredikante.

** Beroepsbegeleiding.

** Die rol en funksie van bedieningsplanne.

** Ontwikkeling van missionale bediening: Gespreksbord: Die NHKA Missionale Gespreksbord is gefinaliseer en word tans deur BybelMedia verwerk vir verspreiding.

** Kursus in Missionale Bediening: Fresh Africa-MSi:

Bogenoemde kursus bestaan uit die volgende ses modules wat ten doel het om gemeentes kragtens 'n missionale identiteit te mobiliseer. Die SGB onderneem om hierdie modules in ses afsonderlike kursusse vir werkrumtes van die Kerk aan te bied:

Die herontdekking van God se missie.

Herontdekking van missionaliteit in 'n veranderende wêreld.

Die herontdekking van die missionale aard van die gemeente.

Die herontdekking van dissipelskap.

Die herontdekking van missionale spiritualiteit.

Die herontdekking van missionale luister in die gemeenskap.

Dit is nie die kerk van God wat 'n missie in die wêreld het nie, maar die God van missie wat 'n kerk in die wêreld het.

** Tim Dearborn, *Beyond Duty: A Passion for Christ a Heart for Mission*, Marc, 1998 in Mission-shaped Church, CHP, 2004, p 85. Dié kursus sal tydens die 72ste AKV aan gemeentes bekendgestel en beskikbaar gestel word.

6.4.3 BEGELEIDING: STREEKFASILITEERDERS

6.4.3.1 Funksionering van die SGB as uitbreiding tot die HTK (Besluit 77)

TOERUSTING, BEGELEIDING EN FASILITERING TEN OPSIGTE VAN DIE VOLGENDE FOKUSPUNTE	
KERKRADE/GEMEENTES	
Interimbediening	
Beroepsbegeleiding	
Missionale bediening	
Mediasie	
Leierskap	
Finansies en administrasie	
PREDIKANTE	
Mentorskapprogram	
Leierskapsontwikkeling	
Geloofsvorming	
Hospitering	

Emosionele ontwikkeling
*Finansies en administrasie (NWU)
Bestuur van verandering

6.4.3.2 Program in kerklike bestuur: Administrasie en finansies

Die Sakeskool van die NWU bied 'n **Program in Sakebestuur* aan (die modules en die inhoud daarvan word met die Sakeskool onderhandel). Dit is 'n een-jaar-program wat in twee semesters verdeel is. In die eerste semester woon die student 'n week lank klas by (Potchefstroom):

Die vakke in die eerste semester is:

- * Inleiding tot Bestuur.
- * Finansiële Bestuur I.
- * Menslike Hulpbronnebestuur.

Die vakke in die tweede semester is:

- * Finansiële Bestuur II.
- * Bemerkingsbestuur.
- * Spesifieke Bestuur.

Die koste van die kursus en die inhoud van kerkspesifieke modules is in proses van onderhandeling.

Die toerusting en ontwikkeling van leiers gebeur in direkte opdrag van die 71ste AKV. Vele uitdagings in feitlik alle werkkringe noop leiers om op deurlopende basis toegerus te word ten einde die eise van ons tyd te oorkom, en doelgerig en intensioneel met die roeping van die gemeente besig te wees. Die SGB in samewerking met die HTK sien toe dat leiers op verskillende vlakke ontwikkel word ten einde die nodige kapasiteit te hê:

- * Konsultasie:
 - Gemeentelike vlak: Predikante en kerkrade.
 - Sinodale vlak: Ringsvergaderings en ringskommissies.
- * VTT (predikante) en VTK (ouderlinge).
- * Aanlyn-leeropsies (*miEbooks*).

6.4.3.3 Hulpdiens aan gemeentes via streekfasiliteerders

Die fasiliterings- en begeleidingsdiens wat die SGB in oorleg met die Moderamen daarstel vir gemeentes en predikante, het nodig om horisontaal ontwikkel en uitgebrei te word. 'n Voetspoor van ondersteuning, begeleiding en saamreis word in die Kerk gevestig.

Die gemeente en sy onmiddellike omgewing beïnvloed mekaar wedersyds, en daarom vind die bediening op verskillende wyses en in verskillende vorme in gemeentes plaas. Die NHKA kon oor 'n lang tydperk 'n generiese bedieningsmodel of styl van bediening handhaaf. Die unieke omstandighede op gemeentevlak het egter sodanig verander dat die voorkoms en styl van die bediening op min plekke ooreenkomste toon. Leiers het nodig om 'n sensitiwiteit te ontwikkel vir hierdie

diversiteit en andersheid. Laasgenoemde vra na 'n meer proaktiewe benadering tot begeleiding wat die rekonstruksie van ekklesiologiese sisteme veronderstel.

STREKE	Streek-fasiliteerders/ koördineerders EERSTE GROEP	Streek-fasiliteerders/ koördineerders TWEDE GROEP	Streek-fasiliteerders/ koördineerders DERDE GROEP
Gauteng Johannesburg	Strydom WA dr	Van Wyk CJ ds	Beukes ME ds Van Schalkwyk JBMH ds
Gauteng Pretoria	Barnard D ds Delpont H dr	Celliers HJ ds Van Staden JM dr	
Kaap	Jacobs PJ ds	Joubert TF ds	Coetzee J ds
Limpopo		Van Wyk DJC dr	Joubert HS ds Prinsloo CB ds
Mpumalanga	Jansen van Rensburg MJ dr Rocher G ds	Manders C ds	
Namibië	Jacobs PJ dr		
Natal	Rocher G ds		
Noordwes	Jacobs PJ dr Senekal GC ds	Geel (sr) L ds Kok WJJ ds	
Oos-Kaap	Jacobs PJ dr		
NHKA	Lede van die Moderamen Fasiliterende leiers: SEAD en Gevorderde SEAD-opleiding		
NHKA	Interimbediening	Janse van Rensburg JG ds Bester JP dr	
NHKA	Intervensie: Mediasie	Rust RJ ds	

6.4.4 PROSES EN SISTEMIESE BEGELEIDING BINNE WERKRUIMTES VAN DIE KERK

PROSESBEGELEIDING EN INTERVENSIE (71STE TOT 72STE AKV)	GEMEENTES	RINGE
TOERUSTING, BEGELEIDING EN FASILITERING	41 (14%)	13 (34%)
Begeleiding vanuit die Debiteureprogram	25 (8,5%)	-

- * 'n Risiko-matriks wat opgebou word deur verskeie finansiële en ander tegniese veranderlikes, maak dit vir die Sinodale Dienssentrum moontlik om proaktief te handel met gemeentes wat deur onvolhoubaarheid bedreig word. Die wyse waarop ringskommissies en die personeel van die Sinodale Dienssentrum die Raad van Finansies hierin ondersteun, dien vermeld te word.

6.4.5 NAVORSING

Navorsing vanuit die SGB vind in oorleg met verskeie vennote plaas. Navorsing is primêr gerig op die lewensruimte van die predikante en gemeente. Die inskakeling en betrokkenheid by die Gemeentedienstenetwerk is van groot waarde, en help met die verwerking en ontsluiting van uitdagings op praktykvlak:

- * Studiemateriaal (elektroniese databasis).

- * Boeke en artikels aan die hand van kursusse wat aangebied word.
- * Skakels.
- * PowerPoint-aanbiedings.
- * Artikels insake verskeie knelpunte word op kontinue basis in die kerklike media gepubliseer.

6.4.5.1 **Projek 1: Die volgende kursusse is op aanvraag beskikbaar**

- * Brugwerk en interimbediening.
- * Waarderende ondersoek en geloofsonderskeiding.
- * Die dinamika van gemeentegrootte.
- * Roeping, vorming, vaardigheid.
- * Geloofsgerigte sorg vir gemeentes van die Kerk.
- * Verhoudings- en spanbouprosesse.
- * Begeleiding van die beroepsproses in 'n gemeente.
- * Konflikhantering, versoening en helingsprosesse.
- * Trauma en die begeleiding van rouprosesse in 'n gemeente.
- * Mediasie ter wille van versoening.
- * Die bestuur van verandering.

6.4.5.2 **Projek 2: Voortgesette ontwikkeling en toerusting van predikante – 'n proaktiewe benadering**

Ontwikkelingsprogram "GIM*-program"

Fase 1: Behoeftebepaling

'n Drie dag lange GIM*-program waartydens 'n predikant of 'n groep predikante se groei en begeleidingsbehoeftes bepaal word deur verskeie intervensiemomente: 360° vraelyste, persoonlikheids- en ontwikkelingsvraelyste, en een-tot-een-gesprekke. Die intervensie gebeur in die lig van die predikant se dienswerk, en is gerig op sy/haar spesifieke bevoegdhede/bekwaamhede. Die proses geskied inklusief waartydens die insette van die individu/groep met die inhoud daarvan verreken en geïntegreer word. 'n Persoonlike ontwikkelingsplan is een van die belangriker uitkomstes wat fase een ten doel het. Die nodige intervensies word geïdentifiseer en 'n persoonlike verslag word saamgestel vir die aandag van die deelnemer, en die ontwikkelingsgeleenthede word aan die direkteur van die SGB bekendgemaak.

Fase 2: Inwerkingstel van die groei en begeleidingsprogram

'n Ontwikkelingsplan en begeleidingsprogram word deur die GIM*-fasiliteerder, in oorleg met die direkteur van die SGB, die predikant en die kerkraadsvertegenwoordiger gefinaliseer. Die prioriteite en intervensies is uiteraard uniek en verskil van predikant tot predikant. Die praktiese en vakkundige oordrag van vaardighede word in 'n mentorprogram verder verreken.

Fase 3: Monitering

Gereelde opvolggesprekke en kontinuïteit is van kritieke belang. Die fasiliteerder sal op grond van die onderskeie prioriteite maandelikse opvolggesprekke, begeleiding en afrigting reël. Gesprekke vind op maandelikse basis verder plaas tussen die kerkraadsvertegenwoordiger en die predikant, met terugvoer op vordering.

Fase 4: *(Viering, Gemeenskap, Diens, Getuienis)

Die voltooiing van die GIM*-jaar word deur die predikant gevier.

Projekspan:

- * Dr FJ Labuschagne (direkteur: SGB).
- * Dr AG Ungerer (hoof: HTK).
- * Dr JC van der Merwe (oudhoof: HTK).
- * Ds AH Roets (voorsitter: Kuratorium).
- * Ds PS Esterhuizen (Proponentseksamenkommissie).
- * Mev Elna Esterhuizen (bedryfsielkundige: HPCSA).

6.4.5.3 **Projek 3: Jeugnavorsing**

Die Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk het tydens 'n gesprek op 28 Januarie 2019 besluit om 'n bosberaad te reël waartydens in diepte oor die hartklop of polsslag van die jeug besin sal word. Die bedoeling is om werklik buite die tradisionele grense van jeugbediening te beweeg en te dink. Die gevolgtrekkings wat gemaak word en navorsing wat daaroor gedoen word, sal ter geleger tyd met die Kerk gedeel word.

Gesprek en navorsing met betrekking tot die jeug binne die werkruimte van die NHKA is nou kritiek. In vele gemeentes is daar doodeenvoudig nie meer kinders nie, en die erosie/uitdagings wat verder op gesinne betrekking het, is astronomies.

Die uitdagings ten opsigte van ons jeug lê dus op diep sistemiese vlak waar hulle nie noodwendig langtermynkonneksies met die Kerk wil hê nie. Dit is vanuit hierdie perspektief dat ons navorsing en gesprek baie spesifiek moet wees:

- * Waar gebeur verandering in die wêreld vir jong volwassenes?
- * Hoe kies hulle om 'n verskil te maak?
- * Hoe kan die NHKA steeds relevant bly waar jongmense doelbewus wegbeweeg van die Kerk af en oorhel na sosiokontekste?
- * Hoe kan die NHKA jongmense help en toerus om sinvol met hul lewens besig te wees?

Die SGB bied in 2019 'n kursus aan insake Generasietipes (Anriëtte de Ridder, Communitas) wat spesifiek vir gemeentes van die Kerk ontwikkel is. Ons sal gemeentes vanuit die SGB moet begelei en toerus om hierdie verskillende generasies, en hul behoeftes en uitdagings, te verstaan. Die Kerk sal moet nuut dink oor kategetiese en geloofsvormende gewoontes.

Projekleier: Ds D Barnard (Verslag 1 van die Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk verwys).

6.4.5.4 **Projek 4: NCLS-Kerkspieëlnavorsing**

Kerkspieël 2018/2019 is 'n geleentheid om deur 'n wetenskaplike ondersoek 'n geheelbeeld van die Kerk te kry en die hartklop van die gemeente te hoor.

Hierdie omvattende navorsingsprojek van die Hervormde Kerk en die NG Kerk as vennote vind plaas in samewerking met die internasionale organisasie *National Church Life Survey*. Die waarde van hierdie navorsing is dat dit vir die kerk en sy leierskap, op verskillende vlakke, 'n beeld gee van patrone en tendense in die kerk en deelnemende gemeentes. Die navorsingsprojek bestaan uit twee opnames: 'n Gemeenteopname en 'n erediensbywoneropname.

Die gemeenteopname doen navraag oor 'n wye verskeidenheid van aspekte van die gemeentelike bediening, asook die demografie en funksionering van die gemeente. Dit help om te verstaan waarmee ons besig is en besig behoort te wees. Die resultate bied 'n beeld van die Hervormde Kerk en is nuttig vir sinodale leierskap om doelgerigte beplanning te doen met die oog op dinamiese en volhoubare bediening in die Kerk. Dit is daarom vir die Hervormde Kerk baie belangrik dat elke gemeente hierdie opname sal doen. Hierdie vraelys is reeds 'n geruime tyd gelede aan gemeentes gestuur met die versoek dat predikante en skribas verantwoordelikheid sal neem om dit aanlyn te voltooi.

Tot op datum het 88 van die 277 gemeentes van die Kerk voltooide opnames teruggestuur. Baie dankie aan die gemeentes wat reeds hierdie vraelys voltooi het. Dit bied 'n oorsig oor die stand van die bediening in en deur gemeentes van die Kerk. Ons vertrou dat res van die gemeentes aan hierdie versoek sal voldoen om steeds die voltooide vraelys in te dien soos verduidelik in die skrywe gedateer 16 Augustus 2018.

Die tweede deel van die ondersoek staan bekend as die erediensbywoneropname (NCLS-opname). Dit vra na die harklop van die gemeente deur te fokus op die roepingsverstaan en kultuur van die gemeente, en hoe lidmate die gemeente beleef. Hierdie deel van die ondersoek wil spesifiek aan lidmate die geleentheid bied om hul stem te laat hoor. Die resultate sal vir gemeentes nuttig wees om doelgerig te beplan met die oog op dinamiese en volhoubare bediening. Daar is ringe wat te kenne gegee het dat al die gemeentes van 'n betrokke ring in staat gestel word om aan hierdie ondersoek deel te neem tot voordeel van die ringsvergadering se beplanning en begeleiding van gemeentes.

Elke deelnemende gemeente se verslag word aanlyn, sowel as in gedrukte formaat, beskikbaar gestel. Naas hierdie detailverslag, ontvang die gemeente ook 'n visuele voorstelling van die profiel van die gemeente. Gemeentes ontvang ook 'n werkboek vir die beplanningsproses vir die ontwikkeling van kort- en langtermynstrategieë. Hierdie navorsingsresultate en die beplanning wat daarop volg, behoort dan neerslag te vind in 'n gemeentelike bedieningsplan soos dit tans in die Kerk in gebruik is. Hulp is aan gemeentes beskikbaar met die interpretering asook die beplanning vir en implementering van 'n proses vir die benutting van die navorsingsresultate in die gemeente met die oog op meervoudige groei.

Die profiel van deelnemende gemeentes word ook verwerk om 'n profiel van die Hervormde Kerk daar te stel. Die resultate van 2014 en 2018/19 se Kerkspieël-NCLS-ondersoeke sal met die oog op die werksaamhede van die SGB en die volgende AKV verwerk word in die lig van die Kerkorde, en besluite insake kerkwees soos tydens die vorige AKV aanvaar is.

Wie kan deelneem aan hierdie navorsing?

Alle gemeentes van die Kerk kan die geleentheid benut deur direk te registreer by Ester Steyn by die Kerkspieël-NCLS-kantoor (kerkspieel@ngkerk.org.za). 'n Volledige inligtingstuk en registrasievorm vanaf die Kerkspieël-NCLS-kantoor is

reeds aan ringskommissies beskikbaar gestel. Registrasie en die fooi vir deelname word bereken volgens die gemiddelde aantal erediensbywoners op 'n gewone Sondag. Elke erediensganger, dit sluit ook kinders ouer as 15 jaar in, sal dan die geleentheid kry om die vraelys te voltooi na afloop van 'n erediens.

Vraelyste sal na registrasie en betaling van die fooi vanuit hierdie kantoor aan die gemeente gestuur word. Na voltooiing van die opname word van die gemeente verwag om die vraelyste na die Kerkspieël-NCLS-kantoor terug te stuur.

Die aanvanklike beplanning was dat hierdie opname gedurende Augustus/September verlede jaar sou plaasvind. Die proses van hersiening en vertaling van die vraelyste en die werkboek wat daarmee saamgaan, het baie langer geneem as wat beplan is. Die NCLS-taakspan het dit goedgevind om die ondersoek nie so naby aan die einde van die jaar te loods nie. Die versoek was gerig dat gemeentes wat graag wil deelneem, die nodige registrasie gedurende Maart 2019 sou afhandel sodat die opnames gedurende April in gemeentes gedoen kon word. Die Ring van Bronkhorstspuit het reeds te kenne gegee dat besluit is om as ring deel te neem aan die opname sodat die ring saam kan beplan aan toekomstige bediening vir die gebied.

Projekspan: Di J Coetzee (koördineerder) en GF van Wyk.

6.4.5.5 **Projek 5: Konflik in werkruimtes van die NHKA**

Konflik presenteer in verskillende vorme in werkruimtes van die NHKA. Die aard en omvang daarvan varieer van werkveld tot werkveld. Die resultate van 'n wetenskaplik gefundeerde konflikvraelys word tans verwerk. Die data het ten doel om die SGB vanuit verskeie perspektiewe te help om sy begeleidingstaak meer effektief tot uitvoering te bring.

Projekspan: Drr FJ Labuschagne en PL Steenkamp.

6.4.6 **DIE VOLGENDE FUNDAMENTELE UITGANGSPUNTE WORD DEUR DIE SGB VOOROPGESTEL**

1. Om volhoubaarheid daar te stel, word gemeentes genoop om
 - * sistemiese en ekklesiologiese vasgelooptheid te bowe te kom.
 - * finansiële, administratiewe en strukturele vasgelooptheid te bowe te kom.
2. Die dryf van intensionele bediening:
 - * Waarmee is gemeentes regtig besig?
3. Sistemiese begeleiding: Om kontekstuele geloofsgemeenskappe te ontwikkel en missionale momentum aan die hand van die volgende uitgangspunte te laat gebeur:
 - * Missionaal: Deur die Gees van Jesus neem gemeentes vanuit die *miseratio Dei* deel aan die *missio Dei*.
 - * Kontekstueel: Begryp die omvang en betekenis van gemengde ekonomie van kerk. Help gemeentes om kultuur intelligent te leef.

- * Formerend: Om dissipels/navolgers van Jesus Christus toe te rus en te ontwikkel.
 - * Ekklesiologies: Die intensie om kerk van Jesus Christus te wees.
4. Toerusting van geloofsleiers, kerkrade en lidmate om die uitdagings wat ons tyd daarstel, te oorkom:
- * Leierskapsontwikkeling.
 - * Bestuur van verandering.
5. Navorsing:
- * Werk vanuit 'n gedefinieerde verwysingsraamwerk: Akademies en metodologies.
 - * Groter deelname aan en aktiewe betrokkenheid van lidmate/priesterskap van die gelowige by die bediening van die gemeente.

Dankie, vir die wonderlikste voorreg om vanuit my hoedanigheid as direkteur van die SGB in diens van die kerk van die Here Jesus Christus te mag wees.

---oOo---

KERNKOMITEE: GEMEENTELIKE DIENSWERK

VERSLAG 1: WEGBREEK (RETREAT) VIR PREDIKANTE

Die Kernkomitee vir Gemeentelike Dienswerk het, as onderdeel van die welstandsprogram vir predikante, in 2017 'n jaarlikse retreat/wegbreek vir predikante aangebied. Ses predikante het hierdie wegbreek bygewoon. Die ideaal bly om meer predikante te betrek, hoewel die groep verkieslik nie groter as tien behoort te wees nie.

Die bedoeling was om jaarliks so 'n geleentheid te skep, maar as gevolg van 'n gebrek aan belangstelling in 2018 en die AKV in 2019, sal die volgende Retreat eers in 2020 realiseer.

Die bedoeling van so 'n wegbreekgeleentheid is om vir elke predikant die ruimte te skep waarbinne persoonlike geloofsgroei kan gedy en ontwikkel. Predikante gaan daaglik met die Bybel om en is dikwels met geloofsake besig, maar het selde die geleentheid om in diepte met hul eie geloofsewige besig te wees. Ons ontmoeting met God is meer dikwels beperk tot gemeentelike aktiwiteite.

Die tipiese wegbreek bied ruim tyd vir refleksie, innerlike worsteling en visionering. Die terrein word so gekies dat daar genoeg stimulerings, byvoorbeeld 'n labirint met stasies van Jesus se aardse lewe en aangrypende natuurtonele, beskikbaar is. Enkele kontakssessies met 'n aanbieder en kollegas skep geleenthede vir ontdekking en ontginning. Kort eredienste of *poustinia* (woestynoomblikke) vind in kontemplatiewe styl (stil, nadenkend) drie maal daaglik plaas.

Hierdie wegbreekgeleentheid is nie noodwendig bedoel vir predikante wat aan uitbranding ly of wat tekens daarvan toon nie. Elke dienaar van die Woord kan daarby baat vind en kan persoonlike geloofsgroei en ontwikkeling ervaar. Dit kan

egter vir die oorlaaide dienaar van die Woord geleentheid bied om opnuut te fokus en innerlike vrede te vind.

VERSLAG 2: POLSSLAG VAN DIE JEUG: BOSBERAAD GEHOU OP 30 APRIL EN 1 MEI 2019 TE VENTERSKROON-KAMPTERRAIN

Onderstaande verslag is nie 'n wetenskaplike studiestuk nie. Dit verteenwoordig 'n opsomming van die nadenke van jeugwerkers en predikante wat besorg is oor bediening aan jongmense in die NHKA.

Die bosberaad het onder die opskrifte Wie? Waar? Hoe? en Wat? verloop.

Wie?

Uit gesprekke was dit duidelik dat ons hoofsaaklik met die sogenaamde *millennials* werk. Dit is jongmense wat gebore is tussen 1990 en 2004. Oor hierdie generasie het daar die afgelope tyd etlike publikasies verskyn. Dit blyk duidelik dat nie maklik in die behoeftes van hierdie groep voorsien gaan word met die tradisionele jeugbediening waarmee vorige geslagte sukses behaal het nie. Ons bedien 'n nuwe wêreld, want die wêreld waarbinne die middeljariges en seniorburgers grootgeword het, bestaan in wese nie meer nie.

Hierdie is 'n geslag wat daagliks meer as 50 elektroniese boodskappe stuur en gemiddeld ses ure per dag voor skerms (slimfone, televisiestelle en rekenaars) deurbring. Sosiale bande word dikwels in die kuberruimte gesmee en in stand gehou.

50% van hierdie groep, aldus meningsopnames deur *Pew*, is polities onverbonde. Soveel as 30% van hierdie groep is godsdienstig onverbonde. Dit beteken egter nie dat daar geen behoefte by hulle bestaan om 'n ontmoeting met God te hê of om die een of ander vorm van spiritualiteit te ervaar nie. Almal het 'n behoefte aan kontak en liefde. Jongmense is tans dikwels emosioneel afgestomp. Hulle funksioneer in 'n wêreld waar prestasie dikwels die fokus in hul lewens is, en in die proses word balans ingeboet. Daar word van ons jeug verwag om vinniger volwasse te word, terwyl die emosionele ontwikkeling nie tred hou met die volume verantwoordelikhede nie. Daar bestaan onder ons jeug die behoefte aan warmte eerder as aan 'n eietydse, vrolike kerk.

Die *millennials* akkommodeer maklik alle individue en groepe, en is nie veroordelend nie. Die uitgeworpenes van die samelewing word maklik in hul midde verdra.

In die komende dekade of twee behoort daar selfs 'n groter behoefte aan kontak en warmte te ontstaan. Historici soos Yuval Harari meld in sy boek *21 Lessons for the 21st Century* dat as gevolg van tegnologiese ontwikkeling, die skep van meer beherende algoritmes en die vordering op biotegnologiese gebied, al hoe meer mense oorbodig of waardeloos sal voel. Die rol van die kerk, naamlik om Jesus se boodskap van hoop in hierdie vakuum te verkondig, behoort in komende jare groter te word. Om lewensin op 'n ander vlak as prestasie, hetsy finansiële of statusgewys, te verkondig, sal van kardinale belang wees. Die Kerk behoort geleenthede te skep om met jongmense kontak te maak. Om die hartklop van ons jongmense te verstaan, moet ons uiteraard eers luister. Komplekse teologiese debatte oor sake soos homoseksualiteit, aborsie, Skrifverstaan en ander, gaan dikwels by ons jongmense verby. Hulle beleef gewoon 'n behoefte aan 'n verdieping in hul geloof en 'n soeke na sinvolle ontmoetings met God en hul

portuurgroep. Jongmense wil graag betrokke wees by bediening aan ander. Die kerkgebou en kerklike aktiwiteite soos dit tans daar uitsien, is nie die enigste forums vir sulke ontmoetings nie.

Waar?

Die logiese beginpunt is die huisgesin waarbinne daar met liefde en begrip met mekaar omgegaan word. Ons behoort opnuut tyd te skep vir mekaar en veral vir ons kinders. Die huisgesin is die ruimte waarbinne waardes geslyp en stabiliteit gevestig word.

- * Beter benutting van sosiale media – skep byvoorbeeld YouTube-grepe met kort, kragtige boodskappe. Die fokus skuif in hierdie grepe van die kognitiewe (kennisinsette) na die affektiewe (die gevoel). WhatsApp-groepe, Facebook, Twitter, Instagram, endiesmeer. Ons moet trouens vasstel waar ons jongmense hulle tans bevind, en ons behoort hulle op daardie terreine te ontmoet en nie net daarop te reken dat hulle ons op die kerkterrein sal kom opsoek nie.
- * Stel geboue en kundiges in 'n gemeente beskikbaar om byvoorbeeld wiskundeklasse gratis of bekostigbaar aan te bied. Ook forums waar handvaardighede, basiese rekenaarvaardighede en taalvaardighede aangeleer kan word. Die doel is nie om leerlinge onder valse voorwendsels die Kerk in te lei nie, maar eerder om 'n gemeente se omgee vir die wêreld opreg sigbaar te maak.
- * Skep kuierplekke vir jongmense uit die breëre gemeenskap waar daar onder andere ge-LAN (*Local Area Network*) kan word. LAN verwys in hierdie geval na rekenaarnetwerkspeletjies.
- * Skep gemeenskapsentrums waarvandaan kinders van lede van gemeenskapskringe op verskillende maniere bedien kan word. Die gedagte van 'n kundige oor jeugbediening uit die VSA, Kenda Dean, is dat dit nie slegs volwassenes sal wees wat hierdie verkondigingsforums skep en benut nie, maar dat die jeug self agente sal wees vir verkondiging. Belydenisklasse kan onder andere sinvol hiervoor benut word.
- * Die skep van belangegroepe soos motorfiets-, stap- en hengelklubs, ensovoorts, waarbinne sosialisering realiseer. Die gedagte is bloot om deur hierdie veilige kontakruimtes 'n glimpering van ons Here Jesus se liefde vir die wêreld te wys.
- * Opwipkerke (*pop-ups*) vir jongmense wat nie amptelik by 'n gemeente wil inskakel of evangelieverkondiging by 'n kerkgebou wil hoor nie. Verkondigingsgeleenthede word by restaurante en ander bymekaarkomplekke geskep, en word gemaklik-eietyds ingerig.
- * Dink oor gemeente- en kerkgrense heen aan gesamentlike jeugbediening. Gesamentlike aksies kan veral op die breëre gemeenskap 'n groot impak hê.

Die idee het vir jare bestaan dat daar deurlopend navorsing gedoen moet word en studiestukke geskep moet word alvorens enige aksies realiseer. Die beraad se gevolgtrekking is: Doen net/waag. Sodra ons die behoeftes en gees van ons omgewing bepaal het, dien ons hierdie gemeenskap op elke denkbare manier en met elke middel tot ons beskikking.

Dit is belangrik dat gemeentes hul hulpmiddels (geboue, werkkragte) sal aanwend, nie net vir gemeentelike oorlewing nie, maar ook om die jeug in ons breëre gemeenskap te dien. Die Kerk se (toegeruste) jeugleiers kan as mentors dien vir jongmense uit die gemeenskap. Ten einde hierin te slaag, moet vertrouensverhoudings in die gemeenskap gevestig word.

Hoe?

Een van die dringende behoeftes binne die Kerk is leierskapsopleiding. Ons is dikwels goed ingegrawe wat inhoude betref en op datum met die tydgees, maar sukkel om die geskikte persone te vind wat hierdie bediening saam met die predikante kan doen.

Die Ring van Vereeniging het in 2018 met 'n leierskapontwikkelingsprogram begin. Die program ontvou in twee dele:

- * Deel 1 handel oor persoonlike leierskap en sluit onderwerpe soos waardes, beginsels, visie, doelwitte en rentmeesterskap in.
- * Deel 2 handel meer oor toepassing binne die koninkryk. Die teikengroep is graad 10's. Voordat die belydenisjaar begin, is die groep reeds beter toegerus om as leiers binne gemeentes op te tree. Die belydenisjaar word as't ware 'n vestigingsjaar vir leierskap binne die Kerk.
- * Die ideaal is om hierdie opleiding wyer binne die NHKA te doen, ten einde landwyd 'n groep leiers te kweek wat in komende tye die Kerk kan voorgaan.
- * Die metodiek is aktiewe leer. Praktykgerigte opleiding en leerervaring eerder as lesaanbiedings is in ons tydsgewrig immers meer effektief.
- * Opgeleide leiers kan ook later aangewend word by die vorming van nuwe leiergroepe.
- * Missionale dissipelskap wat nie eis of toe-eien nie, maar gewoon dien omdat dit 'n evangeliese eis is, word van ons jeug gevra.

Daar word tans etlike kursusse oor jeugbediening deur verskillende instansies aangebied. Die inligting rakende hierdie geleentheid sal in die toekoms gereeld aan gemeentes en jeugwerkers deurgegee word. Gemeentes word aangemoedig om predikante en jeugwerkers in staat te stel om hierdie geleentheid by te woon.

Wat?

Die materiaal wat benut word om jongmense formeel toe te rus en te bemagtig om dissipels te wees, was vir jare in 'n groot mate beperk tot kategesehandleidings wat deur die Kerk geskep en versprei is. Daar is groot waardering vir die materiaal en die wyse waarop dit saamgestel is.

Die gevoel onder die groep wat die bosberaad bygewoon het, was egter dat die lesse soos dit tans saamgestel is, steeds te lywig en omslagtig is, en dat inhoude nie op 'n maklik verteerbare manier aan die jeug oorgedra word nie. Meer praktiese oefeninge en beter benutting van tegnologie, waarmee ons jeug daagliks werk, sou wenslik wees. 'n Beduidende deel van die groep meen dat boeke vorentoe slegs elektronies beskikbaar moet wees. Wysigings aan inhoude kan sodoende maklik en bekostigbaar aangebring kan word. Hiervoor kan 'n sogenaamde *app* (toepassing) ontwikkel word.

Temas word soms herhaal of is nou verwant aan mekaar, en word ook te lank uitgerek.

Daar word steeds te veel klem gelê op die kognitiewe vermoë van 'n kind, en die sosiale en affektiewe word in 'n mindere mate geraak. Die behoefte bestaan om meer verhoudingsgerig en gevoelsgerig met inhoude om te gaan.

Versoeke vanuit die bosberaad:

- * Dat elke gemeente in die NHKA jeugbediening dringend/opnuut as een van die primêre fokusareas sal vestig.
- * Dat die SGB fondse sal oormerk vir die toerusting van jeug/jeugleiers.
- * Dat bestaande toerustingsgeleenthede wyd in die Kerk bekendgemaak en bemark sal word ten einde leierskap en kundigheid te bevorder.
- * Dat 'n jaarlikse bosberaad/werkwinkel aangebied word om suksesverhale met mekaar te deel, stories van hoop uit te ruil en toerusting aan te bied.

6.5 SENTRUM VIR KERKHISTORIESE NAVORSING

Hierdie sentrum bestaan ook uit verskillende onderafdelings wat redelik onafhanklik funksioneer. Die volgende verslae dien:

6.5.1 KERKHISTORIESE GENOOTSAP VAN DIE NHKA

Die Kerkhistoriese Genootskap van die NHKA is op 25 April 1958 gestig en het gedurende 2018 die mylpaal van 60 geseënde jare van werksaamhede bereik. Die doel van die Genootskap is om die algemene belangstelling in kerkgeskiedenis te bevorder. Dit sluit die algemene kerkgeskiedenis asook die Suid-Afrikaanse kerkgeskiedenis in.

Die Genootskap hou gedurende die twee jare tussen AKV's jaarliks 'n kongres. In die jaar waarin die AKV plaasvind, word daar dus nie 'n kongres gehou nie. Die eerste kongres is op 15 September 1958 aangebied.

6.5.2 KONGRES

Sedert die 71ste AKV het twee kongresse plaasgevind:

- * *Kongres gehou op 2 November 2017*

Drie referate is gelewer wat gesentreer het rondom die 500ste herdenking van die Hervorming:

- ** Referaat 1 – Prof (em) AD Pont: Herdenking van die Hervorming 1517 tot 2017 – Martin Luther en die begin van die Kerkhervorming. Hierdie kongres het plaasgevind in die jaar waarin prof Pont, een van die stigterslede van die Genootskap, 90 jaar oud geword het. Daarom het die bestuur dit goedgevind om prof Pont te nooi om 'n referaat te lewer.
- ** Referaat 2 – Dr Hennie Botes: Die Gelofte 180 jaar.
- ** Referaat 3 – Dr C Pretorius: Die herdenking en herdink van die Sinode van Dordrecht 1618 en 1619.

* *Kongres gehou op 20 September 2018*

Hierdie kongres het saamgeval met die herdenking van die Genootskap se 60ste bestaansjaar asook die 400ste herdenking van die ontstaan van die Dordtse Leerreëls. Dr C Pretorius het 'n oorsig gegee oor die Genootskap se bestaan die afgelope 60 jaar, waarna ds GS Botha die agtergrond en verloop van die Sinode van Dordrecht aan die teenwoordiges voorgehou het.

Twee referate is ook gelewer:

** Referaat 1 – Dr WA Dreyer: Dordt en kerkordelike gang.

** Referaat 2 – Prof Alwyn Swanepoel: 'n Bybelse antropologie vanuit Dordt.

Die kongres het ook saamgeval met die heropening van die SP Engelbrechtmuseum in die *Ou Kerkie* by Gemeente Wonderboompoort.

6.5.3 SP ENGELBRECHT-ERE PENNING

Die Genootskap beloon verdienstelike navorsing en/of publikasies in Kerkgeskiedenis met die SP Engelbrecht-erepenning. Die reglement vir die toekenning van die erepenning is hersien en weer op datum gebring.

6.5.4 REGLEMENT VIR DIE KERKHISTORIESE GENOOTSAP

Die Reglement van die Genootskap is ook hersien en weer op datum gebring. Die belangrikste ontwikkeling is dat die reglement nou voorsiening maak vir die uitnodiging en deelname van geesgenote wat nie lidmate van die NHKA is nie. Enige belangstellende in Kerkgeskiedenis kan dus volledig deelneem.

6.5.5 FONDSE

Die Genootskap hef 'n geringe ledefooi per jaar en is verder van skenkings afhanklik. Die Genootskap se geld word in 'n trustfonds by die Raad van Finansies bewaar.

6.5.6 TOEKOMS

Die Genootskap se bestuur is versoek om die Kongres wat in 2020 sal plaasvind, in te rig rondom die werksaamhede van die Bybelgenootskap wat dan 200 jaar sal bestaan.

6.6 SENTRUM: EKUMENE

Hierdie sentrum kom nie tans amptelik onder die HTK tuis nie. Die sekretaris van die Kommissie, dr WC Wyk, het die opdrag om ekumene te hanteer. In die toekoms sou die HTK wel teologiese opleiding aan ander kerke in Suidelike Afrika kon bemiddel. In 'n volgende termyn sal daar verder aan hierdie sentrum aandag verleen word.

7 ALGEMEEN

Die NHKA is die oudste kerklike vennoot by die Fakulteit Teologie en Religie aan UP, en die HTK is met die loop van jare as onlosmaaklike deel van die Fakulteit gevestig. Ons geniet groot agting en ondersteuning en voel ons werklik waar tuis in

die strukture van die Universiteit. Die feit dat ons ons studente kan oplei in die veilige ruimte van die Fakulteit, lesinglokale kan gebruik en kantore tot ons beskikking kan hê, is voorwaar 'n voorreg.

My dank en waardering aan ds C van der Merwe wat my taak vergemaklik. Sy help om al die administratiewe ratwerk van die Kollege te laat draai, en daarby is sy teologies onderlê, iets waarby die studente ook baat vind.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the cover depicts a church service. It shows a minister at a pulpit, a congregation standing and kneeling, and people holding hands in prayer.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Fakulteit Teologie en Religie aan UP

BYLAE Q

Graag lewer die Hervormde Dosenteraad hiermee verslag oor die aktiwiteite van die Fakulteit Teologie en Religie vir die periode Januarie 2015 tot April 2018:

1. **VISIE EN MISSIE VAN DIE FAKULTEIT TEOLOGIE EN RELIGIE AAN UP**

Die visie van UP, soos geformuleer in die dokument *Strategiese Plan: Die visie, missie en plan van die Universiteit vir 2025*, is soos volg: *Om 'n voorste navorsingsintensiewe universiteit in Afrika te wees wat internasionaal erken word vir gehalte, relevansie en impak, asook vir die ontwikkeling van mensebydraes, die skep van kennis en vir betekenisvolle plaaslike en internasionale bydraes.*

Om uitvoering aan hierdie visie te gee, het UP die volgende vyf strategiese doelwitte daargestel wat betref sy akademiese missie:

- * Om 'n leidende navorsingsintensiewe universiteit in Afrika te wees.
- * Om die Universiteit se internasionale profiel en sigbaarheid te versterk.
- * Om die Universiteit se impak op Suid-Afrika se ekonomiese en sosiale ontwikkeling te versterk.
- * Om te streef na uitnemendheid in onderrig en leer.
- * Om toelating, die persentasie slaagsyfer en diversiteit te verhoog.

As een van die fakulteite aan UP, het die Fakulteit Teologie en Religie, in aansluiting by bogenoemde visie en strategiese doelwitte, die volgende visie en missie vir die Fakulteit geformuleer:

VISIE

Om 'n fakulteit te wees wat erkenning geniet vir kreatiewe betrokkenheid by lewgewende teologie, geloofsinsig, en diens aan akademie, kerk en gemeenskap.

MISSIE

- * Op voor- en nagraadse vlak *onderrig* van gehalte te bied wat aan nasionale en internasionale standaarde beantwoord.
- * 'n *Navorsingskultuur* te handhaaf wat nasionale en internasionale erkenning geniet, en waarbinne studente en personeel tot die verwerkliking van hulle potensiaal kan kom.
- * *Sosiale verantwoordelikhede* na te kom teenoor studente, kerklike vennote en die breër Suid-Afrikaanse gemeenskap.
- * Internasionaal as *vakkundige leier* in Suider-Afrika erken te word.
- * Geregtigheid, vrede en integriteit van die skepping na te strewe.

Met bogenoemde visie – bondig geformuleer as *kwaliteit teologie vir die toekoms* – wil die Fakulteit in die gees van UP se *Strategiese Plan 2012 tot 2025*, pertinent belig dat die Fakulteit klem wil plaas op akademiese uitnemendheid in die algemeen en kritiese teologie in die besonder. Dit is ook die unieke nis wat die Fakulteit Teologie en Religie van UP binne die Suid-Afrikaanse landskap wil toe-eien. Die Fakulteit moet die

vanselfsprekende keuse wees vir ook (maar nie uitsluitlik nie) die skrande en kritiese student wat teologies gevorm wil word in die tradisie van die reformatoriese teologie.

Die Hervormde Dosentevergadering is gemaklik met genoemde visie en missie, veral omdat dit aan voornemende predikante van die NHKA die geleentheid bied om in 'n uitgesproke reformatoriese tradisie, gees en omgewing as toekomstige predikante opgelei te kan word. Hierdie teologiese fokus van die Fakulteit bied aan die dosente van die NHKA (en dosente van die ander vennote van die Fakulteit) die geleentheid om – gebind aan die belydenisskrifte van die Kerk (die Drie Formuliere van Eenheid en die drie Ekumeniese Belydenisse) – die kosbare erfenis van die reformatie, wat vir die NHKA uiteraard ononderhandelbaar is, te beoefen en uit te bou.

Benewens *navorsing*, *onderrig* en *leer*, is UP ook pertinent toegespits op gemeenskapsbetrokkenheid, en word hierdie as die drie aspekte van die Universiteit se kernbesigheid beskou.

Wat die Fakulteit se navorsingsuitsette en navorsingsprofiel betref, vaar die Fakulteit uitstekend. Statistieke geneem uit *InCities2*, 'n produk van *Thomson Reuters*, toon dat die Fakulteit, in vergelyking met vooraanstaande internasionale universiteite se teologiese fakulteite, internasionale erkenning as 'n prominente rolspeler geniet. Die volgende syfers getuig hiervan:

	RANG-ORDE	WEB OF SCIENCE ARTIKELS	SITASIE-IMPAK	AANTAL SITASIES	INTERNA-SIONALE SAME-WERKING
Universiteit van Pretoria	1	842	0.5	426	15
Universiteit van Edinburgh	2	2 157	0.84	417	21
Vrye Universiteit van Amsterdam	3	350	1.84	316	28
Vrye Universiteit van Berlyn	4	183	1.45	163	6
Humboldt Universiteit van Berlyn	5	158	1.4	101	7

'n Vergelyking van die navorsingsuitsette van die Fakulteit met die drie ander teologiese fakulteite in Suid-Afrika, sien soos volg daaruit:

	POSISIE IN SA	POSISIE IN WÊRELD	AANTAL ARTIKELS	AANTAL SITASIES	IMPAK
Universiteit van Pretoria	1	451	269	415	728
Stellenbosch Universiteit	2	498	88	149	715
Universiteit van die Vrystaat	3	1489	95	44	3644
Noordwes Universiteit	4	1117	100	35	2363

Belangrik om hier te noem dat bogenoemde prestasie in den brede te danke is aan die rol wat die HTS in die navorsingsuitsette van die Fakulteit speel.

2. SAMESTELLING VAN DIE FAKULTEIT

Die NHKA het op grond van 'n besluit van die 65ste AKV van 1998 besluit om deel te word van die nuwe Fakulteit Teologie en Religie aan UP. Die eerste twee kontrakte met UP wat elk vir vyf jaar gedien het, is in 2000 en 2005 deur die Kerk met UP aangegaan. Die nuwe ooreenkoms tussen die NHKA en die Universiteit het op 1 Januarie 2010 in werking getree. Die ooreenkoms is nie termyngebonde nie, maar kan met 'n wedersydse kennisgewing van drie jaar opgesê word. Enige van die partye kan te enige tyd ook 'n gesprek aanvra om oor van die aspekte opnuut te onderhandel, en die Universiteit kan wanneer getalle van 'n vennoot bly daal, ook weer die ooreenkoms vir onderhandeling oopmaak.

Naas die NHKA het die Teologiese Fakulteit en Religie aan UP vier verdere vennote, te wete die NGK, die UPCS, die URCSA en die VGK. Volgens die vennote se ooreenkoms met die Fakulteit het die NHKA vyf voltydse poste, die NGK nege, die UPCS twee, en die VGK een pos.

Die dosentekorps by die Fakulteit in soverre dit die Kerk raak, het goed presteer: Dr WA Dreyer is in 2019 bevorder tot medeprofessor; prof E van Eck is aangestel as adjunkdekaan sedert April 2019. Die dosente van die NHKA by die Fakulteit sien tans soos volg daaruit:

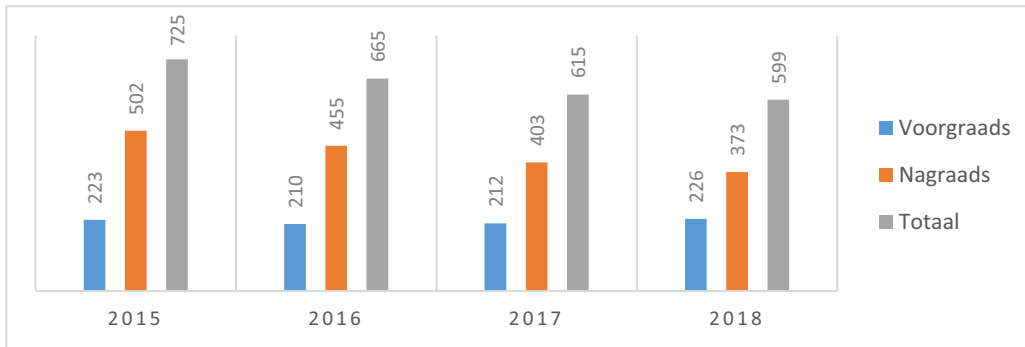
Prof J Beyers	Godsdiens- en Sendingwetenskap.
Prof WA Dreyer	Kerkgeskiedenis en Kerkreg.
Prof Y Dreyer	Praktiese Teologie.
Dr AB Geyser-Fouché	Ou-Testamentiese Wetenskap.
Prof E van Eck	Nuwe-Testamentiese Wetenskap.
Dr T van Wyk	Dogmatiek en Christelike Etiek.
Prof J Buitendijk	Dekaan (Maart 2010 tot Maart 2018), en is nie meer 'n dosent van die NHKA nie. Emeriteer 2018.

Die bestuur van die Fakulteit sien tans soos volg daaruit:

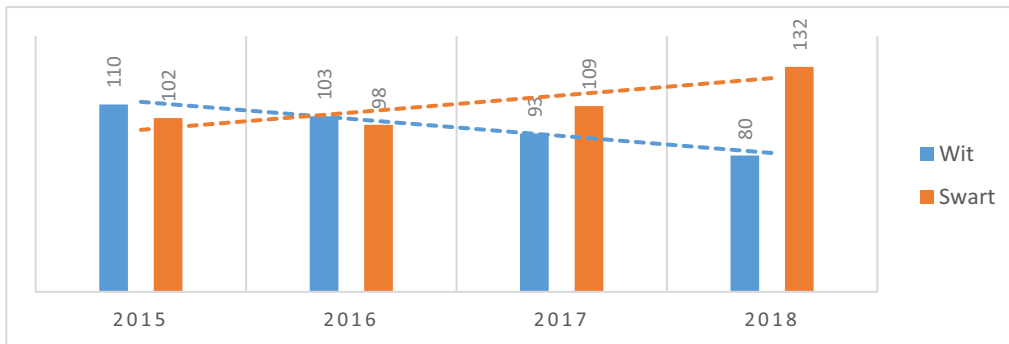
BESTUUR	
Prof Jerry Pillay	Dekaan
Prof Ernest van Eck	Visedekaan
AKADEMIESE DEPARTEMENTE	
Prof Jerry Pillay	Hoof: Kerkgeskiedenis
Prof Danie Veldsman	Hoof: Dogmatiek en Christelike Etiek
Prof Ernest van Eck	Hoof: Nuwe-Testamentiese Wetenskap
Prof Dirk Human	Hoof: Ou-Testamentiese Wetenskap
Prof Cas Wepener	Hoof: Praktiese Teologie
Prof Nelus Niemandt	Hoof: Godsdiens- en Sendingwetenskap
SENTRUMS EN INSTITUTE	
Prof J Beyers	Koördineerder: Program vir Godsdiensstudies
Dr Vuyani Vellem	Direkteur: Sentrum vir Publieke Teologie
Dr Stephen de Beer	Direkteur: Sentrum vir Kontekstuele Bediening

3. STUDENTEGETALLE

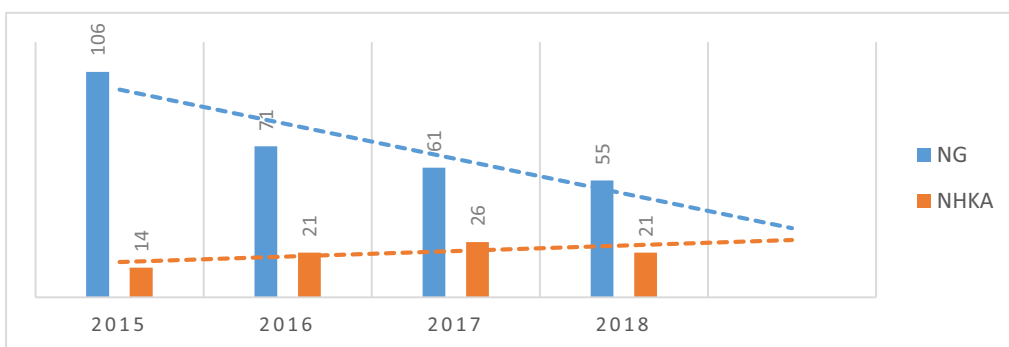
Die studentegetalle van die Fakulteit die afgelope vier jaar (2015 tot 2018) sien soos volg daaruit:

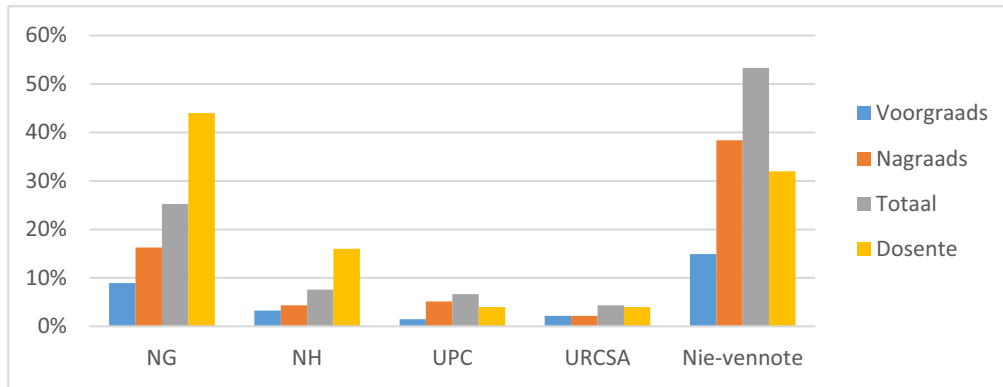
Uit bogenoemde tabel is dit duidelik dat die voorgraadse studentegetalle die afgelope vyf jaar min of meer konstant gebly het. Die aantal nagraadse studente het drasties afgeneem. Wat die tabel nie aandui nie is dat die getal studente wat kom uit die tradisionele voedingsbron van die Fakulteit (byvoorbeeld die NGK en die NHKA) stelselmatig afneem, en dat studente van ander denominasies (of sonder denominasionele verbintenisse) se getalle stelselmatig toeneem. Die volgende tabel druk hierdie tendens uit:

Spesifiek wat betref die studentegetalle van die tradisionele vennote van die Fakulteit, lyk die getalle van voorgraadse studente soos volg:

Die denominasionele samestelling van die Fakulteit sien tans soos volg daaruit:

4. KURRIKULUM

Wat die kurrikulum van die Fakulteit betref, het die volgende veranderinge (formeel, maar nie inhoudelik) plaasgevind sedert die 70ste AKV:

Om te voldoen aan die vlak-uitkomst van die *South African Qualifications Authority*, en om te voldoen aan die *Forum for Theological Education* se ooreengekome gestandaardiseerde graadbenamings, is die volgende veranderinge aangebring:

- * Die BA (Teol) se benaming is verander na BTh (drie jaar eerste graad in teologie, vlak 7), en die BTh se benaming is verander na BDiv (honneurs-graad in teologie, vlak 8, wat insluit 30 navorsingskrediete).
- * Die MDiv (twee jaar) is omgeskakel na 'n nuwe een jaar MDiv (meestersgraad met 60 navorsingskrediete) – die ou MDiv I – en die ou MDiv II is vervang met 'n Nagraadse Diploma (Teologie en Kerklike Bediening). Die NDip (Teologie en Bediening) is byvoorbeeld in die geval van die NHKA die verantwoordelikheid van die HTK.

Bogenoemde veranderinge beteken in wese geen verandering nie, behalwe dat studente wat die nuwe MDiv slaag, onmiddellik na PhD-studies kan oorgaan, iets wat in die verlede nie moontlik was nie omdat die ou MDiv in wese 'n vlak 8 kwalifikasie was. Nou is dit 'n vlak 9 kwalifikasie wat beteken dat studente se roete na PhD-studies met een jaar verkort is.

Die NHKA se insette in die formele kurrikulum wat aangebied word (BDiv en NDip [Teologie en Kerklike Bediening]) vind plaas by wyse van die Ekumeniese Adviesraad wat as die *kontakpunt* tussen die Fakulteit en die NHKA beskou kan word. Die Kuratorium wys driejaarliks twee lede uit sy verkose lede aan wat namens die Kuratorium, en by implikasie namens die Kommissie van die AKV en die NHKA, die Kerk se belange by die Fakulteit bevorder. Die NHKA spreek sy dank teenoor die dekaan van die Fakulteit uit vir die wyse waarop daar die afgelope periode by wyse van die Ekumeniese Adviesraad 'n oop forum aan die NHKA gebied is wat betref die Kerk se belange by die Fakulteit, asook vir die deurlopende inligtingssessies wat aangebied word om die Kerk so volledig moontlik in te lig oor die werksaamhede van die Fakulteit, die Fakulteit se visie en missie, en die inhoud van die kurrikulums wat aangebied word.

5. GEMEENSKAPSBETROKKENHEID

Die Sentrum vir Publieke Teologie hanteer 'n omvattende projek oor die rol van die kerk in 'n pluralistiese samelewing waaraan vakgenote van talle universiteite

deelneem. Dit wil enersyds die nasionale en die globale konteks se invloed op die kerk bestudeer, en andersyds die kerke se publieke verantwoordelikheid en die wyse om dit ten beste uit te voer.

Die Instituut vir Sendingwetenskaplike en Ekumeniese Navorsing doen navorsing oor verskeie aspekte van die kerk se getuienis in die samelewing. Die ruim befondsing wat vanuit die industriewêreld hiervoor bewillig word, getuig van die waardering wat die Instituut vir Sendingwetenskaplike en Ekumeniese Navorsing vir die werk wat gedoen word ontvang.

Die Sentrum vir Kontekstuele Bediening het as missie die voortgaande verdere indiensopleiding van leraars en ander geestelike of kerklike leiers van enige denominasie in die verstaan en hantering van die Bybel, en in bedieningsvaardighede wat kontekstueel relevant is vir die kommunikasie van die evangelie van Jesus Christus in die Suid-Afrikaanse samelewing, onderrig en navorsing in belang van die ontwikkeling van kontekstuele bediening met die oog op die opbou van effektiewe gemeentes in die Suid-Afrikaanse samelewing.

Die Sentrum vir Bedieningsontwikkeling – nou Excelsus – voldoen aan die behoeftes van die NGK, en vervul ongeveer die HTK se rol by die NGK.

Die HTK bied vir die NHKA die geleentheid om naas die formele akademiese programme, op 'n gestruktureerde wyse studente verder toe te rus vir die bediening in die Kerk. Die HTK is in die besonder verantwoordelik vir die NDip (Teologie en Kerklike Bediening).

6. DIE TAALBELEID VAN UP EN DIE FAKULTEIT TEOLOGIE EN RELIGIE

UP het 'n proses van ondersoek oor die taalbeleid voltooi. Fakulteite is versoek om 'n taalplan aan die Universiteit voor te lê oor hoe die taalbeleid toegepas sal word.

As uitgangspunt van die Fakulteit se spesifieke taalplan is die Universiteit se erkenning dat elkeen die reg het *om in openbare onderwysinstellings onderwys te ontvang in die amptelike taal of tale van eie keuse waar daardie onderwys redelikerwys doenlik is* (Artikel 29 [2] van die Grondwet van Suid-Afrika). Die Fakulteit erken verder die gelyke status van al die amptelike landstale. Die Fakulteit aanvaar verder dat naas Engels as primêre onderrigtaal, Afrikaans en Sepedi ook as onderrigtale gebruik sal word. As sodanig onderskryf die Fakulteit die beginsel van multilinguïsmes.

Die toepassing van die Universiteit se taalbeleid hou die volgende praktiese implikasies vir die Fakulteit Teologie en Religie in:

- * Die BDiv-program is 'n gedeeltelik-professie spesifieke program en word daarom in beide Afrikaans en Engels aangebied. Die aantal Afrikaanse studente in die program (slegs nege) sal die Fakulteit noodsaak om Afrikaans as onderrigmedium vir hierdie program geleidelik uit te faseer.
- * Die BTh-program word nie as professie spesifiek geklassifiseer nie en daarom word die program slegs in Engels aangebied. Studente wat voor 2016 vir die program geregistreer het, sal geleentheid gegee word om die program in Afrikaans te voltooi.
- * Omdat die MDiv-program tans net uit Afrikaanssprekende studente bestaan, word die program in Afrikaans aangebied.

- * Alle eksamenvraestelle word in Afrikaans en Engels aangebied, en studente kan eksamen in hulle taal van keuse aflê.
- * Nagraadse studente kan navorsing doen in Afrikaans, Engels of Sepedi.

7. MOONTLIKE NUWE STRUKTUUR VAN DIE FAKULTEIT

In die tweede helfte van 2015 het die Universiteit alle fakulteite versoek om voorstelle in te dien rakende die huidige struktuur van elke fakulteit. Die doelwit van hierdie versoek is geleë in die moontlikheid dat elke fakulteit organisatories beter bestuur kan word, en wat as uitvloeisel die navorsingsuitsette van elke fakulteit kan verbeter.

In die uitvoering van hierdie opdrag het die Fakulteit 'n internasionale paneel versoek om die struktuur, navorsingsuitsette en strategiese doelwitte van die Fakulteit te beoordeel. Hierdie paneel se bevindings ten opsigte van herstrukturering om effektiwiteit te verhoog, is aan die Universiteit voorgelê en goedgekeur. Die implementering sal plaasvind sodra alle administratiewe prosesse om die omskakeling moontlik te maak, afgehandel is.

- * Die departemente Ou en Nuwe Testamentiese Wetenskap, smelt saam tot een departement.
- * Die Departemente Dogmatiek en Christelike Etiek, en Kerkgeskiedenis en Kerkreg, smelt saam tot een Departement.
- * Die drie sentra aan die Fakulteit smelt saam tot een sentrum, te wete die sentrum vir Religie en Gemeenskap.
- * Die Departement Godsdiens- en Sendingwetenskap word omskep tot die Departement Religie. Die dissipline Missiologie smelt saam met Departement Praktiese Teologie.
- * Die Fakulteit sal uit vier departemente bestaan:
 - ** Departement Ou Testamentiese en Hebreeuse Literatuur en Nuwe Testamentiese en Verwante Literatuur.
 - ** Departement Sistematiese en Historiese Teologie.
 - ** Departement Praktiese Teologie en Missiologie.
 - ** Departement Religie.

8. 100-JARIGE FEESVIERING

Die Fakulteit het tydens 2017 'n 100-jarige bestaan gevier. Verskeie aksies en geleenthede is in hierdie verband gehou.

9. SLOT

Dit gaan goed met die opleiding van die studente van die NHKA by die Fakulteit. Die dekaan doen moeite om die beste vir die Fakulteit en die vennote te beding. Dit is die skrywer se oorwoë mening dat die NHKA 'n gunstige bedeling aan UP het en dat ons getal dosente, in terme van die getal studente van die NHKA, uiters gunstig is. Wanneer in ag geneem word wat die Kerk vir sy finansiële inset in die opleiding van sy predikante ontvang en wat die Kerk daarby baat, is die besef weereens dat die Kerk 'n uiters voordelige posisie by UP geniet.

Graag wil die opsteller van hierdie verslag 'n spesiale woord van dank uitspreek teenoor elkeen van die Kerk se dosente. Die dosente van die NHKA speel 'n rigtinggewende rol by die Fakulteit, het die afgelope drie jaar bo verwagting presteer en baie vermag. Die NHKA kan met reg trots wees op sy dosente.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Kernkomitee: Gemeentelike Dienswerk
Teologiese Opleidingsfonds

BYLAE R

Dit is opnuut 'n besondere genoegdoening om aan die AKV verslag te doen oor die Teologiese Opleidingsfonds (die Fonds) se beleggings en finansiële verloop gedurende die verslagjaar. Die verslag handel slegs oor die finansiële jaar tot 31 Desember 2018. Die rede daarvoor is dat die syfers nie so spoedig beskikbaar is na bereiking van die einde van die finansiële jaar aan die einde van Februarie nie. Sodoende word ook beweging in die Fonds se inkomste gereflekteer wat gedurende die twee maande Januarie en Februarie plaasgevind het, alhoewel dit nie afsonderlik aangedui is nie.

Verslag oor die Teologiese Opleidingsfonds gaan met dankbaarheid gepaard aan gemeentes en ampsdraers wat oor jare steeds besondere bydraes lewer. Bydraes van gemeentes vir die Fonds is soos offergawes in gemeentes waar niemand vir iemand 'n rekening stuur nie, omdat offergawes tiperend is van die polsslag van die geloof in die hart van gelowiges, anders gestel: Van die verhouding en belewenis van die Jesusaak in die bestaan van gelowiges. Bydraes vir die Fonds verloop op dié vlak. Dit is 'n aanduiding van gemeentes se wyer verantwoordelikheid as net die eie gemeente, en die aanvaarding van kerklike verantwoordelikhede meer as die eie gemeente. Die versoek aan bedienaars van die Woord is steeds om tydens ondergenoemde Sondae die saak van die Fonds aan gemeentes te stel, en die res aan lidmate te laat wat Sondag in die kerk, op die dag van die Here, is. Baie dankie broeders en susters, dit was weer en opnuut, knap gedaan!

Tydens die verslagjaar is 337 bydraes ontvang, meesal van gemeentes maar ook van individue, asook van NHSV-takke.

Die twee personeellede van die kerkkantoor, Thea Wessels en Karen Breedt, lewer 'n besondere bydrae vir die goeie voortgang van die Fonds. Thea is verantwoordelik vir die rekenkundige sy van die Fonds se inkomste en uitgawe, terwyl Karen die verslag in die Kerk versprei. Hulle verdien 'n besondere dank vir buitengewone medewerking en hulp.

Soos kennis geneem word die opbrengs van die Fonds reeds aangewend vir teologiese opleiding wat bydraes vir die Fonds sinvol maak gesien in die lig van die feit dat die renteopbrengs groter is as bydraes geïen en effektief daarop neerkom dat vir die Kerk aan teologiese opleiding 'n heffingverligting bewerkstellig word.

Die bruto inkomste soos oor jare aangedui, het soos volg verloop:

JAAR	SALDO	GROEI SEDERT VORIGE JAAR
1999	R100 000.00	
2000	R270 000.00	R170 000.00
2001	R515 232.60	R242 232.60
2002	R764 000.00	R251 767.40
2003	R1 093 470.70	R329 470.70
2004	R1 524 840.86	R431 379.16
2005	R1 829 897.57	R305 047.71
2006	R2 300 294.58	R470 397.01
2007	R2 868 014.26	R567 719.68
2008	R2 995 947.84	R127 933.58
2009	R3 577 644.79	R581 696.95
2010	R4 175 806.17	R598 161.38
2011	R4 769 545.42	R593 739.25
2012	R5 446 206.25	R676 660.83
2013	R6 150 410.11	R704 203.86
2014	R6 886 972.56	R736 562.45
2015	R7 642 658.24	R755 685.68
2016	R8 371 231.74	R728 573.50

2017	R9 110 508.87	R739 277.13
2018	R10 085 031.17	R974 522.30
2019	R11 105 903.18	R1 020 872.01

Die renteopbrengs tydens die verslagjaar was R711 363.17 van die totale inkomste vir die jaar wat veel meer is as wat die kapitale insamelings uit gemeentes gelever het, maar ook 'n aanduiding is van die feit dat daar meriete in is om die beleggings van die Fonds so vinnig moontlik uit te brei, om in diens van die Kerk se werk aangewend te word. Soos hierna blyk het ons R9 miljoen verby gestee, anders gestel: Bykans R10 miljoen bereik, baie hartlik dankie daarvoor aan u elkeen!

Die belegging van die Fonds by erkende finansiële instellings, is soos volg verdeel:

FINANSIËLE INSTELLING	BELEGGING
ABSA	R3 297 921.87
FNB	R141 137.36
Standard Bank	R567.63
Investec	R4 454 367.25
Kerkgeld vir Kerkwerk	R1 814 269.71
Totaal	R9 708 263.82

Soos vermeld, word 'n gedeelte van die Fonds reeds aangewend vir teologiese opleiding wat ook in die verslagjaar gebeur het, soos aangedui word:

Aanwending van beskikbare fondse:

Groei tydens verslagjaar	R1 020 872.01
Bedrag bykomend belê	R510 867.58-
Verskil	R510 004.43
50% renteopbrengs vir Teologiese Opleiding	R297 413.84-
Kontant op hande	R212 590.59

Die bankrekening van die Fonds is onveranderd, en gemeentes word versoek om bydraes asseblief direk in die Fonds se rekening in te betaal:

Rekeninghouer: Teologiese Opleidingsfonds
Instansie: ABSA Bosmanstraat
Rekeningnommer: 4048632649.

Die deurkollekte wat vanjaar aan die Fonds afgestaan was is 28 Julie en 4 Augustus.

Seën word u toegebid op u dienswerk in die Kerk met die bede dat u daaglik verstorm sal staan oor die groot dae van God en die diepgang van sy genade.

---oOo---

A vertical silhouette of a group of people on a hill, rendered in dark blue against a golden-brown background. The figures are in various poses, some standing, some sitting, and some appearing to be in a group hug or dance. The silhouette is positioned on the left side of the page, extending from the top to the bottom.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

ADV

BYLAE S

1. **OORSIG OOR DIE WERKSAAMHEDE VAN DIE KOMMISSIE VAN DIE 7DE ADV**
(Uittreksel uit die verslag wat voor die 8ste ADV gedien het, opgestel deur diak Mac van Zyl, voorsitter van die 7de en 8ste ADV)

Die ADV en haar Kommissie het die afgelope tydperk sterk gegroei in die NHKA. Ons barmhartigheid het wyd uitgekring en is regdeur die Kerk sigbaar, veral op gemeentelike vlak waar baie werk verrig word.

Verskeie diensvelde was jaarliks ons fokuspunt. Wanneer die jaartema bekend gemaak was, het die werkgroepe erns gemaak om hul tema te bemark, en so is die boodskap deurgegee na gemeentes toe.

Die onderskeie diensvelde, elkeen met 'n werkgroep, is

- * Armoede.
- * Kindersorg.
- * Bejaardesorg.
- * Trauma.
- * Verslawing.
- * Lewensveranderende siektes ↔ Gevreesde siektes en MIV/Vigs.
- * Gestremdheid.
- * Verhoudingsgeweld.

Hierdie werkgroepe is gelei deur predikante en diakens, en baie interessante lewenservarings het na vore gekom vanuit die werkgroepe se werksaamhede. Die verspreiding van DVD's, video's en skrywes was 'n noodsaaklikheid om die woord en daad tot by diakens in gemeentes te kry.

Die diensorgane wat meer sinodaal gefokus is, het ingesluit

- * Rata maatskaplike dienste.
- * Die Kinderhuise van die NHKA (DPS-stelsel).
- * TOIBO.
- * OTMT.
- * Plesion NPC.

Hierdie diensorgane moet ook deur ons diakonale fondse onderhou word. Ons almal weet egter daar is verskeie struikelblokke wat oorkom moet word. Derhalwe het die ADV vir Plesion en Khesed gestig om te help om fondse te genereer om sodoende die verantwoordelikheid vir bydraes vanaf gemeentes te verlig. Die ADV (in die maatskappy Khesed) het al ses eenhede wat uitverhuur word. Die maatskappy presteer goed en ons is op koers met die langtermynvisie. Die vooruitsig is dat daar meer eiendomme bekom sal word om sodoende die langtermyn finansiële volhoubaarheid van ons barmhartigheidswerk na te kan kom.

Sedert die ontstaan van die ADV is daar verskeie kere hulp aangebied deur die ADV. In die afgelope aantal jaar was daar onder andere:

- * Die Rustenburg mynrampe (platinumkrisis) waar voedsel versprei was.
- * Die Knysna brande.
- * Skole aan die Wesrand wat deur 'n tornado getref was.
- * Droogtehulp verlening in die Noord-Kaap, Noordwes provinsie en die Wes-Kaap.
- * Verskeie kerke en gemeentes wat deur rampe getref is.

Die ADV bied ook haar hulp aan met die koördinerings van hulp en bystand, en ook om die helpers by te staan met berading en ondersteuning. Die bestuur van die Ramp- en Uitreikfonds word vanuit die Dagbestuur van die ADV hanteer, en streng kontrole word oor alle finansies uitgeoefen.

Die toekoms is vir elkeen van ons duister! Niemand weet wat vorentoe gaan gebeur nie, en daarom moet ons nou al voorsiening maak vir die moontlikheid om saam met die AKV te funksioneer as 'n Komitee vir Diakonaat. Ons barmhartigheidsroeping sal altyd met ons wees, en daarom moet ons gehoorsaam wees aan ons opdrag om ander te help.

Daar is 'n nuwe vaartbelynde struktuur vir die NHKA voorgestel waar die AKV ook die diakens gaan insluit. Hoe die saak vorentoe hanteer gaan word is nog onbekend aan ons, maar ons weet dat ons nie terugdeins vir enige uitdagings nie. Vir die diakonaat gaan dit nie oor strukture nie, maar oor ons roeping en opdrag.

Ons dank alle lidmate vir hul bydrae tot die diakonaat. Sonder elke gelowige kan ons nie ons roeping en opdrag tot barmhartigheid uitvoer nie.

2. HULP VERLEEN

Die Kommissie van die ADV het direkte hulp verleen aan persone en gemeentes vanuit drie fondse:

2.1 UITREIKFONDS

Die doel van die Fonds is om finansiële hulp te verleen aan die volgende persone wat finansiële nood beleef:

- * Emeriti van die NHKA.
- * Predikante van die NHKA.
- * Teologiestudente van die NHKA.
- * Hulp aan persone op grond van versoeke wat ontvang word van werkgroepe en diensorgane van die ADV.

Gedurende die afgelope drie finansiële jare (1 Maart 2016 tot 28 Februarie 2019) is daar hulp verleen uit hierdie fonds ten bedrae van R65 090.64.

2.2 FONDS VIR BEJAARDESORG

Die Fonds het as doel om finansiële steun te bied aan die versorging van bejaardes in Ons Tuis en Monument Tehuise en bejaardes van die Kerk volgens riglyne.

Gedurende die afgelope drie finansiële jare (1 Maart 2016 tot 28 Februarie 2019) is daar hulp verleen uit hierdie fonds ten bedrae van R108 625.00.

2.3 RAMPFONDS

Die doel van die Fonds is om hulp te verleen aan mense of instansies wat hulp benodig as gevolg van 'n ramp. Hulp sluit in:

- * Kontantbydraes.

- * Psigies-emosionele ondersteuning.
- * Geestelike versorging.
- * Mediese ondersteuning.

Ramp beteken normaalweg 'n natuurramp. Die Kommissie van die ADV kan in uitsonderlike situasies 'n ander gebeurlikheid (byvoorbeeld trauma en verlies/skade as gevolg van onluste) as 'n ramp klassifiseer.

Gedurende die afgelope drie finansiële jare (1 Maart 2016 tot 28 Februarie 2019) is daar hulp verleen uit hierdie fonds ten bedrae van R361 122.63.

3. DIAKONAAT UITSTUUR

Die Kommissie van die ADV het in die afgelope termyn daaraan gewerk om gemeentes te begelei om op gemeenskapsvlak diakonaal en missionaal betrokke te wees. Ons ervaring is dat 'n minderheid gemeentes werklik in hulle gemeenskappe betrokke is terwyl die fokus hoofsaaklik op armoede is. Daar is egter agt velde (ons noem dit diensvelde) waarop mense trauma beleef, waarvan armoede maar een is. Gevolglik het ons dit ons ten doel gestel om, waar gemeentes reageer op ons uitnodiging, hulle te besoek en saam met hulle te beplan en werk aan hulle diakonale roeping. Die reaksie wanneer ons met gemeentes praat is deurgaans positief, maar dit loop ongelukkig nie daarop uit dat gemeentes vra vir begeleiding nie. Een van die redes daarvoor is sekerlik dat daar soveel hooi op predikante se vurke is, dat hulle eenvoudig nie by alles kan uitkom nie. Daarom is dit van uiterste belang dat gelowiges self hulle barmhartighedsroeping gehoorsaam, en hulle geloofsverantwoordelikheid nie *uitkontrakteer* aan die predikant en kerkraad nie.

Hiermee wil die Kommissie van die ADV opnuut gemeentes uitnooi om van die geleentheid gebruik te maak om barmhartigheidswerk in hulle gemeenskappe te doen, met die begeleiding en ondersteuning van die ADV se werkgroepe.

4. DIENSORGANE

Die diensorgane verbonde aan die NHKA lewer werk van hoë kwaliteit en verantwoordbaarheid. Hierdie diensorgane (ook genoem organe van bystand) is

- * OTMT.
- * TOIBO.
- * Rata Maatskaplike Dienste.
- * Kinderhuise van die NHKA (DPS-stelsel).
- * Plesion.

Die diensorgane het volledig verslag gedoen by die 8ste ADV, en enige gemeentes wat die verslae nodig het is welkom om die bestuurders te kontak. Hulle besonderhede is

- * Ons Tuis: Adv Jaco Bothma, bestuurder@otmt.org.
- * TOIBO: Me Arina Jooste, toibo@imagnet.co.za.
- * Rata: Me Mariaan Steenkamp, mariaan@rata.org.za.
- * Kinderhuise: Mnr Otto Viljoen, kinderhuise@nhk.co.za.
- * Plesion: Ds GPJ Stoltz, gerhard@diakens.co.za.

5. PLESION NPC EN KHESED (EDMS) BPK

Plesion is die jongste van die diensorgane, en is deur die ADV gevestig met die doel

om die langtermyn volhoubaarheid van die diensorgane en barmhartigheidswerk van die ADV te verseker. Alhoewel Plesion in sy kinderskoene staan, kon die volgende skenkings in die afgelope drie jaar aan die Kerk se diensorgane en die ADV gemaak word:

PROJEKTE	2017	2018	2019	TOTAAL
Lig vir 'n Kind	R84 344.00	R45 826.00	R29 032.00	R159 202.00
RATA	R14 175.00	R61 217.00	R9 880.00	R85 272.00
DPS-stelsel	R11 616.00	R65 013.00	R11 407.00	R88 036.00
Tassieprojek	R37 438.00	R38 775.00	R71 437.00	R147 650.00
Rampfondse	R20 590.00			R20 590.00
Tooi Turkoois	R35 467.00	R30 309.00		R65 776.00
Ons Tuis		R80 548.00	R1 500.00	R82 048.00
Borg 'n ete	R7 682.00	R1 657.00	R1 560.00	R10 899.00
<i>Drive for a Child</i>	R(74.00)	R3 001.00	R13 989.00	R16 916.00

In hierdie tyd kon Plesion ook begin met die langtermynvisie om konstante inkomstestrome te genereer. Hierdie visie realiseer in die maatskappy Khesed wat die doel het om fyn geselekteerde eiendomme aan te koop en te verhuur. Met die opstel van hierdie verslag het Khesed reeds ses verhuurbare eenhede gehad binne vier titelaktes. Die eerste groot doelwit is om 50 eenhede te kan verhuur. Dit sou beteken dat die diensorgane nie meer afhanklik sou wees van kerklike bydraes nie, maar dat gemeentes eerder op 'n persoonlike diensvlak betrokke kan wees.

6. 8STE ADV EN *UBI CARITAS* SIMPOSIUM

6.1 *UBI CARITAS* SIMPOSIUM

Die 8ste ADV is soos met die 7de weer in twee gedeel. Vanaf Dinsdagaand 30 April tot Donderdagaand 2 Mei is daar uitsluitlik op barmhartigheid gefokus. Hierdie gedeelte het dan ook weer bekend gestaan as die *Ubi Caritas* Simposium. Al agt die diensvelde van die diakonaat het aandag gekry deur praktiese en in-diepte kennisinsette, kennismaking met mense wat self spesifieke vorms van nood het, terwyl daar ook via videokonferensie met hawelose mense gesprek gevoer is een aand waar hulle op sypaadjies reggemaak het om te slaap. Soos vantevore het die HTK goedgunstiglik VBO-punte toegeken aan alle simposiumgangers en aanbieders.

6.2 VIDEO-STEL

Die simposium is in geheel op video vasgelê, en hierdie stel het groot waarde om diakens en alle gelowiges in gemeentes toe te rus. Die stel is beskikbaar by die ADV-kantoor teen R100.00 'n stel of R20.00 per individuele sessie. Dit is op beide DVD en MP4-formaat beskikbaar. Kontak Sonet by diens@diakens.co.za om 'n bestelling te plaas.

6.3 8STE ADV

Die formele vergadering gedeelte van die 8ste ADV het plaasgevind op Vrydag 3 Mei. 'n Nuwe Kommissie is verkies en verskeie beskrywingspunte is hanteer.

7. STRUKTUUR VAN DIE DIAKONAAT IN DIE NHKA

Die 71ste AKV het die volgende besluite geneem wat opdragte van die Kernkomitee: Diakonaat geword het:

Besluit 86

Die Kommissies van die AKV en ADV kom ooreen oor 'n gedeelde strategie vir die diakonaat binne die NHKA se visie van missionale kerkwees. Daarna werk die Kommissies saam en maak voorstelle om die struktuur van die diakonaat daarby aan te pas.

Besluit 101

Die AKV gee opdrag aan die Kommissie van die AKV om die besluite van die 70ste AKV (Beskrywingspunt 74 en 75) insake herstrukturering, integrasie en/of moontlike rasionalisering te ondersoek en te implementeer. Die AKV gee opdrag dat hierdie proses voortgesit word met die kantoor en die strukturele funksionering van die ADV. So 'n ondersoek moet gebaseer wees op organisasiestudies met die oog op die herstrukturering en/of integrasie van die ADV binne die verband van die Sinodale Dienssentrum.

Om hierdie opdragte uit te voer, het die Kommissie van die ADV, afgevaardigdes van die diensorgane en lede van die Moderamen van die AKV byeengekom in 'n werkwinkel. Daarna is voorstelle geformuleer vir 'n gewysigde struktuur wat met die Raad vir Kerkregtelike Advies bespreek is, verfyn is en na al die genoemde rolspelers gestuur is. Uiteindelik het dit uitgeloop in beskrywingspunte ter verandering van die Kerkorde.

8. SLOT EN DANKWOORD

Die 7de ADV en haar Kommissie het lank besin oor die wyse waarop diakonaat moet voortgaan in die Kerk. Daar is geen twyfel daaroor nie dat diakonaat in die eerste plek plaasvind waar 'n gelowige aan iemand anders barmhartigheid betoon. Daarna vind dit op gemeentevlak plaas deur die gemeente se diakonaat en eers daarna op sinodale vlak. Die slotsom waartoe die ADV gekom het is dat die struktuur waarbinne diakonaat gedoen word nie die belangrikste is nie, maar wel die liefde en barmhartigheid waartoe Christus ons geroep het.

Hiermee ook ons opregte dank vir elke predikant en ouderling wat saam met ons werk aan ons roeping tot barmhartigheid. Jesus self het gesê:

Kom, julle wat deur my Vader geseën is! Die koninkryk is van die skepping van die wêreld af vir julle voorberei. Neem dit as erfenis in besit, want Ek was honger, en julle het My iets gegee om te eet ...

Mag ons gehoorsaam bly aan God se roeping!

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a group of people standing at the front, possibly a choir or a congregation, and a group of people sitting or kneeling in prayer. The silhouette is dark blue against a light orange background.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

NHSV

BYLAE T

NHSV 2019 VOORUITSKOUING

1. 'N NUWE NHSV WEBBLAD – IN TRED MET DIE NUUTSTE TEGNOLOGIE

Gaan maak gerus 'n draai by www.nhsv.org.za en loop saam op die pad van die NHSV in die Kerk. Die NHSV se webblad is sakpas vir enige selfoon en baie lig om te gebruik. Die vrolike en vroulike aanslag trek dadelik die aandag van enige voornemende leser! Die hartklop van die NHSV word hier toegelig met verskeie projekte op die vele terreine van barmhartigheid.

Ons elektroniese tydskrifte vir vrouelidmate is hier beskikbaar in aflaaibare formaat of net vir lekker lees terwyl die webblad deurgeblai word. **Die Christelike Vrou** verskyn maandeliks met aktuele artikels vir elke vrou, en **Vroueflitse** verskyn kwartaalliks met geestelike toerusting vir alle vrouelidmate.

2. NHSV BEURSE EN LENINGS 2019 – DEURKOLLEKTE SONDAG 10 FEBRUARIE 2019

Die NHSV ken jaarliks beurse en lenings toe aan Hervormde studente vir tersiêre studies in enige rigting. Op **5 Februarie 2019** het die NHSV Beurs- en Leningskomitee aan ongeveer **65 Hervormde studente** beurse en lenings toegeken. Die totale bedrag toegeken beloop ongeveer **R606 000.00** en sê ons baie dankie vir elke gemeente wat hulle deurkollekte van Sondag 10 Februarie 2019 aan die NHSV skenk om die NHSV Beurs- en Leningsfonds te versterk.

Ons dank en waardering aan die Kommissie van die AKV vir volgehoue ondersteuning en vir die goedkeuring om jaarliks die tweede Sondag van Februarie die geleentheid te mag benut om gemeentes te vra om hulle deurkollekte af te staan aan die NHSV Beurs- en Leningsfonds. Die deurkollekte van 2019 gaan, soos in die verlede, ten volle aangewend word vir NHSV beurse en lenings aan studente in 2019.

3. NHSV STREEKBYEENKOMSTE 2019

Die jaarlikse NHSV streekbyeenkomste vind plaas vanaf **Mei tot Oktober 2019**. Die tema vir hierdie jaar: **...Ek wil hê dat julle hoop vir die toekoms moet hê (Jeremia 29: 11b NLV)** volg op 2018 se tema van geloof: *Ek en my huis, ons sal die Here dien* (Josua 24:15). Beplanning vind reeds plaas in al die streke om van elke byeenkoms 'n verrykende ervaring te maak vir al ons vrouelidmate.

4. NHSV NASIONALE KONGRES 2020

Die Nasionale Kongres van 2020 beloop om vol hoogtepunte te wees met die tema van **liefde**, wat die voorafgaande jare se temas van geloof en hoop saamvat!

5. BEJAARDESORG - OTMT

Bejaardesorg in ons Kerk is een van die hoofprioriteite van die NHSV met die doel om **ondersteuning** aan die Monumenttehuise te bied sowel as aan **Bejaardesorg** nasionaal. Beide die Monumenttehuis- en Ons Tuisdireksies is tans besig met die finale voorbereiding vir die samesmelting van beide entiteite om een sambreel te vorm vir Bejaardesorg in ons Kerk.

6. KERKORDE ORDINANSIE 4.11 – NHSV

Met die insluiting van die NHSV in die nuwe Kerkorde, vorm die NHSV deel van die

opsigstruktuur van die Kommissie van die AKV. **Alle vrouelidmate** in die Kerk word die geleentheid gebied om hulle dankbaarheid teenoor God uit te leef deur diensbaar te wees binne die gemeente, die Kerk in die breë en die gemeenskap waar hulle hul bevind. **Elke kerkraad** het nou die opdrag om toe te sien dat daar in elke gemeente 'n bestuur gevorm word wat die werksaamhede van vrouelidmate organiseer en bestuur, met inagneming van elke gemeente se unieke behoeftes.

Na vele versoeke vanaf NHSV-takke in 2018, het die NHSV-Hoofbestuur die interpretasie van Ordinsie 4.11 van die Kerkorde, wat handel oor die NHSV in die Kerk, aan NHSV-takke gestuur. In gesprekke tussen die Raad vir Kerkregtelike Advies en die NHSV-Dagbestuur, tydens die finalisering van Ordinsie 4.11 in 2016 voor die 71ste AKV, is die volgende punte as volg gefinaliseer en geïnterpreteer:

- * **Die Kerkorde bepaal in Ordinsie 4.11 (i) en (ii) dat vrouelidmate barmhartigheid bewys aan mense in nood en dat die NHSV 'n bydrae lewer om vroue in die Kerk toe te rus vir hulle dienswerk in die Kerk en gemeenskap.**

Hierdie twee punte handel oor barmhartigheid en toerusting wat deel is van die NHSV se visie, missie en doelstellings, en maak deel uit van ons prioriteite.

- * **Ordinsie 4.11 (iii): Daar word daadwerklik gepoog om alle vrouelidmate te betrek wat hulle tot die verwesenliking van hulle gestelde doelwit beywer.**

Vrouelidmate bestaan in elke gemeente van ons Kerk, en tree komplimenterend en tot voordeel van die kerkraad en gemeente op deur as diensorgaan van die vrouelidmate van die NHKA en op grond van die priesterskap van die gelowiges uiting te gee aan hulle roeping binne hulle gemeente en gemeenskap. Om hierdie rede kan 'n NHSV-tak nie ontbind word nie, aangesien alle vrouelidmate ook deel is van die priesterskap van gelowiges.

- * **Ordinsie 4.11 (iv): Fondse word ingesamel en beheer onder leiding van die NHSV ooreenkomstig 'n begroting wat deur die kerkraad goedgekeur is.**

Fondse word ingesamel en beheer deur die NHSV en omdat dit deel uitmaak van die **trustfondse van die NHSV**, mag slegs die NHSV daaroor besluit. *Ooreenkomstig 'n begroting wat deur die kerkraad goedgekeur is* beteken dat die kerkraad in 'n toesighoudende hoedanigheid betrokke is by die NHSV se begroting en moet toesien dat die NHSV hierdie trustfondse nie wanbestee nie.

Die kerkraad het egter geen bevoegdheid om namens die NHSV besluite te neem oor hoe die NHSV se begroting daar moet uitsien en wie voordeel mag trek uit die oorbetalings van fondse nie. Die kerkraad is glad nie in beheer van die NHSV se trustfondse nie en mag dit nie bestuur nie. Die kerkraad kan nie aandrang op betalings vanuit die trustfondse van die NHSV nie: Die NHSV is in beheer van hulle eie trustfondse en formele besluite word geneem tydens NHSV vergaderings oor die toedeling van fondse. Die kerkraad mag dus nie die NHSV se begroting verander en manipuleer nie – die kerkraad se goedkeuring beteken dat hulle kennis neem van die begroting en dat daar nie wanbesteding van trustfondse is nie.

- * **Ordinsie 4.11 (v): Die NHSV formuleer eie doelstellings wat, nadat die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering dit goedgekeur het, 'n riglyn is vir alle vrouelidmate.**

Die Konstitusie van die NHSV, wat tydens die NHSV se Nasionale Kongres bespreek, verander en goedgekeur word, reël die stigting, bestuur en daaglikse werksaamhede van die NHSV op sinodale-, streek- en gemeentelike vlak.

- * **Ordinansie 4.11 (vi): Die Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging funksioneer onder opsig van die kerkraad.**

Opsig beteken *kerklike toesig* en impliseer dat die kerkraad sal kennis neem van die inhoud waaraan die NHSV aandag gee, en toesien dat dit sinvol sal wees ten opsigte van die NHSV se barmhartigheidsdiens in die Kerk en gemeenskap.

Ander ordinansies van toepassing op die NHSV, is soos volg:

- * **Ordinansie 4.1.1 (iv) bepaal dat verteenwoordigers van die diakonale diensorgane en die NHSV sitting neem op die kerkraadsvergadering op uitnodiging en met spreekreg.**

Die doel van hierdie ordinansie is dat die diakonale diensorgane, die NHSV en die kerkraad bewus is van mekaar se beplanning vir die jaar. Wanneer gemeentelike projekte oorvleuel, word gesamentlike beplanning hiervan gedoen tydens die kerkraadsvergadering.

- * **Ordinansie 4.1.2 (xxxviii) bepaal dat die kerkraad toesien dat jaarliks aan die ringsvergadering verslag gedoen word oor die werksaamhede van die NHSV.**

Elke gemeente moet twee NHSV-vrouelidmate afvaardig na die jaarlikse ringsvergadering sodat hulle sinvol verslag kan doen aangaande die NHSV se werksaamhede in hulle gemeentes. Die NHSV-Hoofbestuur stel ook 'n jaarlikse verslag saam oor die werksaamhede van die NHSV op nasionale vlak. Hierdie verslag maak ook deel uit van die ringsagenda.

Ordinansie 4.11 van die Kerkorde moet dus saam met die **NHSV Konstitusie** gelees word om die omvattende bedoeling van Ordinansie 4.11 te verstaan.

Die NHSV se werk in die Kerk en die gemeenskap is tot voordeel van almal in die Kerk. Die **NHSV** in die Kerk wil in elke **gemeente** werk, help, 'n seën wees en 'n dienende teenwoordigheid in die lewe van die Kerk wees - dit is wie ons is.

Vrouelidmate ondersteun die **amp**te en vind aansluiting by **diakonieë**. Waar projekte tussen die kerkraad, diakonie en die NHSV oorvleuel, moet ons mekaar se hande vat en die gesamentlike doelwit verwesenlik. Waar ons afsonderlik in die Kerk en gemeenskap betrokke is by barmhartigheid, moet ons mekaar moreel ondersteun in die geloof!

Die NHSV is betrokke by bejaardesorg deur middel van ondersteuning en finansiële bystand by ons tehuise om diensvlakke op 'n hoë standaard te hou. Ons ondersteun armoedesorg regoor die land en staan Hervormde studente jaarliks by met uitgebreide studiehulp.

Ons doelwit is om elke vrouelidmaat sowel as lidmate in die Hervormde Kerk bewus te maak van die dienswerk van die NHSV op gemeentevlak, nasionale vlak en in die gemeenskap rondom ons.

Baie seën word u elkeen toegebid vir die goeie werk wat u almal doen!

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a congregation standing, a person at a podium, and various postures of prayer and praise.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

NHKA Predikanteaftreefonds

BYLAE U

ACA Employee Benefits (Pty) Ltd het in 2016, in oorleg met die versoek van die Bestuursraad van die NHKA Predikanteaftreefonds, 'n ondersoek geloods na die kostestruktuur van die onderskeie aspekte van die werknemervoordele met die oog op optimale strukture vergeleke met die huidige beperkinge. Verskeie areas is ondersoek en die besonderhede volg hieronder.

ACA Employee Benefits (Pty) Ltd het die volgende aspekte ondersoek:

1. Administrasiefooi.
2. Versekerde voordele.
3. Beleggingstrategie.
4. Toekomstige struktuur.

1. ADMINISTRASIEFOOI

Die Bestuursraad het vantevore kennis geneem dat die administrasiefooi van *ACA Employee Benefits (Pty) Ltd* in terme van die diensooreenkoms jaarliks hersien word. Die jaarlikse hersiening het aangetoon dat 'n verhoging in die fooi benodig word, hoewel *ACA Employee Benefits (Pty) Ltd* ingestem het om nie die fooie vir 2016 te verhoog nie, in simpatie met die NHKA se finansiële omgewing. Die fooi van 0.52% (BTW uitgesluit) is behou vir 2016, 2017 en 2018. Die fooi is hersien op 1 Januarie 2019, en die nuwe administrasiefooi beloop 0.57% (BTW uitgesluit).

2. VERSEKERDE VOORDELE

ACA Employee Benefits (Pty) Ltd het gereeld marknavorsing gedoen ten opsigte van die volgende versekerde voordele wat aan die lede gebied word:

- * Enkelbedrag sterftevoordeel.
- * Maandelikse ongeskiktheidsvoordeel.
- * Enkelbedrag ongeskiktheidsvoordeel.
- * Gadeversekering.
- * Begrafnisdekking.

Die Raad het telkemale bevind dat die tariewe baie goed in die mark vergelyk, en het die aanstelling van die huidige versekeraars bekragtig. Die Raad behou die reg voor om die voordele te skuif na ander versekeraars indien 'n beter tarief verkry kan word.

Daar is bepaalde kostebesparings daaraan verbonde om albei NHKA-fondse op die Alexander Forbes Investments platform te administreer. Verdere kostebesparings kan behaal word deur die verkose *ACA Employee Benefits (Pty) Ltd* korporatiewe benadering te volg, sonder dat daar opofferings gemaak word ten opsigte van die beleggingsdoelwitte.

Die Bestuursraad het besluit om die korporatiewe benadering te volg, en het daardeur verdere kostebesparings behaal.

TOEKOMSTIGE STRUKTUUR VIR OORWEGING

Met inagneming van die ledetal en die bates van die Fonds, is die ideale struktuur vir die lidmaatskap van die fondse om in te skakel onder 'n sambreelfonds. Daar was egter beperkinge om die Fonds na 'n sambreelfonds om te skakel:

- * Die emeriti-verpligtinge moet uitkoop word deur 'n geregistreerde versekeraar.
- * Die vastevoordeelbates moet omgeskakel word na 'n vastebydraestruktuur.

Die Bestuursraad het die sake hierbo hanteer, en die emeriti-verpligting is in November 2017 uitgekoop deur 'n geregistreerde versekeraar, Momentum. Die polisse is op 1 Januarie 2018 geskuif van die Fonds se naam na dié van die individuele emeriti.

Die vastevoordeelbates is omgeskakel op 1 Maart 2019, en met die skrywe van hierdie kort verslag, wag die Fonds vir die FSCA om die reëlwysiging (ter implementering van die omskakeling) goed te keur.

Die volgende stap is om die prysstruktuur van 'n koste-effektiewe sambreeloplossing te ondersoek. 'n Volgende stap is om die huidige lidmaatskap van die NHKA Predikanteaftreefonds en die NHKA Personeel Pensioenfonds saam te smelt in dieselfde sambreelfonds ten einde verdere kostebesparings te bewerkstellig. Hierdie saak sal aandag geniet sodra die omskakeling na 'n vastebydraefonds goedgekeur en afgehandel is.

---oOo---

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

NHKA Predikanteaaffreefonds
Prosedure by aansoek vir medies-ongeskiktheid

BYLAE V

1. DEFINISIE VAN TOTALE MEDIES-ONGESKIKTHEID

Totale ongeskiktheid beteken 'n funksionele inkorting – regstreeks en uitsluitlik veroorsaak weens 'n liggaamlike besering of siekte – in so 'n mate dat die versekerde

- * ononderbroke en totaal nie in staat is nie om in die diens van die huidige kerkraad die normale pligte van die predikant se gereelde beroep en enige ander toepaslike beroep wat die predikant se huidige kerkraad hom/haar kan bied, in ooreenstemming met die Wet op Arbeidsverhoudinge, te verrig nie,
- * na die verstryking van 'n tydperk van 24 maande sedert die begin van ongeskiktheid, ononderbroke en totaal nie in staat is om in die diens van enige kerkraad of andersins, die normale pligte van die predikant of enige ander toepaslike beroep te verrig nie,

mits die funksionele inkorting nie aan opsetlike selfbesering te wyte is nie (met ander woorde, nie daaraan te wyte is nie dat die versekerde hom/haar nalatig of opsetlik aan gevaar blootgestel het, tensy in belang van die reg of om die predikant of 'n ander se lewe of eiendom te beskerm).

2. PROSEDURE

2.1 AANMELDING VAN DIE GEVAL

- * Indien 'n predikant met siekteverlof is vir sewe dae ononderbroke, of sewe dae in totaal oor 'n periode van enige drie maande, moet die Sinodale Dienssentrum verwittig word. 'n Siekteverlofsertifikaat moet by die vorm aangeheg word.
- * Die Sinodale Dienssentrum sal die versekeraar in kennis stel.
- * Alle korrespondensie rondom die eis moet met die Sinodale Dienssentrum gedoen word. Die Sinodale Dienssentrum sal die nodige korrespondensie met die pensioenfonds en die versekeraar voer.
- * Gemeentes moet sorg dra dat alle verlofrekords op datum gehou word aangesien dit 'n kardinale bewysstuk vir die indiening van 'n eis is.

2.2 INWIN VAN INLIGTING

Beskikbare mediese en agtergrondinligting, soos diagnose, prognose, diagnostiese toetse, soos X-strale, bloedtoetse, ensovoorts. Die behandelingsplan en rehabilitasiebehoeftes word by die dokter wat die behandeling toedien, deur die versekeraar verkry met die hulp van die predikant, die Sinodale Dienssentrum en die kerkraad (gemeente).

Indien die versekeraar, na ondersoek en prognose, sien dat 'n rehabilitasieprogram kan help, plaas die versekeraar die predikant op hierdie rehabilitasieprogram in samewerking met die predikant se behandelende dokter. Ook hierdie korrespondensie sal deur die Sinodale Dienssentrum behartig word.

2.3 EVALUERING VAN GEVAL

Gedurende die drie maande siekteverlof (wagtydperk) van die predikant word die inligting geëvalueer en die toekomstige bestuur van die ongeskiktheid beplan, insluitend behandeling, rehabilitasiebehoeftes en die datum van die volgende evaluasie, asook die uitkoms van enige rehabilitasieprogram wat ingestel was.

Gedurende hierdie drie maande is die gemeente ten volle verantwoordelik vir die versorging van die predikant.

Indien die evaluasieproses langer as drie maande duur, moet die gemeente steeds die predikant versorg. Indien die eis dan toegestaan word, sal die gemeente 'n gedeelte of volle bedrag terugkry van die versorging van die predikant wat betaal is vir langer as die drie maande wagtyd.

2.4 TOTAAL OF TYDELIK MEDIES ONGESKIK

Wanneer 'n predikant totaal of tydelik medies ongeskik bevind word, word die predikant van die gemeente losgemaak en is die gemeente nie verder verantwoordelik vir die versorging van die predikant nie. Indien die predikant nog die pastorie bewoon, is dit 'n ooreenkoms tussen die predikant en die gemeente.

2.5 MONITERING VAN BEHANDELING EN/OF REHABILITASIE

Die predikant se vordering word gereeld gemoniteer, herevalueer en aan die Sinodale Dienssentrum gekommunikeer deur die versekeraar.

*** Besoeke aan die werkplek**

Indien nodig, word besoeke aan die werkplek gereël om die herintegrasie van die afwesige predikant te fasiliteer. Aanbevelings vir aktiewe rehabilitasie word gedoen en sluit veranderinge by die werkplek in, wat 'n predikant met verminderde kapasiteit in staat kan stel om in diens te bly.

*** Gereelde opvolgaksies**

Om optimale resultate te verseker, bly die ongeskikte predikant, die kerkraad en die eisekonsultant in aanraking met mekaar, en word voortdurend terugvoer gegee.

3. SINODALE DIENSSENTRUM SE VERANTWOORDELIKHEID

Die Sinodale Dienssentrum sal

- * die versekeraar in kennis stel van die eis.
- * die nodige korrespondensie met die predikant, pensioenfonds en versekeraar voer.

4. VOORDELE

4.1 PERMANENTE EN TOTAAL MEDIES ONGESKIK (NIE OMKEERBAAR NIE)

In die geval van permanente en totale ongeskiktheid word 'n eenmalige bedrag van een en 'n half keer die versorgingsvoordeel en 'n maandelikse pensioen aan die predikant uitbetaal. Hierdie bedrag word soos volg op 'n glyskaal bepaal:

*	Eerste R10 000.00	75%.
*	Volgende R20 000.00	60%.
*	Volgende R40 000.00	50%.
*	Alles meer	45%.

4.2 TYDELIKE MEDIES-ONGESKIKTHEID (OMKEERBAAR)

In die geval van tydelike en totale ongeskiktheid word 'n maandelikse pensioen aan die predikant betaal. Die skaal is soos volg:

*	Eerste R10 000.00	75%.
*	Volgende R20 000.00	60%.
*	Volgende R40 000.00	50%.
*	Alles meer	45%.

Wanneer 'n predikant totaal medies ongeskik bevind word, hetsy totaal permanent of tydelik, word die predikant van die gemeente losgemaak en is die gemeente nie meer verder verantwoordelik vir die versorging van die predikant nie.

Gedurende die periode van tydelike ongeskiktheid moet die predikant mediese verslae aan die versekeraar voorlê vir evaluering, soos versoek.

4.3 INDIEN DIE PREDIKANT WEER GESOND WORD

Sou die predikant genoegsaam herstel gedurende die periode van tydelike ongeskiktheid, kan die predikant weer beroepbaar gestel word.

4.4 PENSIOENBYDRAES/MEDIESEFONDSBYDRAES

Tydens ongeskiktheid bly die predikant ten volle lid van die pensioenfonds en word die bydrae maandeliks van die ongeskiktheidstoelaag verhaal. Die predikant emeriteer normaal op ouderdom 65 jaar.

Indien die predikant lid is van die Kerk se mediesefonds sal die premie ook maandeliks verhaal word van sy of haar ongeskiktheidspensioen.

4.5 WAGTYDPERKE

Daar is twee wagtydperke ter sprake tydens die evaluering van 'n aansoek vir ongeskiktheid, naamlik:

- * drie maande vanaf datum van laaste dag in diens van die werkgewer ten opsigte van die maandelikse inkomstevoordeel.
- * ses maande ten opsigte van die enkelbedrag by permanente ongeskiktheid.

Gemeentes moet asseblief die laaste dag in diens in 'n baie ernstige lig beskou. Dit gebeur telkens dat 'n predikant deur die gemeente ondersteun word vir 'n lang tydperk, en wanneer die eisvorms uiteindelik voltooi is, is die verwagting dat die eis onmiddellik afgehandel word. Die eis moet eerder vroeër as later ingedien word. Enige eis kan gekanselleer word, maar as die indiening sloer, gaan daar ongemak ontstaan tussen die predikant en die kerkraad. Die versekeraar is ook baie streng ten opsigte van die terugdatering van eise: Daar moet 'n baie goeie rede daarvoor wees, en dit word in uitsonderlike situasies deur die versekeraar toegestaan. Dit bly die versekeraar se prerogatief om die rede te aanvaar of te verwerp.

4.6 VERMINDERING VAN ENKELBEDRAG

Pensioenfondslede moet asseblief in gedagte hou dat daar 'n verminderingsklousule in die versekeringskontrak is vir lede wat ouer as 60 jaar is en aansoek doen vir

ongeskiktheidspensioen. Die enkelbedrag word verminder met 1/60ste vir elke maand wat die lid ouer as 60 jaar is.

4.7 **WERK GEDURENDE DIE PERIODE VAN ONGESKIKTHEID**

Aangesien die versekeraar wel die lid wil rehabiliteer en weer tot die werksmag wil laat toetree, mag die predikant nie werk nie.

'n Lid wat op ongeskiktheid is mag soms, die klem op soms, 'n begrafnis, doop of huwelik waarneem. Indien die lid enige werk verrig waarvoor 'n vergoeding ontvang word, moet die versekeraar in kennis gestel word. Die versekeraar sal dan hierdie inkomste in ag neem by die berekening van die lid se toelaag en 'n nuwe toelaag bepaal.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Raad van Finansies
Nakomingsbeleid

BYLAE W

INLIGTING	
Dokument verwysing	Nakomingsbeleid
Verantwoordelike persoon (beleid)	Dr FJ Labuschagne
Afdeling verantwoordelik	Kommissie van die AKV
Outeur(s)	Dr FJ Labuschagne, mnre Gert van Wyk en Johan Hattingh
Datum van hierdie weergawe	10 Mei 2019
Weergawenommer	1
Hersieningsdatum	30 April 2024

WEERGAWEREKORD			
	NR	DATUM	VERANDERINGE
Huidige weergawe	1	10/05/2019	Oorspronklik

1. INLEIDING

Die nakoming van wette, reëls en regulasies is integraal tot die NHKA se audit- en risikobestuursproses. Die Audit- en Risikokomitee is verantwoordelik vir 'n behoorlike nakomingsraamwerk en sien toe dat nie-nakoming aangemeld word, en gaan enige wesenlike skending van relevante wetlik geregleerde vereistes na. Die Kerk voldoen aan hoë etiese standaarde, en 'n nakomingsbeleid word vir die NHKA daargestel om doeltreffendheid en algehele nakoming te monitor. Die NHKA se Nakomingsbeleid en -raamwerk is aan die hand van die beginsels van King IV opgestel. Die bestuur en beheer word in die Nakomingsbeleid omskryf om te verseker dat alle relevante wette en praktyke nagekom word.

Teologiese en kerkordelike vertrekpunt: Ordereël 9 – Aanhef

Deur die goedheid van God ontvang die Kerk stoflike middele om sy roeping uit te voer.

Die Kerk moet op verantwoordelike wyse toesig en beheer oor sy hulpbronne en bates uitoefen.

Ordereël 9.1

Toesig oor die finansies, hulpbronne, bates en ander kerklike goedere van gemeentes, ringe en die Kerk behels die ordelike beheer daarvan en die nakoming van bepalings, voorskrifte en besluite oor besittings en verpligtinge. Hierdie toesig vind plaas in ooreenstemming met die Kerkorde.

Die Kommissie van die AKV is die liggaam binne die NHKA wat finale aanspreeklikheid dra dat daar aan alle wette en regulasies voldoen word. Laasgenoemde word kragtens Ordinansie 9.2.2.2 (iv) aan die Raad van Finansies gedelegeer.

Die Raad van Finansies adviseer en staan die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering by ten opsigte van

- (a) *interne beheer in die Kerk, ringe en gemeentes*
- (b) *interne audit*
- (c) *eksterne audit*
- (d) *geïntegreerde verslagdoening*
- (e) *korporatiewe beheer*
- (f) *risikobestuur*

- (g) *inligtingstegnologie*
- (h) *belasting*
- (i) *volhoubaarheid*
- (j) *nakoming van wetgewing.*

Kragtens 'n besluit van die Raad van Finansies is die verantwoordelikheid om toesig te hou oor die implementering van die Nakomingsbeleid en -raamwerk aan die Oudit- en Risikokomitee gedelegeer. Die algemene sekretaris as hoofnakomingsbeampte vervul 'n aktiewe rol in die fasilitering van die nakomingsproses en is verantwoordelik vir die implementering, voortgesette instandhouding en uiteindelijke nakoming van die beleid, soos van toepassing op elke entiteit/orgaan van die Kerk. Die Raad van Finansies word op die hoogte van ontwikkelinge gehou deur middel van geformaliseerde verslagleweringstrukture, voortgesette kommunikasie en gereelde raadsvergaderings.

Die Raad van Finansies hersien driejaarliks die beleid wat deur die Kommissie van die AKV goedgekeur word.

2. DOEL

Hierdie beleid verduidelik die onderliggende benadering tot nakomingsrisikobestuur en dokumenteer die rolle, beheer en verantwoordelikhede van die Nakomingskomitee, die algemene sekretaris en Oudit- en Risikokomitee, bestuur van afdelings, die hoofnakomingsbeampte en afdelings se nakomingsbeamptes.

Dit beskryf ook sleutelaspekte van die Regulerende Nakomingsontwerp, die raamwerk en proses van nakomingsrisikobestuur, en identifiseer die hoofprosedures van die verslaglewering.

3. NAKOMINGSBELEIDSVERKLARING

Die NHKA erken sy aanspreeklikheid teenoor alle belanghebbendes wat onder die wetlike en regulerende vereistes van toepassing op sy werksaamhede ressorteer, en is verbind tot hoë standaarde van integriteit en billike hantering in die uitvoering van sy werksaamhede. Die Kerk is daartoe verbind om te voldoen aan sowel die gees as die letter van toepaslike vereistes, en om altyd met die nodige vaardigheid, sorg en toewyding te handel. Die Kommissie van die AKV dra die finale aanspreeklikheid teenoor sy belanghebbendes om toesig oor die nakomingsvereistes te hou.

Die verantwoordelikheid om die toepaslike vereistes vir nakoming op alle vlakke in die NHKA te fasiliteer, is gedelegeer aan die hoofnakomingsbeampte wat oor die nakomingsfunksie toesig hou.

Die nakomingsfunksie identifiseer, assesseer, adviseer, monitor en doen verslag oor die regulerende nakomingsrisiko van die NHKA. Die bestuur van nakomingsrisiko vorm deel van die totale risikobestuursraamwerk van die NHKA.

Die hoofnakomingsbeampte is verantwoordelik vir die effektiewe implementering van die Nakomingsbeleid.

Dit moet egter benadruk word dat die primêre verantwoordelikheid om aan enige regulerende vereiste te voldoen, berus by alle kerklike liggame en verantwoordelike persone wat aan regulering onderhewig is (Ordereëls 9.1 en 9.2 verwys). Alle fidusiêre verantwoordelike partye moet derhalwe bewus wees van die toepaslike wetgewing en onderhawige regulasies, voorwaardes en reëls wat deur reguleerders voorgeskryf word, sowel as van die nakomingshandleiding en/of tegniese riglynnote wat op hul spesifieke terrein van verantwoordelikheid van krag is.

Nakomingsrisiko's behels die verlies aan reputasie, boetes, siviele eise, en/of verlies aan volmag van die reguleerders wat die werksaamhede van die NHKA kan belemmer. Indien die sleutelwetgewing van die Kerk se werksaamhede geskend word, kan die organisasie swaar beboet en die fidusiêr verantwoordelike persone tronkstraf opgelê word. Skade aan die reputasie van die NHKA kan tot verlies van lidmate lei. Nakomingsrisiko's is ernstig en moet deur alle individue in die organisasie beheer word.

Die nakomingsraamwerk word deur die Oudit- en Risikokomitee bepaal, en leiding word aan alle belanghebbende partye verskaf om nakomingsrisiko's te bestuur. Die nakomingshandleiding kan vir verdere leiding en prosedures geraadpleeg word.

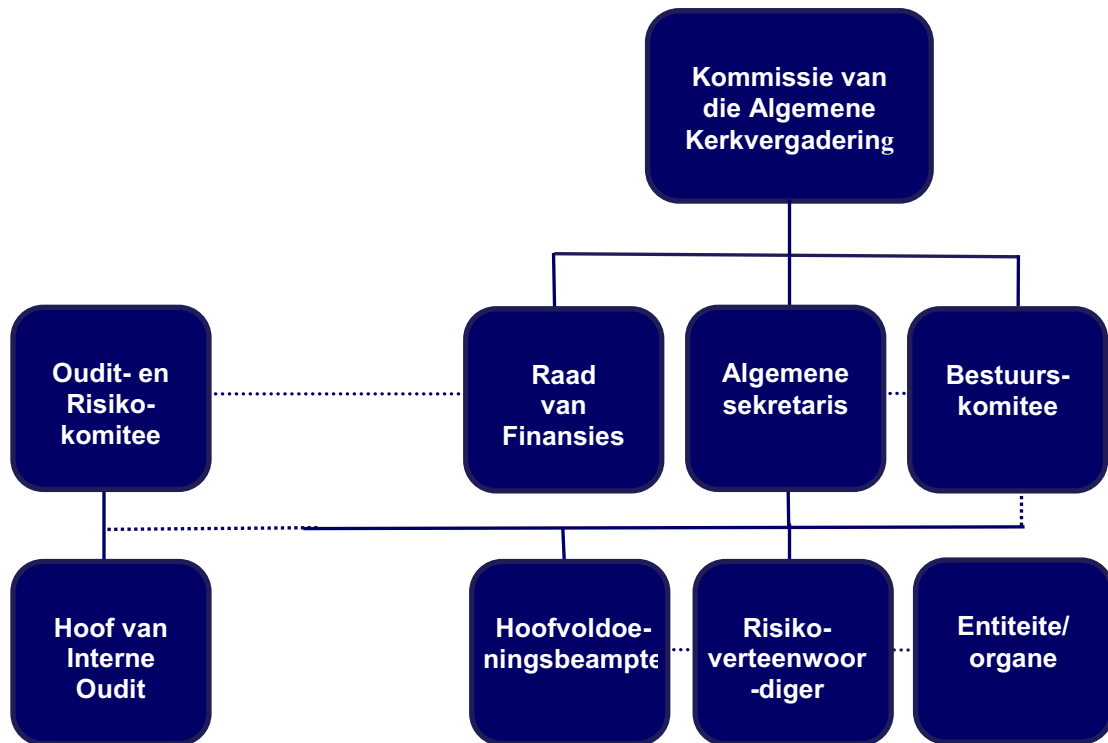
Alle fidusiêr verantwoordelike persone moet bewus wees van die gevolge van die nie-nakoming van regulatoriese vereistes.

Die nakomingsbeampte doen insake werksaamhede, beleid en wetgewing op kwartaallikse basis verslag, en rapporteer enige wesenslike afwykings aan die Oudit- en Risikokomitee.

4. **NAKOMINGSTRUKTUUR**

Die belangrikheid van doeltreffende nakoming binne die NHKA se werksaamhede vereis 'n robuuste nakomingstruktuur om voldoende toesig te verseker. Die hoofverantwoordelikhede wat in die diagram hieronder uiteengesit word, geld vir die hele organisasie:

- * Die Oudit- en Risikokomitee adviseer die Raad van Finansies insake nakomingsverwante verantwoordelikhede.
- * Die hoofnakomingsbeampte is daarvoor verantwoordelik om 'n raamwerk op te stel wat effektiewe nakoming van al die regulerende vereistes binne die Kerk verseker.
- * Alle fidusiêr verantwoordelike persone verseker dat die nakomingsproses effektief, doeltreffend en verantwoordelik geïmplementeer word, en dat regstellende optrede deurgaans betyds geskied.
- * 'n Genomineerde risikoverteenwoordiger is verantwoordelik vir die implementering van nakomingsbeleide en -prosedures, spesifiek toegespits op die afdelings se nakomingsvereistes, en in ooreenstemming met die oorkoepelende nakomingsraamwerk.
- * Interne oudit assesser die toereikendheid en effektiwiteit van die nakomingsprosesse van die NHKA.

Figuur 1 - Nakomingstruktuur van die NHKA

5. ROLLE, BEVOEGDHEID EN VERANTWOORDELIKHEDE MET BETREKKING TOT DIE NAKOMINGSRISIKOBESTUURSPROSES

Die rolle, bevoegdheid en verantwoordelikhede met betrekking tot die nakomingsrisikobestuursproses word onderaan gelys.

5.1 ROL VAN DIE RAAD VAN FINANSIES

5.1.1 ROL

Die Raad van Finansies is aangestel om die werksaamhede (besigheid) van die NHKA te lei en te beheer, en om effektiewe korporatiewe beheer uit te oefen.

5.1.2 BEVOEGDHEID

Die Raad van Finansies is gemagtig om

- * volle en effektiewe kontrole oor die Kerk te behou, en die bestuur deur middel van die implementering van beleid te monitor.
- * die nodige inligting in te win of te koop teer om ingeligte besluite te maak.

5.1.3 VERANTWOORDELIKHEDE

Die verantwoordelikhede van die fidusiêr verantwoordelike persone word hoofsaaklik bepaal deur tersaaklike wetgewing en King IV. Binne hierdie konteks is die verantwoordelikhede van die Raad van Finansies onder meer die volgende:

- * Magtig die nakomingsfunksie om onbeperkte ondersoeke uit te voer met betrekking tot nakomingsrisiko binne die organisasie, en sonder enige beperking op die omvang daarvan.

- * Verseker dat prosedures en praktyke goed gevestig is om die Kerk se bates en reputasie te beskerm.
- * Verseker dat die Kerk aan die regulerende vereistes voldoen.
- * Verseker dat die tegnologie en stelsels wat in die Kerk gebruik word toereikend is om kerklike aktiwiteite behoorlik te bedryf, en om dit volhoubaar te hou deur die effektiewe gebruik van sy bates, prosesse en menslike hulpbronne.
- * Identifiseer sleutelareas vir risiko en prestasie in die Kerk om die Kerk se volhoubaarheid te verseker.
- * Bekom 'n basiese kennis en begrip van hoe die Kerk funksioneer, asook van die wette en gebruike wat die werksaamhede van die Kerk reël.
- * Hersien die Nakomingsbeleid en doen aanbevelings aan die Kommissie van die AKV.
- * Hersien jaarliks die werksaamhede van die Oudit- en Risikokomitee om die effektiwiteit van sy verantwoordelikhede te evalueer.

5.2 ROL VAN DIE OUDIT- EN RISIKOKOMITEE

5.2.1 ROL

Die Oudit- en Risikokomitee adviseer die Raad van Finansies om die nakomingsrisikoprofiel van die NHKA jaarliks te hersien, en om die nakomingsbestuurspraktyke en -beleide te ontwikkel en in stand te hou.

5.2.2 BEVOEGDHEID

Die Oudit- en Risikokomitee sien toe dat al die toepaslike regulerende vereistes en nakomingsrisiko's van die NHKA verstaan en behoorlik bestuur word.

5.2.3 VERANTWOORDELIKHEDE

- * Adviseer die Raad van Finansies insake die hersiening van die Nakomingsbeleid.
- * Verseker dat die nakoming in ooreenstemming is (in lyn is) met relevante wetgewing.
- * Verseker dat die nakomingsfunksie organisasiewye standaarde stel om die relevante regulerende vereistes na te kom, en dat hierdie standaarde effektief in ooreenstemming met die standaarde en norme van die bedryf gekommunikeer word.
- * Hersien die aktiwiteitsplan en verseker dat dit in ooreenstemming is met die Kerk se norme en waardes.
- * Verseker dat die nakomingsfunksie die nakomingsrisiko in ooreenstemming met die standaarde en norme van die bedryf monitor.
- * Verseker dat die hoofnakomingsbeampte nie-nakoming van regulerende vereistes op 'n tydige wyse rapporteer.

- * Verseker dat die hoofnakomingsbeampte gereeld inligting verskaf oor die nakoming van wette en regulerings of toesighoudende vereistes.
- * Hersien enige beduidende sake verwant aan nakomingsrisiko wat deur die nakomingsfunksie gerapporteer is, en monitor vordering om hierdie sake reg te stel.
- * Hersien enige beduidende verskille tussen bestuur en die funksie ten opsigte van nakomingsrisiko.
- * Assesseer die toereikendheid en effektiwiteit van die uitvoering van die nakomingsfunksie.

5.3 ALGEMENE SEKRETARIS

5.3.1 ROL

Die algemene sekretaris is verantwoordelik vir die dag-tot-dag-bestuur van die NHKA se werksaamhede binne 'n aanvaarbare risikoprofiel (inbegrepe regulerende nakomingsrisiko) en om volhoubaarheid te verseker.

5.3.2 BEVOEGDHEID

Die algemene sekretaris dra die gedelegeerde gesag van die Raad ten opsigte van besluitneming oor die dag-tot-dag-risikobestuur.

Hierdie mandaat bemagtig die algemene sekretaris om die voorgeskrewe hulpbronne te beheer, intern en ekstern, om daardeur te verseker dat risiko's (inbegrepe regulerende nakomingsrisiko) effektief binne die NHKA bestuur word.

5.3.3 VERANTWOORDELIKHEDE

Die verantwoordelikhede van die algemene sekretaris is onder meer die volgende:

- * Hou toesig oor regulerende nakomingsrisiko's en kontroleprosesse op uitvoerende vlak.
- * Vestig die NHKA se regulerende nakomingsrisiko- en kontrolefilosofie, asook regulerende nakomingsrisiko en kontrolestrategieë.
- * Moniteer dat alle regulerende nakomingsrisiko's bestuur word met aanvaarbare kwalitatiewe en kwantitatiewe nakomingsrisikoprofiele.
- * Verseker dat behoorlike interne kontroles gevestig is deur 'n sterk nakomingskontrole-omgewing te ontwikkel en te voorsien.
- * Verseker dat beleide goedgekeur en gevestig is.
- * Verseker dat inligting en rapporteringstelsels wat betrekking het op regulerende nakomingsrisikobestuur en -kontrole, toereikend, akkuraat en effektief is.
- * Verseker dat regulerende nakomingsrisiko met langtermynplanne in ag geneem is.

- * Doen op 'n gereelde basis verslag aan die Raad oor die regulerende nakomingsrisiko en -kontrole.

5.4 ROL VAN DIE NAKOMINGSFUNKSIE

5.4.1 ROL

Nakoming is 'n onafhanklike funksie binne die Kerk wat die prosesse op 'n organisasiewye basis monitor in terme van konsekwentheid, ontwerpeffektiwiteit en uitvoeringseffektiwiteit deur deelname aan en koördinerende en monitering van die totale nakomingsrisikoproses.

5.4.2 BEVOEGDHEID

Hierdie funksie is gemagtig deur die Raad om deurtastende ondersoeke binne die Kerk sonder enige omvangbeperkings uit te voer. Dit het derhalwe die reg van toegang tot alle rekords, inligting en/of personeel binne die Kerk oor enige saak, soos nodig geag, om sy verpligtinge na te kom.

5.4.3 VERANTWOORDELIKHEDE

Die verantwoordelikhede van die nakomingsfunksie is onder meer om

- * die ontwikkeling, goedkeuring en instandhouding van die Nakomingsbeleid te fasiliteer.
- * organisasiewye standaarde te vestig vir nakoming volgens die relevante regulerende vereistes deur, onder andere, te verseker dat hierdie standaarde en ander nakomingsbeginsels effektief gekommunikeer en toegepas word.
- * die aktiwiteite van die verskillende nakomingsoperasies dwarsdeur die Kerk te koördineer en te ondersteun, en kundigheid in nakomingsverwante sake te voorsien, en in die besonder om te adviseer oor kerklike beleid en strategiese besluitneming wat nakomingsimplikasies mag hê.
- * die monitering van nakomingsrisiko in ooreenstemming met die NHKA sowel as die bedryf se standaarde en norme te verseker.
- * gedetailleerde en saamgevatte verslae voor te lê oor areas wat geassesseer is (inbegrepe die algehele nakomingsrisikoprofiel, die Algehele Sleutel-nakomingsrisiko-aanwyser en 'n regstellende aksieplan), asook om bevindings en gepaste aanbevelings aan belangegroepe, die Bestuurskomitee en die Oudit-en Risikokomitee te maak ter verbetering.
- * die nakomingsondersoeke/moniteringsfunksies uit te voer soos vereis in terme van die beleid.
- * effektiewe samewerking en interaksie met al die rolspelers binne die nakomingsproses te verseker.
- * enige taak wat nodig geag word, uit te voer om die doelwitte van die nakomingsfunksie na te kom.

5.5 FIDUSIËR VERANTWOORDELIKE PERSONE (RISIKOVERTEENWOORDIGERS)

Die verantwoordelikhede van die risikoverteenwoordigers is onder meer die volgende:

- * Voltooïing van risikoprofile op 'n jaarlikse basis deur middel van kontrolerende selfassessering (soos voorgeskryf deur die Kerk se nakomingsfunksie).
- * Voltooïing van nakomingsrisikobestuurplanne, wat huidige en nuwe wetgewing dek, op 'n deurlopende basis (soos voorgeskryf deur die Kerk se nakomingsfunksie).
- * Voortgesette monitering binne die entiteite/organe met verwysing na
 - ** ontwerpeffektiwiteitsassessering.
 - ** operasionele effektiwiteitstoetsing.
 - ** selfassesseringsvraelyste.
 - ** risiko-aanwysingsmonitering.
 - ** gevaarkol-ondersoeke.
- * Voorlegging van nakomingsverslae aan die hoofnakomingsbeampte op 'n kwartaallikse/halfjaarlikse basis, sowel as tydens voorvalle van nie-nakoming.
- * Fasilitering van deurlopende nakomingsadvies aan die entiteit/orgaan waarvoor die risikoverteenwoordiger verantwoordelik is.
- * Verseker dat die fidusiêr verantwoordelike persone deeglik bewus is van alle nakomingsvereistes en -kontroles.

5.6 ROL VAN INTERNE OUDIT (KOMITEE)

5.6.1 ROL

Verskaf gerusstelling oor die toereikendheid en effektiwiteit van die bestuursproses rakende die nakomingsrisiko.

5.6.2 BEVOEGDHEID

Is bemaatig deur die Raad van Finansies om onbeperkte ondersoeke uit te voer ten opsigte van die NHKA se nakomingsrisikobestuurproses. Dit het derhalwe die reg tot toegang tot alle rekords, inligting en/of personeel in die NHKA oor enige saak, soos nodig geag mag word, om sy verpligtinge na te kom.

5.6.3 VERANTWOORDELIKHEDE

Die verantwoordelikhede van die interne oudit is onder meer om

- * vas te stel of die relevante kontroleprosesse gevestig is om die nakomingsrisiko's waaraan die Kerk blootgestel is, te bestuur, en om die toereikendheid en effektiwiteit daarvan te evalueer.
- * die toereikendheid van die bestaande bestuurkontrolestelsels te hersien en behoorlike nakoming deur gevestigde beleide, planne, prosedures, wette en regulasies te verseker, asook om die toereikendheid van sulke stelsels te monitor om so ver moontlik bedrog, verlies van bates of inkomste, of enige ander materiële onreëlmatighede te voorkom of op te spoor.

- * die akkuraatheid van gedetailleerde transaksies te bekragtig waar die kontrole-omgewing as ontoereikend geag word of kontroleprosedures oneffektief toegepas is.
- * periodieke opvolgondersoeke van werksaamhede of eenhede uit te voer waar beduidende areas van swakheid, nie-nakoming of risiko voorheen geïdentifiseer is.
- * gedetailleerde en saamgevatte verslae oor areas wat gedek is, asook bevindings en behoorlike aanbevelings ter verbetering, aan die Bestuurskomitee en die Oudit- en Risikokomitee voor te lê.
- * bystand te verleen op terreine wat geassesseer is om leemtes wat in die kontrole-omgewing opgespoor is, reg te stel.
- * beplande veranderings aan bestaande stelsels te hersien sodat aan kontroleprosesse voldoen word.
- * spesiale ondersoeke uit te voer, soos nodig geag word, ten opsigte van enige onreëlmatighede of ander kritieke kwessies wat gedurende ondersoeke opgespoor is.
- * spesiale ondersoeke, op versoek van die bestuur, in areas waar 'n hoë risiko geïdentifiseer is, uit te voer.

6. VERKLARENDE WOORDELYS

Sleutelterminologie wat in hierdie dokument gebruik is, word hier gedefinieer:

Deurlopende monitering van aktiwiteite in entiteite/organe	Benewens die monitering van effektiwiteitshersienings, moet die risikoverteenwoordigers deurlopende monitering implementeer rakende die sleutelvoorskrifte ten opsigte van wesenlike en hoë risiko's binne elke entiteit/orgaan. Dit kan gevaarkol-ondersoeke, <i>ad hoc</i> selfassesseringsvraelyste, aftekenings deur die bestuur en die monitering van inligting insluit. Die resultate van hierdie moniteringsaktiwiteite word deur die hoofnakomingsbeampte gebruik om hoërisiko-areas te identifiseer.
Nakomingsadvies/ menings	Die nakomingsfunksie neem deel aan die ontwikkeling van nuwe strategieë om te verseker dat nakomingsaangeleenthede proaktief aandag geniet.
Nakomingsbewustheid	Nakomingsrisikobewustheid word met gereelde bydraes via kommunikasiekanale asook betrokkenheid by kerklike komitees en forums bevorder.
Nakomingshandleidings	Die nakomingsfunksie moet die NHKA se nakomingshandleiding, gebaseer op die standaarde en norme van die Nakomingsinstituut van Suid-Afrika, op 'n deurlopende basis bywerk. Die handleiding het ten doel om * al die risiko's wat binne die bestek van die nakomingsfunksie val, te hanteer.

	* alle materiële doelwitte en aspekte van toepaslike regulerende vereistes in ag te neem. * na spesifieke wetgewing, reëls en regulasies te verwys en, indien gepas, op die gees of bedoeling van die reg te fokus. * prakties en verstaanbaar te wees om implementering te bevorder. * geredelik beskikbaar te wees vir alle relevante persone. * gereeld bygewerk en hersien te word (minstens een maal per jaar). Planne vir die bestuur van nakomingsrisiko bly 'n integrale deel van nakomingshandleidings.
Sleutel-nakomingsrisiko-aanwysermonitering	Die monitering van die Sleutelnakomingsrisiko-aanwyser is 'n hulpmiddel wat deurlopend, waar prakties, deur die nakomingsfunksie gebruik word. * Aanwyser 'n Veranderlike wat moontlike oortreding van 'n regulerende vereiste of 'n werklike oortreding van 'n regulerende vereiste voorspel. 'n Indirekte aanwyser sal 'n toename aantoon in 'n sekere aksie of aktiwiteit met 'n hoër potensiaal vir nie-nakoming. Die aanwyser moet dan opgevolg word met 'n gedetailleerde ondersoek om te verseker dat handelinge van nie-nakoming nie plaasgevind het nie. * Teiken 'n Maatstaf (standaard) bepaal deur die nakomingsfunksie en ooreengekom met die entiteite/organe, waarteen die aanwyser gemeet moet word. * Status Die aanwyser waarteen die teiken gemeet kan word: ** Groen: Die aanwyser is binne 'n aanvaarbare maatstaf. ** Amber: Die aanwyser oorskry die aanvaarbare maatstaf in 'n geringe mate. ** Rooi: Die aanwyser oorskry die aanvaarbare maatstaf in 'n hoë mate.
Nakomingsopleiding	Die identifisering van nakomingsopleidingbehoefte in 'n entiteit/orgaan, en aktiewe deelname aan en die ontwikkeling van opleidingsmateriaal, vorm 'n integrale deel van die aktiwiteite (werkzaamhede) van die nakomingsfunksie.

Kontroletipes	Direktiewe kontroles: Hoëvlak-rigtinggewing deur beleid, beheerliggame ('n raad en komitees), senior bestuur, standarde en ander aanspreeklike individue. Voorkomende kontroles: 'n Kontrole wat geposisioneer is om gevalle van nakomingsrisiko af te weer of te vermy, dus wat <i>voor die werklikheid</i> gebeur. Die tydsberekening van die kontrole verhoed dat 'n fout in die stelsel of proses insluip. Voorkomende kontroles verminder die waarskynlikheid van 'n risiko. Opsporingskontroles: 'n Kontrole wat binne 'n stelsel geposisioneer is om gevalle van risiko te identifiseer, dus om foute of risiko's, nadat dit plaasgevind het, op te spoor. Opsporingskontroles temper die impak van 'n nakomingsrisiko, dus nie-nakoming het reeds plaasgevind, maar sodra dit opgespoor word, kan regstellende aksie vinnig toegepas word. Kontingente kontroles: 'n Kontrole wat afhanklik is daarvan dat 'n voorval plaasgevind het. Die kontrole sal die impak van so 'n voorval minimaliseer.
Ontwerp-effektiwiteitsassessering	'n Assessering van die effektiwiteit van die ontwerp van die kontroles (soos geïdentifiseer en gedokumenteerd deur die bestuur) in 'n proses om die beduidende nakomingsrisiko's van daardie proses tot 'n aanvaarbare vlak te verlaag. As deel van die nakomingsmoniteringsproses word ontwerp-effektiwiteitsassessering uitgevoer vir elkeen van die nakomingsrisikobestuursplanne vir die regulerende vereistes ten opsigte van wesenlike en hoë risiko's van elke entiteit/orgaan.
Implementering van 'n nakomingsproses en kwaliteitsassesserings-onderzoek	Om te verseker dat die nakomingsmetodologieë in ooreenstemming is met die Nakomingsbeleid, voer die hoofnakomingsbeampte 'n onafhanklike ondersoek uit van die aktiwiteite van die entiteite/organe, soos en wanneer vereis word.
Inherente nakomingsrisiko	Die risiko voor oorweging van enige bestaande interne kontroles om so 'n risiko te verlaag.
Operasionele effektiwiteitstoetsing	Toetsing om te bepaal of beskikbare bewyse staaf dat die kontrole effektief funksioneer, soos gedokumenteerd, om die verlangde kontroledoelwit te behaal. Dit evalueer ook of kontroles konsekwent toegepas is gedurende die periode onder hersiening. As deel van die nakomingsmoniteringsproses word operasionele effektiwiteitstoetsing uitgevoer vir elkeen van die nakomingsrisikobestuursplanne wat vir die regulerende vereistes ten opsigte van die wesenlike en hoë risiko's van elke entiteit/orgaan saamgestel is.
Toesig	Die verantwoordelikheid om te bevestig dat die vereistes vir die organisasie verstaan en effektief toegepas word,

	en om die vloeï van relevante inligting van die entiteit/organe te ondersoek of te bespreek ter stawing hiervan.
Uitvoering van spesiale ondersoeke (gevaarkol-ondersoeke)	Die nakomingsfunksie verseker proaktiewe en onmiddellike respons op toenemende nakomingsrisiko's deur die betrokke areas te identifiseer vanuit alle beskikbare bestuursinligting, asook die uitvoering van <i>gevaarkol-ondersoeke</i>.
Profiel-werkwinkels	Die nakomingsfunksie fasiliteer werkwinkels om die toepaslike nakomingsrisiko's vir die NHKA en die entiteite/organe te identifiseer, meet en bekragtig. Hierdie werkwinkels vind jaarliks plaas. Informele opdaterings van die nakomingsprofile word halfjaarliks aangebring.
Waardebepaling van bevindings	Krities Nie-nakoming van wesenlike regulerende vereistes. Wesenlike regulerende vereistes word afgelei van relevante wetgewing wat die ware aard van die spesifieke organisasie ondersteun. Nie-nakoming mag of kan die voortgesette lewensvatbaarheid van die organisasie ernstig bedreig of beperk, te wyte aan 'n materiële impak op die volhoubaarheid as gevolg van strawwe boetes en/of skending van reputasie. Volhoubaarheid word materieel geaffekteer deur: * verlies van relevante registrasies weens nie-nakoming. * strawwe boetes en negatiewe publisiteit (met skending van reputasie tot gevolg), byvoorbeeld weens nie-nakoming van wetlike vereistes. Nie-nakoming aan geringe vereistes binne die grense van wesenlike regulerende vereistes word nie gerapporteer nie. Beduidend Nie-nakoming van baie aktuele en pertinente regulerende vereistes. Aktuele en pertinente regulerende vereistes word afgelei van relevante wetgewing wat kontemporêr is vir die spesifieke organisasie. Nie-nakoming mag of kan die organisasie beduidend affekteer weens die impak op volhoubaarheid as gevolg van boetes en/of skending van reputasie. Anti-diskriminerende regulerende vereistes is aktueel en relevant. Die geakkumuleerde effek van die nie-nakoming van

	aktuele en relevante regulerende vereistes word oorweeg en kan dan, na herklassifikasie daarvan, daartoe lei dat dit as kritiek beskou word. Gering Nie-nakoming van sekondêre regulerende vereistes. Sekondêre regulerende vereistes word afgelei van relevante wetgewing wat 'n sekondêre invloed in die spesifieke organisasie uitoefen. Nie-nakoming mag of kan die organisasie onbeduidend affekteer weens 'n beperkte impak op volhoubaarheid as gevolg van geringe boetes en/of skending van reputasie. Alle toepaslike regulerende vereistes wat nie wesenlik of aktueel en relevant is nie, word in die besigheidsomgewing as sekondêr beskou. Die geakkumuleerde effek van die nie-nakoming van sekondêre regulerende vereistes word oorweeg en kan, na herklassifikasie daarvan, as kritiek of beduidend gereken word. Wanneer die toepaslike regulerende vereistes geklassifiseer word, word die unieke kenmerke van elke organisasie in ag geneem. Dit is gevolglik moontlik dat 'n spesifieke regulerende vereiste as wesenlik in een entiteit/orgaan geklassifiseer word, maar sekondêr in 'n ander.
Regulerende risiko	Die risiko dat 'n entiteit nie aan toepaslike wetgewing, regulasies of toesighoudende vereistes voldoen nie en/of die uitsluiting van voorskrifte vir relevante wetgewing van bedryfsprosedures.
Oorblywende nakomingsrisiko	Die nakomingsrisiko wat oorbly nadat die entiteit/orgaan aksie neem om die impak en waarskynlikheid van 'n nadelige voorval te verlaag, inbegrepe kontrole-aktiwiteite wat op 'n risiko reageer.
Selfassesseringsvraelyste	'n Selfassesseringsvraelys word gebruik as deel van deurlopende moniteringsaktiwiteite. Dit behels die evaluering van die nakomingsvlakke van die entiteit/orgaan op die basis van kontrolerende selfassessering met die voltooiing van selfassesseringsvraelyste of aftekeningsdokumente (aftekenings).
Toleransievlakke	Toleransievlakke is vooraf gedefinieerde limiete wat sneller reaksie van bestuur ontketen wanneer dit oorskry word.

---oOo---

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Reglementebundel

BYLAE X

1. **BESTUURSKOMITEE**

1.1 **SAMESTELLING**

1.1.1 Die Bestuurskomitee word saamgestel deur

1.1.1.1 die algemene sekretaris van die NHKA, die sekretaris: Kommissie van die AKV, die bestuurder: administrasie en die hoof: finansies.

1.1.1.2 die sekretaris van die ADV op *ad hoc* basis.

1.2 **OPDRAG**

Alle sinodale werksaamhede staan onder leiding van die Bestuurskomitee.

1.2.1 Die Bestuurskomitee

1.2.1.1 handel met die oog op etiese en deursigtige leierskap met 'n gedelegeerde bevoegdheid.

1.2.1.2 gee uitvoering aan die besluite van die Kommissie van die AKV, die Moderamen en die Raad van Finansies soos opgedra aan die Bestuurskomitee.

1.2.2 Die algemene sekretaris dien as voorsitter van die Bestuurskomitee.

1.2.3 Die teenwoordige lede vorm 'n kworum.

1.2.4 Die persoonlike assistent van die hoof: finansies dien as sekretaresse van die Bestuurskomitee.

1.3 **WERKWYSE**

1.3.1 Die Bestuurskomitee

1.3.1.1 vergader soos nodig, maar ten minste een keer per maand.

1.3.1.2 word deur die persoonlike assistent minstens een week voor die vergadering opgeroep met kennisgewing deur die Kerk se kommunikasiekanale.

1.3.1.3 kom in 'n buitengewone vergadering byeen, met sewe dae skriftelike kennisgewing, met vermelding van die doel die vergadering.

1.3.1.4 gee opdrag aan die persoonlike assistent om die notule van die Bestuursvergadering binne sewe dae na afloop daarvan af te handel, en na al die lede deur te stuur.

1.3.1.5 vul enige vakatures in opdrag van die Kommissie van die AKV en die Raad van Finansies.

1.3.1.6 doen verslag aan die Kommissie van die AKV en die Raad van Finansies.

1.4 Wysigings aan die reglement kan deur die Kommissie van die AKV in oorleg met die Raad van Finansies aangebring word.

---oOo---

2. OUDIT- EN RISIKOKOMITEE

2.1 AANHEF

Hierdie mandaat dien as 'n gids vir die Oudit- en Risikokomitee in ooreenstemming met die vereistes en beginsels van goeie korporatiewe beheer, asook enige toepaslike wetlike vereistes en die Kerkorde.

2.2 DOELWIT

Die doelwit van die Oudit- en Risikokomitee is om die Raad van Finansies by te staan in die uitvoering van sy toesighoudende verantwoordelikhede vir die finansiële verslagdoeningsproses, die stelsel van interne beheer, die auditproses, en die proses vir die voldoening aan wette en regulasies.

2.3 GESAG

2.3.1 Die Oudit- en Risikokomitee het die gesag om enige aangeleentheid binne die omvang van sy verantwoordelikheid te ondersoek, of te laat ondersoek. Verder is die komitee in samewerking met die Raad van Finansies by magte om:

2.3.1.1 Die eksterne ouditeur in diens van die Kerk aan te stel, te vergoed, en toesig te hou oor sy werk.

2.3.1.2 Enige verskille tussen die bestuur en die eksterne ouditeur met betrekking tot finansiële verslagdoening te bemiddel.

2.3.1.3 Vooraf alle audit- en nie-auditdienste deur die eksterne ouditeur aan die Kerk gelewer, goed te keur.

2.3.1.4 Toegang tot enige inligting of dokumente om sy werksaamhede te verrig, te verkry.

2.3.1.5 Te vergader met personeel, bestuur, eksterne ouditeure, of regsadviseurs, as dit nodig is.

2.3.1.6 Die toegewing terug te trek met betrekking tot die eksterne ouditering van gemeentes, vergaderings, rade en ander liggame onder beheer van vergaderings van ampte en bykomende vergaderings se finansiële resultate, as hulle nie aan vereistes voldoen soos deur die komitee bepaal nie.

2.4 SAMESTELLING

2.4.1 Die Raad van Finansies wys minstens drie kundige lidmate aan wat saam met een verkose lid van die Raad van Finansies 'n Oudit- en Risikokomitee vorm waarop twee lede van die Bestuurskomitee, die algemene sekretaris en hoof finansies, asook die hoof van Interne Oudit sitting neem, en wat die opdrag rondom die stoflike belange van die Kerk uitvoer. Die voorsitter van die komitee word aangewys op die eerste vergadering, na die Raad van Finansies, deur 'n meerderheidstem van die aanwesige lede.

2.4.2 Indien 'n vakature ontstaan, benoem die Raad van Finansies, na advies van die Oudit- en Risikokomitee, 'n lid om die vakature te vul.

2.4.3 Die lede van die Oudit- en Risikokomitee moet gesamentlik voldoende

vaardighede en ervaring hê om hul pligte na te kom. Dit sluit in 'n begrip van die volgende: geïntegreerde verslagdoening (wat finansiële verslagdoening insluit), interne finansiële beheermaatreëls, eksterne en interne auditprosesse, korporatiewe reg, risikobestuur, volhoubaarheid (finansiële, maar ook met inbegrip van die Kerk se impak op die omgewing en die gemeenskap), inligtingstegnologiebestuur en bestuursprosesse binne die Kerk.

2.5 VERGADERINGS

- 2.5.1 Die komitee vergader minstens vier keer per jaar, en is by magte om addisionele vergaderings te belê, na gelang van omstandighede.
- 2.5.2 Daar word van alle komiteelede verwag om elke vergadering waar moontlik by te woon, persoonlik of deur middel van tele- of videokonferensie.
- 2.5.3 Die komitee sal bestuurskomiteelede, ouditeure of ander uitnoot om vergaderings by te woon om relevante inligting te verskaf, soos benodig.
- 2.5.4 Die komitee sal private asook uitvoerende vergaderings hou met die ouditeure.
- 2.5.5 Vergaderings se agendas sal vooruit voorsien word aan lede, tesame met gepaste toeligtingsmateriaal.
- 2.5.6 Notules van die vergadering sal geneem en goedgekeur word.
- 2.5.7 Indien die voorsitter nie die vergadering kan bywoon nie, sal die vergadering 'n waarnemende voorsitter aanwys.

2.6 VERANTWOORDELIKHEDE

Die Komitee het die volgende verantwoordelike:

2.6.1 INTERNE BEHEER

- 2.6.1.1 Hersien die gedokumenteerde verslae, beskikbaar gestel deur die Bestuurskomitee en afdeling Interne Oudit, met betrekking tot die ontwerp, implementering en doeltreffendheid van interne beheermaatreëls.
- 2.6.1.2 Oorweeg die toepaslikheid en doeltreffendheid van stelsels van interne beheer, insluitende interne finansiële beheer, bestuursinligtingstelsels en risikobestuur van die Kerk. Dit sluit in leiding om te verseker dat interne finansiële beheermaatreëls ingesluit is in operasionele prosesse.
- 2.6.1.3 Doen jaarliks verslag aan die Raad van Finansies oor die doeltreffendheid van interne beheermaatreëls van die Kerk gegrond op inligting wat deur die Bestuurskomitee verskaf is.
- 2.6.1.4 Hersien stappe geneem om wesenlike tekortkominge wat in interne beheermaatreëls geïdentifiseer is, aan te spreek. Wesenlike tekortkominge in beheermaatreëls moet ingesluit word in die verslag aan die Raad van Finansies.
- 2.6.1.5 Aanvaar die verantwoordelikheid om elke geval van swak beheer, wanbestuur, nalatigheid en onreëlmatigheid onder die aandag te bring van die vergadering of liggaam wat met die direkte toesig belas is. Dit sluit alle Artikel 21-maatskappy/e en openbare weldaadsorganisasies uit (regsadvies moet bekom word).

- 2.6.1.6 Verseker dat die begroting, soos bepaal deur die Raad van Finansies, in lyn is met die aanbeveling van die AKV.
- 2.6.2 INTERNE OUDIT
- 2.6.2.1 Hersien en keur die mandaat van die afdeling Interne Oudit goed.
- 2.6.2.2 Oorweeg of die doelwitte, hulpbronne, finansiële begrotings, ouditplanne van die afdeling Interne Oudit voldoende ondersteuning aan die komitee bied om die komitee in staat te stel om sy doelwitte te bereik.
- 2.6.2.3 Verseker dat die afdeling Interne Oudit se oorsigplanne die strategiese risiko's van die Kerk aanspreek.
- 2.6.2.4 Hersien en keur die afdeling Interne Oudit se oorsigplanne, asook toegang tot alle nodige inligting, goed.
- 2.6.2.5 Oorweeg die doeltreffendheid van die samewerking en koördinering tussen die interne en eksterne ouditfunksies.
- 2.6.2.6 Keur die aanstelling, prestasie-assessering en ontslag van die hoof van Interne Oudit goed.
- 2.6.2.7 Verseker dat die hoof van Interne Oudit funksioneel rapporteer aan, en onbeperkte toegang het tot, beide die voorsitter van die komitee asook die voorsitter van die Kommissie van die AKV.
- 2.6.2.8 Hersien die resultate van die werk uitgevoer en die gevolgtrekkings van die afdeling Interne Oudit.
- 2.6.2.9 Hersien die toereikendheid van regstellende aksies geneem deur bestuur om beduidende Interne Oudit-bevindings aan te spreek.
- 2.6.2.10 Assesseer die onafhanklikheid en doeltreffendheid van die afdeling Interne Oudit in ooreenstemming met sy mandaat.
- 2.6.3 EKSTERNE OUDIT
- 2.6.3.1 Doen aanbevelings aan die Raad van Finansies oor die aanstelling van die Eksterne Ouditeur.
- 2.6.3.2 Is verantwoordelik vir die vergoeding, sowel as toesig oor die werk van die Eksterne Ouditeur. Die Eksterne Ouditeur sal direk aan die Komitee en die voorsitter rapporteer. Die voorsitter sal die aanstellingsbrief op 'n jaarlikse grondslag onderteken. As die Eksterne Ouditeur bedank, moet die Komitee die redes wat aanleiding gee tot so 'n bedanking ondersoek, en bepaal of enige regstellende aksies vereis word.
- 2.6.3.3 Verseker dat die aanstelling van die Eksterne Ouditeur aan die vereistes van toepaslike wetgewing voldoen.
- 2.6.3.4 Bespreek en hersien tesame met die Eksterne Ouditeur, voor die oudit begin, die aard en omvang van die oudit en verwante ouditvereistes, asook die ouditeur se prosedures. Oorweeg of daar enige beduidende beleggings of bedrywighede is wat nie onderhewig aan eksterne oudit is nie, en die impak daarvan.

- 2.6.3.5 Ontwikkel en maak aanbevelings aan die Raad van Finansies oor die beleid van die Kerk wat handel oor die voorsiening van nie-ouditdienste deur die eksterne ouditeur gelewer, en verseker die nakoming van hierdie beleid.
- 2.6.3.6 Oorweeg enige wesenlike probleme, rekeningkundige hantering van beduidende ongewone transaksies, of volhoubaarheidsprobleme wat voortspruit uit die eksterne audit. Identifiseer belangrike sake wat in die huidige jaar se bestuursbrief ingesluit is, en oorweeg antwoorde verskaf deur die Bestuurskomitee.
- 2.6.3.7 Voorsien advies oor die oplossing van enige meningsverskille tussen die Eksterne Ouditeur en Bestuurskomitee.
- 2.6.3.8 Verkry die Eksterne Ouditeur se versekering dat voldoende rekeningkundige rekords in stand gehou is.
- 2.6.3.9 Oorweeg en monitor die eksterne ouditeur se geloofwaardigheid, onafhanklikheid en objektiwiteit, en die doeltreffendheid van die auditproses, met inagneming van toepaslike professionele en regulatoriese vereistes.
- 2.6.4 GEÏNTEGREERDE VERSLAGDOENING
- 2.6.4.1 Hou toesig oor geïntegreerde verslagdoening. Oorweeg alle faktore en risiko's wat 'n impak op die integriteit van die geïntegreerde verslag mag hê.
- 2.6.4.2 Hersien die jaarlikse finansiële state, voor voorlegging en goedkeuring deur die Raad van Finansies. Fokus veral op:
- * belangrike aspekte rakende rekeningkundige beginsels en aanbieding van finansiële state.
 - * die implementering van nuwe stelsels.
 - * belasting en litigasieaangeleenthede wat onseker is.
 - * enige beduidende veranderinge in die keuse en toepassing van rekeningkundige beginsels.
 - * beduidende onsekerhede.
 - * die grondslag waarop die Kerk as 'n lopende saak bepaal is.
 - * interne beheer.
 - * die effek van beduidende aanpassings op jaareinde asook beduidende aanpassings van Eksterne Audit.
 - * enige buite-balansstaatstrukture.
 - * beduidende transaksies wat nie direk verband hou met die normale besigheid van die Kerk nie.
- 2.6.4.3 Lewer 'n oorsig van die jaarlikse (geïntegreerde) verslag en rekeningkundige rekords, en verseker dat dit 'n gebalanseerde en verstaanbare weergawe van die posisie, prestasie en vooruitsigte van die Kerk verskaf. Verder moet die Komitee die gehalte, betroubaarheid en integriteit van inligting wat verskaf is, oorweeg.

- 2.6.4.4 Lewer 'n oorsig van volhoubaarheidskwessies in die geïntegreerde verslag, en verseker dat dit tydige en betroubare inligting bevat wat nie strydig is met die finansiële inligting nie.
- 2.6.4.5 Lewer 'n oorsig van die Eksterne Ouditeur se voorgestelde auditmening en skedule van onaangepaste verskille.
- 2.6.4.6 Hersien die kundigheid, hulpbronne, sowel as ondervinding en geskiktheid van die Kerk se finansiële funksie, en openbaar die resultate van die hersiening in die geïntegreerde verslag, en doen aanbevelings vir verandering aan die Raad van Finansies.
- 2.6.4.7 Verskaf 'n opsomming van die rol en besonderhede van die samestelling, die aantal vergaderings en aktiwiteite van die Komitee in die geïntegreerde verslag. Die verslag moet
- * beskryf hoe die Komitee sy funksies uitgevoer het.
 - * bevestig of die Komitee tevrede is dat die Eksterne Ouditeur onafhanklik is.
 - * kommentaar lewer soos toepaslik oor die finansiële state, rekeningkundige praktyke en interne finansiële beheermaatreëls, insluitend openbaarmakingsbeheer.
- 2.6.4.8 Beveel die geïntegreerde verslag aan by die Kommissie van die AKV vir goedkeuring.
- 2.6.5 RISIKOBESTUUR
- 2.6.5.1 Hou toesig oor die ontwikkeling en implementering van 'n beleid, 'n plan en 'n raamwerk vir risikobestuur.
- 2.6.5.2 Moniteer die implementering van die risikobestuursbeleid, plan en prosesse wat verseker dat
- * sistematiese gedokumenteerde, formele risiko-assesserings uitgevoer is.
 - * doeltreffende en voortdurende monitering van risikobestuur plaasvind.
 - * risikobestuurskundigheid gevestig is, insluitend verslagdoening oor stygende risiko's en herstelplanne.
- 2.6.5.3 Moniteer die Kerk se risikoprofiel en oorweeg belangrike risikoblootstellings van die Kerk en die stappe wat die Bestuurskomitee onderneem het om hierdie blootstelling te mitigeer. Die Komitee moet spesifiek toesig hou oor finansiële verslagdoeningsrisiko's; interne finansiële beheermaatreëls; bedrogrisiko's wat betrekking het op finansiële verslagdoening; risiko's verwant aan nie-voldoening aan wetgewing; inligtingstegnologiesrisiko's wat betrekking het op finansiële verslagdoening.
- 2.6.5.4 Doen 'n aanbeveling van die vlakke van risikoverdraagsaamheid aan die Raad van Finansies, en verseker dat risiko's bestuur word binne die vlakke van verdraagsaamheid soos goedgekeur deur die Raad van Finansies.

- 2.6.5.5 Hersien risikobestuursverslae om die algehele toereikendheid en doeltreffendheid van die risikobestuursbeleid en -prosedures te bepaal.
- 2.6.5.6 Gee leiding aan ringe/gemeentes oor die implementering van risikobestuur op rings- en gemeentevlak wat ook volhoubaarheid aanspreek.
- 2.6.6 BELASTING
 - 2.6.6.1 Ontvang en hersien enige statusverslae uitgereik deur die Bestuurskomitee, en oorweeg enige beduidende belastingsake wat nodig mag wees.
- 2.6.7 KORPORATIEWE BEHEER
 - 2.6.7.1 Doen navorsing oor die ontwikkeling in korporatiewe beheer en beste praktyke, en oorweeg die impak en implikasies vir prosesse en strukture van die Kerk.
 - 2.6.7.2 Bepaal, evalueer en moniteer die bestuurskode vir optrede binne die Sinodale Dienssentrum.
 - 2.6.7.3 Doen verslag oor aspekte, soos versoek deur die Raad van Finansies en/of Kommissie van die AKV.
- 2.6.8 INLIGTINGSTEGNOLOGIE (IT) KORPORATIEWE BEHEER
 - 2.6.8.1 Oorweeg die volgende aspekte: IT-risikobestuur en beheermaatreëls, besigheidskontinuiteit en dataherstel, IT-sekuriteit, dataprivaatheid, IT-projekte en uitgawes.
 - 2.6.8.2 Oorweeg die gebruik van tegnologie om interne beheer en doeltreffendheid te verbeter.
 - 2.6.8.3 Ontvang gereelde inligting van IT-bestuur ten opsigte van belangrike IT-risiko's en beheermaatreëls.
- 2.6.9 VOLHOUBAARHEID
 - 2.6.9.1 Verskaf advies aan die Raad van Finansies oor die betroubaarheid van volhoubaarheidsinligting vervat in die geïntegreerde verslag, en dat dit nie die finansiële aspekte van die verslag weerspreek nie.
- 2.6.10 VOLDOENING
 - 2.6.10.1 Hersien die doeltreffendheid van die stelsel vir die monitering van die voldoening aan wette en regulasies, en volg bestuur se optrede in enige gevalle van nie-voldoening op.
 - 2.6.10.2 Kry gereelde verslae van bestuur en die Kerk se regsverteenvoerder met betrekking tot die voldoeningsaspekte.
- 2.6.11 VERSLAGDOENINGSVERANTWOORDELIKHEDE
 - 2.6.11.1 Doen gereeld verslag aan die Raad van Finansies oor die Komitee se aktiwiteite, uitstaande aksies en verwante aanbevelings.

- 2.6.11.2 Verseker 'n oop kommunikasiekanaal tussen interne audit, die eksterne auditore, en die Raad van Finansies.
- 2.6.11.3 Hersien enige ander verslae en aspekte wat verband hou met die verantwoordelikhede van die komitee.
- 2.6.12 ANDER VERANTWOORDELIKHEDE
- 2.6.12.1 Voer ander aktiwiteite uit wat verband hou met hierdie mandaat soos versoek deur die Raad van Finansies.
- 2.6.12.2 Inisieer en hou toesig oor spesiale ondersoeke as dit nodig is.
- 2.6.12.3 Hersien die toereikendheid van die Komitee se mandaat op 'n jaarlikse basis.
- 2.6.12.4 Bevestig op 'n jaarlikse basis dat alle verantwoordelikhede op grond van hierdie mandaat nagekom is.
- 2.6.12.5 Evalueer die komitee en individuele lede se prestasie op 'n gereelde basis.

---oOo---

3. **ETIESE KODE VIR PREDIKANTE**

3.1 **INLEIDING**

Die NHKA aanvaar die etiese kode vir dienaars van die Woord wat as reglement in die Kerkorde vervat is. Die NHKA aanvaar tegelyk dat predikante in hul ampsbediening die handhawing van hoë standaarde van professionele bevoegdheid en aanvaarde morele en etiese optrede sal navolg.

Die NHKA aanvaar dat predikante sal strew na die uitleef van die Christelike liefde wat ook beginsels soos integriteit, betroubaarheid, getrouheid, eerlikheid, opregtheid, verantwoordbaarheid, billikheid en regverdigheid insluit:

- * Integriteit verwys na eerlike bedoeling in terme van die predikant se karakter en omgaan met mense.
- * Betroubaarheid verwys na die nakoming van verpligtinge ten opsigte van die predikant self, die gesin, die gemeente en die breër samelewing.
- * Getrouheid verwys na getrouheid aan die Skrif, die belydenisskrifte, die Kerkorde, besluite en die beginsels, oortuigings en integriteit van die NHKA.
- * Eerlikheid en opregtheid verwys na die suiwere intensie van die predikante in handelinge, en dat hul gedrag in diens van die koninkryk van God sal staan en dit sal vergestalt in hul omgaan met andere.
- * Verantwoordbaarheid dui daarop dat predikante aanvaar dat hulle verantwoording sal doen aan God, hul medemens en die NHKA, vir hul roeping en werk as predikante en die bestuur van 'n gemeente.
- * Billikheid dui daarop dat die predikant te alle tye billik sal optree teenoor gemeentelede, vorige gemeentelede, personeel van die gemeente en lede van die gemeenskap, al is hulle nie deel van die betrokke gemeente nie.

- * Regverdigheid verwys na die predikant se strewe tot regverdige optrede teenoor alle mense.

Die predikant aanvaar dus dat bogenoemde beginsels ingebed is in die beginsels onderliggend aan alle etiese en professionele kodes, naamlik:

- * *Individue se reg tot outonomie*: Outonomie verwys na die aanvaarding van individue se keuse tot besluitneming. Dit impliseer dus dat die predikant deur begeleiding gemeentelede sal onderrig in die wil van God, maar dat die individu te alle tye die reg behou om self te besluit.
- * *Optrede moet tot voordeel of in die beste belang van die NHKA plaasvind*: Predikante aanvaar dat hul optrede tot voordeel van die koninkryk van God en die gemeente in die breë sal strek, maar ook tot voordeel van die individu sal plaasvind. Dit impliseer dus dat die predikant se gedrag te alle tye die spirituele en geestelike welsyn van die individu en die gemeente sal bevorder.
- * *Skadeberokkening*: Predikante sal poog om te alle tye skadeberokkening te voorkom ten opsigte van hulself, eie gesin, gemeentelede, of gemeente, vorige gemeentelede of vorige gemeentes en die gemeenskap in die breë.
- * *Geregtigheid*: Predikante aanvaar die beginsel van geregtigheid en billikheid en sal hul gedrag baseer op Bybelse beginsels oor die waarheid.
- * *Getrouheid*: Getrouheid verwys na die nakoming van verpligtinge, ondernemings en beloftes wat deur predikante aan die amp, gemeentes en die NHKA in breë gemaak word, soos vervat is in die proponentformule, beroepsbrief, bevestigingsformulier en die werkopgawe van die spesifieke gemeente.

Die NHKA aanvaar dat die Kerk gebind is aan die Grondwet en landswette van die Republiek van Suid-Afrika¹, en dat predikante dus in die uitlewing en bediening van hul roeping en professie, die Grondwet en landswette van die Republiek van Suid-Afrika sal verreken.

Die NHKA aanvaar dat die funksie van 'n etiese kode is om professionele gedrag te rig, parameters vir die roeping en professie van die predikant daar te stel, beroepsgrense te definieer, die predikant se persoonlike welsyn as dienaar van God te beskerm en te bevorder, om gemeentelede te lei tot diens aan God, en om die Kerk en gemeentelede te beskerm teen ongemagtigde, onvanpaste en onprofessionele optrede van die predikant. Predikante van die NHKA aanvaar dat hul gedrag te alle tye onderworpe is aan die Skrif, die belydenisskrifte, die Kerkorde, besluite en die beginsels, oortuigings en integriteit van die NHKA.

Bogenoemde oorkoepelende beginsels soos in die inleiding verwoord, word vervolgens uitgebrei as spesifieke etiese beginsels wat vir elke predikant in die NHKA geld.

3.2 **ETIESE BEGINSELS SOOS AANVAAR DEUR PREDIKANTE VAN DIE NHKA**

Elke predikant aanvaar die volgende spesifieke beginsels en kodes:

¹ Hierdie bepaling word verreken ten opsigte van enige land waar predikante hul professie beoefen.

3.2.1 BEVOEGDHEID

Predikante aanvaar dat die beginsel van bevoegdheid te alle tye deur predikante gehandhaaf sal word. Hierdie bevoegdheid sal vergestalt word in die verkondiging van die Woord van God, onderrig en bestuur van die gemeente en pastorale begeleiding.

- 3.2.1.1 Predikante aanvaar dat daar onderliggende wetenskaplike beginsels bestaan vir die hermeneutiese verstaan van die Woord-, en dat verkondiging van die Woord onderhewig sal wees aan hierdie beginsels ten einde misleiding of wanvoorstelling van God en God se Woord te voorkom.
- 3.2.1.2 Predikante moet te alle tye bevoeg wees om hul taak uit te voer. Dit beteken dat predikante voortdurend op hoogte sal bly met die nuutste navorsing ten opsigte van ampswerk deur selfstudie, konsultasie met ander professionele persone en voortgesette bedieningsopleiding.
- 3.2.1.3 Voortgesette opleiding word as belangrike onderbou van persoonlike en akademiese bevoegdheid gesien, en elke predikant onderneem om sodanige opleiding op 'n gereelde basis by te woon. Voortgesette opleiding is 'n noodsaaklikheid vir die verkondiging van die Woord, die onderrig en versorging van die gemeente, persoonlike groei en selfsorg.
- 3.2.1.4 Predikante bly voortdurend bewus van eie persoonlike problematiek, gebrek aan kennis, vooroordele of 'n ingesteldheid wat hulle bevoegdheid mag belemmer om in diens van God en God se koninkryk te staan, of wat interaksie met andere mag belemmer.
- 3.2.1.5 Predikante sal indien hulle bewus raak van eie persoonlike problematiek of vooroordele wat hul bevoegdheid as predikant of persoonlike welsyn belemmer, hulp of ondersteuning aanvra van 'n bevoegde persoon of instansie.
- 3.2.1.6 Predikante aanvaar dat selfsorg en die versorging van hul eie gesin as model dien vir gemeentelêde, en sien daarom toe dat hul eie persoonlike welsyn, asook die welsyn van hul gesin, in stand gehou word.
- 3.2.1.7 Predikante aanvaar dat daar 'n medeverantwoordelikheid teenoor ander predikante bestaan en onderneem om, indien hul bewus word van enige aspekte wat die bevoegdheid van 'n medepredikant belemmer, met die medepredikant in gesprek te tree ten einde ondersteuning of hulp te verleen.
- 3.2.1.8 Predikante moet bewus wees van die omvang van die bediening (*scope of practice*) soos vervat in die Kerkorde, en onderneem om nie buite die omvang (spektrum) van hul opleiding of van hul dienswerk op te tree nie.
- 3.2.1.9 Die taak van die predikant is beperk tot pastorale ondersteuning en begeleiding eerder as terapeutiese intervensies, tensy die predikant geregistreer is by 'n statutêre liggaam waar terapeutiese hulpverlening binne 'n bepaalde spektrum as praktyk van 'n bepaalde registrasiekategorie aanvaar word.
- 3.2.1.10 Predikante bly bewus van die rol en taak van ander professionele persone, en poog om te alle tye 'n goeie verhouding met persone van ander dissiplines te handhaaf. Predikante aanvaar dus die omvang of beperkinge (*scope of practice*) van hul bediening deur gemeentelêde na ander professionele persone te verwys vir hul fisiese, persoonlike, sosiale of wetlike problematiek.

3.2.1.11 Predikante bou 'n verwysingsisteem op en hou dit in stand ten einde die nodige verwysings van gemeentede na professionele persone te kan doen.

3.2.1.12 Predikante aanvaar die belangrikheid van eerlikheid en wetenskaplik gefundeerde uitsprake wat nie strydig is met die Bybel, belydenisskrifte, Kerkorde en die besluite van die NHKA nie. Openbare uitsprake moet binne die bevoegdheidsgrense van die predikant se ampsbediening geskied. Die predikant onderneem om geen openbare uitsprake te maak wat tot nadeel van die eer van God, die Christelike kerk in die breë, die NHKA of individuele gemeentede of individue sal strek nie.

3.2.2 DIE REG TOT SELFDETERMINASIE EN OUTONOMIE

Alle individue, en dus gemeentede, beskik oor die reg tot outonomie soos wat dit vergestalt is in eie denk- en besluitnemingsprosesse.

3.2.2.1 Predikante is bewus daarvan dat hulle vanweë hul amp as predikant in 'n bepaalde verhouding tot gemeentede staan waar van die predikant verwag word om leiding te gee. Leierskap moet nie verwar word met 'n mags- of outoritêre verhouding nie, en derhalwe sal predikante gemeentede begelei en toerus vir dienswerk sonder om van hulle amp as predikant misbruik te maak.

3.2.2.2 Predikante sal nie die outonomie van die individu tot besluitneming misken nie en sal gemeentede se besluite respekteer – al mag dit van hul eie besluite verskil.

3.2.2.3 Dit sluit in dat daar nie teen gemeentede of persone in diens van die NHKA gediskrimineer word op grond van besluite, keuses of oortuigings wat hul mag koester nie. Geen diskriminasie mag op grond van ras, geslag, ouderdom, huwelikstatus, seksuele oriëntasie, gesondheidstatus, gestremdheid of oortuigings plaasvind nie.

3.2.3 BEVORDERING VAN DIE WELSYN VAN GEMEENTELEDE

In alle etiese kodes word die bevordering van die welsyn van die individu, groep en gemeenskap as fundamentele beginsel beskou. In kerklike verband verwys dit dan in die besonder na die bevordering van die individu en/of gemeente se geestelike en spirituele welsyn in die lig van God se Woord.

3.2.3.1 Beste belang van die gemeente: Die beste belang van die gemeente of vorige gemeentes of personeel wat in diens staan van die gemeente word te alle tye gehandhaaf. Die beginsel van nie-benadeling word dus erken.

3.2.3.2 Beste belang van die individu: Predikante onderneem om te alle tye in die beste belang van die individu op te tree. Dit sluit in geen benadeling van individuele gemeentede nie.

3.2.3.3 Die beginsel van vooroordeel en nie-diskriminasie soos verwoord in paragraaf 3.2.2.3 word gehandhaaf.

3.2.3.4 Predikante moet by die ontvang van geskenke altyd die integriteit openbaar wat die predikantsamp waardig is. By die aanvaarding van geskenke moet daar duidelikheid wees of die betrokke geskenk die gemeente of die predikant toekom.

3.2.4 HANDHAWING VAN VERTROULIKHEID

Die beginsel van vertroulikheid deur predikante word te alle tye gehandhaaf ten opsigte van individue, gemeentelede, vorige gemeentelede of personeel in diens van die NHKA.

Ten opsigte van pastorale begeleiding geld die volgende:

- 3.2.4.1 Tydens pastorale begeleiding van individue, egpare en gesinne word daar vooraf skriftelik gekontrakteer oor hoe vertroulikheid gehandhaaf sal word.
- 3.2.4.2 Kinders bo 12 jaar is in staat tot ingeligte toestemming en het die reg op vertroulikheid.
- 3.2.4.3 Die beginsel van vertroulikheid sal slegs verbreek word wanneer 'n persoon of 'n ander persoon se lewe in gevaar is, of wanneer iemand deur 'n hof daartoe verplig word.
- 3.2.4.4 Dokumentasie met betrekking tot pastorale begeleiding bly die eiendom van die betrokke predikant wat toesien dat dit op 'n veilige plek vir ten minste ses jaar bewaar word.
- 3.2.4.5 Tydens pastorale begeleiding word prosesnotas bygehou en op dieselfde wyse as lêers, soos in paragraaf 3.2.4.4 uiteengesit, hanteer.
- 3.2.4.6 In enige geval waar die predikant advies of leiding van 'n ander professionele persoon oor die hantering van 'n gemeentelid versoek, sal sodanige advies of leiding op 'n anonieme basis plaasvind.
- 3.2.4.7 Rapportering van seksuele misbruik van kinders: Die predikant aanvaar dat die Kinderwet (Wet 38 van 2005) en die Wet op Seksuele Misdrywe (Wet 32 van 2007) stipuleer dat kennis of vermoedens van seksuele misbruik van kinders aangemeld sal word by die Suid-Afrikaanse Polisiediens. Daar moet ook rekord gehou word van sodanige gesprek of optrede.

3.2.5 INGELIGTE TOESTEMMING

In ooreenstemming met die Wet op Beskerming van Persoonlike Inligting (Wet 4 van 2013) (POPI), moet predikante, indien hul pastorale begeleiding van individue, egpare of groepe gemeentelede onderneem, die betrokke individue bewus maak van die aard en inhoud van sodanige begeleiding. Individue moet dus skriftelik ingeligte toestemming gee tot sodanige begeleiding.

Ingeligte toestemming behels die volgende aspekte:

- * Die persoon moet regtens daartoe in staat wees om toestemming te gee.
- * Inligting oor die pastorale begeleiding.
- * Bewustheid van die vrywillige deelname aan die pastorale begeleiding.
- * Geleentheid om vrae te vra.

3.2.6 WEIERING TOT HULPVERLENING

Predikante mag weier om hulp te verleen indien

- 3.2.6.1 hulpverlening nie moontlik is nie.

3.2.6.2 die aangevraagde hulp buite die omvang of beperkinge van die bediening van die predikant bestaan.

3.2.6.3 die predikant nie oor die nodige vaardighede en/of kwalifikasie beskik om hulp te verleen nie.

3.2.6.4 daar meervoudige² verhoudings bestaan – spesifiek in die geval van pastorale begeleiding.

3.2.7 ROLVERKLARING EN AKTIWITEITE WAT NIE DIREK MET DIE BEDIENING VERBAND HOU NIE

Predikante word by geleentheid toegelaat om deeltydse beroepe buite die NHKA te beklee. Dit vind plaas in ooreenstemming met die Kerkorde. In die beoefening van deeltydse beroepe word die volgende etiese beginsels aanvaar:

3.2.7.1 Predikante mag nie hul roeping en professie as predikant gebruik om besigheid te kry, dienste te verskaf of enige transaksie aan te gaan wat tot persoonlike voordeel strek en wat nie billik is ten opsigte van die gemeente, gemeentelede, individuele lede of die NHKA in geheel nie.

3.2.7.2 Individue en/of besighede met wie die predikant handel, moet te alle tye weet dat in die besigheidshandel die predikant nie as predikant optree nie, maar as sakeman of sakevrou. Predikante weerhou hulle dus onder alle omstandighede van ampsmisbruik.

3.2.7.3 Indien die predikant 'n ander beroep beklee, mag hul fooie hef soos dit vir die ander beroep geld. In geval van pastorale begeleiding van lidmate mag die predikant nie fooie hef nie. In die geval van predikante wat geregistreer is as sielkundiges rus die onus op die predikant om dit met die betrokke statutêre liggaam uit te klaar.

3.2.7.4 Predikante aanvaar dat meervoudige verhoudings in die gemeente potensiële risiko's en botsing van belange inhou, en bly dus te alle tye daarop bedag.

3.2.8 BEWUSTHEID EN OPSKERPING VAN ETIESE ASPEKTE

Die predikant onderneem om op 'n gereelde basis 'n werkwinkel in etiek by te woon as deel van voortgesette bedieningsopleiding.

3.2.9 OORSKRYDING VAN DIE ETIESE KODE

Die etiese kode is onderhewig aan die Woord van God en die Kerkorde, en die toepaslike kerkordelike reëlings geld by versuim om hieraan gehoor te gee.

---oOo---

² Meervoudige verhoudings is waar lidmate of individue in meer as een verhouding tot die predikant staan, byvoorbeeld die predikant en 'n medeleraar, die predikant en 'n persoon met wie hy of sy op gereelde basis besigheid doen, die predikant en sy of haar kollega se eggenoot, die predikant en sy of haar mediese dokter of die predikant en 'n vriend of vriendin. Pastorale begeleiding mag ten opsigte van sommige van dié genoemde verhoudings problematies en gekompliseerd wees.

4. **PREDIKANTEVERGADERING**

4.1 **SAMESTELLING**

Die Predikantevergadering word gevorm deur alle

4.1.1 predikante in gemeentes.

4.1.2 predikante met besondere opdrag.

4.1.3 predikante wat beroepafwagting of met studieverlof is.

4.1.4 predikante wat geëmeriteer het.

4.1.5 proponente.

4.2 **OPDRAG**

Die Predikantevergadering

4.2.1 besin voortdurend oor die dienswerk van predikante.

4.2.2 bevorder die teologiese arbeid van die Kerk.

4.2.3 dien as studieliggaam van die AKV.

4.3 **WERKWYSE**

4.3.1 **DIE PREDIKANTEVERGADERING**

4.3.1.1 vergader jaarliks buiten in die jaar waarin die Algemene Kerkvergadering plaasvind.

4.3.1.2 word deur die sekretaris minstens ses weke voor die vergadering opgeroep met kennisgewing deur die Kerk se kommunikasiekanale.

4.3.1.3 kom in 'n buitengewone vergadering byeen, met 14 dae skriftelike kennisgewing, met vermelding van die doel die vergadering.

4.3.1.4 word met Skriflesing, prediking, gebed en sang geopen.

4.3.1.5 kies aan die einde van sy vergadering, wat op die AKV volg, uit die aanwesiges en diensdoenende predikante 'n bestuur wat soos volg saamgestel word:

(i) 'n voorsitter

(ii) 'n visevoorsitter

(iii) 'n sekretaris

(iv) 'n penningmeester,

met inagneming van die beginsel dat geen lid vir langer as twee opeenvolgende termyne verkies word nie, en die sekretaris van die uittredende bestuur *ex officio* 'n addisionele lid van die nuwe bestuur word indien hy of sy nie in die nuwe bestuur verkies word nie.

4.3.2 DIE BESTUUR

- 4.3.2.1 vergader soos wat omstandighede dit vereis.
- 4.3.2.2 bepaal die tema van elke Predikantevergadering.
- 4.3.2.3 stel registrasiegelde vir Predikantevergadering vas.
- 4.3.2.4 lê 'n finansiële verslag aan elke gewone Predikantevergadering voor.
- 4.3.2.5 gee opdrag aan die sekretaris om die notule van die Predikantevergadering binne vier weke na afloop daarvan af te handel, en na alle dienaars van die Woord en kerkrade deur te stuur.
- 4.3.2.6 vul vakatures in die bestuur uit die lede wat die jongste Predikantevergadering bygewoon het.
- 4.3.2.7 lewer in die jaar waarin die Predikantevergadering vergader, en binne vier weke na afloop daarvan, verslag aan die Kommissie van die AKV.

---oOo---

5. ADV

5.1 FINANSIËLE BELEID

BELEIDSRAAMWERK EN KONTROLEDOKUMENTE		
BELEID	GOEDGEKEUR	VERWYSING
Kerkorde van die NHKA	Oktober 2013	AKV
Reglement – Fonds vir Organe van Bystand	20 Augustus 2016	Kommissie van die ADV
Reglement – Fonds vir Bejaardesorg	20 Augustus 2016	Kommissie van die ADV
Reglement – Rampfonds	20 Augustus 2016	Kommissie van die ADV
Reglement – Uitreikfonds	20 Augustus 2016	Kommissie van die ADV
Reis- en verblyfkoste		
Bateregister		
Aantekenregister	Soos bygehou deur die personeelafdeling van die Sinodale Dienssentrum	
Verlofregister	Soos bygehou deur die personeelafdeling van die Sinodale Dienssentrum	
Inkomstebelastingwet	Nie van toepassing	

5.1.1 INLEIDING TOT FINANSIËLE BELEID

As Kerk van Jesus Christus, geanker in sy Woord en met 'n unieke etos, het die ADV die opdrag om ook finansiële rentmeesterskap toe te pas in sy werksaamhede.

5.1.2 BELEIDSVERKLARING

Hierdie finansiële beleid stel die ADV in staat om toesig te hou oor die volhoubare en doeltreffende bestuur van fondse, en verslag te doen oor die diakonale verantwoordelikhede ingevolge die NHKA se Kerkorde.

5.1.3 FINANSIËLE JAAR

Die finansiële jaar strek van 1 Maart tot 28 (29) Februarie.

5.1.4 MANDAAT

5.1.4.1 Beplan, bevorder, koördineer en gee riglyne vir die uitvoering van die barmhartigheidswerk van die Kerk (Ordinansie 4.7.2 (ii) en (iii)).

5.1.4.2 Behandel die verslae van die onderskeie diensorgane (Ordinansie 4.7.2 (vi)).

5.1.4.3 Neem besluite oor algemene diakonale fondse, en maak aanbevelings oor die aankoop of vervreemding van eiendomme van diakonale diensorgane in oorleg met die betrokke direksies en besture en die Raad van Finansies (Ordinansie 4.7.2 (vii) en (viii)).

5.1.4.4 Benoem rade en komitees wat met barmhartigheidswerk te doen het (Ordinansie 4.7.3.1 (xiv)).

5.1.4.5 Benoem, na afloop van die sitting van die ADV, komitees om spesifieke take te verrig (Ordinansie 4.9.2 (viii)).

5.1.4.6 Die ADV het beheer en toesig ten opsigte van sinodale barmhartigheidswerk (Ordinansie 9.1.1.5).

5.1.4.7 Die Raad van Finansies sien saam met die ADV toe dat alles ten opsigte van die ADV se stoflike belange ordelik geskied (Ordinansie 9.2.1.1 (iii)).

5.1.4.8 'n Aangewese verteenwoordiger van die Raad van Finansies adviseer die ADV oor finansiële aangeleenthede (Ordinansie 9.2.1.1 (v)).

5.1.4.9 Verdeling van barmhartigheidsoffers na oorleg met die diensorgane.

5.1.5 BESLUITNEMINGSBEVOEGDHEID

5.1.5.1 **ADV**

Die ADV neem bindende besluite oor die finansiële aangeleenthede onder sy beheer.

5.1.5.2 **Kommissie van die ADV**

Die Kommissie van die ADV neem bindende besluite wanneer die ADV nie in sitting is nie.

5.1.5.3 **Dagbestuur van die ADV**

Die Dagbestuur neem besluite wanneer die Kommissie van die ADV nie in sitting is nie, volgens die volgende beginsels:

- (i) Volgens die bevoegdhede aan die Dagbestuur verleen deur goedgekeurde reglemente en genotuleerde besluite van die ADV en haar Kommissie.
- (ii) Die Dagbestuur kan uitgawes goedkeur vir nie-begrote items, in oorleg met die voorsitter van die finansiële komitee, tot op 'n bedrag van R10 000.00.

5.1.5.4 **Finansiële komitee**

Die finansiële komitee adviseer die ADV, Kommissie van die ADV en Dagbestuur van die ADV ten opsigte van finansiële aangeleenthede. Die finansiële komitee neem besluite volgens die volgende beginsels:

- (i) Nagaan en goedkeuring van die finansiële state, soos opgestel deur die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum.
- (ii) Die finansiële komitee kan uitgawes goedkeur vir nie-begrote items, tot op 'n bedrag van R5 000.00.

Die finansiële komitee word soos volg saamgestel:

- * Lede soos aangewys deur die Kommissie van die ADV.
- * Sekretaris van die ADV.
- * Voorsitter van die ADV.
- * Hoof: finansies (Raad van Finansies).
- * Bestuurder: administrasie.
- * Assistent rekenmeester (Raad van Finansies).
- * Gekoöpteerde lede.
- * Sekretaresse van die ADV.

Die finansiële komitee kies self 'n voorsitter en ondervoorsitter uit sy geledere.

5.1.6 REKENKUNDIGE BELEID

- 5.1.6.1 Alle inkomste- en uitgawetransaksies word afsonderlik verantwoord vir die tydperk van toepassing.

- 5.1.6.2 Vaste bate – rekenkundige beleid:

- (i) Alle bates tot en met 'n waarde van R1 000.00 word met aankope afgeskryf.
- (ii) Bates bo R1 000.00 word verantwoord oor die ekonomiese leeftyd van die bate.
- (iii) Waardevermindering word op 'n reguitlynmetode oor die ekonomiese leeftyd van die bate bereken:
 - * Rekenaartoerusting en sagteware – drie jaar.
 - * Ander toerusting – vyf jaar.
 - * Kantoortoerusting – ses jaar.

- 5.1.6.3 Bates wat gehuur word, word verantwoord oor die leeftyd van die kontrak.

- 5.1.6.4 Voorraad word verantwoord teen kosprys of die netto realiseerbare waarde, welke een ook al die laagste is. Kosprys word bepaal deur die laaste aankoopprys.

- 5.1.6.5 Die ADV is nie geregistreer vir BTW-doeleindes nie.
- 5.1.6.6 Die ADV, as deel van die NHKA, is vir inkomstebelastingdoeleindes 'n openbare weldaadsorganisasie.
- 5.1.6.7 Die lopende rekening en beleggingsrekening word deur die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum bestuur.
- 5.1.6.8 Tjeks word geëndosseer *nie oordraagbaar nie en nie verhandelbaar nie*.
- 5.1.6.9 Geen kontanttjeks word uitgemaak nie.
- 5.1.7 **BEGROTING**
 - 5.1.7.1 Die Kommissie van die ADV besin oor die toekennings en uitbetalings, en neem dit op in 'n begroting.
 - 5.1.7.2 Die begroting word jaarliks opgestel vir voorlegging aan die Raad van Finansies se begrotingsvergadering (gewoonlik in Oktober/November).
 - 5.1.7.3 Die begroting word geskoei op die opdragte van die ADV, Kommissie van die ADV en werkgroepe van die ADV, asook historiese data.
 - 5.1.7.4 Die begroting bestaan uit operasionele en strategiese aktiwiteite.
 - 5.1.7.5 Die gekonsolideerde begroting word voorgelê vir goedkeuring aan die Kommissie van die ADV.
- 5.1.8 **ONTVANGSTE**
 - 5.1.8.1 Ontvangste bestaan hoofsaaklik uit barmhartigheidsoffers, deurkollektes, donasies en borgskappe.
 - 5.1.8.2 Barmhartigheidsoffers betaalbaar deur gemeentes word jaarliks hersien.
 - 5.1.8.3 Alle kontantontvangste word by ontvangs deur middel van 'n kwitansie erken.
 - 5.1.8.4 Vir direkte en elektroniese inbetalings word 'n bewys van ontvangs slegs op aanvraag gegee.
 - 5.1.8.5 Alle ontvangste word gedeponeer by die Raad van Finansies.
 - 5.1.8.6 Die ontvangste word aangeteken in die relevante joernaal.
- 5.1.9 **BETALINGS**
 - 5.1.9.1 Reiskoste word bepaal volgens die riglyne van die Raad van Finansies. Alle eise moet op die voorgeskrewe vorm ingedien word en onderteken word deur die eiser, asook een van die volgende: Voorsitter van die betrokke werkgroep, voorsitter van die Kommissie van die ADV of die sekretaris van die ADV.
 - 5.1.9.2 Toelaes vir verblyf, etes en ander toelaes word deur die Kommissie van die ADV bepaal. Alle eise moet op die voorgeskrewe vorm ingedien word en onderteken word deur die eiser, asook een van die volgende: Voorsitter van die betrokke

wergroep, voorsitter van die Kommissie van die ADV of die sekretaris van die ADV.

- 5.1.9.3 Aansoeke/uitbetalings vanuit die onderskeie fondse geskied in ooreenstemming met die reglement van die fonds waaruit die betaling gemaak word.
- 5.1.9.4 Aankope/uitgawes ten opsigte van nie-begrote items moet deur 'n bevoegde vergadering goedgekeur word, hetsy op 'n amptelike vergadering of per e-pos rondskrywe, voordat sulke transaksies kan plaasvind.
- 5.1.9.5 Uitgawes wat binne die goedgekeurde begroting val, word deur die sekretaris van die ADV of voorsitter van die finansiële komitee goedgekeur, en uitbetaal deur personeel van die Sinodale Dienssentrum.
- 5.1.9.6 Uitgawes wat buite begroting val, wat gemagtig is deur 'n bevoegde vergadering en opgeneem is in 'n notule, word deur die sekretaris van die ADV of voorsitter van die finansiële komitee goedgekeur, en uitbetaal deur personeel van die Sinodale Dienssentrum. Die notule van die betrokke vergadering dien as goedkeuring.
- 5.1.9.7 Uitgawes wat buite begroting val, en wat per e-pos deur die lede van die bevoegde vergadering goedgekeur is, word soos volg hanteer: Die voorsitter van die finansiële komitee en voorsitter van die ADV gee per e-pos goedkeuring. Sodra die goedkeurings ontvang is, kan die rekwisie deurgestuur word vir betaling. Die rekwisie word onderteken deur die sekretaris van die ADV, en uitbetaal deur personeel van die Sinodale Dienssentrum.
- 5.1.9.8 Alle betalings geskied sover moontlik elektronies.
- 5.1.10 KONTANTVLOEI
- 5.1.10.1 Kontantvloeï word deurlopend gemonitor.
- 5.1.10.2 Beskikbaarheid van genoegsame fondse word bevestig voordat betalings gedoen word.
- 5.1.10.3 Surplusfondse van die ADV word deur die finansiële komitee van die ADV in oorleg met die beleggingskomitee van die Raad van Finansies hanteer.
- 5.1.11 KLEINKAS
- 5.1.11.1 'n Kleinkas vir die aankoop van dringende kantoorbehoefte ten bedrae van R500.00 word gehou.
- 5.1.11.2 Behoorlike rekord word gehou ten opsigte van aankope, en aangeteken in die kleinkasregister.
- 5.1.11.3 Alle aankope word gekontroleer deur die sekretaris van die ADV.
- 5.1.11.4 Die kleinkas word aangevul deur die invul van 'n rekwisie en die uitreiking van 'n tjek wat by die bank gewissel word.
- 5.1.12 VERSLAGDOENING EN MONITERING
- 5.1.12.1 Die finansiële komitee doen verslag tydens vergaderings deur middel van

- * Kontantvloeistate.
- * Begrotingsafwykingsverslae.
- * Uitgawes gerealiseer teenoor goedgekeurde uitgawes.
- * Bankrekonsiliasiestate.
- * Geouditeerde finansiële state van diensorgane:

- ** Rata Maatskaplike Dienste.
- ** Kinderhuise van die NHKA.
- ** TOIBO.
- ** OTMT.
- ** Plesion NPC en Khesed (Edms) Bpk.

5.1.12.2 Uitbetalings ten opsigte van die

- * Rampfonds.
- * Fonds vir Organe van Bystand.
- * Fonds vir Bejaardesorg.
- * Uitreikfonds.

5.1.12.3 Debiteurslyste ten opsigte van barmhartigheidsoffers.

5.1.12.4 Die finansiële komitee hanteer die begrotingsafwykingsverslag om te kontroleer in hoe 'n mate by die begroting gehou word.

5.1.12.5 Alle standaardtransaksies (soos versekering, huur van toerusting, ensovoorts) word van maand tot maand gemonitor vir veranderinge.

5.1.12.6 Rekonsiliasie:

- * Bankrekonsiliasies word maandeliks nagegaan, gekontroleer en goedgekeur.
- * Alle ontvangste en betalings word maandeliks gerekonsilieer.
- * Barmhartigheidsoffers en databasis van gemeentegetalle word maandeliks gerekonsilieer.
- * Rekonsiliasies word tydens vergaderings goedgekeur.

5.1.12.7 Die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum, in samewerking met die finansiële komitee, stel jaarliks die finansiële state op.

5.1.12.8 Verlof- en aantekenregisters van personeel word halfjaarliks nagesien deur die Dagbestuur van die ADV. Indien foute of probleme geïdentifiseer word, word dit aan die Kommissie van die ADV gerapporteer.

5.1.12.9 Die Dagbestuur maak seker dat daar getekende kontrakte bestaan vir alle personeellede.

5.1.13 BATES

5.1.13.1 'n Bateregister van alle toerusting/items word op die databasis van die Raad van Finansies bygehou.

- 5.1.13.2 Bates word verseker deur die Raad van Finansies teen vervangingswaarde ten opsigte van verlies, brand, beskadiging of diefstal. Die kantoor van die sekretaris is verantwoordelik om alle bates aan die Raad van Finansies te verklaar om dit te verseker.
- 5.1.13.3 Jaarliks word die bates bevestig asook dat redelike sorg toegepas word deur verantwoordelike persone vir bates in sy of haar besit.
- 5.1.14 REKORDHOUDING
 - 5.1.14.1 Behoorlike finansiële rekords word gehou deur die boekhouer van die ADV, onder toesig van die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum.
 - 5.1.14.2 Finansiële rekords word in 'n veilige plek bewaar onder toesig van die Raad van Finansies.
- 5.1.15 OUDIT
 - 5.1.15.1 Finansies word geoudit deur onafhanklike ouditeure soos deur die Raad van Finansies aangestel.
- 5.1.16 ALGEMEEN
 - 5.1.16.1 Goeie, deursigtige finansiële bestuur word toegepas.
 - 5.1.16.2 Die finansiële komitee verseker dat daar aan die vereistes van die Suid-Afrikaanse Inkomstediens voldoen word.
- 5.1.17 HERSIENING
 - 5.1.17.1 Die finansiële beleid asook die reis- en verblyfbeleid sal soos nodig hersien word deur die finansiële komitee vir voorlegging aan die Kommissie van die ADV.
- 5.2 **REIS- EN VERBLYFBELEID**

Hierdie beleid geld vir alle persone of instansies wat opdrag van die ADV ontvang om 'n diens te lewer van watter aard ook al.

 - 5.2.1 BELEID BEHELSE
 - 5.2.1.1 Enige vergadering of geleentheid waarvoor reiskoste geëis gaan word, moet vooraf aan die sekretaris van die ADV voorgelê word vir goedkeuring, sodat daar vooraf bepaal kan word of daar voldoende fondse in die begroting van die betrokke afdeling beskikbaar is. Indien daar nie voldoende fondse is nie, kan die Dagbestuur, in oorleg met die finansiële komitee, versoek word om toestemming vir die reiskoste te gee.
 - 5.2.1.2 Die werkgroepe funksioneer in opdrag van die ADV en as 'n werkgroep 'n versoek kry om 'n aanbieding te doen, dan is dit outomaties 'n opdrag van die ADV. Die sekretaris moet dan seker maak dat daar wel fondse beskikbaar is.
 - 5.2.1.3 Die reis- en verblyfkoste word deur die finansiële komitee aan die begin van elke jaar hersien. Die riglyne van die Raad van Finansies geld.

- 5.2.1.4 As die kommissielid se gesin saam reis, word slegs die kommissielid se kostes gedra, nie die gesin se kostes nie.
- 5.2.1.5 Lede wat nie wil eis nie, moet 'n eisvorm indien met 'n nul-eis wat die sekretaresse van die ADV op rekord moet hou sodat dit tydens die begroting in ag geneem kan word.
- 5.2.2 REISKOSTE
- 5.2.2.1 Vliegtuigkaartjies word deur die lid self bespreek, betaal en daarna word die geld teruggeëis. 'n Eisvorm moet daarvoor voltooi word.
- 5.2.2.2 Koördinering vir vliegtuigkaartjies moet in samewerking met die kantoor van die ADV geskied.
- 5.2.2.3 Die sekretaris van die ADV moet vooraf van alle reis- en verblyfreëlings in kennis gestel word vir magtiging. Indien dit nie gebeur nie, sal geen eis uitbetaal word nie.
- 5.2.2.4 Met verafgeleë besoeke wat vooraf geïdentifiseer is, word die goedkoopste opsie betaal, hetsy vliegtuig- of motorvervoer.
- 5.2.2.5 Indien van lugvervoer gebruik gemaak word, moet die vlugbesprekings vroegtydig gedoen word om goedkoper tariewe te kan bekom.
- 5.2.2.6 Voertuie wat gehuur mag word, mag hoogstens klas C-voertuie wees.
- 5.2.2.7 As die lid met sy eie voertuig gery het, word die aantal kilometers geëis, en as daar tolhekstrokie is, moet dit ook aangeheg word. 'n Eisvorm moet daarvoor voltooi word.
- 5.2.2.8 As 'n lid met sy eie motor reis na 'n ringsdiakensvergadering of vir 'n ander goedgekeurde reis, en die motor raak onklaar, is dit vir sy eie rekening.
- 5.2.2.9 Persone wat in opdrag van die Kommissie reis, is self verantwoordelik vir eie versekering ten opsigte van eie voertuie, asook persoonlike versekering.
- 5.2.2.10 As 'n voertuig op 'n plek geparkeer word waar daar kostes betrokke is, kan dit ook geëis word.
- 5.2.2.11 Gautrein-kaartjies kan geëis word.
- 5.2.2.12 As 'n derde party 'n lid vervoer en dan versoek dat die Kommissie sy reiskostes moet dra, sal die Dagbestuur hieroor besluit.
- 5.2.3 VERBLYF EN ETES
- 5.2.3.1 Verblyfkoste gaan verskil van dorp tot dorp. Die bedrag moet verkieslik nie R600.00 per nag oorskry nie.
- 5.2.3.2 As ringsdiakensvergaderings (of ander besoeke) op verafgeleë plekke besoek moet word, word een nag se verblyf betaal. Indien twee nagte oorgebly moet word, moet dit met motivering aan die sekretaris voorgelê word vir goedkeuring.

5.2.3.3 Indien daar by 'n ringsdiakensvergadering (of 'n ander besoek) nie etes voorsien word nie, word die volgende betaal: R60.00 vir ontbyt, R80.00 vir middagete en R100.00 vir aandete. Dit mag gesamentlik nie die bedrag van R240.00 per dag oorskry nie. Betalings sal geskied volgens bewysstukke, soos kasregisterstrokie, ensovoorts. 'n Eisvorm moet daarvoor voltooi word.

5.2.3.4 'n Verhoging van 10% per jaar word voorgestel ten opsigte van etegelde.

5.2.3.5 Alkoholiese verversings is vir die persoon se eie rekening.

5.2.3.6 As die ringsdiakensvergadering (of plek wat besoek word) gratis verblyf gee, mag daar vir die gasvrou/heer 'n geskenk gegee word waarvan 'n maksimum van R150.00 teruggeëis mag word. Betalings sal geskied volgens bewysstukke, soos kasregisterstrokie, ensovoorts.

5.3 **FONDS VIR BEJAARDESORG**

5.3.1 **ONTSTAAN**

Die Fonds ontstaan uit die reserwes van die voormalige Stabilisasiefonds, en is geskep om in die behoeftes van bejaardesorg in die NHKA te voorsien.

5.3.2 **DOEL VAN DIE FONDS**

Die Fonds se doel is om finansiële steun te bied vir die versorging van bejaardes in OTMT, en bejaardes van die Kerk, volgens riglyne.

5.3.3 **BYDRAES TOT DIE FONDS KOM VAN**

5.3.3.1 die huidige reserwe gehou in terme van die voormalige Stabilisasiefonds vir Bejaardes.

5.3.3.2 gemeentes van die Kerk wat bydra tot die Fonds op 'n basis, soos voorgestel deur die ADV.

5.3.3.3 lidmate van die Kerk wat op 'n vrywillige basis eenmalig of gereelde skenkings aan die Fonds maak.

5.3.3.4 ander persone of instansies wat op 'n vrywillige basis eenmalig of gereelde skenkings aan die Fonds maak.

5.3.3.5 persone wat testamentêre bemakings aan die Fonds maak.

5.3.4 **BEHEER VAN DIE FONDS**

Die Fonds val onder die toesig van die ADV.

5.3.5 **TOEKENNINGS UIT DIE FONDS**

5.3.5.1 Die Kommissie van die ADV maak volgens riglyne toekennings uit die Fonds om die doel van die Fonds te verwesenlik, en maak ook toekennings soos wat die ADV van tyd tot tyd mag besluit.

5.3.5.2 Aansoeke om toekennings moet behoorlik gemotiveer word en vergesel word van alle toepaslike finansiële gegewens van die inrigting, persoon of gemeente.

5.3.6 BESTUUR

5.3.6.1 Die Fonds word bestuur deur die Kommissie van die ADV.

5.3.6.2 Die boekhouding word deur die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum behartig.

5.3.6.3 Die kapitaal van die Fonds word tans by die Raad van Finansies belê, maar indien die kapitaal by 'n ander instansie belê wil word, moet sodanige beleggings in ooreenstemming met die Raad van Finansies belê word.

5.3.7 VERSLAGGEWING

5.3.7.1 Die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum gee so dikwels as wat die Kommissie van die ADV vergader, verslag van die stand van die Fonds aan die Kommissie asook die Raad van Finansies.

5.3.7.2 Die Kommissie gee driejaarlik verslag oor die stand van die Fonds aan die ADV.

5.3.8 RIGLYNE SOOS GOEDGEKEUR DEUR DIE KOMMISSIE VAN DIE ADV TYDENS SY VERGADERING VAN 16 AUGUSTUS 2014 NA OORLEGPLEGING MET DIE NHSV EN DIE DIREKSIE VAN ONS TUIS

5.3.8.1 Vanaf 1 Maart 2014 word fondse wat deur die ADV vir bejaardesorg ontvang word, asook 80% van die rente wat die Fonds verdien het, verdeel volgens goeddunke deur die Kommissie van die ADV.

5.3.8.2 Die ander 20% van die rente word by die kapitaal gevoeg om dit te laat groei.

5.4 UITREIKFONDS

5.4.1 NAAM VAN DIE FONDS

Uitreikfonds van die ADV.

5.4.2 ONTSTAAN

Die Fonds is in 2007 gestig, in samewerking met *Konteks*, om 'n rolstoel vir 'n bejaarde in Ons Tuis wat in 'n plaasaanval beseer is, aan te koop. Daar is ook in 2007 'n poging aangewend om in samewerking met die NHSV, deur middel van *ons gee om konserte*, fondse in te samel vir blanke armoede. Daar is 'n beroep gedoen op mense wat nie die konserte kon ondersteun nie, om skenkings aan die Uitreikfonds te maak.

Op 18 Januarie 2008 is die rolstoel aangekoop, die Fonds het op nul gestaan en die Dagbestuur van die ADV het besluit om die Fonds te laat verval. Dit het egter nie gebeur nie en daar is weer bydraes vir die Fonds ontvang. Op 15 Oktober 2010 het die Dagbestuur van die ADV besluit om 'n predikant vir drie maande met R2 000.00 per maand te help vanuit die Uitreikfonds.

5.4.3 DOEL VAN DIE FONDS

Die doel van die Fonds is om finansiële hulp te verleen aan die volgende persone wat finansiële nood beleef:

- * Emeriti van die NHKA.
- * Predikante van die NHKA.
- * Teologiestudente van die NHKA.
- * Versoeke wat ontvang word vanaf die Kommissie, Dagbestuur, werkgroepe en diensorgane van die ADV.

5.4.4 BYDRAES TOT DIE FONDS

Bydraes tot die Fonds kom van vrywillige skenkings of bydraes van individue, gemeentes of instansies.

5.4.5 BEHEER VAN DIE FONDS

Die Fonds val onder die toesig en beheer van die ADV.

5.4.6 TOEKENNINGS UIT DIE FONDS

5.4.6.1 Die Kommissie van die ADV besluit oor toekennings uit die Fonds. Die volgende bepalings geld:

- * Die Kommissie dra die taak van besluitneming in beginsel op aan die Dagbestuur van die Kommissie van die ADV, met inagnome van advies deur 'n verteenwoordiger van die finansiële komitee en 'n verteenwoordiger van die Sinodale Dienssentrum.
- * Die Kommissie kan, in uitsonderlike omstandighede, ander rolspelers benoem vir besluitneming.

5.4.6.2 Aansoeke om toekennings moet behoorlik gemotiveer word en vergesel word van alle toepaslike gegewens soos bepaal deur die persone in 5.4.6.1 genoem.

5.4.6.3 **Vertroulikheid en die hantering van dokumentasie**

Die name van die persone wat aansoek doen vir hulp, word nie bekend gemaak nie, hoewel die Kommissie of Dagbestuur al die tersaaklike inligting mag versoek rondom die situasie van die applikant. Die sekretaris van die ADV hou 'n register by van persone wat die ADV nader vir finansiële hulp. Hierdie register sal nie in die agenda of bylaes gepubliseer word nie.

(i) **Hantering van dokumentasie**

- * Alle inligting rondom hulpaansoeke word op lêer bygehou deur die sekretaris.
- * Toegang tot hierdie lêer word beperk tot die sekretaris en die sekretaresse van die ADV.
- * Die lêer word toegesluit in die kantoor van die sekretaris.
- * Aansoeke word per nommer en situasie in die agenda opgeneem. Elke persoon wat aansoek doen om hulp, kry een nommer waarvolgens die aansoek geliasseer word. Met elke aansoek word daar gespesifiseer hoeveel keer die applikant aansoek gedoen het om hulp, byvoorbeeld hulpaansoek 1 het twee keer aansoek gedoen (1.1, 1.2, ensovoorts).

- * 'n Onderneming tot vertroulikheid word onderteken deur die Dagbestuur en die persone aangewys deur die Raad van Finansies wat die betalings doen.

(ii) **Toegang tot inligting**

- * Enige persoon wat toegang tot hierdie inligting wil verkry, moet skriftelik daarvoor aansoek doen. Die aansoek moet besonderhede van die aansoeker bevat, 'n volledige motivering vir die verkryging van die inligting, asook 'n uiteensetting van watter inligting benodig word.
- * Die besluit oor toestaan al dan nie van die aansoek om inligting, berus by die Dagbestuur.
- * Indien die aansoek toegestaan word, moet die aansoeker ook 'n onderneming tot vertroulikheid onderteken.

5.4.7 **BESTUUR**

5.4.7.1 Die Fonds word bestuur deur die Kommissie van die ADV.

5.4.7.2 Die boekhouding word deur die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum behartig.

5.4.7.3 Die kapitaal van die Fonds word tans by die Raad van Finansies belê, maar indien die kapitaal by 'n ander instansie belê wil word, moet sodanige beleggings in ooreenstemming met die Raad van Finansies gemaak word.

5.4.8 **VERSLAGGEWING**

5.4.8.1 Die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum gee so dikwels as wat die Kommissie van die ADV vergader, verslag van die stand van die Fonds aan die Kommissie asook die Raad van Finansies.

5.4.8.2 Die Kommissie van die ADV gee driejaarlikse verslag oor die stand van die Fonds aan die ADV.

5.5 **RAMPFONDS**

5.5.1 **NAAM VAN DIE FONDS**

Rampfonds van die ADV.

5.5.2 **ONTSTAAN**

Die Fonds het sy ontstaan gehad by die (ou) Algemene Diakonale Raad, na die 1976 aardbewing in Welkom. Gemeentes het kontant bygedra tot die Fonds, waaruit gemeentes en lidmate aansoek gedoen het vir finansiële bystand. Na afhandeling van al die aansoeke om hulp, het die Algemene Diakonale Raad besluit om die oorblywende fondse te omskep in 'n trustfonds vir hulpverlening na 'n ramp.

5.5.3 **DOEL VAN DIE FONDS**

Die doel van die Fonds is om hulp te verleen aan mense of instansies wat hulp benodig as gevolg van 'n ramp. Hulp sluit in:

- * Finansiële ondersteuning.
- * Psigies-emosionele ondersteuning.
- * Geestelike versorging.
- * Mediese ondersteuning.

Ramp beteken gewoonlik 'n natuurramp. Die Kommissie van die ADV kan in uitsonderlike situasies 'n ander gebeurlikheid (byvoorbeeld trauma en verlies/skade as gevolg van onluste) as 'n ramp klassifiseer.

5.5.4 BYDRAES TOT DIE FONDS KOM VAN

5.5.4.1 vrywillige skenkings of bydraes van individue, gemeentes of instansies.

5.5.4.2 versoeke wat die Kommissie van die ADV rig in geval van 'n ramp.

5.5.5 BEHEER VAN DIE FONDS

Die Fonds val onder die toesig en beheer van die ADV.

5.5.6 TOEKENNINGS UIT DIE FONDS

5.5.6.1 Die Kommissie van die ADV besluit oor toekennings uit die Fonds. Die volgende bepalings geld:

- * Die Kommissie dra die taak van besluitneming in beginsel op aan die Dagbestuur van die Kommissie van die ADV, met inagnome van advies deur 'n verteenwoordiger van die finansiële komitee en die verteenwoordiger van die Sinodale Dienssentrum.
- * Die Kommissie kan, na gelang van omstandighede, ander rolspelers benoem vir besluitneming na afloop van 'n spesifieke ramp.

5.5.6.2 Hulpverlening geskied verkieslik in samewerking met 'n gemeentelike diakensvergadering of 'n ringsdiakensvergadering.

5.5.6.3 Aansoeke om toekennings moet behoorlik gemotiveer word en vergesel word van alle toepaslike gegewens soos bepaal deur die persone in 5.5.6.1 genoem.

5.5.7 BESTUUR

5.5.7.1 Die Fonds word bestuur deur die Kommissie van die ADV.

5.5.7.2 Die boekhouding word deur die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum behartig.

5.5.7.3 Die kapitaal van die Fonds word tans by die Raad van Finansies belê, maar indien die kapitaal by 'n ander instansie belê word, moet sodanige beleggings in ooreenstemming met die Raad van Finansies belê word.

5.5.8 VERSLAGGEWING

5.5.8.1 Die finansiële afdeling van die Sinodale Dienssentrum gee so dikwels as wat die Kommissie van die ADV vergader, verslag van die stand van die Fonds aan die Kommissie asook die Raad van Finansies.

- 5.5.8.2 Die Kommissie van die ADV gee driejaarliks verslag oor die stand van die Fonds aan die ADV.

5.6 WERKWYSE VIR DIE HANTERING VAN HULPAANSOEKE

Die sekretaris van die ADV hou 'n register by van persone wat die ADV nader om finansiële hulp. Hierdie register word nie in die agenda of bylaes gepubliseer nie.

5.6.1 HANTERING VAN DOKUMENTASIE

- 5.6.1.1 Aansoeke word per nommer en situasie in die agenda opgeneem, byvoorbeeld Aansoek 1/2012: Teologiestudent.

- 5.6.1.2 Alle inligting rondom hulpaansoeke word op lêer bygehou deur die sekretaris.

- 5.6.1.3 Toegang tot hierdie lêer word beperk tot die sekretaris en die sekretaresse.

- 5.6.1.4 Die lêer word toegesluit in die kantoor van die sekretaris.

- 5.6.1.5 'n Onderneming tot vertroulikheid word onderteken deur die Dagbestuur en die persone aangewys deur die Raad van Finansies wat die betalings doen.

5.6.2 TOEGANG TOT INLIGTING

- 5.6.2.1 Enige persoon wat toegang tot hierdie inligting wil verkry, moet skriftelik daarvoor aansoek doen. Die aansoek moet besonderhede van die aansoeker bevat, 'n volledige motivering vir die verkryging van die inligting, asook 'n uiteensetting van watter inligting benodig word.

- 5.6.2.2 Die besluit oor toestaan al dan nie van die aansoek om inligting, berus by die Dagbestuur.

- 5.6.2.3 Indien die aansoek toegestaan word, moet die aansoeker ook 'n onderneming tot vertroulikheid onderteken.

5.6.3 BESLUITNEMING OOR DIE TOESTAAN VAN HULP

- 5.6.3.1 Die Dagbestuur sal alle aansoeke hanteer en besluit of hulp toegestaan word of nie. Dit kan per vergadering, telefoonkonferensie of deur middel van rondskrywe per e-pos gedoen word.

- 5.6.4 Die vergadering besluit verder:

- 5.6.4.1 Hierdie werkwyse is in lyn met die wetlike vereistes wat geld vir die Rata Maatskaplike Dienste in terme van vertroulikheid.

- 5.6.4.2 Die name van die persone wat aansoek doen vir hulp word nie bekend gemaak nie, hoewel die Dagbestuur al die tersaaklike inligting mag versoek rondom die situasie van die applikant.

- 5.6.4.3 Elke persoon wat aansoek doen vir hulp, kry een nommer waarvolgens die aansoek geliasseer word in die lêer wat bewaar word in die sekretaris se kantoor. Met elke aansoek word daar gespesifiseer hoeveel keer die applikant aansoek gedoen het vir hulp, byvoorbeeld Hulpaansoek 1 het twee keer aansoek gedoen (1.1, 1.2, ensovoorts).

- 5.6.4.4 Elke Dagbestuurslid word versoek om 'n vertroulikheidsonderneming te onderteken in die lig van die besluit wat hierbo uiteengesit is.

5.7 VERTROULIKHEIDSONDERNEMING

Ek (volle name) _____,
Identiteitsnommer _____, verklaar
hiermee dat ek daarvan bewus is dat ek geen inligting van enige aard waaroor
ek beskik of in die toekoms mag beskik (persoonlike inligting sowel as
inhoudelike inligting) wat verband hou met aansoeke om hulp by die ADV, aan
enige ongemagtigde persoon of persone, hetsy mondeling of skriftelik, sonder
die vooraf toestemming van die sekretaris van die ADV en die begunstigde,
mag bekendmaak nie.

---oOo---

6. OTMT

6.1 STIGTINGSAKTE

Die Ledevergadering van Ons Tuis het op 22 September 2016, en die NHSV Nasionale Kongres as Ledevergadering van die Monumenttehuise op 4 Julie 2017, toestemming verleen tot die amalgamasie van die twee organisasies. Kragtens hierdie besluite het die gesamentlike vergadering van OTMT en die NHSV-Direksie op 27 Julie 2017 die samestelling goedgekeur wat gelei het tot die stigting van OTMT.

6.2 NAAM

Die entiteit staan bekend as Ons Tuis handeldrywend as OTMT.

6.3 VISIE VAN OTMT

Om met die middele en kundigheid tot ons beskikking te streef na uitnemendheid op die gebied van bejaardesorg, en ons te verbind om voorsiening te maak vir die besondere behoeftes wat ontstaan as gevolg van veroudering en verswakking, ten einde aan sodanige persone sekuriteit, hoop en lewenskwaliteit te bied, en hulle 'n menswaardige bestaan te laat voer.

OTMT onderskryf die waardes van menswaardigheid, gelykheid, integriteit, verdraagsaamheid, respek, gebondenheid en deursigtigheid.

6.4 MISSIE VAN OTMT

Die instelling sal dit bereik deur sy waardes uit te leef en na gesonde bestuur te streef deur plaaslike betrokkenheid, sodat die instelling nasionaal relevant kan wees en as sodanig erken kan word.

Die missie bestaan uit die volgende elemente:

- 6.4.1 Deur bejaarde persone so lank moontlik selfversorgend in die gemeenskap te laat funksioneer, en ondersteunende dienste aan hulle te lewer.
- 6.4.2 Deur veilige en bekostigbare behuising te bied in die vorm van woonstelle of kamers waar bejaardes so lank moontlik selfstandig kan funksioneer, en ondersteunende dienste aan hulle te lewer.

6.4.3 Deur bejaardes wat fisies of geestelik verswak het, gedeeltelik of in geheel te versorg.

6.4.4 Deur kinders en familieledes van bejaardes so nou moontlik betrokke te maak by die versorging van bejaardes, en die voorsiening in die unieke behoeftes van die bejaardes.

6.5 **FASILITEITE**

Die eiendomme van die Monumenttehuise van die NHSV word oorgedra aan die Ons Tuis maatskappy.

6.6 **FINANSIES**

6.6.1 Inwoners van die onderskeie fasiliteite betaal huur, heffing of losiesgelde.

6.6.2 Ons Tuis Direksie is verantwoordelik vir die finansiering van die infrastruktuur, personeel en bedryf van die OTMT-groep.

6.6.3 Daaglikse finansiële kontrole vind plaas deur die rekenmeester se rekenkundige take in samewerking met die Bestuurder: OTMT.

6.6.4 Finansiële komitee bestaande uit vyf direkteure, rekenmeester en bestuurder: OTMT, hou drie keer per jaar vergadering en monitor die finansiële aspekte vir goeie finansiële bestuur.

6.7 **ONDERSKRYF**

Wet op Ouer Persone, nommer 13 van 2006.

6.8 **SAMESTELLING**

6.8.1 Die Direksie bestaan uit 11 direkteure, wat saamgestel is uit

6.8.1.1 agt afgevaardigdes uit OTMT, waarvan vier aangewys word deur Ons Tuis en vier deur die NHSV.

6.8.1.2 een afgevaardigde van die ADV.

6.8.1.3 een afgevaardigde van die AKV.

6.8.1.4 bestuurder: OTMT wat *ex officio* lid van die Direksie is.

6.8.2 Die Dagbestuur bestaan uit die

6.8.2.1 voorsitter van Ons Tuis Direksie.

6.8.2.2 visevoorsitter van Ons Tuis Direksie.

6.8.2.3 voorsitter van die NHSV.

6.8.2.4 bestuurder: OTMT.

6.8.2.5 voorsitter van die finansiële komitee.

6.8.2.6 nog een lid, soos jaarliks aangewys deur die Direksie.

6.9 WERKWYSE

6.9.1 Die werkwyse van die Ons Tuis Direksie word bepaal deur die Memorandum van Inkorporasie volgens die Maatskappywet 71 van 2008.

6.9.2 Die Direksie vergader drie keer per jaar, maar kan 'n spesiale vergadering byeenroep indien nodig. 'n Kworum is 50% plus een.

6.9.3 Die finansiële jaar is vanaf 1 April tot 31 Maart van elke jaar, waarna geouditeerde state by die Direksievergadering voorgelê word vir goedkeuring na aftekening deur die finansiële komitee.

6.9.4 Die Dagbestuur kom byeen nadat die voorsitter en bestuurder: OTMT met mekaar oorleg gepleeg het.

6.9.5 Die Dagbestuur voer gesprekke

6.9.5.1 ter voorbereiding van die agenda van die Direksievergadering.

6.9.5.2 om opdragte wat van die Ons Tuis Direksie ontvang is, uit te voer.

6.9.5.3 om probleemsituasies wat ontstaan het te bespreek, en voorstelle ter oplossing te formuleer.

---oOo---

7. KINDERHUISE VAN DIE NHKA

7.1 NAAM

Die Kinderhuise van die NHKA (maatskappy sonder winsoogmerk).

7.2 HOOFDOELSTELLING

Die versorging van sorgafhanklike kinders en die lewering van terapeutiese-, voorkomende- en nasorgdienste aan gesinne om 'n stabiele gesinslewe te verseker.

7.3 SAKEGEBIED

Die gebied waarin sake voortgesit word en waarin bydraes ingesamel word, is die gebied waar daar gemeentes van die NHKA is.

7.4 LEDE

7.4.1 Die lede van die maatskappy is al die verkose primuslede van die Kommissie van die ADV van die NHKA. Hierdie lede word driejaarliks benoem, behalwe wanneer 'n lid bedank en 'n sekonduslid in sy/haar plek verkies word. Wanneer 'n lid se termyn op die Kommissie van die ADV verstryk, hou hy/sy aan om 'n lid van die maatskappy te wees, totdat hy/sy amptelik bedank. Verder mag die algemene jaarvergadering van lede jaarliks 'n maksimum van drie addisionele lede benoem wat nie verkose lede van die Kommissie van die ADV is nie.

7.5 **ROLSPELERS VAN DIE KINDERHUISE VAN DIE NHKA**

7.5.1 **DIE DIREKSIE VAN DIE KINDERHUISE**

7.5.1.1 **Samestelling**

Die direkteure van die Kinderhuise is tans:

Ds WJJ Kok (voorsitter)
Ds JT Manders (visevoorsitter)
Mnr P Beukes
Ds JPJ Fourie
Ds AJ Hattingh
Ds JR Kramer
Ds IM Lombard
Ds BC Oberholzer
Diak AL Pretorius
Ds GPJ Stoltz
Ds GF van Wyk.

Daar mag nie minder as tien direkteure wees nie en nie meer as 15 nie, en hulle word deur die algemene jaarvergadering aangewys.

7.5.1.2 **Verantwoordelikhede**

- * Die Direksie van die Kinderhuise is die beleidmakende vergadering, en is die beheerraad wat volle verantwoordelikheid vir die Diakonale Pleegsorghuise aanvaar.
- * Dit is die liggaam wat binne die Kerk en na buite praat en handel.
- * Die Direksie doen verslag aan die Ledevergadering en die Kommissie van die ADV.

7.5.2 **EVALUASIEKOMITEES**

7.5.2.1 **Samestelling**

- * Die Direksie van die Kinderhuise benoem die evaluasiekomitees.
- * 'n Evaluasiekomitee word multi-professioneel saamgestel uit die plaaslike leraar(s), maatskaplike werker, DPS-programbestuurder en addisionele lede wat saamgestel word volgens behoefte en beskikbaarheid, soos 'n psigiater/sielkundige (professioneel gekwalifiseerde persoon).
- * Die plaaslike leraar is die voorsitter van die Evaluasiekomitee.
- * Die Evaluasiekomitee besluit oor die aanwysings van addisionele komiteelede.

7.5.2.2 **Vergaderings**

- * Evaluasiekomiteevergaderings word in die volgende gevalle gereël:

- ** Vier vasgestelde vergaderings per jaar vir die evaluering van dienste (Februarie, Junie, September en November).
 - ** Met alle nuwe opnames.
 - ** Vir hantering van probleme met die kinders en/of DPS pleegouers.
 - ** Vir toekomsbeplanning vir kinders wat onthef gaan word.
 - ** Vir oorplasing van kinders wat nie meer by die DPS-sisteem baat nie.
- * Dit is die taak/verantwoordelikheid van die maatskaplike werker om hierdie vergaderings te reël en om die agendas en notules vir hierdie vergaderings saam te stel. Die agenda moet minstens vyf werksdae vooraf aan al die Evaluasiekomitee lede voorsien word.
- * DPS-pleegouers woon hierdie vergaderings op versoek van die betrokke maatskaplike werker by.

7.5.2.3 **Verantwoordelikhede**

- * Ondersteun die maatskaplike werker te alle tye ten opsigte van die volgende:
 - ** oorweging/keuring van nuwe aansoeke as DPS-pleegouers.
 - ** oorweging/keuring van aansoeke vir opname van kinders.
 - ** toekomsbeplanning van die kinders.
 - ** uitvoering van die behandelingsplan soos deur die maatskaplike werker opgestel.
- * Op grond van die maatskaplike werker se assessering, behandelingsprogram en aanbeveling ten opsigte van die betrokke kind, neem die Evaluasiekomitee bepaalde besluite en doen aanbevelings.
- * Bestuur die terapeutiese handeling met die kind.
- * Rig versoeke/take aan die Toesigkomitee soos tydens Evaluasiekomitee se vergaderings bespreek en besluit.

7.5.2.4 **Terapie/berading**

- * Die Direksie van die Kinderhuise beskik oor 'n terapeutiese trustfonds, noodleningstrustfonds, asook 'n pleegsorgondersteuningsfonds waarmee kinders, soos deur die betrokke maatskaplike werker versoek, finansiëel vir hierdie diens ondersteun kan word.
- * Aansoeke vir finansiële ondersteuning vanuit hierdie fondse, word aan die Bestuurder van die DPS-huise gerig.

7.5.3 **TOESIGKOMITEE**

7.5.3.1 **Samestelling**

- * Die Direksie van die Kinderhuise benoem die Toesigkomitee deur uitnodigings te rig aan lidmate uit onderskeie gemeentes (veral predikante, die diakonie en die NHSV).

- * Die Toesigkomitee bestaan uit 'n tesourier (vanuit gemeentevlak geïdentifiseer), die voorsitter van die Evaluasiekomitee, 'n sekretaris, die betrokke DPS-pleegouers, en diakens en NHSV-lede binne ringsverband.
- * Die voorsitter en sekretaris is die skakelpersone.
- * Die maatskaplike werker is nie betrokke by die bedryf en die bestuur van die DPS-huis nie.
- * Die Toesigkomitee is verantwoordelik vir die finansiële en fisiese versorging van die DPS-huis.

7.5.3.2 **Vergaderings**

Hierdie vergaderings vind kwartaalliks plaas, andersins volgens behoefte van die Evaluasiekomitee en die DPS-pleegouers.

7.5.3.3 **Verantwoordelikhede**

Die Toesigkomitee help die DPS-huis finansiëel met die volgende:

Algemeen

- * Mediese uitgawes wat nie deur die mediese skema voorsien word nie.
- * Aankoop van kruideniersware vir die DPS-huis.
- * Aankoop van klere vir die kinders.
- * Finansiële ondersteuning vir vryetydsbesteding.
- * Beveiliging van die DPS-huis en –erf.
- * Behulpzaam met instandhouding van die voertuie.
- * Behulpzaam met die werwing van vakansie-ouers vir die DPS-huis; hou verhoudings met vakansie-ouers in stand.

Donasies en skenkings

Doen bemaking vir donasies en skenkings en doen die nodige rekordhouding, bedankings en verwys boedelaangeleenthede na die Bestuurder.

Begrotings

- * Stel elke jaar 'n begroting vir die DPS-huis op.
- * Hanteer die finansiële boekhouding van die DPS-huis.

---oOo---

8. **NHSV**

'n Vereniging sonder winsoogmerk wat haar werk doen as diensorgaan van die Kerk, hierna die NHSV genoem.

8.1.1 **NAAM**

Die naam van die Vereniging is die NHSV.

8.1.2 GRONDSLAG

Die NHSV is 'n diensorgaan van die vrouelidmate van die NHKA op grond van die algemene priesterskap van die gelowiges, wat in gemeentes, binne die strukture van die Kerk, tot stand kom om gesamentlik, afsonderlik en georganiseerd uiting te gee aan haar roeping, soos verwoord in die Kerkorde

- * in gehoorsaamheid aan die Woord van God.
- * in ooreenstemming met die belydenis van die Kerk.
- * volgens die gees en bedoeling van die Kerkorde.

8.1.3 DOELSTELLINGS VAN DIE NHSV

Uit dankbaarheid teenoor die drie-enige God, vervul die NHSV as diensorgaan van die Kerk haar opdrag om binne die gemeentes, die Kerk en die gemeenskap diensbaar te wees deur

8.1.3.1 vrouelidmate geestelik te verryk, te bemagtig vir hul dienswerk en onderlinge verbondenheid te bevorder.

8.1.3.2 persone in nood te versorg.

8.1.3.3 die belange van die gemeentes en die Kerk in die algemeen te bevorder.

8.1.3.4 fondse in te samel in die gemeenskap om bogenoemde doelstellings te bereik.

8.1.4 BETROKKENHEID

8.1.4.1 **Vrouelidmate**

- (i) Alle vrouelidmate van 'n gemeente is deel van die NHSV.
- (ii) Alle vrouelidmate het stemreg, kan op die bestuur dien en kan namens die tak na byeenkomste van die NHSV, asook enige kerklike en ander vergaderings, afgevaardig word.

8.1.4.2 **Erepresident**

Die voorsitter van die AKV van die Kerk is ampshalwe erepresident en lid van die NHSV.

8.1.4.3 **Erelede**

- (i) Die Nasionale Kongres kan op aanbeveling van die Hoofbestuur persone as erelede van die NHSV verkies.
- (ii) 'n Oorkonde word tydens die daaropvolgende Nasionale Kongres aan 'n uittredende voorsitter van die NHSV-Hoofbestuur oorhandig.

8.1.4.4 **Spesiale toekenning**

- (i) 'n Spesiale toekenning kan deur die NHSV-Hoofbestuur vir uitsonderlike diens wat aan die NHSV gelewer is, toegeken word.

8.1.5 FONDSINSAMELINGSGEBIED

Die NHSV samel fondse in en lewer dienste in die gemeenskappe waar daar gemeentes van die Kerk bestaan.

8.1.6 ONROERENDE BATES

Alle onroerende bates wat deur die NHSV bekom word, word geregistreer in die naam van Die Monumenttehuise van die NHSV.

8.2 **NASIONALE NHSV KONGRES**

Die Nasionale Kongres is 'n vergadering van die afgevaardigdes van alle takke, die erepresident en erelede, wat driejaarliks vergader.

8.2.1 SAMESTELLING

8.2.1.1 **Vrouelidmate met stemreg**

- (i) Die erepresident (sien 8.1.4.2).
- (ii) Erelede van die NHSV (sien 8.1.4.3).
- (iii) Die predikantsvroue wat deur hul onderskeie takke afgevaardig is.
- (iv) Die afgevaardigde voorsitters van die bestuur van takke, wat nie predikantsvroue is nie (sien 8.5.1.1 (ii)).
- (v) Vrouepredikante van die Kerk wat deur hulle onderskeie takke afgevaardig is.
- (vi) Die eggenotes van beroepafwagtende predikante en proponente, eggenotes van emeriti en weduwees van predikante, indien hulle betrokke is by die werksaamhede van die NHSV.
- (vii) Twee afgevaardigdes van elke *tak* (bo en behalwe 8.2.1.1 (iii) tot (vi)).

8.2.1.2 **Vrouelidmate met spreekreg**

- (i) Alle belangstellende vrouelidmate wat as waarnemers die Nasionale Kongres bywoon.
- (ii) Die algemene sekretaris van die NHKA, of 'n verteenwoordiger.
- (iii) 'n Verteenwoordiger van die Moderamen.
- (iv) Die voorsitter van die ADV, of 'n verteenwoordiger.
- (v) Voorsitters van ander diensorgane van die Kerk, of hul verteenwoordigers.

8.2.2 WERKOPDRAG

Die Nasionale Kongres

- 8.2.2.1 gee leiding en doen alles wat die doelstellings van die NHSV kan bevorder.

8.2.2.2 reël die werksaamhede van die NHSV.

8.2.2.3 kies die Dagbestuur van die Hoofbestuur, asook sekundi.

8.2.2.4 behandel alle verslae.

8.2.3 WERKWYSE

Die Nasionale Kongres

8.2.3.1 word minstens 90 dae voor die sitting skriftelik deur die sekretaris by wyse van kennisgewing aan die erepresident, erelede, elke tak en deur publikasie in die/alle kerklike media byeengeroep.

8.2.3.2 word met Skriflesing, 'n kort oordenking en gebed geopen.

8.2.3.3 behandel die skriftelike verslag van die geloofsbriewekomitee, waarna die voorsitter die vergadering as 'n wettig gekonstitueerde kongres verklaar.

8.2.3.4 kies na konstituering 'n voorsitter en sekretaris.

8.2.3.5 kies tydens die sitting 'n tesourier, visevoorsitter, visesekretaris en visetesourier, om saam met die voorsitter en sekretaris die Dagbestuur te vorm.

8.2.3.6 kies die sekundi van die Dagbestuur.

8.2.3.7 word voorgestaan deur die uittredende voorsitter wat 'n voorsittersverslag lewer.

8.2.3.8 behandel al die beskrywingspunte wat ingedien is.

8.2.3.9 se besluite is bindend vanaf die oomblik dat dit geneem is, tensy die vergadering anders besluit.

8.2.3.10 sien toe dat besluite wat geneem is, uitgevoer word.

8.2.3.11 sien toe dat die notule binne vier maande na afloop van die sitting gefinaliseer is.

8.2.3.12 laat toe dat skriftelik gemotiveerde besware teen genotuleerde besluite by die Hoofbestuur ingedien word.

8.2.4 BUITENGEWONE NASIONALE KONGRES

8.2.4.1 Samestelling

'n Buitengewone Nasionale Kongres se samestelling is dieselfde as dié van 'n Nasionale Kongres soos genoem in 8.2.1.1 en 8.2.1.2.

8.2.4.2 Werkwyse

'n Buitengewone Nasionale Kongres

(i) staan onder leiding van die voorsitter van die NHSV-Hoofbestuur, en word met Skriflesing en gebed geopen.

(ii) word deur die voorsitter as wettig gekonstitueer verklaar, en behandel die agenda.

(iii) hanteer die verkiesing van 'n Dagbestuur, onder leiding van die erepresident van die NHSV, indien die hele Dagbestuur bedank.

8.3 HOOFBESTUUR

8.3.1 SAMESTELLING

Die Hoofbestuur word saamgestel uit

8.3.1.1 'n Dagbestuur.

8.3.1.2 die voorsitters van die streekbyeenkomste.

8.3.1.3 'n verteenwoordiger van die Kommissie van die AKV, met spreekreg.

8.3.1.4 'n verteenwoordiger van die Kommissie van die ADV, met spreekreg.

8.3.2 WERKOPDRAG

Die Hoofbestuur

8.3.2.1 bespreek en besluit namens die NHSV oor sake wat die arbeidsveld van die NHSV raak wanneer die Kongres nie in sitting is nie.

8.3.2.2 skakel, in oorleg met betrokke kerklike gesag, met die owerheid oor sake wat die arbeidsveld van die NHSV raak.

8.3.2.3 doen alles wat in die Konstitusie of deur die Nasionale Kongres aan die Hoofbestuur opgedra is, en nie in stryd met die Kerkorde is nie.

8.3.2.4 voer opdragte volgens die doelstellings van die NHSV uit, en bevorder dit onderhewig aan die besluite van die Nasionale Kongres.

8.3.2.5 voer besluite van die Nasionale Kongres uit.

8.3.2.6 sien toe dat die NHSV behoorlik georganiseer en geadministreer word.

8.3.2.7 lê 'n verslag van werksaamhede en geouditeerde state aan die Nasionale Kongres voor.

8.3.2.8 wys komitees aan, soos nodig, vir die behoorlike bestuur en bevordering van die doelstellings van die NHSV.

8.3.2.9 sien toe dat die Nasionale Kongres en streekbyeenkomste op die vasgestelde tye gehou word.

8.3.2.10 sien toe dat die agenda en verslae van die Nasionale Kongres minstens 30 dae voor die kongres aan die takke versend word.

8.3.2.11 sien toe dat toepaslike publikasies verskyn.

- 8.3.2.12 benoem 'n afgevaardigde vanuit die Hoofbestuur om die ADV by te woon (Ordinansie 4.7.1 (iii)).
- 8.3.2.13 benoem 'n Hoofbestuurslid om die AKV as waarnemer by te woon.
- 8.3.2.14 kan, met toestemming van die kerkraadsvergadering van 'n gemeente en na oorleg met die betrokke ringskommissie, 'n byeenkoms belê of bywoon waar sake na die mening van die Hoofbestuur nie ordelik en na wense verloop nie, of waar probleme van watter aard ook al mag bestaan, ten einde sake weer reg te stel.
- 8.3.2.15 is bevoeg om enige toestand wat na haar mening nie in orde is nie en nie na behore deur die toepaslike vergaderings hanteer is nie, onder die aandag van die Kommissie van die AKV te bring.
- 8.3.2.16 bepaal die grense van 'n streek.
- 8.3.2.17 hanteer die stigting van nuwe streke en die konstituering van nuwe streekbyeenkomste.
- 8.3.2.18 hanteer die verkiesing van 'n nuwe streekbestuur indien 'n hele streekbestuur bedank.
- 8.3.2.19 **Fondse en bates**

Die Hoofbestuur

- (i) beheer en bestuur alle fondse en bates van die NHSV, volgens die Konstitusie.
- (ii) sorg vir die implementering en instandhouding van effektiewe finansiële stelsels.
- (iii) open bankrekening(s) by geregistreerde finansiële instellings.
- (iv) sien toe dat alle fondse by bogenoemde bankrekening(s) inbetaal word, en dat alle uitbetalings per tjek of elektronies geskied.
- (v) sien toe dat geen blanko- of kontantjek uitgereik word nie.
- (vi) sien toe dat alle tjeks deur twee gemagtigde persone onderteken word, dat twee persone gemagtig word om internetbetalings te doen, en dat slegs uitbetalings wat deur die Hoofbestuur of Nasionale Kongres gemagtig is, gemaak word uit die fonds wat daarvoor bestem is.
- (vii) sien toe dat skenkings vir 'n spesifieke doel gestort word in die fonds deur die skenker aangedui. Indien die gespesifiseerde instansie nie meer bestaan nie, word dit na die donateur terugverwys. Indien die donateur nie opgespoor kan word nie, word die skenking na goeddunke van die NHSV-Hoofbestuur in 'n soortgelyke fonds gestort.
- (viii) bepaal verpligte uitbetalings (Mei-uitbetalings) wat aan die Hoofbestuur betaalbaar is.
- (ix) sien toe dat die finansiële state van die Hoofbestuur en takke jaarliks geouditeer word.

- (x) sien toe dat die geouditeerde finansiële state van die Hoofbestuur jaarliks aan die Hoofbestuursvergadering vir goedkeuring voorgelê word, waarna dit vir takke ter insae by die tesourie van die Hoofbestuur beskikbaar is.

8.3.3 WERKWYSE

Die Hoofbestuur

- 8.3.3.1 vergader minstens twee maal per jaar op 'n tyd en plek soos deur die Dagbestuur bepaal.
- 8.3.3.2 word skriftelik opgeroep na 'n vergadering deur die agenda van die vergadering, asook die notule van die vorige vergadering, 21 dae voor die beplande vergadering aan die lede van die Hoofbestuur te versend.
- 8.3.3.3 vul vakatures op die Hoofbestuur aan soos bepaal in artikel 4.3.3.
- 8.3.3.4 sien toe dat bedankings uit die Hoofbestuur skriftelik by die sekretaris ingedien word.
- 8.3.3.5 hou 'n buitengewone vergadering indien 'n skriftelike en gemotiveerde versoek van vyf lede van die Hoofbestuur, deur die voorsitter en sekretaris ontvang, oorweeg en gegrond bevind is.
- 8.3.3.6 bespreek en oorweeg alle beskrywingspunte gerig aan die Nasionale Kongres voordat dit in die agenda opgeneem word.
- 8.3.3.7 doen jaarliks verslag van haar werksaamhede aan die Kommissie van die AKV. Betreffende sake rakende die diens van barmhartigheid, word daar ook jaarliks verslag gedoen aan die Kommissie van die ADV.

8.4 DAGBESTUUR VAN DIE HOOFBESTUUR

8.4.1 SAMESTELLING

Die Dagbestuur word deur die Nasionale Kongres uit haar lede gekies en bestaan uit 'n

- * Voorsitter.
- * Sekretaris.
- * Tesourier.
- * Visevoorsitter.
- * Visesekretaris.
- * Visetesourier.

8.4.2 WERKOPDRAG

Die Dagbestuur

- 8.4.2.1 voer opdragte uit, en spreek en getuig namens die NHSV en die Hoofbestuur oor alle sake wat dringende aandag verg.
- 8.4.2.2 doen verslag van haar optrede en werksaamhede aan die Hoofbestuur wat vir die bekragtiging daarvan verantwoordelik is.

- 8.4.2.3 maak aanbevelings oor enige ter sake aangeleentheid by die Hoofbestuur.
- 8.4.2.4 voer die besluite van die Hoofbestuur uit.
- 8.4.2.5 maak alle voorgeskrewe verslae gereed en lê dit aan die Hoofbestuur voor.
- 8.4.2.6 doen alles wat in die konstitusie aan die Dagbestuur opgedra word.
- 8.4.2.7 berei die agenda vir die Hoofbestuursvergadering voor.
- 8.4.2.8 dra sorg dat vergaderings deur al die hoofbestuurslede bygewoon word. 'n hoofbestuurslid wat nie 'n vergadering kan bywoon nie, verwittig die administratiewe beampte van die NHSV kantoor daarvan sodat die sekundus opgeroep kan word.
- 8.4.2.9 sien toe dat die sekretariële en rekenkundige administrasie van die NHSV en die Hoofbestuur in oorleg met die Raad van Finansies deur die kantoor van die algemene sekretaris of 'n verteenwoordiger verrig word.
- 8.4.2.10 Die NHSV-Hoofbestuur benoem ten minste vier direkteure om namens die NHSV as lede van die Direksie van OTMT op te tree en terugvoer te gee aan die Hoofbestuur van die NHSV. Twee van die direkteure moet lede van die NHSV-Dagbestuur wees.

8.4.3 WERKWYSE

Die Dagbestuur

- 8.4.3.1 vergader so dikwels nodig, en word deur die sekretaris in opdrag van die voorsitter opgeroep.
- 8.4.3.2 kan opgeroep word vir 'n buitengewone vergadering van die Dagbestuur indien daar so 'n versoek deur die meerderheid van die lede gerig word.
- 8.4.3.3 hanteer vakatures/afwesighede op die Dag- en Hoofbestuur soos volg:
 - (i) Wanneer die portefeulje van voorsitter, sekretaris of tesourier vakant raak, word so 'n vakature onderskeidelik deur die visevoorsitter, visesekretaris of visetesourier gevul.
 - (ii) Indien die portefeulje van visevoorsitter, visesekretaris of visetesourier vakant raak, word die vakature deur die Hoofbestuur gevul deur een van haar eie lede.
 - (iii) Wanneer 'n hoofbestuurslid as lid van die Dagbestuur, ooreenkomstig artikel 4.3.3.2 verkies word, verval haar verkiesing as streekverteenwoordiger.
 - (iv) Indien 'n sekundus genoem in artikel 2.2.3 verkies word as voorsitter van 'n streekbyeenkoms, verval haar verkiesing as sekundus.
 - (v) Vakatures vir sekundi word deur die Hoofbestuur aangevul in volgorde volgens die aantal stemme uitgebring tydens die vorige Nasionale Kongres.
- 8.4.3.4 sien toe dat take van Dagbestuurslede soos volg uitgevoer word:

(i) **Die Voorsitter**

neem leiding in al die werksaamhede van die Hoofbestuur, en verrig in die besonder die take wat aan haar opgedra word deur die Nasionale Kongres en die Hoofbestuur. In haar afwesigheid word haar take deur die visevoorsitter uitgevoer.

(ii) **Die Sekretaris**

behartig, met die hulp van die visesekretaris, al die sekretariële werk van die Hoofbestuur, en doen alles wat aan haar opgedra word deur die Nasionale Kongres en die Hoofbestuur.

(iii) **Die Tesourier**

is saam met die visetesourier verantwoordelik vir die finansiële administrasie van die Hoofbestuur, sien toe dat takke artikel 6.5 ten uitvoer bring, en doen alles wat deur die Nasionale Kongres en die Hoofbestuur aan haar opgedra word.

8.5 **STREEKBYEENKOMSTE**

Minstens twee streekbyeenkomste word in die tydperk tussen elke Nasionale Kongres gehou. Die eerste streekbyeenkoms vind in die jaar ná die Nasionale Kongres plaas en die laaste streekbyeenkoms in die jaar voor die volgende Nasionale Kongres.

8.5.1 **SAMESTELLING**

8.5.1.1 **Vrouelidmate met stemreg**

- (i) Die predikantsvroue wat deur hulle onderskeie takke afgevaardig is.
- (ii) Persone wat voorsitters van takke is, maar wat nie predikantsvroue is nie.
- (iii) Vrouepredikante van die Kerk wat deur hulle onderskeie takke afgevaardig is.
- (iv) Vrouelidmate van elke tak in die streek, waarvan vyf stemgeregtig is.

8.5.1.2 **Lidmate met spreekreg**

- (i) Vrouelidmate wat die streekbyeenkoms as waarnemers bywoon.
- (ii) Voorsitters van ringsvergaderings, of hul verteenwoordigers.

8.5.2 **WERKOPDRAG VAN DIE STREEKBYEENKOMS**

Die streekbyeenkoms

- 8.5.2.1 behandel verslae, opdragte en sake wat deur die Nasionale Kongres of die Hoofbestuur na die streekbyeenkoms verwys is.
- 8.5.2.2 dien as toerusting/verrykingsgeleentheid, en bou die doelstellings van die NHSV uit.
- 8.5.2.3 kan beskrywingspunte vir die Nasionale Kongres voorberei.

8.5.2.4 bevorder die doelstellings van die NHSV.

8.5.2.5 behandel tak- en streekaangeleenthede.

8.5.3 WERKWYSE VAN DIE STREEKBYEENKOMS

Die streekbyeenkoms

8.5.3.1 word deur die sekretaris, in opdrag van die streekbestuur in samewerking met die Hoofbestuur, saamgeroep deur 'n skriftelike kennisgewing minstens 90 dae voor die datum van die byeenkoms aan die gemeentes te stuur.

8.5.3.2 word minstens 30 dae voor die streekbyeenkoms opgeroep deur die agenda, en 'n skriftelike oproep aan al die gemeentes binne die streek te stuur.

8.5.3.3 word met Skriflesing, 'n kort oordenking en gebed geopen.

8.5.3.4 kies, nadat daar gekonstitueer is, tydens die eerste streekbyeenkoms na die Nasionale Kongres, 'n voorsitter, visevoorsitter, 'n sekretaris/tesourier en visesekretaris. Die voorsitter is die streekvertegenwoordiger op die Hoofbestuur, en die visevoorsitter en sekretaris is die eerste en tweede sekundi.

8.5.3.5 word in die geval van 'n nuwe streek, onder leiding van 'n lid wat deur die Hoofbestuur aangewys word, gekonstitueer. Die verkiesing van 'n bestuur vind met die aanvang van die streekbyeenkoms plaas.

8.5.3.6 behandel beskrywingspunte en aangeleenthede wat deur takke verwys is.

8.5.3.7 se besluite is bindend vanaf die oomblik wat dit geneem is, tensy die vergadering anders besluit.

8.5.3.8 sien toe dat besluite wat geneem is, uitgevoer word.

8.5.3.9 sien toe dat die notule binne 90 dae na die sitting gefinaliseer is en aan die administratiewe kantoor van die NHSV-Hoofbestuur gestuur word.

8.5.3.10 laat toe dat skriftelik gemotiveerde besware teen genotuleerde besluite by die streekbestuur ingedien word.

8.5.3.11 kan die verdeling van 'n bestaande streek inisieer en na die Hoofbestuur verwys vir verdere optrede.

8.5.3.12 sien toe dat die fondse van die streekbyeenkoms hanteer word as deel van die boekhouding van die tak waaraan die sekretaris/tesourier van die streekbestuur behoort. Hierdie fondse word in 'n afsonderlike kolom verreken.

8.5.4 DIE STREEKBESTUUR

8.5.4.1 **Werkopdrag**

Die streekbestuur

(i) bepaal, na oorlegpleging met die Hoofbestuur, die datum, tyd en plek van die streekbyeenkomste.

- (ii) roep, na oorlegpleging met die Hoofbestuur, 'n buitengewone streekbyeenkoms byeen, met 30 dae skriftelike kennisgewing aan al die takke in die streek met vermelding van die doel van die vergadering.
- (iii) sien toe dat die agenda vir 'n buitengewone streekbyeenkoms minstens 30 dae voor die vergadering aan al die takke in die streek beskikbaar gestel word.
- (iv) voer opdragte wat die streekbyeenkoms en die Hoofbestuur aan haar opdra, uit.

8.5.4.2 **Werkwyse**

Die streekbestuur

- (i) sien toe dat die agenda minstens 30 dae voor 'n streekbyeenkoms aan takke in die streek versend is.
- (ii) stuur 'n voorlopige notule van die streekbyeenkoms binne 30 dae na die vergadering aan al die takke in die streek.
- (iii) sien toe dat 'n verslag binne 30 dae na die streekbyeenkoms aan die Hoofbestuur gestuur word.
- (iv) ontvang skriftelike kommentaar op die voorlopige notule vanaf die takke binne 30 dae nadat dit gestuur is.
- (v) kommunikeer/vergader binne 90 dae na die streekbyeenkoms, en daarna minstens een maal per jaar, sodat gesamentlike beplanning van 'n streekbyeenkoms kan geskied.
- (vi) stuur binne vier maande na 'n streekbyeenkoms, 'n goedgekeurde notule van die streekbyeenkoms aan elke tak in die streek en aan die Hoofbestuur.
- (vii) vul vakatures in die streekbestuur aan indien dit nodig is. Waar die hele streekbestuur bedank, word die prosedure in 8.2.4.2 (iii) gevolg.
- (viii) hou 'n buitengewone vergadering indien 'n skriftelik gemotiveerde versoek van drie lede van die streekbestuur deur die voorsitter en sekretaris ontvang, oorweeg en gegrond bevind is.
- (ix) oorweeg en bespreek alle beskrywingspunte gerig aan die streekbyeenkoms voordat dit in die agenda opgeneem word.
- (x) doen volledig verslag van die streekbestuur se werksaamhede aan die streekbyeenkoms.

8.6 **TAKKE VAN DIE NHSV**

8.6.1 **DEELNAME**

- 8.6.1.1 Elke vrouelidmaat van die Kerk is deel van die NHSV, maar die keuse berus by elkeen om deel te wees van die werksaamhede van die NHSV.
- 8.6.1.2 Die kerkraad sien toe dat daar in elke gemeente 'n bestuur gevorm word (verwys na die Kerkorde).

8.6.1.3 Die predikantsvrou van 'n gemeente het die keuse om leiding te neem. Waar daar meer as een predikantsvrou in 'n gemeente is, word 'n onderlinge reëling getref.

8.6.1.4 Die name van die verkose bestuur word jaarliks aan die administratiewe kantoor van die NHSV-Hoofbestuur gestuur.

8.6.2 WERKOPDRAG

8.6.2.1 Elke tak beywer haar vir die bevordering van die doelstellings van die NHSV (sien 8.1.3).

8.6.2.2 Elke tak streef daarna om al die vrouelidmate van die gemeente by die werksaamhede te betrek.

8.6.2.3 'n Tak verleen hulp met die gemeentelike diens van barmhartigheid.

8.6.2.4 Fondsinsameling in 'n gemeente en gemeenskap moet met die medewete van die betrokke kerkraad geskied (Ordinansie 4.11 (iv)).

8.6.2.5 Fondsinsameling binne die Kerk in breë verband moet met die toestemming van die kerkraad, Hoofbestuur en Kommissie van die AKV geskied.

8.6.2.6 Doen jaarliks verslag van werksaamhede aan die NHSV-Hoofbestuur, kerkraads- en ringsvergadering.

8.6.3 DIE BESTUUR

8.6.3.1 Samestelling

(i) Die vrouelidmate stel jaarliks 'n bestuur saam wat uit minstens vyf lede bestaan, naamlik 'n

- * Voorsitter.
- * Visevoorsitter.
- * Sekretaris.
- * Visesekretaris.
- * Tesourier.

Addisionele bestuurslede word ook verkies na gelang van die behoefte van die tak.

(ii) Tussentydse vakatures word deur koöptering aangevul.

8.6.4 WERKWYSE

8.6.4.1 Gewone byeenkomste

Elke takbestuur

(i) reël byeenkomste in oorleg met die gemeente se jaarprogram.

(ii) bepaal die indeling van vrouelidmate in afdelings, wyksgroepe en/of belangegroepe.

- (iii) verkies verteenwoordigers en afgevaardigdes na die Nasionale Kongres en streekbyeenkoms, en voorsien hulle van geloofsbriewe.
- (iv) wys twee vrouelidmate, wat deel het aan die werksaamhede van die NHSV, aan om sitting te hê op die kerkraadsvergadering van 'n gemeente (Ordinansie 4.1.1 (iv)).
- (v) wys twee vrouelidmate, wat deel het aan die werksaamhede van die NHSV, aan om sitting te neem op die ringsvergadering (Ordinansie 4.2.1 (i)(f)).
- (vi) stel huishoudelike reëls op wat nie in stryd is met die konstitusie nie.

8.6.4.2 **Jaarvergadering**

- (i) 'n Jaarvergadering word een keer per kalenderjaar gehou.

- (ii) Werkopdrag

Die jaarvergadering

- * wys vrouelidmate op die bestuur aan.
- * stel 'n jaarprogram saam.

- (iii) Die vorige notule word goedgekeur.

8.6.4.3 **Buitengewone vergaderings**

'n Buitengewone vergadering van die tak word belê

- (i) wanneer, na die oordeel van die voorsitter en sekretaris, omstandighede dit nodig maak, of wanneer vyf of meer lede die hou van 'n buitengewone vergadering versoek.
- (ii) nadat minstens vyf dae vooraf kennis daarvan gegee is met vermelding van die doel waarvoor dit belê word.
- (iii) staan onder leiding van die voorsitter.
- (iv) behandel slegs die agendapunte waarvoor dit saamgeroep is.

8.6.4.4 **Bestuursvergadering**

Die bestuur van die tak

- (i) koördineer en hou kontak soos dit hul omstandighede pas, per byeenkoms of elektronies.
- (ii) is verantwoordelik vir die opstel van die jaarprogram, in samewerking met die kerkraad wat die gemeentelike program opstel.
- (iii) lê jaarliks geouditeerde finansiële state aan 'n byeenkoms voor.
- (iv) laat jaarliks die boeke van die tak, verkieslik by die afdeling Interne Oudit van die Kerk, ouditeer.

- (v) maak alle voorgeskrewe verslae gereed, en lê dit aan 'n jaarvergadering voor.
- (vi) lê die voorgeskrewe verslae jaarliks aan die kerkraads- en ringsvergadering voor (Ordinansie 4.1.2 (xxxviii)).
- (vii) sien toe dat besluite van die byeenkomste uitgevoer word.
- (viii) doen aanbevelings oor werksaamhede van die tak by byeenkomste.
- (ix) 'n Buitengewone bestuursvergadering kan opgeroep word soos ooreengekom deur die voorsitter en sekretaris.

8.6.5 FONDSE EN BATES

- 8.6.5.1 Die beheer en bestuur van alle fondse en bates van die tak is onderhewig aan die konstitusie, en aan die hand van die riglyne vir die hantering van NHSV se finansies.
- 8.6.5.2 Fondse word ingesamel en beheer onder leiding van die NHSV, met kennisname deur die kerkraad, ten einde die gestelde doelwitte en verpligtinge vir die jaar te verwesenlik. Hiervan moet behoorlik boekgehou word.
- 8.6.5.3 Elke tak open verkieslik 'n eie bankrekening by 'n handelsbank.
- 8.6.5.4 Alle uitbetalings word deur 'n takbyeenkoms gemagtig.
- 8.6.5.5 Geoormerkte fondse word gereeld aan die Hoofbestuur oorbetaal.
- 8.6.5.6 Alle surplusfondse word, sover moontlik, by die Raad van Finansies belê.
- 8.6.5.7 'n Tak lê haar boeke voor vir ouditering volgens die Konstitusie (sien artikels 6.4.4.3 en 6.4.4.4).

8.6.6 TAKE VAN BESTUURSLEDE

8.6.6.1 **Voorsitter**

- (i) neem leiding by vergaderings en byeenkomste, en ander werksaamhede van die tak.
- (ii) handel verder op versoek en volgens besluite van die vergadering/byeenkoms.
- (iii) sien toe dat die tak volgens die konstitusie funksioneer.

8.6.6.2 **Sekretaris**

- (i) hou volledig notule van vergaderings en stel 'n verslag op van byeenkomste.
- (ii) sien toe dat die notules gelees, behandel en goedgekeur word, en deur die voorsitter en sekretaris onderteken word, met vermelding van die datum van ondertekening.
- (iii) behartig die korrespondensie.
- (iv) stel die teenwoordigheidsregister op en hou dit by.

- (v) voer opdragte van die vergadering en byeenkoms uit.
- (vi) behartig toepaslike sekretariële werk.
- (vii) handel op versoek en volgens besluite van vergaderings en byeenkomste.
- (viii) roep lede op na vergaderings en byeenkomste op die wyse soos besluit.
- (ix) dra sorg dat inligting vir 'n gemeentelike jaarprogram deurgegee word.

8.6.6.3 **Tesourier**

- (i) hanteer die boekhouding en finansies in ooreenstemming met 8.5.3.12.
- (ii) doen verslag oor die finansies tydens vergaderings en byeenkomste.
- (iii) handel op versoek en volgens besluite van vergaderings en byeenkomste.
- (iv) is verantwoordelik vir die uitbetaling van fondse soos deur die vergadering of byeenkoms bepaal.
- (v) indien sy bedank of verhuis, moet die tak se boeke geouditeer word voor oorhandiging aan die volgende tesourier.
- (vi) indien 'n tesourier nie herkies word tydens die jaarvergadering nie, bly sy aan as tesourier tot einde Februarie, waarna sy die boeke aan die nuutverkose tesourier oorhandig.

8.6.6.4 **Afwesigheid van bestuurslede**

(i) **Voorsitter**

In die afwesigheid van die voorsitter, tree die visevoorsitter as voorsitter op.

(ii) **Ander bestuurslede**

In die afwesigheid van ander bestuurslede, wys die vergadering of byeenkoms 'n tydelike plaasvervanger aan.

8.6.6.5 **Bedanking**

'n Bestuurslid moet skriftelik bedank.

8.6.7 **BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDE**

Wanneer omstandighede dit noodsaak, kan 'n tak, in oorleg met die kerkraadsvergadering, onder direkte leiding van die Hoofbestuur werk.

8.6.8 **ONAKTIEWE TAK**

- 8.6.8.1 Wanneer uitsonderlike omstandighede dit regverdig, kan 'n tak onaktief raak sonder om te ontbind, nadat oorleg gepleeg is met die kerkraadsvergadering en die Hoofbestuur.

8.6.8.2 Met geoormerkte fondse word gehandel volgens 8.6.5.5, en ander fondse en bates word in oorleg met die Hoofbestuur deur die kerkraad in trust gehou.

8.6.8.3 Geouditeerde finansiële state word aan die Hoofbestuur verskaf.

8.6.8.4 Wanneer 'n tak, na oorleg met die kerkraadsvergadering, in staat is om hul werksaamhede weer te hervat, word die Hoofbestuur daarvan in kennis gestel.

8.6.8.5 Die Hoofbestuur moet, in oorleg met die kerkraadsvergadering en ringskommissie, toesien dat 'n onaktiewe tak so gou moontlik weer aktief funksioneer.

8.6.9 AFSIGTING, SAMESMELTING EN ONTBINDING

8.6.9.1 Waar 'n gemeente saamsmelt met of afstig van 'n ander gemeente, of waar 'n gemeente ontbind, doen die betrokke tak dieselfde (kyk ook 8.6.3.1).

8.6.9.2 21 dae voor 'n ontbindingsvergadering word vrouelidmate skriftelik kennis gegee en afkondigings gedoen dat ontbinding van die tak en beskikking oor bates op die agenda is.

8.6.9.3 Waar 'n tak ontbind, gaan, met die uitsondering van geoormerkte fondse, 'n derde van die kontant en beleggings van die tak na die Hoofbestuur, en die res van die kontant en beleggings asook die bates na die kerkraad.

8.6.9.4 Waar takke saamsmelt, gaan alle bates oor na die nuwe tak.

8.6.9.5 Voor afstigting maak 'n wettig gekonstitueerde NHSV 'n aanbeveling aan die kerkraad ten opsigte van die verdeling van die tak se bates.

8.7 ALGEMENE BEPALINGS

8.7.1 STEMMING EN VERKIESING

8.7.1.1 Stemming geskied deur opsteek van hande, tensy dit oor persone gaan.

8.7.1.2 Verkiesing van persone word sonder nominasies per stembrief met volstrekte meerderheid van stemme verkies.

8.7.1.3 By 'n staking van stemme beskik die voorsitter oor 'n beslissende stem. Verkies die voorsitter om nie 'n beslissende stem uit te oefen nie, geld die volgende:

Waar dit gaan oor 'n bepaalde saak, verval die voorstel of word dit verwys na die volgende vergadering of 'n komitee vir verdere ondersoek of toeligting. Indien dit egter oor persone gaan, word 'n volgende stemming versoek.

8.7.1.4 Wanneer met die opsteek van hande gestem word, word die stemme deur die voorsitter en sekretaris getel.

8.7.1.5 Wanneer met stembriewe gestem word, word die stemme getel deur stemopnemers wat deur die voorsitter aangewys word.

8.7.2 KWORUM

8.7.2.1 Die aanwesige afgevaardigdes van 'n Nasionale Kongres of streekbyeenkoms vorm 'n kworum.

8.7.2.2 By 'n takbyeenkoms vorm die aanwesige vrouelidmate 'n kworum, met dien verstande dat behoorlik kennis gegee is van die byeenkoms.

8.7.2.3 By Hoofbestuur- en takbestuursvergaderings vorm 'n volstrekte meerderheid (50% plus een) van die bestuurslede 'n kworum.

8.7.3 VOLSTREKTE MEERDERHEID

Meer as die helfte van die vrouelidmate teenwoordig by 'n byeenkoms vorm 'n volstrekte meerderheid.

8.7.4 PROSEDURE BY TAKBYEENKOMSTE

8.7.4.1 Die voorsitter of aangewese persoon neem die leiding.

8.7.4.2 Byeenkomste word met Skriflesing en gebed geopen, en met gebed afgesluit.

8.7.4.3 Die voorsitter en sekretaris stel vooraf 'n agenda op wat met die aanvang van die byeenkoms voorgelê word. Bykomende sake kan tydens vasstelling van die agenda bygevoeg word.

8.7.4.4 'n Verslag/notule van die werksaamhede word voorgelê vir goedkeuring.

8.7.4.5 'n Voorstel word gesekondeer.

8.7.4.6 Waar meer as een voorstel ontvang word, word die voorstelle aan die einde van die bespreking in omgekeerde volgorde tot stemming gebring.

8.7.4.7 Die voorsitter laat punte van orde toe en lê dit ter tafel.

8.7.4.8 Spreekbeurte word toegestaan oor punte op die agenda.

8.7.4.9 Die voorsitter kan enige saak of spreker buite orde reël, maar moet altyd onpartydig bly.

8.7.4.10 Indien daar twyfel ontstaan oor 'n prosedurepunt, kan die Hoofbestuur om advies genader word.

8.7.5 KONSTITUSIE

8.7.5.1 Wysiging

(i) Voorstelle vir die wysiging van die konstitusie moet aan die streekbyeenkoms wat die Nasionale Kongres voorafgaan, voorgelê word, en onmiddellik ná die streekbyeenkoms aan die sekretaris van die Hoofbestuur gestuur word.

(ii) Die voorstelle word op die agenda van die Nasionale Kongres geplaas.

(iii) Voorgestelde wysigings vir die konstitusie kan ook deur die Hoofbestuur op die agenda van die Nasionale Kongres geplaas word.

(iv) Voorgestelde wysigings vir die konstitusie moet vir kommentaar aan die takke gestuur word voor opname in die agenda van die Nasionale Kongres.

- (v) Konstitusiewysigings vereis 'n twee-derde meerderheidstem tydens die Nasionale Kongres om aanvaar te word.

8.7.5.2 Leemtes

Indien die konstitusie oor enige aangeleentheid swyg, sal die Kerkorde of die gebruike van die Kerk gevolg word.

8.7.6 ONTBINDING VAN DIE NHSV

- 8.7.6.1 Die NHSV ontbind wanneer twee-derdes van die afgevaardigdes by 'n Nasionale Kongres, wat spesifiek vir hierdie doel byeengeroep is, daarvoor stem.

- 8.7.6.2 Indien die NHSV ontbind, sal al die bates van die Hoofbestuur na die Raad van Finansies van die Kerk oorgaan, en sal die geoormerkte fondse aan die betrokke instansies oorbetaal word. In die geval van takke word gehandel soos bepaal in 8.6.9.

- 8.7.6.3 Indien daar by die ontbinding van die NHSV enige opgehoopte fondse oorbly, sal dit nie oorbetaal word aan of verdeel word onder takke van die NHSV nie, maar gegee word aan 'n diensorgaan binne die NHKA (by voorkeur aan een wat soortgelyke doelstellings as die NHSV het) wat deur die afgevaardigdes na die ontbindingskongres van die NHSV aangewys sal word. By gebrek aan 'n beslissing deur die gemelde kongres insake beskikking oor die betrokke bates, sal die Raad van Finansies van die Kerk daaroor besluit.

8.8 WOORDOMSKRYWINGS

ADV

Soos omskryf in Ordinansie 4.7 van die Kerkorde.

AKV

Soos omskryf in Ordinansie 4.4 van die Kerkorde.

Buitengewone Nasionale Kongres

Is 'n vergadering van die afgevaardigdes van alle takke van die NHSV, en kom byeen wanneer, na die oordeel van die erepresident van die NHSV of die Hoofbestuur, omstandighede dit noodsaak.

Die Hervormer

Die amptelike nuusblad van die Kerk.

Die Monumenttehuise van die NHSV

1948/031513/08 is 'n ingelyfde maatskappy sonder winsoogmerk, en is geregistreer kragtens Artikel 21 van die Maatskappywet, soos gewysig. Dit is die regspersoon op wie se naam die eiendom (tehuise vir bejaardes van die NHSV) geregistreer is en waardeur dit beheer word.

Die Direksie word soos volg saamgestel: Ten minste vier verteenwoordigers van Ons Tuis, ten minste vier verteenwoordigers van die NHSV-Hoofbestuur, een

verteenwoordiger van die Kommissie van die AKV en een verteenwoordiger van die Kommissie van die ADV.

Die NHSV-Hoofbestuur benoem ten minste vier direkteure om namens die NHSV op te tree en terugvoer te gee aan die Hoofbestuur van die NHSV. Twee van die direkteure moet lede van die NHSV-Dagbestuur wees.

Geoormerkte fondse

Fondse wat vir gemeentelike doeleindes en projekte ingesamel is, is fondse wat aan die kerkraad vir dié doel oorbetaal word.

Fondse wat deur die NHSV vir diakonale diensorgane en ander kerklike inrigtings en ander welsynsorganisasies ingesamel is, is fondse wat aan die Hoofbestuur oorbetaal moet word.

Kerk

NHKA.

Kerkorde

Ordereëls en ordinansies van die NHKA.

Kerkraadsvergadering

Soos omskryf in Ordinansie 4.1 van die Kerkorde.

Kommissie van die AKV

Soos omskryf in Ordinansie 4.6 van die Kerkorde.

Kommissie van die ADV

Soos omskryf in Ordinansie 4.9.1 van die Kerkorde.

Konteks

Die amptelike tydskrif van die Kerk.

Moderamen

Soos omskryf in Ordinansie 4.6.4 van die Kerkorde.

Nasionale NHSV Kongres

Is 'n vergadering van die afgevaardigdes van alle takke van die NHSV wat driejaarliks vergader.

NHSV

'n Vereniging sonder winsoogmerk wat haar werk doen as diensorgaan van die Kerk.

Ontbind

Ontbinding van 'n tak kan slegs geskied indien 'n gemeente ontbind. 'n Tak kan wel onaktief raak indien daar min aktiewe vrouelidmate is.

Raad van Finansies

Die Raad van die Kerk wat verantwoordelik is vir die toesig oor die administrasie van finansies van die Kerk soos omskryf in Ordinansie 9.2.2 van die Kerkorde.

Ringskommissie

Soos omskryf in Ordinansie 4.3 van die Kerkorde.

Ringsvergadering

Doos omskryf in Ordinansie 4.2.1 van die Kerkorde.

Streekbyeenkoms

Is 'n byeenkoms van afgevaardigdes van takke van die NHSV binne 'n vasgestelde geografiese streek waarvan die grense deur die Hoofbestuur bepaal word. Alle vrouelidmate van alle gemeentes en die gemeenskap word genooi.

Tak/takke

'n Verskyningsvorm van die NHSV in elke gemeente van die Kerk, wat bestaan uit vrouelidmate van die gemeente en haar werksaamhede. Hierdie begrip sluit alle vroueaksies/bedienings binne 'n gemeente in.

Verpligte uitbetalings

Verpligte fondse wat jaarliks in Meimaand aan die Hoofbestuur oorbetaal word. Verpligte uitbetalings word bereken volgens die aantal belydende lidmate per gemeente.

8.9 REGLEMENT VAN ORDE

(Nasionale Kongres en streekbyeenkoms)

- 8.9.1 Die Hoofbestuur bepaal die sluitingsdatum vir die inhandiging van stukke en beskrywingspunte vir die Nasionale Kongres.
- 8.9.2 Die Dagbestuur stel daarna die agenda van die Nasionale Kongres op.
- 8.9.3 Op 'n tyd deur die Hoofbestuur bepaal, word die geloofsbriewe van die Nasionale Kongres aan takke gestuur.
- 8.9.4 Die Hoofbestuur bepaal hoeveel tyd aan elke punt op die agenda afgestaan sal word.
- 8.9.5 Spreekbeurte word by wyse van handopsteek aangevra. Die visevoorsitter plaas die name op 'n lys waarvolgens die voorsitter spreekbeurte toeken.

- 8.9.6 'n Spreekbeurt is beperk tot vyf minute, maar kan met die vergadering se toestemming verleng word.
- 8.9.7 Afgevaardigdes is slegs geregtig op een spreekbeurt vir elke agendapunt. As al die spreekbeurte afgehandel is en daar is nog besprekingstyd oor, besluit die voorsitter of die bespreking beëindig moet word en of tweede spreekbeurte toegestaan sal word.
- 8.9.8 'n Spreker wat van die punt afdwaal moet deur die voorsitter daarop gewys word, en as die spreker na twee waarskuwings nog daarmee volhard, word die spreekbeurt beëindig.
- 8.9.9 Tydens die bespreking van 'n agendapunt kan afgevaardigdes voorstelle en amendemente by die sekretaris indien.
- 8.9.10 Voorstelle en amendemente moet skriftelik, en onderteken deur die voorsteller en sekondant, by die formuleringskomitee ingedien word.
- 8.9.11 Die sekretaris sorg daarvoor dat voorstelle en amendemente tydig ter tafel gelê word.
- 8.9.12 As twee of meer voorstelle of amendemente min of meer dieselfde strekking het, versoek die voorsitter die voorstellers en sekondante om die voorstelle of amendemente saam te voeg sodat slegs een voorstel of amendement voorgelê kan word.
- 8.9.13 Voorstelle wat op verslae betrekking het en slegs bedoel is om die aanbevelings ten uitvoer te bring of aan te vul, word eers gestel nadat die verslag goedgekeur is. Voorstelle wat veranderings in die verslag behels, word voor die behandeling van die verslag gestel.
- 8.9.14 'n Agendapunt wat reeds afgehandel is, kan slegs weer onder bespreking kom as 'n skriftelike versoek daarvoor met 'n twee-derde meerderheid aanvaar word. Slegs die voorsteller kan die versoek toelig en slegs één spreker kan dit teenstaan voordat daarvoor gestem word.
- 8.9.15 'n Afgevaardigde wat 'n verandering aan die agenda wil laat aanbring, dien 'n skriftelike mosie van orde in (kyk 8.9.10 van Reglement van Orde). Dit is egter nie van toepassing op voorgestelde wysigings van die konstitusie nie.
- 8.9.16 'n Afgevaardigde kan op 'n punt van orde die voorsitter mondelings daarop wys dat 'n spreker van die punt afwyk of dat die toegestane tyd verstreke is of dat dit tyd is om te verdaag. Die voorsitter sal dan die saak dadelik opneem.
- 8.9.17 Die sekretaris moet die voorsitter bystaan met die agenda.
- 8.9.18 Die Hoofbestuur wys 'n kommissie aan om saam met die visesekretaris die notule te versorg.
- 8.9.19 Die notule van die kongres word binne 30 dae ná afloop van die kongres aan die afgevaardigdes gestuur vir skriftelike kommentaar. Gemelde skriftelike kommentaar moet die sekretariaat binne 30 dae na datum van eerste vergadering na ontvangs van die notule bereik. 'n Finale goedkeuring word deur die Dagbestuur gedoen en daarna word die goedgekeurde notule aan die takke

gestuur. Indien geen kommentaar ontvang word nie, word die notule as korrek aanvaar.

- 8.9.20 Die dienende Dagbestuur se verantwoordelikheid word beëindig sodra die nuwe bestuurslede verkies word, maar staan die nuutverkose bestuurslede by tot na afloop van die Nasionale Kongres.
- 8.9.21 Die Hoofbestuur benoem alle komitees op die eerste vergadering ná die Nasionale Kongres.
- 8.9.22 Verkiesing vind sonder nominasies per stembrief plaas. 'n Volstrekte meerderheid moet behaal word, dit wil sê die helfte plus een.
- 8.9.23 Indien 'n veranderde riglyndokument/konstitusie goedgekeur moet word by 'n Nasionale Kongres, moet die dokument vier maande voor die tyd aan alle takke/gemeentes versend word. Kommentaar/repliek sluit drie maande voor die Kongres en dit word 'n besprekingspunt by die Nasionale Kongres.

---oOo---

9. **TOIBO**

9.1 **NAAM**

Die Transoranje Instituut vir Buitengewone Onderwys (hierna die Instituut genoem).

9.2 **WOORDBEPALINGS**

9.2.1 Die volgende betekenisse word in hierdie konstitusie aan spesifieke uitdrukkings geheg:

9.2.1.1 *Lede* – Stigterslede en meewerkende lede.

9.2.1.2 *Stigterslede* – Die drie Afrikaanse kerke wat tot die stigting en voortgang van die Instituut saamgewerk het, te wete die NGK van Transvaal, daarna verdeel in die NGK van Wes-Transvaal; die NGK van Noord-Transvaal; die NGK van Suid-Transvaal; die NGK van Oos-Transvaal; die NGK van die Oranje-Vrystaat; die NGK van Natal; Die NHKA; en die GKSA.

Nota: Die NGK Wes-Transvaal het in 2005 as stigterslid onttrek.

9.2.1.3 *Meewerkende lede* – Ander kerke, kerklike instansies, ouerverenigings en organisasies wat onder voorwaardes soos deur die Instituut bepaal, erken en as lede aanvaar word.

9.2.1.4 *Skole* – Die skole vir leerders met buitengewone onderwysbehoefte en wat deur die Instituut ondersteun word. Die skole is tans die Transoranje-skool vir Dowes, Prinshofskool vir Gesiggestremdes, Sonitusskool vir Gehoorgestremdes, Hoërskool Martie du Plessis vir Serebraalgestremdes, en Transvalia-skool vir Epilepsie en Leergestremdheid.

9.2.2 Manlike verwysings sluit ook die vroulike in.

9.3 **DOELSTELLINGS**

9.3.1 **HOOFDOELSTELLING**

Die hoofdoelstelling van die Instituut is om 'n ondersteuningsdiens aan skole met leerders met spesiale onderwysbehoefte te lewer ten einde 'n Christelik gefundeerde onderwys en behoorlike versorging van die leerders te bevorder.

9.3.2 **SEKONDÊRE DOELSTELLINGS**

Om hierdie oogmerk te bereik, stel die Instituut homself ten doel

9.3.2.1 om belangstelling vir die leerders se behoeftes by sy lede te bevorder.

9.3.2.2 om geskikte persone uit sy lede te identifiseer wat die skole kan ondersteun as lede van die bestuursliggame of andersins.

9.3.2.3 om deur bydraes van sy lede en ander fondsinsamelingspogings fondse aan die skole beskikbaar te stel waardeur die leerders se behoeftes verlig kan word.

9.3.2.4 om deur skakeling en onderhandeling met owerheids- en ander instansies die belange van die skole te bevorder.

9.3.2.5 om skole te ondersteun in enige behoefte wat die bevordering van Christelike onderwys raak.

9.4 **LIDMAATSKAP**

9.4.1 Lidmaatskap van die Instituut bestaan uit stigterslede en meewerkende lede.

9.4.2 Enige kerk of instansie wat die doelstellings soos in 9.3 bepaal onderskryf, kan as 'n meewerkende lid toegelaat word.

9.4.3 Nuwe lede word deur die Ledevergadering toegelaat op aanbeveling van die Uitvoerende Komitee wat die aansoek beoordeel. Indien die Ledevergadering verkies om 'n aansoek nie te aanvaar nie, moet hy redes daarvoor verskaf. Die aansoeker het die reg om daarna die Uitvoerende Komitee te ontmoet, waarna die aansoek weer by 'n volgende Ledevergadering behandel word. Die beslissing van die tweede Ledevergadering is finaal.

9.4.4 Indien 'n lid wil bedank, moet hy die Instituut skriftelik in kennis stel sodat behoorlike oorlegpleging kan plaasvind voordat die Uitvoerende Komitee die bedanking aan die Ledevergadering voorlê.

9.4.5 Lidmaatskap word ook beëindig as 'n lid ophou om te bestaan of insolvent raak.

9.5 **STATUS EN BEVOEGDHEDE VAN DIE INSTITUUT**

9.5.1 **REGSPERSOONLIKHEID**

Die Instituut is 'n regspersoon volgens die bepaling van die Wet op Organisasies sonder Winsoogmerk (Wet 71 van 1997 soos gewysig), en die Ledevergadering, of sy gemagtigde(s) is sy orgaan.

9.5.2 BEVOEGDHEDE

Ter bevordering van sy doelstellings en in verband daarmee, kan die Instituut

- 9.5.2.1 geboue oprig of bekom, roerende en onroerende eiendomme koop, verkry, verkoop, huur, verhuur, administreer, bewerk, verbeter, ontwikkel, vervreem of andersins na goeëdoenke daarmee handel.
- 9.5.2.2 onroerende eiendom in die naam van die Instituut registreer.
- 9.5.2.3 geld leen met of sonder sekuriteit, of uitleen, verkieslik met sekuriteit, en skenkings doen of ontvang.
- 9.5.2.4 bates van die Instituut verseker, verpand of andersins bewaar.
- 9.5.2.5 ooreenkomste aangaan.
- 9.5.2.6 personeel van die Instituut aanstel, hulle diensvoorwaardes en pligte bepaal, asook personeel ontslaan.
- 9.5.2.7 regsdinge aanhangig maak of verdedig.
- 9.5.2.8 skuld vereffen deur betalings of andersins, en skuld ontvang of kwytgeld.
- 9.5.2.9 geld belê of andersins daarmee handel.
- 9.5.2.10 geld en goedere ontvang, en bemarkings- en fondsinsamelingspogings loods en beheer.
- 9.5.2.11 enige ander handelinge wat hy ter uitoefening van sy doelstellings raadsaam ag, verrig.
- 9.5.2.12 finansiële steun aan die skole verbonde aan die Instituut gee so ver dit binne sy vermoë is.
- 9.5.2.13 die verhouding tot en wedersydse verantwoordelikhede tussen die bestuursrade van skole en die Instituut onderling bepaal.
- 9.5.2.14 sodanige *ad hoc* komitees saamstel as waaroor die Instituut van tyd tot tyd mag besluit.

9.6 **BEPERKING VAN AANSPREEKLIKHEID**

9.6.1 AANSPREEKLIKHEID VAN LEDE

- 9.6.1.1 Die finansiële verantwoordelikheid van lede ten opsigte van die Instituut se verpligtinge is beperk tot die volle betaling van uitstaande lidbydraes soos in die goedgekeurde begroting bepaal.
- 9.6.1.2 Die stigterslede se jaarlikse finansiële bydraes word deur die lede self bepaal, met inagneming van die Instituut se finansiële posisie en die finansiële vermoë van die betrokke lid.
- 9.6.1.3 Die meewerkende lede se finansiële verpligtings word deur hulleself bepaal in samewerking met die Instituut.

9.6.2 AANSPREEKLIKHEID VAN VERTEENWOORDIGERS

'n Verteenwoordiger van 'n lid is nie aanspreeklik vir enige skuld, skade of verlies van die Instituut nie, tensy hy sonder magtiging kwaadwillig of opsetlik of nalatig daarvoor verantwoordelik is.

9.7 VERGADERINGS

9.7.1 LEDEVERGADERINGS

9.7.1.1 Samestelling

Die Ledevergadering word soos volg saamgestel:

(i) **Lede**

Die NGK Noordelike Sinode, Sinode Hoëveld, Oostelike Sinode, Sinode Vrystaat en KwaZulu-Natal – een verteenwoordiger elk; die NHKA – vyf verteenwoordigers; die GKSA – vyf verteenwoordigers.

(ii) **Meewerkende lede**

Een verteenwoordiger elk.

(iii) Een kerklike verteenwoordiger van elk van die skole soos jaarliks deur die betrokke beheerliggaam aangewys.

(iv) Die hoofde van die skole en ander belanghebbendes of kundiges kan genooi word om die Ledevergadering in 'n adviserende hoedanigheid by te woon.

(v) Sekundusvertteenwoordigers moet deur die lede en skole aangewys word.

(vi) Dit is die lede se verantwoordelikheid om die Instituut in kennis te stel van die name en kontakbesonderhede van hulle verteenwoordigers, asook van enige wysigings.

9.7.1.2 Funksies

(i) Die Ledevergadering is die hoogste gesagsinstansie van die Instituut.

(ii) Tydens die Ledevergadering word die volgende sake behandel:

- * Goedkeuring van die voorsittersverslag en van die jaarverslag van die Instituut.
- * Beoordeling van die geouditeerde state op aanbeveling van die Uitvoerende Komitee.
- * Kennisneming van die jaarverslae van die skole.
- * Verkiesing van ampsdraers.
- * Aanwysing van die Uitvoerende Komitee.
- * Aanstelling van 'n ouditeur.

* Ander sake wat in die sakelys opgeneem is.

- (iii) By 'n buitengewone Ledevergaderings word die sake behandel waarvoor die vergadering byeengeroep is.

9.7.1.3 **Vergaderings**

- (i) 'n Ledevergadering vind jaarliks binne ses maande na die afsluiting van die boekjaar plaas op 'n tyd en plek soos deur die Uitvoerende Komitee bepaal. Enige ander vergadering van lede staan as 'n *buitengewone Ledevergadering* bekend.
- (ii) Vir sowel 'n gewone as 'n buitengewone vergadering word 'n skriftelike kennisgewing van minstens 14 dae vereis, tesame met 'n opgawe van die sake wat bespreek gaan word. Alle relevante dokumente/verslae moet hierdie kennisgewing vergesel.
- (iii) Die uittredende voorsitter tree as voorsitter van die Ledevergadering op. Indien dit nie vir hom moontlik is om die vergadering te lei nie, tree een van die ondervoorsitters op. Indien dit vir albei ondervoorsitters nie moontlik is om die vergadering te lei nie, wys die vergadering 'n voorsitter vir die vergadering uit sy lede aan.
- (iv) Voor die verdaging van die vergadering, kies die vergadering uit die verteenwoordigers van sy lede ampsdraers, te wete 'n voorsitter, 'n eerste ondervoorsitter en 'n tweede ondervoorsitter. Die NGK, die NHKA en die GKSA moet al drie in die groep van ampsdraers verteenwoordig wees.
- (v) Die ampsdraers dien vir 'n termyn van twee jaar en is herkiesbaar. Die voorsitterskap moet roteer tussen die drie Kerke in 9.7.1.3 (iv) genoem.

9.7.2 **UITVOERENDE KOMITEE**

9.7.2.1 **Samestelling**

Die Uitvoerende Komitee bestaan uit

- (i) die ampsdraers van die Ledevergadering.
- (ii) die hoofde van die onderskeie skole met volle stemreg.

9.7.2.2 **Funksies en bevoegdhede**

Die Uitvoerende Komitee

- (i) is verantwoordelik vir die uitvoering van alle administratiewe en finansiële pligte wat die Instituut raak en nodig is vir die goeie orde en bestuur van die Instituut se sake.
- (ii) kan al die bevoegdhede van die Instituut, soos omskryf in punt 9.5.2 van hierdie konstitusie, uitvoer wanneer die Ledevergadering nie in sitting is nie, insluitend die vul van vakatures in die Uitvoerende Komitee, maar uitgesonderd die funksies van die Ledevergadering (punt 9.7.1.2).

- (iii) doen aan die Ledevergadering volledig verslag oor sy werksaamhede en besluite. Die notules van die vergaderings van die Uitvoerende Komitee kan op versoek aan verteenwoordigers van die lede beskikbaar gestel word.

9.7.2.3 **Vergaderings**

Die Uitvoerende Komitee vergader wanneer nodig, maar minstens twee maal per jaar.

9.7.2.4 **Dagbestuur**

- (i) Die Uitvoerende Komitee kan 'n Dagbestuur aanwys wat alle spoedeisende sake wat deur die Uitvoerende Komitee of die Ledevergadering na hom verwys word, hanteer, met verslag aan die Uitvoerende Komitee.
- (ii) Die ampsdraers wat by die Ledevergadering aangewys word (vergelyk 9.7.1.3(iv)), is ook die lede van die Dagbestuur.

9.7.2.5 **Ander komitees**

Die Uitvoerende Komitee kan komitees na behoefte aanwys, en hulle samestelling en funksies omskryf.

9.7.3 **BYKOMENDE BEPALINGS**

9.7.3.1 **Buitengewone ledevergaderings**

Buitengewone Ledevergaderings word deur die voorsitter belê wanneer hy dit goeddink, of op 'n versoek onderteken deur die meerderheid van die vergadering of van die Uitvoerende Komitee, in welke geval die vergadering binne 14 dae na ontvangs van die versoek deur die voorsitter belê word. Al die lede van die betrokke vergadering moet, verkieslik skriftelik, van die vergadering in kennis gestel word, met 'n aanduiding van die sake wat tydens die spesiale vergadering behandel gaan word.

9.7.3.2 **Nie-ontvangs van kennisgewings**

Die verrigtinge van 'n vergadering word nie ongeldig gemaak vanweë die nie-ontvangs deur enige lid van die kennisgewing van vergadering nie.

9.7.3.3 **Kworum**

Die kworum vir enige vergadering van die Instituut is 'n meerderheid van die lede van die betrokke vergadering. Indien daar binne 30 minute na die tyd vasgestel vir 'n vergadering nie 'n kworum teenwoordig is nie, word die vergadering verdaag tot 'n datum, tyd en plek volgens die konsensus van die aanwesige lede bepaal, maar wat binne drie weke vanaf die oorspronklike datum sal wees. Op sodanige verdaagde vergadering maak die lede teenwoordig 'n kworum uit. Skriftelike kennis van verdaagde vergaderings word deur die betrokke sekretaris gegee aan lede wat by die eerste vergadering afwesig was.

9.7.3.4 **Bespreking en besluitneming**

- (i) Besluite word geneem met die meerderheid stemme van die aanwesige lede, met die uitsondering van besluite deur die Ledevergadering oor wysigings aan

hierdie konstitusie of van ontbinding van die Instituut (vergelyk punte 9.9 en 9.10).

- (ii) Oor alle sake wat die onderwerp van mosies uitmaak, word – tensy die voorsitter met die goedkeuring van die vergadering anders bepaal – deur handopsteking gestem.
- (iii) Tensy die vergadering spesifiek anders bepaal, is alle besluite geldig sodra hulle geneem is.

9.7.3.5 **Vasstelling van die agenda**

- (i) Die agenda vir 'n vergadering word deur die sekretaris, in oorleg met die voorsitter, opgestel.
- (ii) Lede van die betrokke vergadering het die reg om nie later nie as vier weke voor die vergadering sake wat hulle op die agenda wil plaas, aan die voorsitter deur te gee. Indien daar intussen sake bykom, kan die lid, met toestemming van die voorsitter van die vergadering, versoek om die saak op die agenda te plaas.
- (iii) Geen sake word ter vergadering op die agenda geplaas, tensy dit vooraf met die voorsitter gereël is nie.

9.7.3.6 **Notule**

- (i) Van alle vergaderings word notule gehou.
- (ii) Die vergadering kan een van sy lede as sekretaris aanwys, of een van die personeellede in diens van die Instituut kan as sekretaris optree.
- (iii) Die sekretaris stuur 'n notule van vergaderings binne drie weke na die vergadering aan elke lid van die betrokke vergadering.
- (iv) By elke vergadering word die notule van die vorige betrokke vergadering deur die sekretaris voorgelê en, na goedkeuring deur die voorsittende beampte, onderteken.

9.7.3.7 **Opheffing van sittingsreg**

Indien 'n verteenwoordiger sodanig optree dat die werksaamhede of beeld van die Instituut as gevolg daarvan skade ly, word die lid wat hom benoem het deur die Uitvoerende Komitee versoek om so 'n verteenwoordiger se dienstydpark te beëindig en 'n ander verteenwoordiger te benoem.

9.8 **FINANSIES**

- 9.8.1 Die Instituut moet die fondse wat aan hom toevertrou is, aanwend vir die bestryding van uitgawes en vir die bereiking van die doelstellings genoem in klousule 9.3.
- 9.8.2 Geen deel van die Instituut se fondse word regstreeks of onregstreeks in die vorm van dividende, bonusse of andersins aan lede of hul verteenwoordigers toegeken nie. Indien 'n verteenwoordiger persoonlike belang het by enige transaksie van die Instituut, moet hy dit vooraf uitdruklik verklaar en moet dit genotuleer word.

- 9.8.3 Toekennings aan skole word deur die Uitvoerende Komitee gedoen volgens 'n voorgeskrewe formule wat deur die Ledevergadering goedgekeur is.
- 9.8.4 Alle finansies moet volgens aanvaarbare rekeningkundige praktyk hanteer word.
- 9.8.5 Die personeellid wat deur die Uitvoerende Komitee daarvoor aangewys is, hou 'n behoorlike rekenkundige stelsel in stand, en lê minstens een maal elke ses maande verslae betreffende die finansiële posisie van die Instituut via die Dagbestuur aan die Uitvoerende Komitee voor. Hy moet ook 'n staat van inkomste en uitgawes, 'n balansstaat en 'n begroting vir elke boekjaar opstel.
- 9.8.6 Die Uitvoerende Komitee moet toesien dat die finansiële state van die Instituut behoorlik geouditeer word en dit dan aan die Ledevergadering vir goedkeuring voorlê. Die goedgekeurde state word deur die voorsitter en 'n ander ampsdraer onderteken.
- 9.8.7 Die boekjaar van die Instituut strek van 1 Januarie tot 31 Desember.

9.9 **WYSIGING VAN DIE KONSTITUSIE**

- 9.9.1 Wysigings aan hierdie konstitusie word deur die Ledevergadering op aanbeveling van die Uitvoerende Komitee aangebring nadat kennis van voorgenome wysigings vooraf skriftelik in die agenda van die Ledevergadering gegee is, en die wysiging deur 'n tweederdemeerderheid van die teenwoordige lede van die Ledevergadering aanvaar is.
- 9.9.2 Wysigings wat deur statutêre wysigings genoodsaak word, kan voorlopig deur die Uitvoerende Komitee aangebring word vir finale goedkeuring by 'n volgende Ledevergadering.

9.10 **ONTBINDING**

- 9.10.1 Die Instituut kan ontbind word indien minstens twee-derdes van die lede teenwoordig op 'n Ledevergadering ten gunste van die ontbinding stem. Daar moet minstens 30 dae kennis gegee word van so 'n vergadering, en die kennisgewing waarin die vergadering belê word, moet duidelik meld dat die kwessie van ontbinding van die Instituut en beskikking van sy bates oorweeg sal word.
- 9.10.2 Indien daar by die ontbinding van die Instituut enige bates oorbly nadat sy skuld vereffen en verpligtinge nagekom is, word die bates nie betaal aan of verdeel onder die lede van die Instituut nie. Die bates word oorgedra aan 'n ander organisasie(s) wat deur die verteenwoordigers van die lede van die Ledevergadering aangewys word op die Ledevergadering waar besluit word om die Instituut te ontbind. Die bates kan slegs oorgedra word aan 'n organisasie wat soortgelyke doelstellings as die Instituut het, en wat ingevolge die Wet op Organisasies sonder Winsoogmerk as openbare weldaadsorganisasie geregistreer is.
- 9.10.3 Indien geen beslissing deur gemelde Ledevergadering insake beskikking oor die bates geneem word nie, sal die Direkoraat van Organisasies sonder Winsoogmerk daaroor besluit.

---oOo---

10. **HTK**

10.1 **SAMEWERKINGSOOREENKOMS**

Die HTK tree in werking op 1 Januarie 2000 nadat 'n samewerkingsooreenkoms in 1999 deur prof TFJ Dreyer (voorsitter AKV) en prof CR de Beer (viserektor) onderteken is. In die aanhef word vermeld dat die HTK onder meer vir die akademiese opleiding van die studente van die NHKA verantwoordelik is. Dit gee aan die Kerk die bevoegdheid om bestaande grade en diplomas en/of modules van bestaande grade en diplomas van die Fakulteit Teologie en Religie, vanuit die HTK te doseer. Die opleiding moet voldoen aan die eis van akademiese uitnemendheid, en moet aan gegradueerdes toegang verleen tot nagraadse studie aan universiteite van wêreldgehalte.

10.2 **NAAM**

Die Kollege staan bekend as die HTK.

10.3 **PLEK VAN OPRIGTING**

Die opleiding geskied kragtens die besluit van die AKV aan 'n kollege, gevestig aan UP.

10.4 **DOEL**

Die doel van die HTK is om

10.4.1 in samewerking met die Fakulteit Teologie en Religie, teologiese opleiding en vorming aan studente van die NHKA te bied.

10.4.2 geïntegreerd met, en aanvullend tot die akademiese program, studente op te lei en te vorm vir die kerklike bediening.

10.4.3 om kerkspesifieke en kerkeie modules te doseer waardeur die teologiese etos en identiteit van die NHKA in die opleiding en vorming van studente neerslag sal vind.

10.4.4 kursusse vir die voortgesette teologiese opleiding van predikante aan te bied.

10.4.5 in wyer verband programme en kursusse vir die toerusting van ampsdraers en lidmate aan te bied.

10.5 **SAMESTELLING**

Die Kollege bestaan uit

10.5.1 'n hoof.

10.5.2 voltydse en/of deeltydse dosente.

10.5.3 administratiewe personeel.

10.6 **BENOEMINGS**

10.6.1 Die hoof en alle voltydse dosente aan die HTK word benoem volgens die

prosedure wat in die Kerkorde voorgeskryf word vir die benoeming van teologiese dosente.

10.6.2 Tydelike-deeltydse dosente word benoem na voorlegging deur die Dosentevergadering aan die Kuratorium vir Teologiese Opleiding.

10.6.3 Alle doserende personeel moet by UP geakkrediteer word.

10.7 **BEHEERLIGGAAM**

10.7.1 Die Kuratorium vir Teologiese Opleiding van die NHKA vorm die Beheerraad van die HTK.

10.7.2 Al die dosente wat vanweë die NHKA aan die Fakulteit Teologie en Religie (UP) benoem is, asook die dosente verbonde aan die HTK, vorm die Dosentevergadering van die HTK.

10.7.3 Die Dosentevergadering voer opdragte van die Kuratorium uit en adviseer die Kuratorium oor sake wat die HTK, opleiding, dosente en studente raak.

10.8 **DIE TOESIGHOUDENDE RAAD**

10.8.1 word saamgestel uit die hoof van die HTK, die dekaan van die Fakulteit Teologie en Religie (of sy verteenwoordiger), die voorsitter van die Kuratorium vir Teologiese Opleiding van die NHKA en een lid van die Fakulteitsraad van die Fakulteit Teologie en Religie. Die toesighoudende raad kies uit eie geledere 'n voorsitter vir 'n termyn van een jaar.

10.8.2 se verantwoordelikheid en bevoegdhede behels die monitering van akademiese standaarde, die samestelling van leergange en leerplanne, eksaminering, akkreditering van dosente en ander sake soos vervat in die samewerkingsooreenkoms met UP.

10.9 **FASILITEITE**

10.9.1 Die HTK maak gebruik van fisiese fasiliteite soos per ooreenkoms gereël met die Universiteit.

10.9.2 Die Van Selms-leeskamer en -biblioteek word aan die Universiteit gehuisves, maar bly die eiendom van die HTK.

10.9.3 Die HTS word gekoppel aan en val onder die beheer van die HTK.

10.10 **HTS**

10.10.1 Die vaktydskrif *HTS* wat tans volgens kriteria van die Departement Onderwys as 'n geakkrediteerde vaktydskrif erken word, val onder beheer van die Kollege. Die Kollege is, in oorleg met die Universiteit, verantwoordelik vir die handhawing van toepaslike standaarde vir die erkenning van die geakkrediteerde status van die tydskrif. Die Kollege aanvaar verantwoordelikheid vir die bekostiging van die infrastruktuur, publikasie en verspreiding van die tydskrif.

10.10.2 Finansiële voordeel verkry uit die publikasie van die navorsingsuitsette van personeel van die Kollege in die HTS, val die Kollege toe. Die voordeel word

bereken volgens die formule waarvolgens finansiële toekennings vir navorsingsuitsette van universiteitspersoneel van die Fakulteit gedoen word.

10.11 **FINANSIES**

10.11.1 Studente van die HTK skryf in as studente van die Universiteit, en klasgelde is aan die Universiteit betaalbaar.

10.11.2 Die Universiteit bring modules wat in die HTK gedoseer word en wat nie kerke is nie, vir subsidiedoeleindes in berekening. Die verdeling van inkomste uit klasgelde en subsidie tussen die HTK, geskied volgens 'n formule soos vervat in die samewerkingsooreenoms.

10.11.3 Die NHKA is verantwoordelik vir die bekostiging van die infrastruktuur, personeel en bedryf van die HTK.

10.12 **PLIGTE VAN DIE HOOF: HTK**

10.12.1 Die hoof van die HTK is vir die volgende verantwoordelik:

10.12.1.1 Reël die jaarlikse opening van die HTK. Die datum van die opening word in oorleg met die Fakulteit Teologie en Religie vasgestel. Daar word op 'n tema, prediker en spreker besluit, en die inligting word aan die hele Kerk bekend gemaak.

10.12.1.2 Beplan volledig die Diploma in Kerklike Bediening (DKB) se modules oor al die jaargroepe heen. Die DKB is op die kerkspesifieke vorming van NHKA-studente geskoei en behels die volgende aktiwiteite:

- * BDiv 1 doen modules in Bybelkennis van die Ou Testament en Nuwe Testament. Die NHKA is vir die Ou Testament-modules verantwoordelik, en die NGK vir die Nuwe Testament-modules.
- * Daar word jaarliks 'n oriënteringsgeleentheid vir BDiv 2-studente gereël voordat die akademiese jaar 'n aanvang neem.
- * Die jaargroepe BDiv 3 en 4 asook MDiv kom weekliks byeen om opleiding in liturgie, prediking, pastoraat soos byvoorbeeld huisbesoek, berading, siekesorg, traumaberading, ensovoorts, spiritualiteit, kategeese, gesins- en jeugbediening, vergaderings van die ampte, kerklike administrasie, Kerkorde, ensovoorts, te deurloop.
- * Gee lesings in eie spesialisgebiede soos prediking, gemeentebou, missionaat, ensovoorts.
- * Aan die einde van die MDiv-jaar kwalifiseer die student vir die Diploma in Kerklike Bediening (DKB) wat tydens die legitimasie oorhandig word.
- * Die Kuratorium dra die verantwoordelikheid ten opsigte van die studente met die aanvang van die sesde jaar (NG Dip) aan die Proponentseksamenkommissie oor wat deur die Kommissie van die AKV aangewys word.

10.12.1.3 Beplan, koördineer en bestuur die Nagraadse Diploma in Teologie en Kerklike Bediening (NG Dip) in samewerking met die NG Kerk se eweknie. Die NG Dip behels die volgende:

- * Studente werk gedurende die sesde jaar in 'n opleidingsgemeente wat in oorleg met die HTK gekies word.
- * Die plaaslike kerkraad bekragtig die student se opleidingsjaar per kerkraadsbesluit, en die gemeenteleraar tree gedurende die jaar as mentor vir die student (*mentee*) op.
- * Die mentor en *mentee* woon 'n opleidingsgeleentheid in die voorafgaande jaar by wat deur die programmeiers van beide kerke gefasiliteer word.
- * Voorgeskrewe verslae soos deur die Fakulteit opgestel, word ingevul en aan die programmeier (hoof: HTK) besorg.
- * Vyf kontakweke waarin studente blootgestel word aan die integrasie van teorie en praktyk. Hierdie kontakweke word deur dosente van die Fakulteit en gasdosente aangebied, en daar word stiptelike bywoning van elke student verwag.
- * Die Proponentseksamenkommissie is naas die gewone proponentseksamen en die proferedienste, ook deurlopend by die assessering van gemeenteverslae en die assessering van die studente se portefeulje aan die einde van die jaar betrokke.

10.12.1.4 Bestuur, administrasie en algemene pligte wat die volgende behels:

- * Die bestuur van die toegekende begroting.
- * Huur en administrasie van kantoorruimte vir die HTK en HTS by die Universiteit.
- * Bestuur die volledige administrasie ten opsigte van studente se persoonlike inligting, puntestate, lenings, ensovoorts.
- * Sekretariaat vir Kuratoriumvergaderings.
- * Werf deeltydse dosente en sorg vir akkreditasie.
- * Eksaminering van studente en byhou van puntestate van deeltydse dosente. Kan ook nagraadse studente in hul studie begelei indien genader word.
- * Gee jaarliks 'n uitgebreide verslag aan die Kuratorium en Fakulteitsraad oor lesingroosters, inhoude en geakkrediteerde dosente.
- * Voer jaarliks met die Kommissie gesprek.
- * Volledige verslagdoening aan die AKV.
- * Bywoon van Hervormde Dosentevergaderings.
- * Bywoon van Fakulteitsvergaderings.
- * Betrokkenheid by Fakulteitsaangeleenthede waar van toepassing, byvoorbeeld REFO 500 en die 100-jarige feesviering van die Fakulteit.

- * Versorg studente pastoraal. Werk nou saam met studentepredikante en ander dosente.
- * Is deel van die uitvoerende dagbestuur van die HTS se kernredaksie; insluitend medeverantwoordelikheid vir HTS se finansiële begroting, HTS se finansiële verslagjaar, HTS se verslag aan die Dosentevergadering, Kuratorium, en Kommissie van die Algemene Kerkvergadering. Medeverantwoordelik vir HTS se jubileumfunksies en HTS se begrotingsonderhoude met die Raad van Finansies en UP.
- * Navorsing en publikasie. Die hoof van die HTK is verantwoordelik om navorsing te doen met die oog op publikasie in die HTS. Die verwagting is dat die hoof self ten minste een artikel per jaar sal lewer.
- * Vorm deel van die internasionale oudit van verskillende teologiese departemente wanneer daartoe versoek word.
- * Fasilitering van *Gesprek met die Bybel*-geleentheid.
- * Bywoon van vakwetenskaplike kongresse.
- * Daarstel van 'n HTK webtuiste.

10.12.1.5 Sinodale verantwoordelikhede: Behalwe die kerkspesifieke opleiding van studente word daar van die hoof van die HTK die volgende verwag:

- * Verleen advies aan die Predikantevergadering se dagbestuur ten opsigte van tema en sprekers wanneer so versoek word.
- * Verantwoordelik vir die ontwerp, koördinering en bestuur van die VBO-stelsel.
- * Beplanning en fasilitering van jaarlikse VTT wat in tien streke aangebied word en wat die volgende aktiwiteite impliseer:
 - ** Die vasstelling van 'n tema elke jaar wat in oorleg met die VBO-komitee geskied.
 - ** Die werwing van sleutelaanbieders en hulpverleners.
 - ** Skakeling met koördineerders in streeksverband wat verantwoordelik is vir die reëlings vir die VTT in streeksverband.
 - ** Die daarstelling van 'n aanlyn-VTT vir predikante wat nie VTT's fisies kan bywoon nie.
 - ** Sorg vir goeie kwaliteit video-opnames van aanbiedings en vir plasing op die Internet.

---oOo---

11. KOMITEE VIR VBO

11.1 INLEIDING

11.1.1 Daar is op die 71ste AKV besluit dat predikante voortaan voortgesette bedieningsopleiding moet deurloop. Hierdie voorgenome praktyk bring die predikant as professionele persoon in lyn met ander beroepslui wat soortgelyke opleiding in hul professies moet deurloop, byvoorbeeld die CPD-krediete wat

mediese praktisyns, sielkundiges, ingenieurs, ensovoorts, moet verwerf om by hulle onderskeie professionele rade geregistreer te bly. Dit word gesien as 'n strukturele benadering tot leer om bevoegdheid in praktykvoering, kennis, vaardighede en ervaring te verseker. In dié proses word 'n vasgestelde aantal krediete verwerf om bepaalde standaarde handhaaf.

- 11.1.2 VBO dien as bemoediging en opbou van predikante in al die fasette van hul dienswerk, en dra by om uitbranding by predikante te voorkom. Die bediening in die gemeente vind baat by die uitbreiding van kennis en vaardighede wat die predikant op dié wyse opdoen.

11.2 IMPLEMENTERING

- 11.2.1 'n VBO-komitee bestaande uit ten minste vyf predikante, en kundige persone word deur die Kommissie aangewys om die Voortgesette Bedieningsopleidingstelsel te koördineer en te administreer.

- 11.2.2 VBO-krediete word bereken op die beginsel van een krediet per uur wat aan 'n kursus/aktiwiteit bestee word.

- 11.2.3 Dienende predikante word beskou as alle predikante (ook emeriti) wat per beroepsbrief aan 'n volttydse en deelttydse werkruimte gekoppel is, asook beroepafwagende predikante en proponente. Alle dienende predikante moet 150 VBO-krediete (50 per jaar) in 'n siklus van drie jaar verwerf.

- 11.2.4 Predikante (veral diegene wat in deelttydse werkruimtes is en ook buite die gemeente 'n inkomste verdien) kan sekere kursusse en modules aanlyn doen.

11.3 TOEKENNING VAN KREDIETE

Die onderstaande tabel bevat die kriteria vir die toekenning van VBO-krediete en kan na gelang van omstandighede gewysig word.

VBO-KREDIETETOEKENNING PER JAAR		
KURSUS/AKTIWITEIT	URE	KREDIETE
NHKA spesifiek		
VTT fisies bygewoon	20	30 (ons ken meer punte hier toe omdat dit ons Kerk se vlagskipgeleentheid is)
VTT aanlyn	15	15
Predikantevergadering	8	8
Ringskomitee predikante bygewoon	5	5
Konferensie/kongres/kursus		
NGK Lentekonferensie	30	30
Bywoning van kongres		Soos toegeken
Fresh Expressions	15	15
Aanbiedings soos Gesprek met die Bybel, VTT's	10	10
Internasionale beroepsverwante konferensies	Aansoek word voorgelê en op meriete beoordeel.	
Aanvullende leergeleenthede		
Artikel geskryf	30	30

(HTS/THT)		
Eweknie evaluasie	10	10
Dagstukkies – Bybelse dagboek	20	20
Boek/akademiese artikel gelees	4	4
Artikel geskryf in die kerklike publikasies	4	4

11.4 KOSTE

- 11.4.1 Die koste van die VBO-stelsel word jaarliks deur die VBO-komitee vasgestel.
- 11.4.2 Predikante en hul gemeentes is vir die jaarlikse registrasiegeld verantwoordelik.
- 11.4.3 Emeriti (wat aan geen werkruimte gekoppel is nie), proponente en beroepafwagende predikante kan in oorleg met die VBO-komitee teen 'n verminderde bedrag registreer.
- 11.4.4 VBO-gelde word by die volgende rekening inbetaal: HTK: Kerkgeld vir *Kerkwerk*, Bank: ABSA Bank, rekeningnommer: 020149752, verwysing: 2013, voorletters en van, VBO.

---oOo---

12. KURATORIUM

12.1 SAMESTELLING

- 12.1.1 Hoewel die Kuratorium uit sewe lede bestaan, waarvan ten minste vyf lede predikante moet wees [Ordinansie 3.2.1.1(i)(a)], word die studentepredikant(e) van Gemeente Philadelphia met spreekreg by elke vergadering ingesluit (indien hy of sy) nie reeds 'n kuratoriumlid is nie.
- 12.1.2 Volgens die Kerkorde, Ordinansie 3.2.1.1(i)(b), word die hoof van die HTK en 'n dosent of deeltydse dosent van die Fakulteit Teologie en Religie aan UP, of 'n dosent van 'n goedgekeurde universiteit, met spreekreg by die vergadering ingesluit.
- 12.1.3 Verder word ander dosente van die Fakulteit Teologie en Religie, UP, ook met spreekreg, na vergaderings uitgenooi, want die Kuratorium kan nie hul opdrag uitvoer om *opsig oor die teologiese opleiding van die Kerk* te hou sonder die insae van diegene wat daardie opleiding verskaf nie.
- 12.1.4 'n Studentevertteenwoordiger kry tydens elke vergadering geleentheid om studentesake onder die Kuratorium se aandag te bring en terugvoer aan die studente te verskaf.

12.2 VERSLAGGEWING

- 12.2.1 Die hoof van die HTK lê jaarliks 'n verklaring ingevolge Ordinansie 3.2.1.1(ii)(c) ten opsigte van vyfdejaarstudente aan die Kuratorium voor, waarna die evaluering van die studente tydens die Nagraadse Diploma in Teologie en Kerklike Bediening aan die Proponentseksamenkommissie oorgedra word. Tydens hierdie jaar val die studente onder die opsig van die opleidingsgemeente en meerdere vergaderings.

- 12.2.2 Die hoof van die HTK lewer jaarliks verslag oor die kurrikulum van die Diploma in Kerklike Bediening se modules en die Nagraadse Diploma in Teologie en Kerklike Bediening (in lyn met Ordinansie 3.2.1.1 (ii)(f)).
- 12.2.3 Lewer verslag aan die AKV aan die hand van die agendas en notules van die Kuratorium (met bylae).
- 12.3 **ADMINISTRASIE**
- 12.3.1 Agendas, notules, korrespondensie en administrasie word deur die kantoor van die HTK behartig.
- 12.3.2 Die administrasie van studente van die Kerk se lenings en klasgelde word in samewerking met die sinodale kantoor en die HTK kantoor behartig (in lyn met Ordinansie 3.2.1.1 (ii)(c)).
- 12.3.3 Die rugsteun van inligting rakende beide die werksaamhede van die Kuratorium en die administrasie van studenterekeninge, word in 'n onbeperkte internetrugsteun gestoor wat met die werk-eposadresse van die hoof van die HTK en die HTK departementele administrateur verbind is.
- 12.3.4 Agendas en notules (met bylae) van Kuratoriumvergaderings word volgens voorskrif aan die argivaris van die Kerk gestuur.
- 12.3.5 Administratiewe rekords word noukeurig gehou ten einde in 'n verslag aan die gewone AKV te dien (Ordinansie 3.2.1.1(ii)(g)).
- 12.4 **VERGADERINGS** (hou verband met Ordinansie 3.2.1.1(iii)(c))
- 12.4.1 Die Kuratorium vergader vier keer per jaar.
- 12.4.2 Die volgende sake word tydens vergaderings ter tafel geplaas:
- 12.4.2.1 Studentesake deur 'n studentevrteenwoordiger voorgelê.
- 12.4.2.2 Terugvoer oor studente – evaluering en begeleiding.
- 12.4.2.3 Die nuwe Van der Hoff-bestuur word tydens die vierde vergadering aan die Kuratorium bekend gemaak.
- 12.4.2.4 Die ekumeniese adviesraad is 'n staande punt op die agenda. Die voorsitter en visevoorsitter van die Kuratorium dien op hierdie raad.
- 12.4.2.5 Die Dosentevergadering is 'n staande punt op die agenda:
- * Veranderinge in die kurrikulum van die BDiv en MDiv moet deur die dosentevrteenwoordiger aan die Kuratorium deurgegee word.
- 12.4.2.6 Die Kuratorium hou opsig oor die onderrig deur teologiesdosente (Ordinansie 3.2.1.1(ii)(c)).
- 12.4.2.7 Die Kuratorium hanteer die benoeming van dosente in oorleg met die Fakulteit Teologie en Religie by UP.
- 12.4.2.8 Die HTK is 'n staande punt op die agenda.

- 12.4.2.9 Die lenings³ van die studente word tydens die eerste en tweede vergadering van die jaar toegeken, sodat die vergadering die betaling van klasgelde aan UP in April en Julie kan goedkeur. [Ordinansie 3.2.1.1(ii)(e)].

12.5 EVALUERING EN BEGELEIDING

- 12.5.1 Evaluering van voornemende studente word jaarliks in Julie/Augustus gedoen, en die nuwe kontrakte en memoranda van ooreenkoms word in Februarie van die volgende jaar tydens die oriënteringsweek van UP onderteken. Indien nodig, word voornemende studente wat die Julie/Augustus evaluering misgeloop het, op dieselfde dag as die kontraktuele ondertekening geëvalueer (Ordinansie 3.2.1.1(ii)(b)).
- 12.5.2 Die evaluering- en begeleidingskomitee is 'n subkomitee, bestaande uit 'n lid van die Kuratorium, die studentepredikante van Gemeente Philadelphia, 'n maatskaplike werker van Rata en 'n sielkundige. Hierdie komitee evalueer voornemende studente, en tree een keer per jaar in gesprek met individuele studente en een keer per jaar in groepsverband (in ooreenstemming met Ordinansie 3.2.1.1(ii)(c)). Die komitee kan ander lede na goedgekeurde koöpteer.
- 12.5.3 Studente se kerklike betrokkenheid word deur middel van 'n interaktiewe elektroniese vorm gemonitor (vergelyk Ordinansie 3.2.1.1(ii)(c)).

12.6 PRYSE EN TOEKENNINGS

- 12.6.1 Die prys vir die beste presteerder in Praktiese Teologie en die prys vir die beste presteerder in Ou Testamentiese Wetenskap word jaarliks tydens die HTK se opening aan studente in die finale studiejaar vir prestasie in die vyfde studiejaar oorhandig.
- 12.6.2 Die fondse is rentedraend by UP gesetel.
- 12.6.3 Die Kuratorium oorhandig jaarliks tydens die legitiemasiegeleentheid die volgende akademiese pryse vir die beste prestasies tydens die vierde en vyfde studiejaar:
- 12.6.3.1 Godsdienst- en sendingwetenskap.
- 12.6.3.2 Kerkgeskiedenis.
- 12.6.3.3 Dogmatiek en Christelike etiek.
- 12.6.3.4 Nuwe Testamentiese wetenskap.
- 12.6.3.5 Ou Testamentiese wetenskap.
- 12.6.3.6 Praktiese teologie.
- 12.6.3.7 Beste skripsie.
- 12.6.3.8 Beste prestasie oor die hele terrein van teologiese studie.

³ Die beurskomitee is in 2017 ontbind en vorm nou deel van die Kuratoriumvergadering se werksaamhede.

Die kontantwaarde van die pryse word jaarliks bepaal aan die hand van beskikbare fondse.

12.6.4 CULES BOSHOF-EREPENNING

12.6.4.1 Die vereiste vir die toekenning van dié erepenning is uitstaande akademiese prestasie en baie goeie leierskap in die studentegemeenskap soos by Huis Teologie, Van der Hoff Teologiese Studentevereniging en ook in die gemeente waar die student betrokke is.

12.6.4.2 'n Nominasie word deur die Van der Hoffbestuur aan die Dosenteraad gemaak, waarna dit gesamentlik bespreek word om 'n kandidaat aan te wys.

---oOo---

13. **TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS VAN DIE NHKA**

13.1 **DIE NAAM VAN DIE FONDS**

Die Teologiese Opleidingsfonds van die NHKA.

13.2 **ONTSTAAN**

Die Fonds het sy ontstaan te danke aan 'n besluit van die 65ste AKV wat die daarstelling van so 'n fonds opgedra het aan die Kuratorium vir Teologiese Opleiding, in oorleg met die Kommissie van die AKV.

13.3 **DOELSTELLING**

Die Teologiese Opleidingsfonds van die NHKA se doelstelling is om ondersteuning te bied aan 'n teologiese opleiding wat getrou sal wees aan die teologiese etos van die Hervormde Kerk. Die oogmerk van die Fonds is om uiteindelik voldoende kapitale reserves op te bou sodat die renteopbrengs van die Fonds voldoende sal wees om die bogenoemde doelstelling te bereik.

13.4 **BEHEER EN BESTUUR**

Die Fonds word beheer deur die Kuratorium vir Teologiese Opleiding, in oorleg en samewerking met die Kommissie van die AKV. Die bestuur en finansiële administrasie van die fonds ressorteer onder die kantoor van die algemene sekretaris van die Kommissie van die AKV.

Die werkwyse van die fondssekretaris word in oorleg met die algemene sekretaris, met die nodige verslaggewing aan die Kommissie van die AKV, gereël.

13.5 **FONDSSEKRETARIS**

Die Kuratorium benoem telkens vir 'n periode van drie jaar, tussen twee AKV's, 'n fondssekretaris. Herbenoemings mag ook plaasvind. Dit is die verantwoordelikheid van die fondssekretaris om fondse vir die bogenoemde doel, op 'n kommissiebasis soos ooreengekom met die algemene sekretaris, te werf. Die totale jaarlikse bestuurs- en administratiewe uitgawes van die Fonds mag nie 25% van die totale jaarlikse inkomste deur donasies oorskry nie. Donasies vir die doel van die bepaling van vergoeding word gedefinieer as kapitaal deur die fondssekretaris gewerf, en sluit enige buitengewone nalatings of skenkings uit.

13.6 **STREEKRADE**

Die fondssekretaris word bygestaan deur streekraade in ringsverband wat op plaaslike vlak inisiatiewe aan die dag lê om die Fonds te propageer, donateurs te werf en fondse te genereer. Die streekraade dien as 'n forum vir donateurs. Streekraade se grense stem met dié van ringe of kombinasies van ringe ooreen, derhalwe kan die funksie van streeksraade ook deur ringskommissies verrig word.

13.7 **VERSLAGGEWING**

Die fondssekretaris doen minstens een maal per jaar, via die kantoor van die algemene sekretaris, aan die Kuratorium verslag oor sy werksaamhede en die stand van die Fonds. Nadat die Kuratorium die verslag behandel het, word dit wyer in die Kerk bekend gestel.

13.8 **REGLEMENTWYSIGINGS**

Wysigings kan deur 'n gesamentlike vergadering van die Kuratorium en die Kommissie van die AKV (onder leiding van die Kuratorium), met 'n tweederde meerderheid van die stemgeregtigdes, aangebring word.

13.9 **ONTBINDING**

Slegs die AKV het die bevoegdheid om die Fonds, indien noodsaaklik, te ontbind en oor die aanwending van die fondse te besluit.

13.10 **BESTUURSBELEID VAN DIE TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS VAN DIE NHKA**

13.10.1 **DIE VISIE EN MISSIE VAN DIE TEOLOGIESE OPLEIDINGSFONDS**

Die Teologiese Opleidingsfonds van die NHKA onderneem om 'n fonds daar te stel vir 'n teologiese opleiding wat ingestel is op

- * die opleiding van predikante wat getrou die waarheid van die evangelie van die Here Jesus Christus sal uitdra.
- * die handhawing en ontwikkeling van Bybels-reformatoriese teologie in onderskeid tot ander teologiese tradisies, omdat ons in die geloof oortuig is dat hierdie teologiese tradisie die waarheid van die evangelie op die beste wyse tot uitdrukking bring.
- * 'n gebondenheid aan die kerk wat deur die eeue en oor die wêreld getrou bly aan die belydenis dat Jesus die Here is, dat Jesus God is.
- * 'n opleiding waarin die geloof in die Here Jesus Christus ondersteun word met 'n deeglike wetenskaplike onderbou, vergelykbaar met die beste in die wêreld.
- * 'n opleiding wat predikante sal oplewer wat die evangelie oordra op 'n wyse waarop die gemeente dit die beste hoor, verstaan en aanvaar.

13.10.2 **SAMESTELLING**

13.10.2.1 Die naam van die Fonds is die Teologiese Opleidingsfonds.

- 13.10.2.2 Die basis van die besluit van die 65ste AKV van die NHKA (Oktober 1998) word die daargestelling en implementering van 'n fonds vir teologiese opleiding opgedra aan die Kuratorium vir Teologiese Opleiding, in oorleg en samewerking met die Kommissie van die AKV. Die Teologiese Opleidingsfonds val, vir sy fondsinsamelingswerkzaamhede in die Kerk, onder die direkte beheer van die Kuratorium en sy eerste verantwoordelikheid is aan die Kuratorium, en deur die Kuratorium is die Teologiese Opleidingsfonds verantwoording verskuldig aan die Kommissie van die AKV en daarna aan die AKV self. Waar die Teologiese Opleidingsfonds sy administratiewe werk doen vanuit die kantoor van die algemene sekretaris, en op geïntegreerde wyse as deel van die geheel van die Sinodale Dienssentrum funksioneer, val die Fonds administratief onder die beheer en kontrole van die algemene sekretaris van die Kerk.
- 13.10.2.3 Die Teologiese Opleidingsfonds is nie in die lewe geroep met die bedoeling om wins te maak vir aandeelhouders nie, maar met die doel om 'n fonds daar te stel wat die teologiese opleiding van die NHKA sal verseker, na die riglyn van sy visie wat tegelyk sy missie bepaal – wat deur die AKV, gemeentes en donateurs van hom verwag word.
- 13.10.2.4 Die Kuratorium benoem telkens vir 'n periode van drie jaar, tussen twee AKV's, 'n fondssekretaris. Herbenoemings mag ook plaasvind.
- 13.10.2.5 Die fondssekretaris bepaal die mees geskikte grense vir die streekraade van die Teologiese Opleidingsfonds, wys 'n sameroepvoorsitter en -sekretaris (in oorleg met die betrokke persone) vir elke streekraad aan, en belê saam met hulle 'n stigtingsvergadering vir daardie streek.
- 13.10.2.6 'n Streekraadsvergadering wys self uit al die volle lede teenwoordig by die streekraadsvergadering, by wyse van stemming, die voorsitter en sekretaris van die streekraad aan vir 'n termyn van drie jaar. Die streekraadsvergadering verkies ook, uit sy volle lede teenwoordig, sekondi vir die voorsitter en sekretaris. Die fondssekretaris neem ampshalwe sitting op die verskillende streekraade.
- 13.10.2.7 'n Streekraad word saamgestel uit twee verteenwoordigers per ring (verkieklik 'n predikant en 'n gewone lidmaat) wat deur die ringsvoorsitter en -skriba aangewys word, verder uit die individuele donateurs wat in die laaste drie jaar minstens een maal bygedra het tot die Fonds, en dan staan dit ook enige gemeente in 'n betrokke streek vry om, nadat hulle gereël het met die sekretaris van die streekraad, twee verteenwoordigers van hulle gemeente te stuur (verkieklik 'n predikant en 'n gewone lidmaat). Hierdie drie kategorieë dien as volle lede met stemreg op die streekraad. Belangstellendes kan, op hulle versoek of op uitnodiging van die sekretaris van die streekraad, deur die voorsitter van die streekraad tot die vergadering toegelaat word met waarnemingstatus, en hulle mag aan die besprekings deelneem. Die teenwoordige volle lede vorm die kworum van die vergadering. In streke waar afstande die vorming van 'n streekraad bemoeilik, wys die ringsvoorsitter en -skriba 'n verteenwoordiger vir die ring aan wat sal skakel met die fondssekretaris.

Die werkzaamhede van streekraade kan ook ondervang word deur ringskommissies wat jaarliks deur ringsvergaderings gekies word, en in dié verband *mutatis mutandis* (met die nodige wysiging) dieselfde bevoegdheid het as wat aan streekraade in dié reglement verleen word.

- 13.10.2.8 'n Finansiële adviesraad word deur die fondssekretaris aangewys vir 'n periode van drie jaar. Die fondssekretaris is hiertoe gemagtig, na konsultasie met die

algemene sekretaris van die Kerk, die voorsitter van die Kuratorium, in oorleg met die betrokke kandidate. Finansiële adviesraadslede kan vir meer periodes aangewys word. Die algemene sekretaris en die fondssekretaris neem ampshalwe sitting op die finansiële adviesraad. Die helfte van die lede vorm 'n kworum.

- 13.10.2.9 Die finansiële adviesraad wys self uit al die lede teenwoordig op sy vergadering by wyse van stemming, die voorsitter en sekretaris van die finansiële adviesraad aan vir 'n termyn van drie jaar.

13.10.3 WERKOPDRAG

13.10.3.1 Administrasie

Die fondssekretaris sien, in oorleg met die beleggingskomitee van die Raad van Finansies, noulettend toe dat beskikbare fondse belê word, met inagneming van die beleggingsbeleid van die NHKA en die kantoor van die algemene sekretaris van die Kerk. Die fondssekretaris is verantwoordelik vir die volle administratiewe inrigting en bestuur van die Teologiese Opleidingsfonds, in oorleg met die algemene sekretaris. Dit alles verg, ten opsigte van die onderneming van die Teologiese Opleidingsfonds in die geheel, noulettende en voortgaande

- * beplanning
- * organisering
- * leiding
- * kontrole

van die fondssekretaris. Die Fonds word jaarliks geoudit deur die afdeling Interne Oudit van die NHKA. Die fondssekretaris stel so gou as moontlik, na die afsluiting van die finansiële jaar op 28 Februarie, die jaarverslag van die Fonds op waarin alle inkomste en uitgawes van die Fonds, sowel as die totale finansiële posisie, weergegee word. Die jaarverslag word vir behandeling eerstens voorgelê aan die Kuratorium as toesighoudende vergadering, en genoemde Kuratoriumvergadering word bygewoon deur die fondssekretaris. 'n Afskrif van die jaarverslag word vir kennisname deurgegee aan die Kommissie van die AKV met die kommentaar van die Kuratorium daarby. Die Kuratorium gee kortliks verslag van die werksaamhede van die Teologiese Opleidingsfonds aan die AKV. Die fondssekretaris sien ook toe dat die jaarverslag beskikbaar gestel word aan die streekraade en ringsvergaderings vir behandeling, en vir kennisname aan alle individuele donateurs, en ook vir kennisname aan instansies wat nie val onder die betrokke vergaderings aan wie verslag gegee word nie.

13.10.3.2 Kommunikasie

Die fondssekretaris sal (in alle sake rakende die onderneming van die Teologiese Opleidingsfonds) as skakelpersoon verantwoordelik wees vir die kommunikasie met alle donateurs, tersaaklike kerklike vergaderings, rade en instansies, die streekraade en finansiële adviesraad van die Teologiese Opleidingsfonds, en ook relevante persone en instansies buite die eie kerklike verband.

13.10.3.3 Promosie

Die fondssekretaris sal (met gebruikmaking van die beste, eerbare en aanvaarde

fondsinsamelingstegnieke) deur volgehoue en planmatige bekendstelling van die werk en strewe van die Teologiese Opleidingsfonds, en relevante inligting van die Kerk se teologiese opleiding, 'n motiverende klimaat skep waaruit 'n groeiende finansiële ondersteuning van die Fonds sal volg.

13.10.3.4 **Streekrade**

Die streekrade of ringskommissies bied 'n unieke forum aan donateurs en gemeentes waar volledige inligting bekom kan word, en waar inspraak gelewer kan word oor die Teologiese Opleidingsfonds en sy verbintenis met die teologiese opleiding van die NHKA. Die streekrade sal veral fokus op die ondersteuner en 'n noodsaaklike oop deur skep vir sinvolle donateursbetrokkenheid, sodat, by wyse van volgehoue kommunikasie met en konsultasie van die ondersteuner, die Teologiese Opleidingsfonds en die Kerk (deur sy kerkordelike kanale van die Kuratorium, Kommissie van die AKV en uiteindelik die AKV self) op hoogte gehou sal word van die gewaardeerde en gevraagde siening en wense van die ondersteuner en donateur.

13.10.3.5 In die lig van die beperkte tyd tot beskikking van ringsvergaderings, is die streekrade verantwoordelik vir die uitvoerige behandeling van die jaarverslag en ander relevante gegewens van die Fonds, met die oog daarop om die inligting deur te gee aan die ringsvergaderings.

13.10.3.6 Die streekrade bevorder met hulle deelname, as stem van die ondersteuner en die entoesias, die werk van die onderneming van die Teologiese Opleidingsfonds, en is daarop ingestel om die sterkste moontlike fonds te bou ter bevordering en versekering van die teologiese opleiding van die NHKA. Die streekrade werk daarom nou saam met die fondssekretaris.

13.10.3.7 **Finansiële adviesraad**

Die finansiële adviesraad evalueer die finansiële posisie en werkwyse van die Teologiese Opleidingsfonds uit die jaarverslag, en ander relevante gegewens van die Fonds, en doen aanbevelings tot verbetering.

13.10.4 **WERKWYSE**

13.10.4.1 **Fondssekretaris**

Bekendstelling van die werk en strewe van die Teologiese Opleidingsfonds vereis van die fondssekretaris dat hy of sy gemeentes en individue sal oproep en motiveer om die Fonds in groeiende mate te ondersteun, om sodoende teologiese opleiding vir die Kerk te verseker. Dit behoort ook deurlopend gereël te word dat die fondssekretaris enige instansies van die Kerk, gemeente of ring sal toespreek oor die werk en strewe van die Teologiese Opleidingsfonds.

13.10.4.2 Die fondssekretaris besoek jaarliks, sover moontlik, minstens 'n derde van die Kerk se ringsvergaderings met die oog op bekendstelling en verslaggewing van die werk en strewe van die Teologiese Opleidingsfonds. Waar die fondssekretaris nie teenwoordig kan wees nie, daar hanteer een van die streekraadslede of die ringskommissie die jaarverslag van die Fonds.

13.10.4.3 Die fondssekretaris handhaaf 'n uitgebreide en volgehoue kommunikasie by wyse van briewe (byvoorbeeld promosie- en dankiesêbriewe) met alle donateurs en ondersteuners (gemeentes, al die instansies van gemeentes, en individue).

- 13.10.4.4 Persoonlike kontak en kommunikasie is baie belangrik vir die werk van die fondssekretaris.
- 13.10.4.5 Dit is belangrik dat die fondssekretaris in elke aspek van sy of haar werk altyd positief en vriendelik sal wees, niemand vir iets sal verwyf nie, alle polarisasie en konflik rondom die saak van die Fonds so goed moontlik sal vermy, en 'n proaktiewe werkwyse eerder as 'n reaktiewe werkwyse in die saak van die Fonds sal voorstaan. Deur sy of haar persoon en werk moet daar op 'n volgehoue wyse 'n motiverende klimaat vir die Fonds geskep word.
- 13.10.4.6 Die fondssekretaris sorg voortdurend dat die werk van die Fonds met relevante inligting en oproepe in die kerklike en ander media bevorder word.
- 13.10.4.7 Die fondssekretaris sorg vir en maak gebruik van doeltreffende en bekostigbare promosiemateriaal, en neem ook kennis van fondsinsamelingtendense plaaslik en in ander vergelykbare lande.
- 13.10.4.8 Die fondssekretaris sien toe dat die totale jaarlikse bestuurs- en administratiewe uitgawes van die Fonds nie meer as 25% van die totale jaarlikse inkomste deur donasies sal wees nie. Binne hierdie 25% vergoed die hoof: finansies, in oorleg met die fondssekretaris, reiskoste sowel as kommissie vir dienste gelewer. Die algemene sekretaris van die Kerk en die hoof: finansies evalueer aan die einde van elke jaar inkomste en uitgawes, en voer 'n gesprek in hierdie verband met die fondssekretaris, en ook oor vergoeding. Beleggingsgelde, die Fonds as sodanig, word uitsluitlik bedoel vir die teologiese opleiding van die Kerk, en die ideaal bly dat slegs die renteopbrengs gebruik sal word. Uitbetalings aan die opleiding geskied op besluit van die AKV, of die Kommissie van die AKV, in alle gevalle in oorleg met die Kuratorium, na oorleg met die algemene sekretaris van die Kerk, die hoof: finansies en die fondssekretaris.

13.10.4.9 **Streekraade**

Elke streekraad vergader minstens een maal per jaar, word skriftelik of elektronies opgeroep na sy vergadering, hou notule van sy vergadering, neem (sover moontlik) by wyse van konsensus besluite, en stuur na afloop van die vergadering 'n kort verslag van kommentaar en aanbevelings na die kantoor van die fondssekretaris wat al die streekraade se verslae sal deurstuur na die Kuratorium vir behandeling daarvan. Die streekraadsvergadering gee ook relevante inligting, kommentaar en aanbevelings deur aan die ringsvergaderings en die gemeentes. Die streekraade mag, binne die riglyne van die Kerkorde, bykomend hulle eie strukture van komitees in die ringe en gemeentes skep om hulle werk te vergemaklik en die saak van die Fonds te bevorder. Die streekraade se weg na die AKV is gewoonweg deur die kantoor van die fondssekretaris en die Kuratorium. As alternatief kan die opdrag aan streekraade deur ringskommissies ondervang word.

13.10.4.10 **Finansiële adviesraad**

Die finansiële adviesraad vergader minstens een maal per jaar, word skriftelik of elektronies opgeroep na sy vergaderings, hou notule van sy vergaderings, neem besluite by wyse van konsensus, en is met sy aanbevelings ingestel op die beste en veiligste bevordering van die kapitaalkrag van die Teologiese Opleidingsfonds.

13.10.4.11 **Verandering van die bestuursbeleid van die Teologiese Opleidingsfonds**

Die Kuratorium kan verandering aanbring na oorleg met die algemene sekretaris, die Kommissie van die AKV en die streekraade of ringskommissies.

13.10.4.12 **Ontbinding van die Fonds**

Alleen die AKV (wat die besluit geneem het tot die stigting van die Teologiese Opleidingsfonds) kan die Fonds ontbind met die voorstel of instemming van die Kommissie van die AKV en die Kuratorium, na behoorlike voorafgaande ondersoek en besinning deur die Kuratorium, en na voorafgaande konsultasie met al die streekraade of ringskommissies (wat die donateurs verteenwoordig). Ontbinding geskied met die nodige voorsiening vir die oordrag van bates, nadat alle finansiële verpligtinge van die Fonds nagekom is.

---oOo---

14. **BESTUURSKOMITEE VIR SENTIK (SENTRUM VIR TOERUSTING, INLIGTING EN KOMMUNIKASIE)**

14.1 **DOEL**

14.1.1 Die Bestuurskomitee adviseer die Kommissie van die AKV en sien toe dat die Kerk se verkondiging deur die kerklike publikasies gekommunikeer word in terme van die drie terreine, te wete toerusting, inligting en kommunikasie (Ordinansie 4.6.2 (xvii)).

14.1.2 Die Bestuurskomitee het verder ten doel die koördinerende en sinchronisering van inligting om sodoende die boodskap van die Kerk effektief te kommunikeer.

14.2 **STRUKTUUR**

Die Bestuurskomitee maak gebruik van die volgende redaksies, komitees en instansies vir die effektiewe uitvoering van sy taak:

14.2.1 SENTIK (Sentrum vir Toerusting, Inligting en Kommunikasie).

14.2.2 Redaksie: *Die Hervormer* (amptelike mondstuk van die Kerk).

14.2.3 Redaksie: *Almanak* (Jaarboek van die Kerk).

14.2.4 Redaksie: *Bybelse Dagboek* (daaglikse Woordbediening aan die Kerk).

14.2.5 Redaksie: *THT*.

14.2.6 Redaksie: Webblad (die Kerk op die web).

14.2.7 Eindredaksie: Opstel en hersiening van kategeeseboeke.

14.2.8 Kantoor van die sekretaris van die Kommissie van die AKV.

14.2.9 'n Lid van die Bestuurskomitee.

14.3 **SAMESTELLING**

Die Bestuurskomitee vir SENTIK bestaan uit hoofde van bogenoemde struktuur

uit die volgende (*ex officio*) lede, en die lede teenwoordig by 'n sitting van die Bestuurskomitee vorm 'n kworum. By die aanstelling van redakteurs en die kantoorhoof, en by konstituering word 'n volledige sitting van die Bestuurskomitee aanbeveel:

- 14.3.1 Sekretaris: Kommissie van die AKV.
- 14.3.2 Die redakteur of voorsitter van die redaksie: *Die Hervormer*.
- 14.3.3 Die redakteur: *Almanak*.
- 14.3.4 Die redakteur: *Bybelse Dagboek*.
- 14.3.5 Die redakteur of voorsitter van die redaksie: *THT*.
- 14.3.6 Die redakteur: Webblad.
- 14.3.7 Die eindredakteur: Kategeseboeke.
- 14.3.8 Die inligtingspesialis.
- 14.3.9 Die produksiebestuurder van SENTIK.

14.4 **WERKTERREIN**

Die Bestuurskomitee se werkterrein val in drie komponente uiteen, te wete:

14.4.1 TOERUSTING

- 14.4.1.1 Die dagbestuur van die Bestuurskomitee, in samewerking met kundiges, evalueer die posisionering van die materiaal in terme van ander publikasies en kommunikasiemateriaal, en maak 'n aanbeveling aan die betrokke werkgroep en die Kommissie in terme van aspekte soos die teikengehoor, formaat van publikasie, verspreiding en bemarking.
- 14.4.1.2 Materiaal (soos kategeseboeke, Bybelstudies, ensovoorts) word geproduseer deur SENTIK in samewerking met die betrokke rolspelers.

14.4.2 INLIGTING

- 14.4.2.1 Die werkterrein word bestuur deur die sekretaris van die Kommissie van die AKV in samewerking met die komitees wat op hierdie terrein funksioneer, byvoorbeeld publikasies met 'n spesifieke inligtingsfunksie, soos die webblad en die kerklike Jaarboek (*Almanak*).
- 14.4.2.2 Gee uitvoering aan bepaalde inligtingsopdragte en -beleid van die AKV en Kommissie van die AKV.
- 14.4.2.3 Die dagbestuur van die Bestuurskomitee evalueer die posisionering van inligtingsmateriaal in terme van ander publikasies en kommunikasiemateriaal, en maak 'n aanbeveling aan die betrokke werkgroep en die Kommissie van die AKV in terme van aspekte soos die teikengehoor, formaat van publikasie, verspreiding en bemarking.

14.4.3 KOMMUNIKASIE

14.4.3.1 Die werkterrein word bestuur deur die sekretaris van die Kommissie van die AKV in samewerking met die komitees en instansies met 'n kommunikasiefunksie (publikasies, skribaar, administrasie, ensovoorts).

14.4.3.2 Gee gestalte aan die Kerk se kommunikasiedoelwitte oor die kort- en langtermyn in noue samewerking met die Kommissie van die AKV en die kerklike publikasies.

14.4.3.3 Die dagbestuur van die Bestuurskomitee vir SENTIK evalueer die posisionering van die kommunikasie-inisiatiewe in terme van ander publikasies en kommunikasiemateriaal, en maak 'n aanbeveling aan die betrokke werkgroep en die Kommissie van die AKV in terme van aspekte soos die teikengehoor, formaat, verspreiding en bemerking.

14.5 WERKWYSE

14.5.1 Die Bestuurskomitee vir SENTIK vergader drie maal per jaar, vóór vergaderings van die Kommissie van die AKV, en doen na afloop van elke vergadering 'n voorlegging in terme van behoeftes, besluite, vordering met projekte, ensovoorts, aan die Kommissie van die AKV.

14.5.2 Die dagbestuur, bestaande uit

- * 'n verkose voorsitter
- * 'n verkose sekretaris
- * die kantoorhoof van SENTIK
- * die bestuurder van die inligtingkomponent en kommunikasiekomponent (die sekretaris van die Kommissie van die AKV)

vergader so gereeld moontlik, veral in terme van die kommunikasiedoelwitte van die Kerk.

14.5.3 Die Bestuurskomitee vir SENTIK lewer verslag aan die AKV in terme van opdragte en besluite van die AKV.

14.5.4 Die Bestuurskomitee vir SENTIK doen in oorleg met die verskillende redaksies 'n voorlegging aan die Kommissie van die AKV by die benoeming of aanstelling van redakteurs en die kantoorhoof van SENTIK.

14.5.5 Die Bestuurskomitee vir SENTIK sien toe dat elke redaksie en komitee van hierdie Bestuurskomitee volgens 'n beleidsdokument funksioneer wat deur die Bestuurskomitee goedgekeur is, en wat minstens driejaarliks hersien en opgedateer word in terme van die Kerk se kommunikasiedoelwitte.

14.6 BEGROTING

14.6.1 Die algemene sekretaris en personeel bestuur die begroting in samewerking met die Bestuurskomitee vir SENTIK ('n begrotingskomitee word aangewys wat kwartaalliks vergader en die begroting en afwykingsverslae bestuur).

14.6.2 'n Konsepbegroting word jaarliks by 'n Bestuurskomiteevergadering behandel vir voorlegging aan die begrotingsvergadering van die Raad van Finansies.

---oOo---

15. **KOMITEE VIR DIE SP ENGELBRECHTMUSEUM**

15.1 **NAAM**

Komitee vir die SP Engelbrechtmuseum.

15.2 **SAMESTELLING**

15.2.1 **KOMITEE**

15.2.1.1 Die argivaris van die NHKA wat die Komitee verteenwoordig by die Bestuurskomitee vir SENTIK.

15.2.1.2 'n Persoon opgelei in museumkunde, wat ook dien as ere-museumkundige.

15.2.1.3 Die museumbeampte, wat ook dien as sekretaris van die vergadering.

15.2.1.4 Kerkhistoriese Genootskap: Een benoeming.

15.2.1.5 Kerkraad van gemeente waar Museum gesetel is: Een benoeming.

15.2.1.6 Die Komitee kan nog lede koöpteer.

15.2.1.7 Kundiges kan op *ad hoc* basis by die werksaamhede van die Komitee betrek word.

15.2.2 **BESTUUR**

15.2.2.1 Voorsitter.

15.2.2.2 Ondervoorsitter.

15.2.2.3 Museumkundige.

15.2.2.4 Museumbeampte.

15.3 **KONSTITUERING**

15.3.1 Die Komitee konstitueer telkens na afloop van 'n AKV.

15.3.2 Die voorsitter en ondervoorsitter word tydens die konstituering aangewys.

15.4 **WERKOPDRAG**

15.4.1 Die Komitee aanvaar verantwoordelikheid vir die bestuur van die SP Engelbrechtmuseum, wat insluit

15.4.1.1 'n museumbeleid wat die versameling, dokumentering, konservering/restourasie en uitstalling of berging van voorwerpe reël, asook die doel van die Museum omskryf.

15.4.1.2 'n jaarlikse begroting vir museumbedrywighede in oorleg met die Bestuurskomitee vir SENTIK.

15.4.1.3 die aanwending en administrasie van die begroting en ander museumfondse.

- 15.4.1.4 besluite oor die aankoop of vervreemding van museumvoorwerpe.
- 15.4.1.5 die kontraktering van museumkundige dienste.
- 15.4.1.6 die aanstel van 'n museumbeampte.
- 15.4.1.7 toesig wat verseker dat die museumbeampte 'n taakoms krywing ontvang en hieraan uitvoering gee. Die museumbeampte se taakoms krywing moet voorsiening maak vir die bemaking van die Museum en die hantering van begeleide besoeke aan die Museum.
- 15.4.1.8 skakeling met internasionale, nasionale en private museumentiteite ten einde museumkundigheid en samewerking te bevorder.
- 15.4.2 Die Komitee adviseer vergaderings en diensliggame van die Kerk insake ooreenkomstige ordinansies van die Kerkorde, en oor bewaringsaangeleenthede en museumsake.
- 15.4.3 Die Komitee lewer jaarliks verslag aan die Bestuurskomitee vir SENTIK en die Kommissie van die AKV oor werksaamhede.
- 15.5 **WERKWYSE**
- 15.5.1 Die Komitee vergader kwartaalliks.
- 15.5.2 Die Komitee kan dringende besluite deur middel van rondvra via e-pos neem. Sulke besluite per e-pos word steeds met 'n meerderheidstem geneem. 'n Besluit word by 'n volgende vergadering genotuleer.

---oOo---

- 16. **KERKHISTORIESE GENOOTSAP VAN DIE NHKA⁴ (HERSIEN OP 'N VERGADERING GEHOU OP 20 SEPTEMBER 2018)**
- 16.1 **NAAM**

Die naam van die gemeenskap is *Die Kerkhistoriese Genootskap van die NHKA*, hierna genoem *Die Genootskap*.
- 16.2 **DOEL**

Die doel van die Genootskap is die bevordering van die algemene belangstelling in en bestudering van die geskiedenis van die Christelike kerk in die algemeen en van die NHKA in die besonder.
- 16.3 **LIDMAATSKAP**
- 16.3.1 Lidmaatskap van die Genootskap staan oop vir alle lede van die NHKA teen die betaling van jaarlikse ledegeld soos deur 'n jaarvergadering vasgestel.
- 16.3.2 Geregistreerde studente wat lidmate is van die NHKA kan lid van die Genootskap word teen die betaling van die jaarlikse ledegeld soos deur 'n jaarvergadering vasgestel.

⁴ Soos goedgekeur op 'n ledevergadering van 25 April 1958.

- 16.3.3 Lidmaatskap van hierdie Genootskap kan ook verleen word aan persone wat nie lid van die NHKA is nie, na goedkeuring deur die Bestuur.
- 16.3.4 Ledegeld sal deur die jaarvergadering bepaal word.
- 16.3.5 Lidmaatskap kan deur die Dagbestuur opgehef word indien
 - 16.3.5.1 jaarlikse ledegeld nie betaal is nie.
 - 16.3.5.2 optrede van 'n lid/lede afbreek doen aan die doel of integriteit van die Genootskap.

16.4 **DOELSTELLINGS**

Die Genootskap sal sy doel nastreef deur

- 16.4.1 jaarliks 'n algemene kongres te hou. Tydens die kongres sal referate en besprekings van die referate aangebied word ten einde belangstelling in en bestudering van die Kerkgeskiedenis aan te moedig.
- 16.4.2 die publikasie van die referate wat tydens die kongres gehou is, en van ander navorsing wat deur lede van die Genootskap gelewer is, hetsy in 'n jaarboek van die Genootskap, hetsy in die *HTS*, in 'n ander tydskrif of enige ander elektroniese medium.
- 16.4.3 die genoemde jaarboek van die Genootskap of uitgawes gratis aan die lede van die Genootskap te lewer.
- 16.4.4 aktief deel te neem aan navorsing met betrekking tot die Kerkgeskiedenis en aan die opsporing en bewaring van kerklike dokumente en museumitems.
- 16.4.5 steun te verleen aan en belangstelling te wek vir die SP Engelbrechtmuseum en Kerkargief.

16.5 **BESTUUR**

- 16.5.1 Die Bestuur van die Genootskap sal bestaan uit 'n voorsitter, sekretaris-penningmeester en 'n addisionele lid wat jaarliks tydens die kongres deur die aanwesige lede gekies sal word. Verkiesing tot die Bestuur geskied deur die opsteek van hande.
- 16.5.2 Die voorsitter, sekretaris-penningmeester en die addisionele lid van die Bestuur neem dié pligte waar soos gewoonlik in hulle funksie verwag.
- 16.5.3 Daar sal jaarliks 'n skriftelike finansiële staat van die finansies van die Genootskap aan die kongres of aan 'n ledevergadering voorgelê word.

16.6 **HANTERING VAN FINANSIES**

- 16.6.1 Die sekretaris van die Bestuur is verantwoordelik vir die hantering van die Genootskap se finansies.
- 16.6.2 Fondse van die Genootskap word by die NHKA se beleggingsfonds belê.

16.6.3 Alle betalings word deur die Bestuur goedgekeur en op die jaarvergadering gerapporteer.

16.7 **ONTBINDING VAN DIE GENOOTSKAP**

16.7.1 In die geval van die ontbinding van die Genootskap word alle fondse en eiendom oorgedra vir beskikking deur die Raad van Finansies van die NHKA.

16.8 **REGLEMENT VIR DIE TOEKENNING VAN DIE SP ENGELBRECHT-EREPENNING (GOUD EN BRONS)**

16.8.1 Die SP Engelbrecht-erepenning word minstens driejaarliks toegeken vir voortreflike kerkhistoriese navorsing aan nagraadse studente wat deur 'n PhD- of MTh-studie bygedra het tot die uitbreiding van en begrip vir die geskiedenis van die NHKA.

16.8.2 Die klas goud word aan 'n doktrale proefskrif toegeken en die klas brons aan 'n M- of MTh-skripsie.

16.8.3 Aanbevelings vir die toekenning van die SP Engelbrecht-erepenning word deur die Bestuur van die Kerkhistoriese Genootskap gevra, of kan deur lede van die Kerkhistoriese Genootskap voorgestel word.

16.8.4 Die Bestuur van die Genootskap wys 'n evalueringskomitee aan wat bestaan uit 'n lid van die Genootskap, twee gedoktreerde kerkhistorici, 'n dosent in Kerkgeskiedenis en 'n lid van die Kuratorium.

16.8.5 Die evalueringskomitee motiveer die toekenning van die erepenning.

16.8.6 Die SP Engelbrecht-erepenning word tydens die jaarvergadering van die Kerkhistoriese Genootskap oorhandig.

16.8.7 Die Kerkhistoriese Genootskap sien toe dat die yk vir die penning in die Kerkargief bewaar word.

16.8.8 Die Kerkhistoriese Genootskap sien toe dat daar fondse beskikbaar is vir die munt van die penning en dra aan die Bestuur op om, indien moontlik, 'n kontantbedrag by die toekenning te voeg.

16.8.9 Die sekretaris-penningmeester van die Bestuur sien toe dat 'n register van die toekenning van die SP Engelbrecht-erepenning in die Kerkargief bewaar word.

16.8.10 Die reglement vir toekenning van die SP Engelbrecht-erepenning (goud en brons) word tydens 'n jaarvergadering van die Genootskap goedgekeur.

---oOo---

A vertical silhouette on the left side of the page depicts a church service. It shows a group of people standing at the front, possibly a choir or a group of worshippers, and a larger group of people seated in rows, representing a congregation. The entire scene is rendered in dark blue against a light orange background.

NHKA

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Raad van Finansies
Begroting

BYLAE Y

NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

BEGROTING 2020/2021

Begrotingafdelings	Begroting 2017/2018 R	Begroting 2018/2019 R	Begroting 2019/2020 R	Begroting 2020/2021 R
Sinodale Dienslewering	7,157,291	6,869,979	6,640,425	7,173,339
IT & reproduksie	387,527	382,822	352,364	329,998
Geboue en eiendomme	1,129,130	822,401	893,456	830,761
Gemeentelike ondersteuningsfonds (Fonds vir Gemeente Opbou)	700,000	400,000		
Strategiese bediening	300,000	600,000	700,000	700,000
MRCC	856,148	718,878	688,258	587,358
Studentebearbeiding	1,361,875	1,166,544	1,073,220	965,898
Argief, museum en biblioteek	970,690	1,011,169	1,147,072	1,168,693
Teologiese opleiding (UP)	3,742,794	5,000,698	4,739,475	4,244,320
Kommissie vd Algemene Kerkvergadering	4,498,577	4,757,139	3,900,614	4,134,292
ADV	714,836	754,152	831,860	831,860
Afdeling Interne Oudit				
Studielenings : Rentetekort	400,000	0	400,000	400,000
Kommunikasie Strategie	138,208	175,000	175,000	
Sentik tekort	458,000	297,546	374,187	311,119
Mediese aanvul Emiriti	214,500	207,000	160,000	160,000
Kapitaalfonds - Begeleiding toerusting en fasilitering				
Totale koste	23,029,579	23,163,329	22,075,932	21,837,639
Absolute waardetoename	267,428	133,750	(1,087,398)	(238,293)
% Kosteverhoging	1.17%	0.58%	-4.69%	-1.08%
Lidmate	71,500.00	68,500.00	65,200.00	61,180.00
Koste per lidmaat per jaar	322.09	338.15	338.59	356.94
Heffing per lidmaat per jaar	322.00	338.00	339.00	357.00
Absolute waardetoename	R 22.00	R 16.00	R 1.00	R 18.00
% Verhoging per lidmaat	7.33%	4.97%	0.30%	5.31%
Effek v lidmate op heffing / lm	6.16%	4.39%	-4.40%	4.23%